

Titlul proiectului: Ecoturism și dezvoltare locală în comuna Tazlău

Cod MySMIS/codul proiectului: 151155/935

Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020

Axa prioritară 2: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Obiectivul Specific 2.1: Introducerea de sisteme și standarde comune în administrația publică locală ce optimizează procesele orientate către beneficiari în concordanță cu SCAP

Contract de finanțare nr. 835/08.08.2022

ECOTURISM ȘI DEZVOLTARE LOCALĂ ÎN COMUNA TAZLĂU

Elaborat de: **Asociația Eco Travel**

Denumire livrabil: *Rezultat proiect 1 - 1 Strategie de dezvoltare și promovare turistică a comunei Tazlău, județul Neamț*

Activitate: **A3. Elaborarea Strategiei de dezvoltare și promovare turistică**

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020

www.patrimonio.ro

Cuprins

SECȚIUNEA I - INTRODUCERE	6
1. Obiectivele elaborării strategiei de dezvoltare turistică	6
2. Cadrul metodologic de elaborare a strategiei de dezvoltare turistică.....	7
3. Turismul –fenomen economic actual.....	9
3.1. Premise.....	9
3.2. Originea numelui.....	10
3.3. Baza teoretică.....	11
4. Cadrul conceptual privind turismul rural, agroturismul și ecoturismul	16
4.1. Concepte și definiții.....	16
4.2. Tendințe în turism la nivel național și internațional	24
4.3. Turismul rural/agroturismul/ecoturismul - activități turistice de valorificare economică durabilă a spațiului rural	31
4.4. Impactul activităților antropice asupra mediului turistic.....	37
4.5. Impactul activităților turistice asupra mediului natural.....	43
4.6. Ecoturismul și perspectiva dezvoltării durabile a comunităților locale rurale românești.....	49
4.7. Organisme care au contribuit la dezvoltarea ecoturismului în România.....	66
4.8. Principiile de bază ale dezvoltării ecoturismului în România.....	69
SECȚIUNEA II – ANALIZA FACTORILOR EXTERNI CA PREMISE ALE DEZVOLTĂRII TURISMULUI RURAL ÎN LOCALITATEA TAZLĂU	72
1. Factorii naturali ca resurse turistice.....	72
1.1 Încadrarea în teritoriu. Așezarea geografică și limitele. Accesibilitatea	72
1.2. Relieful – elemente de topografie locală și geomorfologie	80
1.3. Condițiile geologice și litologia	84
1.4. Dimensiuni climatice	87
1.5. Hidrografia și consecințe în peisaj.....	89
1.6. Peisajul natural. Vegetația, flora și fauna (potențial pentru activitatea de turism)	96
1.7. Resursele naturale.....	102
1.8. Încercare de reconstituire a paleomediului zonei.....	105
1.9. Determinismul geografic	106
2. Rolul factorilor istorici în apariția și dezvoltarea așezării (prin prisma potențialului turistic)	109
2.1. Toponimie veche și actuală specifică zonei tazlăoane	109
2.2. Câteva considerații privind etimologia toponimului <i>Tazlău</i> . Puncte de vedere	112
2.3. Dinamica istorică a habitatului uman din timpuri străvechi până la atestarea documentară.....	118

2.4. Evoluția habitatului uman și fapte istorice în Evul Mediu (privită prin prisma potențialului turistic)	125
2.5. Influența Vămii, a Vadului Tazlăului și a mănăstirii ștefaniene asupra evoluției habitatului uman	138
2.6. Evoluția habitatului uman în epocile modernă și contemporană	143
2.7. Drumuri vechi în teritoriu (resursă pentru turism)	160
3. Factori socio-economici de interes turistic	163
3.1. Particularități geo-demografice	163
3.2. Organizarea spațiului privită prin prisma potențialului turistic	178
3.3. Infrastructura necesară dezvoltării turismului și servicii disponibile	187
3.4. Mediul economic local și gradul de dezvoltare rurală	202
3.5. Factorii de mediu (potențial pentru activitatea de turism)	230
3.5.1. Calitatea mediului	231
3.5.2. Managementul deșeurilor	233
3.5.3. Păduri	234
3.5.4. Natură și biodiversitate	236
3.5.5. Analiza SWOT mediu	242
3.6. Factorii socio-culturali (ca resurse pentru turism)	243
3.6.1. Instituții educaționale	243
3.6.2. Lăcașuri de cult. Instituții de cultură	244
3.6.3. Patrimoniul cultural	251
3.6.3.1. Patrimoniul cultural tangibil	252
SECȚIUNEA III - EVALUAREA POTENȚIALULUI TURISTIC ȘI VALORIFICAREA ACESTUIA LA NIVELUL COMUNEI TAZLĂU	265
1. Oferta turistică	266
2. Patrimoniul turistic (oferta turistică reală/efectivă)	268
2. 1. Potențialul turistic natural	268
2.2. Resursele turistice de natură antropică (Potențialul turistic istoric și cultural)	303
2.3. Patrimoniul cultural imaterial/intangibil cu valențe turistice	324
3. Baza tehnico-materială a turismului și infrastructura generală	355
3.1. Structurile de primire cu funcțiuni de cazare	355
3.2. Servirea mesei - restaurația	372
3.3. Infrastructura tehnică generală	374
4. Serviciile turistice	376
5. Cererea turistică și circulația turistică	384
6. Forme de turism cu potențial de valorificare	393
7. Percepția cetățenilor asupra potențialului turistic și a calității serviciilor turistice existente	395

8. Opinii și atitudini ale cetățenilor și turiștilor cu privire la dezvoltarea unui turism durabil în localitatea Tazlău.....	402
9. Eficiența economică și socială a activității de turism	407
10. Turismul rural/agroturismul/ecoturismul - activități turistice insuficient valorificate	408
11. Analiza SWOT a potențialului turistic.....	413
SECȚIUNEA IV – PLANIFICARE STRATEGICĂ ȘI DE COMUNICARE	416
1. Viziunea, direcțiile strategice și obiectivele pentru dezvoltarea turismului din Comuna Tazlău	416
1.1. Viziunea de dezvoltare	416
1.2. Zone și direcții cu potențial de dezvoltare	419
1.3. Obiective cheie și direcții strategice.....	427
1.4. Dezvoltarea imaginii globale a destinației turistice Tazlău. Dezvoltarea unui brand turistic	451
2. Public țintă.....	456
2.1. Public țintă principal: turiști și pelerini.....	456
2.2. Public țintă secundar: publicul intern și localnici care au emigrat din comuna Tazlău în ultimele 3 decenii	467
3. Obiective strategice și de comunicare	469
3.1. Obiective strategice.....	469
3.2. Obiective de comunicare.....	470
3.3. Canale de comunicare digitală	471
3.4. Relația cu media	475
3.5. Comunicarea internă și către parteneri	475
3.6. Oportunități de comunicare	476
SECȚIUNEA V – PLANUL DE ACȚIUNE DE DEZVOLTARE TURISTICĂ A COMUNEI TAZLĂU PRIN VALORIFICAREA ÎNCĂRCĂTURII ACTUALE. PORTOFOLIU DE PROIECTE DE DEZVOLTARE LOCALĂ CU IMPLICAȚII ASUPRA ZONEI TAZLĂU.....	478
FIȘA 1. ARIA NATURALĂ PROTEJATĂ DE TIP MIXT DE INTERES NAȚIONAL PĂDUREA „TAZLĂUL FRUMOS”	478
FIȘA 2. ARIA NATURALĂ PROTEJATĂ DE INTERES FORESTIER ȘI PEISAGISTIC „CODRII DE ARGINT”	483
FIȘA 3. AMENAJAREA TRASEULUI ECOTURISTIC „PĂDUREA DE SMARALD”	489
FIȘA 4. AMENAJAREA TRASEULUI ECOTURISTIC „CODRII DE ARGINT”	494
FIȘA 5. INTRODUCEREA OBIECTIVELOR NATURALE ȘI ANTROPICE LOCALE ÎN TRASEE/CIRCUITE TURISTICE, AMENAJAREA ACESTOR CIRCUITE	499
FIȘA 6. „UN MEDIU CURAT PENTRU O SOCIETATE DURABILĂ ÎN COMUNA TAZLĂU”	505
FIȘA 7. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII DE INFORMARE ȘI PROMOVARE TURISTICĂ	508
FIȘA 8. REALIZARE SPAȚII DE RELAXARE ȘI PRACTICARE ACTIVITĂȚI SPORTIVE ÎN ZONA DEALUL MINEI	511
FIȘA 9. VALORIFICAREA POTENȚIALULUI SITURILOR ARHEOLOGICE DIN PUNCTUL LA COBORĂȘ PENTRU STIMULAREA TURISMULUI	516

FIȘA 10. CREAREA UNEI PERDELE VERZI ÎN ZONA DEALUL CĂRĂMIDĂRIEI.....	521
FIȘA 11. AMENAJAREA DE PUNCTE PANORAMICE ȘI DE OBSERVATOARE	524
FIȘA 12. REABILITARE, CONSOLIDARE ȘI CONSERVARE LA CASA I.I. MIRONESCU	527
FIȘA 13. PORȚILE TAZLĂULUI	531
FIȘA 14. CONSTRUIREA UNUI COMPLEX SPORTIV MULTIFUNCȚIONAL PE STRADA COBORĂȘULUI	534
FIȘA 15. AMENAJAREA UNUI CENTRU CULTURAL, ETNOGRAFIC ȘI EDUCATIV ÎN AER LIBER, DE TIP MUZEU AL SATULUI, SUB COORDONAREA MUZEULUI DE ETNOGRAFIE DIN PIATRA-NEAMȚ	538
FIȘA 16. ÎNFIINȚAREA UNUI PARC DENDROLOGIC PE STRADA CRIVĂȚULUI – DEALUL CĂRĂMIDĂRIEI	544
FIȘA 17. AMENAJAREA COMPLEXULUI LACUSTRU VALEA RACILEI, PENTRU AGREMENT, PESCUIT ȘI TURISM DE WEEK-END	549
FIȘA 19. IMPLEMENTAREA PLANULUI DE COMUNICARE AL PREZENTEI STRATEGII, PRIN CREAREA UNUI BRAND LOCAL, A UNEI IDENTITĂȚI VIZUALE A COMUNEI TAZLĂU, ORGANIZAREA DE CAMPANII DE COMUNICARE SPECIFICE.	558
FIȘA 20. CREAREA DE PUNCTE GASTRONOMICE LOCALE.	562
FIȘA 21. PROMOVAREA COMUNEI TAZLĂU PRIN DESFĂȘURAREA DE ACTIVITĂȚI CULTURALE. Organizarea festivalului „LADA DE ZESTRE A TAZLĂULUI”	567
FIȘA 22. AMENAJAREA UNEI COLECȚII MUZEALE ÎN CADRUL MONUMENTULUI CASA DOMNEASCĂ, DIN CADRUL MĂNĂȘTIRII TAZLĂU.....	574
FIȘA 23. ACHIZIȚIONAREA DE DOTĂRI PENTRU ACTIVITATI CULTURALE ÎN COMUNA TAZLĂU.	583
SECȚIUNEA VI - SURSE DE FINANȚARE	592
1. Finanțări europene și guvernamentale	592
2. Finanțări naționale și regionale	597
3. Programe de finanțare ale Ministerului Culturii	619
SECȚIUNEA VII – METODOLOGIA DE IMPLEMENTARE ȘI CONTROL.....	622
1. Sistemul de monitorizare și evaluare propus pentru implementarea strategiei	622
2. Indicatorii de monitorizare și evaluare a strategiei.....	622
SECȚIUNEA VIII – PROCESUL CONSULTATIV ASUPRA STRATEGIEI DE TURISM	625
1. Consultarea actorilor locali.....	625
ANEXE	627
LISTA TABELELOR.....	627
LISTA FIGURILOR.....	629
Bibliografie	631

SECȚIUNEA I - INTRODUCERE

1. Obiectivele elaborării strategiei de dezvoltare turistică

Strategia de Ecoturism și dezvoltare locală în localitatea Tazlău, pentru perioada 2023-2027, reprezintă un document de politici publice care vizează consolidarea capacității de planificare strategică pe termen mediu și lung și fundamentarea deciziilor la nivelul UAT Tazlău, în scopul promovării și dezvoltării turismului la nivel local, județean și regional.

Prin stabilirea unor obiective, direcții și măsuri necesare, prezenta strategie stă la baza deciziilor în domeniu și reprezintă un text de referință pentru toți cei interesați să dezvolte proiecte și programe turistice.

Turismul este unul dintre cele mai dinamice sectoare de activitate la nivel mondial și poate genera venituri potențiale consistente dacă este valorificat corespunzător. În acest sens, zona Tazlău dispune de un potențial turistic considerabil, cu posibilitatea de a fi valorificat prin implementarea Strategiei de Ecoturism și dezvoltare locală.

Această strategie se va axa pe trei domenii importante:

- patrimoniu cultural, turism cultural și istoric (împreună cu gastronomia);
- natura și aventura, cuprinzând ecoturismul și agroturismul;

- componenta velo și turismul sportiv.

Strategia de Ecoturism și dezvoltare locală în comuna Tazlău este un document strategic important pentru dezvoltarea turistică durabilă a acestei destinații, care își propune să consolideze și să crească competitivitatea acesteia la nivel regional și național. Acest document implică acțiuni cu un grad mai mare de complexitate, cum ar fi inventarul actorilor locali, descrierea cadrului strategic, analize diagnostice pentru cunoașterea detaliată a situației din teritoriu, planificare strategică, prezentarea unei viziuni care să traseze direcția de dezvoltare, obiective clare, măsurile și proiectele prin care se vor realiza aceste obiective, angajarea comunității, implementare, monitorizare și evaluare.

Studiul se dorește a fi un instrument util, coerent și corelat cu alte strategii naționale, regionale și locale, prin care Consiliul Local și Primăria Tazlău să fundamenteze politica de dezvoltare a turismului la nivel județean. În plus, acest document va promova parteneriatul în rândul diferiților actori locali și regionali, inclusiv administrația publică locală, comunitatea locală, sectorul privat, reprezentanții societății civile și locuitorii comunei, pentru a analiza împreună problemele legate de dezvoltare, de viziunea pentru viitor (perioada 2023-2027), tendințele identificate și mobilizarea resurselor.

Prin urmare, această strategie va reprezenta atât un proces de planificare, cât și un produs care va ghida dezvoltarea turistică durabilă a destinației. Acest ghid va fi util factorilor interesați în consolidarea și creșterea competitivității acestei destinații pentru a-și spori notorietatea la nivel regional și național.

În concluzie, Strategia de Ecoturism și dezvoltare locală în comuna Tazlău este un document important pentru dezvoltarea turistică durabilă a acestei destinații și implică acțiuni cu un grad mai mare de complexitate. Implementarea acestei strategii va consolida capacitatea de planificare strategică pe termen lung și va fundamenta deciziile la nivelul UAT Tazlău, în beneficiul tuturor celor direct implicați în activități turistice și al societății în ansamblul său.

2. Cadrul metodologic de elaborare a strategiei de dezvoltare turistică

În scopul atingerii obiectivelor anterior menționate, în procesul de elaborare a strategiei de dezvoltare turistică a comunei Tazlău, județul Neamț, s-a adoptat o abordare metodologică cuprinzătoare, specifică acestui tip de demers strategic:

1. **Analiza-diagnostic a situației actuale:** Această etapă a cuprins parcurgerea mai multor pași metodologici, în scopul stabilirii profilului localității și a nivelului de dezvoltare turistică a acesteia: a. Studiu de piață: Realizarea unei analize a cererii și ofertei turistice la nivel local, regional și național. Identificarea segmentelor de piață cu potențial și a concurenței existente. b. Evaluarea resurselor: Identificarea și evaluarea resurselor turistice din comună, inclusiv patrimoniul cultural și natural, infrastructura existentă și capacitățile de cazare și alimentație publică. c. Analiza SWOT: Identificarea punctelor tari, punctelor slabe, oportunităților și amenințărilor în ceea ce privește dezvoltarea turistică a comunei.

2. **Definirea obiectivelor strategice:** Pe baza analizei situației actuale, se vor defini obiectivele strategice, în concordanță cu nevoile și potențialul comunei. Acestea pot include diversificarea ofertei turistice, promovarea patrimoniului cultural și istoric, dezvoltarea turismului rural, îmbunătățirea infrastructurii turistice, colaborarea cu sectorul privat și promovarea durabilă a turismului.

3. **Identificarea publicului țintă:** Identificarea segmentelor de piață specifice și stabilirea publicului țintă al strategiei. Acesta va fi constituit din turiști locali, regionali sau internaționali, pelerini interesați de valoarea spirituală a Mănăstirii Tazlău, turiști interesați de natură, cultură, ecoturism, aventură sau turism rural, etc.

4. **Planificarea acțiunilor și proiectelor:** Identificarea și prioritizarea acțiunilor și proiectelor necesare pentru atingerea obiectivelor strategice. Aceste acțiuni vor include intervenții specifice precum: dezvoltarea infrastructurii turistice, promovarea prin marketing și publicitate, formarea personalului în turism, atragerea investițiilor etc. De asemenea, va fi necesară stabilirea unor indicatori de performanță specifici pentru fiecare acțiune și proiect, pentru a evalua succesul și impactul acestora.

5. **Estimarea unui buget și a resurselor necesare:** Evaluarea resurselor financiare și umane necesare pentru implementarea strategiei. Identificarea surselor de finanțare posibile, cum ar fi fonduri guvernamentale, finanțări nerambursabile din fonduri europene, parteneriate cu sectorul privat etc.

6. **Implementare și monitorizare:** Implementarea acțiunilor și proiectelor planificate, asigurând coordonarea între diferitele părți implicate și respectarea termenelor stabilite. Totodată se va propune monitorizarea constantă a progresului

și evaluarea impactului strategiei. Ajustarea planului în funcție de rezultatele obținute și feedback-ul primit.

7. **Promovare și comunicare:** Pentru a se atrage atenția asupra ofertei turistice a comunei Tazlău, este necesară dezvoltarea unui plan de promovare și comunicare eficient. Aceasta poate include marketing online, prezență în ghiduri turistice, participare la târguri și expoziții turistice etc.

Pentru ca strategia să aibă reale șanse de reușită, este important ca elaborarea acesteia să se desfășoare într-un proces participativ, implicând comunitatea locală, autoritățile locale, agențiile de turism, autoritățile responsabile de implementarea strategiilor de turism la nivel județean și alte părți interesate. Consultarea și colaborarea cu aceste grupuri va asigura o strategie de dezvoltare turistică integrată, cu susținerea și angajamentul necesare pentru succesul pe termen lung.

3. Turismul –fenomen economic actual

3.1. Premise

Activitatea turistică a devenit un fenomen care s-a impus în epoca contemporană, evoluția sa spectaculoasă constituind o trăsătură definitorie a secolului XXI. Societatea tot mai tehnologizată are și efecte negative asupra membrilor, manifestate sub forma agresivității biologice (lipsă de mișcare, poluare, pandemii etc), precum și de ordin nervos (stres psihic, constrângeri din viața socială și profesională ș.a.). De aici, a apărut dorința și tendința oamenilor de a-și petrece timpul liber călătorind, vizitând orașe și sate pentru a cunoaște oameni și locuri noi sau pentru a-și îngriji sănătatea, căutând sau visând la locuri liniștite din natură.

Transformările tehnice, economice și sociale din ultimile trei decenii (automatizarea procesului de producție și creșterea productivității muncii, sporirea speranței de durată medie a vieții, creșterea veniturilor pe cap de locuitor, creșterea timpului dedicat destinderii și recreerii, dezvoltarea nivelului de cultură a maselor) au influențat fenomenul turistic. Luând în considerare aceste transformări, se poate aprecia că turismul va deveni o preocupare permanentă, o necesitate de „evadare”, resimțită tot mai pregnant de omul modern.

Un alt aspect important al turismului este impactul său asupra economiei. Turismul poate fi o sursă importantă de venituri pentru o țară sau o regiune, prin crearea de locuri de muncă și prin generarea de venituri din taxe și impozite. De asemenea, turismul poate contribui la dezvoltarea infrastructurii și la promovarea patrimoniului cultural și natural al unei zone.

Cu toate acestea, turismul poate avea și efecte negative asupra mediului și asupra comunităților locale. Supraaglomerarea turistică, poluarea și distrugerea habitatelor naturale pot afecta biodiversitatea și pot duce la degradarea calității vieții în zonele turistice. De asemenea, turismul poate conduce la schimbări culturale și sociale în comunitățile locale, ceea ce poate avea consecințe negative asupra identității culturale și tradițiilor locale.

În concluzie, turismul este o activitate complexă care implică o serie de aspecte teoretice și practice. Pentru a putea dezvolta strategii eficiente în domeniu, este important să înțelegem baza teoretică a turismului și să fim conștienți de impactul său asupra mediului și asupra comunităților locale. Numai astfel putem dezvolta un turism sustenabil și responsabil, care să aducă beneficii atât pentru turiști, cât și pentru comunitățile locale și pentru mediul înconjurător.

3.2. Originea numelui

În aproape toate dicționarele și lucrările de specialitate se consideră că, din punct de vedere etimologic, cuvântul „turism” provine din termenul englez „tour,, (călătorie) sau „to make a tour” (a face o călătorie, a colinda), creat în Anglia la început de secolului XVIII pentru a desemna acțiunea de voiajare în Europa și mai ales în Franța (Florina Bran, Dinu Marin, Tamara Simon, *Economia Turismului și mediul înconjurător*, p. 10, 1998). La rândul său, termenul englez provine din cuvântul francez „tour” (plimbare, călătorie, mișcare în aer liber). Termenul a fost preluat apoi de majoritatea limbilor europene, cu sensul de călătorie de recreere, destindere, agrement. Rădăcinile termenului sunt însă și mai adânci, având la bază cuvântul grecesc „tournos” și pe cel latin „turnus”, însemnând tot călătorie în circuit. Se acceptă și ipoteza originii ebraice, termenul „tour” corespunzând noțiunii de călătorie de explorare, recunoaștere, descoperire.

3.3. Baza teoretică

Turismul este o activitate care implică călătorii în scop recreativ, cultural sau de afaceri. Baza teoretică a turismului este foarte complexă și implică o serie de discipline precum geografia, economia, sociologia, psihologia și antropologia. Aceste discipline sunt esențiale pentru a înțelege fenomenul turistic și pentru a putea dezvolta strategii eficiente în domeniu.

Turismul reprezintă un proces social-economic complex, care implică cel puțin trei direcții distincte care interferează spațial, temporal și ca scop. Prima presupune deplasarea, staționarea pentru o anumită perioadă (de la câteva ore până la mai multe zile) și realizarea într-o locație, pe un traseu sau într-o regiune a unui scop precum recreerea, odihna, tratamente balneare, instrucția specifică, manifestări științifice sau de afaceri. Cea de-a doua reflectă rezultatele de ordin economic, acestea fiind puternic influențate de nivelul de dezvoltare al infrastructurii, de dotare și de serviciile turistice. A treia latură vizează atitudinea și comportamentul turistului în raport cu resursele de mediu, exploatarea acestora în scop turistic nefiind mereu în concordanță cu normele ecologice. Implicat nu este doar turistul ci și autohtonul, care, în graba unui profit rapid poate provoca (prin implanturi poluante) atât pagube, uneori ireparabile în mediul natural cât și crearea unor condiții de disconfort pentru băștinași și pentru vizitatori deopotrivă. Pornind de la aceste aspecte mai puțin plăcute și dorite, reiese necesitatea ca turismul să capete și un caracter ecologic, deziderat ce poate fi desăvârșit atât prin aplicarea unor reglementări distinctive cât și printr-o educație adaptată, cu caracter de masă.

Din termenul „turism” a derivat și cel de *turist*, mai exact persoana care întreprinde o călătorie către unul sau mai multe locuri sau obiective având ca finalitate odihna, recreerea, cunoașterea și realizarea de activități diverse. El participă în mod nemijlocit la dezvoltarea regiunii, fiind un consumator de servicii turistice. În cazul în care persoanele care se deplasează către diferite destinații fără a consuma însă un serviciu propus de oferta turistică iar deplasarea nu depășește ca timp 24 de ore, atunci ele sunt catalogate ca *vizitatori*.

Turismul poate fi de mai multe forme și tipuri, în funcție de normele și criteriile alese:

- durată (turism de recreere la sfârșit de săptămână/de week-end; turism pentru un număr de zile variabil de la 2-3 zile la două-trei săptămâni/sejur).

- specificul activității și destinație (turism montan, turism cultural, turism balneoclimateric, turism cinegetic/piscicol, turism rural/agroturism, turism de afaceri etc.).

- forma de organizare (turism individual, turism colectiv).

- spațiul pe care se desfășoară (turism regional, național, turism internațional).

Potențialul turistic constituie oferta turistică primară (potențială) și este dat de ansamblul elementelor naturale și antropice de pe un teritoriu cu posibilități de valorificare în plan turistic (Mihai Ielenicz, Laura Comănescu, *România. Potențial turistic*, p.8, 2006). Acesta dă funcționalitate teritoriului și reprezintă premisă în dezvoltarea activităților turistice. *Potențialul turistic natural* este reprezentat de totalitatea resurselor turistice puse la dispoziție de cadrul natural, inclusiv caracteristici modificate sau amenajări ale acestora și care sunt introduse în cadrul activităților turistice.

Potențialul turistic antropic este reprezentat de totalitatea resurselor turistice ca rezultate directe ale activității omului de-a lungul timpului (monumente istorice, de arhitectură, artă, etnografie, construcții, vestigii arheologice etc.) cu valoare turistică sau constituind bază de existență pentru turism.

Potențialul turistic poate fi *latent*: elementele există, dar sunt puțin cunoscute sau deloc, și *cunoscut*: ansamblul de elemente care sunt știute, popularizate și care conduc la organizarea de activități turistice (Mihai Ielenicz, Laura Comănescu, *Potențialul turistic al României - note de curs*, 2006).

Activitățile turistice reprezintă o serie de acțiuni orientate către realizarea unei anumite forme de turism (activități ale agentului de turism, personalului din unitățile alimentare sau de la punctele de vizită, recepționarului, acțiunile realizate de ghid etc).

Regionarea turistică este considerată trebuincioasă în elaborarea și descoperirea posibilităților de organizare și amenajare a spațiilor geografice în scop turistic. Ea constă în individualizarea unei scări ierarhice alcătuite din mai multe unități taxonomice. La bază este punctul turistic, localitatea turistică, centrul turistic, axa turistică, zona turistică și regiunea turistică, în vârful piramidei fiind provincia turistică (Mihai Ielenicz, Laura Comănescu, *România. Potențial turistic*, 2006).

Obiectivul turistic poate fi orice element natural sau de natură economică, socială, culturală etc. care prezintă un oarecare interes de cunoaștere și care este utilizat de către o masă de oameni în cadrul unei activități turistice, fiind un component fundamental în oferta turistică. Obiectivele turistice se clasifică în două mari categorii: naturale și antropice (vezi tabel).

Punctul turistic este un loc cu unul sau mai multe obiective turistice ce pot fi vizitate în cadrul unor activități de scurtă durată.

Centrul turistic este acea așezare care dispune de amenajare turistică suficientă, potențialul turistic fiind exploatat prin diverse tipuri de activități turistice.

Localitatea turistică potențială reprezintă o așezare mică cu unele obiective turistice, dar în care amenajarea turistică este redusă sau lipsește.

Axa turistică constituie un spațiu cu potențial turistic valorificat, situate de-a lungul unei văi sau căi de comunicație.

Resursa turistică include toate componentele de mediu natural sau antropizat care pot deveni prin valoarea lor calitativă și cantitativă, atracții turistice. Astfel, turiștii sunt atrași dacă potențialul turistic este unic, original, generator de emoții.

Produsul turistic este definit ca fiind „un ansamblu de bunuri materiale și servicii capabil să satisfacă nevoile de turism ale unei persoane între momentul plecării și momentul sosirii la locul de plecare” (A. Parenteau, *Marketing pratique du tourisme d'accueil*, Editions Jacques Lenore, Paris, 1993).). Gherasim Toader spune că produsul turistic este constituit atât din bunuri materiale, cât și din servicii (în lucrarea *Marketing turistic*, Editura Economică, București, 1999) iar H. Medlik consideră produsul turistic ca un ”amalgam de elemente tangibile și intangibile, concentrate într-o activitate specifică și cu o destinație specifică” (*The Product Formulation in Tourism, în AIEST, „Tourisme et Marketing” nr. 13, 1973*).

Pachetul de servicii apare ca un corp compus din cel puțin două din elementele următoare: transport, cazare, tratament balnear, alimentație, agrement și alte servicii (dacă reprezintă o parte semnificativă din pachet), atunci când sunt vândute sau oferite spre vânzare la un preț global și cu condiția ca aceste prestații să depășească 24 de ore.

Piața turistică ilustrează sfera de interferență a intereselor purtătorilor de ofertă turistică materializată prin producția turistică, cu cele ale purtătorilor cererii turistice (Niță Ilie, *Piața turistică*, Editura Ecran Magazin, Brașov, 2000).

Patrimoniul turistic constituie un ansamblu format din elementele naturale, culturale, sociale, economice (oferta turistică primară) și din structurile turistice existente (căi de comunicație, bază de cazare, masă, odihnă, tratament, amenajări pentru distracții și instrucție destinate activităților turistice de pe un teritoriu). Patrimoniul turistic sau oferta turistică reală este întregit de factorii generali ai existenței umane: ospitalitatea, varietatea și calitatea serviciilor turistice prestate, tradițiile și obiceiurile etc. În cazul în care patrimoniul turistic nu este valorificat prin diverse amenajări cu caracter turistic, acesta va rămâne la stadiul de potențial turistic sau resursă turistică naturală sau antropică potențială.

În tabelul de mai jos este prezentată structura patrimoniului turistic, redată prin potențialul turistic, infrastructura generală și turistică și structurile turistice specifice.

Tabel 1. Structura patrimoniului turistic

Patrimoniul turistic				
Potențialul turistic		Infrastructura		Structuri turistice
Natural	Antropic	Generală	Turistică	
Componentele cadrului natural inclusiv cele modificate de om	Cultural istoric	- Rețeaua de transport comunicații;	Rețeaua de transport pe cablu în stațiuni montane și pârtie de schi;	Structuri de primire (hoteluri, moteluri, cabane, vile);
	Tehnic economic	- Rețeaua tehnico-sanitară (alimentare cu apă, energie electrică și termică);	Grupuri administrative gospodărești;	Structuri pentru servirea mesei (restaurante, autoservire);
	Socio demografic	- Rețeaua edilitar-urbană	Rețeaua tehnico-sanitară pentru	Structuri agrement (cluburi

	(construcții, pietonală);	stațiuni turistice și obiective distractive;	agrement, cazinouri);
	Rețeaua comercială și prestări servicii;	Căi de comunicație.	Structuri tratament balnear;
	Rețeaua administrativă și de asigurare a populației.		Structuri de transport turistic.

Sursa: prelucrare consultant

Infrastructura este de două feluri:

- infrastructura generală (rețeaua de transport și comunicații, rețeaua tehnico-sanitară, rețeaua edilitar-urbană (construcții, pietonală), rețeaua comercială și prestări servicii și rețeaua administrativă și de asigurare a populației).

- *Infrastructura turistică* (rețeaua de transport pe cablu în stațiuni montane și pârtie de schi, rețeaua tehnico-sanitară pentru stațiuni turistice și obiective distractive, grupuri administrative gospodărești și căile de comunicație).

Structurile turistice reprezintă totalitatea mijloacelor materiale de care se folosește turismul în scopul realizării funcțiilor și obiectivelor sale economico - sociale și cuprind:

- Structuri de primire (hoteluri, moteluri, cabane, vile);
- Structuri pentru servirea mesei (restaurante, autoservire);
- Structuri de agrement (cluburi agrement, cazinouri) și structuri de tratament balnear;
- Structuri de transport turistic.

4. Cadrul conceptual privind turismul rural, agroturismul și ecoturismul

4.1. Concepte și definiții

Turismul rural, agroturismul și ecoturismul sunt activități economice care, în ultimii ani, au cunoscut o creștere semnificativă odată cu amplificarea dorinței turiștilor de a petrece timp în afara orașelor aglomerate și poluate și de a-și petrece vacanțele în zonele rurale cu numeroase resurse naturale și antropice. Pentru aceste persoane, turismul rural reprezintă o bună alternativă la concediile din zonele litorale sau din orașele culturale și o adevărată oportunitate de a cunoaște mai bine cultura spațiilor rurale și de a se apropia de modul de viață tradițional.

În ansamblul său, turismul rural include o gamă largă de modalități de cazare, evenimente, sărbători, sporturi, alte distracții și activități de petrecere plăcută a timpului liber, toate desfășurate într-un mediu tipic rural. Termenul de turism rural are înțelesuri variate, iar o definiție cât mai exactă a termenului, unanim acceptată și unitar utilizată se confruntă cu diferite probleme în funcție de zona în care se prestează serviciile turistice.

Turismul rural cuprinde suma activităților turistice care se desfășoară în mediul rural, în afara zonelor destinate „turismului luminilor” (în orașe), „turismului de sănătate” (în stațiuni balneo-climaterice) „turismului albastru” (pe litoral) și „turismului alb” (în stațiuni montane).

Încă din anul 1997 în Raportul *Turismul rural în cele 12 state membre ale U.E.*, Henri Grolleau, definea turismul rural astfel: „turismul rural este un concept care cuprinde activitatea turistică organizată și condusă de populația locală și care are la bază o strânsă legătură cu mediul ambiant, natural și uman”.

În același timp, turismul rural este o activitate care permite refacerea, recreerea omului în timpul liber, prin petrecerea a două sau mai multe zile departe de domiciliu, pe baza vieții economice, culturale a satelor și a peisajului din mediul rural (Elena Matei, 2006).

O altă definiție a fost dată de Organizația Mondială a Turismului. Acesta definește turismul rural ca fiind "o formă a turismului care include orice activitate turistică organizată și condusă în spațiul rural de către populația locală, valorificând resursele turistice locale (naturale, cultural-istorice, umane), precum și dotările, structurile turistice, inclusiv pensiunile și fermele agroturistice."

Această definiție, deși nu le explicitează, are la bază o serie de trăsături specifice ce caracterizează activitățile de turism rural. Dintre acestea enumerăm:

- existența spațiului rural (vatra și moșia satului);
- păstrarea funcționalității rurale;
- conservarea unei infrastructuri rurale;
- conservarea modului de viață tradițional;
- păstrarea identității culturale specifice.

Toate aceste elemente esențiale au devenit componentele de baza ale turismului rural, iar cerința fundamentală o constituie păstrarea acestora cât mai mult posibil, pe baza noilor principii de dezvoltare durabilă a turismului, în general. Frumusețea zonei rurale și conservarea culturii face ca acest segment să fie foarte atractiv atât pentru turismul intern cât și pentru turismul extern. În ultimii ani turismul rural s-a dezvoltat într-un ritm spectaculos.

Turismul rural se compune din două componente esențiale: mediul natural (relief variat, peisaje spectaculoase, bioclimat și resurse hidrominerale) și mediul antropic (localități cu gospodării aranjate și pregătite pentru cazarea turiștilor, vestigii arheologice, elemente ale culturii locale și religioase, activități tradiționale, obiceiuri și tradiții românești).

Satul reprezintă cel mai important produs al turismului rural. Satul românesc, în general, și cel cu vocație turistică, în special, este un produs turistic inedit în egală măsură pentru piața națională, cât și pentru cea mondială. Pe de altă parte, satul turistic românesc poate contribui la descoperirea țării noastre ca posibilă destinație turistică, creând interesul față de România ca loc ce oferă o gamă largă de experiențe, vacanțe de calitate și chiar oportunități de afaceri (țara deține bogate resurse naturale și culturale, facilități și experiențe turistice diverse, în general un bun raport calitate/preț, trăsături specifice și unice). Așezările cu un trecut istoric îndelungat, cu clădiri în stil arhitectonic caracteristic regiunii, cu obiceiuri, tradiții și un mod de viață propriu, atrag turiștii care doresc să simtă și să vadă aceste aspecte.

Satul este un simbol foarte puternic pentru locuitorii din mediul urban, de intimitate socială, cu o structură simplă, nestresantă a edificiilor universale rurale: biserica, primăria, școala, cafeneaua, magazinul, locuri care au marcat viața oamenilor secole de-a rândul. Satul este identificat cu tradițiile locului: prelucrarea

lemnului, alimentelor, pieilor, cusături, țesături, olărit, cu cele mai frumoase obiceiuri de nuntă, botez, sau cu sărbătorile religioase mult mai puternic simțite și practicate față de mediul urban.

Turismul rural este parte integrantă a domeniului serviciilor, zonele în care această formă de turism se poate dezvolta cel mai bine fiind acele arii geografice cu potențial natural sporit unde resursele naturale sunt valorificate, iar tradițiile și obiceiurile tradiționale preluate peste veacuri de fiecare generație în parte și conservate, cu spirit păstrător de tradiție și cultură manifestat și în cazul monumentelor istorice. Alături de cadrul natural, spațiul rural românesc se bucură și de un potențial etnografic și folcloric de mare originalitate și autenticitate. Această zestre spirituală reprezentată prin valori arhitecturale populare, instalații și tehnici populare, meșteșuguri tradiționale, folclor și obiceiuri ancestrale, sărbători populare, etc., se complinește cu numeroase monumente istorice și de artă, vestigii arheologice, muzee, care intensifică inestimabilul tezaur cultural-istoric.

Se consideră că forma propice ce ar trebui să fie încurajată pentru acest tip de turism sunt micile structuri de primire turistică și servicii de alimentație publică și agrement oferite de localnici. Cazarea în spațiul rural include toate formele de cazare turistică, de la ferme la hoteluri rurale sau la camerele de oaspeți, gestionate direct și personal de proprietari, persoane fizice, asociații sau comunități locale. Potențialul agroturistic din satul românesc este plurivalent, cuprinzând în structura sa componente naturale și cultural-istorice de mare varietate și atractivitate turistică.

Turismul rural apare, așadar, ca variantă alternativă pentru turismul tradițional, care oferă mediului rural tradițional oportunitatea de conservare dar, în același timp, și de dezvoltare, prin folosirea durabilă și eficientă a resurselor sale. În economia globală a turismului, turismul rural este definit ca fiind o valorificare turistică a următoarelor componente rurale: - spațiile turistice, resursele naturale, patrimoniul cultural, imobilele rurale, tradiții și, nu în ultimul rând, produsele agricole; - produsele consumate, cu specific regional care pot acoperi cerințele consumatorilor, activități recreative, divertisment și servicii diverse; - acțiunile de dezvoltare locală care să satisfacă necesitățile de recreere, corespunzătoare unei societăți moderne într-o nouă viziune oraș-sat (Ielenicz și Comănescu, 2006).

Conceptul de turism rural a evoluat treptat, înglobând toate activitățile turistice care se desfășoară în mediul rural. Treptat pe măsura diversificării serviciilor turistice practicate la nivelul localităților rurale s-au conturat câteva subforme: turismul rural propriu-zis, agroturismul, ecoturism.

Agroturismul este o formă particulară de turism rural caracterizată prin faptul că serviciile de masă, cazare, agrement și alte servicii de relaxare sunt asigurate în cadrul gospodăriei țărănești, de către micii proprietari din zonele rurale, ca o activitate secundară, principala ocupație și sursă de venit fiind activitatea desfășurată în gospodăria sau ferma proprie.

Agroturismul poate fi privit din următoarele puncte de vedere:

- al structurii de primire turistică: ca element de valorificare a spațiului de cazare suplimentar existent într-o gospodărie țărănească, care este pregătit special pentru primirea turiștilor;

- al activităților: oferă populației posibilitatea de odihnă și reconfortare, de petrecere a timpului liber din vacanțe sau weekend-uri în peisajul pitoresc al mediului rural, cu valori cultural-educative și cu o ospitalitate specifică;

- al economiei locale: ca o sursă de realizare și sporire a veniturilor locale.

Agroturismul, ca formă a turismului rural, este limitat la nivelul gospodăriei țărănești, prin valorificarea cadrului natural, a ofertei de cazare și a serviciilor agroturistice, având o sferă de cuprindere mai restrânsă decât turismul rural. Obiectivele urmărite prin creșterea economică și la a căror atingere agroturismul poate contribui pe deplin sunt: creșterea veniturilor populației, creșterea nivelului de consum de bunuri și servicii adică stimularea producției, sporirea gradului de cultură și civilizație a populației, intensificarea măsurilor de protecție și securitate, creșterea nivelului calității vieții.

Această formă de turism nu necesită investiții foarte mari pentru amenajări de infrastructură și suprastructură turistică sau pentru alte dotări de profil. În raport cu agricultura, care rămâne activitatea principală a satelor, agroturismul constituie o activitate complementară și nu o alternativă sau o substituție a acesteia. Gazdele de la sate pot asigura atractivitatea acestei forme de turism prin calitatea cazării și a serviciilor de primire, cunoașterii mediului local natural, cultural și istoric, precum și autenticitatea produselor. Agroturismul oferă servicii mai puțin costisitoare, fiind accesibil turiștilor cu venituri modeste.

Deși turismul rural cu componenta sa, agroturismul, se practică empiric, în România, de peste 60 de ani abia după anul 1990 acesta a cunoscut o dezvoltare mai amplă și chiar o organizare pe piața internă și externă.

Pentru promovare, la nivel național s-a înființat **ANTREC** - Asociația Națională pentru Turismul Rural, Ecologic și Cultural, membră în Eurogites (Organizația Europeană de Turism Rural) care reprezintă România în acest domeniu. Instituită în 1994, cu suportul și expertiza organizației europene de profil, ANTREC are în prezent 16 filiale regionale și peste 2500 de membri din industria ospitalității românești. Filialele ANTREC sprijină membrii din regiunile rurale și contribuie la dezvoltarea turismului românesc. Este principalul vector de promovare și de reprezentare a rutelor, destinațiilor, obiectivelor, infrastructurii, serviciilor, tradiției rurale românești și europene, produselor și intereselor proprietarilor sau administratorilor de resursă turistică naturală sau culturală din România. ANTREC este o organizație a proprietarilor de pensiuni turistice sau restaurante cu specific, a meșterilor populari și ansamblurilor folclorice, a proprietarilor sau administratorilor unor obiective din patrimoniul cultural sau natural, a agențiilor de turism care promovează și vând produse, pachete și servicii turistice ce vizează turismul rural, ecologic și cultural, a altor actori din acest domeniu care sunt pasionați și acționează pentru promovarea rutelor, destinațiilor și obiectivelor din zona patrimoniului cultural, patrimoniului natural și patrimoniului imaterial al României.

Pentru dezvoltarea complexă a zonei montane s-a constituit **ANZM (Agenția Națională a Zonei Montane)**, aflată în subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, cu atribuții specifice de reprezentare în numele Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale pentru zona montană. Misiunea principală a instituției o reprezintă elaborarea și aplicarea strategiei și politicilor Guvernului în domeniul dezvoltării și protecției zonei montane din România, zonă marcată de specificitate, fragilă ecologic și defavorizată economico-social din cauze naturale, care necesită o gestiune specifică, conform Legii nr. 197 din 20 iulie 2018 - Legea Muntelui. Agenția Națională a Zonei Montane este prezentă în teritoriul național prin structuri funcționale, organizate în rețeaua de centre regionale de dezvoltare montană și birouri de dezvoltare montană, începând cu anul 2019.

Pentru realizarea obiectivelor propuse, Agenția Națională a Zonei Montane exercită următoarele funcții principale: ¹

- de autoritate de stat în domeniul dezvoltării durabile a zonei montane, cu aprobarea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale;
- de strategie, prin care asigură întocmirea și propunerea spre aprobare a strategiei pentru dezvoltarea durabilă a zonei montane;
- de reprezentare, prin care asigură, în numele Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, reprezentarea pe plan intern și extern în domeniul său de activitate și în limitele stabilite de acesta;
- de implementare a Programului de încurajare a activităților din zona montană, potrivit prevederilor art. 16 din Legea muntelui nr. 197/2018;
- de autoritate competentă responsabilă privind gestionarea schemei europene de calitate Produs Montan la nivel național.

Ecoturismul se conturează ca o nouă formă de turism, care s-a dezvoltat foarte repede în ultimul deceniu și se caracterizează, în mod principal, prin orientarea puternică a activității spre anumite principii ecologice. Este un turism practicat de grupuri mici de turiști sau la un nivel redus, care contribuie la conservarea biodiversității și la minimalizarea efectelor negative asupra populației locale și susține prosperitatea populației sătești. Include acțiuni responsabile atât din partea turiștilor, cât și din partea industriei turismului.

Una dintre primele definiții ale ecoturismului prezente în literatura de specialitate este cea dată în anul 1988, în cadrul Programului din Belize inițiat de Rio Bravo Conservation & Management Area: *"ecoturismul este o formă de turism cu impact scăzut asupra mediului, bazat pe aprecierea acestuia și unde se depune un efort conștient în vederea reinvestirii unei părți adecvate din venituri pentru conservarea resurselor pe care se bazează. Este o formă de turism durabil și care asigură beneficii populației locale"*.

Cea mai prestigioasă organizație internațională din domeniu, *Societatea Internațională de Ecoturism (TIES)* definește ecoturismul ca: *"acea călătorie responsabilă spre o zonă naturală care contribuie atât la conservarea patrimoniului natural cât și la bunăstarea populației locale"*.

Definiția recunoscută de Asociația de Ecoturism din România, adoptată după

¹ <https://azm.gov.ro/despre-anzm/>

definiția consacrată a Organizației Mondiale a Turismului, este: “*ecoturismul este o formă de turism în care principalul obiectiv este observarea și conștientizarea valorii naturii și a tradițiilor locale și care trebuie să îndeplinească următoarele condiții:*

- a) să contribuie la conservarea și protecția naturii;
- b) să utilizeze resursele umane locale;
- c) să aibă caracter educativ, respect pentru natură - conștientizarea turiștilor și a comunităților locale;
- d) să aibă impact negativ minim asupra mediului natural și socio-cultural”.

Deși anumite detalii variază, majoritatea definițiilor ecoturismului reflectă o formă distinctă de turism, care întrunește patru criterii de bază. Putem reprezenta aceste criterii într-un mod sugestiv prin patru cercuri parțial suprapuse, așa cum se observă în figura de mai jos.

Figură 1. Criteriile de bază în clasificarea ecoturismului

Dacă un proiect sau produs turistic îndeplinește toate aceste criterii, atunci putem vorbi cu siguranță despre produs ecoturistic autentic, însă acest lucru se întâmplă destul de rar în practică.

Figura demonstrează, de asemenea, faptul că ecoturismul este o versiune durabilă a turismului în arii naturale, incluzând în același timp și elemente ale turismului rural și cultural.

Activitățile turistice desfășurate sub emblema ecoturismului oferă oportunități specifice, populația locală și industria turistică fiind nevoite să utilizeze

resursele naturale într-o manieră durabilă și să aprecieze obiectivele naturale și culturale valoroase.

Ecoturismul mai este cunoscut și sub numele de **turism „verde”**, **turism „moale”** sau **turism „blând”** în sensul că se derulează în spații ce aparțin mediului rural (programe, circuite, sporturi, amenajări și echipări turistice etc) și are implicații minimale în deprecierea și poluarea ecosistemelor naturale, a parcurilor naturale etc.

Valorificarea cadrului natural reprezintă una dintre cerințele esențiale ale ecoturismului. Acest enunț lasă o ușă larg deschisă unei game variate de activități, în situația în care acestea respectă și condițiile enunțate mai sus. Din această perspectivă ecoturismul se interferează cu alte forme de călătorie bazate pe natură. Astfel, în cadrul activităților ecoturistice pot fi incluse:

- tipuri de activități de aventură (de exemplu rafting, turism ecvestru pe trasee prestabilite, schi de tură, excursii cu biciclete pe trasee amenajate etc.);
- excursii/drumeții organizate cu ghid;
- tururi pentru observarea naturii (floră, faună);
- excursii de experimentare a activităților de conservare a naturii;
- excursii în comunitățile locale (vizitarea de obiective culturale, vizitarea fermelor tradiționale, vizionarea de manifestări culturale tradiționale, consumul de produse alimentare tradiționale, achiziționarea de produse tradiționale non alimentare etc.).

Dealtfel, turismul ecologic nu este adresat restrictiv (doar pentru zonele protejate), ci întregului mediu natural și antropizat, întreaga activitate de turism trebuind să se deruleze respectând principiile ecologice.

Ecoturismul nu stimulează fluxuri mari de turiști, fiind hărăzit mai ales segmentului de turiști individuali și unor grupuri organizate de proporții reduse (maximum 15 persoane).

Ecoturismul s-a detașat de turismul de masă, fiind văzut ca o soluție viabilă în scopul combaterii efectelor negative și reducerii impactului asupra ecosistemelor naturale. Ca formă tipică de turism, dezvoltată în contextul dezvoltării durabile, ecoturismul aranjează o serie de trăsături total diferite de formele turismului de masă (vezi tabelul).

Tabel 2. Caracteristici distincte ale turismului de masă și ale ecoturismului

Caracteristicile turismului de masă	Caracteristicile ecoturismului
Grupuri relativ mari de vizitatori	Grupuri reduse de vizitatori
Mediu urban	Mediu natural
Activități de marketing turistic general	Activități de ecomarketing turistic
Prețuri medii cu scop de penetrare a pieței	Prețuri ridicate cu scop de <i>filtrare</i> a turiștilor
Impact major asupra peisajului natural	Impact minim asupra mediului natural
Posibilități bune de control	Posibilitati reduse/limitate de control (<i>caracter libertin</i>)
Management bazat pe principiile sistemelor macroeconomice	Management bazat pe principiile economiei comunității locale (sistem microeconomic)
Relații de anonimat între turiști și comunitatea gazdă	Relații personalizate între vizitatori și comunitatea gazdă
Obiective de dezvoltare generală	Obiective de dezvoltare la nivel local
Comportament orientat spre activități de agrement/distracții, oponent acțiunilor de educare și instruire	Loialitate în procesul de instruire și educare pentru un comportament adecvat față de mediul natural
Dezvoltare intensivă a facilităților turistice	Dezvoltare relativ redusă a facilităților turistice

Sursa: prelucrare consultant

Se poate susține că ecoturismul dispune de potențial și capacitate pentru a fi apreciat ca instrument pentru dezvoltarea durabilă a unei regiuni oarecare. Acesta apare ca o soluție eficientă și coerentă în combaterea efectelor nedorite și minimalizarea impactului repugnant asupra ecosistemelor naturale.

Turismul rural, ecoturismul și agroturismul, ca activități economice și socio-culturale, se înscriu în normele de protecție a mediului înconjurător natural și umanizat, adică a turismului bazat pe principii ecologice. De aceea, considerăm că aceste trei forme de turism se înscriu în sfera turismului durabil.

4.2. Tendințe în turism la nivel național și internațional

Turismul este considerat ca unul dintre cele mai remarcabile fenomene sociale și economice ale ultimilor decenii. În fiecare an, o parte din populația lumii ia parte la activitatea de turism și pentru majoritatea țărilor turismul s-a dezvoltat cel mai dinamic și rapid dintre sectoarele economice. Tendințele turismului la nivel

internațional creează efecte și asupra domeniului la nivel național sau chiar regional, de aceea este important analiza acestora.

Turismul are un rol deosebit în procesul de dezvoltare și modernizare a economiei și societății, fiind interconectat cu celelalte ramuri ale economiei. Pentru desfășurarea activității de turism sunt necesare legături cu: agricultura, industria alimentară, industria construcțiilor, transporturile, telecomunicațiile, cultura, arta. La rândul său, prin produsele pe care le oferă, turismul contribuie la asigurarea consumului populației, împreună cu educația și învățământul, ocrotirea sănătății, comerțul și altele.

4.2.1. Tendințe ale ofertei turistice

Pentru Uniunea Europeană, turismul reprezintă în continuare un important mijloc de a genera creștere economică. Potrivit statisticilor, industria turistică generează peste 5% din PIB-ul Uniunii Europene, cu circa 1,8 milioane de întreprinderi care ocupă aproximativ 5,2% din forța de muncă totală. În ultimii ani, însă, îmbătrânirea populației, criza economică, criza COVID-19 și crizele provocate de război au devenit provocări inclusiv pentru industria turismului. Este nevoie de găsirea unor modalități ca produsele europene de turism să fie mai durabile și să țină cont de angajamentele referitoare la schimbările climatice, de dependența de apă și de energie.

Oferta turistică are un rol deosebit de important în manifestarea și realizarea efectivă a cererii, care poate fi considerată reală și concretă numai în măsura în care are un corespondent în ofertă. Dezvoltarea ofertei turistice, modernizarea ei, dar mai ales creșterea calitativă constituie deci premisa unei evoluții crescătoare a cererii.

Componentele ofertei turistice pot fi detaliate în două categorii de elemente: pe de o parte elementele de atractivitate existente (resursele naturale și antropice), iar pe de altă parte ofertă turistică cuprinde serviciile de cazare, alimentație, transport, tratament, distracție, cu ajutorul cărora primele elemente sunt puse în valoare și împreună cu care formează oferta reală.

Sustenabilitatea. O tendință majoră a turismului este sustenabilitatea, având în vedere schimbările majore cu care ne confruntăm. Schimbările vin din faptul că resursele sunt limitate, costurile cresc și turiștii sunt din ce în ce mai

conștienți de modul în care vizita lor poate afecta comunitățile locale și mediul înconjurător.

Prestatorii turistici locali și organizatorii de voiaje vor trebui să evalueze impactul schimbărilor de mediu pentru industria lor. De asemenea, aceștia vor trebui să dezvolte metode de gestionare a crizei și sisteme de relansare, altfel se vor expune unor riscuri de pierderi semnificative.

Prin urmare, furnizorii de activități turistice trebuie să ofere experiențe deosebite, dar responsabile, deoarece consumatorii așteaptă de la aceștia un nivel ridicat de responsabilitate socială și de mediu. În același timp, destinațiile trebuie să promoveze produse care să garanteze etica socială și trebuie să considere protecția mediului înconjurător drept o provocare esențială.

Se estimează că va crește costul prezervării resurselor naturale, precum plajele și alte amenajări litorale, lacurile, fluviile și al asigurării condițiilor pentru sporturile de iarnă. Aceasta va putea conduce, probabil, chiar la dispariția unor domenii schiabile, datorită lipsei zăpezii, precum și la sporirea numărului instalațiilor de producere a zăpezii artificiale. Este probabilă și o creștere a taxelor de mediu, datorată eforturilor pe care guvernele încearcă să le facă în vederea limitării emisiilor de gaze cu efect de seră. Aceasta va avea drept consecință creșterea treptată a prețurilor la serviciile de transport și cazare turistică.

Economie colaborativă. Economia colaborativă descrie o activitatea economică desfășurată prin colaborarea dintre persoane fizice, prin care se asigură sau se utilizează în comun diverse bunuri și servicii, prin intermediul unor tranzacții online. Prin intermediul tehnologiei și internetului, instrumente care oferă acces instantaneu la orice informație de oriunde din lume, economia colaborativă se extinde și se dezvoltă continuu. Acest lucru permite o interacțiune mai facilă și ușoară între persoanele de toate categoriile.

Creșterea acestui tip de intermediere este posibilă, în mare parte, datorită tinerilor din Generația Y (persoanele născute între 1980-1996). Milenialii (Generația Y) călătoresc mai des și cheltuiesc mai mult în timpul călătoriilor decât orice altă generație. În timpul călătoriilor, aceștia sunt în căutarea unor experiențe personalizate și autentice. Servicii precum Airbnb, Couchsurfing și Uber le permit să se bucure de locurile în care călătoresc într-un mod mai autentic decât dacă s-ar

caza într-o cameră de hotel tradițională sau dacă ar apela la servicii de taxi tradiționale.

Cifrele și tendințele de dezvoltare pentru principalele destinații turistice sugerează că economia colaborativă este înfloritoare în România. Airbnb și Couchsurfing sunt 2 platforme online de intermediere a spațiilor de cazare, oriunde în lume, direct de la proprietari, iar Uber, este o platforma online care intermediază comunicarea dintre persoanele care au nevoie de servicii de transport pasageri și persoanele care oferă acest serviciu.

Digitalizare. Digitalizarea în turism a devenit o necesitate, într-o eră în care vizitatorii simt nevoia accesului rapid și facil la informații istorice și turistice.

Oamenii sunt tot mai conectați la tehnologie, au devenit din ce în ce mai buni cunoscători și utilizatori ai aplicațiilor și instrumentelor mobile specifice turismului. Tehnologia evoluează în mod rapid, încât apar mereu elemente noi, care să ajute afacerile. Dacă în urmă cu câțiva ani erau în plină dezvoltare rezervările online, astăzi se discută despre interconectare între călătorie, cazare, itinerariu sau activități de vacanță.

Printre cele mai căutate sau eficiente tehnologii în domeniul turismului putem menționa:

- a. Servicii de check-in automate;
- b. Tururi virtuale prin care anumite obiective turistice sunt accesibile oricărui turist interesat cu ajutorul unui telefon mobil/ laptop cu acces la internet;
- c. Plata cu cardul;
- d. Hărți digitale interactive;
- d. Automatizarea camerei și controlul prin voce a diferitelor funcții ale camerei;
- f. Realitatea virtuală, realitate augmentată - utilizarea acestora pentru a crea o simulare a serviciilor de ospitalitate sau o simulare a destinației.

Din categoria *Digitalizarea turismului* se pot exemplifica și proiectele prin care se înlocuiesc plăcuțele de informare turistică, cele clasice, cu unele mult mai atractive, cu cod Q.R., care vor permite turistului să fie propriul său ghid și să poată, în acest fel, să înțeleagă mai bine ce are România de oferit și, totodată, să trăiască o experiență de neuitat. Platforma este menită să atragă turistul și să-l introducă în

cultura românească și în capitalul cultural al acestei țări, fiind accesibilă în mai multe limbi străine.

Turismul balnear. Din punct de vedere demografic, în Europa, segmentul de vârstă al “seniorilor”, în cadrul populației, va continua să crească numeric, pe termen scurt și mediu. Astfel, se apreciază faptul că numărul turiștilor seniori va crește foarte mult, conducând astfel la o creștere a cererii de servicii turistice, incluzând aici și cererea de servicii de recuperare, rejuvenare, întreținere și tratament balneofizioterapeutic.

Turismul balnear și stațiunile balneo-climatice au avut o popularitate ridicată și în trecut, datorită efectelor pozitive asupra sănătății. Turiștii sunt interesați de menținerea și îmbunătățirea sănătății lor, iar pentru a face față concurenței și cerințelor ridicate, aceste stațiuni au îmbunătățit condițiile de cazare, alimentare, calitatea serviciilor și procedurilor medicale. Acest aspect este avantajos turiștilor, însă cei care doresc să intre pe piața acestui tip de turism trebuie să țină cont de faptul că cererea ridicată presupune și condiții excepționale, fără acestea nefiind posibilă supraviețuirea pe termen lung.

4.2.2. Tendințe ale cererii turistice

Experiența locală. Turiștii doresc să iasă din aria circuitelor turistice clasice pentru a înțelege cum este să trăiești, să simți, să mănânci și să bei ca un localnic - consultând adesea localnicii pentru a avea o experiență cât mai autentică a destinației. În timp ce conceputul clasic de „turistic” pare să fi devenit din ce în ce mai neglijat de vizitatori, majoritatea ar alege totuși să vadă principalele atracții turistice ale locurilor pe care le vizitează. O abordare populară în rândul călătorilor pare să fie aceea de a bifa mai întâi hotspoturile turistice înainte de a-și petrece restul călătoriei descoperind activități și locații neașteptate.

Preferința pentru locuințe individuale. Cazarea dispersată se bucură de o atenție deosebită deoarece în locul hotelurilor sunt preferate apartamentele, locuințele individuale, chiar cazarea la cetățeni, înregistrându-se o ascensiune a turismului rural. În plin context pandemic, unitățile de cazare mai mici, precum casele de oaspeți, cabanele și apartamentele, care le pot oferi turiștilor intimitatea și siguranța de care au nevoie, au fost din ce în ce mai căutate de români. Cabanele și pensiunile din destinații ascunse, mai puțin aglomerate, au devenit mult mai

populare în perioada Covid, fiind soluția perfectă pentru cei care își doresc să se bucure de o vacanță relaxată într-un loc izolat, cât mai departe de mulțimi și de aglomerație.

Turismul cultural Turismul cultural și de patrimoniu este un sector cu creștere rapidă și presupune deplasarea persoanelor către diverse orașe istorice și obiective culturale, cu intenția de a experimenta și a învăța despre o anumită cultură. Această formă de turism poate include activități precum vizitarea muzeelor și teatrelor, participarea la evenimente și festivaluri, degustarea mâncărilor și băuturilor locale. Acești turiști pot fi interesați de informații ce țin de domeniul religiei, filozofiei, istoriei, antropologiei, și doresc să ia parte la acțiunea de cunoaștere a unor evenimente trecute. Evoluțiile contemporane în diferite sfere de activitate umană și progresul în domeniile științifice, tehnologice, educaționale și sociologice sunt, de asemenea, subiecte de interes cultural pentru mulți turiști.

Bleisure este o combinație între turismul de afaceri și timp liber. Mulți turiști care călătoresc în scop de afaceri optează pentru câteva zile în plus pentru a explora în liniște locul de destinație. Femeile sunt mai înclinate să adopte acest tip de turism, indiferent de numărul de călătorii de afaceri pe care le efectuează.

Conform statisticilor ETC - European Travel Commission, peste 80% dintre persoanele care călătoresc în interes de afaceri optează și pentru vizitarea orașului respectiv (iar 40% dintre ei includ și explorarea regiunii în care este situat acesta). Durata popasului suplimentar variază de la jumătate de zi până la două zile, iar cele mai practicate activități sunt plimbările pietonale, tururile ghidate, shopping-ul, evenimentele culturale și servirea mesei la restaurante cu specific local.

Turismul gastronomic. Turismul gastronomic înseamnă să călătorești ca să te bucuri de mâncare și băuturi deosebite și este considerat o componentă importantă a turismului în general și a agroturismului în special. Gastronomia locală reușește să îi introducă pe turiști în atmosfera locului prin mâncăruri tradiționale sau locale.

Turismul gastronomic este relativ nou în România, atrăgând oameni din diverse colțuri ale țării, dar și turiști străini. Ei vor să descopere locuri cunoscute pentru potențialul gastronomic extraordinar, și să își răsfețe papilele gustative cu cele mai delicioase preparate locale.

Consumatorul de turism gastronomic, este dispus să plătească mai mult pentru a-și satisface exigențele. Pentru ca o destinație turistică să atragă acest tip de turist

este nevoie să aibă o reputație considerabilă. Succesul se obține atunci când experiența devine memorabilă și turistul gastronomic o va împărtăși prietenilor, cunoștințelor, rudelor.

Social media joacă un rol important în stârnirea interesului și entuziasmului pentru experiențele gastronomice. De aceea, cei ce promovează acest tip de turism, îl promovează prin festivaluri gastronomice, ateliere de gătit și îi încurajează pe cei care se bucură de experiența culinară să răspândească experiențele lor prin poze.

Tendențele pe Social media în materie de turism gastronomic includ bloggeri de mâncare, diverse site-uri specializate pe mâncare, video-uri dedicate, recenzii și recomandări. Utilizatorii care-și împărtășesc experiențele culinare câștigă mii de urmăritori, atrag atenția asupra destinației vizitate, cresc conștiința de brand a respectivei locații turistice, îmbunătățind în cele din urmă turismul.

Turismul rural. În ultima vreme se observă o dorință crescută a persoanelor care aspiră la vacanțe sau weekend-uri în zone rurale, aproape de natură. Sejurul în mediul rural, la ferme, sejurul în satele de vacanță, dar mai ales în satele turistice tinde să devină o “modă turistică”.

Interesul pentru petrecerea timpului liber la țară, în unele zone rurale - dominate de activități economice de natură agrară și forestieră tradiționale, care reprezintă un cadru de conservare al unui “univers natural” și a unei vieți arhaice - a apărut, ca o reacție la stresul orașelor industriale în expansiune și ca una din puținele soluții care transferă citadinul din mediul său cotidian într-un alt mediu, asigurându-i posibilități reale de relaxare, confort fizic și intelectual.

România se poziționează de ani buni în prima jumătate a topului țărilor din Europa cu turism rural și agroturism dezvoltat. În ultimii 10-15 ani, localnicii din zonele rurale au înțeles importanța acestui tip de turism care contribuie la dezvoltarea economică din zonele respective. Este de lăudat faptul că, în ciuda unei infrastructuri scăzute, acest tip de turism începe să prindă amploare.

În ultimii ani, oferta a crescut considerabil. Astfel că, în prezent găsim diverse tipuri de opțiuni de cazare pentru gusturi și bugete variate. Există pensiuni agroturistice care au încercat să intre pe segmentul de lux, dar sunt și cazări ce păstrează în totalitate tradiția locului și nu oferă baie în interiorul casei. Totodată, unele complexuri au ales să se diferențieze și să devină destinații în sine, oferind turiștilor experiențe unice, cazări sustenabile, mâncare mai sănătoasă.

Principalele segmente de turiști interesați de practicarea turismului rural sunt:

- familiile tinere care și-au părăsit satele în care s-au născut, pentru a-și continua studiile sau pentru a găsi un loc de muncă mai bun la orașe, și care vin aici pentru a arăta propriilor copii locurile natale, obiceiurile tradiționale, preocupările și îndeletnicirile sătenilor;

- copii și tineri, dornici să cunoască din activitățile legate de creșterea și îngrijirea animalelor;

- orășeanul, care dorește să scape de stresul cotidian, să-și petreacă vacanța într-un mediu curat și să aibă un regim alimentar sănătos;

- persoanele cu venituri ridicate, care doresc să încerce ceva nou și, de obicei, sunt familiile cu copii, care doresc să le ofere un mediu atractiv și mai curat de petrecere a vacanțelor;

- persoanele cu venituri mici, care nu-și permit să-și petreacă concediul într-o destinație urbană, litorală sau de alt tip;

- orice persoană care dorește să se relaxeze, să practice activități sportive într-un cadru natural și agreabil, precum și acele persoane, care doresc să învețe câte ceva din tainele meșteșugurilor tradiționale (țesutul, torsul, broderia, dogăria, prelucrarea și sculptura lemnului, pictura pe sticlă, olăritul, creația costumelor populare, prelucrarea pieilor de animale și jocăritul, etc).

4.3. Turismul rural/agroturismul/ecoturismul - activități turistice de valorificare economică durabilă a spațiului rural

Turismul rural reprezintă o alternativă viabilă pentru stimularea dezvoltării în zonele rurale și cele sărace, datorită peisajelor unice, ariilor semi naturale vaste, ospitalității locuitorilor din mediul rural. Conservarea tradițiilor, culturii, a specialităților culinare și a băuturilor, precum și diversitatea resurselor turistice rurale oferă potențial pentru dezvoltarea acestui sector. Turismul rural se poate practica pe toată durata anului, implicând investiții reduse și grad de risc scăzut, reprezintă o alternativă ocupațională pentru forța de muncă rurală, o modalitate de diversificare a activităților economice din mediul rural și un factor de stabilitate și stabilizare a populației din zonă. În același timp, turismul rural are și o puternică componentă de dezvoltare durabilă și oferă o cale de integrare eficientă în Uniunea Europeană a spațiului rural românesc.

Turismul rural a căpătat o deosebită amploare în ultimii ani în țara noastră, întrunind condiții deosebite pentru desfășurarea acestei forme de turism. Așezările rurale românești au apărut și s-au dezvoltat pe cele mai variate forme de relief încă din vremea traco-dacilor. Acestea încă mai păstrează în bună măsură datinile și obiceiurile străvechi, un bogat și variat folclor, elemente originale de etnografie și artizanat.

Cu toate acestea turismul rural nu este suficient dezvoltat confruntându-se în prezent cu dificultăți din punct de vedere al aspectelor tehnice, financiare și educaționale, care necesită măsuri de susținere și impulsione a dezvoltării sectorului mai ales din punct de vedere calitativ. Acest aspect se reflectă în economia rurală printr-un grad scăzut de diversificare (cazare și masă), fapt ce determină venituri scăzute.

Colaborarea dintre autorități (care dispun de instrumente legislative, economice, sociale), agenți economici (care inițiază proiecte de amenajare și servicii turistice), cei ce militează pentru protecția mediului și păstrarea moștenirii culturale, prestatori locali de servicii turistice, turoperatori și agenții de turism și, nu în ultimul rând, turiști, ca beneficiari, este absolut necesară pentru dezvoltarea durabilă a turismului.

Dezvoltarea durabilă ca obiectiv strategic fundamental presupune încetățenirea unor practici și instrumente libere și diverse de acces la educație și cunoaștere, la tezaurul cultural al propriei națiuni și al umanității în ansamblu, la toate resursele care pot dezvolta creativitatea și spiritul novator. Este vorba de asigurarea șansei pentru toți indivizii de a deveni producători de cultură, depășind astfel statutul de simpli consumatori de divertisment. În esență, principiile dezvoltării durabile se aplică în egală măsură patrimoniului cultural ca și capitalului natural, fiind vorba de resurse moștenite de care trebuie să beneficieze și generațiile următoare. Întrucât avem de-a face cu resurse neregenerabile, eventuala lor irosire, din ignoranță sau neglijență, devine astfel irecuperabilă și ireversibilă ².

Dezvoltarea durabilă a turismului implică dezvoltarea tuturor formelor de turism, management, marketing turistic, care să respecte integritatea naturală, economică, socială, cu asigurarea exploatării resurselor naturale și culturale și

² Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României. Orizonturi 2013-2020-2030, p. 117

pentru generațiile viitoare. Dezvoltarea durabilă este un concept complex, iar turismul rural se integrează în această dezvoltare, dar trebuie obținute performanțe pe trei planuri:

- Pe plan economic - creșterea gradului de exploatare și valorificare a resurselor turistice;
- În plan ecologic - reciclarea, evitarea degradării mediului în care se desfășoară activitatea agroturistică;
- Pe plan social - îmbunătățirea condițiilor de viață ale populației.

În ceea ce privește dezvoltarea durabilă a turismului rural românesc, trebuie avute în vedere următoarele aspecte majore: reducerea degradării mediului, conservarea resurselor naturale și antropice, asigurarea unor venituri suplimentare persoanelor din comunitățile rurale cu potențial turistic, crearea de alianțe globale între mai multe localități rurale în vederea desfășurării unei politici de dezvoltare unice, ameliorarea infrastructurii generale, amenajarea unor ferme, pensiuni, gospodării turistice model/pilot, realizarea sistemului de rezervări național, constituirea administrațiilor publice locale în promotori ai gestionării profitabile a patrimoniului turistic prin inițierea de programe în sprijinul turismului rural.

Dezvoltarea turismului rural durabil presupune:

- Educație și conștientizare. Conștientizarea publică și educația sunt componente importante ale procesului de gestionare a unor destinații cu potențial ecoturistic. Acțiunile de educare și conștientizare privind importanța conservării naturii, precum și înțelegerea și respectarea principiilor de ecoturism, trebuie să înceapă de la comunitățile locale și vizitatori, dar ele trebuie să continue în rândul administrațiilor publice locale și centrale sau în rândul agenților economici.

- Dezvoltarea afacerilor și dezvoltarea locală - stimularea comunităților locale și încurajarea acestora în direcția dezvoltării unei oferte complete și complexe. Pe termen scurt și mediu se are în vedere stimularea populației și a micilor afaceri locale pentru dezvoltarea unor produse ecoturistice de calitate. Între acestea, o maximă importanță ar trebui acordată obiceiurilor tradiționale ca formă de conservare și perpetuare a culturii și identității naționale. În plus, comunitățile locale și micii întreprinzători privați din cadrul acestora ar trebui stimulați și încurajați să dezvolte servicii de agrement sau mici structuri de cazare. Spiritul antreprenorial ar trebui încurajat în mediul rural, oprind astfel migrarea tinerilor în

străinătate. În acest sens ar trebui adoptate norme juridice, privind promovarea activităților meșteșugărești și turistice în mediul rural, întrucât numai astfel ar putea fi prevenit exodul masiv al tinerilor, care caracterizează la ora actuală mediul rural.

- Infrastructură turistică și amenajarea teritoriului - destinațiile cu potențial ecoturistic capătă o valoare reală în turism numai dacă sunt organizate pentru vizitare, contribuind în acest fel la constituirea unei oferte ecoturistice competitive.

- Conservarea și protejarea naturii - păstrarea nealterată a elementelor naturale este esențială. În plus, implementarea unei tehnici de management al vizitatorilor și introducerea acesteia în planul de management, va conduce la o planificare mai eficientă a vizitării și la sprijinirea conservării biodiversității.

- Dezvoltarea serviciilor competitive și de calitate. Serviciile competitive pot fi asigurate doar de către personal bine pregătit și specializat, cu o atitudine corespunzătoare, cu mentalitatea corectă, cu comportamentul corespunzător și cu performanțe corespunzătoare. Crearea unei forțe de muncă instruite și calificate necesită pregătire, educație de bază și cursuri de pregătire profesională, precum și pregătire continuă. Ospitalitatea în sensul modern al acestui termen implică satisfacerea cerințelor vizitatorilor și competențele dobândite pentru a întruni - și chiar depăși - așteptările vizitatorilor. Dacă așteptările create prin activitatea de marketing și promovare a turismului nu pot fi satisfăcute ca urmare a lipsei de forță de muncă calificată, turismul nu se poate dezvolta durabil.

Turismul rural prezintă o serie de avantaje: valorifică spațiile agricole, resursele naturale, patrimoniul cultural, tradițiile sătești, produsele agricole, realizează schimburi între veniturile urbane și cele rurale, creează direct și indirect locuri de muncă, îmbunătățește infrastructura. Există o serie de motive economice, sociale și culturale care recomandă dezvoltarea inițiativelor turistice în zone rurale ca și stimulator al economiei rurale. Acestea sunt privite ca principale tendințe motivaționale ale cunoașterii activității de turism rural, în condițiile existenței în România a unor posibilități remarcabile de derulare a acestui tip de turism, argumentate prin prezența resurselor naturale și antropice într-un spațiu rural românesc cu multiple tradiții etnofolclorice, monumente cultural-istorice, muzee etc.

Activitatea turistică poate să rezolve unele dintre problemele economice și de muncă în care este implicată populația rurală. Avantajele care se obțin în urma

practicării turismului rural pot fi de natură economică și de natură socio-culturală. Dintre acestea putem menționa:

- Turismul creează, în plan local, o bună valorificare a potențialului natural și cultural, contribuie la creșterea numărului locurilor de muncă atât în sectorul turistic, cât și în alte sectoare auxiliare, de servicii și gestionare a resurselor locale;
- contribuie la creșterea standardului de viață și educație al populației implicate;

- se evită procesul de depopulare rurală prin apariția unor soluții noi de ocupare a forței de muncă, mai ales în localitățile rurale, în care turismul se poate practica tot timpul anului;

- stimulează activitățile rentabile (hoteliere, restaurante, rețea de transport, activități artizanale, servicii ghizi, etc.);

- diversifică economia locală, îndeosebi a zonelor rurale adiacente, mai ales acolo unde agricultura nu are posibilități de dezvoltare;

- dezvoltă industria rurală de valorificare primară a produselor agricole și revitalizarea meșteșugurilor specifice zonei rurale, conservând ocupațiile tradiționale;

- contribuie la ameliorarea și modernizarea infrastructurii locale în materie de transport, comunicații, tehnico-edilitare, cu avantaje pentru populația locală;

- Turismul agricol permite păstrarea intactă a suprafețelor ocupate cu vegetație naturală;

- activitățile turistice diversificate pot conduce la creșterea interesului pentru protecția mediului, convingând funcționarii locali, regionali, publicul în general, despre importanța zonelor naturale protejate.

Efectele se resimt direct și cel mai repede la structurile de primire turistică, unitățile de alimentație publică, transporturi, divertisment și comerțul cu amănuntul. Iar efectele secundare sunt resimțite în majoritatea sectoarelor economiei.

În același timp, există și o serie de efecte negative generate de intensificarea turismului rural, resimțite mai ales la nivelul peisajelor naturale, rezervațiilor și parcurilor naturale din vecinătatea satelor turistice:

- creează presiuni inflaționiste ce au drept consecință o creștere a costului de trai la nivel local;

- un număr mare de turiști, care prin circulație și zgomot pot perturba viața rurală și viața florei și faunei naturale;

- existența unui număr mare de trasee și poteci, drumuri de circulație și acces, vizitate în grupuri de peste 25-30 persoane, în areale sensibile, produce perturbări ale echilibrului ecologic;

- urbanizarea gradată a zonelor rurale și apariția poluării;

- distrugerea sau abandonarea unor culturi agricole;

- modifică ritmul autentic și tradițional de viață.

Cu toate acestea, activitățile din sfera turismului rural pot relansa economic satele, pot contribui la modernizarea infrastructurii, pot atrage diferiți investitori, dacă locuitorii zonelor rurale adoptă o atitudine favorabilă, care să fie receptată corect de turiștii ce preferă acest tip de turism, și dacă autoritățile locale se implică suficient de mult în dezvoltarea acestei activități economice profitabile.

În Planul Național Strategic 2023-2027 este menționată nevoia de sprijin financiar a satelor românești pentru a asigura conservarea resurselor culturale unice și utilizarea acestora în scopul dezvoltării socio-economice. Tradițiile rurale, etno-folclorice, culturale, ecologice, gastronomice și caracteristicile locale de mediu sunt insuficient valorificate pentru dezvoltarea turismului, pentru crearea de locuri de muncă, pentru generarea de venit și pentru asigurarea unui impact pozitiv asupra sentimentului de demnitate și mândrie al comunităților locale. Sprijinul acordat în cadrul unui proces integrat și echilibrat de dezvoltare teritorială, inclusiv prin intermediul strategiilor de dezvoltare locală implementate prin intermediul grupurilor de acțiune locală și/sau alți actori relevanți, va conduce la păstrarea și conservarea patrimoniului local, iar acțiunile de marketing aferente pot genera valoare adăugată pentru produsele autohtone. Prin acțiuni inovative de punere în valoare a patrimoniului local se poate realiza, de asemenea, creșterea atractivității zonelor rurale, atât pentru populația rurală, cât și pentru turiști.

Un avantaj major al județului Neamț, comparativ cu alte destinații turistice cunoscute, este păstrarea mediului natural nealterat de prezența și activitățile umane. Satul tradițional din zona Neamțului, o vatră de valori spirituale autentice, oferă multe oportunități de recreere și șansele de a cunoaște tradițiile poporului român. Turismul rural în Neamț are un mare potențial de dezvoltare, deoarece

zonele rurale ale regiunii conservă patrimoniul cultural, nu suferă de poluare și au mai multe opțiuni de recreere.

4.4. Impactul activităților antropice asupra mediului turistic

Spre deosebire de resursele turistice naturale, care au fost create de natură de-a lungul timpului, resursele turistice antropice au luat naștere prin eforturile și creația umană, și reprezintă o îmbinare de elemente de cultură și istorie, artă și civilizație, tehnico-economice și socio-demografice care se integrează armonios în natură și în peisajele locale din care fac parte și care, prin valoarea lor, atrag atenția turiștilor.

Multe dintre punctele turistice antropice existente în prezent au fost construite de oameni în alte scopuri, în majoritatea cazurilor îndeplinind funcții economice, culturale, religioase, strategice. Însușirea recreativă și-au câștigat-o însă în timp, ajungând adeseori ca ea să prevaleze în comparație cu vechile atribuții, devenind un obiectiv turistic propriu-zis, pe măsură ce au devenit reprezentative pentru o anumită regiune sau etapă istorică, socială, culturală sau tehnică. Îndeplinind această condiție, ele au rolul de a reîmprospăta memoria socială a vizitatorilor.

Având în vedere progresul tehnologic actual, precum și creșterea apetitului pentru nou și inedit, societatea modernă cunoaște o creștere numerică fără precedent a elementelor de turism create de om, iar ponderea obiectivelor antropice se află într-o ascendență evidentă în comparație cu frumusețile naturii care, cantitativ, sunt finite.

Potențialul turistic antropic înglobează o gamă variată de obiective generate de talentul și inspirația geniului uman, manifestate permanent de-a lungul timpului, din preistorie și până astăzi. Din grupa obiectivelor turistice antropice fac parte: vestigiile istorice, edificiile religioase, obiectivele culturale, monumentele, resursele atractive etnografice (arhitectura populară, obiceiurile, tradițiile, ocupațiile, hramurile și pelerinajele religioase, folclorul, gastronomia).

Componentele potențialului antropic prezintă interes prin valoarea estetică, cognitivă și recreativ-distractivă, calitatea factorilor naturali de cură, posibilitatea practicării unor sporturi, aportul formativ și instructiv-educativ. De asemenea, rolul acestora în determinarea activității turistice depinde de valoarea și atractivitatea

lor, de originalitate, de modul de conservare și exploatare, de amplasarea în spațiu și posibilitățile de acces.

Încă din a doua parte a secolului al XIX-lea, o serie de așezăminte religioase și localități devin puncte de interes pentru turismul de viligiatura elitist, marcând astfel intrarea în aria de interes turistic a unor destinații, rezultante ale evoluției în timp a culturii și civilizației românești. Fenomenul se accentuează în perioada interbelică și mai ales în a doua jumătate a secolului trecut, cu un dublu impact: intrarea în aria de interes turistic a tot mai multor categorii de obiective antropice și implicarea unui tot mai mare număr de persoane aparținând variatelor categorii sociale.

În mod obișnuit, acțiunea de atracție exercitată de obiectivele turistice antropice nu se manifestă singură, ci în strânsă legătură cu potențialul turistic natural. Principalele însușiri atractive ale unor astfel de obiective sunt înmagazinate într-o serie de trăsături definitorii cum ar fi: vechimea, unicitatea, ineditul, dimensiunea sau funcțiile îndeplinite.

Vechimea, apartenența la o anumită epocă istorică, devine, adesea, o sursă de mare interes pentru vizitatori. Ea pune în mișcare stimulenți psihologici, al căror efect este cu atât mai mare, cu cât masa de turiști este mai bine informată. Efectul atractiv al vechimii se diminuează odată cu apropierea de vremurile noastre. Poate fi vorba atât de obiecte vechi prezente în muzee (cărți vechi, obiecte antice, podoabe, elemente de tehnică populară foarte veche, etc.) cât și de obiective cu rezonanță istorică.

Unicitatea obiectelor, edificiilor sau a activităților umane este o însușire a obiectivelor antropice care sporește atractivitatea turistică, fie că este vorba de un produs unicat, fie de un obiectiv ajuns unicat datorită menținerii în timp. Un astfel de monument istoric unicat mondial este Mănăstirea Voroneț.

Ineditul reprezintă o însușire a obiectivelor turistice antropice care reliefează ceva construit mai durabil și mai impozant și poate rezulta din natura materialului de construcție (în cazul Crucii de pe Caraiman, de exemplu), culoarea specifică (în cazul unor mănăstiri din Moldova), arhitectura deosebită (Castelul Peleş).

Dimensiunea este un atribut accesibil, ușor de evaluat sub aspect atractiv. Putem întâlni extreme dimensionale maxime (Palatul Parlamentului) sau minime (obiecte de artă, cărți, etc.).

Funcționalitatea. Funcțiile anterioare sau actuale speciale ale anumitor edificii redau atractivitatea acestor obiective incluse frecvent în circuitele turistice (Clădirea Guvernului, Teatrul Național).

Semnificația și importanța turismului antropocentric este de a păstra valorile și elementele caracteristice unei națiuni sau etniei, conservarea elementelor folclorice, culturale, religioase, a muzeelor, a jocurilor medievale precum și a altor activități sau monumente care caracterizează populația locului și îi permite să aibă grijă de valorile naționale.

Promovarea resurselor turistice antropice are o importanță cel puțin egală cu acțiunea de evidențiere a trăsăturilor atractive ale elementelor cadrului natural și aceasta din următoarele motive:

- diversitatea extremă a obiectivelor rezultate în urma creativității multimilenare a spiritului uman;
- continua lor multiplicare și diversificare, pe măsură ce populația crește iar aportul său material și spiritual crește;
- valorile atractive de excepție pe care unele dintre obiectivele antropice le înmagazinează;
- perisabilitatea recunoscută a multor creații umane (în raport cu cele naturale);
- nevoia protecției și conservării lor.

Fondul turistic antropocentric din România reunește o gamă foarte largă și variată de componente care pot fi grupate în:

- vestigii arheologice și monumente de artă: cetăți, castele, palate, statui, obeliscuri;
- elemente de etnografie și folclor: arhitectura populară, portul, muzica și dansul, creația și tehnica populară, obiceiuri și tradiții, serbări și târguri, manifestări și credințe religioase, gastronomie;
- obiective turistice religioase: biserici, mănăstiri, catedrale;

- instituții și evenimente cultural-artistice: muzee, case memoriale, instituții teatrale și muzicale, festivaluri, carnavaluri, manifestări sportive, concursuri de frumusețe, târguri și expoziții;

- realizări tehnico-economice și științifice contemporane: baraje și lacuri de acumulare, poduri și viaducte, canale, porturi, exploatări industriale, centre comerciale, centre științifice și tehnice;

- așezări umane: centre urbane, sate turistice.

România dispune de un bogat și valoros potențial antropic, rezultat al existenței și istoriei de peste două milenii a poporului român în acest spațiu geografic. Patrimoniul mondial UNESCO din România include în prezent în lista sa șapte situri culturale:

- ✚ Satele cu biserici fortificate din Transilvania;
- ✚ Mănăstirea Horezu;
- ✚ Bisericile din Moldova;
- ✚ Centrul istoric al Sighișoarei;
- ✚ Bisericile de lemn din Maramureș;
- ✚ Cetățile dacice din Munții Orăștiei;
- ✚ Peisajul minier de la Roșia Montană (înscris concomitent în Lista Patrimoniului Mondial în Pericol din cauza planurilor de a relua exploatarea minieră în zonă).

Variatatea și răspândirea acestor centre importante reprezintă un beneficiu major în încurajarea dispersiei vizitatorilor în țară și în special în zonele rurale. Faptul că aceste obiective fac parte din patrimoniul UNESCO ajută la creșterea gradului de conștientizare a calității ridicate a numeroase monumente istorice din România. Unele dintre acestea sunt deosebite prin faptul că reprezintă grupuri de puncte de atracție într-o anumită zonă și nu un singur centru de interes. Un astfel de exemplu sunt Mănăstirile din Moldova care conțin 8 puncte de interes incluse în Patrimoniul UNESCO în 1993: Arbore, Humor, Moldovița, Pătrăuți, Probota, Suceava, Voroneț, Sucevița. Sunt considerate adevărate capodopere ale stilului bizantin care îmbină elemente gotice, balcanice, influențe din Renaștere dar și preferințele personale ale nobililor moldoveni din Dinastia Mușatinilor, condusă pentru 47 de ani de Ștefan cel Mare. Bisericile din Nordul Moldovei sunt unice în Europa. Sunt bine conservate iar picturile acoperă toate fațadele și reprezintă cicluri complete ale

temelor religioase. Compoziția lor este excepțională prin eleganța personajelor și armonia culorilor alese pentru a se încadra în peisajul înconjurător.

Județul Neamț are o încărcătură istorică și culturală bogată, oferind vizitatorilor bucuria de a se reîntâlni cu istoria și cu viața de altădată, prin obiective clasate ca monumente de arheologie, arhitectură, sau monumente memoriale, aflate încă într-o stare bună de conservare. Pe teritoriul județului Neamț se găsesc o multitudine de obiective culturale, istorice și religioase, pe lângă bogata varietate de tradiții și obiceiuri, păstrate fie în spațiul rural, fie în centrele etnofolclorice. Astfel, conform listei monumentelor istorice 2015 a Ministerului Culturii și Patrimoniului Național, în județul Neamț există 537 de monumente istorice printre care situri arheologice, așezări fortificate, cetăți, necropole, case, conace și hanuri tradiționale, clădiri monument istoric și 2 centre urbane istorice la Roman și Târgu Neamț. Cu un cadru natural variat și generos, care asigură legături facile între zonele montană, subcarpatică și de câmpie, teritoriul județului Neamț a constituit o străveche și permanentă vatră de locuire. Orașul Piatra-Neamț se remarcă prin câteva muzee deosebit de interesante, unele păstrând importante mărturii din epoca neolitică, getică și preromană, găzduind frecvent turnee ale colecțiilor de artă modernă europeană. Turiștii sunt atrași de aceste locuri fie datorită minunatelor priveliști și a climei plăcute, fie datorită vestigiilor istorice întâlnite aproape la tot pasul.

Spațiul rural are capacitatea de a conserva și reconstrui cadrul natural, ca urmare a unei presiuni antropice mai reduse, asociată cu tipul exploatării economice și nivelul general de dezvoltare al forțelor de producție. Câmpurile extinse de culturi, absența căilor principale de comunicație, prezența insulară a cadrului construit de dimensiuni mai mici și a turmelor de animale, trădează prezența ruralului.

Trebuie punctate și că activitățile umane lezează întreg mediul înconjurător și implicit și mediul turistic. Factorii de degradare a peisajului geografic se regăsesc în ansamblul factorilor cu acțiuni distrugătoare asupra elementelor sale componente (vegetație, relief, floră, faună etc.), la care se adaugă tăierile necontrolate de păduri, depozitarea nedirijată a deșeurilor menajere și industriale, realizarea de construcții neadecvate locului ș.a., acestea fiind doar câteva aspecte dintre cele care urâtesc natura, acolo unde este mai căutată pentru farmecul și frumusețea ei.

Există zone cu teren inundabil, surpări de maluri și alunecări de teren, fenomene susținute de defrișările masive. Activitatea umană conduce la o serie de deșeuri (menajere, industriale, din construcții și demolări etc.), o parte din aceste deșeuri fiind depozitate în zona albiilor, fapt ce atrage urâțirea peisajului geografic. Arhitectura tradițională a caselor, a porților și gardurilor din lemn este înlocuită de o arhitectură adaptată, conformă modelului occidental importat, care de multe ori conduce la crearea unui amestec de stiluri, lipsite de originalitate, de farmec, de autentic, nearmonizate cu cele existente.

Construcțiile de drumuri forestiere aduc neajunsuri serioase, o dată cu acestea producându-se defrișări, defolierea arborilor sau excavarea versanților. Carierele de calcar, haldele de steril depozitate în apropierea exploatărilor miniere sau depozitele de deșeuri din preajma centrelor rurale și urbane contribuie, de asemenea, la degradarea peisajului de interes turistic. Degradarea pădurilor reprezintă un alt exemplu de afectare a potențialului turistic, acestea fiind obiective care întregesc valoarea potențialului turistic al țării, indiferent de locul unde sunt amplasate.

În cazul tăierii pădurilor din vecinătatea stațiunilor balneoclimaterice și, în general, a localităților, se diminuează cu mult posibilitățile de autopurificare a atmosferei din jurul acestora, punându-se în pericol chiar zăcămintele hidrominerale sau dispariția unor monumente ale naturii de interes științific și turistic.

Activitățile economice necontrolate conduc la degradarea rezervațiilor naturale, fiind prejudiciat aportul științific, estetic și cognitiv-educativ al unor obiective unice sau de rară spectaculozitate, sau a unor habitate naturale care au păstrat un echilibru biologic virgin.

Aspecte dezavantajoase se întâlnesc și în cazul degradării obiectivelor turistice antropice, atât prin substanțele poluante ce atacă și depreciază viața unor monumente de rezonanță istorică, culturală sau artistică durate de oameni cu secole în urmă, cât și prin alți factori naturali sau antropici. Clădirile și monumentele din zonele impurificate cu fum, ciment, cărbune etc se deteriorează sau își schimbă aspectul, devenind întunecate, sumbre.

Pentru a conserva bunurile de patrimoniu natural și cultural-istoric, perimetrele ariilor protejate trebuie supuse unui regim special de protecție și conservare, fiind interzisă orice lucrare care poate genera impact negativ asupra

acestora. Trebuie ocrotite perdelele forestiere, vegetația luncilor, pajiștile naturale, tufărișurile naturale, ariile din jurul obiectivelor turistice. Trebuie deasemenea conștientizată atât populația de problemele de mediu printr-o campanie de informare care să vizeze toate categoriile de vârstă sau pregătire cât și persoanele juridice, în scopul menținerii unui mediu turistic curat, nepoluat, propice desfășurării activităților turistice.

4.5. Impactul activităților turistice asupra mediului natural

Turismul, fără să conțină elemente intenționate, fiind un consumator de spațiu și de resurse turistice, participă implicit la degradarea și poluarea peisajului geografic și a potențialului turistic, atât prin presiunea directă a turiștilor asupra componentelor de mediu, cât și prin concepția greșită de valorificare a unor zone, puncte și obiective turistice.

Mediul încojurător natural și umanizat constituie „suportul” și „materia primă” pentru dezvoltarea durabilă a oricărei economii. Între turism, cu precădere cel rural, și mediul înconjurător este o relație complexă, legăturile dintre ele manifestându-se în ambele direcții. Mediul natural și moștenirea cultural-istorică a satelor, prin componentele lor: apă, aer, floră, faună, relief, peisaj montan, monumente istorice și tradiții etnofolclorice etc., reprezintă resursele de bază ale turismului. Pe de altă parte activitatea turistică, în complexitatea sa, influențează mediul ecologic și cultural, modificând elementele componente enumerate.

De aceea dezvoltarea turismului face necesară acordarea unei atenții deosebite mediului înconjurător prin măsuri de protejare și dezvoltare a calității și resurselor sale în ariile intrate în circuitul turistic sau în perspectiva de a fi valorificate prin turism, precum și controlul consecințelor acestei activități în vederea valorificării optime a potențialului turistic. Pornindu-se de la conceptul că *„dezvoltarea durabilă, viabilă și susținută din punct de vedere ecologic este considerată cea dezvoltare care satisface nevoile prezentului fără a compromite capacitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile lor nevoi”*, turismul, și în special, turismul rural, ca activitate economică, se înscrie în acest demers științific și trebuie să colaboreze cu celelalte industrii și activități economice în scopul asigurării calității mediului, a bazei de resurse și a supraviețuirii sale. Cu atât mai mult, devine indispensabilă coparticiparea, în acest scop, a autorităților

centrale și locale, a comunităților locale, alături de prestatorii de servicii conexe, apărătorii mediului înconjurător și, nu în ultimul rând, a turiștilor care beneficiază de oferta turistică rurală și de calitatea mediului destinației turistice preferate.

Activitățile turistice de orice natură determină efecte potențiale asupra sănătății mediului, manifestate atât spațial cât și temporal, influențe expuse prin noțiunea de impact. Resursele turistice sunt exploatate uneori sălbatic, existând constant riscul de poluare semnificativă la nivelul componentelor de mediu natural și antropic. Protecția patrimoniului turistic și a mediului înconjurător este influențată într-o foarte mare măsură și de conștiința ecologică a populației și a sentimentului de respect și dragoste pentru natură, pentru monumentele de artă și arhitectură, a locurilor istorice create de-a lungul timpului. În ultimii ani, turismul înregistrează numeroase aspecte negative datorită unor fenomene care-i scapă de sub control: creșterea traficului rutier și aerian, degradarea coastelor litorale și a deltelor, creșterea nemulțumirilor populației locale față de dezvoltarea amplă a activităților turistice, prin exproprierile de teren ilegale și prelucrarea resurselor naturale, numărul mare de turiști pe plan european și mondial.

Impactul produs de activitățile din turism vizează elementele antropice și cele naturale. Cele mai importante prejudicii sunt aduse însă cadrului natural.

Tabel 3. Tipurile de impact asupra cadrului natural produse de activitățile din turism

A	Schimbări în compoziția speciilor floristice și faunistice
	<ul style="list-style-type: none"> ✚ distrugerea habitatului speciilor ; ✚ uciderea animalelor pentru vânatoare ; ✚ uciderea animalelor pentru curiozități gastronomice și pentru piața suvenirurilor; ✚ influențarea migrației interne și externe a animalelor; ✚ distrugerea speciilor vegetale rare pentru a culege plante și a valorifica lemnul; ✚ defrișarea vegetației naturale pentru realizarea de facilități turistice; ✚ reducerea rezervațiilor naturale, a sanctuarelor și a viață sălbatică;
B	Poluarea
	<ul style="list-style-type: none"> ✚ poluarea apei cu resturi menajere ; ✚ poluarea aerului prin gazele de eșapament ale autovehiculelor ; ✚ poluarea sonoră datorată activităților și transporturilor turistice ;
C	Eroziunea
	<ul style="list-style-type: none"> ✚ poluarea solului prin tasare, ceea ce duce la creșterea scurgerii pluviale și a eroziunii superficiale ; ✚ amplificarea proceselor de declanșare a avalanșelor ; ✚ pagube făcute asupra formelor geologice deosebite (peșteri, avene) ;

	✚ deteriorarea pe malurile râurilor ;
D	Degradarea resurselor naturale
	✚ scăderea resurselor de apă prin suprasolicitări și supraexploatare ; ✚ reducerea resurselor de combustibil clasic pentru necesarul de energie pentru susținerea activităților turistice ; ✚ riscuri crescute pentru incendii naturale ;
E	Impact vizual negativ
	✚ construirea de hoteluri mari, de zone uriașe de agrement ; ✚ gunoaiele și deșeurile rezultate din structurile și circulația turistică.

Sursa : prelucrare după Bran, 1998, *Economia turismului și mediul înconjurător*, pag.

165

Importante prejudicii sunt aduse și cadrului construit:

Tabel 4. Tipurile de impact asupra cadrului construit produse de activitățile din turism

A	Mediul urban
	✚ scoaterea terenurilor în afara producției primare ; ✚ schimbarea regimului hidrologic, climatologic ;
B	Impactul vizual
	✚ creșterea necesității construcțiilor, a ariilor ocupate de construcții ; ✚ stiluri arhitecturale noi, nearmonizate cu cele existente ; ✚ aglomerări de populație și bunuri ;
C	Infrastructura
	✚ supraîncărcarea cu elemente de infrastructură (drumuri, căi ferate, parcare, grilaje electrice, sisteme de comunicații, alimentare cu apă etc) ; ✚ pregătiri pentru noi dotări de infrastructură generală și specifică ; ✚ management de mediu pentru adaptarea arealelor în scopuri turistice (plimbări pe mare, sporturi de iarnă, nautice, cicloturism ș.a.) ;
D	Forme urbane
	✚ schimbări în structuri urbane (zone industriale, rezidențiale) și alte utilități (agrement, structuri turistice) ; ✚ schimbări în dotări și mobilier urban (străzi, îmbrăcămînți asfaltice, pavări, iluminari ș.a) ; ✚ pericolul apariției unor contraste între zona urbană amenajată turistic și celelalte zone rezidențiale ;
E	Restaurarea
	✚ re folosirea și restaurarea siturilor urbane vechi, a clădirilor istorice ; ✚ restaurarea și refacerea clădirilor vechi ca a doua rezidență ;
F	Competiția
	✚ posibilități de declin al atracțiilor turistice sau a unei regiuni din cauza apariției altor atracții sau schimbării de motivații sau a unor obiceiuri turistice.

Sursa: prelucrare după Florina Bran, 1998, *Economia turismului și mediului înconjurător*, Editura Economică, București, pag. 164

Circulația turistică necontrolată în ariile sau la obiectivele turistice aflate în afara traseelor marcate, conduc la distrugerea florei și vegetației, la ruperea arborilor, la distrugerea puietilor sau a semințșului natural, desprinderea de roci ș.a. Alte pagube sunt aduse prin declanșarea de incendii, braconaj și tulburarea biotopurilor specifice vânatului și faunei în general, împiedicarea regenerării plantelor, tasarea solului etc. Colectarea abuzivă, necontrolată, a florei, poate conduce la dispariția unor specii floristice, unele fiind din categoria plantelor declarate monumente ale naturii. Așa se explică de ce o parte dintre acestea sunt ocrotite prin lege, fiind pe cale de dispariție (bujorul de munte, floarea de colț, garofița Pietrei Craiului, laleaua pestriță, papucul doamnei, sângele voinicului etc).

Vizitarea intensivă, aprinsul lumânărilor și lipsa unor dotări tehnice minime de aerisire au condus la degradarea unor fresce, picturi din incinta unor monumente istorice și de artă (ca în Bucovinași Maramureș).

Circulația turistică necontrolată efectuată la o serie de obiective turistice naturale și antropice provoacă de multe ori distrugerea ireversibilă tocmai a elementelor care le-au consacrat ca atracții turistice, uneori cu caracter de unicat, prejudiciile aduse potențialului turistic și patrimoniului cultural național fiind irecuperabile.

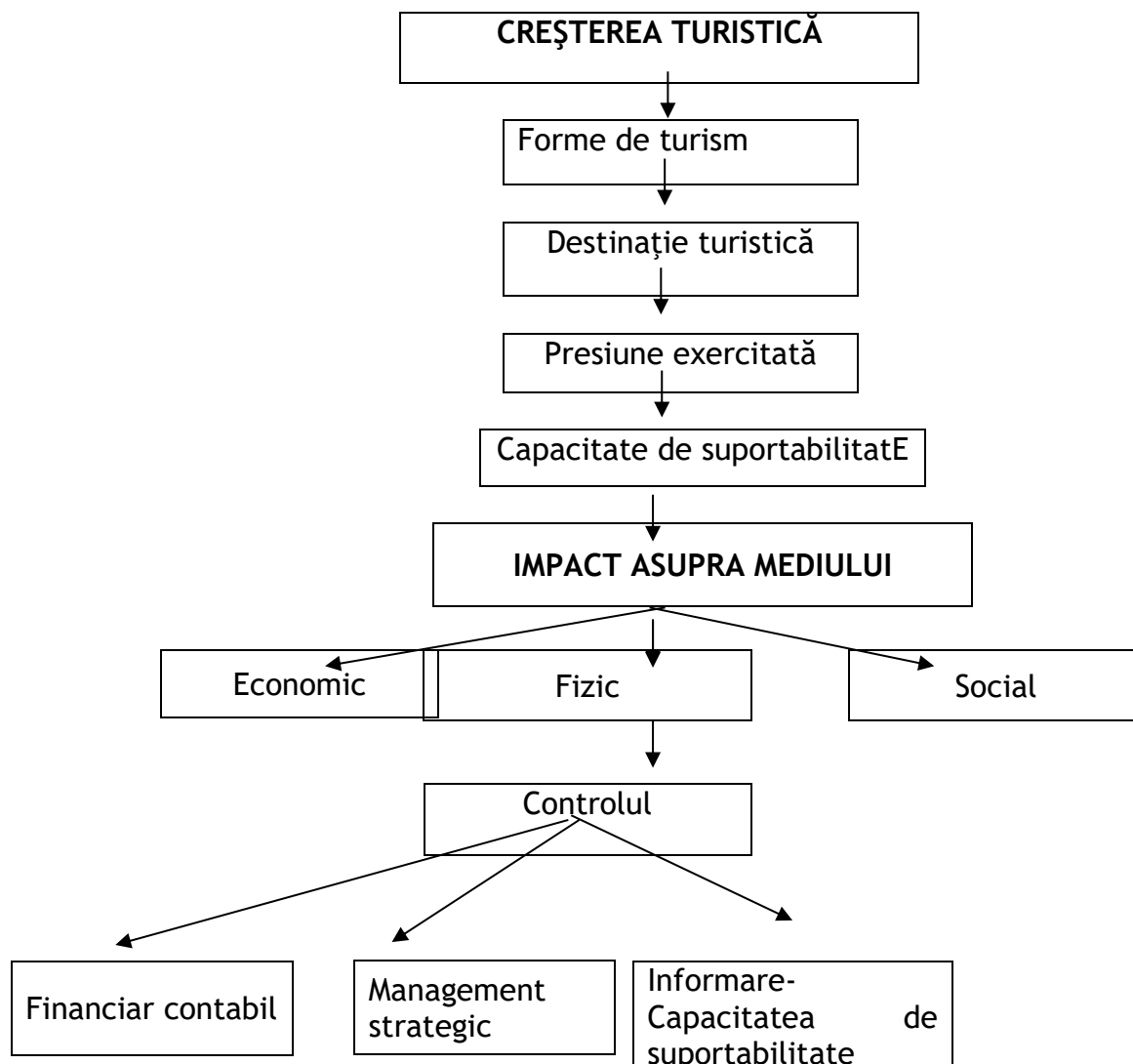
O altă problemă majoră vine din lipsa locurilor amenajate destinate popasului sau instalării de corturi, care provoacă inevitabil degradarea peisajului, datorită numeroaselor urme reziduale lăsate la întâmplare de turiști în locurile unde au poposit.

Fenomenul poluării a căpătat forme mai complexe prin pătrunderea **turismului motorizat** (autoturisme de teren, ATV-uri) în locuri până nu demult inaccesibile, turiștii distrugând în calea lor pajiști, floră, arbuști, prin strivire sau sub influența gazelor de eșapament. Sunt alterate astfel calitățile aerului și implicit a factorilor de cură. Capacitatea maximă de suportabilitate variază în funcție de formele turismului practicat, mărimea zonei de destinație, dotarea tehnico-materială ș.a. (Istrate, 1996).

Concepția greșită de valorificare a resurselor turistice afectează de multe ori calitatea potențialului turistic, fie printr-o exploatare neștiințifică și nerațională a

acestora, fie din înfăptuirea neconcordantă a obiectivelor de investiții cu caracter turistic:

- exploatarea irațională a substanțelor minerale balneare, orice intervenție nefavorabilă asupra acestora conducând la schimbarea parametrilor fizici și chimici;
- exploatarea și utilizarea irațională a nămolurilor terapeutice, ajungându-se la deprecierea zăcămintelor (ex. Techirghiol, Sovata ș.a.);
- degradarea resurselor balneare prin nerespectarea perimetrelor hidrogeologice și sanitare (ex. lacurile Techirghiol, Nuntași, Balta Albă etc);
- nivelul redus al amenajărilor pentru exploatare turistică, a drumurilor de acces și lipsa dotărilor specifice au condus la degradarea obiectivelor turistice. S-a ajuns la o circulație turistică arhaică, la prodeucerea de accidente și la știrbirea mesajului cultural-recreativ.

Relațiile ce se stabilesc între cererea de turism și impactul asupra mediului (Bran, 1998)

Degradarea mediului și a potențialului turistic pot fi determinate și de dezvoltarea nesistematizată a localităților, stabilirea de amplasamente neadecvate pentru baza materială turistică, proiectarea neconformă a obiectivelor de investiții, ocuparea intensivă a unor spații cu construcții turistice ș.a.

Construirea unor rețele încărcate de poteci și drumuri sau mijloace de urcat în zonele de munte, prin densitatea ridicată a lucrărilor cerute (ziduri de protecție, defrișări, piloni, poduri etc.) poate conduce la afectarea peisajului, anulând farmecul acestuia (Munții Bucegi, Ceahlău, Rodnei, Lotrului ș.a.).

Impactul turismului asupra mediului poate fi redus prin metode de informare a turiștilor, precum și a celor implicați în industria turismului local. Prevenirea degradării mediului înconjurător, cauzată de activitățile turistice, a devenit o prioritate pentru țările și regiunile care practică turismul excesiv. Prin formele turismului durabil, se încearcă diminuarea efectelor negative asupra mediului local și natural, precum și asupra populației. Destinațiile în care se desfășoară turismul durabil dețin o importanță primordială, iar acest fapt obligă la respectarea unor reguli speciale, ce vor atrage efecte benefice asupra populației locale. De asemenea, turismul durabil și formele sale pot favoriza o interacțiune între populația locală și turiști, benefică de ambele părți.

Aplicarea principiilor actuale de dezvoltare a turismului durabil în zonele turistice a condus la apariția *ecoturismului* ca formă deosebită de turism, care are rolul să respecte integritatea peisajelor naturale, a biodiversității ecologice, a identităților culturale în concordanță cu cerințele anumitor segmente de turiști, amatori de natură și cultură autentică.

Mediul natural, virgin reprezintă probabil cea mai de preț resursă a României ca destinație turistică. Totuși, acesta este afectat de practici negative, care reprezintă o adevărată amenințare pentru imaginea țării. Primul aspect îngrijorător este colectarea improprie a deșeurilor. În Master Planul pentru Dezvoltarea Turismului Național 2007 - 2026 se enumeră o serie de măsuri pentru a diminua acest fenomen:

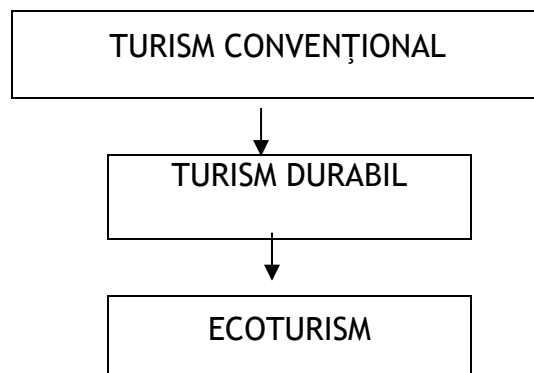
- respectarea cu strictețe a reglementărilor de colectare a deșeurilor;
- restricționarea utilizării pungilor și sticlelor din plastic prin introducerea sistemului de încărcare sau depozitare obligatorie;

- extinderea inițiativelor localizate de curățenie în cadrul unei campanii naționale;
- introducerea unei competiții „România înflorită” pentru încurajarea plantării de flori și arbuști, în vederea creșterii atracției orașelor și satelor și creșterii mândriei civice;
- controlul strict al animalelor fără stăpân.

4.6. Ecoturismul și perspectiva dezvoltării durabile a comunităților locale rurale românești

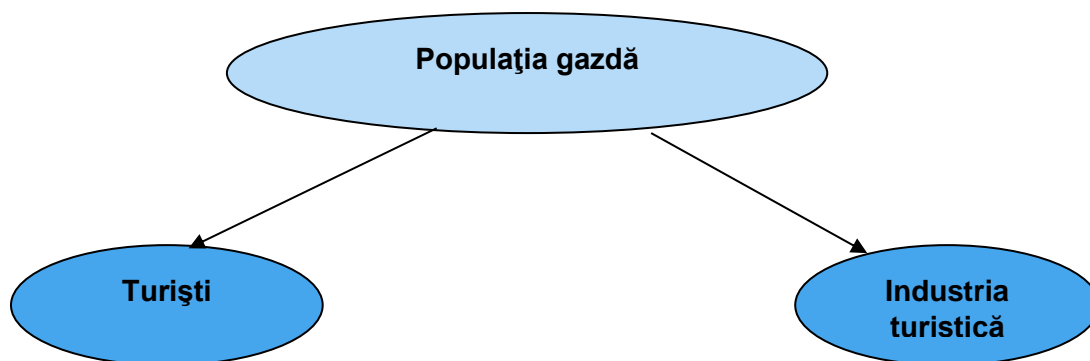
4.6.1. *Evoluția conceptului de dezvoltare durabilă*

Ecoturismul reprezintă de fapt cea mai valoroasă formă de manifestare a turismului durabil. În timp, datorită creșterii interesului față de problemele de protecție a mediului, ecoturismului i s-a acordat o tot mai mare importanță ajungându-se la o relație ca în figura alăturată (Bran, 2000):

Relația Turism durabil – Turism convențional - Ecoturism

În ideea de dezvoltare durabilă, turismul este văzut ca un triunghi relațional format din trei laturi: aria gazdă, turiștii „holiday makers”, industria turistică.

Figură 2. Actorii implicați în turism în viziunea dezvoltării durabile

Menirea dezvoltării turistice durabile este aceea de reconciliere a relațiilor dintre cele trei laturi ale triunghiului.

Comunitățile locale rurale din România au trecut prin multe schimbări în ultimele decenii, iar acestea le-au afectat profund. Pe lângă anii economiei centralizate și tranziția spre economia de piață, locuitorii satelor s-au confruntat cu tentațiile și forțările de a pleca către orașe, ceea ce a dus la fenomene de dezrădăcinare. În ultimii 15 ani, satul a devenit din nou un subiect important pentru politicieni, teoreticieni și practicieni. În plus, extinderea Uniunii Europene a ridicat probleme și semne de întrebare pentru dezvoltarea economico-socială a colectivităților locale din mediul rural.

Conceptul de dezvoltare durabilă a devenit o prioritate în ultimele decenii, iar turismul nu face excepție. Turismul durabil se referă la o formă de turism care respectă mediul înconjurător și comunitățile locale, încurajând în același timp dezvoltarea economică. Acesta se bazează pe principiul că turismul trebuie să vină în întâmpinarea nevoilor prezente fără să pună în pericol pe cele ale generațiilor viitoare. În acest context, turismul în mediul rural poate fi o soluție pentru dezvoltarea economică a zonelor rurale și pentru perpetuarea dezvoltării economice responsabile.

Turismul ecologic poate aduce un important aport la dezvoltarea economică a zonelor rurale, ceea ce se va răsfrânge asupra evoluției lor viitoare. În plus, aceste activități pot contribui la dezvoltarea durabilă a comunităților locale prin promovarea resurselor naturale și culturale ale zonei, implicarea localnicilor în

activități turistice și promovarea unui stil de viață sănătos și respectuos față de mediul înconjurător.

În concluzie, turismul durabil poate fi o metodă eficientă pentru a proteja mediul înconjurător și pentru a promova dezvoltarea economică pe termen lung. Pentru a promova turismul durabil, este important să se ia în considerare impactul pe care îl are turismul asupra mediului înconjurător și asupra comunităților locale, precum și nevoile turiștilor. În acest fel, putem crea o industrie turistică sustenabilă și responsabilă pentru viitor. Este necesară o cercetare multidisciplinară a problematicii, care să combine obiectivele economice, sociale și de dezvoltare durabilă a comunităților rurale românești.

4.6.2. Dezvoltarea comunitară și ecoturismul

Stilul de viață modern, în ritm trepidant, cu activități stresante și de multe ori sedentare, precum și conștientizarea nivelului de poluare și a efectelor sale negative a determinat, pe o parte dintre oameni, să-și dorească să petreacă timp în natură, să caute locuri unde pot mânca mai sănătos, din produse locale, să stea de vorbă cu localnicii sau să facă activități cât mai variate în natură. Din acest motiv, destinațiile care reușesc să aibă o astfel de ofertă și, în plus, dovedesc grijă față de mediul natural și față de localnici sunt mult apreciate de o bună parte a turiștilor. Acest tip de destinații se numesc destinații de ecoturism, iar ele devin din ce în ce mai căutate și apreciate atât la nivel internațional, cât și în România.

Turismul ca activitate economică este subordonat mediului înconjurător. Acesta reprezintă „materia sa primă”, alcătuind suport-cadru pentru derularea turismului. Satisfacerea nevoilor de ordin turistic aduce însă la pachet și modificări ale peisajului geografic. De cele mai multe ori bilanțul efectelor antropice este unul pozitiv, intervenția omului aducând plus valoare peisajului umanizat, organizarea spațiului geografic fiind una favorabilă viețuirii și activității umane. Inevitabil, apar și unele efecte secundare negative, nedorite și neașteptate, care se manifestă câteodată cu intensitate slabă, alteleori însă căpătând proporții alarmante. Este necesară așadar o diferențiere clară între categoriile de acțiuni care duc la optimizarea mediului și cele care au ca efect degradarea sa.

În general turiștii, în excursiile pe care le efectuează, sunt interesați în mod deosebit de costuri și nu de aspectele ecologice sau de responsabilitatea lor socială și ecologică.

Pentru practicarea unui turism „verde”, cu valențe ecologice, este nevoie să se implice mai mulți factori decizionali. Unul dintre acești factori este statul, prin politica sa de dezvoltare economică, prin elaborarea unor planuri de dezvoltare durabilă, cu asigurarea unor servicii de calitate pentru a se reduce exploatarea inadecvată și excesivă a patrimoniului natural și cultural.

Pentru obținerea unor rezultate cât mai bune în practicarea și dezvoltarea unui turism ecologic este nevoie ca între diferite departamente (agricultură, silvicultură, gospodărirea apelor, amenajarea teritoriului, etc.) să existe o mai strânsă colaborare. Un rol deosebit în acest sens îl are și exprimarea opiniei populațiilor locale față de dezvoltarea zonelor turistice și participarea acestora la aceste programe de dezvoltare economică. Dezvoltarea turismului pe baze ecologice în armonie cu mediul, în scopul refacerii, protecției și conservării potențialului turistic, este cuprinsă în strategia de dezvoltare a turismului.

În planificarea, dezvoltarea și gestionarea turismului în contextul protejării mediului înconjurător se impun studii de evaluare a impactului pentru fiecare proiect, ca și supravegherea continuă în timpul execuției pentru a se asigura corectitudinea punerii în valoare a acestora. Produsul turistic trebuie să fie menținut calitativ și revitalizat periodic spre satisfacția permanentă a turiștilor și fără riscul de a pierde piața turistică.

Pentru asigurarea durabilității turismului se monitorizează atât impactul acestuia asupra mediului, cât și efectele sale economice și socio-culturale în raport cu comunitatea locală. În gestionarea impactului turismului asupra mediului se vor avea în vedere efectele pozitive sau negative ale dezvoltării acestuia.

Ecoturismul se înscrie în mediu și cu efecte pozitive: sprijin pentru justificarea și finanțarea protecției zonelor naturale importante, sprijin în conservarea siturilor arheologice și istorice pentru a atrage vizitatori, contribuție la ameliorarea generală a calității mediului, turiștii nefiind interesați de arii poluate și degradate, permite, local, o mai bună sensibilizare a locuitorilor în probleme de mediu și patrimoniu cultural-istoric etc.

Efectele economice, sociale și culturale sunt indisolubil legate de calitatea mediului ca și de eficiența planificării, dezvoltării și gestionării turismului. Pentru gestionarea mediului și a turismului durabil local, Organizația Mondială a Turismului a elaborat o serie de „indicatori fundamentali” (de bază) utilizabili, în general, în toate regiunile turistice și „indicatori specifici” pentru anumite medii și locații turistice, arii litorale și parcuri - rezervații amenajate pentru specii sălbatice, situri ecologice unice - adesea destinații pentru ecoturism, situri culturale - comunități tradiționale (*Guide à l'intention des autorités locaux: Développement Durable du tourisme*, OMT, 1999).

Turismul trebuie planificat și judecat cu prudență, deoarece în lipsa unui management eficace poate crea tulburări sociale cu efecte profunde în ceea ce privește protejarea și conservarea mediului. De multe ori, în numele turismului sunt masacrate peisaje naturale minunate, de însemnătate biologică, mediul geografic suferind o degradare continuă și amplificată. Zonele care prezintă atractivitate turistică sunt din nefericire uneori desfigurate, degradându-se atât de mult încât turiștii ajung să le ocolească. Uneori, nici plantele decorative introduse nu se integrează armonios, ba chiar fac notă discordantă cu peisajul original.

Circulația turistică necontrolată la obiectivele turistice situate sau nu pe ruta traseelor marcate are de asemenea efecte negative, fiind distruși puietii, elementele de floră și vegetație, declanșarea de incendii, desprinderea de roci etc. O altă daună este indusă de practicarea braconajului, fiind deranjate biotopurile particulare vânatului și faunei la modul general. O serie de neajunsuri (cum ar fi urmele reziduale lăsate la întâmplare de turiști) ar putea fi înlăturate prin amenajarea unor locuri de popas de-a lungul traseelor turistice.

Se cere astfel dezvoltarea unui *turism durabil*, programat și controlat cu grijă, care are ca scop respectarea integrității mediului înconjurător, fiind asigurată valorificarea resurselor turistice de către generațiile viitoare. Pornind de la acest concept s-a profilat ideea de *ecoturism*, în care întâietate are atât conservarea resurselor naturale, cât și ridicarea nivelului de educație și conștiință al turistului actual, principalul deziderat fiind metamorfozarea acestuia în suporter al conservării mediului natural și cultural. Turistul ajunge astfel responsabil și conștient, efectele pozitive fiind atât de ordin economic, cât și de ordin social și ecologic.

Dezvoltarea durabilă a turismului este de multe ori considerată o ramură distinctă a turismului, însă toate formele de turism trebuie să aducă beneficii sociale și economice comunității locale și să încurajeze conservarea mediului înconjurător.

4.6.3. Principiile ecoturismului

Ecoturismul reprezintă cea mai valoroasă formă de manifestare a turismului durabil. Scopul principal al ecoturismului este protejarea mediului și pune accent pe educația turiștilor în ceea ce privește conservarea mediului.

Conform site-ului Asociației de Ecoturism din România, elementele definitorii ale ecoturismului sunt:

- contribuie la conservarea biodiversității;
- pune accentul pe proprietatea locală și pe spiritul local de inițiativă;
- se bazează pe afaceri mici;
- folosește resursele umane locale;
- contribuie la bunăstarea populației locale din zona rurală în (vecinătatea de) arii naturale (protejate);
- are un caracter educațional, respect pentru natură prin conștientizarea turiștilor și a comunităților locale;
- are un impact negativ minim asupra mediului natural, cultural și social.

Asociația de Ecoturism din România (AER) este una dintre asociațiile înființate cu scopul de a promova conceptul de ecoturism și dezvoltarea ecoturismului în vederea sprijinirii conservării naturii, a dezvoltării durabile a comunităților locale din zonele cu valori naturale și pentru creșterea calității serviciilor legate de ecoturism, cât și promovarea naturii ca element esențial al imaginii turistice a României.

Ecoturismul reprezintă o formă distinctă a turismului, apărută ca urmare a aplicării principiilor actuale de dezvoltare a turismului durabil în ariile naturale protejate și în zonele adiacente acestora, prin respectarea integrității peisajelor naturale și a biodiversității ecologice. Ecoturismul include o serie de elemente, precum: produsul turistic - care trebuie să aibă la bază natura și elementele sale și managementul ecologic - care trebuie să contribuie la conservarea biodiversității și la bunăstarea comunităților din zonele turistice și să realizeze educația ecologică, atât în rândul turiștilor, cât și în rândul populației locale.

4.6.4. Profilul ecoturistului

În ultimii ani ecoturismul a câștigat foarte mulți adepți. Cei care iubesc natura în forma ei nemodificată, nealterată, caută aceste locuri tocmai pentru valoarea lor ecologică, estetică și peisagistică, fără nici un fel de „cosmetizări”.

În urma instituirii ecoturismului ca alternativă la turismul de masă, a fost posibilă realizarea unui profil relativ al persoanei care participă la programele ecoturistice. Astfel, ecoturistul poate fi descris ca fiind o persoană:

- ✓ cu studii peste medie, de obicei studii superioare;
- ✓ iubitoare de natură, cu un simț dezvoltat al aventurii, interesată să cunoască lucruri noi despre cultura diferitelor zone sau despre componentele mediului înconjurător și să ia parte la experiențe inedite;
- ✓ sensibilă la problemele de mediu, sau cel puțin deschis spre implicare în protejarea naturii. Mulți dintre ecoturști sunt susținători sau membri ai unor organizații bazate pe natură;
- ✓ vârsta cuprinsă între 35-60 ani, variind în funcție de activitățile desfășurate și de alți factori cum ar fi costul călătoriei;
- ✓ genul - 50% femei și 50% bărbați, însă s-au observat diferențe clare în funcție de tipul activității desfășurate;
- ✓ cu o situație materială peste medie, ținând cont de faptul că programele ecoturistice oferă o satisfacție mult mai mare decât cele ale turismului de masă, fiind de obicei mai costisitoare;
- ✓ cu o stare de sănătate bună, având capacitatea de a depune efort fizic. Odată cu creșterea mediei de vârstă a populației ce practică această formă de turism, scade cererea pentru activități solicitante și crește interesul pentru activități cum ar fi studiul naturii, observarea florei și faunei sălbatice, drumețiile ușoare;
- ✓ principalele motivații ale călătoriilor sunt: observarea peisajelor, observarea naturii sălbatice și realizarea de drumeții.

Studiile efectuate au arătat că cei interesați de o adevărată experiență în ecoturism cer în general mai mult decât media turiștilor clasici. În consecință, ecoturismul este destinat, în mod special, turiștilor cu un nivel al veniturilor mediu sau ridicat, cu o cultură orientată spre cunoașterea naturii, care tind să practice un mod sănătos de viață.

Cu toate acestea, în condițiile economice și sociale internaționale actuale, marea majoritate a turiștilor (chiar și cei mai înstăriți), au devenit preocupați de prețul serviciilor turistice. Turiștii au devenit mult mai atenți la cheltuielile lor, prețurile serviciilor turistice fiind principala variabilă în alegerile consumatorilor.

În prezent, pentru a-și reface sau menține sănătatea și vitalitatea, turistul are nevoie de o calitate tot mai bună a mediului în care a ales să-și petreacă vacanța: aer curat, ape și locuri nepoluat, peisaje frumoase etc. De asemenea, turiștii au început să aprecieze din ce în ce mai mult sejururile în locuri în care resursele naturale sunt protejate într-un mod instituționalizat, dar acesta este încă un punct contiguu de interes și nu constituie o preocupare a majorității turiștilor .

Un rol important în educarea ecoturiștilor îl reprezintă elaborarea unor coduri de comportament, cum ar fi cel elaborat de autoritatea de turism din provincia canadiană Quebec. Codul arată turiștilor ce trebuie și ce nu trebuie să facă pentru practicarea corectă a ecoturismului. El este mai mult decât un cod etic general, care se întâlnește în majoritatea parcurilor din Statele Unite. Pe lângă limitarea impactului negativ al omului în arealul natural, codul de conduită promovează și protejarea patrimoniului cultural și natural. Inspirat după documentul numit EcoRoute al Uniunii pentru Conservarea Naturii din Quebec, Codul se adresează tuturor celor care practică ecoturismul și vizitează zone naturale.

Tabel 5. Cod de comportament al ecoturistului

<i>Pregătirea voiajului</i>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ alegerea unui agent de turism sau a unei organizații care se preocupă de minimizarea impactului activității turistice asupra mediului; ➤ alegerea unui promotor sau a unei agenții de turism care oferă o ședință de pregătire despre modul cum trebuie să se comporte la locul de destinație sau să folosească echipamentele în vederea protejării mediului înconjurător; ➤ informarea în legătură cu habitatul natural și cu valorile culturale ale zonei; ➤ adaptarea comportamentului propriu și a codului de conduită la valorile zonei vizitate.
<i>Respectarea următoarelor reguli</i>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ interdicția accesului în zone nepermise publicului; ➤ respectarea marcajelor; ➤ informarea tour-operatorilor, autorităților și vizitatorilor asupra încălcării oricărei reguli care poate afecta habitatul natural și cultural.
<i>Respectarea florei, faunei și a</i>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ deplasarea cu calm, fără a se perturba mediul natural; ➤ păstrarea unei distanțe considerabile față de animale

<i>habitatului lor</i>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ pentru a nu le deranja; ➤ evitarea hrănirii animalelor; ➤ neintervenirea în habitatul natural; ➤ evitarea zonelor în care se găsește un număr mare de animale; ➤ interzicerea ruperii plantelor sau mutării animalelor; ➤ evitarea cumpărării de plante sau animale care sunt pe cale de dispariție sau se găsesc în număr mic într-un anume areal.
<i>Reducerea propriului impact asupra mediului</i>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ adoptarea unui comportament care vizează reducerea tuturor tipurilor de poluare (chimică, biologică, vizuală, olfactivă și sonoră); ➤ favorizarea deplasărilor în grupuri mici; ➤ conștientizarea impactului acțiunilor proprii asupra mediului; ➤ menținerea echipamentului motorizat în stare bună; ➤ utilizarea unui echipament nepoluant sau slab poluant; ➤ alegerea unor produse durabile, biodegradabile și reutilizabile; ➤ depozitarea reziduurilor în zone strict amenajate pentru acest scop; ➤ favorizarea transportului cu mijloace care nu au sau au un impact minim asupra mediului.
<i>Respectarea comunităților locale</i>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ aprecierea unicității populației din zona vizitată; ➤ respectarea cutumelor, tradițiilor locale și diferențelor culturale; ➤ deschiderea spre învățare; ➤ susținerea economiei locale prin achiziționarea de produse și servicii; ➤ respectarea intimității oamenilor și a proprietății private; ➤ adaptarea la cultura locală; ➤ adoptarea unui comportament respectuos față de ceilalți vizitatori.

Sursa: <http://www.ecoazimut.ro>

4.6.5. Turismul durabil - o abordare responsabilă pentru viitor

Activitățile turistice desfășurate sub emblema ecoturismului trebuie să fie organizate, în așa fel încât populația din mediul rural și angajații din industria turistică să poată utiliza spațiile naturale într-o manieră durabilă și să aprecieze obiectivele naturale și culturale valoroase, care sunt puncte de maximă atracție pentru turiști.

Una dintre cerințele fundamentale ale ecoturismului o reprezintă valorificarea cadrului natural. Din această perspectivă ecoturismul are caracteristici comune cu alte forme de călătorie bazate pe natură. Astfel, în cadrul activităților ecoturistice pot fi incluse:

- tururi pentru observarea naturii (floră, faună);

- drumeții organizate cu ghid;
- tipuri de activități de aventură (de exemplu rafting, canoeing, turism ecvestru pe trasee prestabilite, schi de tură, excursii cu biciclete pe trasee amenajate etc.);
- tururi foto;
- excursii în comunitățile locale (vizitarea de obiective culturale, vizitarea fermelor tradiționale, vizionarea de manifestări cultural-tradiționale, consumul de produse alimentare tradiționale, achiziționarea de produse tradiționale non alimentare etc.).

Aceasta nu este o listă exhaustivă, dar regula de bază este că pot fi incluse și alte activități atât timp cât impactul negativ asupra mediului natural sau cultural este minim. Prin urmare, din sfera ecoturismului sunt excluse activitățile de vânătoare sau activități off-road motorizate.

Aplicarea ecoturismului ca model de dezvoltare a turismului și a principiilor sale are o dublă țintă: pe de o parte valorificarea integrată a resurselor naturale și culturale de excepție, cu îmbunătățirea calității vieții în comunitățile locale, iar pe de altă parte satisfacerea motivațiilor și cerințelor turiștilor în concordanță cu conservarea mediului pentru generațiile viitoare.

Dezvoltarea ecoturismului vizează în principal patru planuri:

- economic, prin creșterea gradului de valorificare a resurselor, îndeosebi a celor mai puțin cunoscute, pentru reducerea presiunii asupra celor mai intens exploatate;
- ecologic, prin asigurarea utilizării raționale a tuturor resurselor, reducerea și eliminarea deșeurilor, reciclarea lor, asigurarea conservării și protecției mediului, scăderea procesului de sustragere a terenurilor agricole și forestiere din circuitul agricol și silvic;
- social, prin sporirea numărului de locuri de muncă, menținerea unor meserii tradiționale, atragerea populației în practicarea diferitelor forme de turism;
- cultural, prin valorificarea elementelor de civilizație, artă și cultură deosebite, care exprimă o anumită identitate culturală și dezvoltă spiritul de toleranță³.

³ Strategia Națională de dezvoltare a ecoturismului, 2019-2029

Păstrarea nealterată a elementelor naturale este esențială având în vedere că ecoturismul este dependent în foarte mare măsură de calitatea mediului natural. Prin urmare, este necesară susținerea activităților de conservare a biodiversității, de promovare a practicilor durabile și a principiilor ecoturismului și de conștientizare a populației asupra măsurilor de conservare a speciilor/habitatelor naturale, în contextul gestionării durabile a resurselor naturale.

La nivelul Regiunii Nord-Est, patrimoniul turistic natural este foarte bine reprezentat, cuprinzând elemente variate, de valoare locală, națională și comunitară.

Dezvoltarea activităților ecoturistice în cadrul comunităților locale și în cadrul ariilor naturale protejate implică o serie de beneficii socio-economice, menționate în Strategia Națională de dezvoltare a ecoturismului, 2019-2029:

- generează apariția locurilor de muncă pe plan local (direct în sectorul turistic sau în sectoarele conexe). Prin creșterea veniturilor și a standardelor de viață pentru populația locală, generațiile tinere sunt încurajate să rămână în cadrul comunității;

- stimulează economia locală prin dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor turistice (servicii de cazare, alimentație, transport, facilități recreative, produse meșteșugărești și servicii de ghidaj, suveniruri);

- stimulează economia rurală prin crearea sau creșterea cererii de produse agricole necesare asigurării serviciilor turistice;

- impulsionează dezvoltarea infrastructurii, fapt ce aduce beneficii în egală măsură și populației locale;

- stimulează dezvoltarea regiunilor periferice prin inserții de capital;

- stimulează îmbunătățirea relațiilor interculturale dintr-o regiune;

- în condițiile unei dezvoltări normale, turismul poate duce la autofinanțarea mecanismelor dezvoltării de care pot beneficia administratorii ariilor naturale protejate ca instrument pentru conservarea acestora;

- sprijină activitățile de conservare, prin convingerea guvernelor și a publicului asupra importanței arealelor naturale.

Dezvoltarea durabilă în turism este o necesitate, iar legătura între turism și mediu este mult mai puternică decât în cazul altor industrii. De multe ori turismul a creat efecte economice, sociale sau ecologice negative, iar contracararea acestora

nu se poate realiza decât printr-un management profesional, care să atragă în procesul decizional toți factorii implicați în dezvoltarea turismului.

Conform Declarației de la Quebec din 2002 ⁴, ecoturismul este o formă de turism care respectă principiile turismului durabil referitoare la impactul economic, social și de mediu, dar cuprinde și o serie de principii specifice, care îl diferențiază:

- ecoturismul contribuie activ la conservarea patrimoniului natural și cultural;
- ecoturismul include comunitățile locale în activitățile de planificare, dezvoltare și operare și contribuie la bunăstarea lor;
- ecoturismul implică interpretarea patrimoniului natural și cultural al destinației pentru vizitatori;
- ecoturismul este destinat, în special, vizitatorilor individuali, dar și grupurilor organizate de mici dimensiuni.

În România, ecoturismul are o recunoaștere largă - la nivel guvernamental, în sectorul privat și la nivelul publicului. Ecoturismul este recunoscut ca fiind specific zonelor rurale din cadrul comunităților care au o tradiție în activitățile agricole, și acoperă atât accesul la flora și fauna din zonă, cât și la obiceiurile sociale și stilul de viață al oamenilor din zonele vizitate ⁵.

Una dintre cele 10 destinații ecoturistice din România și singura din țară inclusă în Top 100 Destinații Sustenabile, este la Neamț, celebrul Ținutul Zimbrului, care se menține, pentru al V-lea an consecutiv, în acest top exclusivist din întreaga lume. Aici se pot descoperi repere importante ale destinației, precum Rezervația de Zimbri Dragoș Vodă, de aproximativ 11.500 ha, înființată în anul 1968, unde, pe lângă zimbri, mai pot fi observate și alte specii de animale ca cerbii carpatini, lopătari, căpriori, vulpi, bursuci, lupi și urși.

Destinația ecoturistică Ținutul Zimbrului se suprapune peste Parcul Natural Vânători Neamț, orașul Târgu Neamț, comunele Agapia, Bălțătești, Crăcăoani și Vânători Neamț. Destinația a fost certificată ecoturistic în anul 2016. Frumusețea acestor locuri vine tocmai din legătura armonioasă creată între natură, cultură, spiritualitate și tradiții. Aici se pot vedea păduri dese, cu arbori ce au și peste 400 de ani vechime, dealuri verzi și împădurite pe care le poți străbate la pas sau pe două roți, sate cu o arhitectură a caselor ce par a fi muzee, locuri pline de istorie,

⁴ <http://www.gdrc.org/uem/eco-tour/quebec-declaration.pdf>

⁵ Master Planul pentru dezvoltarea turismului național 2007 – 2026, p. 314

rezervații naturale protejate, izvoare sărate unele cu o vechime de peste 8000 de ani.

Conform Strategiei Naționale pentru Turism, volum 1, o destinație ecoturistică îndeplinește criteriile unei destinații turistice și următoarele principii:

- o micro-regiune clar identificată, în care este cuprinsă cel puțin o arie protejată;
- un set minim de servicii turistice (ex. 50 de paturi, îngrijire medicală, bancă, etc);
- existența unei organizații de management al destinațiilor, administrate de un parteneriat între administrația ariei protejate, sectorul comercial local și autoritățile locale;
- o abordare responsabilă față de mediu, componentele socială și culturală ale destinației;
- existența unei mase critice de activități ecologice;
- premise bune de satisfacere a vizitatorilor, cu o infrastructură de informare și interpretare de calitate;
- o imagine unitară a destinației, care include imagini ale ariei protejate și ale comunităților locale.

Trebuie îndeplinită o serie mai amplă de criterii, cuprinsă în 5 capitole, pentru obținerea certificării ca destinație ecoturistică. Destinațiile României care doresc să obțină statutul de destinație ecoturistică trebuie să-și depună candidatura la MT, prin transmiterea unei solicitări ce va fi inclusă în programul de evaluare. Candidații trebuie să realizeze o autoevaluare a propriei destinații, pe baza criteriilor și a indicatorilor disponibili pe portalul ministerului. Apoi, o echipă de evaluatori coordonată de MT va desfășura o evaluare în teren. Dacă rezultatul este pozitiv, certificarea de ecoturism va fi acordată pentru o perioadă de trei ani.

4.6.6. Ecoturismul și dezvoltarea durabilă în domeniul agroturismului

Dezvoltarea durabilă în turism este o necesitate, având în vedere că economia și mediul sunt fețe ale aceleiași monede. Cu alte cuvinte, cele două sunt strâns legate și interdependente. Lucrul esențial pentru dezvoltarea durabilă îl reprezintă respectul pentru interesele generației viitoare. Ideea centrală care stă la baza dezvoltării durabile este aceea de a nu epuiza resursele de care ai nevoie. În sprijinul

celor spuse mai sus amintim și cuvintele lui Lester Brown: „*nu am moștenit pământul de la părinții noștri, îl împrumutăm de la copiii noștri*”. Întreaga acțiune de combatere a poluării, de luptă contra secăturii resurselor, de apărare a varietății biosferei, de cruțare a speciilor, de salvare a planetei, s-a bazat pe o serie de valori noi ce oglindesc o nouă mentalitate culturală în raport cu natura, îmbrățișată în special de generația tânără.

Activitatea de turism, condusă în mod corespunzător, poate deveni o forță puternică în ceea ce privește conservarea mediului și a moștenirii culturale.

Avantajele promovării unui turism durabil din punctul de vedere al protejării mediului înconjurător reies în următoarele aspecte:

- ✓ Turismul durabil favorizează utilizarea rentabilă a terenurilor cu randament agricol scăzut;
- ✓ Turismul durabil favorizează înțelegerea efectelor pe care le au activitățile de turism asupra mediului natural, cultural și uman;
- ✓ Turismul durabil orientează realizarea unor dotări și instalații de agrement care aduc beneficii populației locale și contribuie astfel cu fonduri la conservarea unor situri arheologice, a unor clădiri și vestigii arheologice;
- ✓ Turismul durabil respectă și asigură cerințele de protecție a mediului, dovedind astfel cât de importante sunt resursele naturale și cele cultural - istorice pentru creșterea bunăstării economice și sociale ale comunităților locale.

Agroturismul este văzut ca un factor de regenerare a economiilor rurale și în același timp ca un element de conservare a mediului rural. Se cunoaște însă că acest mediu rural este deosebit de fragil, ușor transformat, iar turismul este un puternic agent de schimbare, care prin influența sa ar putea deteriora tocmai atracția specială a zonelor rurale. Să nu uităm că motivațiile turiștilor ce aleg ca destinații aceste zone sunt legate de calitatea foarte bună a mediului înconjurător, de lipsa poluării, de atmosfera liniștită, de calm și relaxare, care ar dispărea odată cu dezvoltarea turistică irațională și care ar situa zona în faza de declin.

Se impune ca întreprinzătorii să acorde o mare atenție modului de dezvoltare abordat. De multe ori din dorința de a câștiga cât mai mult, într-un timp cât mai scurt, se ajunge la o suprasolicitare a zonelor rurale.

Conceptul durabilității în turismul rural trebuie să fie un concept cu multiple scopuri pentru a avea succesul scontat. Durabilitatea în turism nu reprezintă doar o poveste despre conservarea naturii, ci reprezintă o concepție științifică care vizează turismul viitorului.

Între cerințele privind transformarea agroturismului în turism durabil pot fi menționate:

- ✓ Protejarea culturii și caracterul comunităților gazdă;
- ✓ Protejarea peisajelor și habitatelor;
- ✓ Susținerea economiilor rurale;
- ✓ Susținerea unei industrii turistice viabile pe termen lung prin promovarea unei experiențe turistice pozitive;
- ✓ Dezvoltarea unui parteneriat între factorii implicați în turism, autoritățile locale și populația gazdă;
- ✓ Contrabalansarea puternicei dezvoltări turistice printr-o economie rurală diversificată.

În concluzie, turismul durabil a devenit o formă de turism alternativ turismului de masă, particularizat și personalizat în scopul durabilității ecologice și care nu deranjează viața de zi cu zi a populației destinației turistice.

Dezvoltarea turismului în comunitățile rurale trebuie să aibă la bază un plan și o strategie clară. Printr-o strategie bine definită se va satisface cererea, va fi evitată risipa de investiții și de efort și vor fi identificate nișele de piață. La aceste atribute se adugă:

- Încurajarea dialogului între partenerii implicați, formarea unor echipe pluridisciplinare (autoritățile locale, întreprinzători, comunitatea locală, alte părți interesate de viitorul regiunii și de rolul turismului);
- Ghidarea și încurajarea investitorilor, aceștia contribuind la ameliorarea infrastructurii locale în materie de transport, comunicații, cu mari avantaje pentru populația zonei;
- Asigurarea securității pe termen lung a investițiilor în turism;
- Cuprinderea ideii conservării naturii și patrimoniului cultural specific regiunii în strategia de dezvoltare turistică;
- Protejarea prin strategia aleasă a vestigiilor, monumentelor, clădirilor din zona vizată;

- Încurajarea noilor intrați în turism;
- Educarea ecologică a turiștilor;
- Stabilirea clară a scopurilor de protecție pentru fiecare zonă naturală cu participarea specialiștilor și a tuturor celor interesați în valorificarea turistică a acestora;
- Inventarierea tuturor particularităților naturale și culturale ce pot constitui baza potențialului turistic și analiza tuturor informațiilor obținute;
- Identificarea valorilor care pot sta la baza turismului durabil;
- Stimularea economiei rurale printr-o cerere suplimentară de produse agricole și aport de capital financiar;
- Încurajarea ameliorării și utilizării în agricultură a terenurilor slab productive, ceea ce permite păstrarea intactă a suprafețelor ocupate cu vegetație naturală;
- Aplicarea unui management particular.

4.6.7. Ecoturismul și turismul rural din Județul Neamț

Turismul rural din județul Neamț se caracterizează prin mai mulți factori determinanți, dintre care am putea aminti: calitatea peisajului natural și numeroasele obiective turistice de factură religioasă, la care se adaugă calitatea aerului și a apelor. Un element cheie este ospitalitatea oamenilor, această trăsătură fiind definitorie pentru moldoveni și peisajele deosebite. Datorită unui exces de spațiu în gospodăriile țărănești (mai ales în zona de munte a județului) există posibilitatea găzduirii turiștilor în gospodărie, acestora oferindu-se camere aranjate și mobilate în stil tradițional, cu elemente folclorice de valoare.

Turismul rural ocupă o pondere destul de mică în rândul vizitatorilor, deși serviciile oferite sunt decente. Însă această ramură se află în plin proces de dezvoltare. Filiala ANTREC Neamț - Asociația Națională de Turism Ecologic, Rural și Cultural este un operator important în dezvoltarea acestui tip de turism, oferind programe turistice și manifestări, servicii de cazare și masă în pensiuni turistice și agroturistice aflate în general în zonele Ceahlău - Durău, Filioara - Agapia, Vânători - Neamț.

Ecoturismul este practicat datorită ariilor protejate existente aici. Rezervații precum Vânători sau Goșman au atras numeroși turiști, în general veniți din proximitatea județului. Unul dintre avantajele majore ale județului Neamț, în comparație cu destinațiile turistice consacrate, este acela al păstrării mediului natural nealterat de prezența și activitățile omului, fapt concretizat prin numeroasele rezervații naturale: Parcul Național Ceahlău, Parcul Național Vânători Neamț, Cheile Bicazului-Hășmaș, Pădurea Goșman, Polița cu Crini, Codrii de Aramă, Codrii de Argint. Toate aceste zone sunt bogate în resurse naturale, specii de floră și faună declarate endemice sau monumente ale naturii, un fond piscicol bogat în numeroasele râuri și lacuri.

O serie de aspecte ale cadrului natural constituie unicate sau rarități pentru peisajul țării, ceea ce a determinat luarea unor măsuri care să pună sub protecție elementele naturale de o deosebită importanță științifică, educativă, turistică și economică.

Dintre obiectivele ecoturistice naturale, se remarcă: Muntele Cozla, Rezervația naturală "Codrii de aramă", Piatra Teiului (rezervație geologică, uriaș bloc de calcar format prin eroziune - lângă Poiana Teiului, la 65 km de Piatra Neamț), Pădurea Vânătorii Neamțului - rezervație forestieră, Pădurea Goșmanu - rezervație forestieră din Munții Tarcău, Parcul Național Cheile Bicazului - Hășmaș, Rezervația naturală Cheile Șugăului-Munticelu, Rezervația floristică 'Dealul Vulpilor' și rezervația fosiliferă Cernegura.

Din categoria obiectivelor ecoturistice antropice, demne de amintit sunt mănăstirile Agapia, Văratec, Horaița, Secu, Sihăstria, Neamț și Tazlău și cetatea Neamț.

În concluzie, regiunea județului Neamț este una din zonele importante în ceea ce privește potențialul turistic, prin cadrul natural de care dispune, factorii terapeutici, monumentele istorice și de arhitectură, artă populară, aici trăind oameni primitivi, gospodari, buni păstrători ai unor tradiții multisekulare. Dacă, la acestea, se adaugă creșterea calităților serviciilor oferite, împreună cu susținerea acestei activități printr-o campanie de promovare eficientă se poate ajunge la o dezvoltare a turismului, care poate fi o sursă importantă și continuă pentru realizarea de venituri.

4.7. Organisme care au contribuit la dezvoltarea ecoturismului în România

➤ Asociația de Ecoturism din România (AER).

Dezvoltarea ecoturismului în țara noastră se datorează în primul rând eforturilor depuse de Asociația de Ecoturism din România (AER). Aceasta este un parteneriat pentru conservarea naturii și turismului în România între asociații de turism, organizații neguvernamentale de dezvoltare locală și conservarea naturii, proiecte de conservarea naturii și agenții de turism. Conceptul inovator promovat de AER este de a reuni sectoarele public și privat într-un parteneriat pentru conservarea naturii și dezvoltarea turismului durabil.⁶

Misiunea asociației este de a promova conceptul de ecoturism și a dezvoltării ecoturismului în vederea sprijinirii conservării naturii, a dezvoltării durabile a comunităților locale din zonele cu valori naturale, pentru creșterea calității serviciilor legate de ecoturism și promovarea naturii ca element esențial al imaginii turistice a României. Înființarea acestei asociații a fost determinată de faptul că România are un patrimoniu natural și cultural unic, ce poate deveni o atracție deosebită pentru turismul mondial. Datorită faptului ca tendințele actuale ale turiștilor de a căuta destinații cu potențial natural unic, neafectate de turismul de masă, acest capital trebuie conservat pentru a putea beneficia de el pe termen lung.

Obiectivele Asociației de Ecoturism din România sunt: ⁷

- ✓ promovarea conceptului și principiilor ecoturismului la nivel local, regional și național;
- ✓ promovarea ecoturismului ca instrument de conservare a naturii;
- ✓ promovarea valorilor naturale și tradiționale care respectă natura ca atracții ecoturistice și păstrarea acestora;
- ✓ implicarea comunităților locale în dezvoltarea infrastructurii și serviciilor ecoturistice;
- ✓ promovarea ecoturismului ca instrument prin care populațiile locale pot realiza venituri;
- ✓ încurajarea folosirii resurselor locale de către ofertanții de produse ecoturistice;

⁶ www.eco-romania.ro website-ul Asociației de Ecoturism din România

⁷ Adina Candrea – *Politici și strategii de marketing pentru dezvoltarea ecoturismului în România*, Editura Universității Transilvania, 2010, pag. 28

- ✓ crearea și menținerea unui sistem de servicii de calitate în ecoturism;
- ✓ crearea și implementarea unui sistem de certificare în ecoturism.

Sistemul de certificare în ecoturism

AER consideră absolut necesară dezvoltarea unui Sistem de Certificare în Ecoturism - un mecanism care aplică în mod practic principiile de bază ale ecoturismului - pentru a asigura conservarea naturii și dezvoltarea durabilă a comunităților locale prin turism. Acesta este un pas important având în vedere că Organizația Mondială a Turismului (OMT) a recomandat guvernelor, încă din martie 2003, să sprijine inițiativele care promovează certificarea în turism durabil.

Criteriile de certificare în ecoturism sunt împărțite în două categorii:

- Criterii de bază (norme de bază care sunt obligatoriu de îndeplinit de produsul supus certificării pentru a putea fi continuată evaluarea).
- Criterii complementare. Sunt normele care finalizează evaluarea unui produs ca fiind ecoturistic. În afara îndeplinirii criteriilor de bază, îndeplinirea a minim 50% dintre criteriile complementare certifică produsul ca fiind conform cu principiile de ecoturism.

Pentru a obține certificarea în ecoturism, produsul trebuie să îndeplinească toate criteriile de bază plus 50% dintre criteriile complementare aplicabile produsului. Sistemul de Certificare în Ecoturism al AER adaptează experiența internațională la contextul din România. A fost dezvoltat în concordanță cu Programul de Acreditare în Natură și Ecoturism promovat de Asociația Australiană de Ecoturism și cu Nature's Best al Asociației Suedeze de Ecoturism. ⁸

Sistemul de Certificare în Ecoturism se aplică pe două categorii diferite și anume:

- programe de ecoturism oferite de turoperatori sau ghizi și care includ cel puțin o noapte de cazare (maxim 15 participanți);
- unități de cazare, cum ar fi pensiuni turistice (maxim 15 camere, totalizând nu mai mult de 60 de locuri) și alte structuri de primire turistică autorizate în baza legislației în vigoare cu maxim 25 de spații de cazare (prin spații de cazare se înțelege camere, bungalouri, locuri de cort, rulote etc). ⁹

⁸ <https://asociațiaaer.ro/sistemul-de-certificare-in-ecoturism/>

⁹ Ibidem 8

AER a identificat o serie de beneficii care pot rezulta din implementarea Sistemului de Certificare, cum ar fi:

- ✓ permite clienților să identifice mai bine acele produse care pot oferi experiențe uimitoare legate de natură și cultură rurală;
- ✓ contribuie la creșterea nivelului de încredere în produsele de ecoturism din România pe piața internațională;
- ✓ devine un instrument de marketing pentru touroperatori și proprietarii de pensiuni;
- ✓ garantează un nivel mai ridicat de calitate a serviciilor;
- ✓ contribuie în mod activ la conservarea naturii și la dezvoltarea durabilă la nivel local;
- ✓ sprijină administrațiile locale din ariile protejate în dezvoltarea unui turism cu impact minim;
- ✓ promovare gratuită pe platforma de promovare a ecoturismului www.eco-romania.ro administrată de AER;
- ✓ promovare gratuită pe platformele partenerilor internaționali: www.destinet.eu (platformă profesională pentru sistemele de certificare în turism durabil la nivel european și care include o hartă a produselor certificate) și www.bookdifferent.com (platformă de rezervări pentru cazări responsabile afiliată booking.com);

➤ Agenția Națională pentru Protecția Mediului (A.N.P.M.)

Aflată în subordinea Ministerului Mediului și Pădurilor, A.N.P.M. are competențe în implementarea politicilor și legislației din domeniul protecției mediului, conferite în baza Hotărârii de Guvern Nr. 1000 din 17 octombrie 2012 privind reorganizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Protecția Mediului și a instituțiilor publice aflate în subordinea acesteia.

➤ Asociația Națională de Turism Rural, Ecologic și Cultural (A.N.T.R.E.C.)

Este o asociație care identifică, dezvoltă și promovează ospitalitatea și turismul rural românesc. Membră a Federației Europene de Turism Rural - EUROGITIS, este recunoscută pe plan național și internațional ca lider în dezvoltarea turismului rural românesc, în încurajarea conservării ecologice și păstrării culturii tradiționale românești. Începând din anul 2007 activitatea de organizare a

A.N.T.R.E.C. România s-a structurat pe cele opt regiuni de dezvoltare economică din România, fiind astfel mult mai eficientă din punct de vedere al dezvoltării regionale.

➤ Asociația Română pentru Cazare și Turism Ecologic - „Bed and Breakfast” (ARCTE B&B)

Misiunea principală a Asociației Române pentru Cazare și Turism Ecologic - „BED & BREAKFAST” (ARCTE B&B) este protejarea mediului înconjurător (spații verzi, arii naturale, etc) cu scopul de promovare în localitățile din România a sistemului de cazare de tip european "Bed and Breakfast" (cazare și mic dejun), destinat persoanelor străine sau române, rezidente sau aflate în tranzit în scop de afaceri, tratament balnear, sau turistic în condiții ecologice. Elementul distinctiv al ARCTE B&B este natura produsului turistic bed&breakfast, orientat către practici ecologice.

Scopul secundar îl reprezintă valorificarea superioară a potențialului locativ particular, a potențialului turistic, crearea de noi locuri de muncă, creșterea veniturilor deținătorilor particulari de spații locative, dezvoltarea și consolidarea relațiilor interpersonale, culturale, profesionale, cu parteneri români și străini interesați în promovarea afacerilor și a turismului românesc la niveluri de exigență corespunzătoare normelor europene.

4.8. Principiile de bază ale dezvoltării ecoturismului în România

AER a dezvoltat un sistem de certificare în ecoturism pentru a putea evalua în mod obiectiv modul în care serviciile și programele turistice respectă principiile ecoturismului. Din perspectiva AER, aceste principii trebuie să fie puse în practică atât de cei ce dezvoltă produse ecoturistice, cât și de cei ce planifică dezvoltarea unei zone pe bază de ecoturism. Criteriile sunt organizate în grupe ce corespund principiilor ce caracterizează ecoturismul:

1. *Focalizare pe zone naturale.* Ecoturismul se axează pe experiența directă în natură, se desfășoară în cadrul naturii și se bazează pe utilizarea ei, respectiv a caracteristicilor geomorfologice, biologice, fizice și culturale ale acesteia. Prin urmare accentul pe zona naturală este esențial în planificarea, dezvoltarea și managementul ecoturismului.

2. *Interpretarea produsului ecoturistic.* Ecoturismul oferă posibilități de experiențe în natură ce duc la o mai bună înțelegere, apreciere și bucurie de a descoperi și ocroti natura și cultura tradițională locală, atât pentru vizitatori cât și

pentru comunitatea locală. Cei ce dezvoltă sau coordonează activități ecoturistice trebuie să ofere un nivel corespunzător de înțelegere a valorilor naturale și culturale ale zonelor vizitate, de obicei prin utilizarea ghizilor calificați în mod corespunzător și oferirea informațiilor corecte atât anterior cât și în cursul experienței. Nivelul și tipul interpretării se planifică, se proiectează și se oferă în așa fel încât să vină în întâmpinarea intereselor, nevoilor și așteptărilor clientului, cu includerea unei game largi de posibilități de interpretare atât personală cât și non-personală. Totodată, la nivelul destinației și al produselor ecoturistice, este important să se creeze oportunitatea ca membrii comunităților locale să aibă acces la informațiile și interpretarea oferite în cadrul programului ecoturistic dezvoltat în zonă.

3. *Principiul durabilității din perspectiva protejării mediului natural.* Activitățile de ecoturism și planificarea lor trebuie să ofere cele mai bune practici de turism și planificare din punct de vedere al conservării naturii și dezvoltării durabile. Activitatea de turism trebuie să fie planificată și derulată astfel încât să reducă impactul produs asupra naturii.

4. *Contribuție la conservarea naturii.* Ecoturismul contribuie în mod pozitiv la conservarea ariilor naturale, oferind modalități constructive pentru bunul management și conservarea acestor arii naturale (ex: oferirea ajutorului financiar în acțiunile de reabilitare a ariilor naturale, strângerea deșeurilor lăsate de turiști sau contribuția către organizațiile de conservare).

5. *Contribuție constructivă la dezvoltarea comunităților locale.* Ecoturismul oferă contribuții durabile privind dezvoltarea comunităților locale. Comunitatea locală de multe ori este parte integrantă a produsului ecoturistic. Beneficiile ecoturismului trebuie să revină în mare parte și comunităților locale. Beneficiile locale pot proveni din folosirea ghizilor locali, cumpărarea de bunuri și servicii locale și folosirea facilităților locale. Activitățile de ecoturism și planificarea lor trebuie să asigure o reducere a impactului negativ asupra comunității locale vizitate și asupra stilului lor de viață, oferind în același timp contribuții constructive pe termen lung acestor comunități. În consecință, ecoturismul trebuie să pună în evidență și componenta culturală a ariei vizitate și să contribuie la conservarea acestei componente.

6. *Gradul de satisfacere a turiștilor.* Ecoturismul răspunde așteptărilor turiștilor. În dezvoltarea produselor ecoturistice trebuie avut în vedere faptul că, în

general, potențialii turiști din acest domeniu au un nivel ridicat de educație și de așteptări. Astfel gradul de satisfacere legat de produsul ecoturistic este esențial, experiența oferită îndeplinind sau chiar depășind gradul de așteptare al turiștilor.

7. *Marketing corect.* Se urmărește realizarea unui marketing corect, ce duce la așteptări realiste. Marketingul pentru ecoturism oferă clienților informații complete și responsabile care conduc la creșterea respectului pentru mediul natural și cultural al zonelor vizitate și a gradului de satisfacere a turiștilor.¹⁰

De multe ori ecoturismul este asociat cu „turismul de aventură”, „turismul de natură”, „turismul rural” și cu „agroturismul” însă nici una din formele acestea nu este în mod necesar o formă de ecoturism, decât atunci când îndeplinește condițiile menționate în definiția ecoturismului.

¹⁰ <https://www.eco-romania.ro/> website-ul Asociației de Ecoturism din România

SECȚIUNEA II – ANALIZA FACTORILOR EXTERNI CA PREMISE ALE DEZVOLTĂRII TURISMULUI RURAL ÎN LOCALITATEA TAZLĂU

1. Factorii naturali ca resurse turistice

1.1 Încadrarea în teritoriu. Așezarea geografică și limitele. Accesibilitatea

Regiunea Nord-Est a României este cea mare dintre cele opt regiuni de dezvoltare ale țării, atât sub aspectul numărului de locuitori, cât și al suprafeței deținute. Cu o suprafață totală de 36.850 km² (15,46% din suprafața totală a țării) și o populație de 2.655.762 locuitori înregistrată la 1 ianuarie 2021, regiunea Nord-Est este o zonă în care istoria, cultura și tradiția completează mediul natural, deosebit de atrăgător. Geografic, regiunea se învecinează la Nord cu Ucraina, la Sud cu județele Galați și Vrancea (Regiunea Sud-Est), la Est cu Republica Moldova, iar la Vest cu județele Maramureș și Bistrița-Năsăud (Regiunea Nord-Vest) și județele Mureș, Harghita și Covasna (Regiunea Centru).

Regiunea Nord-Est este alcătuită din șase județe (Bacău, Botoșani, Iași, Neamț, Suceava, Vaslui), cele mai întinse județe fiind Suceava, cu o suprafața de 8.553 kmp și Bacău, cu 6.621 kmp.

Tabel 6. Suprafața totală și numărul de locuitori pentru fiecare județ din cadrul Regiunii Nord-Est

Unitate teritorială	Suprafața totală (km ²)	Numărul locuitorilor în anul 2021	Număr orașe	Număr Comune	Număr Sate
Bacău	6.621	489.670	8	85	491
Botoșani	4.986	302.257	7	71	333
Iași	5.476	652.440	4	93	418
Neamț	5.896	370.614	5	78	344
Suceava	8.553	499.673	16	98	379
Vaslui	5.318	341.108	5	81	449
Total Regiune	36.850	2.655.762	46	506	2414

Sursa: Institutul Național de Statistică, interogare Baza TEMPO -Online

Din perspectiva geografică, linia peisajului variază de la lanțurile muntoase împădurite din Vest, spre podișurile line din centru și apoi către câmpiile în Est, cu lacuri, vii și zone agricole extinse. Diferitele tipuri de relief creează zone climatice

cu diferențe semnificative între cele muntoase și cele de deal și de câmpie. În zona muntoasă a regiunii (zona vestică a județelor Suceava, Neamț și Bacău), climatul este continental moderat, cu veri răcoroase și ierni bogate în precipitații sub formă de ninsoare. Zonei subcarpatice, de dealuri și câmpie (părțile estice ale județelor Suceava, Neamț, Bacău precum și întreg teritoriul județelor Botoșani, Iași, Vaslui), îi este specific climatul continental, cu veri călduroase și secetoase și ierni reci și de cele mai multe ori fără zăpadă. În ce privește rețeaua hidrografică, regiunea este străbătută de un număr de opt cursuri importante de apă, care se repartizează pe direcția Nord-Sud, cele mai mari bazine hidrografice revenind Siretului (42.890 kmp) și Prutului (10.990 kmp). Acesta din urmă formează granița naturală cu Republica Moldova, pe o distanță de cca. 680 km.

Regiunea Nord-Est are un mare potențial ca centru european de turism. Separată de Vestul Europei prin impresionantul lanț Carpatic, o mare parte a Regiunii este încă neexplorată și necunoscută pentru turiștii străini.

Județele Suceava, Neamț și Bacău sunt recunoscute pentru maiestruozitatea masivilor muntoși și farmecul aparte al celebrelor mănăstiri.

Figură 3. Regiunea Nord Est

Zona de Est - județele **Botoșani, Iași și Vaslui** - își impresionează vizitatorii cu variate atracții turistice, dintre care se remarcă localitățile rurale tradiționale, neatinsse de poluare, cu biserici străvechi și multe alte locații interesante, încărcate de cultură și istorie, ce merită să fie vizitate.

Prin modul de viață simplu, apropiat de natură și păstrarea tradițiilor strămoșești, prin ospitalitatea lor, locuitorii acestei zone completează tabloul pitoresc oferit turiștilor dornici de inedit.

Regiunea nord-estică a României este o zonă în care istoria, cultura și tradiția sunt prezente și completează mediul natural, deosebit de atrăgător. Multă vreme considerată o zonă îndepărtată și misterioasă a Europei, astăzi este granița estică a Uniunii Europene și a NATO.

Județul Neamț ocupă o poziție central-estică în ansamblul teritorial național și se suprapune, parțial, Carpaților Orientali, Subcarpaților Moldovei și Podișului Moldovenesc. Județul face parte din categoria unităților administrativ-teritoriale cu o suprafață medie, având 5.896 km², ceea ce reprezintă 2,5 % din teritoriul țării. Dispus în trepte domoale, cu înălțimi ce descresc spre vest - 1907 m în vârful Ocolașu Mare și 169 m în lunca Siretului - județul Neamț are ca vecini:

- la nord - județele Suceava și Iași;
- la est - județele Iași și Vaslui;
- la sud - județul Bacău;
- la vest - județele Harghita și Suceava.

Reprezentând 2,5% din suprafața totală a țării, respectiv locul 18, încadrându-se în categoria județelor mici, este străbătut de cursul mijlociu al râurilor Bistrița și Siret. Dintre lacuri, acumularea *Izvorul Muntelui* este cea mai importantă, având o suprafață de aproximativ 3120 ha și un volum de apă de aproximativ 1251 milioane m³. Clima județului Neamț este temperat continentală. Temperatura medie anuală crește progresiv de la vest spre est, din zona montană spre regiunea dealurilor subcarpatice și de podiș. Precipitațiile au valorile medii cele mai mari în regiunea montană, scăzând spre est (Ceahlău-Toaca peste 700 mm, Piatra-Neamț 649 mm, Roman 529 mm).

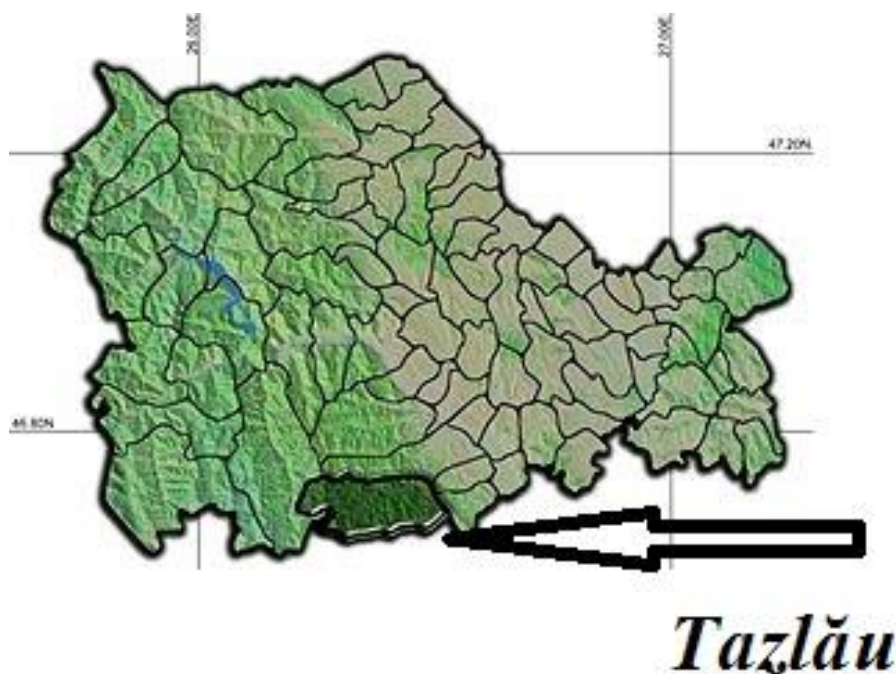
Județul Neamț are numele legat de cel al cetății Neamț, ctitorită de Petru I Mușat în a doua jumătate a secolului al XIV-lea, precum și de Târgu Neamț - veche așezare menționată documentar pe lista orașelor românești care existau între 1387

și 1392. Urme ale culturii au rămas materializate în diverse zone, atestând popularea acestor meleaguri:

- paleoliticul superior (urme de vetre, unelte de silex, vase) pe terasele Bistriței, respectiv sat Ceahlău, Piatra Neamț, Piatra Șoimului, Români.
- cultura epipaleolitică - pe platoul înalt al Ceahlăului, Cheile Bicazului.
- așezări atestând prezența omului neolitic în zonele Bodești, Frumușica, Izvoare, Podoleni, Hangu.

Comuna Tazlău. Teritoriul comunei Tazlău se află situat, din punct de vedere fizico-geografic, în partea central-estică a României, la intersecția a două importante unități de relief: unitatea carpatică (subunitatea munților Goșmanului) și unitatea subcarpatică moldavă (subunitatea Subcarpații Tazlăului, cu depresiunea și dealurile subcarpatice ale Tazlăului).

Dispusă din punct de vedere administrativ în sudul județului Neamț, la limita cu județul Bacău, între orașele Piatra-Neamț (reședință de județ - la 38 km) și Moinești (județul Bacău - 40 km) este punctul de intersecție al paralelei de 46°43'23" latitudine nordică cu meridianul de 26°28'04" longitudine estică, la o altitudine medie de 450 m în vatra satului, iar în ansamblu între 400 m și 1442 m.

Figură 4. Poziția comunei Tazlău în cadrul județului Neamț

Având un teritoriu administrativ de 165,84 km² (16.584 ha), adică 2,81% din suprafața totală a județului Neamț, comuna se situează printre localitățile rurale mari ale județului¹¹.

Este singura comună din județul Neamț care are în componența sa un singur sat, dispus pe cursul superior al râului Tazlău, pe o lungime de aproximativ 6 km. Înclinarea reliefului pe direcție vest-est constituie motivul pentru care numai partea estică a comunei este populată, de-a lungul Văilor Tazlăului și a Peștiosului în zone cu nume autohtone: "din Centru", "Pe Vale", "Peștiosu", "Poarta Satului", "Peste Baltă".

Limitele comunei, în majoritatea lor, sunt date de culmile interfluviale dintre afluenții de dreapta și stânga ai Tazlăului. În cea mai mare parte, hotarele sunt determinate prin limite naturale foarte distincte și anume prin culmi înalte de munți sau culmi ceva mai domoale de dealuri (către depresiunea Bistriței la est).

Se învecinează cu următoarele unități administrative teritoriale:

- N - comuna Borlești;
- E - comunele Rediu și Cândești;
- S - comuna Balcani (județul Bacău);
- SV - comuna Zemeș (județul Bacău);
- V - comuna Asău (județul Bacău);
- NV - comuna Tarcău.

Limita nordică, la granița cu comuna Borlești, urmărește interfluviul Nechit-Tazlău, pornind din Plaiul Comarnicelor și avansând spre est peste plaiurile bazinelor Frăsiuș, Ciunget (1025 m) Rotăria și Preluci. Limita leagă apoi o serie de vârfuri cu altitudini cuprinse între 700-900 m, dintre care amintim: Bâtca Măței - 900 m, Bâtca lui Iacob - 788 m și Runcul Cerbilor - 885 m, coborând ușor către sud-est pe sub vârful Piciorul Scurt - 843 m și Bâtca Sârghinei - 884 m până la izvoarele pârâului Racila, dealul Fluturelui (535 m) și Șaua Nechitului. Punctul terminus al limitei nord-estice este reprezentat de Dealul Scaunelor, cu o înălțime maximă de 532 m.

¹¹ Conform doc.: Strategia de dezvoltare locală socio-economică a comunei Tazlău, ju. Neamț, 2021-2027. Există o neconcordanță a datelor statistice, în funcție de sursele de informare. Astfel, potrivit Direcției Regionale de Statistică Neamț-2021, suprafața totală a comunei Tazlău este de 161,9 km² (16190 ha), în timp ce Wikipedia ne informează că suprafața comunei este de 177,56 km² (17.7560ha). Site-ul https://localitati.fandom.com/ro/wiki/Comuna_Tazl%C4%83u,_Neam%C8%9B dă o altă cifră: 172.32 km² (17232 ha).

Spre est, comuna Tazlău se află în graniță cu comunele Rediu și Căndești. Limita urmărește culmea deluroasă Bărboiu, pe direcție nord-sud, izolând depresiunea Tazlăului de valea Bistriței. Hotarul începe din Dealul Scaunelor (532 m), și continuă peste Dealul Crucii (522 m) și Dealul Lozniței, având ca punct final Dealul Grozeștilor, în amonte de confluența pârâului Racila cu râul Tazlău.

Limita sudică, care desparte teritoriile comunelor Tazlău și Balcani, trece dinspre dealul Grozeștilor peste apa Tazlăului până în partea nordică a unui promontoriu natural cunoscut sub numele de Cetățuia, aflată la gura pârâului Cociorvei, unde se văd încă urme de zidire, probabil rămășițele vechiului post vamal din perioada medievală timpurie. Urmărește în continuare cumpăna de ape care desparte valea pârâului Neagra de valea pârâului Frumoasa, pe culmea dealurilor Nucu, Onofrei (620 m) și Burlacului și avansează către vest, până la limita cu comunele Zemeș și Asău, peste o serie de dealuri și plaiuri: Dealul Clopoțelului, Plaiul Tulburelui, Plaiul Cioplaș, Muntele Rugilor (1067 m) și Muntele Pironului (1076 m), Plaiurile Floaca și Geamăna (cu vârful Cracu Geamăna, singurul din teritoriu care trece de cota 1400: 1442m).

La vest, se mărginește cu comunele Asău (județul Bacău) și Tarcău (județul Neamț), hotar delimitat de culmea Geamăna - Holmu - Goșman, care unește o serie de vârfuri a căror înălțime depășește 1200 m: Cracu Geamăna (1442 m), Holmu Geamăna - 1351 m, Gruicul Goșmanului (1268 m), Răchitiș - 1278 m, Goșman - 1305 m, Bâtca Hăușului - 1268 m, Comarnic - 1225 m.

Argumentarea limitelor descrise. Studiarea atentă a limitelor localității Tazlău a constituit o direcție prioritară în cercetare, deoarece există șanse reale în vederea omologării de către autoritățile competente și marcării unor trasee montane și colinare pedestre, tematice și de cicloturism, atât zona montană cât și cea deluroasă beneficiind de un potențial turistic imens. Culmile interfluviale montane și deluroase care despart Tazlăul de comunele vecine pot fi așadar valorificate din punct de vedere turistic, scopul amenajării traseelor de drumeție și de cicloturism fiind de a încuraja petrecerea timpului liber, prin practicarea unor activități non-intruzive, specifice ecoturismului, dar și de redresare și dezvoltare economică a comunei Tazlău.

Accesibilitatea. Comuna este traversată de șoseaua județeană DJ 156 A, care face legătura cu Borlești, Piatra Șoimului și Roznov, unde se intersectează cu DN 15,

asigurându-se continuitatea spre municipiile Piatra-Neamț și Bacău. La Borlești, se desprinde șoseaua DJ 159 C, care permite accesul rutier către comunele Reditu, Căndești și Costișa și mai departe, către orașele Buhuși și Bacău, pe DN 15, fiind și cea mai scurtă rută (59 km) până la Aeroportul Internațional "George Enescu" din Bacău. Șoseaua DJ 156 A continuă spre sud, în județul Bacău, străbătând localitățile Balcani, Pârjol și Ardeoani. La Ardeoani se face joncțiunea DJ 156 A cu DN2G, permițând accesul către municipiile Bacău spre est (a treia rută ca lungime până la Aeroportul Internațional "George Enescu" - 63 km) și Moinești, înspre vest. O altă variantă care leagă localitatea Tazlău de municipiul Bacău este cea care se ramifică din DJ 156 A în dreptul satului Băsăști din localitatea Pârjol. Este vorba despre DJ 156 B, care unește localitățile Pârjol și Blăgești, având punct de joncțiune cu DN 15 în dreptul orașului Buhuși. Distanța parcursă între comuna Tazlău și municipiul Bacău este de cca 62 km

Din DJ 156 A se desprinde Șoseaua DJ 156 C, care tranzitează axial satul, în sectorul montan al Văii Tazlăului. Acesta continuă cu drumuri de exploatare forestieră, ce oferă variante de acces către comunele Zemeș (județul Bacău) și Tarcău (județul Neamț). Dacă drumul forestier care permite legătura cu Zemeșul este bine întreținut și amenajat, drumul care poate conecta Tazlăul de Tarcău este mult mai greu practicabil, mai ales în partea finală a sa, deoarece impune urcarea pe pantă accentuată către Poienile Goșmanului, pe drum de TAF. Un alt drum de acces este DC 120, care leagă Tazlăul de comuna Căndești peste Dealul Dragovei, greu practicabil mai ales după căderea precipitațiilor abundente. Importanța acestui drum comunal rezidă din faptul că scurtează distanța până la cel mai apropiat aeroport (Bacău) cu cel puțin 12 km.

Distanțele față de cele mai importante orașe sunt prezentate în tabelul de mai jos. : Roznov - 20 km, Piatra Neamț - 38 km,

Tabel 7. Accesibilitatea

Distanțele între localitatea Tazlău și orașele cele mai apropiate				
<u>Orășul</u>	<u>Județul</u>	<u>Distanța (km)</u>	<u>Indicații de orientare</u>	<u>Durata, în condiții de trafic normal</u>
Roznov	Neamț	18,4	prin DJ 156 A	17-20 min.

Piatra Neamț	Neamț	34	prin DJ 156 A și DN 15	35-40 min.
Buhuși	Bacău	<u>Varianta 1:</u> 34,4	prin DJ 156 A și DJ 159 C (Tazlău - Borlești - Rediu - Cândești - Costișa - Buhuși)	30-35 min.
		<u>Varianta 2:</u> 38,8	prin DJ 156 A și DN 15 (Tazlău - Roznov - Buhuși)	35 - 40 min.
		<u>Varianta 3:</u> 35,6	prin DJ 156 A, DJ 156 B și DN 15 (Tazlău - Băsăști - Blăgești - Buhuși)	35 - 40 min.
Moinești	Bacău	40	prin DJ 156 A și DN 2G	35 - 40 min.
Bacău	Bacău - Aeroportul Internațional "George Enescu	<u>Varianta 1:</u> 64,8	prin DJ 156 A și DN 15 (Tazlău - Roznov - Buhuși - Bacău)	1 h 2 min - 1 h 10 min
		<u>Varianta 2:</u> 53	prin DJ 156 A - DJ 159 C - DN 15 (Tazlău - Borlești - Rediu - Cândești - Costișa - Buhuși - Bacău)	1 h - 1h 5 min
		Varianta 3: 65,6	prin DJ 156 A și DN 2 G (Tazlău - Ardeoani - Bacău)	1 h - 1 h 5 min
		Varianta 4: 62,6	prin DJ 156 A - DJ 156 B - DJ 15 (Tazlău - Băsăști	1 h - 1 h 5 min

			- Blăgești - Buhuși - Bacău)	
--	--	--	---------------------------------	--

Sursa: prelucrare consultant

1.2. Relieful - elemente de topografie locală și geomorfologie

Teritoriul comunei Tazlău se desfășoară pe două zone distincte și anume: Zona Carpaților Orientali și Depresiunea subcarpatică a Tazlăului.

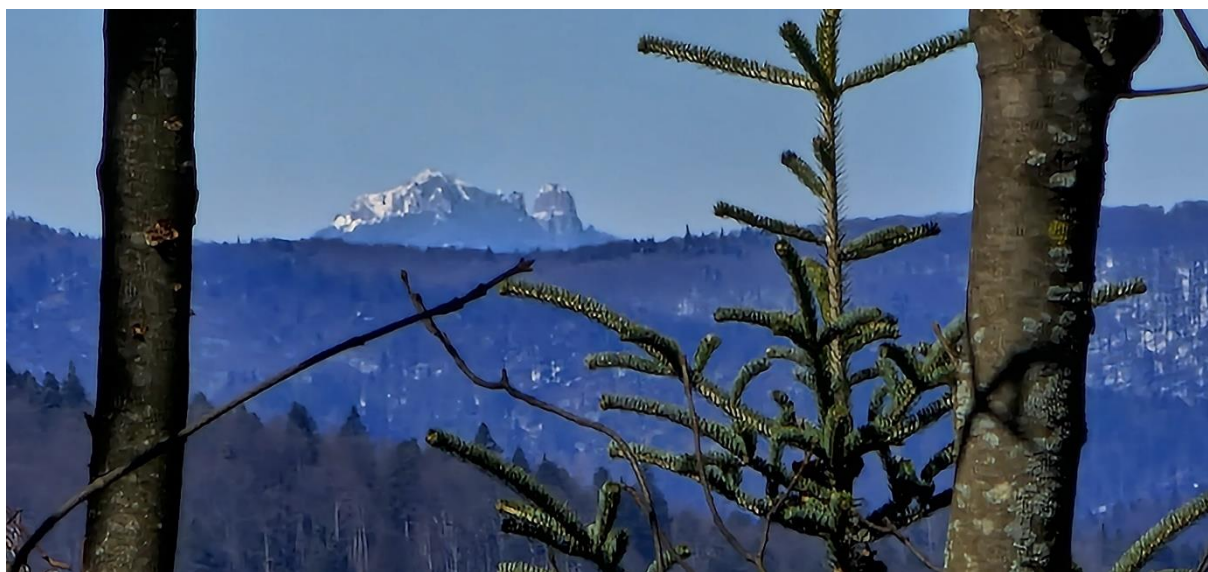
Zona carpatică face parte din regiunea munților cu altitudine mijlocie, relieful fiind format din numeroase culmi montane care aparțin culmii estice a lanțului munților Goșmanului, cu vârfuri cuprinde între 500-600 m și 1200-1442 m. Relieful este puternic fragmentat în văi scurte și masive izolate, culmile fiind orientate pe direcție vest - est. Vârfurile sunt împădurite, divizate de afluenții din cursul superior al Tazlăului Mare. Altitudinea maximă din teritoriu este de 1442 m (vârful Cracu Geamăna), care reprezintă un important nod orografic al Culmii Runcu Stânelor, din care se desprind două puternice brațe laterale: Munceii Uture și Măgura Tazlăului.

Figură 5. Măgura Mare a Tazlăului - încadrare în teritoriu. Sursa: www.muntessiflori.ro

Alte vârfuri însemnate sunt următoarele: Holmul Geamăna (1351 m), Goșman (1305 m), Răchitiș (1278 m), Gruiu Goșmanului (1268 m), Ciunget (1011 m), Comarnicului (997 m). Aceste vârfuri constituie punctul de plecare pentru diverse

culmi principale. Astfel, din Holmu Geamăna pornește Plaiul Floacei, iar din acesta Plaiul Clopotului, încadrat de pâraiele Geamăna și Șoimu.

Figură 6. Masivul Ceahlău, văzut de pe Măgura Tazlăului

Din Piatra Goșmanului pleacă Plaiul Geamăna, între pâraiele Geamăna și Negru. Piciorul Cristei își are originile în Păltiniș. Din Gruiful Goșmanului își croiește drum Plaiul Gruifului, între pâraiele Negru și Tazlău, iar din vârful Ciungetului pornește Plaiul Șandrului, mărginit de pâraiele Tazlău și Brusturatu.

Zona deluroasă subcarpatică este formată din dealuri alungite de-a lungul ulucului depresionar al Tazlăului Mare, înregistrând înălțimi cuprinse între 400-600m: Dealul Fluturului (535 m), Dealul Scaunelor (532 m) , Dealul Crucii (522 m). Acestea prezintă un grad mare de fragmentare, cu versanți afectați de eroziunile de suprafață și de adâncime, care au condus la formarea unor microforme tipice de relief denudațional: torenți, ogașe și rigole, care prezintă funcție de colectare a apelor provenite din precipitații. Versanții prezintă pante puțin înclinate, fiind totuși afectați de eroziune și alunecări de teren, fenomene geomorfologice prezente datorită substratului geologic, fundamentat pe argile și marne în alternanță cu pături înguste de gresii.

Satul apare ca o poiană înconjurată de dealurile Chetronia, o prelungire a Obcinei Bârnișului (575 m) și Dealul lui Andoni (Gelandonia) pe stânga Tazlăului, iar pe dreapta râului stă de strajă Măgura Tazlăului, cu vârfurile Măgura Mare - 875 m și Măgura Mică - 704 m, un promontoriu bine împădurit și cu o înfățișare impresionantă, alcătuind fundalul peste care se suprapune satul Tazlău.

Geomorfologie. Din punct de vedere geomorfologic, teritoriul localității Tazlău se încadrează în ținutul Carpaților Orientali - ramura estică, incluzând bazinul hidrografic superior al râului Tazlău și afluenții de ordin superior ai acestuia până în zona depresionară formată la ieșirea din zona montană a râului Tazlău, cuprinsă în depresiunea subcarpatică Tazlău-Caşin.

O serie de dealuri subcarpatice și de frunți specifice unor pânze de șariaj cum este Măgura Tazlăului, sunt responsabile de tranziția zonă montană - dealuri. Orientarea generală a reliefului este impusă de tipul de structură geologică, ulucul depresionar suprapunându-se peste sinclinoriul pericarpatic.¹² Culmile interfluviale înalte sunt orientate paralel cu afluenții principali ai Tazlăului, în timp ce relieful depresionar este configurat din lunca nu foarte largă a Tazlăului Mare, îngustă în sectorul montan și mai largă și etajată în sectorul subcarpatic, terase evaluate pe mai multe niveluri și din conuri de acumulare ivite la contactul cu dealurile.

Valea Tazlăului, atât în sectorul montan cât și în cel subcarpatic, apare ca efect al operei de eroziune, transport și acumulare a râului omonim și a afluenților săi, aceștia fiind răspunzători de forma și orientarea văii principale și a celor de ordin secundar, de direcția interfluviilor, de altitudini și de gradul de fragmentare al reliefului. Văile secundare care întretaie valea Tazlăului dinspre est (Peștiosu, Brusturatu) sau dinspre vest (Slătioara, Neagra) au fizionomie de uluc alungit, fiind bine adăpostite, flancate uneori de versanți cu pante mai evidente. Înclinarea lor depășește de obicei 60°, iar uneori chiar 80°. Energia mare de relief face ca aceștia să fie afectați de eroziunea liniară, surpări și alunecări de teren. Sectorul subcarpatic al Văii Tazlăului are un profil transversal asimetric, fapt datorat înălțării culmii Pietricica care a dus la împingerea Tazlăului spre vest. Versantul estic este domol și cu terase, în timp ce versantul vestic este abrupt, lipsind terasele. Profilul longitudinal al văii Tazlăului prezintă o pantă accentuată, cu praguri în sectorul carpatic și multiple trepte mici în sectorul subcarpatic, cu o pantă mai redusă. În albia minoră a Tazlăului se întâlnesc mici ostroave cu înălțimi de cca 1 m. Atât pe valea Tazlăului cât și pe văile pâraurilor Racila, Neagra și Zlătioara, observăm meandre părăsite, brațe moarte și auto-captări, talvegul fiind în patul de aluviuni și roca insitu. În sectorul subcarpatic, aluviunile din baza talvegului au o grosime medie de 0,5- 1 m și prezintă o textură grosieră și o alcătuire petrografică variată - dar

¹² C. Brânduș, *Subcarpații Tazlăului. Studiu geomorfologic*, editura Academiei RSR, 1981, pag.33.

numai cu elemente din flișuri paleogene și din unitatea neogenă (C. Brânduș, *Subcarpații Tazlăului*, 1974): gresii de Tarcău, gresii friabile miocene, cuarțite albe și negre, gresii calcaroase, gresii microconglomeratice, gresii de Kliwa, calcare gălbui. La viituri debitul și viteza apei Tazlăului sunt foarte mari, fapt ce impune transportul unei impresionante cantități de aluviuni de dimensiuni mici și mijlocii, motiv pentru care mobilitatea albiilor este mare. Mobilitatea amplă a albiilor minore, pe verticală, dar mai ales pe orizontală, a condus la distrugerea unor apreciable suprafețe arabile. Spre exemplu, la nord cu confluența cu Pârâul Slătioara, la viitura din 06.07.1970 aluviunile aduse de Tazlău au ocluzionat podul, râul mutându-și albia minoră mai la est de capătul podului. Lunca Tazlăului este îngustă la ieșirea acestuia din munte, lărgindu-se treptat către sud. Pârâul Răcilă prezintă o lunca largă, aproape netedă, ușor înălțată deasupra albiei minore și puțin mlăștinoasă. Ea a fost puternic coluvionată până în regiunea de obârșie după ce paleo- Tazlăul a fost captat de Pârâul Nechit (C. Brânduș, *Subcarpații Tazlăului*, 1974). Toate luncile sunt parazitare, la contactul cu versanții, de glacisuri coluviale, motiv pentru care trecerea de la luncă la versanți este puțin tranșantă.

Interfluviile sunt de natură sculpturală, eroziv- denudațională, fiind orientate de obicei paralel cu apele curgătoare. Zona montană se remarcă prin interfluviile Tazlău-Nechit, Tazlău-Tarcău, Tazlău-Asău și Tazlău-Tazlăul Sărat (Zemeș), la care se adaugă interfluviile care despart afluenții de dreapta și de stânga ai Tazlăului. Acestea poartă numele de plaiuri. Datorită desimii rețelei hidrografice în anumite locuri, interfluviile prezintă creste înguste și chiar foarte înguste.

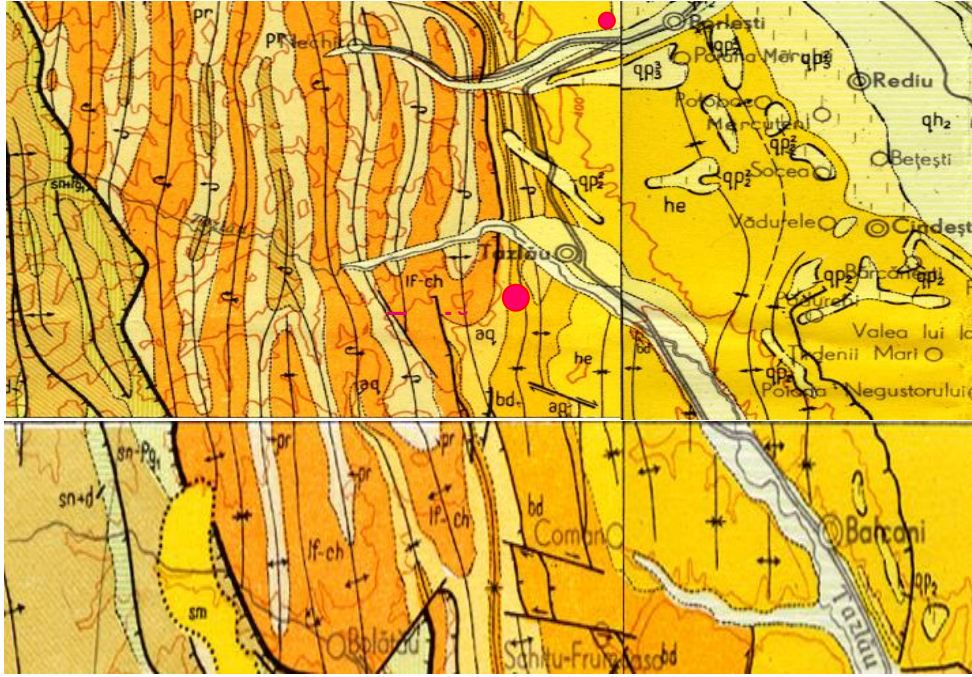
În zona subcarpatică, pe stânga Tazlăului se află interfluviul format de culmea Pietricica, mai abrupt spre valea Bistriței și cu pante dulci spre Valea Tazlăului, situație determinată de faptul că Bistrița are un nivel mai coborât decât Tazlăul cu aproximativ 150 m. În opinia lui M. David (1931) interfluviile se încadrează în trei suprafețe de eroziune: Platforma Corni (600m), care în zona noastră are ca martor Dealul Onofrei (625m), platforma Ghindăoani (500m), reprezentată la noi de interfluviul dintre Bistrița și Tazlău și platforma Grumăzești (inferioară) de 450-500m, ilustrată de șeaua din Dealul Cărmidăriei.

Orientarea unanimă a reliefului este de la vest la est, cauză pentru care doar partea estică a comunei este populată.

1.3. Condițiile geologice și litologia

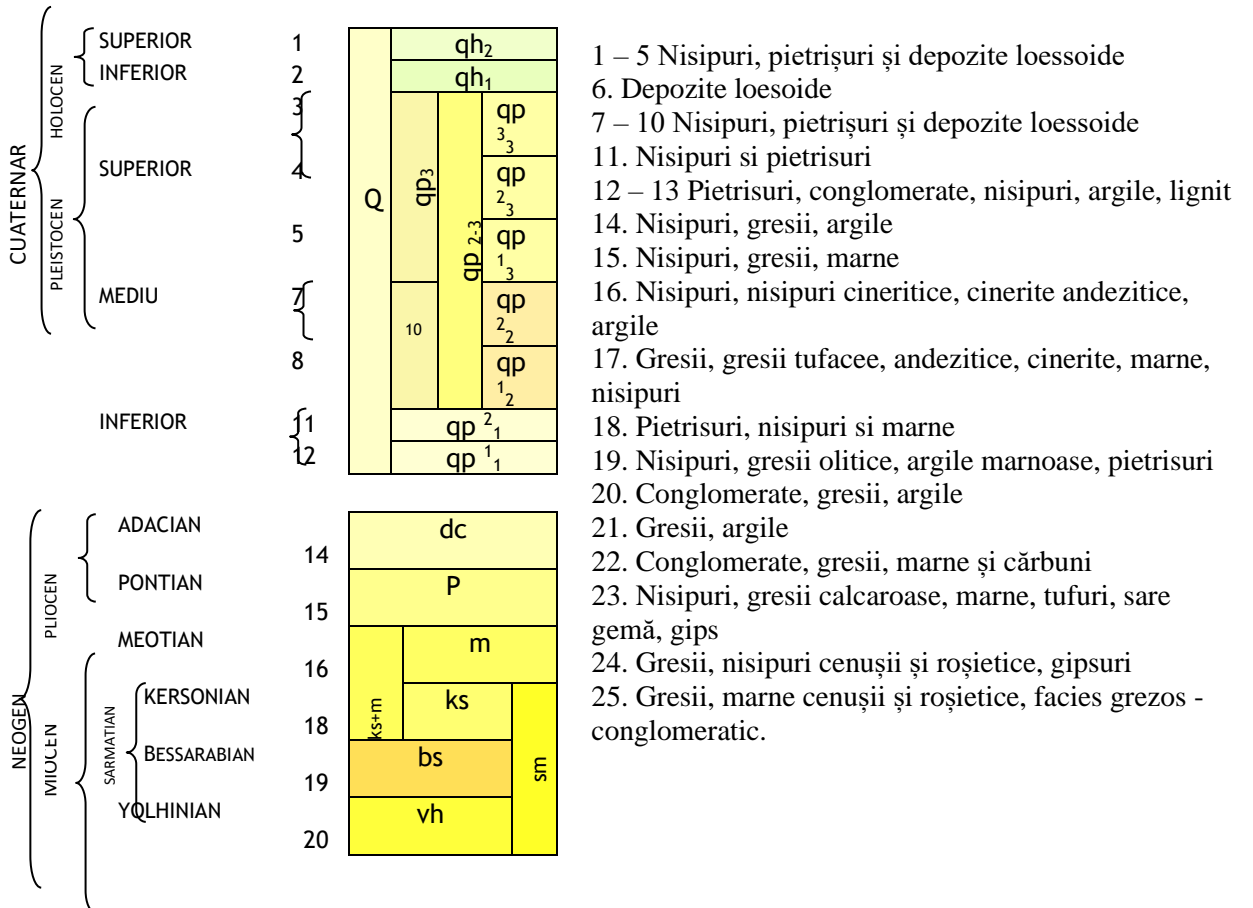
Condiții geologice. Fundamentul zonei este constituit din depozite de vârstă oligocen-miocenă, fiind alcătuite din gresii glauconitice, marne, nisipuri, conglomerate și sare. Depozitele eocen - paleocene și oligocene prezintă la partea inferioară un pachet de șisturi menelitice în straturi subțiri, negre bituminoase, cu resturi de pești. Deasupra se desfășoară straturi mai groase de menelit (cremene), gresii silicioase cu duritate ridicată și conglomerate de roci verzi și intercalații de calcar. O importantă desfășurare o are miocenul salifer cutat. Peste acest soclu se suprapun formațiuni de vârstă cuaternară, reprezentate prin nisipuri și pietrișuri, cu argile aranjate la partea de sus a pachetului aluvionar. Versanților le sunt specifice depuneri deluviale. În vest apare o fâșie îngustă de *acvitanian* alcătuită din breccii argiloase care înglobează lentile de săruri de potasiu cu grosimi ce variază de la câțiva metri la 30m, ce aparțin paleogenului (oligocen). Burdigalianului îi sunt specifice succesiunile de gresii calcaroase, marne brun-roșietice și cenușii, în timp ce depozitele de tip helvetian apar sub forma a două orizonturi, unul superior (gresii și marne cenușii cu intercalări de gipsuri) și unul inferior (alternanță de gresii friabile, marne, gipsuri, nisipuri și șisturi calcaroase)¹³. Formațiunile salifere de vârstă miocen inferior - oligocen - eocen fac ca în numeroase puncte să apară frecvent izvoare sărate (Neagra, Slătioara, Limpegioru) și sulfuroase (la poalele dealului Măgura Mică, în punctul La Borgiz) și zăcăminte de petrol și gaze naturale în zona flișului paleogen (Geamăna, Șoimu, Dealul Clopotului), exploatate cu intensitate în secolul trecut. Izvoarele sulfuroase au un debit foarte redus, deși analizele acestor izvoare au relevat faptul că fac parte din clasa apelor alcaline-sodice-salifere și bicarbonatate, conținutul acestora fiind asemănător cu al apelor de la Slănic-Moldova, Bad Ems (Germania), Gleichenberg (Austria) și Royat (Franța) în timp ce izvoarele sărate au un debit însemnat, apele sărate din aceste izvoare (slatina) fiind încă valorificate de către săteni în gospodărie.

¹³ *Geografia României*, vol. IV., Editura Academiei, București, 1992, sinteză

Figură 7. Valea Tazlăului - schița geologică (Harta geologică, foaia L-35-XV Neamț, Institutul geologic, București, 1970)

Legenda:

BUGLOVIAN	21	bg	
TORTONIAN	23	to	
HELVETIAN	24	he	pc-he
BURDIGALIAN	25	bd	

Din punct de vedere seismic pentru comuna Tazlău $a_g = 0,20 \text{ cm/sec}^2$, iar perioada de colt $T_c = 0,7 \text{ sec.}$ conform Normativului P100-1/2006. Amplasamentul poate fi încadrat în categoria geotehnică 1 cu risc geotehnic redus, această încadrare fiind orientativă și caracterizată în general teritoriul intravilan al comunei.

Litologia. Profunzimea solurilor este redusă în zona munților înalți, unde subsolul este foarte stâncos, deseori stânca apărând la suprafață. Coastele stâncoase și cu pante accentuate sunt rare, fiind cunoscute sub numele de scări (Scara de sub Holm, Scara Comarnicelor, Scara Geamănei etc). În unele puncte, de-a lungul pâraielor, stânca apare la suprafață pe o întindere mare, prezentând o stratificație aproape verticală. Profunzimea solurilor este mult mai mare în corpurile de pădure, solurile din clasa spodosolurilor de tip brun de pădure și cele din clasa cambisolurilor cu tipurile sol brun acid și sol brun eu-mezobazic fiind favorabile dezvoltării vegetației forestiere. Speciile de foioase sunt predominante în compoziția pădurii, fapt ce a condus la formarea unui strat de tericiu abundent (terici - pământ format din amestec de humus cu substanțe minerale). Astfel, după dezgolirea terenului prin tăieri silvice, se instalează un exuberant strat de vegetație ierboasă. Solurile cambice au fertilitate modestă, fiind specifice pășunilor și zonei de pădure. În păduri solurile prezintă eroziune neglijabilă, dar sunt în pericol de eroziune puternică, în cazul despăduririlor, datorită pantei accentuate a versanților.

În zona subcarpatică a teritoriului apar argiluvisoluri, acoperite de pajiști, fânețe și trupuri de pădure.¹⁴

La limita flișului, unde depozitele acvitanene sunt foarte aproape de suprafață, apar izvoarele sărate, impunând, pe areale restrânse, soluri sărăturoase.¹⁵

Clasa solurilor neevolute este reprezentativă pentru suprafețele din terasele de luncă ale Tazlăului. Pe văi și la baza versanților apar soluri aluviale și coluviale și

¹⁴ Mară M., *Depresiunea Subcarpatică Tazlău-Cășin. Studiu pedogeografic*, Ed. Corson, Iași, 1999, sinteză.

¹⁵ Constantin Chiriță, *Solurile României*, ed. Academiei, 1971, pag. 21.

sporadic soluri de tip lăcoviște, influențate de pânza freatică. Pe versanții dealurilor subcarpatice se ivesc soluri de înțelenire, mult mai argiloase, a căror fertilitate lasă mult de dorit. Fertilitatea solurilor fiind scăzută, se impune ridicarea fertilității prin folosirea de îngrășăminte organice și minerale în cantități apreciabile și amendamente pe bază de carbonat de calciu sau oxid de calciu. În locurile în care terenul a fost luat în cultură apar soluri cu eroziune de suprafață de la slab la excesiv (ogașe, rigole, torenți), fiind prezente și alunecările de teren de tip lenticular.

1.4. Dimensiuni climatice

În urma studiului lucrărilor de specialitate și a prelucrării datelor oferite de punctul hidro - meteorologic Tazlău, reiese că teritoriul comunei Tazlău prezintă un climat de tip temperat-continental, caracteristic regiunilor muntoase și deluroase subcarpatice: precipitații abundente, iarna lungă, primăvara și toamna de obicei scurte. Dacă zonei montane și de pădure îi este specific un climat mai rece și mai umed, în zona subcarpatică, mai ales în ulucul depresionar de-a lungul căruia se desfășoară satul, clima este mai uscată, mai dulce, de "adăpost", cu precipitații ceva mai reduse cantitativ. Anii de secetă excesivă, în care seacă pâraiele și izvoarele, sunt rari. Apele freatice situate la mici adâncimi, numărul mare al izvoarelor și adâncimea mică a fântânilor confirmă acest fapt.

Temperaturile medii anuale înregistrează valori de 6-8 ° C în zona subcarpatică deluroasă și la nivelul fundului de vale, pe culmi fiind înregistrate valori de 3-4 ° C. În luna ianuarie, cea mai rece din an, temperatura medie este cuprinsă între -3° C și - 5° C iar media lunii iulie coboară de la 19 ° C în sud la mai puțin de 18 ° C în nord. Zilele de îngheț debutează de obicei spre sfârșitul lunii septembrie și persistă până în luna mai, numărul anual de zile cu îngheț fiind de 130-135. Totuși, tranziția bruscă de la o temperatură la alta este destul de rară, gerurile de toamnă și de primăvară nefiind așa de temut. Conform STAS 6054-77, adâncimea maximă de îngheț în zonă este de 1,00-1,10 m. de la C.T.N. Prima zi cu brumă are loc în intervalul 1-15 octombrie, iar ultimul îngheț între 1 și 15 aprilie, rar și izolat la începutul lunii mai. Brumele și înghețurile timpurii de toamnă și cele târzii de primăvară afectează puternic culturile de viță de vie, pomi fructiferi și legume.

În zona de pădure zăpada cade mai timpuriu iar grosimea stratului depus trece deseori de 1 m. Pe culmile înalte și în părțile cu expoziție nordică sau vestică, zăpada se topește spre sfârșitul lunii aprilie (120-160 zile pe an). Pe fundul culoarelor de vale și în zona satului stratul de zăpadă este mai subțire, topindu-se mai timpuriu (90-100 zile/an). Expoziția terenurilor are o însemnată influență asupra temperaturilor zilnice: la *dosuri* temperatura are valori mai scăzute și zăpada persistă timp îndelungat. În consecință, arborii intră în vegetație mai târziu. La modul general, intrarea în vegetație a arborilor, arbuștilor și a pomilor fructiferi e mai târzie cu 15-20 zile decât în satele vecine.

Cantitatea medie anuală de *precipitații* oscilează între 600 mm în sudul deluros (cca 600 mm înregistrate la Balcani) și nordul submontan (783 mm la Tazlău).¹⁶ Datele pluviometrice furnizate de posturile pluviometrice din Tazlău și Frumoasa, au evidențiat că media anuală de precipitații din bazinul superior al Depresiunii Tazlău este de aproximativ 600 mm anual. Prin deducere, în sectorul montan înalt valoarea acestora depășește 800 mm/an. Ele cad mai ales sub formă de ploaie și zăpadă, în cazuri extreme sub formă de grindină (în lunile iunie și iulie). Sezonului cald îi aparțin peste 65% din cantitatea medie anuală de precipitații. Tazlăul și afluenții săi au un puternic caracter de infiltrare datorită solului argilos și produc mari pagube în timpul inundațiilor. Repartiția precipitațiilor variază de la un an la altul și de la anotimp la anotimp, uneori chiar și de la grupe și șiruri de ani. Perioada mai secetoasă apare mai către toamnă, iar excesul de umiditate se înregistrează către începutul verii. Cele mai abundente precipitații cad la sfârșitul primăverii și la începutul verii. O cantitate însemnată din suma precipitațiilor cade sub formă de ninsoare, în zona deluroasă subcarpatică fiind consemnate 30-40 de zile cu ninsori. Au fost înregistrate ninsori între 14 septembrie și 14 mai, care au provocat pagube culturilor de toamnă și de primăvară. Regimul precipitațiilor prezintă un maxim în luna iulie (120 mm) și un minim în luna februarie (29,4 mm). Cantitatea maximă de precipitații căzută în 24 de ore, s-a înregistrat la la 5 iulie 1970 și a fost de 100,3 mm.

Deși seceta este un fenomen rar, au fost ani când în diferite perioade s-a făcut simțită (primăvara și vara anilor 1896, 1907, 1946, 1947 și primăvara anului 1968, vara anului 1998). O secetă severă a fost în anul 1975, la sfârșitul verii și începutul toamnei, când pârâurile Neagra, Zlătioara și Racila au secăt.

¹⁶ Apostol L., *Precipitațiile atmosferice în Subcarpații Moldovei*, Editura Univ. Suceava, 2000, pag. 136.

Cețurile sunt frecvente, deseori întreaga pădure fiind acoperită de o negură așa de deasă, încât vederea este oprită la o mică distanță. Se formează local inversiuni termice, mai ales în sezoanele reci ale anului, care favorizează apariția cețurilor, fenomen specific de altfel întregii depresiuni a Tazlăului.

Vântul predominant este cel care bate dinspre Sud-Vest, mai violente fiind cele care vin din direcțiile Nord-Vest și Nord-Est, canalizându-se de-a lungul văilor. În timpul iernii pătrunde uneori Crivățul, viscolind puternic zăpada. Înspre sectorul montan vânturile înregistrează viteze medii de 6 - 7 m/sec., în timp ce în zona deluroasă acestea descresc până la cca. 3 - 4 m/sec. Canalizarea curenților reci dinspre munte pe Valea Tazlăului și pătrunderea lor în sectorul depresionar, care în timpul verii are un aer mai cald creat de un microclimat adăpostit, face ca la contactul dintre cele două mase de aer să intervină o condensare rapidă a vaporilor, însoțite de furtuni aprige, vijelii și căderi de grindină. Acest fenomen se produce o dată la 2-3 ani, provocând daune mari culturilor, locuințelor și animalelor surprinse la pășunat.

Ca un efect direct al încălzirii globale, regimul precipitațiilor și valorile temperaturilor au evoluat, fiind tot mai prezente fenomene meteorologice extreme: căderi masive de zăpadă în timp scurt iarna și primăvara târziu, înghețuri târzii primăvara, perioade lungi secetoase, ploi cu grindină și vijelii vara și chiar producerea de inundații.

Din punct de vedere climatic amplasamentul zonei locuite este situat în etajul climatic de deal, subetajul dealurilor și podișurilor înalte în subștinutul Subcarpaților Moldovei, districtul cu vegetație de pădure .

Din punct de vedere topoclimatic (al influenței locale exercitate de suprafața activă asupra condițiilor climatice) așezarea se încadrează topoclimatului complex al depresiunilor din Subcarpații Moldovei.¹⁷

1.5. Hidrografia și consecințe în peisaj

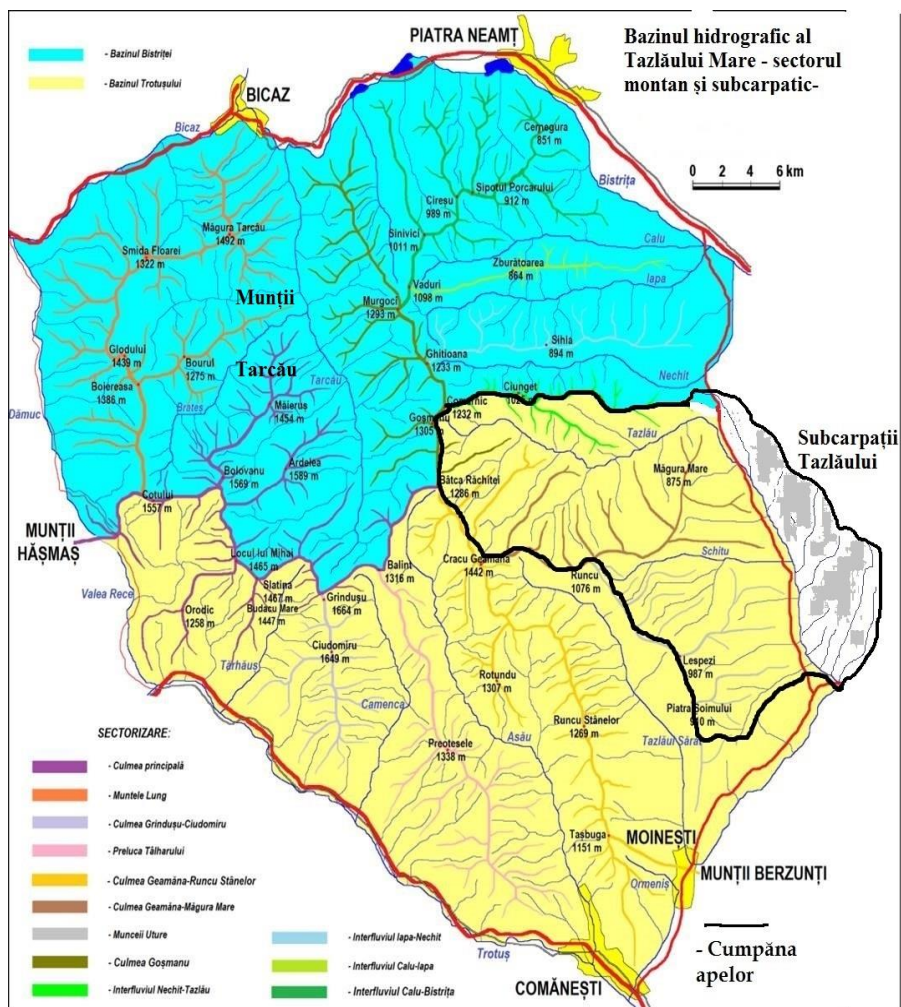
Cu o suprafață de peste 370 km², bazinul hidrografic al Tazlăului Mare coincide cu unitatea montană carpatică și deluroasă subcarpatică. Dispune astfel de

¹⁷Mihăilescu I. Florin, *Harta topoclimatică Piatra Neamț*, St. de Cercetări "STEJARUL", Pângărați, 1977, pag. 187.

importante resurse de apă, asigurate atât de o rețea principală (Tazlăul Mare) și secundară autohtonă, cât și de variate pânze de ape subterane. Râul Tazlăul Mare este fratele mai mare al Tazlăului Sărat, ambele din bazinul hidrografic al Troțușului. De la confluența acestora în dreptul localității Tescani și până la vărsarea în râul Troțuș, la sud de satul Slobozia, în dreptul orașului Onești, râul este cunoscut sub numele de Tazlău.

Sistemul Tazlăului Mare este adaptat zonei montane și depresiunii subcarpatice a Tazlăului. Cu izvoarele în Munții Goșmanului, de la o altitudine de cca 1.120 m, râul Tazlău are o lungime totală de 85 km, dintre care 68 km în zona subcarpatică. Ca obârșie pentru râul Tazlăul Mare, considerăm confluența celor două pâraie, Cracu Mare și Cracu Mic, în punctul cunoscut sub numele de Galeru. Cota în punctul de întâlnire a Tazlăului Mare cu Tazlăul Sărat (la Tescani) este de 282 m, rezultând o diferență de nivel între izvor și punctul de întâlnire cu râul gemăn de 838 m. Străbate pădurea pe o lungime de cca 17 km, după care traversează longitudinal localitatea Tazlău, situată exact la ieșirea râului din zona montană, udând mai departe teritoriile comunelor Balcani, Pârjol, Scorțeni și Berești-Tazlău. Direcția generală de curgere este: nord-vest/sud-est. Prezintă caracter torențial în perioadele cu precipitații abundente iar variațiile de debit pe cursul subcarpatic al râului înregistrează diferențieri destul de mari de la un an la altul. În urma ploilor prelungite este inundată întreaga vale, care în general e largă, de cca 1 - 1,5 km.

Bazinul hidrografic al Tazlăului Mare în sectorul montan are o suprafață de cca 140 km² (13 % din suprafața întregului bazin hidrografic) și face parte din unitatea montană cunoscută în literatura de specialitate cu numele de Munții Goșmanului, denumire însușită după vârful muntos situat în sectorul central al culmii principale, culme ce stabilește cumpăna de ape față de bazinul Bistriței. Unii autori includ Culmea Goșmanului în munții Tarcăului, ca fiind o subunitate a acestora, alții îi tratează ca masive separate.

Figură 8. Bazinul hidrografic al Tazlăului Mare, sursa: munesiflori.ro

Bazinul superior al Tazlăului Mare vine în contact cu bazinul Nechitului spre nord, cu bazinele Tarcăului și Asăului la vest, iar spre sud cu bazinele pârâului Frumoasa și râului Tazlăul Sărat. La est limita a fost stabilită convențional, acolo unde râul părăsește sectorul montan și intră în depresiunea subcarpatică, la nivelul localității Tazlău, de unde începe sectorul mijlociu al râului (de la confluența pârâului Peștiosu cu râul Tazlău, unde sunt secționare ultimele cote ce aparțin orogenului-aliniamentul dintre culmile Obcina Bărnișu și Obcina Mare ¹⁸).

În tot sectorul său superior râul se află în faza de tinerețe și are ordinul de mărime 6, albia fiind bolovănoasă și cu numeroase praguri, ceea ce demonstrează că râul nu a atins încă profilul de echilibru, eroziunea în adâncime fiind încă activă. În

¹⁸ Nicolae Rădoane, *Unele considerații asupra reliefului fluvial din sectorul montan al Tazlăului Mare*, Studii și cercetări, vol VIII, Piatra Neamț, 1996, pg.25

sectorul subcarpatic panta se reduce considerabil iar albia se extinde în lățime, depășind 10 m. Apar acumulări de sedimente provenite de pe versanți, panta își pierde din energie, iar suprafețele terasate câștigă teren.

În ceea ce privește caracteristicile hidrochimice ale râului Tazlău înspre amonte, apele sale se încadrează în categoria *apelor bicarbonatate*, cu o concentrație de 200 - 500 mg/ litru. Înspre aval, se constată o ușoară clorurare a apelor. În tabelul de mai jos se regăsesc o serie de informații despre caracteristicile morfohidrografice ale râului Tazlău Mare, în dreptul localității Tazlău.

Tabel 8. Caracteristicile morfohidrografice ale râului Tazlăului Mare

Lungime (km)	Altitudine la izvoare (m)	Altitudine la ieșirea din munte (m)	Panta medie	Coeficient de sinuozitate	Suprafață bazin (km ²)
17	1120	438	4.6	1,53	115

(după ACAR , București, 1992, pag. 468).

Cea mai mare parte a afluenților săi din bazinul montan vin de pe partea dreaptă, aceștia avându-și izvoarele, fără excepție, în unitatea montană: pâraiele Negru, Geamăna, Șoimul, Tulburele, Stuhu, Limpegiorul, Cociorvei. Lungimea lor nu depășește 10 km și au debite relativ constante.

Afluenții de pe partea stângă au lungimi ce nu depășesc 5 km, importanță mai mare prin lungime și aport de apă având Vulpea, Comarnic, Frăsiniș, Ciunget, Rotăria. Tot afluenți de stânga sunt și pâraiele Brusturatul, Peștiosul și Racila (cu punctul de confluență pe teritoriul satului Frumoasa, comuna Balcani), care prezintă debite reduse și inconstante, reducându-se uneori la dimensiunile unor torenți, cu un regim hidrologic corespunzător. Mulți dintre afluenți sunt în general scurți (bazine versant) și prezintă un evident caracter torențial, văi înguste și slab evaluate. În concluzie, putem aprecia că există o repartiție asimetrică a afluenților în raport cu râul principal.

Profilele longitudinale ale talvegurilor. Cursul superior al Tazlăului Mare și a afluenților săi au profile longitudinale ale talvegurilor specifice râurilor montane, cu pante accentuate, de peste 40 %, cu multiple praguri și repezișuri. Forma profilelor

longitudinale este influențată de evoluția și desfășurarea reliefului, de litologie și de debitul râului. În zona de izvoare aria de colectare a apelor este redusă și debitele au valori scăzute, fapt ce a condus la valori ridicate ale pantelor (> 150-200 %). Spre exemplificare, amintim pâraiele Geamăna și Brusturatu, care, pe primul km de lungime prezintă pante de peste 200 %. ¹⁹

Pe profiluri apar deseori ruperi de pantă, cu praguri, repezișuri și cascade. Relevantă este cea de pe Tazlău, situată în amonte de confluența cu pârâul Negru, formată pe strate de marne bituminoase. Albia apare aici sub forma unui mic canion, cu maluri abrupte.

Ruperile de pantă sunt influențate de tipul de rocă, fiind specifice mai ales în zona de trecere de la faciesuri de roci mai dure la faciesuri de roci mai moi.

Paturile albiilor nu dispun de cantități apreciabile de aluviuni, cea mai mare parte din talveguri fiind situate direct pe rocă (pâraiele Șoimu, Geamăna, Vulpea, Brusturatu). Aluviunile sunt rapid evacuate, fapt datorat competenței ridicate a apelor, exprimată prin puterea de transport.

Odată cu creșterea suprafețelor bazinelor hidrografice, cresc și debitele lichide, panta talvegurilor fiind tot mai redusă (10-15 %), fapt ce permite acumularea de materiale solide în alpii.

Roca influențează în mod direct forma profilelor longitudinale, în bazinul superior al Tazlăului Mare rezistența la eroziune fiind moderată (în cazul flișului oligocen) și mare (gresia de Kliwa, gresia de Tarcău).

Albia Tazlăului înfățișează dimensiuni modeste până la confluența cu pârâul Negru, având o lățime redusă, de cca 3-4 m. După punctul de confluență, albia crește în dimensiuni, depășind 5 m în lățime. În mare parte, malurile albiilor sunt pe roca în situ, fapt ce asigură o bună stabilitate a acestora.

Materialul aluvionar este bine sortat, predominând fracțiunile de tip bolovăniș, pietriș și nisipuri (în cantități mai puțin apreciabile).

Dintre afluenți, alpii mai evaluate prezintă pâraiele Șoimu și Geamăna. Albia Gemenei prezintă lățimi cuprinse între 3-6 m, fiind formată prin unirea mai multor pâraie. În cadrul aluviunilor prezente în albie predomină materialul bolovănos, format din gresii de Tarcău.

¹⁹ Nicolae Rădoane, *Unele considerații asupra reliefului fluvial din sectorul montan al Tazlăului Mare*, Studii și cercetări, vol VIII, Piatra Neamț, 1996, pg.26

Cel mai important afluent al Tazlăului Mare este considerat pârâul Șoimu, atât prin suprafața bazinului hidrografic, cât și prin ordinul de mărime (5). La confluența cu pârâul Bratu lățimea albiei este de 3-4 m, în aval de acest punct depășind 5 m în lățime. Albia este sculptată pe roca în situ iar în unele sectoare malurile sunt abrupte, fapt ce favorizează declanșarea surpărilor și furnizarea de material aluvionar. În sectoarele înguste apar praguri de de cca 1 m, determinând creșterea vitezei de curgere a apei.

Terasele. Studiile efectuate de C. Brânduș (*Subcarpații Tazlăului. Studiu geomorfologic*, Ed. Academiei, București, 1981) și N. Rădoane (*Unele considerații asupra reliefului fluvial din sectorul montan al Tazlăului Mare*, în Revista Studii și cercetări, Piatra Neamț, 1996) cu privire la terasele râului Tazlău, au stabilit o succesiune de mai multe terase pentru sectorul montan și anume: terasele de luncă (0,5-2m)/3-4 m și terasele de versant 5-6 m; 8-10 m; 15-20 m și 30-40 m. Terasele sub 4 m altitudine constituie de fapt lunca, au dezvoltare limitată și sunt supuse unor transformări permanente, cauzate de viituri. Extindere mai mare au terasele cu altitudini de peste 5 m.

Terasa de 35-40 m este situată în dreptul localității Tazlău, fiind bine dezvoltată mai ales în aval de pârâul Brusturatu. Structura acestei terase este mixtă, în bază fiind roca în situ, peste care sunt dispuse prundișuri cu structură grosieră, în unele areale blocuri bine rulate, alcătuite de obicei din gresii de Tarcău și de Kliwa. Fruntea acestei terase prezintă înclinare puternică, racordarea cu terasa următoare făcându-se aproape brusc.

Dintre afluenți, doar pârâul Geamăna prezintă nivele de terase ceva mai dezvoltate, dar pe areale reduse. Lungimea de cca 10 km a pârâului a permis cartarea următoarelor nivele de terase: 1-2 m, 4-6 m, 10-12 m, 27-30 m, mai bine reprezentat fiind nivelul 4-6 m

La nivel de teritoriu subiacent, râul iese din sectorul montan și intră în depresiunea subcarpatică a Tazlăului, unde panta sa este redusă considerabil, albia înregistrând o lățime ce depășește 10 m iar nivelele de terasă au o desfășurare considerabilă atât pe orizontală cât și pe verticală.

Fenomene de captare. Tazlăul Mare, în sectorul subcarpatic, are o direcție de curgere aproximativ paralelă cu cea a râului Bistrița, talvegul fiind mai ridicat cu aproximativ 200 m la aceeași latitudine. Aceste aspecte au determinat câteva

fenomene de captare, care s-au desfășurat în detrimentul bazinului hidrografic al Tazlăului, prin intermediul pârâului Nechit, afluent de dreapta al Bistriței.²⁰ Pârâul Nechit este responsabil de captarea cursului superior al pârâului Racila, afluent de stânga al Tazlăului, captare efectuată în zona de contact dintre unitatea flișului marginal și unitatea miocenului subcarpatic. Această zonă reprezintă de altfel și un contact morfologic dintre culmile muntoase estice ale munților Goșmanului și dealurile subcarpatice ale depresiunii Tazlău. Ca prim argument în favoarea acestei captări stă obârșia pârâului Racila, cu aspect de înșeuare largă, având în fundament pietrișuri de origine fluviatilă. De unde rezultă categoric că este o șea de captare. Un alt vine din existența fragmentelor de terasă înaltă (140 m) specifice sectorului montan al pârâului Nechit, în amonte de locul captării. Acestea se conectează ca înălțime absolută cu șeaua de captare pe curba de nivel de 500 m, însă în aval de punctul de captare, în sectorul subcarpatic. Terassele pârâului Nechit nu depășesc 35-40 m altitudine relativă. Îmbătrânirea prematură a văii largi și meandrate a Racilei, cu un debit redus, nu se datorează decât scăderii debitului de apă după stabilizarea fenomenului de captare, capacitatea de transport a apei fiind depășită de procesele de transport de pe versanți. Dealurile Scaunele și Fluturele (care astăzi reprezintă cumpăna de ape dintre bazinele Bistriței și Tazlăului) sunt de fapt terase ale pârâului Racila formate înainte de procesul de captare, când competența pârâului Racila era de amploare, în condițiile unei lungimi mari a albiei și a debitului mult mai bogat. Pietrișurile care constituie baza terasei de 140 m altitudine a Nechitului sunt apropiate ca structură petrografică și morfologie cu cele două terase ale Racieli (Fluturele și Scaunele) și din șaua de captare. Aceste pietrișuri au elemente specifice unității flișului (gresii de Tarcău și de Kliwa, menilite, gresii silicioase ș.a.) lipsind elementele cristline și vulcanice, particulare Bistriței. Așadar, fragmentele de terasă amintite mai sus nu pot fi decât ale paleo-Racilei, care venea din unitatea flișului. Schimbarea direcției de curgere a Nechitului către est în dreptul șeii de captare (unde formează un cot) sprijină de asemenea existența procesului de captare.

Se poate concluziona că sectorul montan al Nechitului anterior captării și actuala vale a Racilei au alcătuit rețeaua hidrografică principală a râului Tazlău,

²⁰ C. Brânduș, *Fenomene de captare între bazinele hidrografice ale Bistriței și Tazlăului*, Studii și cercetări, Piatra Neamț, 1973, pg. 151-154

sectorul montan de azi al Tazlăului nefiind de fapt decât un afluent al paleo-Tazlăului.

Regimul de scurgere se caracterizează printr-un maxim înregistrat în cursul lunilor aprilie - mai, minimul fiind înregistrat la sfârșitul verii și începutul toamnei. Primavara, când se suprapune perioada de ploi cu cea a topirii zapezilor, există risc de inundații care pot afecta zonele adiacente albiei majore a râului Tazlău.

Apele stătătoare sunt reprezentate prin câteva iazuri amenajate în scop piscicol, de mici dimensiuni. Cel mai mare ca suprafață și adâncime aparține Ocolului Silvic Tazlău, fiind amenajat în vecinătatea Cabanei Preluci, din Poienile Prelucilor, în zona de pădure. Alte câteva iazuri sunt în proprietate privată, unele dintre acestea colmatându-se aproape în totalitate, nefiind amenajate și întreținute corespunzător.

În ce privește *apele de adâncime*, izvoarele pot să apară de-a lungul unor linii de falie cum este cazul izvoarelor de la Tazlău. Hidrologic, întreaga regiune este bogată în ape de infiltrație în zona de luncă și pe terasele râului Tazlău și săracă în zona deluroasă. Există numeroase izvoare cu ape sărate, sulfuroase²¹ și feruginoase. *Apele freatice* din zonă sunt alimentate în primul rând din precipitații. Nivelul hidrostatic al stratului acvifer freatic prezintă oscilații mari în funcție de precipitații, fiind interceptat la adâncimi mai mari de 3 - 4 m de la cota terenului natural, adâncimea pânzei freatice variind în teritoriu de la 1 m până la 10 - 15 m în sectorul deluros subcarpatic.

În unele sectoare, mai ales înspre izvoare, coastele de vale ale pâraielor au pante repezi și albie foarte înguste, încât apele abia au loc pe unde să-și continue cursul. Aceste strâmtoni stâncoase și căderi de apă poartă numele de durăie. Dintre acestea, prezintă un aspect aparte *Durăul Tazlăului* (în amonte de confluența cu pâraul Negru), *Durăul Șoimului* (sau Buzdrea) pe pâraul Șoimu și *Durăul Limpegiorului*, la Gura Limpedului.

1.6. Peisajul natural. Vegetația, flora și fauna (potențial pentru activitatea de turism)

Asociațiile vegetale (ecosistemele forestiere în primul rând) aduc schimbări la scară locală, topo și microclimatică, în potrivire cu terenurile neacoperite,

²¹ Apele minerale care au în compoziție compuși ai sulfului sunt numite de către localnici *borghizuri* sau *borvizuri*

preluând fragmentar sau parțial sarcina de suprafață activă. Vegetația este influențată direct de poziția în latitudine a regiunii, relief (care determină etajarea vegetației), particularitățile climatice, urmate de alte condiționări locale (caracteristicile rețelei hidrografice, substratul geologic tipul de sol, activități antropice etc).

Vegetația specifică zonei montane carpatice este cea a pădurilor, cu două etaje: conifere și fag, la limite dintre ele desfășurându-se pădurile de amestec (foiase și conifere). Speciile care compun arboretele specifice sunt numeroase, proporția cu care contribuie la compoziția lor fiind diversă.

Domeniul pădurii este câștigat de fag (*Fagus sylvatica*), brad (*Abies alba*) și molid (*Picea abies*). Bradul este instalat la toate altitudinile, dar predomină între 500-1100 m, formând în amestec cu fagul cea mai mare parte din masivul pădurii. Molidul înlocuiește fagul în regiunile mai înalte, găsindu-se în amestec cu bradul și mai rar în stare nativă. Din cauza vânturilor violente se dezvoltă mai greu, deseori fiind dezrădăcinat de vânturi, asemenea dezrădăcinări fiind des întâlnite pe versanți. Fagul este foarte răspândit în întreaga pădure, instalându-se până la cele mai mari înălțimi, formând deseori arborete pure.

Din linia a doua amintim pinul silvestru (*Pinus sylvestris*), paltinul de munte (*Acer pseudoplatanus*), ulmul de munte (*Ulmus glabra*), carpenul (*Betula pendula*) și frasinul (*Frasinex excelsior*), dezvoltate diseminat în arboretele de brad și fag. Paltinul de munte este răspândit la diferite altitudini, având trunchiul bine dezvoltat, cu înălțimi mari și diametre însemnate. O varietate a acestei specii e cunoscută sub numele de paltin creț, care prezintă creșteri anuale ondulate, foarte căutat în trecut pentru fabricarea mobilei de lux (la începutul secolului XX numeroase exemplare de paltin creț au ajuns la o fabrică franceză de mobilă), motiv pentru care astăzi este foarte rar. Ulmul este prezent la înălțimi mai mari, coaja arborilor tineri servind la confecționarea hârzoabelor și coșurilor pentru păstrăvi afumați. Pe culmile înalte ale Holmului se întâlnește și laricele sau zada (*Larix decidua*), un gen de conifer care își pierde frunzele iarna. Este cunoscut și sub numele de crin.

Stejarul este rar întâlnit, fiind mai răspândit în zona pâraielor Cociorvei, Neagra și Nucul. Sporadic se instalează cireșul pășăresc (*Cerasus avium*) și arinul negru (*Alnus glutinosa*). Cireșul pășăresc este prezent în pădurea Tazlăului mai ales

la altitudini mijlocii și dă un aspect plăcut pădurii toamna, când frunza sa devine roșie purpurie. Apare deseori în poienele însorite. Lemnul este folosit uneori la fabricarea mobilei. Arinul se dezvoltă pe sectoarele de luncă a pâraielor și pe locurile cu umiditate excesivă din apropierea satului, convenindu-i locurile joase, umede și umbroase. Exemplarele de mesteacăn (*Betula pendula*) și plop tremurător (*Populus tremula*) nu țin cont de legea etajării vegetației forestiere, fiind răspândite peste tot. Mesteacănul urcă până la înălțimi de 1300 m, ocupând mai ales locurile care au fost utilizate în trecut pentru pășune. Pe dealul Chetronia se află un arboret în care predomină mesteacănul, fiind prezente și numeroase exemplare de larice. Formează de obicei amestec cu carpen, arin și fag.

Stratul arbustiv este format din alun (*Corylus avellana*), salcie căprească (*Salix caprea*), călin (*Viburnum*), soc roșu (*Sambucus racemosa*), soc negru (*Sambucus nigra*), păducel (*Crataegus monogyna*), scoruș pășăresc (*Sorbus aucuparia*) ș.a. Alunul este grupat în pâlcuri, în stare de nuieliș. Salcia este o specie vătămătoare pentru semințișuri, puterea sa mare de lăstărire ducând la înăbușirea semințișurilor valoroase. În poienile însorite își fac apariția mărul pădureț (*Malus sylvestris*), părul pădureț (*Pyrus pyraeaster*) și cireșul pășăresc.

Tisa (*Taxus baccata*), este o specie rar întâlnită și ocrotită prin lege, raritatea acesteia datorându-se locuitorilor, care i-au folosit în trecut lemnul pentru confecționarea cuielor de draniță, mica lemnărie etc. Astăzi un număr mai mare de exemplare, cu dimensiuni reduse, sunt prezente pe versantul estic al Dealului Mare (Miclea), în partea dinspre munte a satului, unde de altfel își are locul și un arboret curat de pin silvestru. Sporadic, exemplare de tisă pot fi găsite și în alte trupuri de pădure. În Monografia Ocolului Silvic Tazlău (editată în 1913 la București, de Tipografia Gutenberg), Ioan S. Zăvoianu amintește despre o tisă cu un diametru de cca 1m și cu o vârstă aproximativă de 650-700 ani, pe pârâul Pintenului, în seria Dosul Nechitului. Pe cioata rămasă crescuse un molid cu o vârstă de 100 de ani și cu un diametru de doar 8 cm.

Stratul arbustiv este important prin prezența afinului și merișorului în pădurile mai înalte, zmeurul, murul, alunul, măceșul, cătina, păducelul, socul ș.a. întregind tabloul peisagistic specific zonei de pădure.

Pajiștile sunt de tip secundar și alternează cu tufișuri de plante lemnoase, o importanță deosebită având afinul (*Vaccinium myrtillus*), murul (*Rubus fruticosus*), zmeurul (*Rubus idaeus*), fragii (*Fragaria vesca*).

În zona deluroasă subcarpatică pădurea a fost defrișată complet, predominând culturile, pășunile și fânețele. Dominantă este vegetația ierboasă de graminee și leguminoase tipică fânețelor și pășunilor. Sunt specifice pâlcuri de alun în amestec cu mesteacăn, arin, plop și salcâm (*Robinia pseudoacacia*), stratul arbustiv fiind completat de măceș (*Rosa canina*), soc mur, zmeur ș.a.

În lunca pârâului Racila pe terasele joase ale Tazlăului, solurile de tip aluvionar și cu oarecare exces de umiditate, permit dezvoltarea diferitelor specii de sălcii, arin, plop, papură.

Flora spontană apare reprezentată prin diferite specii de graminee și plante cu flori, ce îmbogățesc peisagistic numeroasele pășuni și fânețe prezente pe dealuri și în poieni. Gramineele de pajiște sunt reprezentate prin diferite soiuri de păiuș (genul *Festuca*), țepoșică (*Nardus stricta*), golomăț (genul *Dactylis*), timoftică (genul *Phleum*), firuță (genul *Poa*), trifoi roșu etc. Majoritatea plantelor cu flori se încadrează în categoria *plantelor medicinale*: barba ursului sau coada calului (*Equisetum palustre*), coada șoricelului (*Achillea millefolium*), lumânărica (*Verbascum densiflorum*), mușețelul (*Matricaria chamomilla*), păpădia (*Taraxacum officinale*), urzica (*Urtica dioica*), sunătoarea sau pojarnița (*Hypericum perforatum*), traista ciobanului (*Capsella bursa-pastoris*), gălbenelele de munte (*Ranunculus carpaticus*), mierea ursului (*Pulmonaria rubra*) etc. Tot din categoria plantelor erbacee se mai întâlnesc scaiul vânăt (*Eringium planum*), usturoiul sălbatic (*Allium vineale*), leurda (*Allium ursinum*) ș.a.. În pădurile de foioase și de amestec crește feriga (*Dryopteris filix-mas*) și mușchiul (*Hilacomium splendens*). În lunca Tazlăului și a afluenților secundari, pe soluri cu umiditate excesivă, vegetația este completată de papură (*Thypha latifolia*, *Thypha augustifolia*), iarba broaștei (*Hydrocharis moreusrenae*), rogoz (*Carex riparia*) etc.

Potențialul pădurilor este completat de prezența numeroaselor specii de ciuperci comestibile: hribul de vară (*Boletus reticulatus*), hribul de mușchi sau chitarca (*Boletus chrysenteron*), hriba de plop (*Leccinum aurantiacum*), zbârciogul galben (*Morchella esculenta*), buretele negru (*Pleurotus ostreatus*), ciuperca de câmp (*Agaricus arvensis*), hulubița verde sau vânătă (*Russula virescens*), râșcovul de

brad (*Lactarius deliciosus*), nicoretele (*Lepista nuda*), buretele de mai sau buretele de spin (*Calocybe gambosa*), ghebele tomnatice (*Armillaria mellea*), etc.

Originea terenurilor neîmpădurite. Golurile munților se datorează severității climatului și agresivității vânturilor pe de o parte și acțiunii omului pe de altă parte. Populația a avut dintotdeauna locuri propice pășunatului, iar în timp de restriște această populație se retrăgea din sat în aceste goluri, făcând posibilă cultura agricolă. Suprafața destinată pășunatului și culturilor agricole era astfel mărită. Se păstrează încă în amintirea sătenilor semănăturile și hotarele din aceste goluri, fapt confirmat de toponimele legate de activitatea locuitorilor: "La ogoară": (loc pe muntele Goșmanului, unde existau în trecut ogoare) sau "Poiana Rotundă" (în vecinătatea plaiului Comarnicelor). Poienile din apropierea satului își datorează cu siguranță existența acțiunilor omului. Din bătrâni au rămas istorisirile care ne destăinuie că pe vremea când pădurea aparținea de moșia mănăstirii Tazlău, tinerii "însurăței" puteau să-și aleagă un loc în pădure pe care să-l taie, sa-l curețe de cioate și să-l folosească după bunul plac, trebuind să facă *boierescul* (obligația de a executa munci agricole).

Elementele de vegetație au influențat evident ocupația de bază a locuitorilor de-a lungul veacurilor: exploatarea forestieră și creșterea animalelor (îndeosebi cabaline, ovine și bovine), la care se adaugă colectarea fructelor de pădure, a ciupercilor și a plantelor medicinale, slab valorificate economic în prezent.

Fauna terestră este foarte bogată, pădurile Tazlăului fiind populate cu frumoase exemplare de vânat cu păr care fac parte din fondul cinegetic: mistrețul (*Sus scrofa*), lupul (*Lupus canis*), râsul (*Lynx lynx*), cerbul carpatin (*Cervus Elaphus*), ursul (*Ursus Arctus*), căpriorul (*Capreolus capreolus*), vulpea (*Vulpes vulpes*), pisica sălbatică (*Felis silvestris*) și bursucul sau viezurele (*Meles meles*). Dintre mamiferele mici amintim jderul de copac (*Martes martes*), veverița (*Sciurus vulgaris*), pârșul (*Glis glis*) și iepurele de câmp (*Lepus europeus*). Mamiferele insectivore sunt reprezentate de arici (*Erinaceus europaeus*) și cârțiță (*Talpa europaea*).

În ultimul timp lupii și urșii s-au înmulțit și au început să atace stânele de oi sau chiar să pătrundă nestingherite pe ulițele satului, producând pagube în gospodării, iar porcii sălbatici distrug în fiecare an recolta de pe câmpuri.

În timpuri îndepărtate pădurile Tazlăului erau populate cu bouri, existând până azi un loc numit *Bouria*, pe pârâul Șoimu. Se povestește că aici erau niște gropi

adânci săpate pe drumul obișnuit al bourilor, pe care vânătorii le acopereau cu pământ și frunziș. Bourii, căzând în ele, erau lesne prinși și împușcați.

Pe lista reptilelor se află șarpele lui Esculap sau șarpele păsăresc (*Zamenis longissimus*), șarpele de alun (*Coronella austriaca*), șarpele de casă (*Natrix natrix*) și mai rar vipera comună (*Vipera berus*), șopârla de munte (*Lacerta vivipara*), șopârla de iarbă (*Podarcis tauricus*), salamandra (*Salamandra salamandra*) și năpârca (*Anguis colchica*). Dintre amfibieni se întâlnesc broasca râioasă verde (*Bufo Viridis*), broasca râioasă roșie (*Rana temporaria*) și cafenie (*Rana arvalis*), brotacul sau brotăcelul (*Hyla arborea*) ș.a.

Din rândul gasteropodelor fac parte melcul comun de grădină sau melcul de livadă (*Helix pomatia*) și melcul alungit fără cochilie sau *melcul fără casă* (din genul *Limax*), care provoacă deseori pagube însemnate în rândul plantelor cultivate în grădinile de legume sau în livezi.

Avifauna este ilustrată de numeroase specii de păsări, multe dintre ele cu statut de specii protejate: cocoșul de munte (*Tetrao urogallus*), buha (*Bubo bubo*), cucuveaua (*Athene noctua*), gaia (*Milvus milvus*), erete (*Falco vespertillus*), pasărea de jir (*Melanocorypha leucoptera*), arinarul (*Chrysomitris spinus*), mugurarul sau roșchița (*Pyrrhula pyrrhula*) și botgrosul (*Coccothraustes coccothraustes*), gușa roșie sau cărămidarul (*Erithacus rubecula*), muscarul sur (*Muscicapa striata*), pițigoii cucuiat (*Parus cristatus*), pițigoii de munte (*Parus atricapillus*), pițigoii vargat (*Parus coeruleus*), pițigoii de sat (*Parus major*), ciocănitoarea de munte (*Dendrocopos leucotus*), ciocănitoarea verde sau ghionoia (*Picus viridis*), ghionoia sura (*Picus canus*), coicănitoarea pestriță (*Dendrocopos major*), ciocănitoarea de grădini (*Dendrocopos syriacus*). Tabloul este completat de vrăbii (*Passer domesticus*), porumbelul sălbatic (*Columba palumbus*), mierla neagră sau șura (*Turdus merula*), mierla de pădure sau gulerată (*Turdus torquatus*), sturzul popesc (*Turdus viscivorus*), acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*), șoimul călător (*Falco peregrinus*), cristelul de câmp (*Crex crex*), presura de grădină (*Emberiza hortulana*), muscarul mic (*Ficedula parva*), barza alba (*Ciconia ciconia*), barza neagră (*Ciconia nigra*) ș.a. În ultimii ani, pe fânețele și terenurile arabile de pe dealurile Tazlăului s-a instalat o populație destul de numeroasă de fazan (*Phasianus colchicus*). Se pot identifica de asemenea și alte specii de păsări de pasaj, una dintre ele fiind

rândunica (*Hirundo rustica*), o specie cuibăritoare foarte iubită de locuitori, protejată prin cultura și tradiția locală.

Fauna acvatică este la rândul ei destul de bine reprezentată. În apele râului Tazlău și în alte pâraie mai mari sau mai mici (Racila, Neagra, Tulburele, Peștiosu etc) înoată pești de talie mijlocie și mică: cleanul (*Leuciscus cephalus*), cleanul mic sau clențarul (*Leuciscus leuciscus*) mreana (*Barbus barbus*) porcușorul de nisip (*Romanogobio kesslerii*) boișteanul (*Phoxinus phoxinus*), căra (*Sabanejewia balcanica*) și mai rar beldița (*Alburnoides bipunctatus*) și carasul argintiu (*Carassius gibelio*). Pe cursul superior, în compartimentele montane ale Tazlăului este prezent păstrăvul de munte sau păstrăvul indigen (*Salmo trutta fario*), aflat însă într-o stare de conservare vitregă, datorată acțiunilor de braconaj. Particulare pârâului Racila erau populațiile de raci (*Astacus fluviatilis*) și de scoici de apă dulce (*Anodonta cygnea*), în prezent puternic afectate de acțiunile de recoltare ale sătenilor (prin folosirea de capcane neautorizate) dar și de perioadele de secetă severă din ultimii ani, care au diminuat intens debitul pârâului, afectând negativ habitatul celor două specii. Se impun așadar măsuri de împiedicare a fenomenului de braconaj și chiar de includere a acestei arii în rândul arealelor protejate.

1.7. Resursele naturale

Teritoriul comunei Tazlău dispune de importante și variate resurse naturale, atât de suprafață cât și de subsol.

Lemnul pădurilor are întrebuințări multiple, terenurile acoperite cu pădure deținând o suprafață apreciabilă (> 15.000 ha, adică cca 90% din suprafața totală la nivelul localității). Lemnul de brad și molid poate fi fasonat în diverse tipuri de cherestea, doage și draniță iar lemnul brut este folosit sub formă de lețuri, căpriori, bârne sau grinzi, servind la diverse construcții. Lemnul de ulm, cireș și paltin se pretează pentru confecționarea mobilei, în timp ce nevoie de lemnul nobil al mesteacănului ar putea avea căruțele pentru transporturi grele și trăsurile luxoase. Lemnul de fag ar putea fi folosit pentru confecționarea răslogilor, buni pentru garduri, pentru furci, obezi, ciururi și banițe. Nuiielele de alun și de salcie pot fi utilizate la împletirea panourilor de gard pentru curte, la confecționarea coșurilor sau a mobilierului de grădină (mese, scaune, bănci etc).

Lemnul Tazlăului capătă și rezonanță istorică, scândurile fasonate din brazii seculari ai codrilor servind la refacerea fermelor locuitorilor din regiunea Transvaal (fostă provincie din Africa de Sud), în urma războiului anglo-bur sau la adăpostirea refugiaților din Messina (Italia), năpăstuiți de cutremurul din 1908.

Întrebuințarea lemnului pe care ni-l oferă pădurea Tazlăului este deosebit de variată, așa încât ar trebui să avem cea mai mare încredere în viitorul ei.

Bolovanii de râu sunt utilizați în construcții, iar piatra de râu și de carieră poate fi folosită la pavaje sau zidării. Piatra albă se găsește pe pâraiele Stuhu, Șoimu, Limpegiorul și ar putea fi folosită la pavaje, placări de temelii sau ca piatră de decor pentru grădini. Piatra pentru construcții arată calitate și un frumos aspect exterior, fiind folosită la ridicarea monumentului dedicat eroilor din Războiul de independență (1877) sau la fosta Casă de reședință a Ocolului Silvic. Nisipurile și pietrișurile prezente pe albia râului Tazlău sunt folosite de asemenea în construcții, însă valoarea lor economică este redusă, din cauza prezenței sării în amestec, fapt pentru care sunt tot mai rar folosite. O resursă mai puțin întrebuințată astăzi este argila galbenă, folosită intens în trecut la confecționarea cărămizilor, a chirpicilor, la tencuieli sau ca mortar de zidărie. Dovadă acestor exploatări stau diverse toponime, care au trecut testul istoriei: Dealul Căramidăriei (loc unde se ardea cărămida în cuptoare) și la Lutărie (loc de unde se extrăgea lutul, folosit la fabricarea cărămizilor sau la olărit). Zăcămintele de clorură/sare de potasiu (KCl) au fost motivul pentru care în anii '70 a fost deschisă o mină de exploatare, dar pe care au fost puse lacătele în anii '90, fiind trecută în conservare. Zăcămintele de sare gemă (NaCl), deși se găsesc în cantități apreciabile și la adâncimi reduse, nu a fost până în prezent dată în exploatare și valorificată economic. Totuși, prezintă un deosebit interes pentru localnici, deoarece este folosită sub formă de saramură la conservarea produselor agro-alimentare. Numită și slatină, această apă sărată s-a format prin ascensiunea apelor subterane, care, întâlnind straturi de sare gemă, ajung la suprafață sub formă de soluții suprasaturate. În prezent, slatina este captată în fântânile cu buduroi de la Neagra și Cociorvei-Zlătioara).

Trecute în revistă se impun zăcămintele de petrol și gaze naturale (există o exploatare de captare a gazului metan) cu rezerve în prezent modeste. Resursele petroliere de pe Valea Tazlăului au început să fie exploatare la nivel industrial încă de la începutul secolului XIX. De altfel, petrolul (păcura) este amintit și în "Descriptio

Moldavie” a lui Dimitrie Cantemir, gropile cu păcură fiind la suprafață, lucru ce confirmă prezența zăcămintelor în zonă din timpuri străvechi.

La Tazlău se găsesc și zăcăminte de șisturi bituminoase ²². Sunt roci sedimentare care conțin o substanță organică numită “kerogen” din care la 500 ° C se distilează și se obține ulei de șist. Din șisturi se obțin produse asemănătoare celor din petrol, dar și gaze naturale sau combustibili pentru termocentrale. Șisturile bituminoase constituie o sursă energetică de viitor deoarece resursele mondiale de șisturi bituminoase sunt de 4-5 ori mai mari decât resursele de țiței. Importanța ridicată a șisturilor bituminoase este dată atât de conținutul de materie organică, cât și de acumulările de țiței și gaze din șisturi, exploatarea acestor acumulări ducând la o adevărată revoluție industrială în primul deceniu al acestui secol în S.U.A.

Fauna acvatică și cinegetică întregesc tabloul resurselor naturale. Interesant este „prinsul peștelui cu mâna”, obicei distinctiv întregii Văi a Tazlăului. Putem cita de asemenea păstrăvul, care este afumat și așezat în legături numite *hârzoabe*, fiind foarte apreciat și căutat, fiind considerat un pește de lux. Populația numeroasă de mistreți permite practicarea vânătorii, cu precădere toamna, când aceștia coboară din păduri în ogoarele cu porumb, provocând pagube considerabile.

În secolul XIX și chiar XX, Tazlăul era o importantă localitate în producția varului, piatra de var găsindu-se în cantități apreciabile pe Măgura Tazlăului, în locul numit „La vărării”. Localnicii obțineau prin procesul de calcinare (la temperaturi ridicate obținute în cuptoare) piatră de var folosită în construcții. Urmele vechilor cuptoare de ardere și a gropilor de stingere a pietrei de var (numite varnițe) pot fi observate și în zilele noastre.

Prezența apelor minerale sărate, sulfuroase și iodate este semnalată încă din secolul XIX. Izvoarele de slatină sunt captate în mici puțuri la capătul pâraurilor Neagra și Zlătioara. Apele minerale de la poalele Măgurii Mici a Tazlăului (punctul *La Borghiz, Mironești*), deși fac parte din clasa apelor alcaline-sodice-salifere și bicarbonatate, au un debit redus, fapt ce reduce șansele exploatării acestora în vederea obținerii de venituri consistente.

²² <https://www.adrnordest.ro/regiunea-nord-est/localizare-istorica-si-geografica/resurse-naturale-ale-regiunii/>

Într-un studiu realizat cu ocazia punerii în exploatare a pădurii Tazlăului la sfârșitul secolului XIX s-a găsit menționat că la Tazlău au funcționat mine de aramă, argint și fier, exploatate încă de pe vremea romanilor. În locul numit *Argentărie*, se spune din bătrâni că ar fi existat o mină de argint subterană pe o lungime de câteva sute de metri. Cel mai probabil că există multă exagerare în aceste afirmații, imaginația localnicilor fiind alimentată poate și de luciul unei roci bogată în mică (mineral din grupa silicaților), întâlnită deseori în teritoriu.

1.8. Încercare de reconstituire a paleomediului zonei

Înțelegerea și reconstituirea modului de viață al societății specifice Văii Tazlăului Mare nu se poate desăvârși fără a releva importanța studierii paleomediului natural, din preistorie și până în timpurile recente.

Morfologia de ansamblu a Văii Tazlăului Mare a început să se schițeze treptat, sincliniul larg pe care este grefat relieful depresiunii Tazlăului luând naștere o dată cu individualizarea Culmii Pietricica, ca urmare a acțiunii de înălțare a acesteia, în același timp cu procesul de cutare a flișului carpatic ²³. Râul Tazlău începe să fie organizat ca rețea hidrografică longitudinală după ridicarea Culmii Pietricica, traseul inițial al râului fiind puțin mai către est decât cel actual, corespunzând aliniamentului format de cea mai înaltă terasă a sa, respective cea de 130-140 m²⁴. Succesiunea teraselor înalte pe versantul stâng și prezența teraselor scunde pe versantul drept confirmă deplasarea spre vest a Tazlăului Mare.

Asupra aspectului actual al reliefului au contribuit apoi acțiunea de eroziune a apelor curgătoare și procesele denudaționale specifice versanților, fapt ce a condus la coborârea nivelului interfluviiilor mai jos decât cel anterior individualizării depresiunii.²⁵ Procesele geomorfologice, în special alunecările de teren, conduc și în prezent la fragmentarea reliefului, cu precădere fiind afectați versanții estici. La sud de localitatea Tazlău râul a suferit abateri atât către stânga cât și spre dreapta, cauzat, în timpul adâncirii sale normale, de către o serie de factori locali. Se cunoaște că în perioada Evului Mediu valea Tazlăului Mare era bine împădurită, albia râului fiind mai adâncă decât în prezent și mărginită de maluri înalte, fiind greu de pătruns din cauza luncii formată din ploi și arini bătrâni și salcii

²³ C. Brânduș, *Subcarpații Tazlăului-studiu geomorfologic*, Ed. Academiei RSR, 1982, pag. 122.

²⁴ Mihăilescu I. Florin, *op. cit.*, pag. 22.

²⁵ C. Brânduș, *Subcarpații Tazlăului-studiu geomorfologic*, Ed. Academiei RSR, 1982, p. 23.

gârbovite de vreme ²⁶. Acest aspect l-a avut valea până spre jumătatea secolului XX, bătrânii amintindu-și încă malurile abrupte și ghiolurile adânci formate de-a lungul cursului de apă.

Se poate concluziona că relieful actual al Văii Tazlăului Mare în partea sa nordică este de vârstă cuaternară, postvillafranchiană, vârstă redată atât de elementele de ordin geologic cât și de tinerețea reliefului din perioada actuală.

1.9. Determinismul geografic

Determinismul geografic sugerează rolul hotărâtor pe care cadrul natural, prin toate componentele sale, l-a avut asupra întemeierii și evoluției habitatului uman, a activităților economice specifice (vânat, cules, pescuit, pășunat). Astfel, relieful, clima, vegetația, fauna și solurile, apele și resursele naturale, au constituit scena în care oamenii au punctat decisiv în istoria locului. În zona Tazlăului au existat așadar dintotdeauna condiții necesare pentru creșterea, dezvoltarea și conviețuirea pe aceste meleaguri încă din timpuri îndepărtate.

Încălzirea climei în urmă cu cca 10.000 de ani a adus modificări radicale în relația om-mediul, în modul de viață al oamenilor ²⁷, fapt dovedit și în această zonă nordică a Văii Tazlăului, prin prezențele arheologice în teritoriu. Probabil s-a trecut și aici, de la o economie de tip prădalnic, ocupativ, la o economie productivă, bazată îndeosebi pe domesticirea și creșterea animalelor și pe meșteșuguri specializate, cum ar fi olăritul. Evoluția climei s-a caracterizat printr-o serie de oscilații periodice și neperiodice, de multe ori, de-a lungul timpului istoric, oamenii dând o explicație religioasă fenomenelor climatice excepționale, fiind considerate ca o pedeapsă divină pentru păcatele săvârșite, fără a se încerca explicații de natură științifică. În Evul Mediu de exemplu, asprimea iernii reiese din documentele vremii, din mărturiile autohtone, care exprimau o anumită stare afectivă a oamenilor, de teamă, de izolare. Climatul a cunoscut în această perioadă (secolele XIV- prima jumătate a sec. XIX) o ușoară înăsprire, fenomen specific întregii Europe și implicit a ramei est-carpatică și cunoscut sub numele de "mica glaciațiune", cauzând ierni foarte friguroase. Sunt cunoscute o serie de denumiri utilizate de contemporanii pentru o

²⁶ <https://mapire.eu/en/map/europe-18century-firstsurvey/> Harta Moldawischen Districten (1788–1790) - First Military Survey

²⁷ Marin Carciumaru, *Paleoetnobotanica*, Editura Bucovinei, Helios, Iași, 1996, pag. 36.

serie de anomalii climatice: ”potop”, ”puhoi”, ”ploaie grea” etc., care au rămas în vorbirea curentă până în zilele noastre.

Regimul climatic are în continuare o influență bine conturată atât asupra peisajului geografic cât și asupra desfășurării activității practice. Apele, alături de climă, constituie o resursă naturală importantă, care a participat și participă, sub diferite folosințe, la dezvoltarea economico-socială. Apele curgătoare, deși scurte, sunt repezi iar la ploi prelungite debușează în colectorul principal, care inundă întreaga vale, fapt cunoscut încă din perioada medievală. Unele ape subterane de adâncime au fost apreciate pentru calitățile lor încă din vremuri preistorice (apele minerale clorosodice, apele sulfuroase și sulfatate din punctele Zlătioara, Mironești, Neagra).

Învelișul vegetal deține un rol evident în cadrul peisajului geografic, suprafețele acoperite cu pădure deținând suprafețe mult mai întinse în trecut. Pădurile nu au constituit doar sursă de hrană și furnizor de material lemnos, codrii Tazlăului fiind loc de refugiu în calea năvălirilor diferitelor populații invadatoare, mai cu seamă în Evul Mediu. Solurile nu au avut niciodată un grad ridicat de fertilitate, oamenii acestor locuri practicând de-a lungul timpului alte îndeltniciri decât cea a cultivării primitive a plantelor.

Resursele naturale au constituit de asemenea un factor esențial în evoluția habitatului uman și a activităților economice practicate. Lemnul pădurilor a fost folosit nu doar ca material combustibil ci și la construcția locuințelor și la confecționarea de diverse obiecte necesare traiului, în timp ce izvoarele cu apă sărată (slatină/saramură), au fost captate în fântânile cu buduroi de la capătul pârâurilor Neagra și Slătioara sau din apropiere: Schitu-Frumoasa și Valea Frumoasei (Balcani).

Știm că izvoarele sărate a avut o importanță deosebită în viața locuitorilor de pe aceste meleaguri, slatina fiind folosită pentru nevoile gospodărești: muratul legumelor, conservarea slăninii și a cărnii, gătit, stropitul fânului, tratarea unor boli, obținerea de sare fină etc. Prin proprietățile curative pe care le au izvoarele de apă sărată, ar putea fi amenajate băi sărate în zonă, o baie în apă sărată fiind mai bună decât orice alt tratament sau medicament ²⁸. Aceste descoperiri arheologice ne pot

²⁸ S-ar putea practica haloterapia umană (tratament pentru reumatism, picioare umflate, răni deschise, diverse inflamații etc).

ajuta să umplem anumite goluri din istorie și să reconstituim “Drumul domnesc al sării” în istoria acestor meleaguri.

Importanța slatinilor pentru săteni reiese și din numeroase mărturii ale bătrânilor satului, care își mai amintesc cum se producea sare fină din huscă, pe care o foloseau mai apoi fie pentru consumul propriu, fie o dădeau la schimb cu cereal în târgurile din împrejurimi ²⁹. Și în prezent apa sărată captată în fântânile cu buduroi ³⁰ de la Slătioara și Neagra Frumoasei este folosită de către sătenii din satele Tazlău, Frumoasa și Balcani pentru conservarea alimentelor sau în protejarea furajelor împotriva rozătoarelor, mai ales a stogurilor de fân și de otavă, prin stropirea cu slatină.

Elementele de ordin geologic, morfometric, morfopetrografic, valențele cantitative și calitative ale elementelor climatice și hidrografice, la care se adaugă cele de ordin pedologic și biogeografic, condiționate de poziția geografică, concură la un potențial cu un grad ridicat de valorificare turistică.

Strategia de dezvoltare locală a comunei Tazlău urmărește ca direcția de dezvoltare în viitor să se axeze pe o exploatare sustenabilă a resurselor, conform celor trei principii: economic, ecologic și responsabilitate socială. Prioritare devin așadar dezvoltarea turismului și a ocupațiilor tradiționale legate de administrarea și cultivarea durabilă a pădurii, colectarea plantelor medicinale pentru ceaiuri și diverse alte produse din industria medicală, colectarea fructelor de pădure și producerea sucurilor, gemurilor și dulcețurilor, creșterea animalelor și cultivarea terenurilor agricole, protecția componentelor de mediu, precum și fructificarea acestora în vederea constituirii și organizării traseelor turistice de drumeție (pedestră, ecvestră, cu bicicleta) sau traseelor de tip cinegetic, Foto wildlife ș.a. Acestea pot deveni astfel o veritabilă oportunitate în vederea creării și dezvoltării unui cadru de dezvoltare zonală axată pe activități turistice.

²⁹ Primarul Constantin Machidon își amintește cum bunicii dumnealui au muncit o săptămână la huscăria de la Cociorvei, sarea obținută în urma acestui proces fiind dată la schimb cu o pereche de boi, la târgul din Buhuși. Observăm așadar importanța acestei ocupații, rezultată din prezența aici a acestor izvoare de slatină.

³⁰ *Buduroi*: ghid de fântână confecționat dintr-un trunchi de copac (Conform Dicționarului Explicativ al Limbii Române – Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan”, Ediția II, Editura Univers Enciclopedic, București, 1998)

2. Rolul factorilor istorici în apariția și dezvoltarea așezării (prin prisma potențialului turistic)

2.1. Toponimie veche și actuală specifică zonei tazlăoane

Conform DEX, toponimia se referă la totalitatea numelor proprii de locuri, de ape, de munți etc. Cercetarea atentă a documentelor vechi arată că acest ținut a fost locuit de o populație numeroasă în veacurile XIV-XV, iar cercetările arheologice efectuate au pus în evidență existența unor vechi așezări legate de prezența sării în regiune încă din perioada precucuteniană, urmate de perioada Epocilor bronzului și a fierului. Cunoașterea toponimiei poate oferi o serie de rezultate asupra cunoașterii trecutului, permițând talmăcirea tainelor veacurilor trecute. Știind astfel că toponimia poate aduce lumină chiar și pentru timpurile preistorice, preocuparea în această direcție capătă un temei solid și valabilitate. Vor fi prezentate în continuare cele mai importante categorii de toponime vechi și actuale specifice părții nordice a Văii Tazlăului Mare.

Dintre toponimele legate de activitatea locuitorilor amintim: ³¹

- La Prisacă: loc unde sătenii se ocupă cu activitatea de albinărit;
- La Căramidărie: loc unde se ardea cărămida în cuptoare;
- La Lutărie: loc de unde se extrăgea lutul, folosit la fabricarea cărămizilor sau la olărit;
- La Vărărie: loc unde se făcea varul;
- La Varniță: gropi unde se stingea varul;
- La Cânepă: loc unde se cultiva cânepa;
- La Curătură: loc destinat culturilor agricole, rezultat prin defrișare și deștelenire;
- Pârâul Argintăriei: pârâu din albia căruia se spune ca s-a exploatat în vechime argint;
- La Moară: loc pe un râu unde în trecut a existat o moară de apă;
- La Ogoară: loc pe muntele Goșmanului, unde existau în trecut ogoară;
- Pârâul Păcurilor: aici erau gropi vechi, din care se scotea păcură;

³¹ Constantin Matasă, *Opera istorică și arheologică*, Biblioteca MA ,XXXII, Piatra Neamț, 2014, pag.252.

- Dealul Lozniței: loc unde erau în trecut loznițe. ³²

Pentru satul Tazlău, o hotarnică din 1491, dă o interesantă toponimie : „începând de la obârșia Nechidului, de la Poiana ce se cheamă Pintenul, apoi în jos pe Nechid până la Glod, iar de la Glod drept în deal, în vârful dealului de la Răcila, și pe deal în jos până la Bouri, unde au fost Loznițele, iar de acolo îndărăt pe același deal în jos la Runcul lui Bozie, iar de acolo drept peste pârâul Tazlăului la gura Frumoasei celei Mari, și pe Frumoasa cea Mare în sus până la Runcul ce este la obârșia ei ; de acolo drept în vârful dealului ce se cheamă Sihla Giamărei, de acolo pe deal în sus până la Răchitiș, iar de la Răchitiș iarăși în sus pe același deal până la obârșia Nechidului, la o poiană ce se cheamă Pintenul de unde am început întâi”. Această braniște a mănăstirii de la Tazlău se mărginea în munți cu Braniștea Mănăstirii Bistrița"... pârâul Săcul pe amândouă părțile până la obârșie, iar de acolo la Cozia, cătră dealul cel mare, la poienița din Hitioana, la Pintenul, și se împreună cu braniștea mănăstirii Tazlăului, până la Răchitiș și la piscul Baliței în jos..." ³³.

Toponimia vine astfel în sprijinul cercetării habitatului uman, întregind imaginea peisajului rural. Toponimele aduc detalii inedite cu privire la așezare, populație și modul de viață al locuitorilor.

Satul Tazlău, format în preajma mănăstirii ștefaniene, constituia așadar un punct de o importanță deosebită la marginea apuseană a Țării Moldovei, aici fiind așezată vamă de ținut, organizate străji iar locuitorii lui beneficiau de anumite privilegii și scutiri.

Tabel 9. Toponimie veche și actuală pe valea Tazlăului - zona nordică

Oronime (nume de forme de relief)	Hidronime (nume de ape)	Microtoponime (nume de case, vile)	Antroponime (nume de oameni)
<ul style="list-style-type: none"> ◦ Muntele Holmu ◦ Muntele Goșman ◦ Gruiul Goșmanului 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ Pârâul Negru ◦ Pârâul Straja ◦ Durăul Tazlăului³⁵ ◦ Pârâul Puturos 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ Casa Broșteanu ◦ Casa „I.I.Mironescu” ◦ Vila "Moțeta" (construită de Onoriu 	

³²Lozniță: împletitură de nuiete unde se uscau prunele la foc. Acest procedeu se practică în prezent tot mai rar și mai ales de către bătrânii satului.

³³ Documente de la Ștefan cel Mare,

³⁵Cascadă în apropiere de confluența pârâului Negru cu cracul Tazlăului

<ul style="list-style-type: none"> ◦ Dealul Scaunele³⁴ ◦ Obcina Geamăna ◦ Chiciorul Măgurii ◦ Dealul Chetroniei ◦ Dealul Clopotului ◦ Dealul Capetele ◦ Scara Gemenii, un loc stâncos ◦ Măgura Tazlăului 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ Izvorul Puturos ◦ Pârâul Slătioarei³⁶ ◦ Pârâul Peștiosul ◦ Pârâul Preluci ◦ Pârâul Floaca ◦ Durău, cascadă pe pârâul Brusturatu ◦ Pârâul Comarnicelor 	Mironescu pentru familia sa)	<ul style="list-style-type: none"> ◦ Dealul Onofrei (sau Dealul lui Onufrie)³⁷ ◦ Mormântu Ciobanului ³⁸ ◦ Groapa lui Ciubotă ◦ Plaiul Grecului ◦ Dealul lui Andoni ◦ Făgetul Ungurenilor ◦ Pârâul Aioanei ◦ Chiciorul Popii
Hodonime (nume de drumuri vechi)	Zootoponimie (nume de animale)	Fitotoponime (nume de plante)	
<ul style="list-style-type: none"> ◦ Drumul Taliienilor³⁹ ◦ Cărarea Perilor ◦ Ulița Neamțului ◦ Ulița "La Schițor" ◦ Drumul sau Plaiul Cailor, pe Plaiul Goșmanului, o veche potecă spre Ardeal 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ Dealul Fluturele ◦ Dealul și pârâul Racila ◦ Bâtca Mâței ◦ Dealul Șoimului ◦ Durăul Șoimului ◦ Gropile Zimbrului⁴⁰ ◦ Plaiul Cailor⁴¹ ◦ Vârful Rățoiului ◦ Vârful Vulturului ◦ Chiciorul Scroafei ◦ Pârâul Corbului ◦ Runcul Cerbilor ◦ Gura Șoimului ◦ Pârâul Vulpea ◦ Pârâul Lupului 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ Bâtca Tisei ◦ La Pădureț ◦ Frăsinieș ◦ Bâtca Răchitișului ◦ Dealul Nucului ◦ Pădurea de paltin ◦ Poiana Cireșului ◦ Piciorul Stejărișului ◦ Chiciorul și pârâul cu Chini ◦ Dealul Coacăz ◦ Chiciorul Paltinului ◦ Chiciorul Afinișului ◦ Chiciorul și Pârâul Frăsinieșului 	

³⁴Aici s-au închinat de-a lungul veacurilor călugării mănăstirii de la Nechit la miezul nopții, așezați pe scaune, obicei pe care l-am observat și în zilele noastre.

³⁶Slătioara: de la slatină, apă sărată.

³⁷Onufrie: călugăr al mănăstirii Tazlău, care își avea sălașul în codrii Tazlăului, la fel ca mulți călugări anahoreți care au trăit în secolele XVI-XVII.

³⁸Un loc pe vârful Goșmanului, unde se vede și acum o movilă pe care stă o adunătură de crengi.

³⁹Vechi drum proiectat de către ingineri italieni, la începutul secolului XX, odată cu începerea exploatărilor forestiere în toată Moldova subcarpatică

⁴⁰Locul amintește de zimbrii de altădată care populau codrii Tazlăului, deci numele se păstrează de cel puțin trei patru veacuri.

⁴¹Străveche potecă spre Ardeal, folosită mai ales de mocanii transilvăneni.

2.2. Câteva considerații privind etimologia toponimului *Tazlău*. Puncte de vedere

Cele dintâi documente care atestă existența toponimului *Tazlău* datează din 12 martie 1399, fapt ce confirmă în primul rând vechimea așezărilor de pe Valea Tazlăului. Un prim document ne arată că "*Ștefan voevod întărește Dușcăi, fiica lui Toader, satele: Doliești și Leontinești, pe Tazlăul Sărat, precum și jumătate din satele Măzănești și Poiana Călugăriții*". Printr-un al doilea document, "*Iuga Vodă dăruiește lui Ion Cormeleu și fratelui său Trofin satele Brătila de Sus și Brătila de Jos, pe Tazlău, în Ținutul Trotuș*" (*Documente privind Istoria României*, Veacul XIV, XV, A. Moldova, Vol. I (1384-1475), Editura RSR, 1954). Observăm așadar că deosebirea dintre Tazlău și Tazlăul Sărat era deja înrădăcinată. În anul 1400 (la 29 iunie), primul de domnie al domnitorului Alexandru cel Bun, este emis un nou document în care este amintită apa *Tazlăului*, act prin care "*Alexandru voevod, împreună cu fratele său Bogdan, dăruiește lui Stroe și Ivan, pentru credincioasă slujbă, două sate: Poiana pe Tazlău.....*". (*DIR*, Moldova, Vol I, doc. 12). La 8 aprilie 1419, este emis la cancelaria de la Suceava un alt document care amintește de Tazlăul Sărat și Tazlăul Mare, deosebirea dintre ele fiind de acum statornică: "*Din mila lui Dumnezeu, noi Alexandru voevod...le-am dat în țara noastră, în Moldova, trei sate în Câmpul lui Dragoș, pe Nechid un sat, unde este casa lor, alt sat la Pașcani....și un sat pe Tazlăul Sărat, anume Provozești și Poiana lui Opriș, pe Tazlăul Mare*" (*DIR*, Moldova, Vol I, doc. 12).

Determinarea originii toponimului (nu excludem nici varianta unui hidronim sau antroponim) *Tazlău* prezintă așadar o deosebită importanță etnogenetică, numele impunându-se atât râului care traversează localitatea cât și satului și mănăstirii ștefaniene. *Tazlăul* a căpătat de-a lungul istoriei, atât medievale cât și moderne și contemporane, o importanță cu mult mai mare, pe lângă numele dat celor două așezări existente la ora actuală (*Tazlău* și *Berești-Tazlău*), adaugându-se o serie de mici sate care în vechime purtau același nume, dar care astăzi au dispărut de pe hartă, unele fiind fie înglobate unor așezări mai mari, fie au primit altă denumire. Amintim astfel satele *Tazlăul de Sus* (actualul *Zemeș*) și *Tazlăul de Jos* (lângă *Zemeș*), pe râul *Tazlăul Sărat*. De reținut ocoalele sau plășile ca forme de organizare administrativ-teritorială, care purtau același nume: *Tazlăul de Sus*,

Tazlăul de Jos și Tazlăul Sărat ⁴². Se adaugă dealurile subcarpatice ale Tazlăului din cadrul depresiunii Tazlău-Cașin, râul Tazlăul Sărat (care a primit și atributul de *sărat* pentru a sublinia însușirea apei dar și pentru a-l deosebi astfel de Tazlăul Mare ⁴³ - se poate sublinia faptul că cele două râuri sunt gemene, ambele izvorând de sub vârful Geamăna din munții Tarcăului dar croindu-și drum în direcții diferite), valea și depresiunea subcarpatică a Tazlăului sau Măgura Tazlăului. Dacă adăugăm și faptul că unele familii au purtat sau poartă numele de *Tazloveanu/Tazlăoanu/Tazlău* sau *Taslăoanu*, arătând astfel locul de origine (sau poate vreo însușire fizică, caz în care vorbim de un antroponim) sau că unele persoane au adăugat numelui de familie apelativul Tazlău (deasemenea pentru a sublinia originea) ca de exemplu epigramista Viorica Găinariu-Tazlău, atunci există certitudinea că acest nume capătă cu adevărat rezonanță și necesită o atenție sporită.

Se observă la prima vedere o corespondență clară între numele apei și cel al satelor, existând convingerea printre unii lingviști că transferul numelui de *Tazlău* a fost făcut de la apă la sate și nu invers, așa cum cred o serie de cercetători. Se poate discuta în acest caz despre un hidronim și nu oiconim sau antroponim. Argumentul pornește de la faptul că satele (atât actualul Tazlău cât și fostul Tazlău de Sus - actual Zemeș) se află la obârșia râului iar regula de bază confirmată în majoritatea cazurilor, ne spune că apa dă numele primului sat străbătut, regulă aplicată și în cazul de față.

Determinarea originii toponimului *Tazlău* a întâmpinat o serie de dificultăți de-a lungul timpului în rândul lingviștilor. Nu există încă o concluzie clară, valabilă și unanim acceptată care să ne edifice în acest sens. Se poate purcede însă la o analiză detaliată bazată pe câteva investigații, articole și studii de specialitate, deși există probabilitatea să nu existe o concluzie finală general acceptată.

Gh. Bolocan ⁴⁴ consideră că numele acesta este de origine slavă și provine din cuvintele **taz** = întins + **lova** = loc/teren, caracterizând astfel natura locului ⁴⁵. Această variantă etimologică contrazice așadar teoria conform căreia numele satului a fost primit de la numele apei care îl traversează. Este greu de acceptat originea toponimului (în acest caz vorbim despre un oronim) *Tazlău* pe filieră slavă, deoarece

⁴² Racoviță, Hortensia, *Dicționarul geografic al județului Bacău*, București, 1895, pag. 645.

⁴³ Gheorghiu, C. D., *Dicționar geografic al județului Neamțu*, (la anul 1890), București, 1895, pag. 585.

⁴⁴ Gh. Bolocan, *Despre articularea numelor de locuri*, în SCL, XXVIII, 1977, nr. 4.

⁴⁵ Gh. Bolocan, *Nume de locuri compuse*, în SCL, XXVIII, 1977, nr. 6.

în Evul Mediu Timpuriu și Mijlociu *Luncile Tazlăului Mare și Tazlăului Sărat* erau acoperite de păduri dese de arini, plop și sălcii, fiind greu de penetrat, peisajul geografic nefiind specific zonei de șes, netede. Deștelenirile și defrișările erau rare, dealurile care străjuiesc văile fiind acoperite de păduri. Doar dacă ne raportăm la apa Tazlăului în aval de confluența actuală a Tazlăului Mare cu Tazlăul Sărat, în dreptul satului Tescani! De altfel, cel mai probabil că aici este locul unde râul ieșea din pădure, intrând într-o zonă de șes, de loc întins. A urmat apoi transferul numelui către cei doi afluenți gemeni, cu atributele specifice: Mare și Sărat, pentru a le deosebi. Așadar, se poate să fi fost aici o veche și primă așezare sau cel puțin un vad peste apa Tazlăului, nume transferat de la apă la sat, chiar în apropierea confluenței celor două Tăzlaie din dreptul Tescaniului de azi!

Teoria conform căreia toponimul Tazlău (în maghiară Tázló) este de origine ungurească, însemnând „drumul calului”, de la greutatea trecerii peste munte cu desagi grei în spate, spre sau dinspre Transilvania, pare greu de acceptat, deși toponimia ne indică numele de „Plaiul ungurenilor”. Înspre acest plai „al ungurenilor” se putea ajunge și dinspre Zemeș - pe Tazlăul Sărat, trecând pe la vama mică a Lucăceștilor, care era vamă de ținut, menționată în numeroase documente istorice. Originea pe filieră maghiară nu se justifică însă, deoarece principala zonă de tranzit din apropiere spre și dinspre Transilvania era prin pasul Ghimeș. Chiar dacă și la Tazlău exista o vamă de ținut, aceasta era destinată negustorilor care tranzitau valea venind dinspre sud, pe așa numitul Drum Domnesc al Sării, care venea de la Salina Domnească de la Târgu - Ocna și urca înspre cetățile Neamțului și Sucevei. Subliniem și că Taz în limba maghiară nu înseamnă drum (la drum se spune ut) iar particula lău nu poate avea sensul de cal. Dacă ar fi așa, astăzi nu am vorbi despre Tazlău, ci despre UTLĂU.

Deși numele poate proveni atât din maghiară cât și din slavă, nu au fost descoperite încă teme credibile, susceptibile, care să explice derivatul *-ău* în totalitate.

Se cristalizează și ideea ca *Tazlăul* să fie de origine pecenegă, rezultat din *Tazl-*, *Tesl-* și *Tăsl-* de origine antroponimică de (la numele de *Tăslav* și *Tăslică* întâlnite în Oltenia și posibil transferate și preluate în cazul de față). Și în acest caz însă relevanța este posibil să fie redusă, dar varianta amintită merită atenție.

Sunt și alți cercetători, care susțin că o serie de hidronime românești terminate în *-oi/ui* pot avea origine pecenegă sau cumană⁴⁶. Acestea ar putea fi compuse cu apelativul *-oi/ui*, care înseamnă vale/râu, în dialectele turcice. Cumanul *tozlu (toslu)* < *toz* ne duce cu gândul la 'praf', (poate dacă facem referire la apele turburi ale râului din timpul viiturilor).

Având ca punct de plecare verbul turc *töz - tös* care înseamnă 'a alerga', G. Weigand reconstituie forma *töz-lä-n*: 'a fi repede' (deși nu pare adecvată unui hidronim), sugerând poate apele repezi și învolburate ale râului atunci când cad ploi prelungite sau când are loc topirea zăpezilor primăvara devreme, fapt ce conduce la creșterea debitului Tazlăului și a afluenților acestuia. Faptul este cunoscut încă din Evul Mediu și menționat de Calistrat Hogaș în lucrarea sa *În munții Neamțului*, unde dedică un capitol întreg descrierii călătoriei sale la Tazlău și unde povestește despre furia apelor turburi și iuți ale râului⁴⁷. Avem la dispoziție așadar două argumente etimologice îndeajuns de credibile științific, ambele plecând de la caracteristicile hidrologice specifice râului la ape mari (nisipuri în suspensie și viteza mare a apei), care au impresionat cu siguranță populația acestor locuri, îndemnându-i poate să numească râul după comportamentul său hidric, numele fiind transferat în cele din urmă și satului/satelor. Iese în evidență așadar un caracter hidronimic demonstrat.

Toponimul Tazlău are și o mare valoare istorică, indicând probabil o penetrare a triburilor cumane și posibil pecenege și în dreapta Siretului, chiar dacă lipsesc mărturii arheologice care să le confirme prezența continuă în aceste locuri. Potrivit lui [Nicolae Iorga](#), o [populație turcică](#) s-a stabilit la estul Carpaților înaintea maghiarilor și a lăsat urme în toponimia zonei ([Ceahlău](#), [Rarău](#), posibil Tazlău). Terenurile deluroase și împădurite din zona cursului superior al Tazlăului nu au fost foarte propice practicării ocupațiilor tradiționale ale turanicilor (păstorit și creșterea vitelor), dar existența aici a izvoarelor sărate avea pentru ei cu siguranță o reală importanță economică. Există și posibilitatea ca turanicii, chiar dacă nu exploatau sarea ei înșiși, să o fi transportat de aici în regiunile vecine, unde își aveau așezările stabile.

⁴⁶În Toponimia Văii Tazlăului au rămas câteva locuri care păstrează denumiri, cum ar fi dealul Comanului sau cătunul Coman din satul Schitu-Frumoasa, pârâul Coman care traversează cătunul Rățeni, nume de familie (Coman) sau chiar cuvântul odaie, care se presupune că ar avea origini cumane.

⁴⁷ C. Hogaș, *În munții Neamțului*, Editura Tineretului, 1961, pag. 72

O altă teorie, leagă Tazlăul de cuvântul *tuzla* de origine turcică (care însemna salină/loc sărat). Chiar dacă zona este bogată în izvoare de apă sărată iar la adâncime sunt prezente filoane de sare, ele nu au fost niciodată exploatare și valorificate și nici nu au ajuns decât foarte rar sub formă de aflorimente la suprafață. Considerăm deci că nu există argumente foarte solide care să confirme această ipoteză, cu atât mai mult cu cât toponimul în cauză este cunoscut începând cu a doua jumătate a secolului XV, pe când Tazlăul apare menționat în documentele vremii încă de la finele secolului XIV.

Alți cercetători (Rásonyi) optează pentru adjectivul *táz* 'repede', care coincide cu verbul omofon într-o serie de limbi turcice, prin sufixul *luy-vale*. Această etimologie pare acceptabilă. În acest caz, plasăm crearea *Tazlăului* cu mult înainte de secolele XIV-V, undeva prin secole XI-XII, situație în care denumirea nu poate fi nicidecum de origine maghiară. Se poate și ca pecenegul *Táz-luī* să fi fost mai apoi acomodat fonetic de unguri, iar mai târziu românii să fi preluat numele din ungurește, care au perceput ca *a* vocala tematică maghiară *-e-*, pronunțată foarte deschis și redând prin *-ău* diftongul maghiar. În acest mod s-ar putea explica originea numelui pe filieră maghiară ⁴⁸. Importantă devine astfel nu prezența maghiară în zona Tazlăului, ci mijlocirea acestora în preluarea de către români a toponimului de la pecenegi, putând fi vorba de o deosebire cronologică între contactul dintre maghiari și turanici în zona Tazlăului, pe de o parte, și acela dintre români și maghiari pe de altă parte.

Posibilitatea adaptării acestui nume din cuvântul de origine pecenego-cumană Teslui, unde terminologia *-lui/ui* înseamnă „repede” și, probabil, apă, iar „tes”, posibil, vale, pare și ea aproape de adevăr. *Valea Repede, Valea Apei Repezi, sau Valea Râului Repede* ar putea fi acceptate. Terminația *-lui* ne indică în orice caz, elemente de origine turanică.

Toate aceste posibilități ne îndeamnă să afirmăm că toponimul Tazlău (cu toate variantele sale) nu este nicidecum o creație întâmplătoare, ci mai cu seama trebuie să fi avut în același timp și o justificare istorică precisă.

Considerăm în cele din urmă că obiectivul central a fost atins, alături de cunoștințele variate oferite de istorie, arheologie sau etnografie, un rol de o

⁴⁸ Dragoș Moldovanu, *Hidronime de origine veche turcică în sudul Moldovei*, Anuar de Lingvistică și Istorie Literară, XLVII- XLXIII, Iași, 2008, pag. 9-28.

deosebită importanță avându-l și iscusitele investigații ale mai multor lingviști preocupați de problema etimologică a hidronimului *Tazlău*.

Tabel 10. Etimologia toponimului Tazlău (Tazlov, Taslău, Tazlui)

Nr. crt.	Variante etimologice	Explicații	Origine
1.	<i>Taz-lova</i>	<i>taz</i> = întins + <i>lova</i> = loc/teren de la natura locului: teren întins, șes	slavă
2.	<i>Tázló</i> ⁴⁹	<i>Táz</i> -drum + <i>ló</i> -cal -ar însemna: drumul calului, de la greutatea trecerii peste munte cu desagi grei în spate dinspre și spre Transilvania	maghiară
3.	<i>Tăslav, Tăslică</i>	derivate din <i>Tazl-</i> , <i>Tesl-</i> și <i>Tăsl-</i> , de origine antroponimică	pecenegă
4.	<i>Tăz-luy</i>	<i>Tăz</i> - 'repede' , <i>luy</i> -vale	turcică
5.	<i>Tozlu/Toslu - ui, oi</i>	<i>Tozlu/Toslu</i> - praf, <i>oi/ui</i> -vale	cumană/pecenegă
6.	<i>Tăz-lă-n</i>	<i>tăz</i> - <i>tăsa</i> = a alerga <i>tăz-lă-n</i> : = a fi repede (de la apele repezi ale râului)	turcică
7.	<i>Tes-lui</i>	- <i>lui/ui</i> = „repede” și, probabil, apă - <i>tes</i> ” = posibil, vale	pecenego-cumană
8.	<i>Tuzla/tuzlama</i>	loc sărat, sărătură,	turcică

⁴⁹ Originea pe filieră maghiară nu se justifică, deoarece principala zonă de tranzit din apropiere spre și dinspre Transilvania era prin pasul Ghimeș. Chiar dacă și la Tazlău exista o vamă de ținut, aceasta era destinată negustorilor care tranzitau valea venind dinspre sud, pe așa numitul Drum Domnesc al Sării, care venea de la Salina Domnească de la Târgu - Ocna și urca înspre cetățile Neamțului și Sucevei.

2.3. Dinamica istorică a habitatului uman din timpuri străvechi până la atestarea documentară

Pe teritoriul satului, atât în intravilan cât mai ales în extravilan, s-au găsit numeroase prezențe arheologice, insuficient cercetate deocamdată. Satul Tazlău s-a dezvoltat cu mult înainte de „descălecat”, la un loc cu alte sate din „Câmpul lui Dragoș”⁵⁵- Borlești, Reditu, Căndești etc.”⁵⁶. Cercetările arheologice efectuate în câteva puncte din teritoriu prezintă probe de locuire încă din milenii V-IV î. Chr. Cu siguranță că pe acest loc adăpostit de crivăț, omul avea la îndemână apa, lemnul, teren de vânătoare, izvoare de apă sărată și loc pentru semănat. Este știut faptul că triburile neo-eneolitice au fondat așezări cu predominanță pe cursul apelor, fie în văi fie pe terasele acestora. S-au luat în considerare și alți factori decât sursele de apă, ca de exemplu apropierea de sursele de sare prezente în regiune dar și apropierea de resursele de hrană (vânat, pescuit), sau de pășuni. Pe prim plan s-a aflat însă apa potabilă, vitală vieții omului și animalelor. Toate punctele studiate sunt situate pe zone înalte, ușor de apărat dar aproape de resursele de bază.

Prezența așezărilor cucuteniene în acest areal se explică printr-o secvență climatică favorabilă practicării agriculturii, chiar dacă productivitatea nu era ridicată și economia lor de vânătoare, pescuit și cules era încă importantă. Probabil duceau o viață îndestulată iar viața spirituală și artistică la poalele Măgurii Tazlăului era bogată. Schimbarea climatică de la sfârșitul primei părți a mileniului IV. î. Chr. se pare că a fost importantă, deoarece conduce la o ușoară schimbare a economiei comunităților cucuteniene locale. Foarte posibil că apare și presiunea triburilor de păstori nomazi indoeuropeni, aceștia începând să se infiltreze în întreg spațiul extracarpatic estic. Nu se pune problema exterminării cucutenienilor, ci mai degrabă are loc o corupere a modului de viață acestora cu cel al păstorilor indoeuropeni, fapt favorizat de noile condiții de mediu, proces evident o dată cu tranziția de la

⁵⁵ *Câmpul lui Dragoș*, o zonă largă ce cuprinde satele de peste Bistrița, la care se adaugă și Tazlăul, este cunoscut ca având o veche populație românească încă din vremea lui Alexandru cel Bun. Unii cercetători au plasat din punct de vedere cronologic acest „Câmp al lui Dragoș” prin veacurile VII-VIII, încă din timpul încheierii noastre ca neam, iar alții îl plasează în secolele XIV-XV. Numele se pare că vine de la viteazul Dragoș, curtean cunoscut la curtea lui Roman I (1392), Ștefan I (1395) și mai apoi a lui Alexandru cel Bun. C. Matasă, în lucrarea *Prin Moldova de sub munte*, menționa în 1943 că acest nume a fost folosit în documente până prin anii 1800, fiind mai apoi părăsit.

⁵⁶ C. Matasă, *Prin Moldova de sub munte*, Editura Uniunii de Cultură Fizică și Sport, București, 1965, pag. 10.

eneolitic la epoca bronzului. Subiectul trebuie însă aprofundat, pentru a cunoaște mai bine complexul fenomen istoric ce a avut loc în milenii IV-III a.H.

2.3.1. Prezențe arheologice în teritoriu (potențial pentru activitatea de turism)

Primele cercetări pe teritoriul comunei Tazlău au fost îndeplinite de către Constantin Matasă, fost director al Muzeului de Arheologie din Piatra Neamț, fiind continuate apoi de Muzeul de Istorie, împreună cu diverși colaboratori. Sunt individualizate astfel câteva puncte în teritoriu care merită atenție prin cercetările îndeplinite:

- Primele urme arheologice datează din perioada paleolitică (epoca veche a pietrei), lăsând urme materiale prin așezarea de vânători care a fost descoperită pe Dealul Fluturelui (drumul spre Borlești). Au fost găsite unelte confecționate din lame de cremene, un răzuitor și un vârf de piatră cioplită, toate apreciate ca vârstă la aproximativ 10.000 ani. Prezența acestei mici așezări confirmă bogăția pădurilor în vânat, existent resurselor de apă sărată din apropiere fiind un factor favorizant al acestei activități specifice comunităților paleolitice.

- În punctul „La Coborâș”, pe partea stângă a râului Tazlău, la cca 500 m de școală a fost practicat un sondaj de salvare în urma căruia au fost descoperite două nivele de locuire: o așezare din eneolitic - cultura Cucuteni - faza A și o așezare din vremea dacilor liberi, sec. II - III d.H). A fost recoltată ceramică fragmentară din ambele nivele.⁵⁷ Au fost găsite aici și răsoare și pământ ars amestecat cu pietre.⁵⁸

- În punctul „Dealul Humăriei” a fost identificată o așezare din eneolitic - cultura Cucuteni - faza A.

- „Cetățuia”⁵⁹ În acest punct, situat pe partea dreaptă a șoselei Tazlău-Frumoasa, se află o așezare din eneolitic-cultura Cucuteni, fază neprecizată, cu ceramică pictată și o altă așezare de la dacii liberi (cultura carpică, sec. II-III d.H.); în partea dinspre apus, în malul surpat, se găsesc fragmente de ceramică nepictată.⁶⁰ Așezarea fiind situată pe un promontoriu este bine păstrată, însă cercetată

⁵⁷ Ștefan Cucoș, *Săpăturile arheologice din județul Neamț*, în M. A., vol I, 1969, pag. 416; Sondajul a fost practicat de M. Dragotescu, Radu Alexandru (Muzeul din Bicăz) și Virgil Mihăilescu-Birliba (Muzeul din Piatra Neamț).

⁵⁸ GH. Dumitroaia, *Trei scrisori adresate profesorului Ion Andrieșescu*, în M.A., XXII, 2001, pp. 531-541

⁵⁹ Cetățui erau numite toate promontoriile înalte, aparate natural de obicei pe trei părți. Apar ca niște cetăți naturale.

⁶⁰ GH. Dumitroaia, *Trei scrisori adresate profesorului Ion Andrieșescu*, în M.A., XXII, 2001, pp. 531 pag. 539

insuficient. Acest pinten de deal era apărat de câteva șanțuri adânci, întărite cu palisade din pari și cu ziduri proaste de piatră.⁶¹ Se pare că această așezare era formată din case apropiate una de alta, la o distanță de 2-3 m, oamenii putându-se apăra mai ușor. Locuințele carpice sunt mai rare iar urmele prezintă un caracter sărăcăcios. Pământ ars și cioburi din epoca ceramicii pictate s-au găsit la o adâncime de 30 cm.

- În punctul „*Dealul Miclea*” (deal ce domină fosta mină de exploatare a sării de potasiu și care permitea accesul înspre valea pâ râului Slătioara) la aproximativ 500 m SSV de sat a fost identificată o așezare de înălțime din eneolitic - cultura Cucuteni, faza A;

- În punctul „*Dealul Fluturelui*” spre Borlești, s-au găsit urme de locuire din epoca bronzului și din prima vârstă a fierului (Hallstatt), fiind scoase la iveală diferite fragmente de unelte și un topor de bronz, cu o lungime de optzeci și cinci milimetri, lățimea găurii de treizeci și opt milimetri și îmbucătura largă de patruzeci și cinci milimetri.⁶² Tot aici s-a găsit și un vârf de lance de fier, cu o lățime de șase centimetri și lungă de patruzeci și patru centimetri.⁶³

- Pe „*Dealul Cărămidăriei*”⁶⁴, se găsesc urmele unei cetăți, probabil medievale, necercetate însă. Probabil era o fortificație din pământ și lemn, cu mai multe linii și șanțuri de apărare, anterioară creării statului feudal moldovenesc, deși nu există dovezi certe de fortificare a acestui centru.

- În anul 2013, din punctul Tazlău - *Dealul Cărămidăriei*, a fost scos la suprafață, de către un arheolog amator, un tezaur care numără 278 de dinari imperiali romani din argint, din vremea împăraților Nero, Domițian, Traian, Hadrian, Marcus Aurelius și Commodus. Cea mai mare parte a acestora au fost predate Muzeului Național de Istorie a României. Fiecare dinar are o greutate de cca 3 grame, monedele fiind bătute în decursul a 150 de ani , inclusiv în perioada împăratului Traian. Faptul că au fost descoperite la o distanță apreciabilă de limesul Daciei Romane, ar putea avea o explicație în faptul că romanii plăteau stipendii căpeteniilor dacilor liberi din aceste locuri pentru a păstra o zonă tampon cu teritoriile Daciei

⁶¹Constantin Matasă, *Opera istorică și arheologică*, Biblioteca MA XXXII, Piatra Neamț, 2014, pag. 137.

⁶² Ștefan Cucuș, *Contribuții la Repertoriul arheologic al județului Neamț*, în M. A., XVIII, 1992, pag. 53.

⁶³ Ambele piese au fost donate Muzeului de Istorie din Piatra Neamț de către inginerul silvic Verșescu, din Tazlău.

⁶⁴*La Cărămidărie*. De aici se extrăgea lut, o argilă galbenă folosită pentru confecționarea cărămidilor, arse apoi în cuptoare.

cucerite, aflate sub administrația Imperiului. O altă explicație credibilă ar fi că masa monetară provenea din schimburile comerciale care aveau loc între coloniștii romani și dacii liberi. Această descoperire reprezintă un indiciu că în zonă ar putea exista și alte vestigii cu o vechime aproximativă de 2.000 de ani. ⁶⁵

• În anul 2016, același arheolog amator pasionat de detecție, descoperă cu ajutorul unui detector de metale, un topor cu gaură de prindere transversală, piesă realizată din cupru sau bronz ⁶⁶. Locul în care a fost descoperit artefactul se află pe terasa de pe dreapta râului Tazlău, pe un teren în pantă, împădurit, la aprox. 300 m vest de albia râului, la o altitudine absolută de 530 m. Arheologii au verificat zona în vara aceluiași an dar nu au mai găsit și alte artefacte sau materiale arheologice. Piesa se înscrie în seria topoarelor cu gaură de prindere transversală și tăiș vertical. Tăișul este convex, fără urme evidente de uzură, secțiunea transversală a lamei este hexagonală, iar manșonul prezintă trei nervuri, două la margini și una mediană. În interiorul găurii transversale de prindere a cozii sunt vizibile urme de la turnare, în mare parte finisate, iar spre lamă se observă o mică alveolare.

Conform clasificării realizate de către Al. Vulpe, toporul se înscrie în tipul Monteoru, varianta a II-a, și se încadrează în fazele Monteoru Ic2-Ia. ⁶⁷ Ca formă, și ca răspândire, cele mai apropiate analogii se găsesc în depozitul de la Borlești-Dealul Runcu, distanța în linie dreaptă între cele două puncte în care au fost găsite piesele fiind de aproximativ 6 km.

"Acest tip de artefact este pus în legătură cu existența relațiilor interculturale între mediile Costișa și Monteoru, iar apariția unor astfel de piese în zonă poate fi asociată cu înaintarea comunităților Monteoru spre nord, în mediul Costișa4. Zona subcarpatică putea fi traversată de la sud la nord, pe Valea Tazlăului sau pe cea a Bistriței. Cu toate acestea, cercetările desfășurate în bazinul superior al Tazlăului, în amonte de confluența cu Tazlăul Sărat, nu au dus încă la descoperirea unor situri atribuite perioadei mijlocii a epocii bronzului. La nivel microregional, trecerea din bazinul hidrografic al Tazlăului în cel al Bistriței se

⁶⁵ <http://ran.cimec.ro/sel.aspx?descript=tazlau-tazlau-neamt-tezaurul-monetar-de-la-tazlau-cod-sit-ran-124625.02>;

⁶⁶ Conform procesului verbal nr. 384 din 07.03.2016, încheiat între Direcția Județeană pentru Cultură Neamț și Complexul Muzeal Județean Neamț; nr. inv. 28864.

⁶⁷ Al. Vulpe, *Die Äxte und Beile in Rumänien, I, în Prähistorische Bronzefunde*, IX, 2, 1970, p. 46, 48.

putea realiza în zona izvoarelor Pârâului Rașiei, afluent de stânga al Tazlăului, unde panta are o înclinare mai redusă, iar diferența de nivel până la cumpăna apelor este de circa 40 m (fig. 1/2). Pe partea opusă, în bazinul Bistriței, se află situl de la Borlești-Dealul Runcu, unde au fost descoperite atât materiale specifice culturii Costișa, cât și materiale atribuite fazei Ic3 a culturii Monteoru6. Această așezare se află într-o poziție care oferă vizibilitate spre est, asupra Văii Bistriței, și spre vest, asupra zonei de traversare, ceea ce poate indica importanța sa pentru supravegherea și controlul arealului. este posibil ca Valea Tazlăului să fi reprezentat o direcție de avansare dinspre nucleul de așezări format în arealul confluenței dintre Tazlău și Pârâul Sărat spre bazinul mijlociu al Bistriței, unde sunt cunoscute o serie de așezări aparținând culturii Costișa.” (Alexandru Gafincu, Notă despre un topor de tip Monteoru de la Tazlău, (județul Neamț), 2016. ⁶⁸

Figură 9. Toporul de bronz de la Tazlău⁶⁹

⁶⁸ <https://biblioteca-digitala.ro/reviste/Memoria-Antiquitatis-Acta-Musei-Petrodavensis/dl.asp?filename=31-32-Memoria-Antiquitatis-Acta-Musei-Petrodavensis-XXXI-XXXII-2015-2016-06.pdf>

⁶⁹ <https://biblioteca-digitala.ro/?articol=80285-nota-despre-un-topor-de-tip-monteoru-de-la-tazlau-judetul-neamt--memoria-antiquitatis--xxxi-xxxii-2015-2016>

- De pe teritoriul satului provin și câteva monede romane de tipul denarilor romani imperiali și republicani de pe vremea împăraților Traian, Vespasian, Hadrian și Caracalla. A fost găsită și o monedă de bronz din Tomis, cu efigia și legenda lui Caracalla și Cesar, monedă care fost donată Muzeului de Istorie din Piatra Neamț de către profesorul de istorie Mircea Ionescu.⁷²

În RAN ⁷³(Repertoriul Arheologic Național) punctul Tazlău-Dealul Cărmidăriei este înregistrat ca sit arheologic, primind codul RAN 124625.02 (categorie: descoperire izolată, tip: tezaur, componente sit: tezaur monetar, Cronologie: Epoca romană / sec. II-III , creat la 20.11.2013).

Interesantă este interacțiunea permanentă dintre om și slatine și rolul acesteia în întemeierea și evoluția habitatelor umane. Pe teritoriul satului există două izvoare cercetate în amănunt, urmărindu-se posibilitatea creării unui model spațial care să redea dinamica implantării habitatului și activității umane în funcție de apa sărată a izvoarelor.

Primul dintre izvoare este numit *Slătioara*. Este situat la o altitudine de 526 m, în amonte de Pârâul Zlătioara și la o distanță de cca 4 km sud de Tazlău, într-o zonă cu pădure tânără. Se pare că în amonte de acest punct se află și un izvor sulfuros, ce urmează a fi cercetat. Este foarte posibil că în preajma celor două izvoare de apă sărată să fi existat în trecut mici așezări sezoniere, locuite în perioadele calde ale anului, când se putea obține husca.

Al doilea dintre izvoare se numește *Neagra* ⁷⁴, situat la o altitudine de 437 m. Acest izvor se află în pădure la 4,8 km sud de Tazlău, pe malul drept al pârâului Neagra, pe un versant mai abrupt, din care izvorăște și o a doua sursă, necaptată însă, la aproximativ 5 m de primul.

Astfel, elemente ale vechii culturi Cucuteni au fost identificate în cinci situri existente pe teritoriul administrativ al satului Tazlău. Unele erau așezări de înălțime, posibil fortificate. Deși nu există o locuire în apropierea izvoarelor *Slătioara* și *Neagra*, accesul la acestea este foarte posibil să fi fost controlat. Totuși, în apropiere de izvoare, la confluența pârâului Slătioara cu Tazlăul, accesul este controlat de

⁷² Virgil Mihăilescu-Bîrlița, *Descoperiri antice și bizantine*, în M.A., I, 1969, pag. 429.

⁷³ RAN - Repertoriul Arheologic Național, administrat de Ministerul Culturii prin Institutul Național al Patrimoniului, cuprinde date științifice, cartografice, topografice, imagini și planuri, precum și orice alte informații privitoare la zone și situri arheologice

⁷⁴ Marius Alexianu, Olivier Weller, Robin Brigand, *Izvoarele de apă sărată din Moldova Subcarpatică. Cercetări etnoarheologice*, Iași, 2007, pag. 83.

așezarea tipic cucuteniană de înălțime de la *Cetățuia*. Este posibil că aceasta ocupa un loc important printre celelalte așezări de tip cucutenian din zonă, mai cu seamă cea de la *Coborâș* și de la *Dealul Miclea*. Putem concluziona că ansamblul căilor de acces către izvoarele de apă sărată - de la valea Tazlăului închisă de așezarea de la *Cetățuia* și până la valea secundară ce conduce la izvorul *Slătioara*, aflat sub controlul direct al așezării de la *Coborâș* - era controlat direct sau indirect. Așa este cazul sitului aflat în fața așezării *La Coborâș*, *Dealul Miclea*. Aceasta fiind plasată sub controlul direct al sitului fortificat - juca rolul unui releu în controlul resurselor de sare. Cu o astfel de organizare teritorială, se impune aprofundarea cercetărilor din zona acestor două izvoare, care sunt și printre cele mai sărate din județul Neamț.⁷⁵

Cu siguranță că pe tot parcursul mileniului I e.n. Valea Tazlăului Mare a fost presărată cu o serie de așezări, necunoscute deocamdată din cauza lipsei cercetărilor arheologice. Foarte probabil că o parte dintre acestea au suferit un recul în dezvoltarea lor odată cu pătrunderea slavilor în regiune, moment în care a început procesul de asimilare al celor din urmă de către autohtoni. Este posibil ca populația locală să-și fi ridicat vechile așezări, regiunile mai ferite în care s-au retras fiind mai favorabile. În orice caz, chiar dacă zona a căpătat ”înfățișare” slavă, cu siguranță că factorul local a contribuit în continuare la cultura materială.

Epoca secolelor VI-XIV rămâne foarte puțin cunoscută pentru partea nordică a Văii Tazlăului Mare, dar există convingerea că și aici se intensifică procesul de românizare specific evoluției comunităților est-carpatică.

Completarea lacunelor existente privind cultura materială din acest spațiu nu se poate face decât prin inițierea unor cercetări de amploare, caz în care vor fi identificate noi așezări care vor permite conturarea unei imagini mai clare asupra diverselor episoade referitoare la populația locală din această epocă.

⁷⁵Marius Alexianu, Olivier Weller, Robin Brigand, *Cercetări sistematice asupra izvoarelor de apă sărată din Moldova. Bilanțul explorărilor din anii 2004-2007 efectuate în special în județul Neamț*, în M. A., XXIV, 2017, Piatra Neamț, pag. 164-167.

2.4. Evoluția habitatului uman și fapte istorice în Evul Mediu (privită prin prisma potențialului turistic)

Cea mai mare parte din așezările rurale din zona subcarpatică tazlăoană au origini străvechi, dovadă stând numeroasele documente începând cu secolul XV. Cele mai sigure mențiuni încep odată cu jumătatea secolului XV. Studiind atent documentele se observă că zona noastră de interes era acoperită în acele timpuri cu întinse păduri, o parte dintre acestea fiind defrișate în scopuri agricole, fapt ilustrat în toponimia zonei ⁷⁶.

Colecțiile de documente existente oferă o imagine destul de amplă asupra locurilor, hotarelor, a situației economice și sociale specifice satelor, etc.

În secolul XV, sunt menționate în arealul dintre Bistrița și Trotuș un număr de 50 de sate, din care au rezistat până astăzi 27 de sate. Tazlăul face parte dintre acestea.

În ce privește perioada Evului Mediu apar două prezențe arheologice importante: *Mănăstirea de la Tazlău* - ctitorie a voievodului Ștefan cel Mare, înscrisă în Lista monumentelor istorice și, la 300 m spre vest de actuala ctitorie a lui Ștefan cel Mare, în punctul „*Sub Ceriu*” sau „*Chetronia*” fundațiile vechii mănăstiri de la Tazlău, anterioară mănăstirii actuale.

Încă din timpul lui Alexandru cel Bun se știe de o vamă la Tazlău, cu rol de control asupra intrării mărfurilor din Ardeal prin pasul din apropiere „Ghimeșul”, trecătoare cunoscută și folosită din timpuri mai vechi. Vama Tazlăului era întărită cu o serie de străji, până azi purtându-se numele unui pârâu din zonă, pârâul Străjii.

Cele dintâi documente referitoare la o posibilă așezare pe *Tazlău* datează din anul 1419, când se menționează că Giurgiu globnic, om al curții domnești, face măsurătorile terenului cuprins între apa Nechitului și cea a Frumoasei, a dealului lui Bozie și până la Glod, pe care domnitorul Alexandru cel Bun îl va trece în proprietate domnească. Se știe însă că la Tazlău a existat o biserică de lemn, în jurul ei fiind construite o serie de locuințe, tot din lemn. Mărturiile prezenței acesteia sunt menționate de Oanță, la cancelaria lui Alexandru cel Bun din Suceava. Acest document a permis presupunerea existenței unui „Tazlău Vechi” - dinaintea celui ctitorit de Ștefan cel Mare. Amplasamentul acesteia a putut fi precizat abia în anii ’50, în urma cercetărilor preotului Gheorghe Vârtolaș. S-a aflat că prima mănăstire

⁷⁶Oiconime ca Poiana Cireșului, Poiana Negrii, Dealul Nucu, stau mărturie în acest sens.

de la Tazlău a fost așezată pe o terasă mai înaltă, suspendată deasupra pârâului Peștiosu, la punctul numit „La Troiță”. Cercetările efectuate aici au scos la iveală urmele unor construcții. Prima bisericuță a fost așezată pe fundație din piatră, având pereții din lemn. Dimensiunile erau modeste, de 11,50m x 6,0 m. Era punctul final al axei ce traversează actualul sat de la est la vest, uliță cunoscută sub denumirea de „la Schitișor. Accesul la prima mănăstire, situată la baza dealului Chetronia se făcea pe un pod din lemn” la pod și unde se iese din pădure, mai sus de podețul Meteșilor”⁷⁷. În jurul mănăstirii s-a dezvoltat probabil prima vatră a satului medieval, cu case din lemn, tot aici , la nord-est față de „ schitișor” găsim-se urmele unui vechi cimitir . Există și ipoteza conform căreia această întâie mănăstire, la fel ca și casele din lemn ce o înconjurau au fost victima unui incendiu, iar Ștefan cel Mare hotărăște să zidească o mănăstire nouă, demnă de numele său. Ștefan cel Mare când termină zidirea mănăstirii, nu o înzestrea cu teren socotind ca aceasta este stăpână pe moșiile ce-i aparțineau „din veci”⁷⁸.

Episcopul Melchisedec Ștefănescu, în *Notițe istorice*, consideră că la Tazlău, din moment ce domnul îi dăruiește mai multe sate, între 1481 și 1491, exista o mănăstire înainte de 1496-1497. Documentul emis la 4 iunie 1519 de Ștefăniță Vodă, prin care domnitorul întărește Mănăstirii Tazlău toate daniile cuprinse în actele din 1481 și 1491, probează identitatea dintre așezământul ce primește danii în anii 1481 și 1491 și cunoscuta ctitorie a lui Ștefan Vodă de la Tazlău. Se poate reconstitui așadar scenariul evenimentelor desfășurate la Tazlău în secolul al XV-lea, în felul următor: în prima jumătate a veacului al XV-lea, la Tazlău, în locul numit *Sub Ceriu* sau *Chetronia*, exista deja un așezământ modest, deservit de o mică obște monahală. Mai târziu, marele Voievod Ștefan va sprijini obștea deja prezentă aici, dăruindu-i sate, ca Borileștii, Drăgoteștii și Ursăștii, în 1481. Apoi, va începe ridicarea noului ansamblu mănăstiresc, înconjurat de puternice ziduri de incintă. Pentru a-i crește veniturile și autoritatea, obștea va mai primi importante danii în 1491, motiv pentru care în actul din 20 aprilie 1491 domnitorul se considera deja ctitor la Tazlău, menționând expres că beneficiara daniilor este mănăstirea „pe care noi am făcut-o pe Tazlăul Mare”. Biserica este ultima componentă ansamblului care va fi construită

⁷⁷Mihai Costăchescu, *Doc Moldovenești înainte de Ștefan cel Mare*, 1931, Iași, pag. 167.

⁷⁸Smaranda Gâlea, *Reabilitarea, valorificarea și restaurarea unor vestigii arheologice din Complexul Mănăstirii Tazlău (comuna Tazlău, județul Neamț)*, în *Monumentul*, 2, 2010

. Până la 8 noiembrie 1497 - când care are loc sfințirea bisericii, potrivit pisaniei - obștea va continua să se servească de vechea biserică de lemn, aflată *Sub Chetronia*.

Dacă vechiul așezământ monahal a fost construit de „Toader și Lie”, „adevărate slugi” ale bunului domnitor moldovean (despre care preotul Gheorghe Vârtolaș crede eronat că ar putea fi din neamul Mușatin), nu se poate spune cu certitudine.

Pe baza uricului emis la 9 octombrie 1424 s-a presupus existența unei mănăstiri, anterioare celei zidite de Ștefan cel Mare. Acest document este scris pe pergament și se găsește la răzeșul lordache Berilă, din Boșoteni, județul Bacău ⁷⁹. Documentul, din punctul nostru de vedere, nu face referire la nordul Văii Tazlăului Mare. Dacă ținem cont de faptul că în secolul XV această vale era acoperită în mare parte de pădure, la fel ca și dealurile care o străjuiesc, este posibil ca locul menționat în document: „la obârșia Tazlăului” să nu fie aici, ci în apropiere de confluența Tazlăului Mare cu Tazlăul Sărat, sau în vecinătatea satului Schitu-Frumoasa. Cu atât mai mult cu cât documentul există, dar nu în posesia mănăstirii, așa cum ar fi fost normal, ci în colecția răzeșului din Boșoteni. Dealtfel, dr. Constantin V. Dimitriu, în *Monografia istorică a 12 sate de răzeși de pe Valea Tazlăului Mare*, consideră că documentul amintit este primul care atestă actul de naștere satului Nadișa, din județul Bacău, care se afla la obârșia Tazlăului, la ieșirea lui din pădure. Este posibil ca o primă așezare pe Tazlău să fi apărut tocmai aici, anterior anului 1400 și mai înainte de a se face distincția clară între Tazlău și Tazlăul Mare, ceea ce a creat confuzii printre cercetători. Se observă că nu se menționează hotarele în acest uric, lăsând loc de interpretări: „după vechile hotare, așa cum le-a măsurat pan Giurgiu globnic”. Deasemenea, se poate conchide că Toader și Ilie au fost oameni de rând și nu boieri sau din neamul mușatin (așa cum este de părere preotul Ghe. Vârtolaș), deoarece în document se spune: ”dăm slugilor noastre Toader și Ilie un loc pe Tazlău....” Lipsesc totodată martorii, pe care dealtfel îi găsim la aproape toate documentele emise la porunca lui Alexandru cel Bun. Formula folosită pentru boieri era deci de obicei mai pretențioasă, iar martorii lipsesc. Este foarte posibil ca hotarele pământului dăruit de domnitor să nu fie cele menționate de o serie de cercetători, pe baza unor simple presupuneri. Altfel nu se explică cum Toader și Ilie sunt legați de istoria satelor Boșoteni și Berești. Probabil că aceștia au

⁷⁹ Constantin V. Dimitriu, *Monografia a 12 sate de răzeși de pe Valea Tazlăului Mare*, București, 1936, pag. 60.

vândul locul lui Mihul Berescul pe la 1443-1445, când acesta din urmă cumpără moșii și sate pentru a-și mări moșia ⁸⁰.

La aceeași concluzie ajung și cercetătorii L. Bătrâna și A. Bătrâna⁸¹ care, în urma analizei atente a documentului, au ajuns la concluzia că locul dăruit lui Toader și Lie de către Alexandru cel Bun nu se află pe raza satului actual Tazlău, ci mai degrabă în județul Bacău. Faptul este susținut de „obârșia Frumoasei”, de la care vine numele satelor Frumoasa și Schitu Frumoasa și care se află mai la sud, în județul Bacău. Preotul Gh. Vârtolaș a făcut apel la un document considerat de primul său autor (I. Bogdan) ca fiind suspect, pentru a demonstra că daniile făcute de Ștefan cel Mare între 1481-1492 sunt pentru o mănăstire ridicată fie la începutul domniei sale, fie anterior. S-a constatat că documentul ⁸² este un fals, fiind scos din seria documentelor istorice. Este de asemenea foarte posibil ca mănăstirea de la Tazlău să fi primit daniile anterior ridicării bisericii, la fel ca și mănăstirile de la Voroneț și Putna ⁸³.

Problema capătă o eventuală rezolvare datorită actului emis de Ștefăniță Vodă, emis la 4 iunie 1519. Prin acesta, domnitorul întărește mănăstirii de la Tazlău toate daniile ce au fost cuprinse în documentele emise 1481 și 1492. Localizarea și hramul mănăstirii, care sunt pomenite în aceste acte, probează identitatea acestui așezământ (care primește respectivele daniile) și ctitoria ștefaniană. Este posibil ca vechea mănăstire să fie ctitorie chiar a lui Alexandru cel Bun, din moment ce în pomelnicele vechi este menționat și „Alexandru Voievod”. Important este că această mănăstire mușatină era la 1481 mănăstire domnească, lucru confirmat print-un document emis în acest an de către Ștefan cel Mare și prin care face o serie de daniile, din act reieșind clar că mănăstirea domnească de la Tazlău se află în Câmpul lui Dragoș, la hotar cu satele Borîlești și Drăgotești (aflat atunci la izvoarele pârâului Dragoș, înspre satul răzeșesc Căndești) ⁸⁴.

⁸⁰ Ibidem, pag. 65.

⁸¹ Lia Bătrâna și Adrian Bătrâna, *Cercetările arheologice de la Tazlău*, în M.A., Editura Constantin Matasă, vol. XXIV, Piatra Neamț, 2007, pag. 463-474.

⁸² I. Bogdan, *Documentele lui Ștefan cel Mare*, vol. I, București, 1913, pag. 21-24.

⁸³ Al. Gonța, *Domeniile feudale și privilegiile mănăstirilor moldovenești în timpul domniei lui Ștefan cel Mare*, în BOR, LXXV, 5, 1957, pag. 452.

⁸⁴ Gh. Vârtolaș, *Mănăstirea Tazlău-500 de ani de existență*, Editura Mitropoliei, Piatra Neamț, 1996, pag. 43.

Cert este că primele documente referitoare la întemeierea unei așezări la Tazlău sunt legate de construirea Mănăstirii Tazlău, fie de către Alexandru cel Bun după 1420 fie ulterior, între anii 1496-1497 de către Ștefan cel Mare.

Cercetările arheologice întreprinse la Tazlău de către Lia Bătrâna și Adrian Bătrâna inițiate în anul 1984, atât la mănăstirea șefaniană cât și în punctual „Sub Ceriu” de pe dealul Chetronia acolo unde se păstrează amintirea vechii mănăstiri) au reușit cel mai bine să ofere date noi și să aducă lumină în ce privește cronologia și evoluția ansamblului existent aici. Astfel, ținând cont de izvoarele scrise, de cercetările arheologice dar și de tradiția locului, se pot reconstitui cele mai importante episoade care readu evenimentele ce au avut loc la Tazlău în secolul XV: în locul numit *Sub Chetronia*, funcționa un așezământ monahal modest în care își desfășura activitatea o mica obște monahală, la începutul secolului XV; Ștefan cel Mare înțelege importanța acestuia și sprijină obștea monahală dăruindu-i mai multe sate (Borilești, Drăgotești, Ursăști), în 1481; apoi, pe o terasă aflată la poalele vechiului așezământ, începe să pună bazele noului ansamblu (chili, ziduri de incintă, casa domnească, casa egumenească); obștea va primi în continuare danii, în 1491; Tocami acesta este motivul pentru care domnitorul se consideră în 1491 deja ctitor la Tazlău, menționând că mănăstirea este beneficiara daniilor „pe care noi am facut-o pe Tazlăul Mare”. Biserica este astfel ultima componentă a ansamblului care a fost construită. Până la 8 noiembrie 1497, obștea a continuat să se servească de vechea biserică de lemn, aflată *Sub Chetronia*. Este foarte probabil ca aceasta să fi pierit într-un incendiu, așa cum crede părintele Vârtolaș, dar nu înainte ci după ridicarea noii mănăstiri (deși în urma cercetărilor de teren nu s-au găsit urme de pământ sau lemn ars, care să confirme o astfel de ipoteză; probabil că parasite după o vreme, s-a degradat în timp).

Noua biserică încununează așadar o activitate monahală persistentă mai multe decenii de-a lungul secolului al XV-lea.

Evenimente și fapte istorice importante în teritoriu, atestate prin documente emise de cancelariile domnești

- 1419: se fac primele măsurători ale pământului din acest teritoriu, la porunca aceluiași domnitor; pământul dintre hotarele amintite este trecut în proprietate domnească. Măsurătorile au fost făcute de Girgiu globnic.

- 1424: act de danie pentru Toader și Ilie, spre a-și zidi mănăstire. Pe baza acestui uric s-a presupus existența unei mănăstiri, anterioare celei zidite de Ștefan cel Mare (întărire sub formă de uric în favoarea unor particulari care atestă o primă mănăstire pe apa Tazlăului).⁸⁵.

- 1428, 11 iulie, Alexandru cel Bun dăruiește mănăstirii Bistrița venitul celor 52 de biserici din ținutul Neamțului, printre care și "*biserica de la Miclea, pe Tazlău*" (DIR, A. Moldova, VOL I, doc 77). Nu se știe până acum locul unde a fost zidită această biserică. Deși autenticitatea documentului a fost pusă la îndoială, importanța sa este copleșitoare, deoarece atestă satele din veacul al XV-lea, printre care și un posibil "Tazlău vechi", fiind cunoscut faptul că în jurul unui lăcaș de închinăciune cu slujitor, trebuia să fie grupați și mai mulți credincioși. Nu este exclus ca biserica *de la Miclea pe Tazlău* să fi fost zidită pe vreo veche moșie boierească, unde să fi existat case și gospodării și tot aici să fi luat naștere și Vama Tazlăului, întărită cu multe străji (de unde a rămas până astăzi numele unui pârâu din localitate, Pârâul Străjei). Este știut faptul că venitul cel mai important al proprietarilor de moșii venea din mulțimea locuitorilor așezați pe moșie. Moldova acelor vremuri era însă năpăstuită de jafuri străine, fapt ce a condus la diminuarea numerică a locuitorilor acestui ținut, caz în care credem că și așezarea de aici a fost crunt afectată, motiv pentru care Alexandru cel Bun trece acest teritoriu în proprietate domnească, în urma măsurătorilor de la 1419. Greu de crezut că au apărut atât de multe biserici doar în timpul domniei lui Alexandru cel Bun, fapt ce ne face să credem că pe Valea Tazlăului existau biserici de sat încă dinainte de 1400.

- 1428, Giurgiu globnic este însărcinat cu o nouă măsurătoare a braniștii mănăstirii Bistrița. Acesta scrie în actul său că mănăstirea Tazlău are hotarele "de la delaul Pintenului sus pe obcină până la izvorul pârâului Frumoasa, până la vărsarea acestuia în pârâul Tazlău și de acolo sus în Dealul lui Bozie și la stânga pe culmea dealului până la Glod și pe apa Nechitului până la dealul Pintenului de unde am plecat". Din această măsurătoare putem constata că mănăstirea Tazlău exista încă înainte de anul 1428.

- 1431, 6 februarie: următoarea mențiune documentară atestă existența unei vămi la Tazlău, tot de pe vremea lui Alexandru cel Bun, vama aflându-se sub

⁸⁵ M. Costăchescu, în *Documente Moldovenești înainte de Ștefan cel Mare*, crede că acest uric este de fapt primul act de naștere al satului Nadișa. În document nu este precizat exact nici un fel de hotar. Apare doar mențiunea: „...un loc pe Tazlău, așa cum l-au hotărât Giurgiu globnicul”.

administrația vameșilor de la Bacău. Putem spune că este de fapt atestat pentru prima dată satul Tazlău, deoarece cu siguranță că aici trebuiau să existe slujbași care să deservească vama și care locuiau permanent în preajma vămii. Se crede că așezarea din preajma acestei vămi a dispărut odată cu retragerea străjilor domnești de aici de către Alexandru cel Bun, vama tazlăoană intrând în administrarea mănăstirii Bistrița. Mai târziu satul se dezvoltă în preajma lăcașului monahal, a cărei moșie va fi înzestrată de domnitori cu sate, poieni, ochiuri de apă, mori și robi țigani sau tătari.

- 1457, 8 septembrie: o altă mențiune documentară a vămii Tazlău din secolul XV. Acum este întărită mănăstirii Bistrița vama de la Tazlău. În document se menționează că tot venitul vămii să revină mănăstirii, fără nici un fel de scutire.⁸⁶ Putem crede că aici exista un sat, cu locuitori ce aveau privilegiile și scutiri.

- 1460, 23 aprilie, Ștefan cel Mare întărește mănăstirii Bistrița vama de la Tazlău: "să fie mănăstirii noastre mai sus spuse uric cu tot venitul, neclintit niciodată în veci"⁸⁷. Ultimile două documente au fost redactate la Curtea domnească de la Suceava.

- 1481, marele Voievod Ștefan sprijină obștea deja prezentă aici, dăruindu-i sate, ca Borileștii, Drăgoteștii și Ursăștii

- 1491, 16 ianuarie, Ștefan cel Mare dăruiește mănăstirii existente deja aici, "de la gura Piștoasei"⁸⁸, unde era egumen Timotei, următoarele locuri: o poiană unde a fost satul Micești, o poiană La pâriu și satul Flocești cu moara existentă.

- 1491, 19 octombrie, se emite un nou document din cancelaria Sucevei, prin care Ștefan dăruiește mănăstirii Tazlău jumătatea de sus a satului de la Gura Orbicului, fiind menționate hotarele din jurul mănăstirii.

- atestarea așezării o dată cu ridicarea Mănăstirii Tazlău pe malul stâng al pâ râului Peștiosu între anii 1496-1497. Complexul manastiresc din vremea lui Ștefan cel Mare este așezat pe stânga pâ râului Peștiosu, pe o terasă mai joasă a râului Tazlău, la 420 m altitudine . Din documentele existente aflăm că Ștefan cel Mare a făcut mai multe danii Mănăstirii Tazlău. Construcția bisericii a început la 4 iulie 1496 și s-a încheiat la 8 noiembrie 1497, așa cum indică pisania așezată în dreapta

⁸⁶ DRH, A, II, doc 65, pp. 94-97

⁸⁷ DRH, A, II, doc 93, pp. 133-135.

⁸⁸ Există și ipoteza că ar fi fost pe Tazlăul Sărat. De încercat identificarea Obârșiei Frumoasei (1424) și gurii Piștoasei (1491).

ușii de la intrarea în pronaos. Pridvorul din pronaos a fost adăugat de Alexandru Lăpușneanu. Mănăstirea a făcut parte din categoria celor fortificate, zidul de apărare având în partea superioară ferestre pentru observație și tragere. Este posibil să fi avut și un pod de strajă după cum ne demonstrează găurile rotunde rămase în zid ⁸⁹. Iată mai jos și actul de naștere al mănăstirii, tradus în limba română.

„ + Io Ștefan Voevod, cu mila lui Dumnezeu Domnitoriū țerei Moldovei, fiul lui Bogdan Voevod, a zidit templul acesta în numele Présânței Născătórei de Dumnezeu și a Curatei ei Nașceri ca să fie de rugă șie și Dómnei sale Mariei și fiilor lui - Alexandru și Bogdanū. Care s'a început a se zidi în anul 7004 și s'a isprăvit în anul 7005, érá al Domniei lui anul 41 curgătoriū, luna Noembrie 8” (1496 - 1497).

- în 1514 mănăstirea a fost prădată de cetele de secui ale pretendentului la tron, Trifăilă. Aceștia au produs mari stricăciuni, fapt ce reiese și dintr-un hrisov emis după acest eveniment, în care călugării se plâng domnitorului : „...au stricat și au prădat mănăstirea noastră de la Tazlău și au luat toată averea mănăstirească....”. Clopotnița și o parte din turnul de clopotniță au fost stricate și refăcute apoi în timpul domnitorului Petru Rareș. Au fost afectate de asemenea chiliile și locuințele celor care ajutau la treburile mănăstirești.

- 1518 - act de cancelarie emis de Ștefăniță Voievod. În urma plângerilor din partea mănăstirii Tazlău, domnitorul făcea cunoscut că întărea satul Plopești, pe Trotuș, dania lui Cozma Șarpe postelnic;

- 1519 - același domnitor emite un hrisov de întărire pentru satele Borilești, Dragotești și Ursești, pe Nechid, dăruite de bunicul său Ștefan cel Mare, precum și două mănăstiri, una, „unde a fost Huball, cealaltă la Răcătău, deoarece, așa cum susținea egumenul Paisie, mănăstirea a fost prădată de secuii din Ungaria care i-au rupt privilegiile pentru satele respective. ⁹⁰

- 1527 - Petru Rareș miluiește „uric cu tot venitul” mănăstirea Tazlău cu un „iezer”, anume Daduvul pe Prut, cu iezercanele sale și cu gârlele Pordeanului, care ies din Curcubeta, pînă la Prut; și cu grindul pentru fîn“. De asemenea îi dă „un sălaș, anume Vîntul“ ⁹¹

⁸⁹ Detalii tehnice oferite în cadrul discuției purtate cu părintele Pavel, călugăr al mănăstirii, mai, 2018.

⁹⁰ Igor Sava, *Domeniile și privilegiile mănăstirilor moldovenești în prima jumătate a secolului al XVI-lea*, Anale Științifice ale Universității de Stat "Bogdan PetriceicuHașdeu" din Cahul, vol. II, 2006, pag. 37

⁹¹ Henri H. Stahl, *Studii de sociologie istorică*, Ed. Științifică, 1972, pag. 151

- 1546 - printr-un act domnesc de danie sunt atribuite Mănăstirii Tazlău fântânile de păcură (de la Câmpeni - moșie aparținând mănăstirii) și ocna cu silvină de la Tătești (Tazlău);⁹²

- 1592 - document prin care Aron vodă înnoiește stăpînirea mănăstirii Tazlău (face referire la documentul emis de Petru Rareș în anul 1527), fixând un regim de braniște propriu-zisă. Actul spune: „pe cine vor trimite ei, să fie tare și puternic cu această carte a domniei mele, să stăpînească și să apere iezorul și gîrla și pe cealaltă parte și pe aceasta, pe amîndouă părțile. Și toate iezercanele și gîrlele ce sînt împrejurul iezorului, și dinspre sat și dinspre iezor; și o dumbravă, unde este și mînăstirea” „Pe cine vor afla prinzînd pește, sau va strica, sau va ara, sau cosi pe locul lor, ei să aibă a le lua mrejele și voloacele și securile din braniște și tot ce va avea. Și cine va ara fără voia lor, să aibă a-i lua boii”. Nimeni deci „să nu cuteze să intre”.⁹³ Mănăstirea are deci nu numai un hotar de apă, ci și unul de uscat, inclusiv un sat, asupra acestui hotar și asupra acestor oameni din sat, mănăstirea avînd puteri deosebit de mari.

- în secolul al XVI-lea Alexandru Lăpușneanu completează biserica mănăstirii cu un pronaos. Ușa de lemn dintre naos și pronaos a fost realizată în timpul domniei Movileștilor, în anul 1596. În prezent ea nu mai este pusă în operă, aflându-se în custodia Muzeului de Istorie din Piatra Neamț.

- 1605, Eremia Movilă - se anunță ureadnicul din Piatra și Bacău, deci administrația ocoalelor, să aibă a „nu turbura și nici sa scoată la podvodă satele mănăstirii Tazlău, la ocoale și nici-un amestec să nu aveți în acele sate” (3 din Piatra și unul din Bacău), „pentru că domnia mea le-am lăsat să fie cu ținutul și ascultătoare de sf. mănăstire” (Henri H. Stahl, *Studii de sociologie istorică*, Ed. Științifică, 1972, pag. 229).

- 1605, Eremia Movilă - scrie slugilor lui dintr-un singur ocol „celor care mînă satele din ocolul Piatra, la ținutul Neamț, care sînt ale sftei mănăstiri Tazlăul și le mînați la Ocna, la sarea domniei mele și să care la fîn și la butoaie și la alte podvoade destule”. Poruncă să aibă „a lăsa foarte în mare pace pe vecinii din ocolul Piatra ai sfintei mînăstiri, să nu-i mînați nici la sare, nici la fîn, nici la butoaie, nici la podvoade, nici nicăieri, să nu dea nici cai de olac; numai cînd vor fi niște

⁹² B. Almășan, Prefața la lucrarea Istoria petrolului a lui Rene SEDILLOT, Ed. Politică, București, 1979, p. 8.

⁹³ Henri H. Stahl, *Studii de sociologie istorică*, Ed. Științifică, 1972, pag. 157

astfel de trebuințe ale noastre, grabnice, atunci să aibă a da și cai de olac și podvoade; însă când va fi cartea domniei mele și cu mîna domniei mele pusă pe ea; iar altuia care va merge fără îndreptare, să nu-i dea. Astfel vă dăm de știre. Pentru aceea, nimeni să nu intre în satele sftei mînăstiri mai sus scrise, să turbure înaintea acestei cărți, a domniei mele, pentru că acele sate de demult au ieșit din ocol" (Henri H. Stahl, *Studii de sociologie istorică*, Ed. Științifică, 1972, pag. 229).

- De reținut că în secolul XVII viața țăranilor dependenți nu a fost deloc ușoară, mulți dintre ei părăsind moșia mănăstirii și stabilindu-se în „slobozii” sau în sate boierești. Ne vorbește despre acest eveniment actul lui Ștefăniță Lupu, emis la 18 decembrie 1659, când mănăstirea Tazlău era volnică să-și urmărească vecinii fugiți „în sat boieresc, în sat călugăresc ori în slobozie”⁹⁴. De aici rezultă un alt fapt și anume cel al existenței sloboziilor, o categorie de sate aparte, capabile să atragă țărani fugari, dornici să ducă o viață mai ușoară. Acest fenomen mai este cunoscut și sub numele de „spargerea satelor”, devenit frecvent în secolul XVII. Mulți dintre țăranii fugiți erau însă urmăriți și readuși pe moșie, cu cărți domnești. Foarte probabil că unii dintre țăranii se înscriau uneori ca ostași, pentru a scăpa de de bir și de „vecinie”, fenomen caracteristic tuturor țăranilor dependenți.

Considerăm așadar că spre începutul secolului XVIII se încheie o perioadă din istoria mănăstirii și a satului de la Tazlău, timp în care mănăstirea a înflorit, fiind unul dintre cele mai importante centre de spiritualitate ale Țării Moldovei din evul mediu.

Domeniile și privilegiile mănăstirii Tazlău după sfârșitul domniei lui Ștefan cel Mare (prima jumătate a secolului al XVI-lea, anii 1504-1551)

Dintre studiile care fac referire la domeniul mănăstiresc și la privilegiile mănăstirilor moldovenești în timpul lui Ștefan cel Mare, ca formă de organizare a proprietății funciare feudale și structură economico-socială, se remarcă cele elaborate de Alexandru I. Gonța și ale lui P. Sovetov (ultimul dedicat evoluției proprietății funciare în Moldova în secolele XV-XVIII. Conform acestor studii, a fost stabilită o scară ierarhică a mănăstirilor după averi, cu cele 8 sate ale sale mănăstirea Tazlău situându-se pe locul 6 (după Putna, Bistrița, Neamț, Moldovița și

⁹⁴ Simona Petrariu, *Habitatul rural din Subcarpații dintre Bistrița și Trotuș între secolele XIV-XVII atestat de izvoare documentare*. În *Analele Universității „Valahia” din Târgoviște*, Seria Geografie, Tomul 3, 2003, pag. 273.

mănăstirilor după averi, al domeniului mănăstiresc este rezultatul grijii deosebite manifestate de domnitorul moldovean pentru viața monahală, susținând astfel stabilitatea și prosperitatea economică a țării.

Deși la 1 februarie 1481 Ștefan cel Mare dăruiește mănăstirii Tazlău două sate (Borileștii și Drăgătoteștii din Câmpul lui Dragoș), el ajunge ctitor al acestui sfânt locaș cu cinsprezece ani mai târziu (1496), când din porunca lui se construiește o nouă biserică de zid, isprăvită la 8 noiembrie 1497. Zece ani mai târziu (16 ianuarie 1491), ctitorul adaugă la hotarul mănăstirii poiana de pe Tazlăul Mare, „unde a fost satul Micești, altă poiană la Pârâu și satul Florești cu moară cu tot, de pe Tazlăul Mare”⁹⁵. În primăvara aceluiași an, 20 aprilie 1491, o altă donație mărește mărească simțitor veniturile mănăstirii de la Tazlău. (satele Zănești, Stolnicii, Faurii, toate pe Bistrița, împreună cu satul Bureștii, numiți și Funduri, pe Siret, sunt date în dependență față de mănăstirea Tazlău).

Este a treia ctitorie a domnitorului care a beneficiat de privilegii cu mult înainte de a i se înălța biserica.

Mănăstirea de la Tazlău se bucură de o atenție deosebită din partea credinciosului voievod, fiind a treia ctitorie a sa ca importanță. Aceasta stăpâna la sfârșitul domniei acestuia 8 sate întregi și o jumătate de sat, bălți și poiene, care vor rămâne parțial în stăpânirea ei. Stăpână pe venitul adunat de pe domeniile avute în proprietate și având un exemplu viu în concurența sa de la Bistrița mănăstirea de la Tazlău cu siguranță că a început o fructuoasă activitate culturală și socială în aceste părți ale Moldovei de jos. Dar poate că această activitate nu a convenit catolicismului ori coroanei maghiare, așa explicându-se probabil faptul că la 1519, în timpul domniei lui Ștefăniță Voievod, au năpustit secuii din Transilvania și au prădat toate averile mănăstirii, distrugându-i și toate uricele vechi de danie.⁹⁶ Asemenea condiții de viață și de luptă explică de ce la mănăstirea Tazlău nu au putut să rămână obiecte de artă și cultură din epoca ștefaniană, cu care să se poată mândri și după care istoria să o poată judeca.

⁹⁵ *Doc. Ist. Rom., A. Moldova, II, p. 153.*

⁹⁶ *Doc. Ist. Rom., A. Moldova, II, vol. I, p. 141.* doc din 1519, iunie 4. Plângerea egumenului Paisie de la Tazlău că „au venit Săcuii din Țara Ungurească și au stricat și au prădat mănăstirirea noastră de la Tazlău și au luat toată averea mănăstirească și odăjdiile și vasele bisericesti și au tăiat și au rupt privilegiile ce au fost pe satele ce au ascultat de mănăstirirea de la Tazlău și ce au fost danie și întărire și cumpărătură a bunicului domniei mele Ștefan Voievod”.

Cele șapte domnii din perioada anilor 1504-1551 acordă interes comunității monahale de la Tazlău, sprijinind-o, în funcție de împrejurări. Primele documente au fost emise în anii 1518-1519 de Ștefăniță-Vodă, ca urmare a plângerilor venite din partea mănăstirii, după ce aceasta fusese prădată de cetele secuiești ale boierului Trifăilă în 1514.

Veniturile obținute de mănăstirea din satele de munte aflate în stăpânirea ei și poate, așezarea ei nefavorabilă în ce privește siguranța (într-o zonă atacată de misionarismul catolic), l-au îndemnat pe Ștefăniță să o înzestreze cu două sălașe de țigani, iar pe Petru Rareș să-i dăruiască satul Pășcani, în Câmpul lui Dragoș, pierdut de Sima în rezultatul „și satul Totești, pe Tazlăul Sărat, cumpărat de domn de la Cârștian și rudele sale cu 580 de zloți, apoi iezorul Davudul cu iezercane și bălți și un sălaș de țigani . Aceasta este ultima danie însemnată către mănăstire. Soarta celorlalte sate cu care Ștefan cel Mare a înzestrat mănăstirea (Micești cu tot cu poiană, Flocești cu moară, pe Tazlăul Sărat) rămâne nesigură, fiindcă ele dispar din actele emise mai târziu. Zănești, Stolnici, Fauri, toate pe Bistrița - rămân în posesia mănăstirii și în a doua jumătate a secolului al XVI-lea. Satul Fundu, pe Siret, rămâne în stăpânirea mănăstirii Tazlău.

În concluzie, se poate afirma că mănăstirea Tazlău are o situație economică bună, domeniul ei fiind constituit din circa 11 sate, poieni, iezere și gârle, mori și câteva sălașe de țigani - danii domnești și boierești. ⁹⁷

Prezențe arheologice în teritoriu. Materialele arheologice descoperite în incinta ansamblului mănăstiresc fortificat ⁹⁸

Știm că primul așezământ monahal de la Tazlău era așezată pe o terasă mai înaltă, aflată de supra malului drept al pârâului Peștiosu, în punctul numit „La Troiță”. Cercetările efectuate în anul 1982 de arheologii Lia și Adrian Bătrâna ⁹⁹, au scos la lumină urme de construcții, ilustrând existența unei biserici din clasa celor de plan dreptunghiular, formată din altar și naos și construită din lemn. A fost

⁹⁷ Igor Sava, *Domeniile și privilegiile mănăstirilor moldovenești în prima jumătate a secolului al XVI-lea*, Analele Științifice ale Universității de Stat "Bogdan Petriceicu Hașdeu" din Cahul, vol. II, 2006, pag. 37-38

⁹⁸ Cercetările arheologice din ultimii ani, efectuate cu ocazia restaurării ansamblului mănăstiresc, vor aduce noi date și vor schimba, probabil, istoria mănăstirii și a acestor meleaguri.

⁹⁹ Lia și Adrian Bătrâna, *Cercetările arheologice de la Tazlău (com. Tazlău, jud. Neamț)*, în *Arheologie Medievală*, V, 2005, pag. 77-86

recoltat material ceramic care, deși nu foarte bogat, împreună cu celelalte indicii, susțin încadrarea cronologică a bisericii în cursul secolului XV.

În urma observațiilor la nivelul suprafeței topografice și a sondajului efectuat în anul 1990 în incinta actualului ansamblu mănăstiresc, s-a constatat existența unor vechi construcții aflate lângă zidul de incintă din vest și din nord. S-a observat, de asemenea, și o mare cantitate de depuneri de moloz, provenit de la demolarea construcțiilor specific medievale, resturi menajere aruncate mai cu seamă la colțuri și depuneri naturale de sol. S-a determinat și nivelul de călcare la intrarea în trapeză dar și nivelul trotuarului de protecție de la absida de sud. Au fost depistate fundațiile din prima fază de construire și s-au cercetat două morminte aflate aproape de intrarea în biserică ¹⁰⁰. A rezultat astfel o mare cantitate de materiale arheologice. Materialul ceramic era format din resturi de vase de uz comun, în mare parte întregibile și alte categorii de obiecte cum sunt cahlele și discurile ornamentale dar și obiecte de fier.

După modul de întrebuințare, după tehnologia de execuție, proveniență, ceramica descoperită în incinta mănăstirii de la Tazlău se împarte în mai multe categorii: *ceramică de uz gospodăresc* (oale, străchini, ulcioare, cratițe cu trei picioare, boluri, capace, farfurii), *ceramică fină* de caolin este reprezentată în mare parte de cănițe cu o toartă, ulcioare, sfeșnice, *ceramică de import*, reprezentată prin fragmente de farfurii, ceramică ornamentală (cahle pentru sobe și discurile ornamentale) și elemente de construcție reprezentate de olane pentru aducțiunea apei¹⁰¹.

Au fost descoperite și diverse obiecte de fier: scoabe, cuie, potcoave, cuțite, un fragment de cântar cu pârghie.

Pe lângă clădirile care încă se mai văd în partea stângă a intrării principale, au existat și o serie de alte construcții în care au locuit membrii comunității monahale. Construcțiile de o importanță mai mare au fost amplasate pe latura nordică, având fața spre sud și pe latura de vest, cu fața la răsărit. În spațiul investigat nu au fost însă descoperite urme de locuire contemporane cu biserica zidită de Ștefan cel Mare. S-au identifica două faze de locuire iar în unele locuri, trei faze. Prima fază a fost și cea mai lungă, cu clădiri solide construite pe fundații de

¹⁰⁰ Lia Bătrâna și Adrian Bătrâna, *Cercetările arheologice de la Tazlău*, în M.A., XXIV, Piatra Neamț, 2007, pag. 463-474.

¹⁰¹ Ibidem, pag. 463-474.

piatră, în secolele XVI - XVIII. A urmat o locuire peste cea veche, care după toate datele, a fost reprezentată prin clădiri din lemn ¹⁰².

Ultima fază de locuire nu mai cuprinde întreaga zonă locuită inițial, ci clădiri izolate făcute pe o temelie cu un rând de bolovani fără liant, peste care a fost așezată o grindă de lemn. Acest nivel aparține secolului al XIX-lea, de la 1821 când a avut loc incendiul provocat de turci în timpul urmăririi eteriștilor și până după 1870 când un nou incendiu a distrus ce mai rămăsese și nu s-a mai refăcut, mănăstirea sărăcind ca urmare a secularizării averilor în anul 1863.

2.5. Influența Vămii, a Vadului Tazlăului și a mănăstirii ștefaniene asupra evoluției habitatului uman

Una dintre cele mai importante realizări ale mareului domn Alexandru cel Bun a fost organizarea Cancelariei domnești, care a ajutat la o mai bună funcționare a statului medieval moldovenesc. Aici erau redactate hrisoave, de către grămăticsi, dieci sau pisari, majoritatea fiind documente de danie a unor sate sau părți de sate, vămi, locuri pustii etc. Se păstrează astfel din timpul cărmuirii sale un număr de 97 de documente, din care două fac referire la Vama Tazlăului. Înființarea punctului vamal de pe Tazlău se încadrează problemei fundamentale a organizării și evoluției sistemului vamal specific evului mediu.

Fixarea punctului vamal pe Tazlău a fost influențat de formele de relief (situat la limita dintre valea Bistriței și valea Tazlăului), de orientarea râului Tazlău Mare, pe direcție N-S dar și de existența vadului de sub Cetățuie, peste râul Tazlău, care a determinat orientarea drumului comercial de-a lungul Văii Tazlăului Mare. Având forma unei movile uriașe, apare ca un deal bine individualizat în urma captării laterale a pâ râului Cociorvei de către râul Tazlău. Vadul a fost folosit pentru circulația persoanelor și a bunurilor, fiind construit probabil aici un pod fix. În această locație se percepeau taxe vamale, cea mai cunoscută fiind *brudina* ¹⁰³ și mai apoi vama mănăstirească, ale cărei venituri mergeau către mănăstire. Avea rolul de a evita practicarea evaziunii vamale de către negustorii care transportau diverse bunuri (îndeosebi sare) dinspre Târgu Ocna spre Târgu Neamț și Suceava. Cu siguranță că pe râul Tazlău existau și alte vaduri, unele fiind folosite pentru

¹⁰² Ibidem, pag. 463-474.

¹⁰³ Brudina: taxă vamală plătită la trecerea unui vad de către negustori (conform DEX)

instalarea morilor de apă (cum este cel de la Ludași-Balcani) ¹⁰⁴. Nu este o certitudine, dar putem crede că vama de la vadul Tazlăului este cu mult mai veche, posibil anterioară formării statului medieval moldovenesc, dacă ținem cont că se află la trecerea între Valea Tazlăului și cea a Bistriței. Această vamă a fost deci una aparte, situată în apropierea unui vad.

Din documente reiese o primă mențiune a unei vămi sau vad pe Tazlău încă din anul 1400, 29 iunie. Astfel, Alexandru cel Bun întărește hotarele unui sat aflat pe Tazlău ¹⁰⁵, care cade în drum până la "vadul mare" ¹⁰⁶. Elementele menționate în respectiva hotărnicie ("drumul mare", "vad") ne face să credem că este vorba despre un vad folosit de către negustori, care plăteau o taxă de trecere unui proprietar și nu de un vad de moară. După toponimie se poate însă să nu fie vorba despre Vama de pe Tazlău menționată în documentele ulterioare, dar importanța documentului este prețioasă deoarece toponimul Tazlău apare pentru prima dată în documente scrise.

Următoarea mențiune documentară a unei vămi la Tazlău datează din anul 1431, 6 februarie, tot de pe vremea lui Alexandru cel Bun, vama aflându-se sub administrația vameșilor de la Bacău. Avea rolul de a reduce contrabanda pentru acei negustori care încercau evitarea vămile mari de la Târgu Trotuș și Bacău¹⁰⁷. Putem spune că este de fapt atestată pentru prima dată o așezare în această parte a Tazlăului, deoarece cu siguranță că aici trebuiau să existe slujbași care să deservească vama și care locuiau permanent în preajma vămii. Considerăm că această mică așezare s-a dizolvat atunci când voievodul Alexandru și-a retras străjile domnești de aici, Vama de pe Tazlău intrând în administrarea mănăstirii Bistrița. Mai târziu satul se dezvoltă în preajma lăcașului monahal, a cărei moșie va fi înzestrată de domnitori cu sate, poieni, ochiuri de apă, mori și robi țigani sau tătari.

O altă mențiune documentară a vămii de la Tazlău din secolul XV datează din timpul primului an de domnie al lui Ștefan cel Mare (1457, 8 septembrie). Probabil lupta fratricidă pentru tron dintre urmașii lui Alexandru cel Bun a dus la decăderea Moldovei și implicit a vămii tazlăoane (în acele vremuri vămile erau importante surse

¹⁰⁴ Constantin Tofan, *Vaduri și „poduri umblătoare” pe teritoriul Moldovei medievale*, articol publicat în AC, AANB, vol VII, Ed. Magic Print, Onești, 2012, pag. 28-29.

¹⁰⁵ Se poate să fie vorba, după toponime și sate de Tazlăul Sărat...De verificat...

¹⁰⁶ DRH, I, întocmit de către Constantin Cihodaru, Ioan Caproșu și Leon Șimanschi, Editura Academiei, București, 1975, doc 10, p. 15.

¹⁰⁷ DRH, A, I, 101, p. 150.

de venituri ale domniei), fapt ce explică lipsa mențiunii acestui post vamal în documente, în perioada 1431-1457. Acum este întărită mănăstirii Bistrița vama de la Tazlău. În document se menționează că tot venitul vămii să revină mănăstirii, fără nici un fel de scutire.¹⁰⁸ Putem crede că aici exista un sat, cu locuitori ce aveau privilegii și scutiri.

Trei ani mai târziu, 1460, 23 aprilie, Ștefan cel Mare întărește mănăstirii Bistrița vama de la Tazlău: ”să fie mănăstirii noastre mai sus spuse uric cu tot venitul, neclintit niciodată în veci”¹⁰⁹. Ultimile două documente au fost redactate la Curtea domnească de la Suceava.

Vama Mare a Tazlăului începe să țină de Vama Bacăului începând cu anul 1576, așa cum reiese dintr-un hrisov emis în timpul domniei lui Petru Șchiopul Voievod, care o dăruia mănăstirii Bistrița¹¹⁰.

Vama de la Tazlău apare menționată și într-un hrisov emis pe vremea domnitorului Miron Barnovschi la data de 10 aprilie 1629, prin care acesta porunca slujbașilor domnești din ținutul Bacăului, să-i lase în pace pe oamenii satului Borlești, din apropierea vămii, deoarece aceștia sunt scutiți de toate dările, în afară de cislă, pentru slujba făcută la apa Tazlăului, ca și alți străjeri de la Tazlău.¹¹¹ Documentul arată astfel și că satul Borlești, ce aparținea Ținutului Neamțului, și Vama Tazlăului, care era vamă de ținut, cu satul din preajma sa, au fost trecute la Ținutul Bacăului. Observăm așadar că străjerii Vămii aveau obligația să țină straja Tazlăului, a Drumului Mare și a culmilor de veghe și strajă, fiind în schim scutiți de o derie de dări.

Un alt document care face referire la Vama Tazlăului, datează din 27 octombrie 1658, emis la Târgu Frumos de către voievodul Gheorghe Duca. Acesta porunca slujbașilor domnești ai Ținutului Bacăului să nu-i mai mârhească cu dări pe oamenii satului Borlești, pentru că aceștia erau scutiți de dări, la fel ca și celelalte străji ale Tazlăului Mare. Acest document ne îndeamnă să credem că straja Vămii de la Tazlău funcționa încă, la fel ca pe vremea marilor voievozi. Probabil că străjerii de la Borlești care țineau strajă la vama Tazlăului, fiind aflați la granița dintre

¹⁰⁸ DRH, A, II, doc 65, pp. 94-97

¹⁰⁹ DRH, A, II, doc 93, pp. 133-135.

¹¹⁰ Ion Lupu, *Sub semnul marelui Ștefan*, pag 202, Editura Plumb, Bacău, 2003 (sursă nesigură, în lucrarea sa nefiind menționate la notele de subsol documentele analizate și interpretate)

¹¹¹ Gh. Vârtolaș, *Mănăstirea Tazlău-500 de ani de existență*, Editura Mitropoliei, Piatra Neamț, 1996, pag. 53

Ținutul Bacăului și Ținutul Neamțului, erau supuși la dări din partea slujbașilor domnești, ceea ce le aducea permanent nemulțumiri ¹¹².

Importanța Văii Tazlăului scade odată cu începutul secolului al XVIII-lea, mai ales odată cu instalarea domniilor fanariote. Prezența ei însă punctase deja decisiv în istoria Văii Tazlăului Mare.

Existența vămii a contribuit cu certitudine nu doar la dezvoltarea comerțului în zonă, ci și la întemeierea micii așezări medievale din imediata vecinătate, deoarece vama avea nevoie de străjeri dar și de pălmași pentru diverse munci. Oamenii micilor așezări din jur asigurau straja la vadul de trecere de la Tazlău, însoțind convoaiele de care ale negustorilor și pe cele domnești. Trecerea carelor, mai ales la ape mari, se făcea pe un pod construit din bușteni și tras mai apoi cu boii de pe un mal pe celălalt. Râul avea în acele vremuri albia mai adâncită și mai stabilă decât acum, trecând printr-un codru adânc, format din sălcii, plopi și arini bătrâni, cu maluri mai înalte decât cele pe care le cunoaștem astăzi, formând din loc în loc ghioluri adânci. Vadul era amenajat și întreținut de străjeri, care erau scutiți de anumite biruri. Vama a fost dăruită mănăstirii Bistrița, așa cum am văzut că reiese din hrisovul domnesc emis la Suceava, în 6 februarie 1431, din timpul domniei lui Alexandru cel Bun.

Apariția și dezvoltarea satului Tazlău s-a făcut în jurul a două nuclee, pe parcursul a mai multe etape istorice, fiind strâns legate de prezența mănăstirii aici. Primul nucleu s-a cristalizat între locul cunoscut sub numele de: „La Coborâș” și „Podul Terasei”, pe valea îngustă a râului. Al doilea nucleu a luat naștere ca urmare a fenomenului transhumanței, când mai multe familii de oieri transilvăneni, atrași de bogăția pășunilor din zonă, și-au întemeiat sălașe, la început pe dealurile Cociorveului, după care au coborât în vale și și-au construit gospodării permanente ¹¹³.

Nucleul inițial, situat între Coborâș și pârâul Peștiosul și format în jurul mănăstirii voievodale, s-a extins mai apoi pe firul Văii Tazlăului Mare, pe partea stângă. O ramificație s-a extins în amonte pârâului Peștiosul. În Evul Mediu, satul era format pe lângă localnici clăcași supuși mănăstirii și de oameni de „strânsură”, adică veniți de bună voie. Majoritatea populației erau țărani români ortodocși.

¹¹² Gh. Vârtolaș, *Mănăstirea Tazlău-500 de ani de existență*, Editura Mitropoliei, Piatra Neamț, 1996, pag. 63

¹¹³ Ibidem, pag. 68

Călugării de la mănăstire erau români ortodocși veniți din împrejurimi, dar și călugări greci, care după 1821 au plecat ¹¹⁴. Observăm deci că satul se dezvoltă în jurul mănăstirii, fiind strâns legată de aceasta.

În concluzie, se poate spune că așezarea s-a dezvoltat în jurul primei mănăstiri ctitorită de Alexandru cel Bun, aflată la cca 300 m spre nord est față de actuala așezare a mănăstirii și a văzii tazlăuane, menționată pentru prima dată în documente de cancelarie în anul 1431. Credem că mica așezare a luat ființă chiar înainte de domnia voevodului Alexandru cel Bun, probabil terenurile de pe apa Tazlăului Mare aflându-se în proprietatea unor mici boieri, ca mai apoi să evolueze ca sat de oșteni și "slugi" domnești libere, până la trecerea acestor terenuri în proprietate domnească, în anul 1419, așa cum reiese din documente. Ulterior, dinamica habitatului rural este strâns legată de mănăstirea ștefaniană, zidită la 1497.

Ștefan cel Mare înzestrează mănăstirea de la Tazlău, confirmând lui Pătru, fiul lui Bîlco, stăpânire asupra satului Flocești (astăzi cătunul Olari din Frumoasa), pe apa Tazlăul Mare, cu mențiunea, ca „privilegiile ce le-a avut pentru acest sat, Flocești pe Tazlăul Mare, de la bunicul său Alexandru voevod și de la unchiul nostru, Iliaș voievod și Ștefan voievod, aceste privilegii ale lui pe care le-a avut, au ars toate în casa lui Rusul din Flocești, atunci cînd a ars și privilegiul unchiului nostru, pan Vlaicul”¹¹⁵. Mai târziu, Ștefan cel Mare „întărește lui Pătru Bîlco stăpânire pe satele Balcanii și Domireștii, ce sînt pe Tazlăul cel Mare, ca să-i fie lui ocine cu tot venitul”¹¹⁶ iar la 16 ianuarie 1491 a cumpărat satul Flocești pentru Mănăstirea Tazlău¹¹⁷.

Satul a avut o evoluție spațială lentă, nedepășind 20-30 de locuințe. Oricum, străvechii locuitori ai satului, fie de-au fost daci sau romani colonizați, nomazi sau năvălitori ce s-au statornicit în timp pe valea Tazlăului Mare, refugiați sau strămutați din alte ținuturi, robi tătari sau turci pe moșia mănăstirii, s-au constituit într-o obște sătească de sine stătătoare, urmând cursul istoriei în mod asemănător celorlalte comunități rurale din Țara Moldovei.

¹¹⁴ Ibidem, pag.71

¹¹⁵ DIR, A. Moldova, Vol I, Veacurile XIV-XV, pag. 392.

¹¹⁶ DIR, A. Moldova, Vol I, Veacurile XIV-XV, pag. 421.

¹¹⁷ DIR, A. Moldova, Vol I, Veacul XV,, pag. 264. Și DRH, A, III, doc 86, pp. 169-173.

2.6. Evoluția habitatului uman în epocile modernă și contemporană

Începutul secolului XVIII încheie așadar o perioadă din istoria mănăstirii și a satelor din preajma sa. Intervin o serie de elemente de noutate, care chiar dacă nu contribuie la dezvoltarea de moment a comunităților văii Tazlăului Mare, conduc la o serie de "revoluții", după cum le numea Gh. Platon, pe plan economic, demografic sau agrar, fenomene care vor culmina odată cu reformele domnitorului Al. I. Cuza.

Evenimente istorice importante în teritoriu:

- în anul 1711 domnitorul Constantin Mavrocordat închină Mănăstirea Muntelui Sinai ¹¹⁸. Viața culturală a călugărilor de la mănăstirea Tazlău își pierde astfel din strălucire odată cu nașterea regimului fanariot în Moldova.

- Între anii 1695-1705 și 1743-1863 mănăstirea Tazlău a fost închinată Sfântului mormânt. Este o perioadă întunecată pentru comunitatea monahală, interesul egumenilor străini fiind ca numărul monahilor să fie cât mai mic, suficient cât să poată supraveghea producția pe proprietatea bisericească.

- în anul 1717 locuitorii satelor din întreaga vale a Tazlăului Mare au fost împrăștiați din cauza invaziei tătarilor. Din acest motiv, unii nu s-au mai întors niciodată pe locurile natale. Acest eveniment tragic este urmat de bejenia unor români ardeleni peste Carpații Răsăriteni, în această perioadă mai mulți refugiați stabilindu-se pe moșia satelor mănăstirești, unde între timp se instalase sărăcia și dezordinea ¹¹⁹. Întrebarea evidentă care se naște este: de ce locuitorii satelor de pe Valea Tazlăului Mare și-au părăsit vatra strămoșească? Pentru a răspunde la această întrebare trebuie cercetate evenimentele istorice în perioada 1700-1740. Astfel, aflăm că "*...O parte din boierii moldoveni, nemulțumiți de domnul fanariot, Mihai Racoviță (1716-1726), au cerut ajutor Austriei. Împăratul a trimis în Moldova un detașament de armată sub comanda căpitanului Ferent, cu intenția de a-l răpi pe domn. Odată cu intrarea în țară a detașamentului de austrieci, de partea lui au trecut locuitorii multor orașe și sate moldovenești, sperând și ei să scape de asuprirea regimului fanariot. Mihai Racoviță i-a chemat în ajutor pe tătari, care au nimicit cătanele împărătești și l-au făcut prizonier pe căpitanul Ferent. După biruință,*

¹¹⁸ *Monografia comunei Tazlău*, în Anexe PUG Tazlău, 2009

¹¹⁹ Stau dovadă în acest sens numele de familie Mocanu, Țuțuianu, Ardeleanu, Ungureanu ș.a., familii care s-au statornicit aici începând cu secolul XVIII.

domnul Moldovei a îngăduit tătarilor, ca drept răsplată, să jefuiască teritoriul țării cuprins între Siret și Carpații Răsăriteni." ¹²⁰.

Acest eveniment s-a petrecut tocmai în anul 1717 și se pare că și satul mănăstirii de la Tazlău a fost afectat de invazia tătarilor. Unii dintre cei refugiați nu s-au mai întors niciodată, trăind în poziție de "fugari", alții s-au întors înapoi în satul mănăstirii, fiind chiar gazde pentru unii venetici din Transilvania.

- În anul 1743 mănăstirea este trecută sub administrația egumenilor greci, urmând o perioadă de negură în istoria vieții mănăstirești și a locuitorilor dependenți de aceasta, perioadă care se va termina târziu, abia după jumătatea secolului XIX, odată cu reformele de împrumțărare și cu secularizarea averilor mănăstirești de pe vremea domnitorului Alexandru I. Cuza. De reținut că pe măsură ce regimul fanariot își consolida poziția în Moldova, viața țăranilor dependenți devenea din ce în ce mai grea. Avizi de avere, călugării greci au inițiat o acțiune sistematică de expansiune, prin acapararea unor terenuri, cumpărături derizorii, propovăduirea cultului pentru daniel, întărirea hotarelor prin acte de stăpânire (uneori falsificate) și diverse măsuri organizatorice. Egumenii greci se considerau liberi de a da explicații în fața orânduirii, declarând că nu au a da seamă nimănui, de nimic, declarându-se proprietari pe mănăstirea închinată. În această perioadă satul și viața sătească simte un recul puternic, restrângându-se ca limite în teritoriu și scăzând ca număr de locuitori. Grecii veniți s-au îmbogățit pe seama românilor și a mănăstirii, tot venitul mergând către Sfântul Mormânt.

Satele suferă un regres accentuat, atât pe plan economic, cât și demografic, situația grea impusă conducând la o migrație a țăranilor înspre alte regiuni ale Moldovei, acestea rămânând în continuare supuse mănăstirii (Tazlău, Frumoasa, Balcani).

Situația politică a Moldovei, care devine teatru de luptă a războaielor ruso-turce, amplifică înăsprirea vieții locuitorilor Văii Tazlăului Mare. Mănăstirea pierde din gloria secolelor anterioare datorită închinării sale la Sfântul Mormânt, pierzând mult și din puterea economică. Probabil că mănăstirea a fost și jefuită pe timpul lui Mihai Racoviță, când toate mănăstirile de sub munte au avut de suferit: „În mănăstirea Tazlăului se pare că s-au cuibărit și ceva catane și nemți pe timpul lui Racoviță, că atunci când domnul trecând cu oastea în gios la Bacău, după ce au intrat

¹²⁰ C. Giurescu, ISTORIA ROMÂNILOR, ed . 1971

cu oastea prin codru pe Tazlău, au ieșit câțiva nemți și catane din Tazlău cu o strajă, neștiind nimic de oastea ce le venea asupra”¹²¹. Secolul al XVIII-lea a fost unul întunecat atât pentru mănăstirea de la Tazlău, cât și pentru locuitorii satului dependent de mănăstire. Disciplina monahală se destramă iar preoții greci sosiți la mănăstire au impus măsuri aspre sătenilor, prin creșterea numărului zilelor de clacă și a birurilor, devenite împovărătoare. Mulți dintre săteni s-au retras pe dealurile și munții din jur pentru a scăpa de viața grea impusă de călugării mănăstirii. Unii au fugit chiar de pe moșia mănăstirii, în așa numitele slobozii, de unde de multe ori erau aduși înapoi de călugării greci și supuși la munci și mai grele.

În prima jumătate a secolului al XVIII-lea satul era dezvoltat în jurul mănăstirii, evoluția sa fiind strâns legată de aceasta. Satul număra probabil în jur de 20 -30 de case, așezate în preajma lăcașului mănăstiresc.

În a doua jumătate a secolului al XVIII-lea (1773-774) satul cunoaște o oarecare evoluție spațială, cu siguranță influențată de reformele lui Constantin Mavrocordat în Moldova. Reforma fiscală (1741-1743) și măsura desființării veciniei (1749) au scopul de a pune capăt abuzurilor și de a ameliora nivelul de trai din acele vremuri, deși au provocat nemulțumiri în rândul mănăstirilor și a boierilor. Obligațiile țăranilor-scutelnici față de înaltul cler se fixau în bază de contract și pe un termen limitat. O atenție sporită a acordat-o și Bisericii. Printr-o dispoziție domnească era interzisă ridicarea la rang bisericesc a persoanelor neștiutoare de carte. C. Mavrocordat a cerut, de asemenea, de la egumenii mănăstirilor de țară să prezinte dări de seamă anuale referitoare la activitatea lor gospodărească. Ținând cont de supărările călugărilor cu privire la activitatea egumenilor greci fanarioți numiți de mitropolie, domnul a enunțat o dispoziție privind alegerea pe viață a egumenilor numai din rândurile călugărilor autohtoni. Reforma juridică a țăranilor șerbi a fost promulgată de domn în timpul domniei sale în Moldova (1748-1749). A convocat la 9 aprilie 1749 Marea Adunare a țării, la mănăstirea Trei Ierarhi din Iași. Din Așezământul de dezrobire și din relatările cronicarului Pseudo-Enache Kogălniceanu, aflăm că se stabilea statutul vecinilor în comparație cu țăranii slobozi stabiliți pe moșii boierești și mănăstirești. S-a recunoscut abuzul comis prin asimilarea vecinilor cu robii țigani, și s-a stabilit că vecinii vor fi considerați “săteni megieși fără moșie”.

¹²¹ C.N.Fedeleş, *Monografia Băncii Populare Păstrarea*, Tipografia Gheorghiu, Piatra Neamț, 1914, pag. 16

Legislația agrară a avut drept scop asigurarea solvabilității țăranilor la prestarea dărilor către stat, obiectivul principal fiind mobilizarea resurselor țării în vederea îndeplinirii cerințelor Porții. Au fost motivele pentru care Poarta a susținut aceste reforme. Cu siguranță că reformele lui C. Mavrocordat din timpul regimului fanariot (chiar dacă acesta nu era agreat) au avut efect modernizator și asupra Tazlăului, cu rezultate favorabile în perioada care a urmat. După efectuarea recensământului ordonat de mareșalul de câmp Rumeanțev în anul 1774, aflăm că satul mănăstirii Tazlăului făcea parte din Ținutul Bacăului, Ocolul Tazlăului Mare de Sus și cuprindea 49 de case (2 preoți, 2 femei sărace, 18 țigani, 27 scutelnici).¹²²

Figură 10. Tazlăul pe harta lui Hora von Otselowitz, Moldawier-Wallachisch Militar-Regiment (1773-1774)¹²³

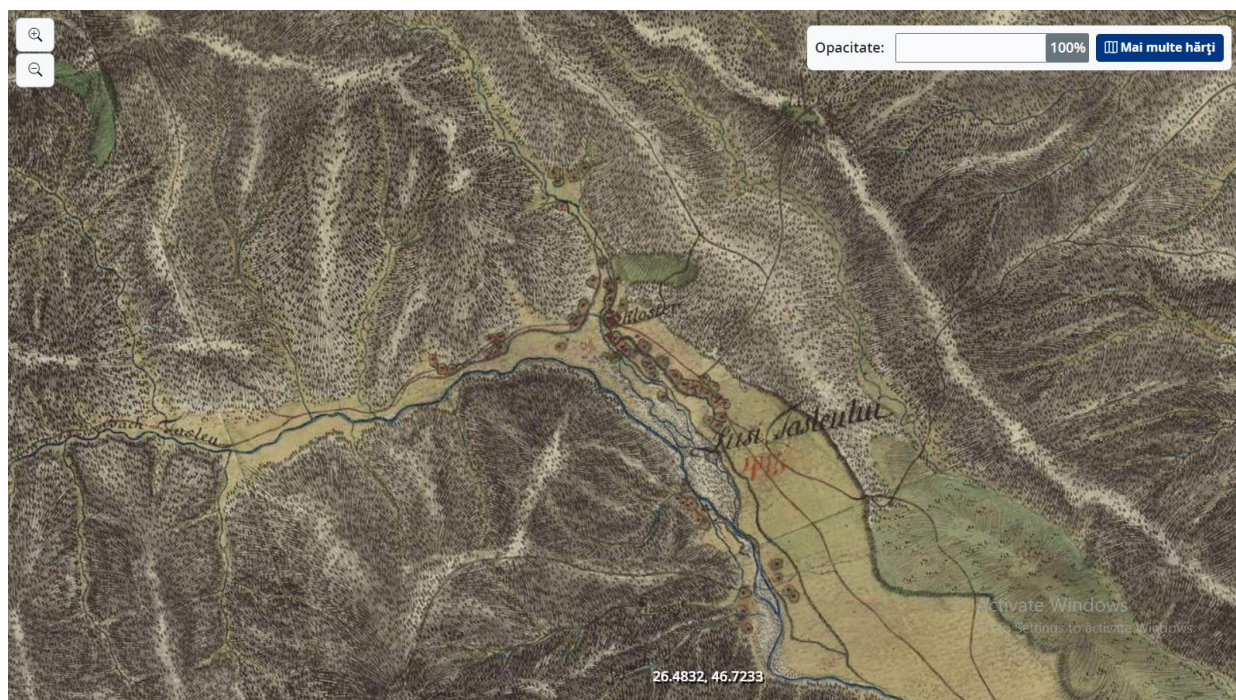
Robii mănăstirii erau proveniți din confirmări domnești, dani, vânzări sau schimburi de robi. Dezrobirea țiganilor avea să aibă loc abia în 1855, când Divanul Obștesc al Moldovei adopta în unanimitate legea privind emanciparea țiganilor. Se încheia un proces care a făcut ca robii țigani să fie eliberați cu șapte ani mai devreme decât sclavii negri din Statele Unite ale Americii. Din păcate, entuziasmul eliberării țiganilor fără despăgubire s-a risipit destul de repede, problemele integrării acestei noi populații libere dovedindu-se mai grele decât posibilitățile de rezolvare ale clasei politice din acea vreme, dar și după aceea. Astfel, la începutul secolului XX în Tazlău

¹²² ACAD. ȘT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chișinău 1975, p. 305

¹²³ Sursa: <https://maps.arcanum.com/ro/map/firstsurvey-moldva>

mai erau vreo 80 de familii de țigani, ai căror bătrâni fuseseră robi ai mănăstirii. Aceștia "duceau viață grea, de pălmași, desprețuind hărnicia și munca din greu". (C.N.Fedeleş, *Monografia Băncii Populare "Păstrarea" și a Societății coopertative de păduri "Toporul" din comuna Tazlău, jud. Neamț, Piatra Neamț, 1914, pag. 12).*

Spre sfârșitul secolului al XVIII-lea, (1788-1790) satul se dezvoltă oarecum într-un ritm rapid, existând acum cca 50 de locuințe , cele mai multe fiind așezate tot în preajma mănăstirii.

Figură 11. Tazlăul pe harta lui Hora von Otselowitz, considerată prima hartă modernă a Moldovei¹²⁵

Apar noi locuințe pe malurile pârâului Peștiosu, iar noutatea este dată de apariția unor locuințe așezate în valea montană îngustă a râului Tazlău. Un grup de 7-8 locuințe se dezvoltă și pe malul drept al Tazlăului, sub Măgură, zonă cunoscută astăzi sub numele de "Peste Baltă". Tabloul rural este întregit de un ultim grup de locuințe, aflat izolat față de celelalte trupuri de sat, în partea sudică a satului, către satul Frumoasa.

Această analiză a fost construită pe baza datelor culese de ofițerul austriac Oztzellowitz, în Memoriul lucrărilor cartografice referitoare la războiul antiotoman (1787-1791), redactat în anul 1792 și publicat de N. Docan în perioada anilor 1911-

¹²⁵ Harta Moldawischen Districten (1788-1790) - First Military Survey. Sursa: <https://maps.arcanum.com/ro/map/firstsurvey-moldva/>

1912. Credem că aceste date nu corespund în totalitate realității și nu pot fi apreciate ca cifre absolute, dar reprezintă o sursă istorică valoroasă, documentele din acea vreme fiind rare.

Sistemele de proprietate, reformele din 1864 și împrumutarea tinerilor însurăței din 1878-1879

Proclamația de la 1848: „emanciparea mănăstirilor închinată”, exprimată prin glasul lui N. Bălcescu, urmează să fie împlinită abia sub domnia lui Al. I. Cuza. Înainte ca averile mănăstirești să fie secularizate, toate veniturile erau încasate de egumenul grec. Deși colosale, aceste venituri nu conduceau la dezvoltarea mănăstirii și a satului, contemporanii cunoscând numeroasele lipsuri ale mănăstirii și ale sătenilor¹²⁶. Inclusiv reparația mănăstirii din anii 1858-1859 a fost făcută de mântuială de către egumenul grec, denaturând stilul bisericii lui Ștefan, fiind exersată o adevărată barbarie asupra tuturor componentelor ansamblului mănăstiresc.

Inclusiv sătenii Tazlăului au păstrat în memorie amintiri întunecate despre perioada administrației grecești, despre caznele la care erau supuși dar și despre luxul în care se dezmiarda conducerea mănăstirii. Renumită era pedeapsa „în butuc sau călădăul” de la intrarea în mănăstire, unde clăcașii nestatornici în muncile ce se cereau făcute erau pedepsiți, fiind așezați pe un butuc de lemn și loviți cu biciul¹²⁷.

Reforma din 1864 și sistemele de proprietate

Începând cu data de 11 decembrie 1863, multe lipsuri ale sătenilor români au ajuns la final, neuitatul Al. I. Cuza redând țării cca 30% din terenuri împreună cu tot venitul lor, în urma actului de secularizare. La această dată monahii mănăstirii erau puțini dar obțineau foloase mari.

Proprietatea funciară eclesiastică

Cele 11 moșii pe care le deținea mănăstirea de la Tazlău au trecut în proprietatea statului român. Odată cu plecarea grecilor, ctitoria lui Ștefan a fost însă despuiată de numeroase odoare și bunuri de inventar ¹²⁸. Secularizare averilor

¹²⁶ Pr. Gh. Vârtolaș, *Mănăstirea Tazlău 500 de ani de existență*, Editura Mitropoliei, Iași, 1996, pag. 56.

¹²⁷ *Ibidem*, pag. 58.

¹²⁸ Bătrânii satului au transmis din generație în generație fuga monahilor greci, mulți apucând drumul codrilor Goșmanului, unde se zice că au ascuns mulți galbeni, undeva sub plai, într-o oală de lut.

mănăstirești aduce cu sine părăsirea mănăstirii de către călugării greci, țărani stabiliți pe moșie devenind liberi și independenți.

După secularizarea amintită, Mănăstirea Tazlăului va fi condusă de egumeni români. Mănăstirea mai avea acum în proprietate cca 70 ha de teren iar serviciile religioase erau săvârșite de preoți de mir. Începând cu anul 1894 mănăstirea trece în rândul bisericilor parohiale, situație în care va rămâne până în 1990 ¹²⁹.

Proprietatea țărănească

În timpul domniei lui Alexandru Ioan Cuza au fost emise o serie de legi în favoarea țăranilor. Țăranii au fost eliberați de sarcinile feudale și împrumătăriți cu loturile de pământ pe care au început să le folosească prin răscumpărare. Legea agrară a marcat astfel o pagină importantă în evoluția și stabilizarea proprietăților funciare și mai ales în viața țăranilor dependenți. Acest eveniment a creat însă și frământări spirituale în rândul țăranilor pentru a lua în stăpânire suprafețele de teren cuvenite fiecăruia.

Caracteristicile principale ale satelor clăcășești Tazlău și Balcani erau sărăcia și simplitatea locuințelor. Acestea erau așezate pe cele mai neroditoare pământuri, fără să fie împrejmuite. Reforma agrară din 1864 a constituit însă un factor important în evoluția comunităților sătești, contribuind la trecerea acestora de la aspectul medieval la cel modern ¹³⁰.

În anul 1879 comuna Tazlău se număra printre cele 49 de comune ale județului Neamț, organizate și conduse conform legii comunale din 31 martie 1864 ¹³¹.

Odată cu împrumătarea însurășilor din 1878, apar și o serie de probleme, izvorâte din situația social-economică a vremurilor, situație ce se va prelungi până în 1886. Astfel, suprafețele de pământ cuvenite însurășilor s-au îngustat la minimum, pe motiv că nu sunt suprafețe disponibile pentru împrumătarea acestora. S-a hotărât ca o parte dintre aceștia să se stabilească în noile comune înființate, însă, din cauza sărăciei acest lucru nu s-a întâmplat. Așadar, pe moșiile satului Cut au fost împrumătăriți 91 de tineri însurăși din Tazlău, însă lipsa

¹²⁹ Fondul 64 *M-rea Tazlău 1419 - 1874* Predat la SJAN IASI și fondul 271 *Schitul Tazlău 1835 – 1873* Predat la SJAN IASI

¹³⁰ N. Adaniloaie, D. Berindei, *Reforma agrară din 1864*, Ed. Academiei Române, București, 1967 – sinteză.

¹³¹ Leonida Colescu, *La loi rurale de 1864 et la statistique des paysans devenus propriétaires*, Bucarest, 1900, pag. XXXIII.

mijloacelor de transport și a celor financiare a îngreunat strămutarea împrăștiatelor. Din documentele vremii reiese că un număr de 18 însurăți din Tazlău au refuzat strămutarea pe moșia satului Cut, pe motiv că erau la o mare distanță de această așezare. Aceștia cereau în schimb să li se dea pământ pe moșia satului Tazlău, chiar „locurile cele mai rele, cu ponor și tufărișuri”¹³².

De asemenea, reiese din documente că delimitările arbitrare făcute de comisii au creat o stare de tensiune, de nemulțumire, pentru o parte dintre tinerii însurăți. Aceștia se plâneau „pentru lipsa în contului pământului ce li se cuvine după lege, atribuind această lipsă la două cauze: cea dintâi, că statul prin delimitare nu le-a dat tot pământul după tabelul de constatare și cea de a doua că cei mai bogați și mai sumeți dintre dânșii stăpânesc pământuri mai bune și mai mult decât li s-ar cuveni”¹³³. Drept consecință, au avut loc procese cu Statul pentru revendicarea terenurilor luate din cauză că nu s-au strămutat¹³⁴.

Cu toate acestea, împrăștierea însurăților din anii 1878-1879, a constituit un pas înainte în ce privește dezvoltarea capitalismului la sate. Chiar dacă nu se poate nega însemnătatea reformei de la 1864, aceasta nu a putut reda țăranilor totală independență față de marea proprietate, din cauza insuficienței pământului de pe vechea moșie mănăstirească. Astfel, la Tazlău, numărul pâlmașilor depășea cu mult numărul clăcașilor împrăștiți. După dosarele din 1909, 56,68 % dintre țăranii tazlăoani nu aveau pământ, fiind în continuare pâlmași¹³⁵.

Proprietatea funciară de stat

După secularizarea averii mănăstirii Tazlău, Statul deține un procentaj cu mult mai mare din proprietatea funciară decât țăranii împrăștiți. Situația este specifică întregii zone de sub munte a județului Neamț, deoarece pădurea deține o pondere foarte mare. Astfel, prima măsurătoare modernă a pădurii și a moșiei Tazlăului a fost opera inginerului hotarnic Scarlat Osvalt. Din tabelele hărților sale reiese o suprafață de 16.00 de fălci, adică aproximativ 22912 hectare. În 1857 moșia avea în proprietate 10000 de fălci, deci 14322 hectare¹³⁶.

¹³²Arhivele Statului, Neamț, fondul Prefectura Neamț, dosar nr. 1/1879, f. 751-755.

¹³³Gh. Tănase, *Împrăștierea însurăților pe moșiile statului din județul Neamț (1878-1879)*, în M.A., II, 1970, pag. 458.

¹³⁴*Ibidem*, pag. 466.

¹³⁵Mihai Șurubaru, *Structura proprietății funciare în județul Neamț după înfăptuirea reformei agrare din 1864*, în M. A., XXI, 1997, pag. 408

¹³⁶*Ibidem*, pag 409.

Câțiva ani mai târziu, I.S.Zăvoainu, în *Monografia Ocolului Silvic Tazlău*, pe baza hărților existente la 1913, dă o suprafață de 14.700 de fălci (21053,34 ha), compusă din 13100 fălci și 60 de prăjini de pădure (18761 ha) și 1600 fălci (2291 ha) de arătură, fânețe și pășune. Ciudat este faptul că acesta amintește că aceste cifre sunt rezultate ale măsurătorilor lui Osvalt.

În concluzie, 89,12 % din suprafață era reprezentată de pădure, pământul cu care puteau fi împrumietăriți țărani deținând un procent de doar 10,88 %. Astfel, conform legii, doar 2291 ha de teren intrau în calculele pentru împrumietărire. Clăcașii trebuiau să primească suprafața de 1512 ha (2/3 din moșie), fiind până la urmă împrumietăriți cu 2195 ha. În final, cei 555 de clăcași din Tazlău și biserica au primit 1433 fălci și 67 de prăjini (cca 2053 ha). Vedem astfel că Statul i-a împrumietărit pe clăcași fără a mai ține cont de partajarea legală în trei, evitând așadar ca moșia să devină prea strâmtă iar țărani să primească mai puțin pământ decât li se cuvenea. Țărani au primit între 93,87 % și 87,67 % (fără pământul bisericilor) din întreaga suprafață de pământ (1600 de fălci de arătură, pășune și fânețe)¹³⁷. Rezultă că împrumietărirea pe domeniile Statului s-a făcut în condiții avantajoase pentru țărani clăcași.

În concluzie, reformele din anul 1864 și împrumietărirea tinerilor însurăței din 1878-1879, au constituit un important pas înainte pe calea dezvoltării capitalismului în vechile sate așezate în partea nordică a Văii Tazlăului Mare.

Tazlăul la începutul secolului XX

La sfârșitul secolului XIX, Tazlău era o comună rurală formată din cătunele Tazlău, Frumoasa și Balcani, cu o populație de 2871 locuitori. Dintre sătenii împrumietăriți conform legii rurale din 1864, 280 stăpânesc locurile lor, 184 sunt urmași iar 257 nu au nici un fel de proprietate ¹³⁸.

Dezvoltarea spațială a satului a luat amploare după împrumietărirea foștilor clăcași dependenți de mănăstire, conform legii rurale din 1864. Forma vetrei satului are aproximativ aceeași configurație ca în prezent, schițându-se încă de atunci cele trei axe majore: "Pe Vale", "Peștiosu" și "Axa Principală", de-a lungul malului stâng al râului Tazlău. Pe malul drept se contura cătunul "Peste Baltă", care avea în componență doar câteva case.

¹³⁷ *Ibidem*, pag. 403

¹³⁸ G.I.Lahovari, *Marele dicționar geografic al României*, V, București, 1902, pag. 549.

La debutul secolului XX comuna Tazlău avea în componență aceleași trei sate: Tazlău cu 480 capi de familie, Frumoasa cu 360 capi de familie și Balcani cu 130 capi de familie, numărul total de suflete fiind de 3401, după ultimul recensământ din anul 1912.¹³⁹

Satele

Satul Tazlău. Locuitorii acestui sat sunt majoritatea foști clăcași împroprietăriți în urma aplicării legii rurale din 1864. În vatra satului, în imediata apropiere a mănăstirii Tazlău, se găseau țigani. Bătrânii acestora fuseseră robi ai mănăstirii și erau alcătuiți în vreo 80 de familii. Aceștia duceau viață grea, de pâlmași, disprețuind hărnicia și munca. În alte sate sunt cunoscuți din vechii robi ț. Locuitorii acestui sat sunt majoritatea foști clăcași împroprietăriți în urma aplicării legii rurale din 1864. În vaci, gospodari buni, iubitori de biserică, de școală și de datini¹⁴⁰.

Figură 12. Tazlăul la sfârșitul secolului XIX¹⁴¹

Până la sfârșitul secolului XIX, locuitorii satului duceau o viață liniștită de gospodărie patriarhală, departe de orice contact cu străinii, adăpostiți de codrii de

¹³⁹ C.N.Fedeleş, *Monografia Băncii Populare Păstrarea*, Tipografia Gheorghiu, Piatra Neamț, 1914, pag. 11.

¹⁴⁰ Ibidem, pag. 12

¹⁴¹ Harta Moldavia (1892-1898) Sursa: <https://maps.arcanum.com/ro/map/romania-1892/>

brad greu de străbătut și vechi de veacuri. Anul 1899 aduce însă schimbări majore, odată cu arendarea pe zece ani a zece parchete din pădurea Tazlăului, cu o arendă anuală de 180.000 lei calculată la 6-8 lei bradul, un preț foarte mic cauzat de criza financiară de care era amenințat statul¹⁴². Această arendare aduce schimbări și în modul de viață al tazlăoanilor. Arendașii erau evrei și drept urmare au adus la fabrica de cherestea construită în sat conducători și administratori evrei, în jur de 40-50 de familii. La munca în pădure, pentru refacerea drumurilor au fost aduși în jur 100 de italieni, la munca brută fiind folosiți 200-300 săteni. Sătenii erau mulțumiți de felul cum erau plătiți, încercând drept urmare să se desfacă de vite, considerând că această muncă este o pierdere de vreme. Se simte însă nevoia de a ține boi și cai, foarte utili în pădure, pentru transportul lemnului. Munca la fabrică devine astfel mai avantajoasă decât creșterea vitelor, ocupație de bază până atunci a sătenilor¹⁴³.

Tinerii, căci la pădure lucrau mai ales flăcăii satului, nu au avut mare folos din banii câștigați la fabrică, deoarece câștigând mai bine s-au dedat la cheltuieli care depășeau uneori venitul lor săptămânal, de 12-24 lei. Starea economică devine însă mai spornică, localnicii cumpărând articole provenite de pe piața modernă, în dauna celor produse în casă. Femeile au părăsit furca, fusul, cânepa și țesutul și s-au dedat la o viață ușuratecă, fapt indus de starea economică, schimbându-se odată cu aceasta și starea morală¹⁴⁴.

Debușeul noilor articole necesare vieții sătenilor se afla în cantina fabricii, unde muncitorii făceau plata în fise a căror valoare era cu cca 10 % mai mică decât cea a monedei curente. Astfel, pentru un leu plătit de lucrător, acesta primea marfă doar de 90 de bani, contribuind la asigurarea unor câștiguri însemnate pentru proprietari. De reținut că aceste fise nu aveau valoare în altă parte¹⁴⁵. Starea materială mai bună duce la asigurarea unui lux temporar în orice manifestare de viață (petrecere, alimentație, îmbrăcăminte). Femeile se îmbracă modern, doar bărbații rămânând ceva mai conservatori. Și aceștia însă, dintr-un sentiment de modernizare, schimbă opincile pe bocancii italienești, sumanele grele cu pelerini

¹⁴² *Ibidem*, pag. 12.

¹⁴³ C.N.Fedeleş, *Monografia Băncii Populare Păstrarea*, Tipografia Gheorghiu, Piatra Neamț, 1914, pag. 12

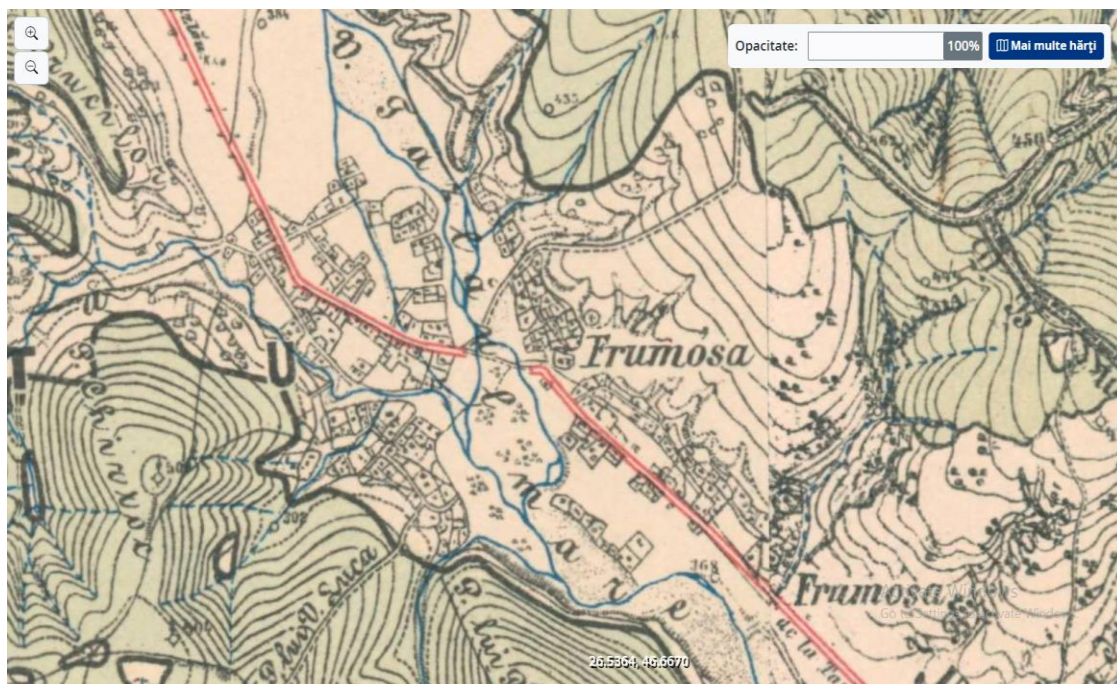
¹⁴⁴ *Ibidem*, pag. 13

¹⁴⁵ *Ibidem*, pag. 13.

italienești și pălăriile cu margini largi prin pălării cu margini înguste verzi, ca ale bavarezilor.

Acest proces de transformare a schimbat și viața intimă a tazlăoanilor, aceștia prinzând gustul berii, al cafelei, al ceaiului sau al cogniacului, în sat funcționând pentru o vreme și o mică cafenea, unde serveau cotiugarii ceaiuri și gustări ¹⁴⁶. Dacă până la 1900, în ajunul Anului Nou se juca ursu, se reprezentau scene dintre moșnegi și oameni de-ai lor și se imitau țiganii, după această perioadă aceste obiceiuri au fost în parte părăsite și înlocuite cu reprezentații unde intrau și evrei, italieni, boieri, diverși funcționari etc, vorbele din dialoguri fiind potrivite noilor personaje. Astfel, în câțiva ani starea materială și morală s-a schimbat într-un mod simțitor.

Satul Frumosa. Ca să ajungi în satul Frumosa, așezat la 9 km mai la sud de Tazlău, pe apa cu același nume, trebuia să treci prin vad, de două ori. Locuitorii erau la acea vreme jumătate români, jumătate unguri, cei din urmă aduși în scurgerea vremurilor pentru munca la moșia Tazlăului, undeva către sfârșitul secolului XVIII. Deși sunt amestecați cu românii, ei își păstrează limba și portul ¹⁴⁷.

Figură 13. Satul Frumosa la sfârșitul secolului XIX¹⁴⁸

¹⁴⁶ *Ibidem*, pag. 14.

¹⁴⁷ C.N.Fedeleş, *Monografia Băncii Populare Păstrarea*, Tipografia Gheorghiu, Piatra Neamț, 1914, pag. 15

¹⁴⁸ Harta Moldavia (1892-1898. Sursa: <https://maps.arcanum.com/ro/map/romania-1892>)

Locuitorii Frumoasei erau cunoscuți pentru olărit iar femeile se ocupau cu cultura cânepei. În partea din jos a satului erau așezați vreo 34-40 de familii de țigani, toți lăutari, veniți în partea locului din ținutul Bacăului pe la jumătatea secolului XIX. Legea rurală din 1864 i-a împroprietărit și pe aceștia. Ei trăiesc de pe urma arcușului și a cobzei, în rest nu fac nici o treabă, dorm și cântă toată ziua ¹⁴⁹.

Satul Balcani urmează imediat după Frumoasa, așezat tot pe apa Tazlăului, în hotar cu ținutul Bacăului. Era locuit numai de români, buni gospodari, mai pricepuți ca cei din celelalte sate și mai economi. Aceștia nu-și părăsesc satul cu lunile, așa cum fac cei din Tazlău, spre a-și căuta de lucru în alte județe. Se ocupă cu creșterea vitelor, lucrează mai mult pământ și sunt cunoscuți pentru meșteșugul de facere a draniței. Sunt și mult mai uniți în treburile sătești și comunale ¹⁵⁰. Un episod istoric neobișnuit merită consemnat în rândurile ce urmează. Așadar, pe la încheierea secolului al XVIII-lea, pe moșia mănăstirii Tazlău se statornicea satul Balcani, sat care își trage numele de la un anume "Bâlco-Băsescu". Acum, câțiva țărani dependenți își strămută gospodăriile peste apa Tazlăului, la gura pârâului "Frumoasa cea Mare", unde nădăjduiau să găsească condiții mai lesnicioase de trai.

Figură 14. Satul Balcani, la sfârșitul secolului XIX. Harta Moldavia (1892-1898)¹⁵¹

¹⁴⁹ *Ibidem*, pag. 15.

¹⁵⁰ *Ibidem*, pag. 16

¹⁵¹ Sursa: <https://maps.arcanum.com/ro/map/romania-1892>

Acestor cutezători li s-au alăturat și alți țărani doritori de libertate, veniți aici din satul Bolătău (familia Goarză) și de pe plaiuri transilvănene (familiile Bârsan, Ciuc, Lupan ș.a), fondând aici o mică așezare cu numele de Balcani-Marginea. Dovadă stă și un text funebru încrustat pe o cruce de piatră aflată în cimitirul din curtea Bisericii (datat 1796), care atestă de fapt vechimea acestui sat. Fără să cunoască hotarele convenționale ordonate de cei mari și puternici, acești țărani "de margine" și-au "aranjat" gospodăriile pe ambele maluri ale pârâului Schitu-Frumoasa, stabilind relații de bună vecinătate. Nu aveau de unde să știe că pârâul cu menire de hotar avea să le aducă numai supărări, întrucât cei care se statorniciseră pe malul drept depindeau de Schitul Drăgușani, iar ceilalți, așezați pe stânga pârâului, aparțineau de mănăstirea Tazlău, până în anul 1864, când sunt împrăprietăriți. Astfel, chiar dacă acești țărani independenți aflați pe ambele maluri ale pârâului Schitu-Frumoasa aparțineau aceluiași sat (având școală, biserică și obiceiuri comune), cei din dreapta pârâului depindeau de județul Bacău, în timp ce ceilalți, de pe malul stâng, făceau parte din județul Neamț. De exemplu, școala era edificată pe teritoriul județului Neamț, însă învățătorii erau incluși în nomenclatura Revizoratului Școlar Bacău. ¹⁵²

Camăta

Nu au existat prea mulți cămătari în comună. De obicei sătenii care aveau o sumă mai mare de bani de păstrat o încredințau preotului, lucru întâmplat numai în Tazlău. Un alt fapt deosebit era că cele 4-5 familii de evrei comercianți, în loc să practice cămătăria, se împrumutau de la sătenii frunțași plătind dobânzi între 12-36% pe an ¹⁵³.

Viața culturală

a) Biserica

Sătenii Tazlăului au fost dintotdeauna iubitori de biserică, în orice timp al anului fiind prezenți la slujbe 15-20 de enoriași, la sărbătorile mari biserica fiind plină de norod. Satele Frumoasa și Balcani aveau câte o biserică mică cu un singur preot iar ungerii din Frumoasa își aveau biserica lor catolică ¹⁵⁴.

b) Școala

¹⁵² Prelucrare după Înv. Gh. Popa, Prof. Ghe. Marcu, *Băsești pe Tazlău - monografie* - , manuscris, 1978, pag. 58-59

¹⁵³ *Ibidem*, pag. 20.

¹⁵⁴ *Ibidem* , pag. 20.

Școala din Tazlău a fost înființată de stat la 20 decembrie 1864. Primul local de școală a fost construit în 1859 și a durat până în 1907. La 1911 este inaugurat un nou local de școală cu trei săli de clasă și o locuință pentru învățător. Primul învățător al școlii a fost Pr. Gr. Stupcanu, care a condus cu vrednicie elevii timp de 31 de ani și 4 luni, fiind urmat de Ioan Mironescu. Datorită celor doi învățători, în 1912 Tazlăul avea 65 de ștutiori de carte ¹⁵⁵.

Progresul făcut de această școală este arătat de cifrele prezente în tabelul de mai jos:¹⁵⁶

Tabel 11. Evoluția populației școlare în satul tazlău în perioada 1864-1912

Anul școlar	Elevi înscriși			Urmas regulat			Absolvenți în timp de 10 ani		
	Băieți	Fete	Total	Băieți	Fete	Total	Băieți	Fete	Total
1864/1865	8	-	8	8	-	8	-	-	-
1874/1875	38	2	45	20	2	22	11	-	11
1884/1885	55	20	75	40	10	50	19	1	20
1894/1895	60	43	103	58	43	101	27	3	30
1904/1905	82	68	150	67	59	126	66	32	98
1911/1912	92	80	172	83	50	133	52	43	95
Total	254								

Din totalul de 254 absolvenți 8 au terminat studii universitare, 16 băieți și 6 fete au făcut școala secundară. Dintre aceștia unul a ieșit doctor în medicină, 2 ingineri, 2 profesori secundari, 5 preoți, 3 învățători, o institutoare, 5 militari și 5 comercianți, restul dintre cei 226 de absolvenți rămânând la coarnea plugului ¹⁵⁷.

Pe lângă școală se găsea în Tazlău și o bibliotecă care avea la acea dată peste 3000 de volume.

În satul Frumoasa școala a fost înființată la 1879 iar în Balcani de la 1896. Începând din anul 1905, ambele sate erau deservite de o singură școală, clădită în mijlocul ambelor sate, care va avea doar 8 ani de viață din pricina distanței de

¹⁵⁵ C.N.Fedeleş, *Monografia Băncii Populare Păstrarea*, Tipografia Gheorghiu, Piatra Neamț, 1914, pag. 21

¹⁵⁶ Datele statistice și o serie de informații referitoare la viața școlară tazlăoană mi-au fost puse la dispoziție de d-na prof. Ionescu Aneta (acum pensionară), a cărei lucrare *Monografia Școlii Gimnaziale "I.I.Mironescu" Tazlău* este în lucru. Domniei Sale îi mulțumim pe această cale.

¹⁵⁷ C.N.Fedeleş, *Monografia Băncii Populare Păstrarea*, Tipografia Gheorghiu, Piatra Neamț, 1914, pag. 22-23.

parcurs de către elevi. Numărul știutorilor de carte în cele două sate era de cca 45 %¹⁵⁸.

Ideea de bancă

În ziua de 19 mai 1901, cu ocazia cercului cultural al învățătorilor, se pune temelia primei bănci populare din plasa Bistrița, cu sediul în satul Tazlău. Primele operații încep la 1 iulie 1901, cu 67 de membri și cu un capital de 202 lei. Anul următor activitatea băncii devine mai rodnică, crescând numărul membrilor și o dată cu ei și capitalul. Începând cu anul 1904 Tazlăul capătă o bancă populară, cu 47 de membri ¹⁵⁹.

Evoluția economică a satului Tazlău după 1900

După 1900 comuna devine înfloritoare, apărând o serie de investiții care au creat noi locuri de muncă. În anul 1900 niște evrei înființează prima fabrică de cherestea "DICHERMAN - DORNESCU" a carei activitate durează până în anul 1931.

Se schimbă odată cu acest fapt și felul de viață al tazlăoanilor, mulți dintre ei angajându-se la fabrică (200-300 de săteni). Astfel, starea lor economică se îmbunătățește vizibil prin cumpărarea unor articole de uz casnic moderne dar și de articole de îmbrăcăminte. Sătenii își vând vitele, considerându-le de acum nefolositoare, dar cresc în schimb cai și boi, spre a le servi în serviciul exploatării, la pădure. Manifestările lor intelectuale, artistice și literare au întâmpinat deasemenea o transformare. Au început abonamentele la jurnale, au fost câștigate premii și gramofone, s-au consultat chiar și jurnale de modă. În locul bocănitului stativelor, au pătruns în sat mașinile de cusut. Teatru de la Școală a început deasemenea să fie gustat ¹⁶⁰. Deci în câțiva ani de zile, starea materială și morală a tazlăoanilor s-a schimbat într-un mod foarte simțit, printr-un lux prezent în orice manifestare de viață.

Sătenii aveau nevoie de credit, dar nu aveau de unde împrumuta, deși le-ar fi convenit să plătească și o anumită dobândă. Astfel, la 19 mai 1901 ia naștere prima bancă populară din zonă la Tazlău, numită societate de economie, cu 67 membri fondatori și un capital de 202 lei ¹⁶¹.

¹⁵⁸ *Ibidem*, pg.22-24

¹⁵⁹ C.N.Fedeleş, *Monografia Băncii Populare "Păstrarea"*, 1914, pag. 29.

¹⁶⁰ C.N.Fedeleş, *Monografia Băncii Populare "Păstrarea"*, 1914, pag. 15

¹⁶¹ *Ibidem*, pag. 25.

Reforma agrară din 1921 a avut în general efecte benefice asupra țăranimii tazlăuane, contribuind la dezvoltarea satului. Se schimbă înfățișarea caselor, iar țăranii își dau copii la școală mai departe, la orașe. În ciuda acestui fapt, numeroși săteni au intrat pe mâna cămătarilor evrei și a Băncii Populare Păstrarea, fiind de multe ori exploatați.

În 1921 este înființată Cooperativa de exploatare a lemnului "TAZLĂUL". În 1927 a apărut și primul cinematograful. Acesta a funcționat mai bine de jumătate de an, proprietar fiind C. Ionescu. În anul 1931, Casa Autonomă a Pădurilor statului a construit calea ferată care lega Tazlăul de Roznov. Urmează un nou episod, între anii 1941 - 1943 fiind electrificată o parte din sat.

Retragerea armatelor hitleriste din 1944 a afectat teritoriul comunei Tazlău, aici oprindu-se două batalioane de geniu germane care au construit 30 de cabane pentru soldați și ofițeri și teren de aterizare pe dealul Chetroniei. Germanii au organizat un punct de rezistență armată, cu teren de aterizare, cabane și adăposturi antiaeriene. Nu după mult timp locul lor a fost luat de armatele sovietice. S-au înființat apoi milițiile populare, syndicate, un întreg aparat administrativ, dar reforma agrară nu s-a putut face datorită terenului de munte, agricultura nefiind cooperativizată. După 1944 în regimul politic instaurat, prin voluntariat se repune în funcțiune fabrica de cherestea. Aceasta este modernizată după 1970 prin construirea a trei secții noi: secția de tâmplărie, secția de cetină de brad, secția de măcinare a cojii de brad ¹⁶².

În 1944, s-a amenajat căminul cultural cu bibliotecă în clădirea fostului cinematograful, urmând ca în 1966 să fie dat în folosință un nou cămin cultural, cu o sală de spectacole ce avea peste 300 locuri. În anii 1966 - 1967 se deschide mina de sare de potasiu, urmând ca mai apoi să fie deschise și sonde pentru exploatarea de petrol și gaze naturale. În 1954 și apoi 1970 se construiesc noi școli, care întregesc lista celor existente încă din 1866 și 1911. Anul 1975 se remarcă prin darea în folosință a unui nou dispensar comunal. Acesta, împreună cu dispensarul muncitoresc din 1935, au constituit mul timp principalele dotări pentru sănătate. Din 1968 satul a format singur comuna Tazlău, populația stabilizându-se în jurul numărului de 3.000 de locuitori. Au mai fost construite sedii pentru comerț, CEC, Poliție, înregistrându-

¹⁶² Sursa: Monografia Școlii Gimnaziale "I.I.Mironescu" din Tazlău, Ionescu Aneta, Ionescu Neli, 2022

se un salt al perioadei comuniste între anii 1975 - 1980 ¹⁶³. Între anii 1988-2000 biserica ansamblului mănăstiresc este renovată, executându-se pe contur un sistem de drenuri cu scopul menținerii constante a nivelului hidrostatic. În anii 2000 a fost construită o nouă biserică cu hramul „Sfânta Treime” iar în anul 2009 este dat în folosință noul sediu al Ocolului Silvic. Anul 2014 vine cu ridicarea unei clădiri noi pentru grădiniță și a sediului primăriei, ambele construcții fiind clădite cu ajutorul fondurilor europene.

2.7. Drumuri vechi în teritoriu (resursă pentru turism)

În evul mediu drumurile care deserveau satele sau care făceau legătura între acestea erau de cele mai multe ori într-o situație deplorabilă, fiind din pământ bătătorit. La ploii abundente deveneau impracticabile. Trecerea apei Tazlăului se făcea prin vaduri, carele fiind trecute de pe un mal pe altul pe butuci mari din stejar și trase de boi. Sunt cunoscute cele două vaduri de pe apa Tazlăului, care făceau legătura dintre satele Tazlău și Frumoasa.

Vatra satului, conform ultimei schițe de sistematizare, se desfășoară pe o distanță de cca 6 km. Punctul central este constituit de mănăstirea Tazlău, de unde pornesc cele trei drumuri principale: "pe Vale" (str. I.I.Mironescu), "Peștiosu" (str. Peștiosu) și Axa "Ștefan cel Mare" (strada Ștefan cel Mare) de la mănăstire către sud, către "Poarta satului". Din aceste trei axe se ramifică ulițele laterale, care se ramifică pe toată lungimea drumurilor principale. Ulițele sunt destul de numeroase și au lungimi diferite, cele de pe dreapta Tazlăului având ca punct terminus albia râului omonim. Multe dintre fostele ulițe au dispărut de-a lungul timpului, mai ales după jumătatea secolului al XIX-lea, în urma împrăștiării țăranilor.

În anii '40, nomenclatorul străzilor era diferit de cel actual, fiind fixat de profesorul Mironescu, care a căutat să dea o explicație tipică pentru fiecare uliță: "Calea străbunilor" - pe aici au venit străbunii din Transilvania, apoi "Calea mântuirii" - pe aici se mergea la mănăstirea lui Ștefan cel Mare pentru mântuire, "Ulița Păunașilor" etc.

Unul din drumurile vechi, care apare și pe Harta Moldovei (1892-1898), este cel care lega Tazlăul de Căndești, peste Dealul Dragovei, drum de importanță strategică (actualul DC 120). Un alt drum vechi era cel care însoțea Gârla Morii (braț

¹⁶³ Ibidem 164.

al Tazlăului care se abătea spre stânga, în amonte cu cca 200 m de promontoriul cunoscut sub numele de Cetățuie), până la vechea moară aflată în dreptul pârâului Racila (astăzi locul este cunoscut sub numele de "Târla Mărienilor"), fapt istoric confirmat de aceeași hartă austriacă întocmită la 1892-1898.

În perioada medievală, valea era străbătută de *Drumul Mare Domnesc al sării*, un drum comercial de importanță strategică ce pornea de la Târgu-Ocna și ajungea până la Suceava, convoaiele de care trase de boi întinzându-se de multe ori pe lungimi ce depășeau 800 de metri¹⁶⁴. De fapt, drumul pornea tocmai de la Adjud, acest târg fiind în calea marilor drumuri comerciale ale Țărilor Române. *"De aici (Adjud) se mergea fie spre Trotuș - Tazlău - Piatra Neamț - Târgu-Neamț - Suceava, fie spre Trotuș - Comănești - Moinești - Bacău - Roman - Suceava - Iași, fie spre Brăila ori Chilia"*. (Cronica Vrancei XV, Muzeul Vrancei, coordonator Horia Dumitrescu, Editura Pallas, Focșani, 2013, pag. 39).

Acesta făcea legătura dintre mănăstiri, Cetatea Neamțului, Vama Mare de la Tazlău, fântânile de păcură de pe Valea Tazlăului Sărat (aici era Vama Mică de ținut), Valea Trotușului cu Ocna Domnească de la Târgu Ocna și Borzești. De aici drumul pleca mai departe prin trecători spre Ardeal sau cobora spre cetățile de la țărmul mării și Țara Românească pe Drumul Adjudului. Convoaiele de care încărcate cu bulgări de sare pătrundeau pe Valea Tazlăului Mare prin marginea satelor Hemieni și Tărăța (Gura Solonțului) fiind permanent vegheate de străjerii Movelii lui Ștefan cel Mare de pe dealul Grecului (Ardeoani). Coborau apoi în vale, trecând prin vaduri străjuite la rândul lor de oșteni până la Vama Mare a Tazlăului, de unde treceau în Valea Bistriței și mai departe spre Cetățile Neamțului și Sucevei. Acest drum este menționat de documentele vremii, având un rol important pentru Curțile Domnești¹⁶⁵.

De la mănăstirea Tazlău, care era socotită centrul satului, acest drum urma pârâul Peștiosu, după care urca către Dealul Fluturelui până în dreptul obârșiei pârâului Racila. Din acest punct, începe un coborâș accentuat către drumul de pe Valea Nechitului (Valea Nikidu). Aici drumul se bifurcă, oferind posibilitatea de a urmări Valea Nechitului spre Borlești ca primă variantă, în timp ce varianta a doua urca pieptiș versantul sudic al dealului Runcu, ajungând până în satul Iapa și de aici

¹⁶⁴ Ion Lupu, *Sub semnul marelui Ștefan – Hemieni 1470*, Editura Plumb, Bacău, 2003, pag. 58.

¹⁶⁵ *Ibidem*, pag. 61

mai departe spre Roznov. Acest drum apare trasat pe harta Moldovei, tipărită la 1773-1774.

Un drum vechi, de fapt mai mult o potecă cu multă încărcătură istorică și spirituală, este cel care urma cursul superior al râului Tazlău, cartat de asemenea pe harta menționată anterior. Pornind din dreptul mănăstirii, trece pe lângă Poiana Preluci și se bifurcă la confluența pârâului Negru cu Tazlăul. Ca și astăzi, urmărea cursul pârâului Negru urcând până în Bâțca Răchitișului pe Piciorul Goșmanului. Sus în Bâțcă, probabil că exista un punct comercial, la intersecție de drumuri și de popas pentru comercianții și mocanii acelor vremuri. Probabil era un drum cu destinație comercială, care lega Transilvania de Moldova, deoarece de aici drumul continuă către vest, către Asău și mai departe către imperiul austro-ungar, dar și către Sud (către Bolătău, peste munții Geamăna) și către nord (spre Obcina Goșmanului).

A mai existat un drum (trasat pe Harta Moldovei, 1788-1790), care pornea din axa principală a Tazlăului Mare, în amonte de vadul Tazlăului, urcând Dealul Căramidăriei, până în dreptul actualei stații de exploatare a gazului metan. De aici, o variantă cobora spre vatra satului ajungând până la mănăstire, în timp ce o altă variantă trecea peste pârâul Racilei și urca până în Dealul Crucii, legând Tazlăul de satele Reditu și Socea.

Un drum cunoscut, care este folosit și astăzi și care sătenii îl numesc "Coborâș", se pare că ar fi una din cele mai vechi căi de comunicație de pe teritoriul Tazlăului, folosit poate chiar încă din timpul civilizației cucuteniene. Ne permitem să facem această afirmație, din moment ce în partea nordică a acestei artere a fost cercetată de către arheologi (insuficient însă) o veche așezare neolitică dezvoltată pe un promontoriu mărginit de pârâul Mutului pe de o parte și de șesul Tazlăului pe de altă parte. Drumul acesta urcă pieptiș o pantă destul de înclinată, cunoscută de localnici și sub numele de "Pripor". După ce urcă "Priporul", drumul devine orizontal pe o distanță de 400 m. Continuă apoi către Dealul Scaunelor, conectând Tazlăul de satul vecin, vechiul Borilești (Borlesty, în germană).

Încărcătură istorică și care trezește nostalgie îl are și "Drumul Țării", care cobora din sat către 'țarina' locuitorilor, unde aceștia își aveau loc de ogoare. Se știe că la ieșirea de pe acest drum, în locul numit "Poarta satului", exista un punct de control (un fel de loc de vămuire) străjuit de 2 răzlogi (stâlpi) din lemn, unde toți

cei care veneau de la munca câmpului cu carele încărcate obișnuiau să lase vamă (fân, snopi de ciocani, otavă ș.a.).

Din drumul care lega Frumoasa de Tazlău, puțin în aval de pârâul Babii, se desprindea un alt drum important. Acesta, după ce traversa râul Tazlău trecea peste dealul Zamfirei înspre localitățile Căndești și Bărcănești. Se făcea astfel conștiința între Valea Tazlăului Mare și Valea Bistriței.

Cu siguranță că au mai existat și alte drumuri, acestea fiind șterse din memoria localnicilor odată cu trecerea timpului, deoarece un drum format în acele vremuri nu dura multă vreme, în primul rând din cauza ploilor.

E de la sine înțeles că de-a lungul timpului a existat o amplă rețea de drumuri în afara satului, pe întinsul domeniu al moșiei mânăstirești, folosite pentru transportul recoltelor și a lemnului, dar care nu prezintă importanță majoră.

3. Factori socio-economici de interes turistic

3.1. Particularități geo-demografice

Localitatea Tazlău constituie o componentă însemnată a cadrului geografic, cu influențe expresive asupra peisajului regiunii. Alături de relief, care reprezintă un factor decisiv în apariția, evoluția și fixarea acestei așezări, un rol esențial l-au avut prezența surselor de apă, caracteristicile climatice și ale solului și resursele naturale, toate timbrând și determinând existența sa. Intră în tipologia satelor de vale, desfăcute simetric de-a lungul cursurilor de apă și al drumurilor, pe treptele de terasă ceva mai înalte sau chiar în zona de luncă. Este o localitate de mărime mijlocie, așezată în partea sudică a teritoriului județului Neamț, în marginea nordică a depresiunii Tazlăului din Subcarpații Moldovei. Desfășurată pe o lungime de mai bine de 6 km, a luat naștere la intersecție de drumuri, fiind flancată de păduri, lângă pasul Tazlău și confluența pâraielor Brusturatu, Limpegiorul, Peștiosul și Cociorvei cu râul Tazlău. Satul este depănat între valea Tazlăului și a Peștiosului în zone cu nume locale: "Peștiosu", "pe Vale", "Poarta satului", "Peste baltă", "Șantier".

Deși *peisajul rural* a suportat puternice prefaceri în ultimul secol, se mai păstrează încă troițele, gardurile, fântânile cu roată sau cumpănă și foarte rar casele cu prispă și tindă, fapt ce atestă că civilizația rurală continuă să dăinuie. Însuflețiți

de valoarea patrimoniului existent, se impune gândirea unor politici eficiente, care să stimuleze activitățile turistice din mediul rural.

Fiind o componentă esențială, **populația** a modificat permanent și durabil spațiul geografic natural în scopul utilizării resurselor sale și a satisfacerii trebuințelor vieții. Cunoașterea și înțelegerea tabloului demografic are însemnătate teoretică și practică, alcătuind o bază de date importantă ce poate fi utilizată în prognoza pe termen mediu și lung a necesităților populației.

3.1.1. Evoluția numerică a populației

Numărul precis de locuitori, la o anumită dată, se poate afla numai în urma recensămintelor. Informații și aprecieri asupra numărului de locuitori există însă, încă din Evul Mediu. Este cunoscut faptul că spațiul comunei Tazlău a fost locuit încă din cele mai vechi timpuri, dar datele despre populația așezată aici nu sunt precise. Primele date ni le oferă recensământul ordonat de mareșalul de câmp Rumeanțev (la 1774, 15 iunie), comandantul trupelor rusești în războiul ruso-otoman din 1768-1774. Prin efectuarea recensământului, acesta dorea să cunoască pe ce resurse materiale și umane se poate baza în războiul purtat cu otomanii. Prima catagrafie a fost începută în 1772 și finalizată în vara anului 1773. Datele nu au mulțumit însă autoritățile țariste, care au ordonat efectuarea unei alte catagrafii, terminată în 1774. După informațiile din aceste catagrafii s-a elaborat cea mai completă listă a locuitorilor din Moldova, din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea. Recensămintele cuprind 2.299 așezări cu 87.000 de capi de familie. Dregătorii Țării Moldovei au înregistrat capii de familie din fiecare așezare și categoria fiscală a celor catagrafiați. Catagrafiile cuprind cele mai complete și timpurii informații a ocoalelor din ținutul Bacăului.

Aflăm astfel că în satul mănăstirii Tazlăului din Ținutul Bacăului (Ocolul Tazlăul Mare de Sus) toată suma caselor era de 49. Scădere rufeturi, însă 49: 2 preoți, 2 femei sărace, 18 țigani, 27 scutelnici (ACAD. ȘT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chișinău 1975, p. 305). Pentru a aprecia numărul total al locuitorilor, se consideră, în medie 5 suflete de familie. Deci rezultă că numărul aproximativ al locuitorilor satul mănăstirii Tazlău, la acea dată ar fi fost cuprins între 220-250.

Unele neajunsuri sunt legate de înregistrarea uneori numai a prenumelui capului de familie (Ion, Pavăl, Petre, Andreiu, Toader). În alte cazuri ne arată al cărui fiu este (Gavril, ful lui Grăpchinou) sau înregistrează ocupația respectivului (Morăraș, cioban, mocan) ori locul de unde a venit sau originea (Grigori-vrâncean, Petre-ungurian, Toader- arman botezat, Andreiu-rusul, Gheorghii-arman).

Tot din Catagrafie aflăm și date interesante despre onomastica tazlăuană, surprinzând procesul de formare a numelor locuitorilor din porecle, ocupații, origini sau anumite trăsături fizice. Aceste nume există și astăzi, atestând astfel vechimea familiilor respective în spațiul tazlăuan. La data menționată, aproape 1/3 dintre capii de familie purtau deja nume de familie formate: Toderiță, Labiș, Sârmă, Ciotârcă, Han. Femeile nevoiașe și robii mănăstirii (țigani și tătari) nu purtau nume de familie, fiind înregistrați doar după numele mic.

Tabel 12. Satul Mănăstirii Tazlău, 15 iunie, 1774, Recensământul ordonat de mareșalul de câmp Rumeanțev, Ocolul Tazlăului Mare de Sus

Birnici:		
Ion Sâmion	Ștefan Hanul	Toader Mereciță
Andreiu Toderiță	Neculaiu Labiș	Toader, arman botezat
Grigori, vrâncean	Toader Sârma	Vasile Evul
Ioniță Toderiță	Ion, ciobanul	Vasile Sârmă
Dumitru Spănag	Pavăl, mocan	Andreiu, rusul
Dumitru Toderiță	Petre, ungurian	Vasile Ciortan
Gavril Țârde	Gravril sin (fiu) lui	Andreiu Gule
Neculai Morăraș	Grăpchinou	Gheorghii, arman
Gavril Hanul	Lupul Labiș	Costandin Han
		Acsănti Ciotârcă
Țigani ot tam:		
Năstas	Toader	Dumitru
Pavăl	Eni	Flore
Manolachi	Gavrilă	Dinul
Sandul	Ani	Costandin
Bucur	Gavrilă	Ion
Vasile	Ion	Ion
Rufeturi:		

Popa Neculaiu	Anița, săracă, Smaranda, săracă (femei sărace fără nici un ajutor)
Popa Mihaiu	
Toată suma caselor: 49. Scădere rufeturi, însă 49: 2 preoți, 2 femei sărace, 18 țigani, 27 scutelnici.	

Sursa: ACAD. ȘT. RSS MOLD., *Moldova în epoca feudalismului*, VII, II, Chișinău 1975, p. 305

Denumirea de *țăran birnic* provine de la darea anuală prestată de această categorie socială numită *bir*. După cum putem observa, birnicii alcătuiau majoritatea populației, asupra acestora apăsând principala greutate a dărilor. Ocupația de bază a acestora era creșterea animalelor. Fiind un segment sărac, se întâmpla uneori ca familiile să părăsească satul, de unde expresia ” a dat bir cu fugiții”. Pierderea acestora nu dura mult timp, deoarece nu exista interes ca numărul de contribuabili să se micșoreze. De aceea, se încerca aducerea înapoi pe moșia mănăstirii a celor fugiți, boierii sau mănăstirile care i-ar ascunde fiind pedepsite de domnie.

Instaurarea domeniilor pământene și mai apoi introducerea Regulamentului Organic au contribuit în mare măsură la sporul demografic al satului mănăstirii Tazlău. Au avut loc creșteri de populație prin migrații definitive, îndeosebi imigrările românilor din Transilvania. Evident, trebuie luate în calcul și măsurile de organizare a sistemului sanitar introdus prin Regulamentul Organic, fapt ce a contribuit la un spor natural ridicat.

La finele secolului XIX, comuna Tazlău era formată din cătunele Tazlău, Frumoasa și Balcani, cu o populație de 2871 locuitori. La începutul secolului XX comuna Tazlău avea în componență aceleași trei sate, numărul total de suflete fiind de 3401 (dintre care 480 capi de familie în satul Tazlău), după recensământul din anul 1912.¹⁶⁶

Robii mănăstirii erau proveniți din confirmări domnești, dani, vânzări sau schimburi de robi și duceau viață grea. Totuși, situația acestor robi ”vătrași” era superioară „țiganilor de ogor” (cei care lucrau în agricultură).

În tabelul de mai jos sunt prezentate date statistice privitoare la numărul de locuitori, fiind luate în calcul recensămintele efectuate între anii 1930 și 2021,

¹⁶⁶ *Monografia Băncii Populare "Păstrarea", Comuna Tazlău, jud. Neamț, C.N.Fedeleş, 1914*

pentru a putea face o analiză comparativă a evoluției numerice a populației în ultimii 100 de ani.

Tabel 13. Populația, după domiciliu și pe sexe

Nr. crt.	Anul de referință	Nr. loc	Masc.	Fem.	Regres demografic exprimat numeric (ani de referință: 1992-2021)	Regres demografic exprimat procentual (%)/(ani de referință: 1998-2021)
	1930 ¹⁶⁷	1855	-	-		
	1941 ¹⁶⁸	1803	-	-		
	1992	3163	-	-		
1.	2002	3150	-	-	524 locuitori	-16,56
2.	2007	2996	-	-		
2.	2012, 1 ianuarie	2909	1453	1456		
	2016, 1 ianuarie	2808	1403	1405		
3.	2018, 1 iulie	2772	1388	1384		
4.	2019, 1 iulie	2716	1361	1355		
5.	2020, 1 iulie	2681	1335	1346		
6.	2021, 1 iulie	2639	1305	1334		

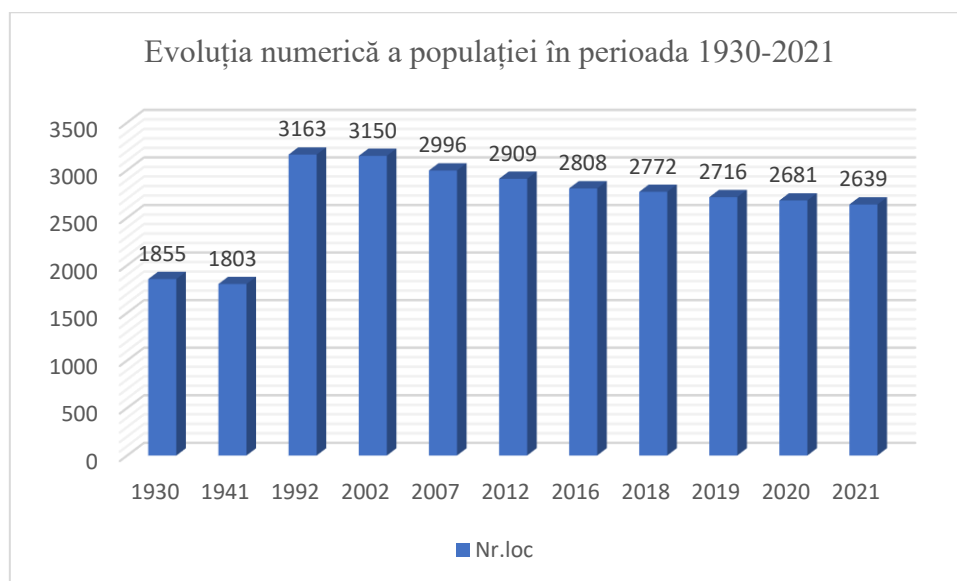
Sursa: Anuarele statistice al județului Neamț

Conform datelor statistice furnizate de Direcția Regională de Statistică Neamț (*Anuarul statistic al județului Neamț*) populația stabilă (la 1 iulie 2021) însumează 2639 persoane (0,47 % din populația totală a județului Neamț și 0,77 % din populația rurală la nivel județean) în scădere față de anul 2002, când erau înregistrați 3150 locuitori. Rezultă o scădere numerică a populației de 511 locuitori (16,22 %), în

¹⁶⁷ INDICATORUL LOCALITĂȚILOR DIN ROMÂNIA, INSTITUTUL CENTRAL DE STATISTICĂ, 1943

¹⁶⁸ Ibidem 121

ultimii 20 ani, regres cauzat atât de mișcarea naturală cât și de cea migratorie a populației.

Figură 15. Evoluția numerică a populației în perioada 1930-2021

Conform datelor statistice furnizate de UAT Tazlău, populația stabilă (la 1 ianuarie 2022) însumează 2381 persoane în scădere față de anul 2002, când erau înregistrați 3150 locuitori. Rezultă o scădere numerică a populației de 769 locuitori. Conținutul se bazează pe datele furnizate de recensământul populației și gospodăriilor efectuat în anul 2021.

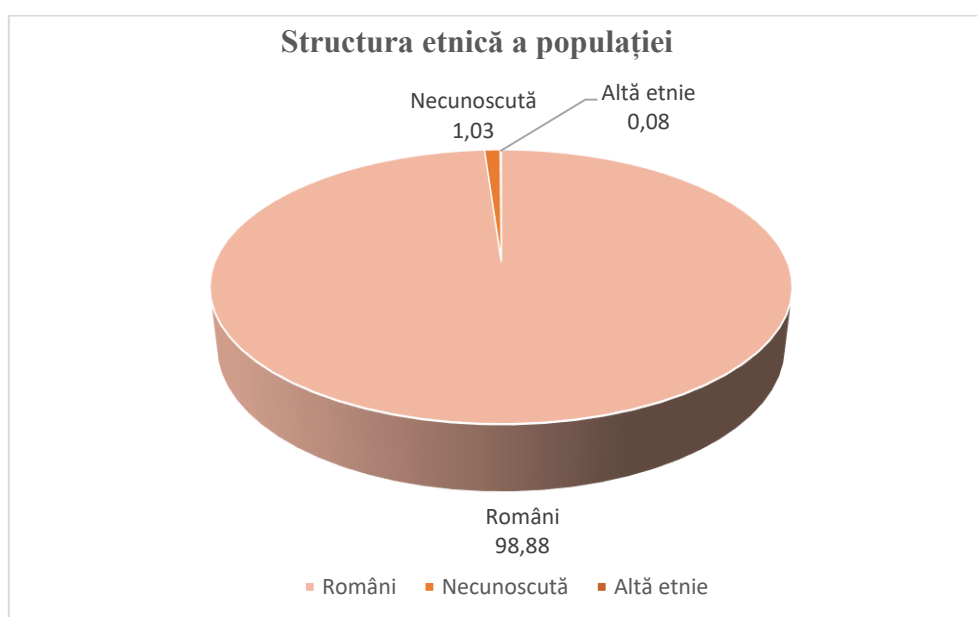
3.1.2. Structura populației

Populația reprezintă elementul de bază al potențialului economic al unui teritoriu, astfel cunoașterea aspectelor privind numărul, structura și evoluția acesteia în timp reprezintă punctul de pornire al tuturor analizelor.

Conform datelor Institutului Național de Statistică, la 1 ianuarie 2021 județul Neamț avea o populație stabilă totală de 562.299 de locuitori, reprezentând aproximativ 2,54% din populația totală a României. În ceea ce privește distribuția populației pe medii de rezidență, analiza datelor demografice relevă faptul că în județul Neamț, ponderea înregistrată în rândul persoanelor domiciliat în mediul urban (39,14%) este semnificativ mai mică decât cea înregistrată pentru persoanele domiciliat în mediul rural (60,86%).

Analiza structurii naționalității populației ce locuiește într-un teritoriu administrativ poate explica multe caracteristici ale indicilor demografici, cum ar fi natalitatea și mișcarea migratorie, precum și gradul de dezvoltare și cultură a societății respective.

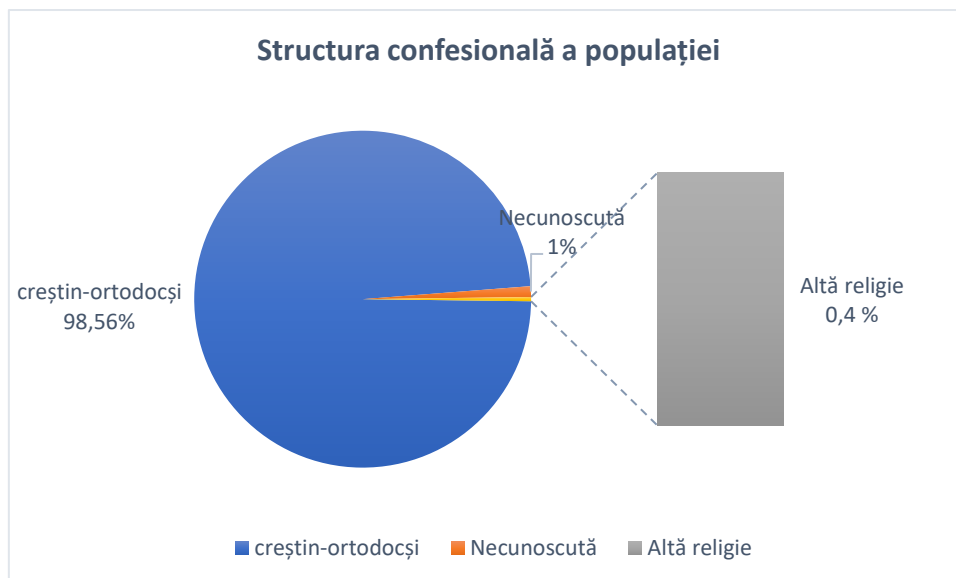
În cadrul comunei Tazlău populația de naționalitate română a reprezentat o pondere majoritară, în toate perioadele istorice. Datele statistice rezultate în urmă recensământului din 2011 ne indică că majoritatea locuitorilor sunt români (98,88%), pentru 1,03% din populație apartenența etnică nefiind cunoscută, în timp ce 0,08 % erau de altă etnie (vezi *diagrama*).

Figură 16. Structura etnică a populației

În ce privește confesiunea, majoritatea sunt ortodocși (98,56%), pentru același procent de 1,03% din populație, nefiind cunoscută apartenența confesională, în timp ce 0,4 % îmbrățișează altă confesiune (vezi *diagrama*).

Omogenitatea etnică și religioasă dovedește vechimea și continuitatea populației autohtone.

Figură 17. Structura confesională a populației

Structura pe sexe la nivelul anului 2021 relevă un echilibru între populația masculină (1305 persoane, respectiv 49,45 % din total) și populația de sex feminin (1334, adică 50,54 % din total), evidențiindu-se o ușoară preponderență a numărului femeilor față de numărul bărbaților. Structura populației pe grupe de vârstă și sexe reprezintă o problemă deosebit de importantă pentru funcționarea mecanismului social din cadrul comunei Tazlău. Valorile ridicate ale mortalității și scăderea fertilității reprezintă cauzele principale ale procesului de depopulare. Proporția dintre populația masculină și cea feminină a rămas aceeași, femeile fiind mai numeroase decât bărbații, în ciuda valorilor apropiate dintre cei doi indici.

Gradul de îmbătrânire al populației este mai redus decât media pe județ și pe țară, cu o valoare de 22,8 % (la nivelul anului 2011). Sporul natural înregistrează însă valori negative, fapt ce se oglindește în regresul demografic al comunei, proces accentuat și de fenomenul migrațiilor externe în ultimii ani prin plecarea unei părți însemnate din populație la muncă în străinătate. Aceste fenomene demografice conduc la o scădere a populației apte de muncă și la intensificarea fenomenului de îmbătrânire demografică, fapt ce va provoca cu certitudine un lanț de dificultăți în evoluția social-economică viitoare a regiunii.

În anul 2021, densitatea populației a fost de 15,04 locuitori/km², această valoare fiind inferioară celei de la nivel județean (95,36 locuitori/km²).

Structura populației comunei Tazlău, pe grupe de vârstă relevă faptul că ponderea cea mai ridicată este deținută de populația adultă (69,51%), fiind urmată de populația în vârstă (18,43%), populația tânără având cel mai mic procent: 12,06%.

În ceea ce privește structura pe grupe de vârstă a populației după domiciliu, la 1 ianuarie 2021, ponderea categoriei de vârstă 0 - 14 ani înregistrată în Comuna Tazlău este mai scăzută comparativ cu ponderile înregistrate la nivelul României, Regiunii Nord-Est și Județului Neamț, în timp ce ponderea persoanelor cu vârsta cuprinsă în intervalul 15 - 64 ani este mai mare decât cele înregistrate la nivel național, regional și județean. Având în vedere populația cu vârsta de 65 ani și peste, constatăm faptul că ponderea acesteia este mai ridicată comparativ cu cele înregistrate la nivelul țării, regiunii, județului.

Referitor structura pe grupe de vârstă, se observă o îmbătrânire a populației și scăderea populației tinere. Piramida vârstelor la nivelul comunei este dominată de populația adultă, cu vârste între 30 și 54 de ani, segmentul cel mai numeros fiind grupa de vârstă 50 - 54 ani. Baza piramidei arată o scădere accentuată a ratelor de natalitate o perioadă relativ îndelungată de timp. Datele arată și o speranță de viață în creștere, speranța de viață în cazul femeilor fiind mai mare în cazul femeilor.

Tabel 14. Structura populației după domiciliu, pe grupe de vârstă, la 1 ianuarie 2021

Grupe de vârstă	România	Regiunea Nord - Est	Județul Neamț	Comuna Tazlău
0 - 14 ani	14.67%	16.12%	14.19%	12.06%
15 - 64 ani	68.08%	68.85%	68.45%	69.51%
65 și peste	17.24%	15.03%	17.36%	18.43%

Sursa: Institutul Național de Statistică, interogarea bazei de date

TEMPO -Online

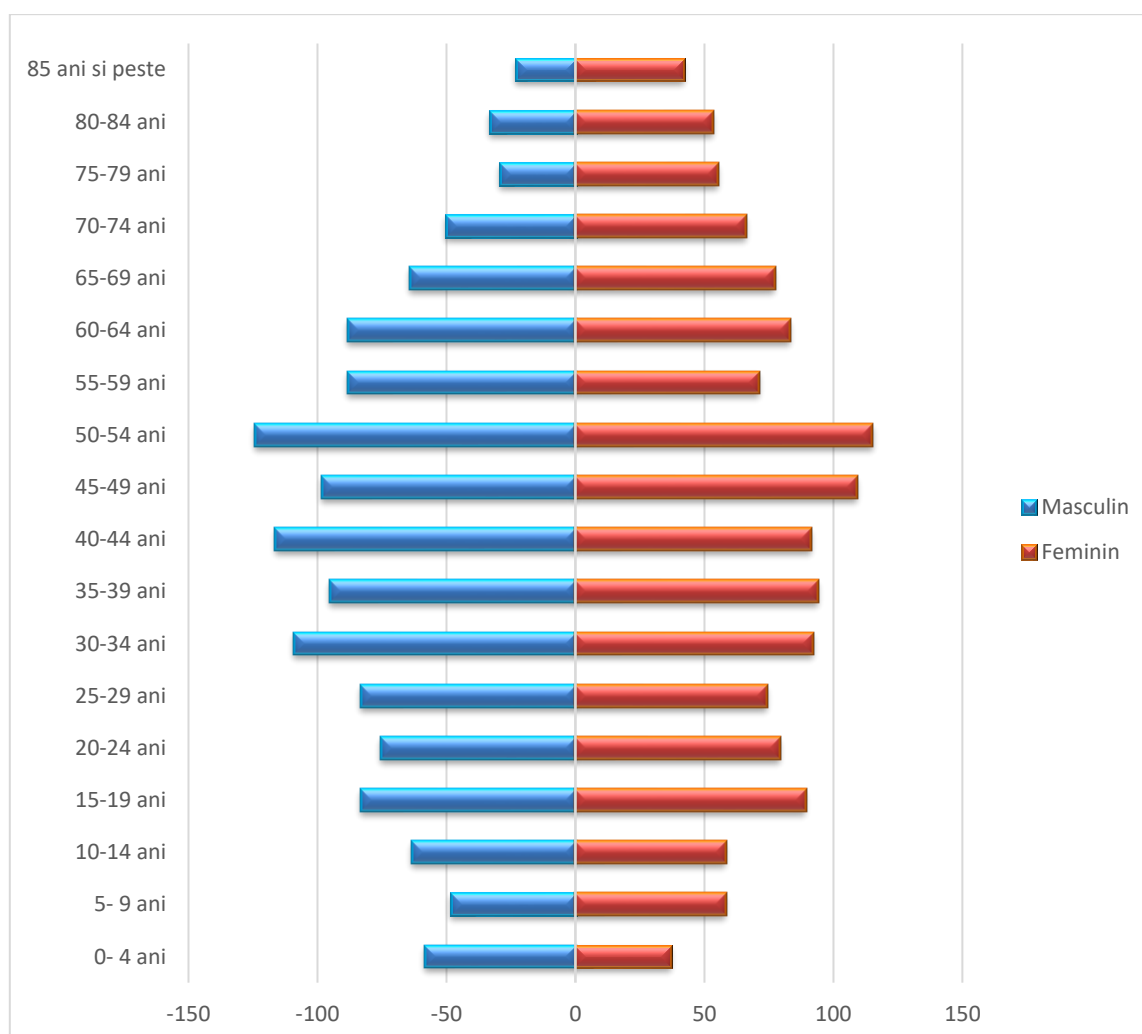
Existența fenomenului de îmbătrânire demografică este demonstrată și de anumiți indicatori statistic-demografici. Îmbătrânirea populației este un fenomen geodemografic care constă în creșterea ponderii populației vârstnice și în scăderea ponderii populației tinere. Există nenumărate formule de calcul, dar cea mai la îndemână a fost cea prin raportarea numărului de persoane în vârstă de 65 ani și peste la numărul de persoane de 15 ani și sub această vârstă. Indicatorul relevă

faptul că existau aproximativ 153 persoane vârstnice la 100 persoane tinere (mai mare decât cel înregistrat la nivel național), ecartul dintre populația vârstnică de 65 ani și peste și populația tânără de 0-14 ani ajungând la 170 persoane. Astfel, se observă faptul că în comuna Tazlău îmbătrânirea populației este foarte accentuată.

Tabel 15. Structura populației după domiciliu a comunei Tazlău, pe sexe, la 1 ianuarie 2014-2021

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Total	2865	2829	2812	2796	2783	2748	2702	2670
<i>Bărbați</i>	1435	1414	1404	1398	1396	1373	1347	1327
<i>Femei</i>	1430	1415	1408	1398	1387	1375	1355	1343

Sursa: Institutul Național de Statistică, interogare Baza de date TEMPO - Online

Figură 18. Piramida vârștelor pentru populația comunei Tazlău, la 1 ianuarie 2021. Sursa: INS, interogare Baza de date TEMPO-Online

Evoluția populației din Comuna Tazlău, în perioada 2014-2021 a înregistrat un trend descendent, numărul de locuitori scăzând în fiecare an. Cei mai mulți locuitori s-au înregistrat în anul 2014, și anume 2865 persoane, iar cei mai puțini s-au înregistrat în anul 2021, respectiv 2670 persoane. La nivelul anului 2021, comparativ cu anul 2014, populația comunei a scăzut cu 6,80%. Față de anul 2020, populația a scăzut, în 2021, cu 1,18%.

3.1.3. Dinamica populației

Populația umană reprezintă un sistem dinamic supus în permanență schimbărilor ca urmare a influenței mișcării naturale (nașterile și decesele) și a mișcării migratorii (imigrările și emigrările). Mișcarea naturală și migratorie a populației analizează evoluția numărului, compoziției și distribuției teritoriale a locuitorilor, dar și intrările și ieșirile (nașteri, decese, emigrare, imigrare etc.). În funcție de soldul acestor intrări și ieșiri se poate preconiza evoluția pe termen mediu și lung a populației. Astfel se pot lua decizii de intervenții publice, care să contribuie la menținerea unei structuri echilibrate a populației.

Mișcarea naturală a populației este unul dintre factorii ce influențează în mod direct sensul evoluției numerice a populației și a altor indicatori demografici, cum ar fi structurile pe grupe de sexe, de vârstă etc. Gradul de dezvoltare socio-economic determină valorile numerice ale mișcării naturale dar și invers. La nivelul comunei Tazlău, natalitatea a înregistrat o evoluție oscilantă în ultimii 8 ani. Sporul natural are valori negative (regres demografic), pentru anul de referință 2020 valoarea calculată (ca diferență între numărul de nașteri și numărul de decese) fiind de - 28. Valoarea mortalității se menține constantă în ultimii ani, atingând un maxim în anul 2019, când au fost înregistrate 50 decese. Același an se remarcă și printr-o valoare extrem de scăzută a natalității (11 nașteri), de unde și valoarea maximă a sporului natural, într-un singur an satul pierzând 39 locuitori.

Conform Institutului Național de Statistică, în anul 2021, în județ s-au născut 17 persoane, valoarea fiind mai mică față de anul 2014, când numărul nașterilor a fost de 20 persoane. În același timp, numărul deceselor a fost cel mai mare în anul 2021 (60 persoane), o cauză majoră fiind reprezentată de pandemia SARS-CoV2.

În anul 2022 (până la 5 decembrie) au fost înregistrate 11 nașteri și 40 decese, populația comunei pierzând încă 29 de persoane, doar ca urmare mișcării naturale a populației (vezi tabelul).

Tabel 16. Mișcarea naturală a populației

An de referință	Născuți vii	Născuți morți	Decedați	Mortalitate infantilă	Spor natural	Căsătorii	Divorțuri
2017	26	-	44	-	- 18	14	3
2018	20	1	43	-	- 23	12	7
2019	11	-	50	-	- 39	9	2
2020	19	-	47	-	-28	2	3
2022, decembrie 169	11	-	40	-	-29	8	-

Sursa: Anuarele statistice ale județului Neamț, prelucrare consultant

Tabel 17. Evoluția mișcării naturale a populației, la nivelul comunei Tazlău, în perioada 2016-2021

Indicator	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Născuți vii	20	21	21	27	21	13	19	17
Decedați	46	42	43	44	43	51	47	60
Spor natural	-26	-21	-22	-17	-22	-38	-28	-43

Sursa: Institutul Național de Statistică, interogare Baza de date TEMPO - Online

Mișcarea naturală a populației a înregistrat o evoluție negativă în perioada 2014-2021, perioadă în care se înregistrează un spor natural negativ, care este în scădere. Anul 2021 marchează un spor natural negativ cu valoarea cea mai mare din perioada analizată, o reducere a populației cu 43 de persoane.

Mișcarea migratorie se referă la procesele de plecare a populației comunei spre alte teritorii administrative sau în alte țări și de sosire a unor persoane în cadrul comunei. Evoluția în timp a numărului și structurii populației este și rezultatul

¹⁶⁹ Date statistice furnizate de Primăria Tazlău

mișcării migraționale. Mișcarea migratorie desemnează forma de mobilitate geografică, aceasta constând în schimbarea statutului rezidențial.

Ponderea populației plecate a înregistrat în ultimii 4 ani de referință următoarele valori, după cum reiese din tabelul de mai jos: soldul schimbărilor de domiciliu, inclusiv migrația externă (- 23), soldul migrației internaționale (0). Majoritatea populației plecate este tânără, în căutarea unui loc de muncă. Populația sosită din alte regiuni, respectiv întoarsă în locurile natale contribuie la realizarea sporului migratoriu și la atenuarea scăderii numărului populației comunei. Totuși, numărul celor sosiți nu poate acoperi numărul celor decedați sau plecați.

Tabel 18. Mișcarea migratorie a populației, Sursa: Anuarele statistice ale județului Neamț

An	Schimbări de domiciliu			Schimbări de reședință			Migrația internațională		
	Stabiliri cu domiciliul (inclusiv migrația externă)	Plecări cu domiciliul (inclusiv migrația externă)	Soldul schimbărilor de domiciliu (inclusiv migrația externă)	Stabiliri de reședință	Plecări cu reședința	Soldul schimbărilor de reședință	Imigranți definiți	Emigranți definiți	Soldul migrației internaționale
2017	36	32	4	6	22	-16	4	1	3
2018	34	48	-14	7	25	-18	-	3	-3
2019	21	29	-8	2	18	-16	1	3	-2
2020	29	34	-5	5	19	-14	2	-	2

Tabel 19. Evoluția mișcării migratorii a populației, la nivelul comunei Tazlău, în perioada 2016-2021

Indicator	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Stabiliri de reședință	22	37	35	36	34	21	29	26
Plecări cu reședința	37	33	34	32	48	29	34	29
Soldul schimbărilor de reședință	-15	4	1	4	-14	-8	-5	-3

Sursa: Institutul Național de Statistică, interogare Baza de date TEMPO - Online

După cum se poate observa numărul de sosiri cu domiciliul în comuna Tazlău atinge cea mai ridicată valoare în anul 2015 iar cea mai mică valoare se observă în anul 2019, tendința fiind una oscilantă. Numărul plecărilor cu domiciliul a atins valoarea minimă în anul 2019 și 2021, urmând să înregistreze cea mai mare valoare în anul 2018.

Soldul schimbărilor de reședință în comuna Tazlău este oscilant în intervalul analizat, totuși, în ultimii 4 ani valoarea plecărilor este mai mare, astfel în această perioadă populația comunei a scăzut.

Având în vedere localizarea comunei Tazlău în apropierea Municipiului Piatra Neamț și a orașului Roznov și mai ales numărul redus al locurilor de muncă disponibile la nivel local, se constată o creștere a ratei migrației în rândul tinerilor, fie în țară, fie în străinătate. Acest fenomen demografic generează efecte negative atât în rândul comunității locale, cât și în ceea ce privește premisele de dezvoltare economică. Mutarea oamenilor în alte localități și care aveau reședință stabilă în comună, creează repercursiuni grave asupra comunității locale și a premiselor de dezvoltare economică a zonei, tinând cont ca scade forța de muncă și implicit gradul de dezvoltare al comunei.

3.1.4. Schimbări în comportamentul social al populației

Problemele economice cu care se confruntă societatea românească în ultimii ani și-au pus amprenta asupra oamenilor, provocând schimbări ale comportamentului social al tazlăuanilor. Trăim într-o societate unde schimbările se întâmplă cu mare rapiditate și în care tot mai mulți oameni trăiesc în sărăcie. Punerea zăvoarelor pe fabrica de cherestea, slaba dezvoltare a ramurilor agricole (mari consumatoare de muncă), a industriilor agricole și a serviciilor (care ar putea atenua caracterul sezonier al muncii agricole) fac din tazlăuan un “adevărat șomer”.

Toate aceste probleme afectează viața familiilor din comuna Tazlău, Chiar dacă există multe familii cu venituri (1-2 membri lucrează, pensionari, o mică afacere, etc), există și familii în care veniturile se bazează pe lucrul ziler, pe munca "la negru" și pe alocațiile copiilor. La nivelul comunei în 2022 există totuși puține dosare pentru ajutor social, stabilit prin legea 416/2001. Pe raza comunei există și o serie de stări conflictuale intrafamiliare (soț-soție) cauzate de consumul excesiv de alcool și de lipsa bunurilor. Situația materială precară și certurile din familie au

determinat unele familii să plece la muncă în străinătate, lăsându-și copiii în grija rudelor, lucru ce a afectat comportamentul social al celor din urmă.

3.1.5. Elemente de protecție socială

Pentru a ajuta familiile aflate în dificultate, statul și primăria au luat o serie de măsuri de protecție socială. Beneficiarii de asistență socială sunt selectați cu participarea altor instituții implicate, precum: medicul de familie, școala, poliția comunei Tazlău și alte autorități. Astfel, la nivelul anului 2022, conform legii 416/2001, un număr de 28 persoane beneficiază de ajutor social (în schimbul acestui ajutor persoanele efectuează un număr de ore de muncă în folosul comunității), dintre care 12 persoane sunt scutite (nu pot presta zile de muncă în folosul comunității, fie din cauza faptului că depășesc vârsta de 65 de ani, fie sunt scutiți pe caz de boală). Primăria oferă de asemenea scutire de 100 % la impozitele pentru colectarea deșeurilor menajere persoanelor în vârstă mai mică de 18 ani și celor care au depășit vârsta de 80 ani.

O altă măsură de sprijin social se adresează familiilor care au în întreținere cel puțin 2 copii minori, acestea beneficiind de un tichet social electronic, conform prev.lor O.U.G. 63/2022, dacă venitul per membru de familie este mai mic de 600,00 lei. Cetățenii pot solicita pe baza unei cereri înregistrate la Primăria Tazlău și acordarea "Ajutorului de încălzire", conform Legii nr. 226/2021. De asemenea, s-a propus ca începând cu anul 2023, persoanele cu vârste de peste 80 ani și cele sub 18 ani să fie scutite de taxa de salubritate

În scopul stabilirii populației de perspectivă în localitate, se impune înființarea de noi locuri de muncă, prin utilizarea resurselor agricole și forestiere existente, dar și prin valorificarea potențialului turistic. În acest sens, turismul rural, prin formele asociate, și ar putea constitui cheia unor afaceri de mică amploare, dar cu viitor cert și concret.

3.2. Organizarea spațiului privită prin prisma potențialului turistic

3.2.1. Morfostructura satului. Amenajarea teritoriului și urbanism

Evoluția administrativ-teritorială și a fondului construit. Din punct de vedere administrativ, la începutul secolului XX satul apare ca reședință a comunei Tazlău. Comuna era formată din cătunele: Tazlău, Frumoasa, Balcani, aparținând mai întâi Ocolului Piatra Neamț, de la 1801 de Ocolul Bacău, urmând ca mai apoi să treacă din nou la județul Neamț. Spre sfârșitul secolului al XIX-lea, comuna făcea parte din plasa Bistrița a județului Neamț având în total 2871 de locuitori. Anuarul Socec din 1925 o consemnează în aceeași plasă și în aceeași alcătuire, având 3123 de locuitori. În 1931, satele Balcani și Frumoasa s-au separat pentru a forma comuna Frumoasa, iar comuna Tazlău a rămas numai cu satul de reședință. În anul 1950, comuna a fost arondată de către raionul Buhuși și apoi (după 1960) raionului Piatra Neamț din regiunea Bacău. În 1968, ea a revenit județului Neamț, reînființat ¹⁷⁰.

Unități administrative din care a făcut parte teritoriul actual:

- moșie a Mănăstirii Tazlău după înființarea ei în 1496;
- reședință a Comunei Tazlău -ocolul Piatra Neamț -în sec.al XVIII- lea;
- reședință a Comunei Tazlău -ocolul Bacău -de la 1801;
- reședință a Comunei Tazlău -raionul Piatra Neamț -din 1947;
- reședință a comunei Tazlău - raionul și apoi județul Neamț din 1968. Începând cu anul 1968 comuna Tazlău cu o singură localitate: Tazlău cu suprafața de 17.232 ha , din care majoritatea sunt de pădure) ¹⁷¹.

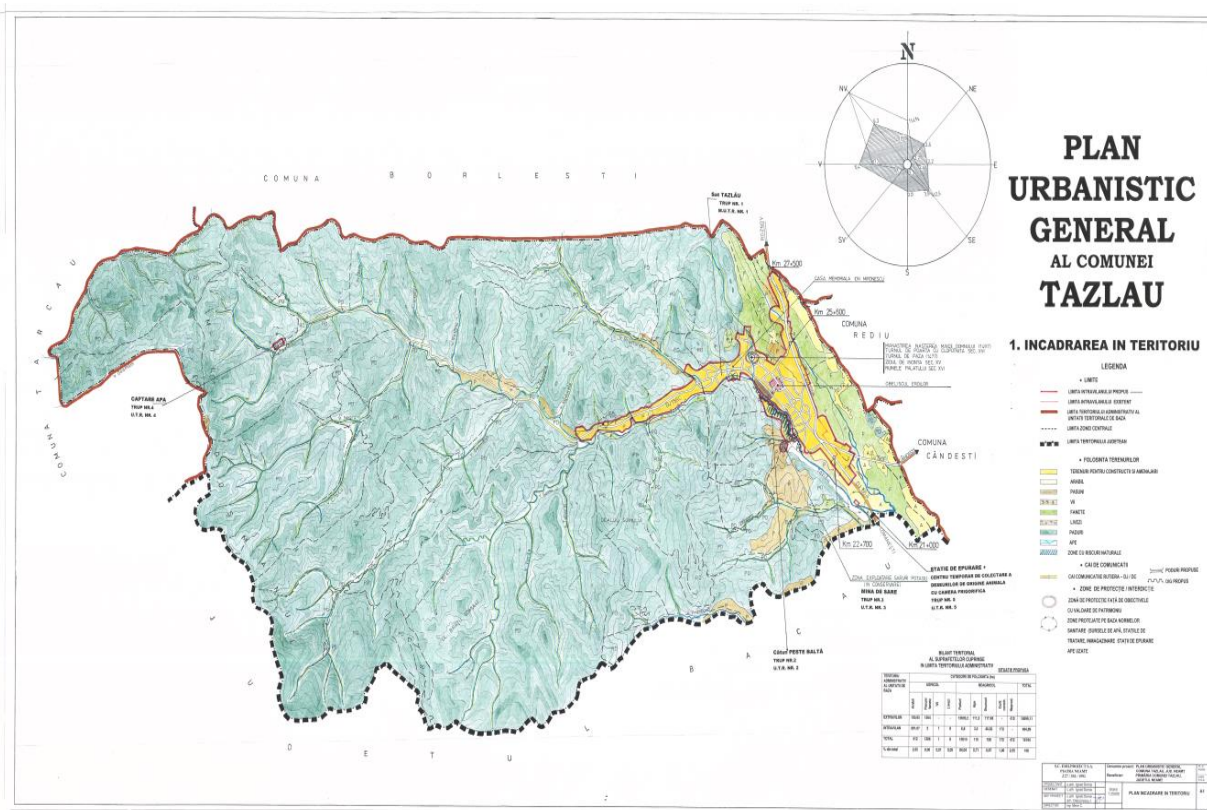
Comuna Tazlău este o localitate de mărime mijlocie situată în partea de sud a teritoriului județului Neamț, la granița cu județul Bacău, în extremitatea nordică a depresiunii Tazlăului din Subcarpații Moldovei. Întins pe o lungime de mai bine de 6 km, satul s-a dezvoltat la intersecție de drumuri, în margine de păduri, lângă pasul Tazlău și confluența pâraielor Limpegiorul, Brusturatu, Peștiosul și Cociorvei cu râul Tazlăul Mare. Satul este întins între valea Tazlăului și a Peștiosului în zone cu denumiri locale: "din centru", de "pe vale", "poarta satului", "peste baltă", "Peștiosu".

¹⁷⁰ Sursa: *Monografia comunei Tazlău*, Anexă la PUG-Tazlău, 2007.

¹⁷¹ Conform PUG- Tazlău, 2009 - sinteze

Deși peisajul rural a suferit puternice modificări în ultimul veac, se mai păstrează încă gardurile, troițele, fântânile cu roată sau cumpănă și foarte rar casele cu prispă și tindă, fapt ce arată că civilizația rurală încă mai dăinuie.

Actualul teritoriu administrativ a fost fundamentat prin ultima documentație de sistematizare - P.U.G. comuna Tazlău elaborat în 2009.

Figură 19. Încadrarea în teritoriu a localității Tazlău (sursa: PUG Tazlău, 2009)

Fondul construit deține trei componente:¹⁷²

- fondul construit al mănăstirii;
- fondul construit rezidențial al satului - format din locuințe;
- dotări (dotări școlare, clădiri administrative, dispensar, teren sport, unități comerciale etc)

Fondul construit al Mănăstirii este format din: fondul construit din incinta protejată și fondul construit - gospodăria anexă a călugărilor, cimitirul satului.

Fondul construit rezidențial al satului este format din locuințe caracteristice zonei și poartă încă amprenta locuințelor tradiționale din zona de munte executate din lemn cu acoperiș din șindrilă și elemente frumos decorate din lemn.

¹⁷² sursa: PUG Tazlău, 2009

În componența intravilanului existent intră următoarele unități teritoriale de referință: localitatea de reședință Tazlău, mina de sare de K și Cătunul "Peste Baltă", zonificate după cum urmează:

U.T.R. nr. 1 (reședința de comună/macro-unitate teritorială de referință), cuprinde Zona locuințe P; P+1E; P+2E și funcțiuni complementare, Instituții și servicii, căi de comunicații, Zonă monument protejat, Spații verzi (protecție), Gospodărie comunală, Zona unități agroindustriale, Zona unități industriale și depozite, Zona pentru echipare edilitară și Zona terenuri prezentând ate riscuri naturale si antropice și Zona centrului civic.

U.T.R. nr. 2 Cătun "Peste Baltă" . Cu o suprafață de cca 21 ha, a fost inclusă (conform vechiului PUG) în categoria zonelor inundabile, motiv pentru care este supusă unui regim de restricție severă de construire până la îndiguirea râului Tazlău pe totată lungimea malului drept, în vederea protejării cadrului natural și construit. După eliminarea completă a riscului de inundație și alunecări, teritoriul va putea fi reglementat astfel:

L1 - Zonă locuințe P; P+1E; P+2E și funcțiuni complementare;

L2 - Zonă locuințe P; P+1E și funcțiuni complementare;

U.T.R. nr. 3 Mina de sare de potasiu. În prezent teritoriul aferent UTR nr. 3, ocupă o suprafață de 5,66 ha, fiind reprezentată de obiectivele de suprafață ale minei de sare de potasiu, mină aflată în stadiu de conservare încă din anii "90. Exploatarea sării de potasiu a fost oprită pe motivul procentului de sub 10% a concentrației de sare de potasiu în zăcământ. Se impune o restudiere a fezabilității extracției, putând fi luată în calcul o eventuală redeschidere a minei, fapt ce va revigora zona industrială pe baza unui nou PUZ și studiu de impact, fiind necesară de asemenea reamenajarea zonei de protecție sanitară și a perdeleor de protecție centripete.

Devine indispensabilă și stabilirea traseelor galeriilor subterane și impactul potențial al acestora asupra zonelor locuite. Se consemnează că în subteran, nivelul 1 de galerii aflat la o adâncime relativă de cca 250 m este complet inundat. În situația unor solicitări de reconversie a zonei, aceasta se va face doar pe baza întocmirii unui nou PUZ. Fiindcă până în prezent nu au existat astfel de solicitări, se impune luarea urgentă a unor măsuri de refacere a mediului atât la suprafață cât și la adâncime.

Zona cu locuințe din apropierea exploatării de sare ar putea fi pusă sub interdicție severă de construire până la îndiguirea malului drept al râului Tazlău, întrucât este o zonă inundabilă în perioadele de topire a zăpezii sau în cele abundente în precipitații.

U.T.R. nr. 4 Captare apă. Suprafața 0, 05 ha. Amplasamentul este rezervat exclusiv pentru stația de captare și clorinare.

U.T.R. nr. 5- Stație de epurare. Amplasamentul este rezervat exclusiv pentru stație de epurare a apelor uzate.

Suprafața care se introduce în intravilan este de 97,56 ha, fapt ce rezultă în urma analizei tabelului de mai jos.

Tabel 20. Bilanțul teritorial cu suprafețele existente și propuse pentru intravilan

DENUMIRE TRUP	SUPRAFAȚA INTRAVILAN EXISTENT		SUPRAFAȚA INTRAVILAN PROPUȘ	
	m ²	ha	m ²	ha
SAT TAZLĂU Extinderi: - Tazlău Vest - Tazlău Nord - Tazlău Est	3.704.105,78 mp = 370,41 ha		4.677.680,56 mp = 467,77 ha din care extinderi: 242.466,60 mp = 24,25 ha 331.914,31 mp = 33,19 ha 399.193,87 mp = 39,92 ha <hr/> 973.574,78 mp = 97,36 ha	
CATUN PESTE BALTĂ	212.569,76 mp = 21,26 ha		212.269,76 mp = 21,26 ha	
MINA DE SARE DE POTASIU	56.584,50 mp = 5,66 ha		56.584,50 mp = 5,66 ha	
STAȚIA DE EPURARE	-		5.836,76 mp = 0,15 ha	
CAPTARE APĂ	-		500,00 mp = 0,05 ha	
TOTAL	397,33 ha		494,89 ha	

Sursa: Tabel extras din PUG Tazlău, 2009, pag. 30.

Analiza diagnostic-teritorială a intravilanului

Așezarea contemporană este așternută în zona de luncă și de terase joase și medii, încadrându-se în tipologia satelor de vale, întinsă simetric sau asimetric de-a

lungul cursurilor de apă și al drumurilor, pe treptele de terasă mai înalte sau chiar în zona de luncă, mici trupuri de sat fiind desfășurate pe versant sau pe spinările unor dealuri cu pante mai dulci.

Delimitare intravilan: Terenul intravilan este terenul aflat pe raza localității Tazlău, în zona construibilă.

Tipul de sat ca formă a vetrei. După forma vetrei, satul Tazlău este specific zonei de contact munte - Subcarpați, de tip *răsfirat*, cu gospodării situate la distanțe mici una de alta. O parte din terenul agricol (grădini, vii, livezi) este cuprins în vatra satului, cea mai mare parte aflându-se însă în exteriorul vetrei.

Tipul de evoluție al satului: spontană, neplanificată ¹⁷³.

Modul de utilizare a terenului: întâmplător, neeficient, dezordonat și haotic; construcțiile sunt amplasate nefavorabil pe teren.

Alinierea - retragerea construcțiilor. Nu se poate vorbi de o aliniere. În prezent dispunerea construcțiilor este întâmplătoare, neorganizată. Retragerea ține seama numai de zona de pozare a rețelelor adiacente strazii și de trama stradală existentă.

Cornișe. Înălțimea la cornișă variază de la o construcție la alta - cca 4-5m; Școala, Căminul Cultural, postul de poliție, magazinul central și unele imobile de locuit au P+1E.

Structuri funcționale din intravilan

Tipologii funcționale - zonare funcțională. Situația existentă este prezentată din punct de vedere al zonificării funcționale prin indicarea suprafețelor ocupate de: instituții și servicii publice, zona rezidențială cu clădiri, zona mixtă (funcțiuni de interes public și locuire), zone mica industrie și spații depozitare, zona de parcuri, amenajări sportive, agrement, cimitir, zona cai de comunicații rutiere și construcții aferente, zona construcții tehnico-edilitare, zona ape, zona forestieră, zona spații verzi naturale, terenuri neconstruibile.

Tipuri structurale de intravilan. În zona mănăstirii Tazlău (pe Șantier) există o tendință de grupare a gospodăriilor (tip structural de intravilan: *adunat*). În această zonă a existat o oarecare tendință de planificare a teritoriului, lucru ce se vede și în structura tramei stradale.

¹⁷³ Conform PUG Tazlău și a observațiilor în teren.

În rest este specific tipul structural *disociat* al intravilanului, atât înspre zona montană, cât și spre sud, înspre zona subcarpatică.

Figură 20. Tipuri structurale de intravilan

A: tip adunat de intravilan; **B:** tendință de disociere a intravilanului; **C:** trupul de sat „Peste baltă”; **D:** mina de sare de K; **E:** Valea Bistriței; **F:** mănăstirea ștefaniană; **G:** Măgura Tazlăului; **H:** „Poarta satului”/intersecția dintre DJ 156 A și DJ 156 F; **I:** stația de exploatare a gazului metan; **J:** platforma vechii fabrici de cherestea. Sursa: foto aeriană, PUG Tazlău. Prelucrare consultant

În Strategia de Dezvoltare Locală Socio - Economică a Comunei Tazlău, Județul Neamț (2021 - 2027), au fost identificate o serie de necesități care se impun în cadrul domeniilor Managementul teritoriului și Amenajarea teritoriului:

- Completare și finalizare studii și cercetari privind zonarea teritoriului pe criterii de potențial economic, social, ecologic, tehnologic și crearea pârgghiilor necesare de valorificare a acestui potențial;
- Definitivarea reconstituirii proprietății asupra terenurilor și clădirilor;
- Reabilitarea zonelor afectate de alunecari de teren;

- Zonarea terenurilor agricole pentru adaptare la sisteme moderne de valorificare și asigurare acces;
- Întocmirea și actualizarea permanentă a unei baze de date privind situația teritoriului;
- Necesitatea amenajării pâraielor care produc inundații și pagube asupra zonelor populate și solului;
- Necesitatea înființării de perdele de protecție a solului, căilor de transport și așezărilor umane.

3.2.2. Dinamici teritoriale (vectorii structuranti). Dezvoltări ulterioare

Dinamică teritorială. Satul a luat naștere și s-a dezvoltat în jurul mănăstirii, pe mai multe direcții:

a. Trupul de sat cunoscut sub numele de „Șantier”, unde probabil își aveau locuințele slugile mănăstirești (tătari, romi și români)

b. Nucleul satului a evoluat în Evul Mediu, datorită vieții înfloritoare a mănăstirii, extinzându-se înspre N, pe terasa mai înaltă (8-10m) din stânga râului Tazlău, până în zona actualii Tabere;

c. Un alt trup de sat s-a dezvoltat pe firul râului Peștiosul, pe unde trecea în Evul Mediu Drumul Domnesc al Sării;

d. La intrarea în sat, de-a lungul DJ 156 A se află un trup de sat asimetric, construit în timpul celui de-al doilea război mondial, de către germani;

e. Satul s-a dezvoltat apoi către Sud, pe terasele mai joase ale Tazlăului (3-4 m și 4-6 m), existând și zone ușor mlăștinoase, în prezent desecate și destinate construcțiilor.

După împrăștierea tinerilor însurăței de pe vremea domnitorului Alexandru I. Cuza și a domnitorului Carol I, satul cunoaște o evoluție rapidă în dimensiune și număr de locuitori, mare parte din trama stradală păstrând configurația din acea vreme.

Tabel 21. Vectori structuranți. Factori care au influențat direcția de dezvoltare a localității Tazlău

Vectori structuranți. Factori care au influențat direcția de dezvoltare a satului Tazlău

- Mănăstirea de pe vremea lui Alexandru cel Bun și apoi mănăstirea ștefaniană (1496-1497);
- Vama mică de ținut (atestată în documente din anul 1431), Vadul peste râul Tazlău din punctul "Cetățuia" și Drumul Domnesc al Sării;
- Climatul tipic de adăpost și resursele de apă potabilă;
- Prezența pădurilor întinse și a pășunilor (pentru vânat, lemn, creșterea animalelor etc);
- Râul Tazlău (care a condiționat tipul de sat asimetric) și Măgura Tazlăului (a determinat forma curbată a vetrei);
- Pâraiele Brusturatu și Peștiosu, de-a lungul acestora dezvoltându-se mici trupuri de sat de formă liniară;
- Prezența izvoarelor de apă sărată (fântânile de slatină);
- Resursele de petrol și gaze naturale;
- Împroprietărirea țăranilor ca urmare a reformei din 1864 și mai apoi a tinerilor însurăței din 1878-1880, au condus la evoluția satului spre sud, pe ambele maluri ale Tazlăului Mare.
- Apariția unui important nucleu industrial: prima fabrică de cherestea "DICHERMAN - DORNESCU", înființată în 1900 și a cărei activitate durează până în 1931. Legat de aceasta este construcția căii ferate Tazlău - Roznov, pentru transportul cherestelei.

Tazlăul a devenit astfel centru polarizator pentru satele din jur: Cândești, Borlești, Balcani, Frumoasa, Schitu-Frumoasa și chiar Bolătău-Zemeș.

3.2.3. Caracteristici arhitecturale (potențial pentru activitatea de turism)

Organizarea zonei de locuit este caracteristică așezărilor rurale dezvoltate de-a lungul apelor și foarte puțin pe coline. Majoritatea locuințelor sunt desfășurate pe parter, materialele de construcție folosite în timp fiind lemnul, lutul, chirpicii de pământ (lut în amestec cu paie) și cărămida de lut ars (începând chiar din primii ani ai secolului XX), acoperite cu draniță (șindrila) și tablă, cu un confort de tip rural.

Locuințele sunt organizate în gospodării cu anexele necesare. În cea mai mare parte locuințele sunt într-o stare bună din punct de vedere constructiv, beneficiind de un confort satisfăcător pentru zona de locuit în mediul rural - funcțiile principale sunt asigurate: dormit, pregătirea hranei, depozitare.

Foarte puține case mai păstrează însă originalitatea de altădată, arhitectura populară pierzând din originalitate odată cu implantul de modernism tipic occidental.

Fondul de locuit a atins cel mai ridicat ritm de construire și cel mai înalt grad de dotare și confort în perioada de după 1990. Locuințele construite după această perioadă sunt realizate din materiale de construcție de calitate (cărămidă, blocuri tip B.C.A. și bolțari de ciment), acoperite cu tablă de tip metațiglă și cu ferestre de tip termopan. Cea mai mare pondere dintre acestea sunt dezvoltate pe parter dar multe dintre acestea au și etaj ¹⁷⁴, dar care din păcate nu sunt reprezentative din punct de vedere al imaginii arhitecturale specifice zonei.

Prezintă o atracție deosebită, pentru cel care vizitează această localitate și modul cum este orânduită gospodăria, mai ales lagospodăriile mai vechi, la care paralel cu casa, se înșiră independent una de alta celelalte clădiri: hambarul, coșarul, cotețul și alte dependințe. În partea din spate rămâne loc și pentru grădină cu câțiva pomi roditori, iar paralel cu grădina există un spațiu aferent nevoilor gospodărești unde se află lemnăria, se înșiră căpițele de fân, coceni sau paie. Cel care vizitează această zonă constată, că noile construcții sunt lipsite de vechile anexa (grajduri, teren pentru depozitarea fânului). În schimb, în curțile oamenilor apar solarii și garaje de mașini. Atractive sunt și casele bătrânești cu prispă și stâlpi, cu două odăi pe laturile sălii, case care ne duc cu gândul la arhitectura inițială, păstrată peste vremuri până astăzi.

În general zona din intravilan este ușor accesibilă, dar cuprinde încă numeroase ulițe și drumuri de pământ neîntreținute, greu de străbătut în perioadele umede (trupul de sat Peștisoul).

Din vechea arhitectură mai supraviețuiesc anumite locuințe, dar majoritatea au fost transformate, eliminându-se elementele tradiționale. Caracteristic satului și zonei au rămas împrejuririle din lemn cu partea superioară de protecție sub forma unui mic acoperiș din șindrilă sau scândură montată înclinat și porțile din lemn cu

¹⁷⁴ Cercetare și observații personale.

înfloriturii. Arhitectura unora dintre noile case contrastează neplăcut cu arhitectura mănăstirii, a caselor tradiționale și a zonei în general.

3.3. Infrastructura necesară dezvoltării turismului și servicii disponibile

3.3.1. Elemente de infrastructură. Echiparea tehnico-edilitară a teritoriului

Calitatea și dezvoltarea elementelor de infrastructură și a echipării tehnico-edilitare constituie cheia dezvoltării sustenabile a comunei, în momentul de față existând decalaje față de standardele UE. Dezvoltarea economică, socială și umană este întârziată de starea improprie a drumurilor, de lipsa unor căi de acces către obiectivele naturale și antropice care prezintă potențial turistic, de dimensiunea redusă a rețelelor de alimentare cu apă potabilă și gaze naturale. Un rol la fel de important îl are și sistemul de canalizare al apelor uzate. Dezvoltarea acestor rețele trebuie să constituie așadar obiective prioritare pentru autoritățile publice,

Infrastructura de drumuri și transport

Circulația este reprezentativă doar prin rețeaua căilor de comunicație rutieră, teritoriul comunei beneficiind de o rețea de drumuri de aproximativ 180 km. Comuna este traversată de două șosele județene asfaltate: DJ 156 A pe o lungime de 6,5 km și DJ 156 C pe o lungime de 5,5 km. Aceste drumuri au importanță majoră în prestarea serviciilor de transport de mărfuri și persoane. Drumul județean DJ 156 A permite conexiunea cu orașul Roznov și drumul național Piatra Neamț - Bacău (DN 15), precum și cu județul Bacău prin localitatea Balcani, în timp ce Drumul județean DJ 156 C reprezintă magistrala principală din interiorul localității Tazlău. Din punct de vedere al nomenclurii stradale DJ 156 C este divizat în două sectoare: Str. Ion I. Mironescu și Str. Ștefan cel Mare, aceasta din urmă cuprinzând și un sector din DJ 156A, cuprinsă în intravilanul localității. Cealaltă porțiune din DJ 156 A înglobată în intravilan coincide cu str. Crivățului.

Intravilanul localității beneficiază de o rețea de drumuri comunale cu o lungime de cca 27,5 km din care 11,2 km sunt prevăzuți cu covor asfaltic aflat în stare bună, în timp ce 16,3 km sunt neasfaltați. Rețeaua de drumuri de exploatare agricolă și forestieră este de aproximativ 140 km, din care 56 km reprezintă drumuri de exploatare a suprafețelor de teren cu destinație agricolă, aflate în proprietatea

comunei Tazlău iar 86 km sunt drumuri cu destinație forestieră, fiind administrate și întreținute de Regia Națională a Pădurilor, prin Ocolul Silvic Tazlău din cadrul Direcției Silvice Neamț.

Ca punct de conflict este de remarcat strada Peștiosu, care necesită o amenajare corespunzătoare urgentă, acest drum de pământ și pietriș fiind greu practicabil în momentul căderii unor precipitații abundente. Miezul problemei îl constituie faptul că drumul este trecut în Administrarea Regiei Naționale a Pădurilor-Romsilva și apăsarea în Amenajamentul silvic al O.S. Tazlău, fiind clasificat ca drum cu destinație forestieră. Autoritățile locale fac demersuri în privința statutului juridic al străzii Peștiosu, astfel încât să se poată demara legal lucrările necesare de reabilitare și întreținere a acestui drum.

Un alt obiectiv prioritar pentru Autoritățile Locale vizează înglobarea în Patrimoniul Comunei Tazlău a sectorului din DJ 156C, care se suprapune cu strada Ion I. Mironescu, în vederea întreținerii corespunzătoare a acestui sector de drum și care să răspundă cerințelor comunității și nevoilor de dezvoltare ale comunei.

În cadrul proiectelor de infrastructură rutieră amintim că în anul 2021 au fost finalizate lucrările de realizare a podului din beton armat peste râul Tazlău, în zona de legătură a Străzii Salcâmului și a Străzii Iasomiei cu strada Măgurii, proiect finanțat din fonduri naționale (Modernizare rețea stradală și realizare pod din beton armat peste râul Tazlău, în sat Tazlău, comuna Tazlău, județul Neamț, Beneficiar: Primăria Tazlău, Localitate: Tazlău, Sursa finanțării: FONDURI NAȚIONALE - PNLD II, Valoarea totală a proiectului: 3.994.164 lei). Proiectul a fost îmbunătățit prin lucrări de consolidare a malului drept, de decolmatare și regularizare a albiei și prin iluminatul traseului podului. În cadrul aceluiași proiect, au fost realizate rigole betonate pe mai multe străzi.

În anul 2022 s-au concretizat alte două proiecte: Reabilitare pod pe DJ 156C km 4+063 peste pârâul Brusturatu, comuna Tazlău, județul Neamț (Beneficiar: Consiliul Județean Neamț, sursa finanțării: FONDURI NAȚIONALE, valoare totală a proiectului: 1.015.027 lei) și Reabilitare pod pe DJ 156A km 27+105, comuna Tazlău, județul Neamț (Beneficiar: Consiliul Județean Neamț, sursa finanțării: FONDURI NAȚIONALE, valoare totală a proiectului: 1.013.922 lei).

Figură 21. Pod peste râul Tazlău - permite o legătură facilă cu trupul de sat Peste baltă, rămas decenii la rând în izolare

Principalele elemente de trafic sunt reprezentate de deplasările pentru muncă, tranzit și transport de mărfuri. Parcările destinate mijloacelor de transport în comun sunt rezolvate corespunzător, prin refugii amplasate în afara carosabilului.

Nu există organizat transport în localitate iar circulația rutieră și de transport în comun în teritoriul înconjurător este reprezentată de cursele ce fac legătura cu orașul Roznov pe traseul drumului județean 156 A. Din punct de vedere al circulației feroviare, cea mai apropiată stație C.F.R. este situată în orașul Roznov.

În Strategia de Dezvoltare Locală socio - economică a Comunei Tazlău, sunt menționate următoarele obiective cu privire la dezvoltarea infrastructurii de transport:

- asfaltare drumuri comunale și sătești în sat Tazlău - 17 km (neasfaltați care necesită urgentă modernizare) - 53 drumuri sătești (care necesită urgentă reabilitare);
- realizarea de rigole de scurgere, trotuare, piste bicicliști, rampe de acces persoane handicap podețe și rampe pentru accesul la proprietăți;
- amenajarea de căi de acces în interiorul comunei spre sau între diferite obiective;

- amenajarea de căi de acces pentru fermele agricole, entitățile economice de producție sau prestări servicii, pentru animale și atelaje;
- amenajare parcări.

Gospodărirea apelor

Principalele lucrări hidrotehnice existente sunt reprezentate de îndiguirea malurilor râului Tazlău în zona de sud a teritoriului administrative al comunei. Trupul de sat "Peste baltă", aflat pe partea dreaptă a râului Tazlău, se află pe o terasă mai joasă decât restul satului, acesta fiind zona inundabilă. Nu există dig de protecție, cu excepția părții sudice.

Principala sursă de apă o constituie în prezent stratul freatic de medie adâncime, majoritatea locuitorilor folosind încă apa din fântânile săpate în primul strat freatic. Pânza freatică este considerată de către organele abilitate în domeniul controlului calității apelor ca improprie din punct de vedere al potabilității, datorită infestării acesteia din diverse surse (latrine neconforme cu normele sanitare, folosirea excesivă în timp a unor substanțe chimice în activitățile agricole, deversarea detergenților, lipsa unui sistem de canalizare adecvat).

Comuna este tranzitată și de o conductă magistrală care transportă apă captată gravitațional (la fiecare 100 m este prevăzută cu supape de reglare a presiunii) din izvorul Vulpea, situat la o distanță de circa 15 km vest-nord-vest de localitate, în rezervorul de înmagazinare de la Șoimu. Diferența de nivel dintre izvor și sat este de circa 400 m, debitului izvorului fiind cuprins între 2,1 și 2,7 l/s. Prin acest izvor este descărcat acviferul freatic din depozitele deluviale siltice de pe versantul estic al Munților Goșmanului. Izvorul este alimentat din precipitațiile atmosferice și din apele subterane existente în fisurile și faliile care afectează roca din fundament. Conducta de aducțiune de la izvor până la rezervorul de înmagazinare are o lungime de cca 14 km. Din rezervorul de înmagazinare (care este amplasat așa încât alimentarea conductelor de distribuție a putut fi realizată gravitațional) apa este distribuită în rețea prin conducte ce însumează o lungime de aproximativ 10,5 km. Gospodăria de apă este împrejmuțată, fiind zonă de protecție sanitară, și este alcătuită dintr-un rezervor de înmagazinare cu un volum de 200 mc și stație de clorinare dotată cu instalație automată de dozare hipoclorit. Conducta de distribuție urmărește traseul stradal pe DJ 156 C și este prevăzută cu un număr de 47 de cișmele stradale (în prezent doar 25 sunt funcționale) și 15 hidranți de

incendiu (14 funcționali), amplasați la distanțe maxime de 500 m între ei, respectându-se Normativul P66 / 2001, art.11.1. Pe conducta de distribuție au fost executate cămine de vane (de linie, de intersecție, de golire și de control).

Momentan, un număr redus de gospodării sunt racordate la acest sistem de alimentare. Cele mai multe dintre acestea nu au executate conexiunile la rețea în mod corespunzător, cu cămin de vizitare și cu apometre, motiv pentru care unii consumatori folosesc apa potabilă la udatul grădinilor, la completarea apelor din puțurile proprii sau la diverse lucrări agricole. Din acest motiv există deficiențe de aprovizionare cu apă, mai ales în perioadele secetoase. Se impune luarea unui set de măsuri care să remedieze această situație și să țină în parametri normali consumul (cămine de beton armat prin care să fie trasă conducta proprie de alimentare cu apă, montarea pe conductă a unor robinete de control și a unui apometru).

Pentru rezolvarea alimentării cu apă în totalitate la nivelul întregii localități se impune realizarea unui sistem unitar de alimentare cu apă, mai ales că zona dispune de numeroase resurse de apă de bună calitate.

În Strategia de Dezvoltare Locală socio - economică a Comunei Tazlău, Județul Neamț, 2021 - 2027, sunt menționate următoarele obiective cu privire la alimentarea cu apă și canalizare.

- Extinderea capacității de captare, înmagazinare și distribuție a apei potabile;
- Realizarea serviciului de administrare a rețelelor de apă potabilă și canalizare;
- Program de conștientizare a cetățenilor cu privire la necesitatea racordării la rețeaua edilitară pentru eliminarea expunerii la poluare și agenți patogeni;
- Finalizarea lucrărilor de realizare a rețelei de canalizare a apelor uzate și construirea Stației de epurare a apelor uzate;
- Forare puțuri noi pentru alimentare cu apă de adâncime;
- Extinderea capacității de captare, înmagazinare și distribuție a apei potabile;
- Constituirea Serviciului de gestiune a rețelei de alimentare cu apă și a celei de canalizare a apelor uzate;
- Regularizarea pâraielor Zamfira, Peștiosu, Racila, Coborâșului, Minei și a altor pâraiașe ce prezintă scurgeri periodice;
- Realizarea lucrărilor de apărare a malurilor râului Tazlău și scoaterea zonei deservite de strada Măgurii din categoria „Zonă inundabilă”;

Sistemul de canalizare

În comună nu există infrastructură de canalizare. Principalul receptor al apele uzate este constituit în momentul actual de stratul freatic de mică adâncime, un număr redus de gospodării fiind dotate cu bazine vidanjabile ecologice, fapt ce a afectat calitatea apelor din pânza freatică.

În prezent, se află în implementare proiectul „Înființare rețea publică de apă uzată în comuna Tazlău, județul Neamț” prin care se va construi 1 stație de epurare și filtrare a apelor uzate și o rețea publică de apă uzată în lungime de 6.195 m. Amplasamentul se află în partea de sud a satului, fiind dictat de configurația terenului, a cărei pantă descendentă a presupus realizarea rețelei de canalizare cu un minim de lucrări de excavare și stații intermediare de pompare. Colectoarele de canalizare menajeră au fost amplasate astfel încat să asigure pe trasee cât mai lungi curgere gravitațională, pantă de curgere rezonabilă și viteză de autocurățire. Colectoarele de canalizare au fost poziționate în terenuri ce aparțin domeniului public, urmărind traseele DJ 156 (străzile Ștefan cel Mare și I.I. Mironescu) și ale drumurilor comunale.

Tabel 22. Alimentarea cu apă, canalizarea publică

An de referință	Lungimea totală simplă a rețelei de distribuție a apei potabile (km)	Apă potabilă distribuită consumatorilor (mii m ³)		Lungimea totală simplă a conductelor de canalizare (km)
		Total	Din care: pt. uz casnic	
2017, 31 dec.	10,5	20	-	-
2018, 31 dec	10,5	20	-	-
2019, 31 dec	10,5	21	-	-
2020, 31 dec	10,5	60	60	-

Sursa: Anuarele statistice ale județului Neamț

Gospodărie comunală

Teritoriul comunei Tazlău este apărat de surse de poluare cu un grad ridicat de gravitate, atât a solului, apelor cât și a atmosferei. O problemă acută legată de mediu este gestionarea deșeurilor, întrucât comuna nu dispune de un sistem propriu de sortare, reciclare și depozitare a deșeurilor. Pentru soluționarea asigurării în condiții calitative și cantitative a depozitării rezidurilor menajere, stradale, a celor rezultate din activitățile agricole și de creștere a animalelor, din activitățile comerciale, sanitare și de mică industrie ale localității, se impune executarea unui sistem controlat și ecologic de depozitare a acestora, în conformitate cu normele în vigoare.

La cimitir este constituită o zonă de protecție sanitară normată în P.U.G. În prezent colectarea deșeurilor se face "din poartă în poartă" acțiune ce are loc săptămânal, în fiecare zi de marți pentru deșeurile reciclabile (plastic, pet-uri, doze, metal, carton, aluminiu, sticlă), ziua de miercuri fiind programată pentru colectarea deșeurilor menajere. Firma autorizată pune la dispoziție saci în care se pot depozita aceste tipuri de deșeuri reciclabile, separarea fiind făcută de firmă la stația de sortare. Principalul dezavantaj este dat de costurile mai mari decât prin sistemul bazat pe europubele. Colectarea reziduurilor menajere se face și din containere cu roți cu un volum de cca 1100 litri, amplasate în spații parțial amenajate, o mică parte dintre acestea fiind prevăzute cu spații de protecție. Conform proiectului "Sistem de management integrat al deșeurilor", pe raza localității există 18 puncte de colectare a deșeurilor menajere (cu o suprafață de 41 m²), din care 12 puncte sunt dedicate colectării selective (cu o suprafață de 106 m², împrejmuite cu țarc).

Nu există în momentul de față un sistem eficient de colectare selectivă a deșeurilor.

Alimentarea cu energie electrică

Un prim episod îl constituie perioada 1941-1943, când este electrificată o mică parte din sat. La sistemul național energetic comuna Tazlău a fost racordată însă în anul 1966. În prezent, gospodăriile comunei sunt racordate la rețeaua electrica în proporție de peste 99 %. Distribuția energiei electrice este posibilă datorită unui sistem de rețele electrice de înaltă, medie și joasă tensiune. Există o rețea stradală de 25 km 380/280V și 9 posturi TRAFU (180kW, 160kW). Transformatoarele electrice sunt vechi și cauzează frecvent întreruperi în furnizarea curentului electric. Se

impune modernizarea infrastructurii de transport a energiei electrice și a posturilor de transformare astfel încât să se realizeze alinierea ei treptată la standardele europene. Zonele de locuit dispun de o rețea electrică de joasă tensiune, alimentată din liniile de distribuție de 20 KV și posturi TRAFU 20/0,4 kv. Aceste posturi necesită îmbunătățiri întrucât există dese căderi de tensiune care afectează întreaga populație a comunei.

Conform Strategiei de Dezvoltare Locală socio - economică a Comunei Tazlău, Județul Neamț, 2021 - 2027, la nivelul comunei Tazlău există potențialul dezvoltării unui sistem bazat pe surse regenerabile de energie, cum sunt energia eoliană, energia solară și hidroenergia, zona beneficiind de culmi cu vânturi puternice și constante, de o radiație solară mare pe versanții sudici de mare întindere și expunere și de râul Tazlău cu afluenții săi, care pot reprezenta oportunități pentru amenajarea unor instalații de producere și captare de energie.

Iluminat public

În ceea ce privește iluminatul public din comuna Tazlău, în unele zone cetățenii nu au acces la această utilitate, aria de acoperire cu iluminat public stradal fiind în proporție de doar 90%.

În Strategia de Dezvoltare Locală socio - economică a Comunei Tazlău, sunt menționate următoarele obiective cu privire la iluminatul public:

- Eficientizarea iluminatului public prin înlocuirea becurilor existente cu becuri eficiente energetic și gestiunea automatizată a sistemului;
- Extinderea rețelei de alimentare cu energie electrică aerian sau prin conductor îngropat subteran și înlocuirea în anumite zone a rețelei de transport a energiei electrice aeriene cu linii de transport îngropate în subteran;
- Constituirea Serviciului pentru gestiunea iluminatului public.

Telecomunicații și internet, mass-media, servicii poștale

Din analiza situației existente (amplasarea poștei, a centralei telefonice, releelor radio, rețelelor radio, rețelelor de cabluri telefonice) reiese că necesarul de dotare actual este satisfăcător, majoritatea populației având acces la telefonie fixă, mobilă, TV, internet, WI-FI. În schimb, nu există service radio.

Alimentarea cu căldură

Sistemul de încălzire al majorității gospodăriilor se bazează pe utilizarea combustibilului solid (lemn, peleți, brichete de rumeguș) în instalații de încălzire de tip sobe sau centrale termice, un număr redus de locuințe dispunând de centrale termice alimentate cu gaz metan din rețeaua locală de distribuție. Clădirile instituțiilor publice sunt încălzite cu ajutorul centralelor termice pe gaz metan, fiind racordate la rețeaua de distribuție gaze.

Alimentarea cu gaze naturale

Teritoriul comunei are zonă de exploatare a gazelor naturale (industrie extractivă), pe baza acesteia realizându-se o rețea de distribuție a gazelor în lungime de 5 km, fiind traversat de conducta de înaltă presiune cu $\Phi = 12 \frac{3}{4}''$, pozând subteran. Primăria, Școala, Grădinița, Dispensarul medical, Căminul Cultural, mănăstirea ștefaniană, parohia Tazlău și Ocolul Silvic Tazlău sunt racordate la rețeaua de gaz metan. Din totalul gospodăriilor, aproximativ 70 locuințe (cca 6 % din total) sunt alimentate de la conducta magistrală menționată anterior. Din analiza tabelului de mai jos reiese că lungimea conductelor de distribuție a gazelor naturale a crescut de la 3,9 km în 2017 la 5 km în 2020, crescând și consumul total de gaze naturale distribuite, de la 69 mii m³ (din care 24 mii m³ pentru uz casnic) în 2017 la 73 m³ (din care 38 mii m³ pentru uz casnic) în 2020. Putem aprecia astfel că rețeaua de alimentare cu gaz metan poate reprezenta, din punct de vedere calitativ și cantitativ, o potențială sursă de alimentare.

Tabel 23. Distribuția gazelor naturale

An de referință	Lungimea simplă a conductelor de distribuție gaze naturale (km)	Gaze naturale distribuite (mii m ³)	
		Total	Din care: pt. uz casnic
2017, 31 dec.	3,9	69	24
2018, 31 dec	4,6	82	28
2019, 31 dec	4,6	74	32
2020, 31 dec	5	73	38

Sursa: prelucrare după Anuarele statistice ale județului Neamț

Fondul de locuințe

Numărul de locuințe în comuna Tazlău în anul 2020 a fost de 1272, din care 7 sunt în proprietate majoritară de Stat. Acestea totalizează o suprafață de 57.032 m² (21,61 m²/locuitor), numărul mediu de persoane pe o gospodărie fiind de 2,07. În cadrul gospodăriilor, la nivelul anului 2022, există cca 1200 anexe (bucătării de vară, cotețe pentru păsări, grajduri, depozite pentru fân, magazii etc).

Fondul de locuințe pe întreaga comună este în general în stare bună, cu un grad de confort și de uzură la nivel mediu. Gospodăriile cuprind: terenul aferent locuințelor, gospodăriile anexe și terenul agricol. Dezvoltarea fondului de locuințe s-a făcut prin ocuparea unor terenuri libere în urma aplicării Legii fondului funciar și acordării unor parcele de aproximativ 600 mp. În ultimii ani s-au realizat construcții noi, unele fiind în curs de execuție. În ceea ce privește construcțiile publice, situația lor este în general bună, existând însă nevoia de spațiu suplimentar pentru unitățile de sănătate, cultură și prestări servicii.

Tabel 24. Fondul de locuințe, localitatea Tazlău, jud. Neamț

An de referință	Locuințe (nr.)	Suprafața locuibilă (m ² arie desfășurată)	Din care: locuințe proprietate majoritar privată (număr)	Suprafața locuibilă utilă (m ²)	Arie utilă/locuitor (mp / loc)
2017	1259	55532	1252	55289	19,68
2018	1262	55895	1255	55652	20,07
2019	1261	55869	1254	55626	20,48
2020	1272	57032	1265	56789	21,18

Sursa: prelucrare după Anuarele statistice ale județului Neamț

Analizând datele din tabel se constată că fondul de locuințe a crescut în ultimii ani, de la 1259 locuințe în 2017 la 1272 locuințe în 2020. În perioada de după 1990 s-au înregistrat creșteri în special în fondul de locuințe din fonduri private.

Suprafața totală locuibilă (mp arie desfășurată) a fost în anul 2020 de 57.032 mp iar suprafața locuibilă utilă pentru cele 1265 de locuințe aflate în proprietate

majoritar privată a fost de 56.789 m², rezultând un indice de 21,61 m²/locuitor. Numărul mediu de persoane pe o gospodărie este de 2,07. Situația fondului de locuințe și a clădirilor publice este prezentată în tabelele următoare:

Tabel 25. Fondul de clădiri publice și alte suprafețe construite

Nr.	Categoria	Suprafața (mp)	Nr. încăperi
1.	Clădire Primarie(Corp A + corp B)	286+180	7+5
2.	Școala Gimnazială Tazlău (Corp A + corp B)	820+242	30+12
3.	Grădiniță	526	22
4.	Cămin cultural	774	16
5.	Dispensar medical	138	5
6.	Rezervor apă potabilă	100	1 (200mc)
7.	Stație epurare apă	1500	5
8.	Stație filtrare apă	50	2

Sursa: *Strategia de dezvoltare locală socio-economică a comunei Tazlău, 2021-2027*

Tabel 26. Analiza SWOT – Domeniul: locuințe și clădiri

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> • Starea fizica a construcțiilor este relativ bună • Accesul populației la informații privind codul construcțiilor și la exigențele condițiilor de locuit specialist tehnic în cadrul primăriei, în acest domeniu; • acces la telefonie fixă, mobilă, TV, internet, WI-FI 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Condițiile de locuit neconforme exigențelor actuale; ○ Locuitorii nu au banii necesari pentru aplicarea noilor standarde și utilizarea facilităților actuale de locuit; ○ Discrepanțe mari între diversele categorii sociale; ○ politicile moderne de urbanism sunt insuficient promovate; ○ lipsa spațiilor de tip ANL care să ofere condițiile necesare pentru atragerea și menținerea personalului calificat în comună; ○ insuficiența dotarilor IT în contextul evoluției tehnologice actuale
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI

<ul style="list-style-type: none"> - posibilitatea creșterii standardului de viață prin îmbunătățirea condițiilor de locuit; - existența materialelor și tehnologiilor noi pentru construcții; - oportunități de finanțare prin fonduri guvernamentale privind investiții imobiliare 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Renunțarea la arhitectura tradițională; ▪ Utilizarea neadecvată și ineficientă a materialelor moderne de construcție; ▪ Lipsa experienței în gestionarea fondurilor pentru construcții
---	--

Sursa: *Strategia de Dezvoltare Locala Socio - Economica a Comunei Tazlău, Județul Neamț (2021-2027)*, pag. 273

Infrastructura educațională

Actuala școală a fost dată în folosință în anul 1970, având 12 săli de clasă, laboratoare, bibliotecă, săli pentru material didactic. În 1980 a fost inaugurat un nou local, cu 4 săli de clasă destinate laboratoarelor și atelierelor. Două săli de clasă din vechea clădire a școlii au fost transformate în sală de sport, unde astăzi elevii își desfășoară activitatea sportivă. În anul 1989 a fost construită infrastructura unei săli de sport moderne, lucrări ce au fost înșă oprite imediat după Revoluție. Școala dispune de laboratoare funcționale (fizică-chimie, informatică) și un C.D.I. ce cuprinde biblioteca, sala de lectură, depozitul de carte și laboratorul multimedia (cu rețea de calculatoare conectată la internet). La nivelul anului școlar 2022-2023 cei 162 de elevi ai comunei studiau în 16 săli de clasă și 4 laboratoare școlare, activitățile sportive desfășurându-se pe cele două terenuri de sport. Conform datelor preluate de pe <https://scoala-ii-mironescu-tazlau.blogspot.com/2019/10/baza-didactico-materiala.html>, în anul 2022 Școala Gimnazială I.I. Mironescu din Tazlău dispune de trei corpuri de clădire destinate procesului de învățământ, cu 16 săli de clasă, C.D.I. dotat cu 20 de calculatoare conectate la rețeaua de Internet, laborator de Informatică, cancelarie și birouri, bibliotecă școlară cu peste 10.000 de volume, sală pentru lectură, depozit de carte, o sală pentru arhivă și sală pentru "Corn și lapte". Baza materială este completată de mobilier nou, apă curentă, încălzire centrală pe gaz metan, conexiune la internet (rețea wireless) și grupuri sanitare în interior. În ce privește resursele umane, în anul școlar 2022-2023 cei 212 elevi ai școlii (inclusiv preșcolari) sunt instruiți de un număr de 22 cadre didactice (3-învățământ preșcolar, 5-învățământ primar, 14-învățământ gimnazial), dintre care 12 au obținut gradul didactic I, 4 gradul didactic II, 4 definitivatul, în timp ce 2 sunt debutanți.

Personalul didactic auxiliar este format din bibliotecar-responsabil CDI, secretar, contabil și informatician, în timp ce personalul nedidactic este constituit din 3 îngrijitori și un muncitor întreținere/fochist.

Corpul C este destinat Grădiniții cu program normal "I.I. Mironescu" (clădire nouă, P+E, construită în 2004, prin accesarea fondurilor europene) care este formată din 3 săli de grupă, 1 sală de festivități, muzeu, sală de jocuri. Grădinița este dotată cu grupuri sanitare interioare, sistemul de încălzire fiind bazat pe centrală cu gaze naturale. În anul școlar 2022-2023 sunt instruiți la grădiniță un număr de 50 preșcolari, împărțiți în 3 grupe.

Din analiza tabelului de mai jos, se observă o scădere constantă a numărului de elevi înscriși, de la 246 elevi în anul școlar 2007-2008 la 162 elevi în anul școlar 2022-2023 (fără preșcolari). Acest fapt se datorează bilanțului demografic cu valori negative, cauzat atât de un spor natural negativ, cât și de mișcarea migratorie a populației.

Tabel 27. Învățământul primar și gimnazial, "Școala Gimnazială "I.I.Mironescu Tazlău. Nr. elevi înscriși, personal didactic, baza materială

An școlar	Elevi înscriși	Personal didactic titular	Săli de clasă	Lab. școlare	Atelier e școlare	Terenuri de sport	Săli de sport	PC-uri
2007-2008	246	23	16			2	-	
2017-2018	198	17	16	4	-	2	-	53
2018-2019	186	17	16	4	-	2	-	53
2019-2020	160	16	16	4	-	2	-	53
2020-2021	144	16	16	4	-	2	-	53
2021-2022	154	16	16	4	-	2	-	53
2022-2023	162	16	16	4	-	2	-	53

Sursa: prelucrare după *Anuarele statistice ale județului Neamț*

În următoarele tabele este prezentată analiza cantitativă a a resurselor umane pentru anul școlar 2022-2023, an în care a fost înregistrat un număr de 162 de elevi și 50 preșcolari, repartizați în 3 grupe de grădiniță, 5 clase la ciclul primar și 4 clase la ciclul gimnazial.

Tabel 28. Număr elevi înscriși, an școlar 2022-2023, Învățământ preșcolar

Nr. crt.	Grupa	Nr. preșcolari
1.	Mică	15
2.	Mijlocie	12
3.	Mare	23
TOTAL		50

Tabel 29. Număr elevi înscriși, an școlar 2022-2023, Învățământ primar

Nr. crt.	Clasa	Nr. elevi
1.	Clasa pregătitoare	24
2.	Clasa I	23
3.	Clasa II	18
4.	Clasa III	14
5.	Clasa IV	14
TOTAL		93

Tabel 30. Număr elevi înscriși, an școlar 2022-2023, Învățământ gimnazial

Nr. crt.	Clasa	Nr. elevi
1.	Clasa a V-a	16
2.	Clasa a VI-a	12
3.	Clasa a VII-a	20
4.	Clasa a VIII-a	21
TOTAL		69

Sursa: prelucrare consultant

Infrastructura sanitară și dezvoltarea socială

Comuna Tazlău se confruntă cu existența asistenței medicale deficitare, datorată atât bazei materiale nesatisfăcătoare, cât și insuficienței cadrelor medicale. În anul 2023 comuna dispune de:

- Cabinet stomatologic;
- Cabinet medical medicină de familie;
- Un punct farmaceutic, care asigură medicamentele necesare.

În cadrul Strategiei de Dezvoltare Locală socio - economică a Comunei Tazlău sunt menționate următoarele măsuri de îmbunătățire a actului medical:

- modernizarea și dotarea cu tehnică a imobilului cu destinație cabinet medical și construirea unei noi clădiri cu destinație sanitară de tipul unei clinici pentru efectuarea de analize medicale, pentru acordarea ajutorului medical de urgență, pentru tratament și recuperare;

- colaborarea și sprijinirea administratorului Taberei în vederea refacerii clădirii și crearea unui complex modern;

- colaborarea cu administratorul complexului social în vederea punerii sale în funcțiune pentru îndeplinirea funcțiilor pentru care a fost creat (cazarea și îngrijirea bătrânilor);

3.3.3. Analiza SWOT infrastructură

Pentru comunitatea tazlăuană, strategia de dezvoltare trebuie să fie construită în așa fel încât să includă mai multe variabile, pentru a fi flexibile și capabile să se adapteze la schimbările care apar în societatea actuală, mereu în schimbare. Ele trebuie să valorifice la maximum atuurile (punctele tari), să atenueze sau chiar să elimine punctele slabe, să depisteze și să intuiască oportunitățile oferite de mediul extern și să minimalizeze riscurile.

Tabel 31. Analiza SWOT - Infrastructură

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • rețea de apă potabilă în extindere la nivelul comunei; • existența unor resurse de apă de foarte bună calitate; • gospodăriile sunt electrificate; • existența exploatării de gaz metan pe raza comunei reduce costurile introducerii rețelei; • rețea de iluminat modern în extindere; • proiectul „Înființare rețea publică de apă uzată în comuna Tazlău, județul Neamț” aflat în implementare; • existența rețelei de telefonie, internet, televiziune prin cablu; • existența potențialului dezvoltării unui sistem bazat pe surse regenerabile de energie; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ lipsa sistemelor de colectare a apelor uzate, ceea ce duce la poluarea pânzei freatice; ▪ număr mic de gospodării care sunt alimentate cu apă potabilă; ▪ folosirea surselor tradiționale de apă, periculoase pentru sănătate; ▪ ponderea scăzută a comunei alimentată cu gaz metan; ▪ transformatoarele electrice sunt vechi și cauzează întreruperi în furnizarea curentului electric. ▪ grad redus de modernizare a drumurilor având 11 de kilometri de drum comunal asfaltat; ▪ resurse financiare reduse care să asigure finanțarea de lucrări de mare anvergură.

<ul style="list-style-type: none"> populația comunei este conectată primar sau secundar la rețeaua rutieră a județului; 	
Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> ❖ existența unor fonduri de la guvern pentru modernizarea infrastructurii rurale; ❖ apariția de noi oportunități de finanțare europeană nerambursabilă pentru dezvoltarea rurală / locală; ❖ posibilitatea de a apela la specialiști și firme din Piatra Neamț în domeniul dezvoltării infrastructurii; ❖ creșterea calității vieții locuitorilor comunei; ❖ posibilitatea reducerii dezechilibrelor ecologice cauzate de lipsa canalizării; ❖ posibilitatea obținerii de credite pentru infrastructură; ❖ existența tehnologiilor moderne și a soluțiilor ecologice de valorificare a resurselor energetice; 	<ul style="list-style-type: none"> ○ lipsa resurselor financiare a autorităților locale de a finanța investiții în infrastructură; ○ capacitatea scăzută de a asigura cofinanțarea la potențiale proiecte mari de infrastructură; ○ colaborarea redusă cu unitățile administrativ teritoriale învecinate pentru realizarea unor proiecte de interes regional; ○ posibilități reduse ale populației de a prelua costuri specifice de utilizare și întreținere a infrastructurii datorită nivelului de sărăcie; ○ utilizarea lemnului drept combustibil are consecințe negative asupra mediului.

3.4. Mediul economic local și gradul de dezvoltare rurală

Conform datelor macro-economice județul Neamț este plasat în partea inferioară a clasamentului Regiunii Nord-Est, fiind una dintre cele mai sărace zone NUTS 2 din Uniunea Europeană, depășită de județele Iași, Bacău și Suceava și aflat aproape de cifrele județelor Vaslui și Botoșani.

Statisticile prezentate în acest capitol s-au realizat folosind atât datele de pe site-ul listafirme.ro împreună cu informațiile furnizate pe mfinante.gov.ro. Statisticile selecțiilor sunt limitate la firmele care au depus bilanț întrucât criteriile se referă la raportările din acesta.

3.4.1. Contextul socioeconomic

Activitățile de bază ale locuitorilor comunei Tazlău sunt legate de agricultură și silvicultură, profilul economic fiind dominant agricol, mai puțin centru cu capacități industriale (prelucrarea lemnului și industria extractivă). Populația

ocupată în sectorul industrial a reprezentat o pondere redusă în anii de după Revoluție, realitatea economică ilustrând că majoritatea unităților de producție care au fost active anterior anilor '90 au intrat în faliment sau au fost închise, în timp ce acelea care s-au dezvoltat în anii '90 s-au desființat sau și-au blocat activitatea temporar. Pe lângă crizele economice succesive, un rol important l-a avut și insuficienta implicare a autorităților locale, eforturile depuse în sensul sprijinirii afacerilor locale fiind la un nivel foarte redus și lipsit complet de viziune. Politica administratorului fondului forestier a fost de asemenea vicioasă, sprijinul oferit întreprinzătorilor locali fiind la cote minime.

Acestea și nu numai au fost cauze care au afectat piața locală a muncii, sătenii fiind nevoiți să se orienteze spre activitățile agricole sau să părăsească satul, mutându-se la oraș sau în străinătate. Migrația către țările vest-europene prezintă și un aspect pozitiv, prin infuzia de venituri în comună, fiind impulsionate și alte domenii de activitate, cum ar fi construcțiile. Migrația definitivă sau sezonieră își pune însă amprenta în mod negativ asupra situației demografice, populația fiind îmbătrânită, în timp ce ponderea populației tinere și a populației active este în continuă scădere. Specificul agricol zonal nu îngăduie o agricultură performantă, ci mai degrabă una de subzistență (fertilitatea scăzută a solurilor impune producție redusă la ha, iar creșterea animalelor se desfășoară la nivelul gospodăriilor individuale, cu eficiență redusă).

Amintim că există și persoane care activează în alte domenii decât cel silvic sau agricol (industria extractivă, servicii), ceea ce poate constitui un avantaj care ar putea fi fructificat prin accesarea fondurilor pentru dezvoltare rurală.

Trebuie însă spus că există un anumit număr de persoane care își câștigă existența din alte meserii decât cele silvice sau agricole. Această diversificare a surselor de venituri reprezintă un avantaj care poate fi valorificat din punctul de vedere al fondurilor pentru dezvoltare rurală.

Avantajul apropierei de orașele Roznov, Piatra Neamț și Moinești sau de localități cu profil industrial (Săvinești) nu este concretizat și nu se reflectă în piața muncii, un număr relativ mic de tazăoani fiind salariați în afara Tazlăului. Acest lucru influențează resursele financiare ale populației, care sunt reduse sau modeste.

Se impune susținerea și atragerea tinerilor și a potențialilor investitori în economia locală, prin activități de consiliere și prin punerea la dispoziție a

infrastructurii necesare, dar și susținerea inițiativelor economice locale deja existente

3.4.2. Piața muncii – grad de ocupare, șomaj

3.4.2.1. Variația numărului de locuri de muncă în Regiunea Nord - Est și în județul Neamț

Regiunea Nord-Est a atras în ultimii ani investiții în zona producției de componente auto și în IT, materiale de construcții, etc., regiunea Moldovei fiind cunoscută pentru forța de muncă mai ieftină decât în restul țării. În județul Neamț, din punctul de vedere al activităților economice, la nivelul anului 2021, populația ocupată civilă din agricultură, silvicultură și pescuit reprezintă 19,39%, în timp ce în domeniul serviciilor, populația ocupată civilă reprezintă 49,06%, iar în industrie și construcții este de 31.55%. Zonele de deal și câmpie ale regiunii se pretează unei game largi de culturi agricole, iar zonele de munte sunt favorabile dezvoltării turismului. Alte sectoare productive importante sunt prelucrarea lemnului și mecanică. **Turismul oferă cel mai mare potențial al zonei.** Datorită costurilor scăzute și a forței de muncă bine calificate, regiunea este una din cele mai avantajoase zone pentru investiții.

La nivel național, numărul mediu anual al locurilor de muncă vacante a fost de aproape 42,7 mii în anul 2021, în creștere cu 5,0 mii locuri de muncă vacante față de anul anterior. Creșteri relevante ale ratei medii anuale a locurilor de muncă vacante s-au înregistrat în regiunea București -Ilfov (+0,18 puncte procentuale), respectiv Vest (+0,24 puncte procentuale), iar în ceea ce privește numărul mediu anual al locurilor de muncă vacante în regiunile București-Ilfov (+2,3 mii locuri vacante), respectiv Vest (+1,2 mii locuri vacante).

Față de anul **2020**, singura **diminuare** atât în ceea ce privește *rata* cât și *numărul mediu anual al locurilor de muncă vacante* s-a înregistrat în regiunea *Sud-Muntenia* (-0,01 puncte procentuale, respectiv -0,03 mii locuri vacante).¹⁷⁵

¹⁷⁵ Institutul Național de Statistică, Comunicat de presă nr. 76/30.03.2022

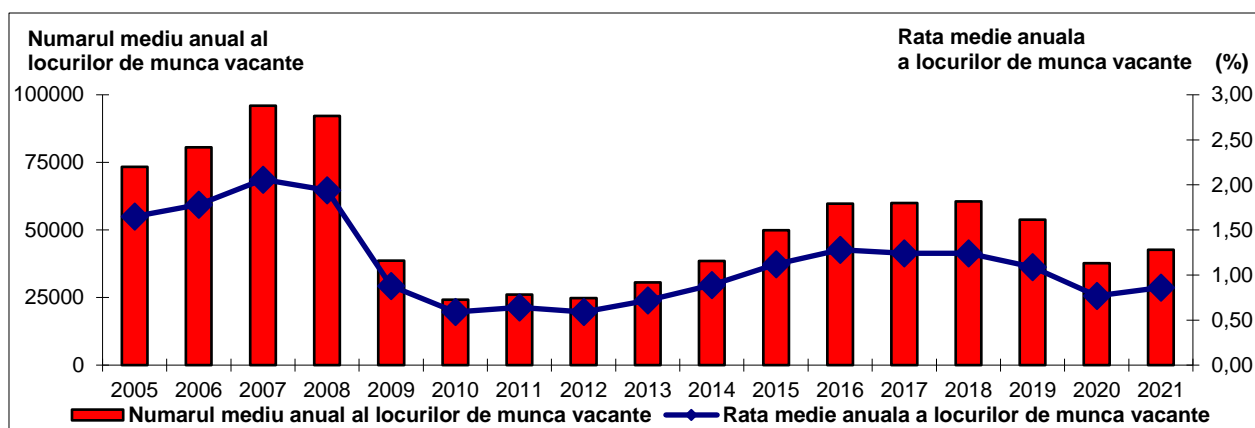
Tabel 32. Rata și numărul mediu anual al locurilor de muncă vacante - evoluție

	Rata și numărul mediu anual al locurilor de muncă vacante - evoluție -							
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Nr mediu anual al locurilor de muncă vacante la nivel național	73380	80557	95972	92222	38625	24239	26057	24825
Rata medie anuală a locurilor de muncă vacante	1,65	1,78	2,06	1,94	0,88	0,59	0,64	0,59

	Rata și numărul mediu anual al locurilor de muncă vacante - evoluție -									
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
Nr mediu anual al locurilor de muncă vacante la nivel național	30643	38523	49952	59753	59987	60586	53821	37714	42704	
Rata medie anuală a locurilor de muncă vacante	0,72	0,89	1,12	1,28	1,24	1,24	1,09	0,77	0,86	

Sursa: Institutul de Statistică, Comunicat de presă nr. 76/30.03.2022

În ceea ce privește numărul mediu anual al locurilor de muncă vacante, angajatorii din Regiunea Nord-Est au prezentat în anul 2021 o ofertă de **3.525 locuri de muncă**, care a reprezentat 8,25% din numărul locurilor de muncă vacante din întreaga țară. Regiunile *Vest* (5,3 mii locuri vacante), respectiv în *Nord-Vest* (6,2 mii locuri vacante) au însumat 27% din numărul total al locurilor de muncă vacante.

Figură 22. Rata medie anuală și numărul mediu anual al locurilor de muncă vacante (evoluție). Sursa INS, Comunicat de presă nr. 76/30.03.2022

La polul opus, atât în ceea ce privește *rata* cât și *numărul mediu anual al locurilor de muncă vacante* cele mai scăzute valori le-a cunoscut regiunea *Sud-Vest Oltenia* (0,37%, respectiv 1,4 mii locuri vacante), urmată de regiunea *Nord-Est* (0,62%, respectiv 3,5 mii locuri vacante).

Tabel 33. Numărul mediu anual al locurilor de muncă vacante la nivel regional în perioada 2020-2021

Regiune	Diferențe față de anul precedent pe regiuni de dezvoltare					
	Rata (an 2021)	Rata (an 2020)	Vacante (an 2021)	Vacante (an 2020)	Rata (2021-2020)	Vacante (2021-2020)
Nord - Vest	0.92	0.91	6209	6120	0.01	89
Centru	0.70	0.62	4391	3830	0.08	561
Nord-Est	0.62	0.59	3525	3300	0.03	225
Sud-Est	0.75	0.68	3904	3464	0.07	440
Sud	0.72	0.73	3987	4019	-0.01	-32
București-Ilfov	1.23	1.05	13934	11661	0.18	2273
Sud-Vest	0.37	0.31	1431	1197	0.06	234
Vest	1.11	0.87	5323	4123	0.24	1200

Sursa: Institutul Național de Statistică, Comunicat de presă nr. 76/30.03.2022

Populația ocupată a județului Neamț la sfârșitul anului 2020 era de **172,3 mii persoane**, reprezentând 15,15 % din totalul pe Regiunea Nord-Est (județul Iași a ocupat locul 1 între celelalte județe ale Regiunii N-E, urmat de Suceava și Bacău). De remarcat este faptul că în județul Neamț există 56,4 mii de persoane ocupate în agricultură, sivicultură și piscicultură, din care doar 3.482 sunt salariați. Acest indicator evidențiază faptul că o parte din populația din județ este ocupată cu agricultura de subzistență, cu un risc ridicat de sărăcie.

Numărul mediu al salariaților județului Neamț în anul 2021 a fost de **83.294** de persoane, reprezentând 14,43% din totalul Regiunii Nord-Est; În perioada 2017-2021, numărul mediu al salariaților s-a menținut aproape constant la nivel județean, cea mai mare valoare înregistrându-se în anul 2019.

Tabel 34. Numărul mediu al salariaților din Regiunea Nord-Est și din județul Neamț, Sursa: Institutul Național de Statistică, interogarea bazei de date TEMPO –Online

Numărul mediu al salariaților în perioada 2017 - 2021					
Anul	2017	2018	2019	2020	2021
Regiunea Nord - Est	554237	569739	583064	567430	577197
Județul Neamț	81211	84260	85828	82435	83294

Rata șomajului

În plan socio - economic, Regiunea Nord - Est a înregistrat în decembrie 2021 o rată a șomajului de **3,7%**, aceasta înregistrând o scădere față de anul anterior, când a fost raportat un procent de 4,7%. Conform datelor statistice furnizate de către Institutul Național de Statistică, **Județul Neamț** a înregistrat o rată a șomajului de 3,6% în luna decembrie 2021, având o valoare mai scăzută comparativ cu anii 2019 și 2020.

Tabel 35. Rata șomajului și Rata be la nivel regional în perioada 2019, Sursa: Institutul Național de Statistică, interogarea bazei de date TEMPO -Online

	Luna decembrie 2019	Luna decembrie 2020	Luna decembrie 2021
	%	%	%
TOTAL	2,9	3.4	2.7

Regiunea Nord-Vest	2	2,6	2
Regiunea Centru	2,6	3,3	2,5
Regiunea Sud-Est	4,2	4,8	3,6
Regiunea Sud-Muntenia	3,4	3,9	3,2
Regiunea București-Ilfov	1,1	1,2	1
Regiunea Sud-Vest Oltenia	5,2	5,5	4,6
Regiunea Vest	1,7	2,2	1,7
Regiunea Nord-Est	4,3	4,7	3,7
Județul Neamț	4	5	3,6

Conform proiecției principalilor indicatori economico - sociali în profil teritorial, Județul Neamț ar putea înregistra o scădere a șomajului la 3,4% în anul 2022 și de 3,3% în 2023, iar numărul mediu de salariați să crească la cu 0,8% în anul 2022, și cu 2,0% în 2023.¹⁷⁶

Conform datelor statistice ale ANOFM cei mai importanți angajatori din regiune, ca număr de angajați, în 2021, erau: SC Dedeman SRL - Bacău; SC Amazon Development Center SRL, SC Tehnostrade SRL, SC Borgwarner Romania SRL, SC Chimcomplex SA Borzești.

Salariați înregistrați în categoria de servicii - Hoteluri și restaurante

Efectivul salariaților înregistrați în categoria de servicii - *Hoteluri și restaurante*, la sfârșitul anului 2021 a fost de 195.774 persoane; comparativ cu sfârșitul anului 2020, efectivul salariaților în acest sector a înregistrat o creștere cu 11.491 persoane. În **profil regional**, efectivul salariaților din categoria - *Hoteluri și Restaurante* a înregistrat creșteri în toate regiunile față de sfârșitul anului 2020. Regiunile cu cele mai mari creșteri ale efectivului de salariați au fost Centru (+2.168 persoane) și București-Ilfov (+2.058 persoane). Comparativ cu celelalte regiuni ale țării, în regiunea București-Ilfov se concentrează cea mai mare parte din efectivul salariaților din sectorul de servicii - *Hoteluri și restaurante*, respectiv 20.5%. Județul Neamț urmează același trend de creștere înregistrat la nivelul regiunii.

¹⁷⁶ Comisia Națională de prognoză, Proiecția principalilor indicatori economico - sociali în profil teritorial 2022 - 2025

Tabel 36. Efectivul salariaților în perioada 2018-2021, înregistrați în categoria de servicii – Hoteluri și restaurante

Efectivul salariaților în perioada 2018-2021, înregistrați în categoria de Servicii - Hoteluri si Restaurante					
Regiuni de dezvoltare și județe	2018	2019	2020	2021	Efectiv salariați (2021-2020)
TOTAL	195249	202456	184283	195774	+11491
Regiunea Nord-Vest	27404	28760	26002	27078	+1076
Regiunea Centru	29783	30206	27523	29691	+2168
Regiunea Nord-Est	21275	21742	19932	21660	+1728
<i>- din care județul Neamț</i>	2904	2897	2674	2842	+168
Regiunea Sud-Est	24026	25351	23532	24815	+1283
Regiunea Sud-Muntenia	17682	18826	17132	18424	+1292
Regiunea București -Ilfov	43043	43887	38078	40136	+2058
<i>-Din care Municipiul București</i>	38370	39360	34113	35746	+1633
Regiunea Sud-Vest Oltenia	14674	15559	14820	15270	+450
Regiunea Vest	17362	18125	17264	18700	+1436

Sursa: Institutul Național de Statistică, interogare Baza de date TEMPO-Online

3.4.2.2. Piața muncii în Comuna Tazlău

Comuna Tazlău are o poziție aparte în cadrul comunităților rurale datorită condițiilor de relief caracteristice zonei montane și premontane, având aproximativ 90% din suprafață acoperită de păduri. Silvicultura și activitățile conexe reprezintă baza economică a localității și principala sursă de venituri pentru populație. Suprafețele agricole extrem de reduse au făcut ca numai o mică parte din populație să fie ocupată în agricultură, zona nefiind cooperativizată. Aceste aspecte reprezintă puncte pozitive pentru comună și pot crea bazele pentru o dezvoltare economică puternică în viitor. Faptul că suprafețele agricole sunt reduse a făcut ca rata de ocupare a populației în activități economice, altele decât agricultura, să fie mai mare, generând și o anumită mobilitate profesională. În plus, migrația de la sat la oraș nu a fost un fenomen pe scară extinsă, astfel că acum comuna are o distribuție

echilibrată a categoriilor populației, existând suficientă forță de muncă la nivel local, ceea ce nu se întâmplă în alte localități rurale. Ar mai fi de menționat că independența față de agricultură și orientarea spre alte activități economice a făcut ca populația să aibă venituri mai ridicate față de alte comunități rurale. Toate aceste aspecte reprezintă avantaje care pot fi valorificate.

În cei peste 30 de ani care au trecut de la Revoluție, piața muncii tazlăoane a suferit numeroase provocări și metamorfozări, de la îmbătrânirea populației, scăderea numerică a populației tinere și a populației active, migrație și până la crize economice sau de forță de muncă calificată, motive care au condus la un regres economic și demografic nuanțat.

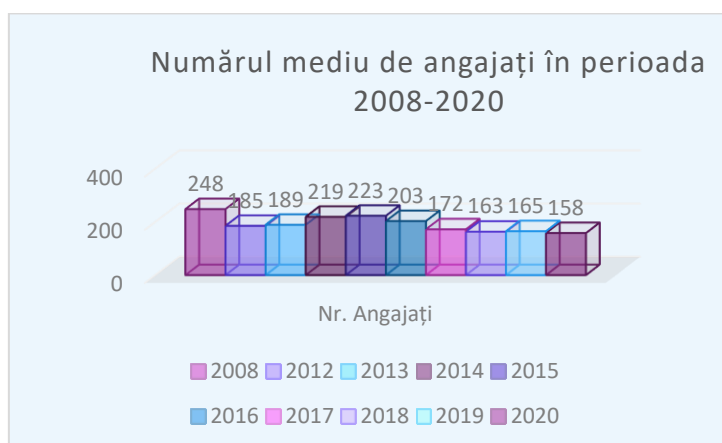
Rata de ocupare a populației active are valori reduse, acest fapt fiind explicat prin fenomenul migrării populației tinere în lipsa unor oportunități reale de muncă, alături de îmbătrânirea populației.

Conform Anuarului Statistic al Județului Neamț (2021) pentru anul 2020, în comuna Tazlău era înregistrat un număr de 158 de salariați, cu 7 mai puțin decât în anul precedent. Comparativ, în anul 2008 era înregistrat un număr mediu de 248 salariați, cu 90 mai mult decât în anul 2020. Criza economică din perioada 2009-2010 a afectat situația financiară a multor tazlăuani, mulți dintre aceștia pierzându-și locurile de muncă, multe unități economice la nivel comunal și județean intrând în faliment.

Tabel 37. Numărul mediu al salariaților la nivelul comunei Tazlău

An	2008	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Nr. pers.	248	185	189	219	223	203	172	163	165	158	

Sursa: prelucrare după Anuarele statistice ale județului Neamț

Figură 23. Numărul angajaților (perioada 2008-2020)

Din analiza tabelului și graficului prezentate mai sus, se observă o creștere a numărului de angajați în anii 2015-2016 (223/203), reflectată de o relativă redresare economică, după care se intră din nou în declin, realitatea acestui moment (2022) arătând că s-a redus și mai mult.

Majoritatea populației ocupate activează în domenii ca silvicultură și exploatarea forestieră, agricultură, industrie, construcții, administrație și învățământ, servicii și comerț. Trebuie subliniată ponderea redusă a populației care este ocupată în alte meserii sau domenii decât cele menționate anterior.

Potențialul forței de muncă al comunei este valorificat insuficient și ineficient. În acest sens se impune urgentarea unor demersuri în scopul stimulării altor activități economice care să permită antrenarea forței de muncă locală existente și a celei plecate provizoriu în străinătate sau în alte zone ale țării. Finalitatea acestor demersuri constă în creșterea veniturilor populației și dezvoltarea afacerilor locale, care antrenează după sine creșterea veniturilor la bugetul local.

Majoritatea populației apte de muncă și neocupată (nesalarizată, în consecință) își câștigă existența din activitățile agricole (creșterea animalelor și cultura plantelor). Aceste activități de „subzistență” nu aduc confort economic, fiind irosite resurse umane valoroase.

Resursa umană și resursele locale nu pot fi cu adevărat valorificate decât prin reducerea monopolului deținut de activitățile forestiere și agricole, autoritățile locale în primul rând fiind responsabile cu atragerea unor potențiali investitori care să-și stabilească afacerile pe raza localității.

După datele preluate din Anuarul statistic al județului Neamț, pentru anul 2020 era înregistrat un număr de 26 șomeri din care 10 femei și 16 bărbați. Din totalul de 26 de șomeri, 12 primesc indemnizație de șomaj (din care 5 femei), în timp ce 14 persoane (dintre acestea 5 sunt femei) nu sunt indemnizate (vezi tabelul și graficul).

Tabel 38. Șomerii înregistrați, perioada 2017-2020

An de referință	Total șomeri	Din care femei	Total șomeri indemnizați	Din care femei	Total șomeri neindemnizați	Din care femei
2017, dec	34	11	10	3	24	8

2018, 31 dec	25	7	3	2	22	5
2019, 31 dec	21	9	5	3	16	6
2020, 31 dec	26	10	12	5	14	5

Sursa: Anuarele statistice ale județului Neamț

Figură 24. Numărul șomerilor înregistrați în perioada 2017-2020

La sfârșitul anului 2021, se înregistra un total de 23 de șomeri reprezentând cu aproape 11,5% mai puțini decât în anul precedent. Conform datelor furnizate de Institutul de Statistică, în anul 2020 se remarcă o scădere a numărului de salariați la nivelul comunei.

Tabel 39. Numărul mediu al salariaților și numărul șomerilor din Comuna Tazlău, județul Neamț

Numărul mediu al șomerilor și salariaților din Comuna Tazlău în perioada 2016 - 2021						
Anul	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Număr șomeri	37	34	25	21	26	23
Număr mediu al salariaților	203	172	163	165	158	-

Sursa: Institutul Național de Statistică, interogarea bazei de date TEMPO -Online

În comună își desfășoară activitatea diferite societăți comerciale cu capital privat, asociații familiale și persoane fizice autorizate.

Ținând cont de poziția geografică a comunei, de existența zonelor industriale în comunele și orașele limitrofe, navetismul este un fenomen prezent, principala zonă industrială fiind în zona municipiului Piatra Neamț și orașului Roznov.

Dintre măsurile care necesită atenție și care pot contribui la creșterea gradului de ocupare a populației active, un rol decisiv l-ar putea avea creșterea gradului de ocupare a forței de muncă în domeniul turismului-agroturismului, reconversia profesională prin desfășurarea unor cursuri de recalificare și serviciile de consiliere profesională adresate persoanelor cu vârste cuprinse între 18 și 45 de ani.

Caracteristici ale pieței forței de muncă în județul Neamț și comuna Tazlău

- ✓ Regiunea Nord-Est una dintre cele mai avantajoase zone pentru investiții, datorită forței de muncă calificate și mai ieftină decât în restul țării;
- ✓ În județul Neamț, populația ocupată civilă din agricultură, silvicultură și pescuit este predominantă (19.39%);
- ✓ În servicii populația ocupată civilă reprezintă 49.06%, iar în industrie și construcții este de 31,55%.
- ✓ Turismul oferă cel mai mare potențial al județului Neamț;
- ✓ Rata șomajului în județul Neamț este în scădere și se află sub media înregistrată la nivel regional;
- ✓ Efectivul salariaților din categoria Hoteluri și restaurante, se remarcă prin creșteri anuale atât la nivel regional, cât și județean, datorită creșterii cererii pentru acest sector.
- ✓ Comuna Tazlău se remarcă printr-o rată de ocupare a populației mai mare în activități economice, altele decât agricultura, generând și o anumită mobilitate profesională;
- ✓ La nivelul comunei se înregistrează o scădere a ratei șomajului în ultimii ani;
- ✓ Activitatea turistică a comunei este puțin dezvoltată și din acest motiv și veniturile din astfel de activități sunt reduse.

3.4.3. Fondul funciar - modul de utilizare al terenurilor

Dezvoltarea comunei Tazlău a fost strâns legată de mănăstirea ștefaniană, terenurile de fâneață și pădure fiind proprietate funciară eclesiastică până la secularizarea averilor mănăstirești, în 1864. După secularizarea amintită, cele 11 moșii pe care le deținea mănăstirea de la Tazlău au trecut în proprietatea statului român (proprietatea mănăstirii se reduce la 70 ha de teren), fiind luate o serie de măsuri cu privire la împrumotărirea țăranilor cu loturi de pământ. Cea dintâi măsurătoare (și cu siguranță cea mai apropiată de realitatea din teren) a pădurii și a moșiei Tazlăului a fost realizată de inginerul hotarnic Scarlat Osvalt. Din tabelele hărților sale reiese o suprafață de 16.000 de fălci, adică aproximativ 22912 hectare. În 1857 moșia avea în proprietate 10000 de fălci, deci 14322 hectare ¹⁷⁷.

Un alt eveniment important îl constituie împrumotărirea tinerilor însurăței din anii 1888 - 1889, care a constituit un pas înainte în ce privește dezvoltarea capitalismului la sate, deși au fost întâmpinate numeroase dificultăți în timpul acțiunilor de împrumotărirea.

Deși ambele reforme au marcat pozitiv viața țăranilor tazlăoani, acestea nu au putut reda țăranilor totală independență față de marea proprietate, din cauza insuficienței pământului de pe vechea moșie mănăstirească.

În *Monografia Ocolului Silvic Tazlău*, inginerul silvic I.S.Zăvoainu pe baza hărților existente la 1913, dă o suprafață de 14.700 de fălci (21053,34 ha), compusă din 13100 fălci și 60 de prăjini de pădure (18761 ha) și 1600 fălci (2291 ha) de arătură, fânețe și pășune.

Reforma agrară din 1921 și înființarea fabricii de exploatare a lemnului *TAZLĂUL* au avut efecte favorabile asupra sătenilor, contribuind la evoluția economică și la desfășurarea spațială a satului.

Fondul funciar al comunei Tazlău este compus din: teren arabil, pășuni, pădure, fânețe, vii, livezi, alte terenuri. Actualul teritoriu administrativ a fost stabilit prin ultima documentație de sistematizare - P.U.G. comuna Tazlău elaborat în 2009, suprafața teritoriului administrativ Tazlău însumând 17.232 ha, din care 15.486ha - păduri. Datele prezentate în Anuarele statistice ale județului Neamț,

¹⁷⁷ Mihai Șurubaru, *Structura proprietății funciare în județul Neamț după înfăptuirea reformei agrare din 1864*, în M. A., XXI, 1997, pag 409.

dau pentru comuna Tazlău proporții ușor diferite ale categoriilor de suprafețe, comparativ cu cele cuprinse în PUG 2009, fapt ce reiese din analiza celor două tabele, în care este prezentat bilanțul teritorial în funcție de destinație al terenului extravilan și intravilan.

Tabel 40. Categoriile de folosință ale terenului din teritoriul administrativ, 2022

TERITORIUL ADMINISTRATIV AL UNITĂȚII DE BAZĂ	CATEGORII DE FOLOSINȚĂ (ha)									
	AGRICOL				NEAGRICOL					TOTAL
	Arabil	Pășuni fanete	Vii	Livezi	Păduri	Ape	Drumuri	Curți constr.	Neprod.	
EXTRAVILAN	233,2	1304	-	-	13.60	112	128,1	-	412	15.792,4
INTRAVILAN	174,7	2	1	8	6,8	3	29,82	172	-	397,33
TOTAL	412	1306	1	8	13.61	115	158	172	412	16.194
% din total	2,55	8,06	0,01	0,05	84,04	0,71	0,97	1,06	2,55	100

Sursa: Conform PUG - Tazlău, 2009, pag. 49.

Deși pe parcursul secolelor a trecut prin numeroase modificări, în prezent situația fondului funciar se află într-o stabilitate relativă, existând posibilități reduse de extensiune a folosințelor agricole, local impunându-se chiar o regresie a acestora în avantajul fondului forestier.

Tabel 41. Fondul funciar, după modul de folosință, în hectare

An de referință	Suprafața totală	Suprafața agricolă	din care					Păduri	Alte suprafețe
			Arabil	Pășuni	Fânețe	Vi	Livezi		
			ă	ni	e	i	i		
2014	16194	1688	412	440	831	1	4	14040	466
2022	16194	1688	412	440	831	1	4	14040	466

Sursa: prelucrare după Anuarele statistice ale județului Neamț¹⁸⁰

Așa cum reiese din cele două tabele, deși datele sunt diferite în funcție de

¹⁸⁰ Până la finalizarea acțiunii de cadastrare a țării, de către Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară, seriile de date prezentate vor rămâne blocate la nivelul anului 2014

sursele de informare, cele mai întinse suprafețe sunt ocupate cu păduri, după care ca pondere urmează pășunile și fânețele, în timp ce terenul arabil, livezile, viile și terenurile neagricole ocupă suprafețe nesemnificative.

Dintre propunerile de îmbunătățire cuprinse în Strategia de dezvoltare locală, urgentare necesită realizarea cadastrului general, înregistrarea în Cartea funciară a tuturor terenurilor proprietate publică și privată a Comunei Tazlău, inclusiv a suprafețelor drumurilor, inventarierea patrimoniului public al U.A.T. Tazlău și actualizarea PUG (Plan Urbanistic General).

3.4.4. Activitățile primare - Potențialul agricol. Potențialul forestier

Agricultura și creșterea animalelor reprezintă principalele activități pe care majoritatea populației le practică în comuna Tazlău, locuitorii practicând o agricultură de subsistență, din cauza gradului insuficient de mecanizare. Terenurile agricole sunt de calitate medie, reușind să asigure nevoile gospodărești ale celor care le cultivă, însă pentru creșterea intensivă a animalelor este nevoie de achiziționarea cerealelor din zonele de câmpie. Absența utilajelor agricole, clima răcoroasă care nu permite perioade de vegetație îndelungate, precum și solurile neproductive sunt factori nefavorabili unei agriculturi intensive.

Terenurile agricole sunt utilizate în proporție de 60%, îngrășămintele chimice se folosesc în proporție scăzută, urmărindu-se folosirea îngrășămintelor organice din zootehnie pentru dezvoltarea agriculturii ecologice.

Cea mai importantă bogăție naturală a comunei Tazlău este reprezentată de pădure (14.040 ha) care prezintă perspective pentru dezvoltarea industriei de prelucrare a lemnului și fabricare a mobilei.

Sectorul zootehnic nu se practică în sistem intensiv, în ferme de creștere, ci doar în gospodăriile populației. Comuna Tazlău dispune de suprafețe de pășuni naturale și fânețe particulare care prezintă potențial pentru creșterea animalelor, implicit pentru înființarea unor ferme de ovine și bovine.

Potențialul agricol rezidă din suprafața de teren agricol (1688 ha-conform Anuarului statistic al județului Neamț pe anul 2022), mare parte fiind destinat pășunilor și fânețelor. Terenul arabil deține o pondere redusă (412 ha), suprafața arabilă fiind reprezentată într-o pondere considerabilă de terenurile de pe lângă

gospodăriilor individuale. Datorită dispunerii terenurilor în zona montană și premontană, cu un relief tipic accidentat, cu soluri slab fertile și cu un climat vitreg (motive pentru care satul nu a fost cooperativizat), agricultura practică nu a fost una de tip intensiv. Climatul ceva mai aspru și solurile slab fertile permit doar cultura cartofului, porumbului, lucernei și a legumelor. De altfel, conform zonării agricole din județul Neamț, comuna este încadrată la profilul de producție pentru *carne-lapte-cartofi*. Livezile, de mici dimensiuni, sunt formate din meri, cireși, peri, nuci, pruni, vișini, zmeură din soiuri autohtone slab productive. Climatul ceva mai sever nu permite nici dezvoltarea viticulturii, suprafețele ocupate cu plantații de viță de vie nedepășind 2 ha, la care se adaugă cele din gospodăriile populației. Pășunile și fânețele ocupă o suprafață care depășește 1200 ha, pe baza acestora practicându-se creșterea animalelor, o îndeletnicire străveche a locuitorilor. În unii ani se obține excedent de fân, folosit ca nutreț pentru animale, existând încă obiceiul ca acest excedent să fie folosit pentru schimbul cu cereale din alte zone. Potențialul sectorului zootehnic nu este însă valorificat și nu se practică în ferme de tip intensiv, unul din impedimente fiind și fărâmițarea terenurilor. La sfârșitul anului 2022 existau pe teritoriul comunei 4 crescători de ovine, pe care le duc vara la pășunat la stâni.

În trecut efectivul de animale era destul de ridicat, această activitate asigurând necesarul pentru populație. Astăzi, această activitate nu mai este considerată a fi rentabilă, chiar dacă munca manuală a fost înlocuită în mare parte cu munca mecanizată (nivelul de investiție ridicat, producția nesatisfăcătoare și gradul de disconfort sunt alte motive pentru care populația tânără a renunțat la activitățile agricole). Această analiză reiese și din datele prezentate în tabelul următor, în care este redat comparativ efectivul de animale la nivelul anilor de referință 2008 - 2020.

Tabel 42. Efectivul de animale, în număr capete, în anii de referință 2008-2020

An	Cabaline	Bovine	Ovine	Porcine	Caprine	Păsări	Stupi (familii)
2008	187	821	610	600	101	7300	144
2020	80	160	510	460	101	5000	104

Sursa: Memoriu PUG Tazlău - 2009 și Strategia de dezvoltare locală socio-economică a comunei Tazlău, 2021-2027

Bovinele crescute în gospodării individuale aparțin raselor Bruna, Bălțata românească, Holstein și mai rar Angus și Limousine. Predomină însă rasele metisate, adaptate la factorii pedoclimatici, puțin pretențioase în ce privește modul de îngrijire și adăpost. Ovinele aparțin în procentaj ridicat raselor Țurcană sau Țigaie iar în ce privește porcinele, se cresc exemplare din rasele Marele Alb, Bazna și Landrace, care satisfac consumul propriu din gospodării.

La nivelul anilor 2020-2022, producția agricolă acoperă parțial nevoile populației, aceasta completându-și necesarul de cereale, nutreț și produse animaliere de la târgurile din apropiere: Roznov (la 19 km) și Frumoasa - jud. Bacău (la 7 km). În ultimii ani, a scăzut drastic gradul de utilizare al terenurilor agricole, acesta fiind situat undeva la 60 %.

La modul general, se practică o agricultură de subzistență, influențată de gradul redus de mecanizare și de creșterea animalelor care se rezumă în mare parte la gospodăriile populației (bovine, cabaline, ovine), neexistând în momentul de față un sistem de ferme intensive, care să permită o creștere reală a eficienței economice. Deși în ultimul timp lucrările agricole se realizează în mare parte mecanizat, din cauza parcelării terenurilor în loturi mici și foarte mici (fapt ce nu îngăduie folosirea unei tehnologii corecte din punct de vedere agrotehnic) aceste lucrări sunt de calitate medie, lucru ce conduce la un randament economic scăzut (chiar dacă erbicidarea și combaterea dăunătorilor se realizează în procent de 35-40 % iar utilizarea îngrășămintelor chimice și organice se face în procent de peste 25 %).

În Strategia de Dezvoltare Locala Socio - Economica a Comunei Tazlău au fost propuse o serie de obiective prioritare în cadrul domeniului Agricultură:

- Realizarea de căi de acces la fermele agricole, alimentarea cu energie electrică și asigurarea unui sistem de management al apei la nivelul fermei;
- Înființare centru de colectare a produselor din carne și lapte - domeniul zootehnie;
- Utilizarea la maxim a resurselor naturale ale comunei, respectiv fructe de pădure, ciuperci comestibile și plante medicinale;
- Construcție fabrică de prelucrare a laptelui;
- Proiect de investiții pentru înființare a unei ferme legumicole;
- Stimularea și sprijinirea constituirii și funcționării grupurilor de producători;

- Înființarea de exploatații agricole pentru culturi performante;
- Aducerea în circuitul productiv a terenurilor degradate, ameliorarea și creșterea fertilității acestora;
- Extinderea suprafețelor împădurite care au un rol de cea mai mare importanță în îmbunătățirea calității apelor și aerului;
- Înființarea unui Grup Operațional, a unei rețele de dezvoltare rurală și a unui ONG etc., în scopul dezvoltării unor acțiuni de cooperare în domeniul aplicării unitare a rezultatelor cercetării conform triunghiului: cercetare- cooperare- inovare.
- Proiect de sprijin a tinerilor fermieri pentru înființarea:
 - secții de prestări servicii în domeniul lucrărilor agricole;
 - silozuri de depozitare a cerealelor;
 - un punct de achiziție și desfacere a îngrășămintelor chimice, pesticide, semințelor;
 - sprijin pentru înființarea de activități neagricole pentru tinerii fermieri (conserve și preparate de casă din produse ecologice)

Din punct de vedere al **potențialului forestier**, Tazlăul dispune de o suprafață însemnată acoperită de pădure (14.040 ha de pădure). Conservarea fondului forestier reprezintă un obiectiv major al strategiei de dezvoltare a economiei forestiere. Conform PATJ - Neamț, acesta se poate realiza prin păstrarea integrității fondului forestier și creșterea gradului de împădurire, conservarea biodiversității, ameliorarea funcției ecoproductive prin amenajamente silvice, gospodărirea durabilă a pădurilor și diversificarea produselor pădurii (fructe de pădure, mangal, răchită, ciuperci, carne de vânat, băuturi răcoritoare etc).

Vânătoarea și pescuitul constituie, de asemenea, un sector important, dar slab valorificat. Piscicultura prezintă potențial de dezvoltare, impunându-se amenajarea unor păstrăvării care să producă cel puțin 2-3 tone de pește/an.

Valențele economice și ecologice ale pădurii sunt multiple, existând posibilitatea de dezvoltare a unor relații intersectoriale cu alte domenii de activitate: exploatarea și industrializarea lemnului, ecoturism, agricultură, activități meșteșugărești și agroindustrie (împletituri din răchită, obiecte de artă populară din material lemnos, achiziționarea și prelucrarea fructelor de pădure , a ciupercilor etc).

Dezvoltarea ocupațiilor tradiționale legate de pădure, protecția cadrului natural, precum și valorificarea acestuia pentru organizarea traseelor turistice de drumeție și trasee cinegetice, reprezintă reale oportunități pentru crearea unui cadru de dezvoltare zonal, benefic pentru întreaga comunitate.

3.4.5. Potențialul industrial

Potențialul industrial se bazează pe industria extractivă (petrol și gaze naturale), care au format și baza apariției și dezvoltării industriei în regiune. Teritoriul administrativ al comunei dispune de câteva parcuri de extracție, cel mai important fiind Geamăna Nord, care aparține de PETROM. În ce privește extracția gazelor naturale, primăria deține harta amplasamentelor principalelor sonde și obiective centripete transportului (stație tratare gaze sondă). Extracția resurselor de sare de potasiu a fost oprită, obiectivele de suprafață ale minei fiind în prezent trecute în conservare. Prelucrarea lemnului se mai face doar la nivel micro-industrial, în ateliere mici de tâmplărie, aflate în proprietate privată. Industria morăritului și panificației este reprezentată de Brutăria SC IANMAT TRANS SRL, în incinta căruia se află și un magazin mixt (comerț diverse). Aceasta este cunoscută mai ales pentru trei produse de panificație: pâine tradițională albă, pâine tradițională neagră și pâine tradițională cu cartofi, dar și pentru produsele de patiserie.

În intravilan există o platformă destinată depozitării și prelucrării lemnului care a aparținut de DANTO-SRL. Poziția centrală în intravilanul satului și faptul că este înconjurată de locuințe impune luarea unui set de măsuri de protecție, care ar putea fi materializate prin crearea unor perdele de protecție la limita cu zona locuită. Ținând conta de eficiența economică, trebuie luate în calcul reconversia sau redestinarea zonei. În acest sens, se impun studii de fundamentare și de impact.

Putem concluziona că zona are un oarecare potențial, atât în gospodării proprii (prin creșterea animalelor, munca în agricultură și la pădure) precum și în mica industrie și servicii. Suprafețele agricole limitate și rata mai mare de ocupare a populației în alte activități economice, au condus la o anumită mobilitate profesională. Un procent apreciabil din populație muncește în străinătate în cadrul migrației de tip sezonier, fapt ce conduce la efecte favorabile asupra comunității prin implantul financiar adiacent.

Rezultă *caracterul agroindustrial* al localității, probând atât potențialul natural al acesteia cât și capacitățile sale de dezvoltare legate de silvicultură, exploatarea lemnului și încurajarea agroturismului.

În Strategia de Dezvoltare Locala Socio - Economica a Comunei Tazlău au fost propuse o serie de obiective prioritare pentru domeniul Industrie:

- Proiect de investiții în active fizice pentru înființarea unei întreprinderi - abator pentru tăierea animalelor și procesarea cărnii;
- Înființarea unui centru de primire-predare a produselor din carne și lapte;
- Înființarea unui centru de primire-predare cereale;
- Dezvoltarea activităților nonagricole, a meșteșugurilor tradiționale și artizanatului (țesături, cusături, croitorii, tricotaje, sculptură în lemn, sculptură în os, pictură etc.);
- Proiect de investiții în active fizice pentru înființarea de ateliere de meșteșuguri tradiționale locale;
- Proiect de sprijin pentru acordarea unui ajutor pregătitor de inițiere LEADER în scopul realizării unui parteneriat public-privat pentru înființarea și elaborarea/implementarea strategiei GAL în perioada 2021-2027;
- Fixarea prin PUZ a unei zone de intravilan destinate amplasamentelor industriale; asigurarea cu utilități și căi de acces;

3.4.6. Activitățile terțiare

Turismul. Județul Neamț deține o mare diversitate de resurse turistice naturale și teaurizează importante monumente turistice și de artă, precum și un bogat fond etnofolcloric. Aceste resurse, destul de complexe și variate în structură, volum, ca valoare turistică și repartiție spațială se concentrează în 5 areale turistice, și anume:

- 1. Ceahlău - Bicaz;
- 2. Neamț - Bălțatești;
- 3. Piatra Neamț - Bistrița;
- 4. Roman;
- 5. **Tazlău - Roznov.**

Resursele turistice determină sau influențează atât valoarea turistică, respectiv forța de atracție pentru turism a fiecărui areal în parte și a județului în

ansamblul său, cât și valențele funcționale, adică potrivirea pentru anumite forme de turism, ca și mărimea și structura activității de turism.

Pentru stabilirea oportunității, direcțiilor și priorităților de valorificare în turism a acestor areale, s-a impus o analiză cantitativă și calitativă a principalelor resurse turistice din fiecare areal conturat, analiză care a condus la o ierarhizare valorică a acestora.

S-a constatat, în urma acestei analize, că arealele Tazlău - Roznov și Roman ocupă ultimele două locuri, având un potențial turistic redus ca structură și volum, deci complexitate și valoare turistică. Exceptând arealul Roman, care este traversat de artera internațională E 85, celălalt, **Tazlău - Roznov** se află la distanță și nu dispune de o infrastructură adecvată dezvoltării turismului.

Activitatea turistică a comunei este puțin dezvoltată și din acest motiv și veniturile din astfel de activități sunt reduse, dar un avantaj care trebuie valorificat și promovat este bogăția culturală a comunei, existența unui cadru natural mirific, absența poluării și păstrării mediului înconjurător în forme apropiate de cea inițială. Zona se bucură de un cadru natural pitoresc, fiind practicat un turism de weekend și de tip pelerinaj religios la mănăstirea Tazlău. Mănăstirea, obiectiv de patrimoniu național, alături de patrimoniul forestier sub aspectul său peisagistic, sunt cele mai valoroase atracții ale traseelor turistice și pelerinajelor religioase la nivel local și chiar regional. Acestea atrag tot timpul anului vizitatori, existând posibilitatea de a aduce venituri suplimentare locuitorilor. În ce privește structura de primire turistică, în fișa localității sunt nominalizate două structuri de primire turistică cu funcție de cazare: CARU' CU BERE (Întreprindere individuală) cu un număr de 14 locuri de cazare în 7 spații, categoria: 2 stele și Pensiunea agroturistică Casa Florean (Întreprindere familială), categoria: 2 flori, care oferă 6 locuri de cazare în cele 3 spații de care dispune (<https://turism.gov.ro/web/autorizare-turism/>). Lista poate fi completată de alte două unități de cazare care nu sunt încă clasificate conform normelor în vigoare, oferind doar camere de închiriat (Pensiunea Casa Bunicii și Vila Casa Bianca). Pe raza localității nu există nici o structură de primire turistică clasificată cu funcție de alimentație publică. În incinta ansamblului mănăstiresc de la Tazlău pot fi deasemenea cazate peste 20 de persoane în camere cu două locuri. Turiștii se pot caza și la familiile din sat, unde pot deveni părtași la viața de familie specifică

mediului sătesc. Se adaugă cabana silvică din Poiana Preluci, care poate fi închiriată ocazional, oferta de cazare fiind de 10 locuri.

În Strategia de Dezvoltare Locala Socio - Economica a Comunei Tazlău, județul Neamț (2021-2027), au fost identificate o serie de necesități și propuneri specifice domeniului Turism:

- Atragerea de fonduri de investiții la nivelul comunei pentru înființarea de noi unități turistice;
- Atragerea investitorilor străini în vederea dezvoltării unităților turistice existente;
- Crearea de parteneriate public-private cu scopul de creare de circuite turistice atât pentru adulți cât și pentru copii;
- Construirea unei tabere pentru copii, incluzând și programe cu specific agricol și zootehnic;
- Modernizarea spațiilor de cazare existente și aducerea sa la standarde europene în vederea atragerii turiștilor străini;
- Construirea unui complex turistic cu utilizarea potențialului zonal cu un pregnant caracter rural și tradițional, prin utilizarea în special a pietrei și a lemnului;
- Inițierea unei campanii de prezentare la nivel național și internațional a potențialului turistic al zonei;
- Atragerea în comună a operatorilor de turism prin inițierea unei campanii de promovare a resurselor turistice specifice zonei Tazlău;
- Identificarea și mediatizarea zonelor naturale cu potențial turistic;
- Dezvoltarea turismului cu specific rural și a infrastructurii de agrement asociate fermelor de animale;
- Înființarea unei tabere școlare tematice - creșterea animalelor - și crearea unor condiții optime pentru desfășurarea de activități educative specifice, în vederea introducerii taberei în circuitul național;
- Dezvoltarea și diversificarea unei infrastructuri fizice de agrement necesare pentru realizarea unei oferte de petrecere a timpului liber, pentru atragerea turiștilor și stoparea fenomenului „turismului de tranzit”.
- Amenajarea obiectivelor turistice naturale, prin construirea de drumuri de acces, trasee turistice marcate, amenajări specifice zonei, etc.

- Reabilitarea obiectivelor turistice ce aparțin patrimoniului cultural, ecumenic, artistic, etc;
- Reabilitarea spațiilor de cazare existente;
- Dezvoltarea infrastructurii de agrement;
- Revitalizarea tradițiilor și artei populare;
- Organizarea de târguri, expoziții muzeale etnografice și manifestări culturale tradiționale, care să conducă la promovarea integrată a produsului turistic local;
- Editarea de publicații promoționale și materiale audio-video și distribuirea acestora în media turistică;
- Implicarea în amenajarea unei zone de agrement prin construirea unui parteneriat public-privat;
- Organizarea lucrătorilor independenți sau organizați în asociații sau cooperative meșteșugărești;
- Înființarea unor forme de organizare pentru prezentare și comercializarea de suveniruri , artă populară specifică zonei;
- Necesitatea amenajării camerelor de închiriat în locuințele familiale care să ofere servicii de cazare și posibilitatea valorificării produselor din gospodăriile proprii.

Numărul turiștilor autentici este însă foarte redus, puțini fiind cei care solicită cazare. Există însă perspective reale în viitorul apropiat, lucru ce se poate realiza printr-un management și marketing de calitate și prin implicarea autorităților publice locale care, prin politici vizionare ar putea susține dezvoltarea activităților turistice în zonă.

Se impune studierea atentă și amănunțită a potențialului turistic deoarece activitățile legate de turism sau complementare turismului vor conduce cu siguranță la redresarea și dezvoltarea economică a comunității tazlăuane.

3.4.7. Domeniul serviciilor publice și private. Comerț și alimentație publică

În domeniul prestărilor de servicii, comuna Tazlău beneficiază de sistem de alimentare cu gaze naturale (în momentul de față deservește sediile instituțiilor publice și de cult și un număr de peste 70 locuințe private), o filială bancară (CEC

Bank), un oficiu poștal, cabinete de medicina familiei și stomatologie, un punct farmaceutic, o unitate de învățământ cu personalitate juridică (Școala Gimnazială "I.I. Mironescu"), Cămin cultural și Bibliotecă, servicii religioase (Biserica "Sfânta Treime" și mănăstirea ștefaniană), servicii de ordine și liniște publică, silvicultură (Ocolul Silvic Tazlău, care administrează o suprafață împădurită de cca 17.000 ha), telefonie mobilă și fixă, internet, o brutărie etc.

Lista este completată de un atelier de service auto și agricol și tinichigerie, un atelier de tâmplărie, un atelier de fabricare a elementelor și structurilor metalice și din fier forjat, un punct de frizerie-coafură, două joagăre (gater), un magazin industrial (Pier-Prod SRL), trei unități de servire de tip restaurant și un centru comercial. În momentul de față, sectorul turistic este reprezentat doar de două unități de primire turistică, dintre care unul este axat pe servicii de restaurant și catering.

Conform informațiilor oferite de site-ul ListaFirme.ro, în septembrie 2022 erau active în comuna Tazlău 38 de societăți comerciale și 1 societate cooperativă. În anul 2021, numărul total de societăți care au depus bilanțul a fost de 27 firme. Toate societățile comerciale înregistrate în comuna Tazlău fac parte din categoria microentităților.

Tabel 43. Repartizarea firmelor înmatriculate în Comuna Tazlău, în funcție de domeniul de activitate

Nr. crt.	Domeniul de activitate	Număr firme	Pondere
1.	Silvicultură și exploatare forestieră	4	14,81%
2.	Industrie și construcții	7	25,93%
3.	Comerț	11	40,74%
4.	Servicii	5	18,52%
Total		27	100%

Sursa: Ministerul Finanțelor, prelucrări consultant

În urma analizei informațiilor furnizate privind societățile economice înregistrate din comuna Tazlău, pe domenii de activitate, se constată următoarele:

- Numărul de agenți economici existenți în comună este insuficient pentru a acoperi potențialul forței de muncă active, astfel fiind necesară stimularea și dezvoltarea spiritului antreprenorial local prin promovarea oportunităților locale de investiții, a surselor de finanțare nerambursabile europene, dar și prin înființarea unei structuri de sprijinire a micilor întreprinzători.

- Mediul de afaceri din comuna Tazlău este compus în cea mai mare parte din întreprinderi active în domeniul Comerțului, în special al produselor alimentare și nealimentare (11 firme, respectiv 40,74%). Următorul procent reprezentativ s-a înregistrat în rândul firmelor care au ca domeniu de activitate Industrie și construcții (25.93%). Cele mai multe firme desfășoară lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale.

- Serviciile reprezintă al 3-lea domeniu de activitate întâlnit în rândul firmelor cu sediul social la nivel local (18,52%). Acestea au ca principal obiect de activitate: Baruri și alte activități de servire a băuturilor. Silvicultura și exploatarea forestieră reprezintă cel de-al 4-lea domeniu de activitate regăsit în rândul firmelor (14,81%).

Numărul mediu al salariaților angajați în firmele din comuna Tazlău, în anul 2021, a fost în continuă creștere în perioada 2018 - 2021, ajungând la valoarea de 61 de persoane. Față de anul 2018, s-au înregistrat creșteri ale numărului mediu de salariați în toate sectoarele în care firmele își desfășoară activitatea.

Tabel 44. Evoluția numărului mediu de angajați, comuna Tazlău, 2018-2021

Nr. crt	Domeniul de activitate	2018	2019	2020	2021
1.	Silvicultură și exploatare forestieră	13	13	18	18
2.	Industria și construcții	0	6	10	13
3.	Comerț	29	28	29	28
4.	Servicii	1	1	0	2
Total		43	48	57	61

Sursa: Ministerul Finanțelor, prelucrări consultant

Cifra de afaceri totală reprezintă suma totală a veniturilor obținute din activități comerciale derulate de societățile care își desfășoară activitatea în comuna Tazlău, evaluate la prețurile pieței pentru ultimii patru ani.

Tabel 45. Evoluția cifrei de afaceri în comuna Tazlău, 2018-2021

Nr. crt	Domeniul de activitate	2018	2019	2020	2021
1.	Silvicultură și exploatare forestieră	1175924	1784776	1921583	5123839
2.	Industrie și construcții	438011	210941	359555	724116
3.	Comerț	3460130	3370066	3138458	5066875
4.	Servicii	56773	384469	494314	715348
Total		5130838	5750252	5913910	11630178

Sursa: Ministerul Finanțelor, prelucrări consultant

O analiză a ponderii sectoarelor economiei în realizarea cifrei de afaceri în anul 2021 evidențiază o dezvoltare a două sectoare în economia comunei, respectiv Silvicultură și exploatare forestieră cu 44,06% și Comerț cu 43,57%. În aceeași perioadă, sectorul Industrie și construcții a contribuit la realizarea cifrei de afaceri în comuna Tazlău în medie cu 6,23%, iar Servicii cu doar 6,15%.

În perioada 2018 - 2021, firmele cu sediul social în Comuna Tazlău au înregistrat o cifră de afaceri care a crescut de la an la an. Valoarea cifrei de afaceri înregistrată în anul 2018 (5.130.838 lei) s-a dublat până în anul 2021 (11.630.178 lei).

Tabel 46. Evoluția profitului net în comuna Tazlău, 2018-2021

Nr. crt	Domeniul de activitate	2018	2019	2020	2021
1.	Silvicultură și exploatare forestieră	163193	499333	26929	1315209
2.	Industrie și construcții	42090	62349	130414	315429
3.	Comerț	1160067	374701	522972	2162855
4.	Servicii	4351	101065	214968	276731
Total		1369701	1037448	895283	4070224

Sursa: Ministerul Finanțelor, prelucrări consultant

Profitul net al agenților economici prezintă o evoluție variabilă, în perioada analizată. Acest indicator, a înregistrat valoarea minimă la nivelul anului 2020

(895.283 lei), iar valoarea maximă la nivelul anului 2021 (4.070.224 lei), având o creștere de 3,5 ori față de valoarea din 2020.

La nivelul anului 2021, cei mai importanți agenți economici, după numărul mediu de angajați sunt: SC Golden wood SRL (12 angajați), SC Denisa forest TKS SRL (7 angajați) și SC R.E.C. Grup East Industrie S.R.L. (7 angajați).

După cifra de afaceri obținută la nivelul anului 2021, cele mai importante societăți din localitate sunt: SC Golden wood SRL (3.113.214 lei) și SC Vadgrui SRL (2.298.186 lei).

Economia locală poate fi diversificată prin susținerea tinerilor și a potențialilor investitori locali, prin consilierea acestora și punerea la dispoziție a infrastructurii necesare, respectiv prin atragerea de investitori în zonă, în alte activități economice, cum ar fi localizarea unor fabrici din alte regiuni. Nu trebuie neglijate nici inițiativele economice individuale la nivel de comună, chiar dacă sunt afaceri care nu presupun crearea de investiții importante, ci doar a unor unități de producție sau de prestare de servicii pentru subzistență, dar care cu siguranță pot oferi o perspectivă de evoluție sau măcar de asigurare a unui trai decent familiilor care dezvoltă astfel de afaceri.

În ce privește domeniile de activitate, trei firme din topul amintiti activează în domeniul exploatărilor forestiere (DENISA FOREST TKS SRL, TRISKELION NORD-AX SRL, VADGRUI SRL), una în cadrul Comerțului cu ridicata al materialului lemnos și al materialelor de construcții și echipamentelor sanitare: GOLDEN WOOD SRL și una în domeniul Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun: CUGLER DORU SRL. Topul a fost realizat de *Topfirme* pe baza ultimelor bilanțuri depuse (2021) și au scop pur informativ.

La nivelul comunei, un număr de 6 agenți economici (5,56% din totalul agenților economici din Tazlău) activează în cadrul domeniului de activitate *Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun* (Cugler Doru SRL, Pâsoi Emi SRL, Chitimona Com SRL, Asalt SRL, Gheorghe R&R SRL), cu o cifră de afaceri de 1,4 milioane lei (321.767 euro) și un profit de 286.460 lei (65.105 euro), adică 7,54% din profitul net realizat în Tazlău. În cadrul celor 6 agenți economici figurează un număr de 8 angajați (14,04% din total).

Conform sursei <https://www.topfirme.com/judet/neamt/localitate/tazlau/>, pentru anul 2021 domeniul cu cifra de afaceri cea mai mare este cel legat de exploatarea forestieră (peste 5 milioane lei și 18 angajați), urmat de Comerțul cu ridicata al materialului lemnos și al materialelor de construcții și echipamentelor sanitare (cca 3 mil. lei/12 angajați), Comerțul cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun (aprox. 14 mil. lei/8 angajați) și Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale (349.679 lei/9 angajați).

Conform Strategiei de Dezvoltare Locala Socio - Economica a Comunei Tazlău, Județul Neamț (2021-2027), obiectivele prioritare pentru domeniu comerț și alimentație publică sunt:

- Alinierea activităților comerciale la standardele aprobate;
- Înființarea de spații comerciale de alimentație publică de tip SUPERMARKET

3.4.8. Analiza SWOT economie locală

Tabel 47. Analiza SWOT economie locală

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • Existența în comuna Tazlău a 38 de societăți comerciale și 1 societate cooperativă; • Potențial existent pentru dezvoltarea industriei de prelucrare a lemnului și fabricare a mobilei; • Forța de muncă calificată și ieftină; • Pădurea este cea mai importantă bogăție naturală a comunei; • Există suprafețe de pășune și fânețe; • Utilizarea redusă a pesticidelor și îngrășămintelor chimice; • Dezvoltarea activităților industriale este favorizată de prezenta resurselor naturale bogate; • Cadru natural propice pentru dezvoltarea mai multor activități 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Numărul de agenți economici existenți în comună este insuficient pentru a acoperi potențialul forței de muncă active; ▪ Investiții insuficiente în agricultură și absența utilajelor agricole; ▪ Clima răcoroasă care nu permite perioade de vegetație îndelungate; ▪ Terenurile agricole sunt utilizate în proporție de 60%; ▪ Parteneriatul public - privat este slab dezvoltat; ▪ Lipsa unor specialiști în cadrul exploatațiilor agricole; ▪ Venituri insuficiente ale populației pentru a deschide o afacere; ▪ Experiență redusă/ lipsă de experiență a agenților economici locali, în domenii de actualitate

<p>economice, inclusiv ecoturism și agroturism;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cadrul socio - economic permite diversificarea activităților economice individuale. 	<p>pentru afaceri - marketing și management;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Insuficienta accesare a fondurilor europene de către întreprinderi; ▪ Promovare insuficientă a potențialul zonei.
Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Posibilitatea atragerii de investitori datorită existenței forței de muncă ieftine; ❖ Existența fondurilor europene nerambursabile pentru dezvoltarea întreprinderilor; ❖ Programe guvernamentale în derulare de susținere a sectorului întreprinderilor; ❖ Facilități acordate de stat în domeniul agricol și zootehnic: subvenții, etc. ❖ Potențial pentru înființarea unor ferme de bovine și ovine, centre de prelucrare a laptelui, centre de predare a produselor din carne; ❖ Valorificarea potențialului turistic natural și antropic; ❖ Posibilitate înființare culturi plante medicinale; ❖ Mediul geografic permite dezvoltarea anumitor ramuri economice (ex: ecoturism, agroturism). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Îmbătrânirea accentuată a populației și implicit a forței de muncă în agricultură; ○ Fenomenul migrației tinerilor ori a persoanelor cu grad de școlarizare ridicat către zone și slujbe mai bine plătite; ○ Instabilitatea legislativă; ○ Inexistența forței de muncă calificate; ○ Degradarea calității solurilor/suprafețelor agricole; ○ Rata ridicată a dobânzii la credite; ○ Infrastructura fizică insuficient dezvoltată; ○ Slaba competitivitate a agenților economici locali; ○ Capacitatea insuficientă de absorbție a fondurilor europene a autorităților publice și a mediului de afaceri; ○ Parteneriatul public - privat este slab dezvoltat.

3.5. Factorii de mediu (potențial pentru activitatea de turism)

Relația dintre componentele de mediu și agricultură, respectiv activitățile legate de silvicultură și industrie, este și a fost întotdeauna încordată, activitățile agricole inducând, pe lângă efecte pozitive, și o ipostază defavorabilă asupra structurii mediului. Se impune concentrarea pe capacitatea de a minimiza impactul negativ asupra mediului, lărgind spectrul efectelor benefice și reușind să susțină mijloacele de subsistență pentru locuitorii din arealul comunei Tazlău. Obiectivele generale trebuie să fie concentrate pe promovarea adoptării unor practici agricole, industriale și forestiere prietenoase cu mediul, pe utilizarea durabilă a resurselor

naturale, pe elaborarea unui plan de conservare a arealelor forestiere și industriale și pe promovarea unei colaborări între factorii cu rol decizional.

3.5.1. Calitatea mediului

Teritoriul comunei nu este afectat de surse majore de poluare a solului, apelor și aerului. Există la ora actuală zone cu teren aflat sub incidența inundațiilor, surpări de maluri și alunecări de teren, fenomene susținute și de gradul relativ ridicat al defrișărilor din anumite areale. Deși problema inundațiilor a fost înlăturată prin construirea digului care însoțește cursul Tazlăului pe partea stângă și consolidarea malului drept al Tazlăului în sectorul unde a fost ridicat podul care leagă satul de cătunul Peste Baltă, există în continuare risc de inundații în această zonă. Activitățile antropice au condus la producerea unor deșeurii de factură menajeră, industrială, din construcții și demolări etc, o parte din aceste deșeurii fiind împrăștiate în sectorul albiei râului Tazlău și a afluenților săi, fapt ce slujește peisajul geografic.

Sistemele agricole existente sunt caracterizate mai ales de monoculturi sau rotații scurte ale culturilor, lucrări intensive ale solului și arderea resturilor vegetale rămase în câmp, toate acestea inducând efecte negative asupra calității solului și apei și biodiversității zonei. Impactul generat de activitățile agricole se manifestă asupra solului îndeosebi prin scăderea conținutului de materie organică. Eroziunea solului nu pare a fi foarte evidentă, fiind prezentă pe pantele ușoare ale zonelor de terasă și de-a lungul albiei Tazlăului, aici fiind prezente surpări active ale malurilor. Există sectoare de-a lungul albiei râului Tazlău și a pâraielor Peștiosu, Racila, Zamfira și Coborâșului care necesită măsuri urgente de amenajare și reabilitare. Se impun de asemenea lucrări de consolidare a malurilor, plantări de spații verzi, delimitarea zonelor protejate și stabilirea unui set de restricții care să conducă la protejarea și conservarea patrimoniului natural și antropic.

Problemele de mediu sunt legate și de colectarea selectivă și reciclarea deșeurilor, gestionarea apelor uzate, folosirea în exces a erbicidelor și insecticidelor, gestionarea dejecțiilor de factură animalieră.

Un altor factor de risc (conform PUG - 2009) este constituit de fosta mină de exploatare a sării de potasiu, deoarece fostele galerii abandonate prezintă risc de

surpare (orizontul 1, la o adâncime de peste 250 m, este complet inundat). Ineficiența exploatării și prezența haldelor de steril necesită măsuri de refacere a mediului.

Exploatarea zăcămintelor de petrol și gaze naturale constituie factor de risc, prin posibilitatea de contaminare a apelor freatice și chiar risc de incendiu, în zonele parcurilor (câmpurilor) de extracție Geamăna de N (sondele 2, 10, 12, 19, 21), Gropile lui Zaharache (sondele 150, 155, 324, 335, 337) ș.a.

În acest context, conceptual de dezvoltare durabilă trebuie gândit ca o strategie prin care comunitatea tazlăoană să găsească și să pună în aplicare căi trainice de dezvoltare economică, într-un mediu geografic care să ofere securitate vieții locuitorilor și care să aducă totodată plus valoare calității acesteia.

Conform Strategiei de Dezvoltare Locala Socio - Economica a Comunei Tazlău, Județul Neamț (2021-2027), obiectivele prioritare pentru asigurarea unei stări de conservare corespunzătoare a factorilor de mediu și a biodiversității sunt:

- înființarea și dotarea unui punct pentru monitorizarea evoluției situației poluării în zonă;
- dotarea cu stații de filtrare și tartare a apei potabile;
- construirea stației de epurare a apelor uzate și extinderea rețelei de canalizare a apelor uzate;
- realizarea serviciului de administrare a rețelelor de apă potabilă și canalizare;
- program de conștientizare a cetățenilor cu privire la necesitatea racordării la rețeaua edilitară pentru eliminarea expunerii la poluare și agenți patogeni;
- punerea în valoare a biomasei, a gazelor naturale și a resurselor de energie regenerabilă prezente pe teritoriul localității pentru producerea energiei eoliene, solare și a hidroenergiei;
- menținerea calității corpurilor de apă, a aerului, a biodiversității și protejarea speciilor de faună;
- reconstrucția ecologică a zonelor degradate;
- realizarea unei platforme de compostaj a deșeurilor biodegradabile;

- realizări de împăduriri și de lucrări reconstrucție ecologică a zonelor degradate;
- realizarea unor perdele forestiere pentru protecția localității, a drumurilor și a terenurilor agricole;
- activități de informare și de educare a populației în vederea menținerii unei stări bune a factorilor de mediu, a unei stări corespunzătoare a biodiversității și a unei stări favorabile de conservare a ariei naturale protejate ROSPA0138 Piatra Șoimului-Scorțeni-Gârleni, respectiv a populațiilor speciilor de fauna.

3.5.2. Managementul deșeurilor

Deși teritoriul comunei nu este afectat de surse majore de poluare, o problemă majoră este legată de gestionarea deșeurilor, întrucât nu dispune în momentul de față de un sistem propriu de sortare, reciclare și depozitare a deșeurilor.

Deșeurile menajere (care conțin sticlă, plastic, metale etc.) și gunoul de grajd provenit de la animale sunt acumulate în depozite improvizate în curtea fiecărei gospodării, înainte de a fi transportate. Descompunerea gunoiului de grajd conduce la infiltrări în sol, afectând apele freactice. Se impun deci realizarea de către gospodari la nivelul gospodăriei individuale a unor platforme betonate pentru colectarea gunoiului de grajd, fapt ce ajută atât la evitarea infiltrațiilor poluante în sol, cât și la ușurința manevrării și încărcării acestor deșeuri.

La nivel comunal se impune înfăptuirea unui sistem controlat și ecologic de depozitare a acestora, în conformitate cu normele în vigoare, acțiune ce va asigura condiții calitative și cantitative a depozitării deșeurilor menajere, stradale, de factură agricolă sau animalieră ș.a.

Conform PUG - 2009, în zona cimitirului satului este stabilit un areal de protecție.

În momentul de față sistemul de colectare este de tip "din poartă în poartă", colectarea realizându-se săptămânal, ziua de marți fiind destinată deșeurilor reciclabile (plastic, pet-uri, doze, metal, sticlă, carton, aluminiu) în timp ce ziua de miercuri este programată pentru colectarea deșeurilor de natură menajeră. Firma

abilitată pune la dispoziție saci a căror destinație este depozitarea acestor tipuri de deșeuri reciclabile, separarea fiind făcută la stația de sortare. Inconvenientul major vine din costurile mai ridicate decât prin sistemul fundamentat pe europubele. Colectarea resturilor menajere se efectuează și din containere cu roți cu un volum de cca 1100 litri, așezate în spații parțial amenajate. O parte dintre acestea sunt prevăzute cu spații de protecție. Conform proiectului "Sistem de management integrat al deșeurilor", teritoriul comunei beneficiază de 18 puncte de colectare a deșeurilor menajere (cu o suprafață de aprox. 41 m²), din care 12 puncte sunt dedicate colectării selective (cu o suprafață de 106 m², împrejmuite cu țarc). Printre obiectivele strategice propuse în Strategia de Dezvoltare Locala Socio - Economica a Comunei Tazlău (2021-2027 cu privire la managementul integrat al deșeurilor, se numără:

- Construirea unei stații de colectare și sortare a deșeurilor;
- Dotarea comunei cu autovehicole pentru colectarea deșeurilor;
- Dotarea comunei cu pubele pentru colectarea selecționată a deșeurilor;
- Colectarea centralizată a rumegușului în vederea valorificării;
- Construirea de platforme pentru depozitarea deșeurilor;
- Crearea infrastructurii locale de colectare și depozitare intermediară a deșeurilor solide;

3.5.3. Păduri

Comuna Tazlău dispune de o suprafață apreciabilă de pădure (peste 14.000 ha), gestionate și protejate de Ocolul Silvic Tazlău. Nici un tazlăoan nu deține drept de proprietate asupra vreunui trup de pădure, asta pentru că nu și-au revendicat acest drept conform Legii 18/1991 și Legii 1/2000, legi care au reconstituit dreptul de proprietate asupra pădurilor pentru cei a căror suprafețe forestiere au fost etatizate în 1948.

Exploatarea intensivă a pădurii a început după 1900. La 1864, în urma reformelor lui A.I.Cuza, pădurea Tazlăului a fost împărțită în 80 de parchete, după care numărul acestora s-a dublat, pentru a eficientiza exploatarea. La început se mergea pe linia tăierilor rase, cea mai mare parte a lemnului fiind folosit pentru

lemn și pentru draniță. Mai târziu, prioritate a avut exploatarea prin selecționare. Primele parchete date în exploatare au fost cele din preajma satului, datorită accesibilității. În anii 70" s-au dezvoltat puternic căile de acces în interiorul pădurii, fiind construite liniile ferate spre Șoimu, Verdele, Limpigioru, Geamăna, Comarnic, Geamăna și Negru. Acest fapt a permis o exploatare continuă a masei lemnoase, deși unele parchete nu au fost tăiate la timp, din cauza accesibilității dificile. Astfel, sunt trupuri de pădure în care arborii au vârste de peste 150 ani, depășind cu mult vârsta optimă de exploatare, de 110-120 ani. Exploatările se fac în mod rațional, cantitatea de lemn scoasă din pădure în anii 2000 (75.000.m³ fiind mai mică decât cea de înainte de revoluție (120.000 m³).

Inundațiile din anii "80 au adus nori negri pe cerul de deasupra pădurii, fiind afectate irecuperabil liniile ferate din interiorul pădurii, cu excepția celui de pe Șoimu. Astăzi nu mai există nici un drum de fier, nici o linie, iar șuieratul mocăniței a rămas o amintire. Pitorescul locurilor ar fi putut conduce la o dezvoltare a turismului rural, mocănița având potențial de a atrage turiși amatori de romantism arhaic. Este drept că drumurile forestiere de azi sunt mult mai bune, iar siguranța și rațiunile economice au fost factori care au punctat decisiv la renunțarea transportului lemnului pe linia ferată. Calea ferată aparținea de Rozforest iar profitul O.S. Tazlău din bazinul Șoimu era foarte mic comparativ cu alte bazine, motiv pentru care nu a existat interes și astăzi nu mai exista perspective de dezvoltare a turismului bazat pe vechiul "drum de fier".

Munții Tazlăului sunt acoperiți de păduri alcătuite din cele mai stabile și valoroase specii de rășinoase (brad, molid, pin) și foioase (fag, paltin de munte, ulm de munte, mesteacăn etc). O specie tot mai rar întâlnită și ocrotită prin lege este tisa (*Taxus bacata*). Raritatea acesteia se datorează în primul rând locuitorilor, care i-au folosit în trecut lemnul pentru confecționarea cuielor de draniță, mica lemnărie etc. În prezent un număr mai mare de exemplare, cu dimensiuni reduse, sunt prezente pe versantul estic al Dealului Mare, în partea dinspre munte a satului, unde dealtfel își are locul și un arboret pur de pin silvestru. Răzleț, exemplare de tisă pot fi întâlnite și în alte trupuri de pădure.

Stratul arbustiv este reprezentat de afin și merișor în pădurile mai înalte, tabloul peisagistic fiind întregit de zmeur, mur, alun, măceș, cătină, păducel, soc ș.a.

Conservarea fondului forestier reprezintă o prioritate majoră a strategiei de dezvoltare a economiei de tip forestier. Acest obiectiv se poate îndeplini prin menținerea integrității fondului forestier și creșterea suprafețelor împădurite, conservarea biodiversității, ameliorarea funcției ecoproductive, gospodărirea durabilă a pădurilor și diversificarea produselor pădurii.

3.5.4. Natură și biodiversitate

Pe teritoriul județului Neamț există un număr de 31 de arii naturale protejate de interes național și monumente ale naturii și 20 de arii naturale protejate de interes comunitar (7 Arii de Protecție Specială Avifaunistică, la nivelul cărora sunt protejate specii de păsări de interes comunitar și habitatele acestora de odihnă, hrănire și reproducere și 13 Situri de Interes Comunitar care protejează habitate de interes comunitar și specii de plante și animale, exceptând păsările).

➤ PARCURI NAȚIONALE (2):

✚ Cheile Bicazului-Hășmaș- 3315,82 ha pe teritoriul județului Neamț,
3621,27 ha pe teritoriul județului Harghita

✚ Parcul Național Ceahlău- 7742,5 ha, aflate doar pe teritoriul județului Neamț

➤ PARCURI NATURALE (1):

✚ Vânători-Neamț - 30818 ha, aflate în întregime pe teritoriul județului Neamț

➤ REZERVAȚII FORESTIERE (8):

✚ Dobreni- Comuna Dobreni, 37 ha

✚ Pângărați- Comuna Pângărați, 2 ha

✚ Codrul Secular Runc- Localitatea Bahna, 58 ha

✚ Secu- Localitatea Secu, S- 776,7ha

✚ Goșman- Comuna Tarcău, 175 ha

✚ Polița cu Crini- Comuna Ceahlău, 370 ha; în cadrul Parcului Național Ceahlău

✚ Codrii de Aramă- Comuna Agapia, 7 ha; în apropierea Parcului Natural Vânători- Neamț

- ✚ Codrii de Argint- Comuna Agapia, 2 ha; în apropierea Parcului Natural Vânători- Neamț
- REZERVAȚII FAUNISTICE (3):
 - ✚ Rezervația de zimbri Neamț- Comuna Vânători, S- 11500 ha; în cadrul Parcului Natural Vânători- Neamț
 - ✚ Brateș- Comuna Tarcău, 30,7 ha
 - ✚ Borca - Comuna Borca, 357 ha
- REZERVAȚII FLORISTICE (1):
 - ✚ Dealul Vulpiei-Botoaia (Ochiul de stepă)- Municipiul Piatra Neamț, 2 ha
- REZERVAȚII PALEONTOLOGICE (4):
 - ✚ Locul fosilifer Cozla- Municipiul Piatra Neamț, 10 ha
 - ✚ Locul fosilifer Pietricica- Municipiul Piatra Neamț, 39,5 ha
 - ✚ Locul fosilifer Cernegura- Municipiul Piatra Neamț, 198,20 ha
 - ✚ Locul fosilifer Agârcia- Municipiul Piatra Neamț, 1 ha
- REZERVAȚII ACVATICE (3):
 - ✚ Pârâul Borcuța- Comuna Borca, 1,2 ha
 - ✚ Lacul Cuejdel- Comuna Gârcina, 114 ha
 - ✚ Lacul Izvoru Muntelui- Orașul Bicăz, 150 ha
- MONUMENTE ALE NATURII (7):
 - ✚ Cascada Duruitoarea- Comuna Ceahlău, 1 ha; în cadrul Parcului Național Ceahlău
 - ✚ Cheile Bicazului- Comuna Bicăz-Chei, 11.600 ha; în cadrul Parcului Național Cheile Bicazului-Hășmaș
 - ✚ Cheile Șugăului- Comuna Bicăz- Chei, 90 ha
 - ✚ Stâncă Șerbești- Comuna Ștefan cel Mare, 5 ha
 - ✚ Piatra Teiului- Comuna Poiana Teiului, 0,2 ha
 - ✚ Peștera Toșorog- Comuna Bicăzu Ardelean, 0,1 ha
 - ✚ Peștera Munticelu- Comuna Bicăzu Ardelean, 1 ha.
- ARII DE PROTECȚIE SPECIALĂ AVIFAUNISTICĂ:
 - ✚ ROSPA0125 Lacurile Vaduri și Pângărați (comunele Alexandru cel Bun și Pângărați, orașul Piatra Neamț; 452 ha)
 - ✚ ROSPA0018 Cheile Bicazului - Hășmaș (comunele Bicăz Chei, Bicăzu Ardelean, Dămuc; 3582,4 ha)

- ✚ ROSPA0072 Lunca Siretului Mijlociu (comunele Doljești, Gâdinți, Horia, Icușești, Ion Creangă, Sagna, Secuieni, Tămășeni, orașul Roman; 5436,6 ha)
 - ✚ ROSPA0107 Vânători-Neamț (comunele Agapia, Bălțătești, Crăcăoani, Gârcina, Hangu, Pipirig, Răucești, Vânători Neamț, orașul Târgu Neamț; 30841 ha)
 - ✚ ROSPA0129 Masivul Ceahlău (comunele Bicazu Ardelean, Ceahlău, Grințieș, orașul Bicăz; 27827 ha)
 - ✚ ROSPA0163 Pădurea Floreanu - Frumușica - Ciurea (comuna Stănița; 2277,3 ha)
 - ✚ ROSPA0138 Piatra Șoimului - Scorțeni - Gîrleni (comunele Borlești, Căndești, Dumbrava Roșie, Piatra Șoimului, Reditu, Tazlău, orașul Piatra Neamț; 20594,7 ha)
- SITURI DE IMPORTANȚĂ COMUNITARĂ(13):
- ✚ ROSCI0024 Ceahlău (orașul Bicăz, comunele Bicazu Ardelean, Ceahlău, Grințieș, Tașca; 7737 ha)
 - ✚ ROSCI0027 Cheile Bicazului - Hășmaș (comunele Bicăz Chei și Dămuc; 3286 ha)
 - ✚ ROSCI0270 Vânători-Neamț (comunele Agapia, Bălțătești, Brusturi, Crăcăoani, Gârcina, Hangu, Pipirig, Răucești, Vânători-Neamț, orașul Târgu Neamț; 30206 ha)
 - ✚ ROSCI0033 Cheile Șugăului - Munticelu (comunele Bicăz Chei și Bicazu Ardelean; 335 ha)
 - ✚ ROSCI0152 Pădurea Floreanu - Frumușica - Ciurea (comuna Stănița; 2277,3 ha)
 - ✚ ROSCI0156 Munții Goșman (comunele Alexandru cel Bun, Dumbrava Roșie, Piatra Șoimului, Pângărați și Tarcău, orașul Piatra Neamț; 17156 ha)
 - ✚ ROSCI0323 Munții Ciucului (comunele Dămuc și Tarcău)
 - ✚ ROSCI0424 Pădurea și Lacul Mărgineni (comunele Bârgăoani, Mărgineni, Ruginoasa, Dulcești, Trifești; 2230 ha)
 - ✚ ROSCI0363 Râul Moldova între Oniceni și Mitești (comunele Drăgănești, Păstrăveni, Răuceni, Timișești, Urecheni, Țibucani; 1028,8 ha)

- ✚ ROSCI0364 Râul Moldova între Tupilați și Roman (comunele Botești, Cordun, Dulcești, Gherăești, Horia, Tupilați, Văleni, Țibucani, orașul Roman; 4720 ha)
- ✚ ROSCI0378 Râul Siret între Pașcani și Roman (comunele Doljești, Gâdinți, Horia, Ion Creangă, Sagna, Tămășeni, orașul Roman; 1447,2 ha)
- ✚ ROSCI0397 Dealurile Podoleni (comuna Podoleni; 466 ha)¹⁸¹

Pe raza comunei Tazlău se întinde Situl NATURA 2000 ROSPA0138 Piatra Șoimului-Scorțeni-Gârleni, arie naturală protejată de interes avifaunistic. Aceasta se desfășoară atât pe suprafețe de pădure cât și peste pășuni și fânețe. Aria de protecție specială avifaunistică a fost declarată pentru protecția a 18 specii de păsări de interes comunitar, dintre care cele mai importante sunt speciile cuibăritoare precum: *Aquila pomarina* (acvilă țipătoare mică), *Crex crex* (cristel de câmp), *Caprimulgus europaeus* (caprimulg), *Falco peregrinus* (șoim călător), *Emberiza hortulana* (presură de grădină), *Ficedula parva* (muscar mic), *Ciconia nigra* (barza neagră) dar și cele rezidente sau aflate în pasaj.

Aria de protecție specială avifaunistică ROSPA0138 Piatra Șoimului - Scorțeni - Gârleni se întinde în proporție de cca 55% pe teritoriul județului Neamț, reprezentând 20.595 ha și în proporție de 45% pe teritoriul județului Bacău - cca 16.850 ha (conform <http://anap.gov.ro/piatra-soimului-scorțeni-garleni/>).

De asemenea, pe raza administrativă a comunei Tazlău este bine reprezentată fauna terestră, care prezintă interes atât conservativ cât și cinegetic: ursul, cerbul carpatin, căpriorul, vulpea, pisica sălbatică, mistrețul și bursucul sau viezurele. Dintre mamiferele mici de remarcat sunt jderul de copac, veverița, pârșul și iepurele de câmp.

Avifauna este reprezentată și de un buchet bogat de specii de păsări, multe dintre ele făcând parte din categoria speciilor protejate: cocoșul de munte, buha, cucuveaua, gaia, eretele, botgrosul, cărămidarul, pițigoii cucuiat, pițigoii de munte, barza albă, barza neagră ș.a.

Fauna acvatică este reprezentată de pești de talie mijlocie și mică: cleanul, cleanul mic sau clențarul, mreana, porcușorul de nisip, boișteanul, câra și sporadic

¹⁸¹ <https://rebrandingneamt.com/2020/01/10/arii-naturale-protejate-si-monumente-ale-naturii-in-neamt-intro/>

beldița și carasul argintiu. Pe cursul superior al Tazlăului înoată încă păstrăvul de munte sau păstrăvul indigen, dar previziunile pentru păstrăv sunt sumbre, popularea apelor cu puiet trebuind dublată de o pază severă, așa încât acțiunile de braconaj să fie ținute la distanță.

Flora este reprezentată prin variate specii de graminee și plante cu flori, ce îmbogățesc peisagistic numeroasele pășuni și fânețe prezente pe dealuri și în poieni. Gramineele de pajiște sunt reprezentate prin felurite varietăți de păiuș, țepoșică, golomăț, timoftică, trifoi roșu etc. Cea mai mare parte a plantelor cu flori se încadrează în categoria *plantelor medicinale*: mușetelul, barba ursului sau coada calului, coada șoricelului, lumânărica, păpădia, traista ciobanului, urzica, sunătoarea sau pojarnița, mierea ursului etc. Tot din categoria plantelor erbacee se mai întâlnesc scaiul vânăt, usturoiul sălbatic, leurda ș.a.. În pădurile de foioase și de amestec întâlnim feriga și mușchiul. Potențialul pădurilor este întregit de multiple specii de ciuperci comestibile: hribul de vară, hribul de mușchi sau chitarca, râșcovul de brad, hriba de plop, buretele negru, zbârciogul galben, buretele negru, ciuperca de câmp, nicoretele, ghebele tomnatice ș.a.

Toți tazlăuanii cunosc pârâul Racila, în apele căruia înotau până nu cu mult timp în urmă populații numeroase de raci, cleni și boișteni, în timp ce nisipul ascundea chiar și scoici de apă dulce. Fiindcă tazlovenii, adevărați artiști în ale gastronomiei, au știut să transforme aceste bogății ale Racilei în minunate "delicatese", populațiile de raci și scoici sunt în prezent puternic diminuate numeric din cauza braconajului. La această stare critică de fapt au contribuit și secetele severe din ultimii ani, care aproape că au transformat Racila într-o vale "seacă", abia mai observându-se câte un firioșor de apă de-a lungul albiei.

În zona deluroasă subcarpatică pădurea a fost defrișată în totalitate, prevalând culturile, pășunile și fânețele. Domină vegetația ierboasă de graminee și leguminoase tipică fânațelor și pășunilor, la care se adaugă pâlcuri de alun în amestec cu mesteacăn, arin, plop și salcâm. Stratul arbustiv este completat de măceș (*Rosa canina*), soc, mur, zmeur ș.a.

Pe terasele joase ale Tazlăului și a afluenților săi și în lunca pârâului Racila s-au dezvoltat soluri de tip aluvionar și cu oarecare surplus de umiditate, fapt ce a permis dezvoltarea diferitelor specii de sălcii, arin, plop, stof papură.

Biodiversitatea zonei deluroase subcarpatice (Dealurile Fluturele, Scaunele, Crucii, Cărmidăriei etc) este redusă și dezechilibrată prin substituirea florei și faunei tradiționale cu culturi agricole, animale domestice și lanțul asociat de boli și dăunători. În ultimul timp, pe fânețele și terenurile arabile din zona deluroasă a Tazlăului s-a stabilit o populație destul de numeroasă de fazan.

Deși efectivele de animale ce pot fi vâdate în condițiile legii sunt în creștere, se impune luarea unui set de măsuri de către organismele competente care să conducă la scăderea braconajului.

Cadrul natural și avuția Tazlăului în plan cultural și spiritual permit Tazlăului să fie inclus în circuitul turistic al județului și al țării, lucru ce ar aduce desfătare pentru vizitatori și prosperitate pentru locuitori. Asta presupune însă și investiții individuale și sociale, care să conducă la crearea unor condiții minime de stațiune, iar obștea trebuie să înțeleagă că trebuie să pună umărul, fiecare după puteri, să fie receptivă la valorile spirituale și culturale adevărate și să nu aștepte ca totul să pice din cer.

În scopul îmbunătățirii factorilor de mediu și a tabloului peisagistic, se recomandă aplicarea unui set de măsuri:

- realizarea de garduri vii din arbuști plantați pe marginea câmpurilor agricole cultivate, cu scopul de a le feri de viscolire și de eroziune eoliană dar și de a crea un habitat favorabil insectelor folositoare și de a oferi adăpost faunei locale;

- plantarea de arbori pe terenuri degradate. Aduce avantaj prin faptul că se combină producția de masă lemnoasă cu alte culturi, simultan pe aceleași suprefețe de teren.

- înființarea unor perdele forestiere de protecție, sub formă de rânduri de copaci sau arbuști plantați cu scopul protejării câmpurilor cultivate, reducerii eroziunii prin vânt, adăpostirii efectivelor de animale și protejării habitatelor naturale ale faunei.

- constituirea unor zone riverane tampon de-a lungul malurilor Tazlăului (și afluenților Brusturatu și Peștiosu) și pârâului Racila, prin plantarea unor rânduri de copaci, arbuști sau vegetație ierboasă, al căror rol va fi de filtrare și reținere a nutrienților dar și de stabilizare a malurilor afectate de eroziunea laterală a apelor curgătoare.

3.5.5. Analiza SWOT mediu

Tabel 48. Analiza SWOT mediu

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • utilizarea îngrășământului natural în agricultură și mai puțin a pesticidelor și îngrășămintelor chimice; • relativa depărtare de platformele industriale poluante; • monitorizarea expunerii la riscuri de îmbolnăvire de către Direcția de Sănătate Publică; • existența resurselor naturale locale; • efectuarea de lucrări de regularizare a cursurilor de apa cu probleme și de stabilizare a terenurilor inundabile; • ponderea mică a terenurilor amenințate în raport cu suprafața comunei. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nu există un sistem de monitorizare al poluării apei și solului; ▪ populația nu conștientizează riscurile de îmbolnăvire deși au posibilități financiare reduse pentru îngrijirea adecvată a sănătății; ▪ pânza freatică este aproape de suprafața solului, ceea ce poate polua apa ca urmare a activităților gospodărești; ▪ lipsa fondurilor locale pentru valorificarea resurselor naturale; ▪ absența fondurilor locale pentru proiecte de mediu; ▪ colectarea gunoierului menajer nu se efectuează selectiv.
Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> ❖ abordarea tehnologiilor noi de valorificare a resurselor naturale locale; ❖ dezvoltarea durabilă a localității; ❖ existența unor programe cu finanțare internațională orientate direct spre protecția mediului și a naturii; ❖ posibilitatea dezvoltării de colaborări în domeniul protecției mediului; ❖ existența POS Mediu 	<ul style="list-style-type: none"> ○ extracția gazului metan poate induce poluarea mediului natural; ○ fenomene de aciditate a terenului, eroziune și existența unor zone predispuse la dezastre naturale; ○ insuficiența fondurilor destinate protecției mediului; ○ depozitarea necontrolată a deșeurilor de către populație; ○ costurile proiectelor de mediu finanțate prin fonduri UE implică cofinanțări mari de care administrația publică locală nu dispune.

3.6. Factorii socio-culturali (ca resurse pentru turism)

3.6.1. Instituții educaționale

Pe raza comunei există o grădiniță cu program normal și o școală gimnazială.

Scurt istoric al Școlii din Tazlău. Date oficiale despre începuturile vieții școlare la Tazlău le avem din *MONOGRAFIA Băncii Populare "Păstrarea" și a Societății cooperative de păduri "TOPORUL" din Comuna Tazlău, Jud. Neamț*, apărută în anul 1914, sub coordonarea învățătorului C. N. Fedeleș, care expune pe scurt viața economică, socială și culturală a tazlăoanilor. Școala din Tazlău a fost înființată de Stat la 20 decembrie 1864, în urma Reformei școlare împlinită de domnitorul Al.I.Cuza, legea instituind gratuitatea și obligativitatea învățământului primar. Este probabil ca și înainte de acest an preoții de la mănăstire să fi organizat școală pe lângă Biserică, însă aceste informații nu pot fi atestate prin surse documentare. Primul local de școală a fost construit în 1859, activitățile școlare desfășurându-se în această clădire până în 1907. La 1 septembrie 1911 este inaugurat un nou local de școală cu trei săli de clasă, cancelarie și o locuință pentru învățător. Primul învățător al școlii a fost Pr. Grigore Stupcanu, care a condus cu demnitate elevii timp de 31 de ani și 4 luni, fiind urmat de I. Mironescu, începând cu anul 1896. În toamna anului 1954 a fost dat în folosință un alt local cu 4 săli de clasă, în care a funcționat grădinița, până la demolarea și apoi ridicarea unei clădiri noi, dată în funcțiune în anul 2014. Actuala școală a fost dată în folosință în anul 1970, având 12 săli de clasă, laboratoare, bibliotecă, săli pentru material didactic. În 1980 a fost inaugurat un nou local, cu 4 săli de clasă destinate laboratoarelor și atelierelor.

Școala Gimnazială „I.I. Mironescu” din Tazlău funcționează în prezent ca unitate cu personalitate juridică și nu are în subordine alte structuri. Viziunea Școlii este centrată pe asigurarea unui act educativ de calitate, eficient, diferențiat, dar în același timp incluziv, printr-un management responsabil, care respectă principiul egalității șanselor, în scopul integrării școlare și al dezvoltării personale, completate de munca școlară motivantă, activitate personalizată, expresia liberă și comunicarea, învățarea prin tatonarea experimentală, cooperarea, globalitatea acțiunilor educative (<https://scoala-ii-mironescu-tazlau.blogspot.com/2019/10/viziune-scoala-noastra-urmareste.html>). Școala vine în întâmpinarea elevilor cu o ofertă educațională variată, oferind elevilor săi fundamentele utile pentru un viitor de succes.

La nivelul anului școlar 2022-2023 Școala Gimnazială "I.I.Mironescu" cuprinde formele de învățământ preșcolar, primar și gimnazial, cei 162 de elevi ai comunității studiind în 16 săli de clasă și 4 laboratoare școlare dispuse în trei corpuri de clădire. Școala este dotată cu C.D.I. (Centru de informare și documentare), laborator de Informatică, cancelarie și birouri, bibliotecă școlară cu peste 10.000 de volume, sală pentru lectură, depozit de carte și o sală pentru arhivă.

Cei 50 de preșcolari sunt instruiți în Corpul C, unde funcționează Grădinița cu program normal "I.I.Mironescu" (clădire nouă, P+E, construită în 2014, prin accesarea fondurilor europene) care este formată din 3 săli de grupă, 1 sală de festivități, muzeu, sală de jocuri.

3.6.2. Lăcașuri de cult. Instituții de cultură

Mănăstirea Tazlău. Mănăstire de călugari cu hramul Nașterea Maicii Domnului, este o ctitorie din 1497 a lui Ștefan cel Mare în apropierea unei foste biserici de lemn construită, se pare, de Alexandru cel Bun. Viața monahală este întreruptă în anul 1879, în urma unui incendiu. După refacerea ei din anul 1894, Biserica devine parohie, statut pe care îl are până în anul 1990, când devine din nou mănăstire de monarhi, fiind astfel readusă la destinația ei inițială. Obștea este formată din doar 2 viețuitori, stareț fiind părintele Protosinghel Iosif Chiriac.

Ansamblul - monument iese în evidență atât prin proporțiile sale dar și prin faptul că s-a păstrat peste veacuri într-un cadru natural modificat în foarte mică măsură de la origini și până astăzi. Mănăstirea de la Tazlău rămâne o adevărată bijuterie, atât a comunei omonime cât și a satelor din nordul văii Tazlăului Mare, având statut juridic de monument istoric de arhitectură de importanță națională. Biserica Sfântului voievod Ștefan cel Mare devine din nou mănăstire de monarhi abia în anul 1990, fiind astfel readusă la destinația ei inițială.

Biserica parohială de la Tazlău are hramul Sfânta Treime și se înalță în vatra satului. Este un lăcaș de cult nou, lucrările de zidire fiind începute în anul 1997, sub grija preotului paroh Cezar Bălăiasa (trecut la Domnul în 2001) și a preotului Petruț Dumitru, cu sprijinul constant al enoriașilor, al Ocolului Silvic și al Primăriei. Biserica a fost împodobită cu catapiteasmă, iconostase și străni sculptate, fiind finalizată și pictura în frescă. Slujba de sfințire a fost oficiată în anul 2008, cu purtarea de grijă

a Înalt Prea Sfințitului Teofan Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, în prezența unui sobor de 35 de preoți și a sătenilor.

În comuna Tazlău funcționează două biblioteci din care una comunală și una școlară și un cămin cultural, care poartă numele marelui prof. dr. I.I. Mironescu. Există două lăcașuri de cult: Mănăstirea Tazlău, cu Hramul Nașterea Maici Domnului (monument istoric) și Biserica parohială, cu hramul Sfânta Treime.

Biblioteca comunală "I.I. Mironescu" Tazlău funcționează în incinta Căminului Cultural și dispune de trei săli cu o suprafață de 160 m², din care una este destinată unui mic muzeu etnografic. Conform raportului de activitate pe anul 2022, s-au realizat achiziții de carte în valoare de 7881,19 lei reprezentând un număr de 261 documente și s-au primit donații de carte în valoare de 862,6 lei, reprezentând 95 documente. Astfel, la finalul anului 2022 fondul de carte existent era de 7086 volume în valoare de 62192,28 lei. În intervalul de timp ianuarie 2022 - decembrie 2022 s-au înscris un număr de 23 noi utilizatori și au fost date spre împrumut la domiciliu și în bibliotecă, un număr de 1190 documente.

În anul 2022 au fost semnate o serie de acorduri de parteneriat care au adus multiple avantaje comunității: cu Fundația Progress și Simpoln România, Fundația Noi Orizonturi, Școala Gimnazială „I.I. Mironescu” Tazlău, Liceul de arte „Victor Brauner” Piatra Neamț, Biblioteca Publică Pietrari.

Dintre activitățile cu impact organizate de către Adriana Boboc, bibliotecar în cadrul Bibliotecii comunale, trebuie amintite:

- ✓ „Eminescu- Luceafărul culturii românești” - poezii, expoziție de carte și desene, cântece - în parteneriat cu Școala Superioară comercială „Nicolae Kretzulescu”, București.
- ✓ 1 feb *Ziua Internațională a Cititului Împreună*
- ✓ *Ziua Națională a Lecturii*.
- ✓ În cadrul **Clubul Meseriilor rurale Taznitzii Green Impact** s-a scris și câștigat un proiect pentru o vânătoare de comori pentru a reînvia șezătoarele de altădată - „**Șezătoare la Tazlău**”, proiect finanțat de către **Fundația Noi Orizonturi** cu suma de 2 000 lei

De *Ziua Internațională a Copilului*, Clubul TAZnitzii Green Impact au organizat un mare eveniment, **Șezătoare la Tazlău**. Evenimentul a avut drept parteneri Fundația noi Orizonturi, finanțatorul proiectului, Școala Gimnazială „I.I.

Mironescu” Tazlău, Primăria și Consiliul Local Tazlău, Biblioteca Comunală Borlești, Liceul de Arte „Victor Brauner” Piatra -Neamț. Activitățile desfășurate au servit tuturor locuitorilor comunității și turiștilor. Participanții la această șezătoare, au descoperit și admirat patrimoniul natural, cultural și tradițional al zonei. Într-un cadru de basm, la Muzeul Casa Bunicii a familiei Manolachi, alături de oameni minunați și implicați, membrii Clubului Meseriilor Rurale TAZnitzii au pregătit tricouri cusute, magneți, preparate care mai de care mai delicioase și au fost invitați cu preparate locale. Programul artistic a fost realizat de sportivii A. C. S. Amprente Moldave, ansamblul de muzica Folk dar și soliștii de muzică populară din comună.

- ✓ *Expediție în Masivul Ceahlău*, activitate desfășurată de Clubul TAZnitzii Green Impact în parteneriat cu Școala Gimnazială Pârjol, prof. Rață Romeo. În cadrul acestei activități copiii au învățat să își organizeze rucsacele, să își dozeze efortul, să respecte natura și marcajele montane
- ✓ *Schimb de tineri, Georgia, în cadrul proiectului K2 Erasmus+ Track One* (schimb de experiență alături de alte 5 țări Georgia, Ucraina, Polonia, Armenia și Letonia)
- ✓ August, *Tabăra Viața la țară. - ediția a II-a*, În urma participării în cadrul proiectului K2 Erasmus+ Track One, 50 de copii din comuna noastră au beneficiat de 3 zile de activități și descoperire a comunei, în cadrul taberei.
- ✓ August - s-a organizat o **tabără** pentru 20 de copii pe Litoralul Mării Negre, în stațiunea Eforie Sud. Pentru mulți dintre ei a fost pentru prima dată când au văzut Marea Neagră.
- ✓ Septembrie, **Ziua comunei Tazlău**, desfășurată pe parcursul a două zile. Comunitatea a avut parte de o seară de film și un program artistic realizat de soliști consacrați dar și de artiștii locali.
- ✓ Octombrie - *Expediție* realizată de copiii din cadrul Clubului TAZnitzii Green Impact la Chilia Sf. Chiriac de la Tazlău pentru a identifica potențialul turistic, flora și fauna din comunitatea noastră. Această activitate a fost realizată în colaborare cu prof. Rață Romeo
- ✓ Participarea a grupului folk Amprente Moldave Tazlău la *Concert de Colinde ONLINE*, acțiune umanitară realizată de către Asociația NOI - Dezvoltare, Progres, Comunitate.

- ✓ *Spectacol de colinde online* de Crăciun realizat de copiii din toate cluburile bibliotecii, Green Impact, Code Kids, karate, folk. ¹⁸²

În ceea ce privește donațiile este de menționat contribuția doamnei Rodica Blaga, care a îmbogățit zestrea bibliotecii, cu un număr de 300 de publicații, precum și scriitorul Constantin Ardeleanu, care a donat toate volumele domniei sale, publicate în activitatea dintre anii 1997-2019. La loc de cinste sunt așezate lucrările autorilor tazlăuani, Cezar Țucu, Radu Dănăilă, Constantin Ardeleanu, precum și Viorica Găinariu. Pentru anul 2022, Biblioteca și Căminul Cultural Tazlău, au avut pe agendă activități diverse și interesante, nelipsind cele două evenimente anuale: Ziua Comunei, pe 9 septembrie (când se sărbătorește și "Hramul Nașterea maicii Domnului" la mănăstirea Tazlău și Sfântul Cuvios Chiriac de la Tazlău) și Festivalul de Datini și Obiceiuri de iarnă, pe 27 decembrie.

Prin oferta sa informațională, prin diversitatea serviciilor educaționale, culturale sau recreative Bibliotecă Comunală „I.I. Mironescu” Tazlău a realizat multe dintre obiectivele stabilite pentru anul 2022, de a fi în slujba comunității pe care o servește într-o manieră eficientă și incluzivă.

Biblioteca școlară din cadrul Școlii "I.I.Mironescu" Tazlău și Centrul de Informare și Documentare. În prezent spațiul destinat bibliotecii integrată în CDI cuprinde 4 săli, din care: o sală de clasă pentru calculatoare și o parte din fondul de carte, biblioteca, un depozit de carte și o sală pentru lectură (14 locuri). Cu o istorie de aproape 60 de ani, biblioteca școlară/CDI „Mironescu”, este unul dintre principalele spații de cultură, de informare și documentare al instituției școlare. Biblioteca a luat naștere din nevoia de lectură a locuitorilor acestui ținut, în anul 1964, după cum certifică primul registru de evidență - 26.VIII. 1964. În primii ani, au fost prioritare organizarea unei biblioteci școlare proprii, precum și achiziția de carte care să corespundă nevoii de lectură a cititorilor. Conform registrului de evidență, la 5.09.1967, erau înregistrate 1.184 de volume. De-a lungul timpului, activitatea de bibliotecă a fost responsabilitatea secretarului, profesorilor de limba română ori a învățătorilor. Începând cu anul 2004, cele două structuri (biblioteca și CDI-ul) au bibliotecar încadrat cu o normă întreagă. Spațiile destinate bibliotecii au fost, la început, sălile de clasă, iar pe măsură ce numărul cărților a crescut, s-au găsit

¹⁸² sursa: *Raportul de activitate pe anul 2022 al Bibliotecii comunale "I.I.Mironescu", Tazlău, Adriana Boboc, bibliotecar responsabil).*

depozite corespunzătoare, mai spațioase, care să asigure desfășurarea în condiții optime a activității. La data de 30.VII.1977 existau 1.504 volume; la 31 august 1977- 3.989 volume; la 20 august 1980- 4944 volume; la 2002 - existau 9.000 volume, 2014 - 10.800 volume. În anul 2022, biblioteca școlară era integrată în CDI și avea 10.444 de u.b.-uri, din care: documente audio-video (CD, CD-ROM, vinil etc.): 40 u.b.-uri, documente electronice offline (CD-ROM; DVD-ROM): 40 u.b.-uri. În tot acest răstimp, de la înființare și până în prezent, biblioteca școlară (astăzi bibliotecă inclusă în CDI) a avut ca obiectiv, prin activitatea și serviciile sale, să reducă distanța dintre cititori și carte, să creeze situații care să-i motiveze să-și petreacă timpul liber în compania lecturii, să formeze cititori capabili de discernământ și spirit analitic în atitudinea față de informație. Pe lângă deservirea cititorilor, biblioteca/CDI-ul a organizat și prezentat o serie de acțiuni de popularizare a cărții sau a bibliotecii/CDI-ului, precum: prezentări de cărți, expoziții de carte, recenzii de carte, medalioane literare, întâlniri cu scriitori și autori de cărți, integrarea noilor tehnologii ale informării și comunicării în practica pedagogică. Aceste activități au răspuns politicii de informare și documentare a unității școlare, incluse în proiectul școlii, care permanent au fost orientate către solicitările și interesele elevilor, cadrelor didactice, ale membrilor comunității locale.¹⁸³

Căminul cultural "I.I.Mironescu" Tazlău. Clădirea a fost dată în folosință în anul 1966. Cuprinde o sală de spectacole de cca 300 locuri, în incinta clădirii fiind și sediul bibliotecii sătești. Este amenajat de asemenea și un mic muzeu etnografic, care aparține de patrimoniul bibliotecii.

Centre și instituții socio-culturale și educaționale cu situație incertă

Fundația umanitară „Ave Maria”. În anul 2012 au demarat lucrările în vederea ridicării unui centru socio-cultural cu ajutorul fundației „Ave Maria”, un complex format din trei clădiri (din cinci propuse prin proiect) și anexele aferente, ce au avut ca destinație inițială oferirea de servicii de suport pentru copiii aflați în situație de risc. Ridicarea acestui centru a fost posibilă prin accesarea fondurilor europene în cadrul proiectului „Solidaritate prin Economie Socială”, printre obiective fiind și crearea unui atelier de croitorie și a unui centru medical care să ofere servicii recuperare și fizioterapie pentru locuitori. Proiectul mai prevedea ridicarea unei bisericiuțe ortodoxe (cu scopul includerii în procesul educațional și de

¹⁸³ <https://www.bibnat.ro/biblioteci.php?id=3600>

promovare a valorilor tradiționale românești și a dimensiunii spirituale) și a unui centru cultural pentru educație artistică, cu dotări complexe pentru activități și evenimente specifice - grădiniță, cursuri în cadrul unei școli de muzică și de pictură, conferințe, expoziții și spectacole. Nimic din toate acestea nu s-a concretizat iar tazlăoanii speră în continuare la vreun miracol. În prezent, funcționalitatea și statutul acestui mic așezământ social sunt neclare, continuând să zacă în paragină, nefiind dat în folosință până în momentul de față. Copiii încă așteaptă iar autoritățile locale sunt în impas. Clădirile au fost donate Consiliului Județean Neamț iar cele 3 ha de teren au rămas în Patrimoniul CL și al Primăriei Tazlău.

Figură 25. Locația Fundației Umanitare Ave Maria

La o distanță de 2 km de mănăstire se află fosta tabără de copii, cunoscută printre localnici sub numele de **Sanatoriu**. Deși situată într-un cadru natural impresionant, fiind lăsată în paragină se află în stare avansată de degradare. A funcționat la capacitate maximă până în anul 1997. Până în anul 1998 a fost în grija Administrației Permanente a Taberelor, după care trece la Inspectoratul Școlar. Din 2010 este lăsată moștenire Direcției de Tineret și Sport. La ora actuală rămâne doar interesul pentru teren, valoarea acestuia fiind net superioară valorii imobilului în sine. Eșecul acestei Tabere nu vine decât din lipsa de interes și incompetența

instituțiilor statului, care au considerat că numărul de tabere din județ este suficient.

Figură 26. Fosta tabără de elevi, acum în ruină

Spre aducere aminte, iată ce scria preotul Gheorghe Vârtolaș într-un articol publicat pe 30 mai 1948: *”La distanță de 3 km de Primăria comunei Tazlău și la 2 km de biserică se află Căminul de Odihnă al Fabricii de Postav din Buhuși. Oricine ar vizita acest cămin, ar putea vedea o instalație cu totul modernă, cu tot ce este necesar pentru o viață de odihnă a lucrătorului istovit de muncă și slăbit de praful și mirosul fabricii. Inaugurat în 19 iulie 1942 sub directivele domnului Pipa - Căminul de Odihnă posedă tot confortul necesar - o curățenie desăvârșită, parchetul oricând nou și lustruit, instalații pentru lumină în toate camerele de dormit, 65 la număr; mobilier nou și lenjerie curată în dormitor, tacâmuri și bucătărie exemplare, ca și sălile de baie. O sufragerie ca în sala Cercului Militar oferă celor 65 de lucrători, o masă foarte bună, care vin să inspire aerul încărcat cu ozon și să-și odihnească oasele pe un pat confortabil. Aici se observă grija ce are țara noastră de a face pe muncitor să simtă că îl răsplătește pentru munca depusă. La acest Cămin de Odihnă vin serii de câte 65 de lucrători pentru un timp de 21 de zile. Aici pe lângă toate cele descrise, lucrătorii au și o bibliotecă unde sunt expuse cărți potrivite, un aparat de radio și o infirmerie dotată cu medicamentele necesare. Pentru mersul exemplar al*

*Căminului depune un efort conștiincios dl. I. Podaru - intendent, care se ocupă îndeaproape de lucrători, iar cu partea administrativă internă a Căminului se ocupă doamna Smaranda Hlușac. Acest cămin face cinste nu numai Tazlăului și Buhușului, ci țării întregi”.*¹⁸⁴

Așadar, în cei 80 de ani de la înființare, complexul de la Tazlău a parcurs un drum lung, de la cămin de odihnă la cel de casă de copii și de la cel de tabără școlară la cel de clădire abandonată în prezent. De mândria Tazlăului ne mai amintește doar o tablă ruginită de la poarta principală, pe care încă se mai vede scris ”**Bine ați venit în Tabăra Preluci!**”.

3.6.3. Patrimoniul cultural

Conform legislației în vigoare în România, patrimoniul cultural este definit ca fiind „format din totalitatea bunurilor care reprezintă o mărturie și o expresie a valorilor, credințelor, cunoștințelor și tradițiilor naționale, indiferent de regimul de proprietate al acestora.” (Legea nr.182/2000).

Patrimoniul cultural reprezintă o grupare alcătuită din două categorii distincte:

1. **patrimoniul tangibil** (monumente istorice și comemorative, ansambluri (edificii de cult, conace, fortificații), situri arheologice, bunuri culturale mobile (documente, obiecte, arhive, bunuri cu semnificație artistică și religioasă) și imobile etc;

2. **patrimoniul intangibil** (obiceiuri, tradiții, folclor oral, gastronomie, ritualuri, credințe, toponimii, limbă etc).

Este deci vorba despre acele bunuri de excepție, care au o reală valoare culturală, o semnificație aparte pentru istoria și cultura unui popor.

Înscrierea în lista monumentelor istorice se face la propunerea Comisiei Naționale a Monumentelor Istorice. Pentru a fi asigurată conservarea unor importante monumente naturale sau antropice a fost aprobată *Convenția pentru protejarea patrimoniului natural și cultural al omenirii* (1972) sub egida UNESCO.

Legislația actuală (*Legea nr. 422 din 18 iulie 2001 privind protejarea monumentelor istorice și Legea nr. 182 din 25 octombrie 2000 privind protejarea*

¹⁸⁴ <https://mesagerulneamt.ro/2019/05/tabara-prelungi-din-tazlau-abandon-ruina-si-dezinteres/>

patrimoniului cultural național mobil) stabilește o serie de criterii care constituie bază în identificarea bunurilor care pot fi introduse în patrimonial cultural:

a. Evaluarea bunurilor culturale mobile/imobile, în funcție de vechime

- *Foarte vechi* (vechime mai mare de 400 de ani, adică mai vechi de anul 1600);
- *Vechi* (cu o vechime între 200-400 de ani, respectiv din intervalul anilor 1600-1800);
- *Relativ vechi* (construcțiile din perioada anilor 1800-1914);
- *Recente* (construcții tinere, care au mai puțin de 100 de ani vechime:1914-1950).

b. Criteriile pentru evaluarea monumentelor

Pentru ca un monument / clădire, construcție, edificiu de cult etc./ să fie declarat monument istoric, se impun următoarele criterii de evaluare :

- *vechimea;*
- *reprezentativitatea/ pentru un stil, perioadă artistică, istorică etc.;*
- *raritatea în zona din care face parte;*
- *valoarea memorială.*

Localitatea Tazlău se remarcă prin patrimoniul cultural imobil/material și cuprinde două obiective clasate în Lista monumentelor istorice din România: ***Ansamblul mănăstiresc ștefanian și Monumentul eroilor din războiul de independență.***

3.6.3.1. Patrimoniul cultural tangibil

Ansamblul mănăstiresc ștefanian. Este situat în apropierea confluenței pârâului Peștiosu cu râul Tazlău, fiind clasat ca monument istoric de arhitectură de interes național, clasa A (Cod LMI, NT - II - a - A - 10706), secolele XV-XIX.

Au fost stabilite următoarele componente în cadrul sitului: ¹⁸⁵

- Biserica „Nașterea Maicii Domnului” (1497), cu pridvor adăugat în 1596 de către Alexandru Lăpușneanu, (NT-II-m-A-10706.01).
- turnul de pază - secolul al XV-lea, cu adăugiri în secolul al XVIII-lea,(NT-II-m-A-10706.06).
- turnul-clopotniță, Epoca medievală târzie - secolul al XVI-lea (NT-II-m-A-10706.05).

¹⁸⁵ Conform <http://ran.cimec.ro/?codran=124625.01>

- ruine palat, ruine beci, ruine trapeză - sec. XVI (NT-II-m-A-10706.02).
- zidul de incintă - secolul al XV (NT-II-m-A-10706.07).

În urma cercetărilor arheologice desfășurate în ultimii ani, în incinta fortificată a mănăstirii au fost descoperite peste 200 de morminte, al căror inventar le situează din punct de vedere cronologic în secolele XVI-XIX.¹⁸⁶ Unul dintre morminte conținea scheletul unei femei, căreia i-au aparținut o broderie lucrată cu fir aurit și împodobită cu fluturași de argint, cercei de aur, iar lângă schelet s-au găsit monede cu efiigiile lui Matei Corvin și Ferdinand II.¹⁸⁷

În pridvorul bisericii, sub lespeda din colțul umbrat se află mormântul Sf. Chiriac de la Tazlău, trecut în anul 2008 de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române în rândul marilor nevoitori nemțeni. La intrare străjuiește o fântână care datează din secolul XVIII de către monarhul Samoil.

Monumentul eroilor. Este clasificat ca monument de for public în lista monumentelor istorice din România, clasificat cu numărul NT-III-m-B-10745. Acest monument a stat mai bine de 100 de ani în fața sediului vechi al primăriei, fiind un obelisc închinat eroilor căzuți la datorie în timpul Războiului de independență din 1877-1878. A rezistat până în anul 2019, când un autoturism a intrat cu viteză în soclul pe care era poziționat obeliscul, risipind blocurile de piatră pe asfalt. Sunt aproape 4 ani de când monumentul se odihnește lângă sediul administrației locale, problema căzând în sarcina primăriei. Statutul de monument îngreunează situația relocării monumentului, Comisia Zonală a Monumentelor Istorice de la Suceava neasumându-și responsabilitatea unei strămutări. A trimis chestiunea, spre rezolvare, Comisiei Naționale a Monumentelor Istorice, care ține direct de Ministerul Culturii. O altă problemă survine din faptul că toate lucrările de restaurare nu pot fi executate decât conform legii.

O altă problemă, de data aceasta istorică, vine din faptul că acest obelisc figurează în Lista Monumentelor Istorice din județul Neamț, ca fiind închinat memoriei eroilor din războiul din 1916-1918, deși a fost sculptat în anul 1908. Primul care a depistat această eroare a fost dl. Vasile Manolachi, șeful Serviciului Voluntar pentru Situații de Urgență Tazlău. Pasionat de istoria meleagurilor natale, consideră că această eroare trebuie corectată, unul din cele mai plauzibile argumente fiind

¹⁸⁶ <http://cronica.cimec.ro/detaliiu.asp?k=6179&d=Tazlau-Neamt-Manastirea-Tazlau-2018>

¹⁸⁷ <http://ran.cimec.ro/?codran=124625.01>. Cronica cercetărilor arheologice din România, 1983 - 2021
Rapoarte preliminare de cercetare arheologică

dat de către lista Oficiului Național Cultul Eroilor. În acest document obeliscul figurează ca fiind ridicat în anul 1908 și nu în 1925, ca în Lista Monumentelor Istorice, fiind descris astfel: *”Este format din două volume diferențiate - primul corp din gresie așezat pe un soclu în scări; al doilea corp din marmură albă cuprinde inscripția cu numele eroilor. În partea superioară se află vulturul cu aripile desfăcute, așezat pe o emisferă”*. Inscripția de pe monument are următorul cuprins: *”În amintirea vitejilor din comuna Tazlău morți pentru patrie în războiul de independență”, iar pe fațadă ”ÎN AL 42-LEA AN DE GLORIOASĂ DOMNIE, M.S. CAROL I REGELE ROMÂNIEI, MARELE CĂPITAN AL ARMATEI ROMÂNE, 24 AUGUST 1908”*.

Figură 27. Monumentul eroilor, 2017

De asemenea, în monografia Băncii Populare ”Păstrarea” din Tazlău, apare precizarea că *”din fondul de rezervă de 350 de lei, 250 de lei s-au dat la suma adunată pentru ridicarea monumentului în amintirea celor căzuți pentru apărarea țării la 1877”*. Pe monument au fost trecuți toți cei care au făcut parte din comitetul la inițiativa căruia a fost ridicat.

Președintele comitetului a fost Teodor Dornescu, primarul orașului Piatra, vicepreședinte era Esra Dinerman, iar membri preotul Grigore Stupcanu - primul învățător al satului, Ionaș Beiner, Constantin Mitescu, Dimitrie Dagianu, Ioan Mironescu - al doilea învățător din sat, Gheorghe Olteanu, preotul Grigore Costea, cuscrul lui Ioan Mironescu, și Victor Costea. Numele eroilor în memoria cărora a fost ridicat obeliscul sunt: caporal Costea Gheorghe, Ungureanu Alexandru, soldat Barnat Gheorghe, Coboroșanu Vasile, Cucu Costache, Durac Ioan, Mornăi Toader și Sârmă Mihai. Un lucru mai rar întâlnit: pe obelisc sunt inscripționate și numele veteranilor care se aflau în viață la momentul ridicării monumentului, ei neavând calitatea de eroi. Dar toți au luptat în război, 8 dintre ei pierzându-și viața.¹⁸⁸

Forurile în drept, printre care și primăria și Consiliul Local, ar trebui să efectueze demersurile necesare în vederea corectării datelor, din moment ce Lista Monumentelor Istorice se actualizează o dată la 5 ani.

Alte obiective de patrimoniu: Biserica parohială, Cimitirul eroilor, Casele Mironeștilor, Muzeul etnografic privat V. Tofan, Casa muzeală a familiei Manolache, Muzeele etnografice din cadrul Școlii I.I. Mironescu, Colecția de documente și fotografii a d-lui V. Manolache, colecția de tablouri (rezultat al Taberei de creație plastică „Tazlău - izvor de inspirație”), porțile de lemn etc. Obiectivele de patrimoniu cu valențe turistice vor fi descrise în amănunt în capitolul următor (Evaluarea potențialului turistic și valorificarea acestuia la nivelul comunei Tazlău).

3.6.3.2. Patrimoniul cultural intangibil

Valoroase sunt ceremonialul specific înmormântării, obiceiurile legate de nuntă, obiceiurile de iarnă, legendele, meșteșuguri artistice tradiționale, portul popular etc.

➤ Portul popular¹⁸⁹

În zona Tazlău nu se găsește un tip distinct de costum popular. El se înscrie în trăsăturile portului moldovenesc, având doar câteva note particulare. Caracteristica principală a portului tradițional din zona Tazlău o constituie păstrarea unui număr impresionant de elemente străvechi: cămașa bătrânească și cea încrețită la gât,

¹⁸⁸ Sursa: Cristina MIRCEA, <https://mesagerulneamt.ro/2020/03/daramat-de-o-masina-video-monumentul-eroilor-din-tazlau-sta-de-aproape-un-an-culcat-langa-temelia-primariei/>

¹⁸⁹ Adriana Boboc, *Folclor muzical din comuna Tazlău, județul Neamț - schiță monografică* -, 2007

catrința și ștergarul de cap - la costumul femeiesc, ițarii creți, cămașa cu fustă, gluga, sumanul, opincile, cureaua cu ținte, cojocul, căciula - la costumul bărbătesc.

Portul tradițional, ca important element de cultură populară, ne furnizează date despre modul de viața al locuitorilor din epoci îndepărtate, despre nivelul tehnicii populare și modul de realizare. Menținerea până în secolul nostru a portului de tradiție străveche demonstrează firea statornică a țăranului care a știut să păstreze ceea ce timpul a consacrat și să transmită, din generație în generație, ceea ce a fost mai valoros.

Se face o diferență între costumul de lucru și costumul de sărbătoare prin calitatea materialelor folosite, proporția decorului și valoarea artistică. Elementele costumului de lucru își mențin caracterele tradiționale, deosebindu-se prin: folosirea unor materiale mai rezistente - cânepa, inul, părul de oaie, o morfologie mai practică - cămașa bătrânească, ițarii drepți, bonda înfundată, opincile, o simplitate deosebită prin predominarea albului și o sumară ornamentare.

Portul popular din această zonă cuprinde unele elemente comune costumului femeiesc și bărbătesc: cămeșoiul sau cămașa bătrânească cu aceeași structură morfologică și ornamental, pieptarele, bârnețele, opincile, traista.

Alte elemente de port sunt diferențiate pe sexe: sumanul, purtat numai de bărbați, și catrința, care introduce pata de culoare închisă din costumul femeiesc, în comparație cu albul integral al cămășilor și ițarilor bărbătești. Notele particulare ale portului din zona Tazlău sunt date de elementele cu valoare artistică: cămașa femeiască cu poale și cea bărbătească cu fustă, cu decor echilibrat și cromatică sobră, catrințele cu vrâste roșii, ștergarele din borangic, cu florile țesute, sumanele, dar mai ales pieptarele împodobite cu tot câmpul florilor și culorilor, dovedind bunul gust și rafinamentul artistic al creatorilor, dragostea de frumos și ale particularității psihologice înscrise cu grijă pe aceste comori de artă populară.

Portul femeiesc. Iată câteva descrieri sumare ale costumului popular femeiesc și ale evoluției lui din ultimul secol: “Portul viechi iera cu cămeșa din cânipî și poali din călți, catrinți neagrî din păr di oai’ țăsutî în patru iți, ștergar di in și opinși din chielî di vitî” (Butuc Paraschiva) sau „Când ieram micî, fimeili bătrâni erau tăti îmbracati cu catrinți în vrâste, cămeși cu mânica din umăr, ștergar din boranjic, cheptar cu prim negru și un rând di musculiți” (Concu Agurița). Costumul tradițional femeiesc din zona Tazlăului are o structură foarte unitară, fiind constituit din:

ștergarul de cap, cămașa cu poale, catrința, brâul și bârneța, pieptarul sau bundița, opincile, hainele groase, traista. Fetele purtau de obicei capul descoperit ca „semn al curățeniei”, împletindu-și părul după moda satului: în cozi lăsate pe spate, făcute coc, iar la sărbătoare își puneau în păr flori, panglici și cordele. Femeile măritate aveau obiceiul de a-și acoperi capul, folosind diferite broboade. Catrința este una din cele mai simple piese de port, formată dintr-o țesătură dreaptă, dreptunghiulară, de culoare închisă, cu care femeia își înfășura trupul de la brâu în jos, suprapunând capetele în față. Cea mai veche catrință, este catrința neagră, o formă mai evoluată fiind catrința „pestriță”, lucrată cu urzeală din păr negru de oaie și băteala din lână în două culori: mijlocul cu negru și capetele cu roșu și negru; „șeli di lucru, din păr, aveu pestrițul mai rar : douî șire di roșu și douî di negru la băleată” (Butuc Paraschiva). Specific pentru catrințele din aceasta zonă este dosul negru îngust și capetele vrâstate mai late.

Ceea ce s-a impus de la sfârșitul secolului al XIX-lea a fost fusta creață, răspândită în zona Tazlău. Ea este o influență a modei orășenești, adaptată însă la condițiile satului, fiind confecționată dintr-o țesătură de casă în cinci ițe, sau în „ozoare”, cu urzeală din bumbac și băteala din lână. Dar catrința rămâne piesa de port specifică și cea mai răspândită pentru costumele tradiționale femeiești din zona Tazlău.

Îmbrăcămintea groasă și încălțăminte femeilor din zona Tazlău a înregistrat cele mai radicale transformări. Tipurile vechi de haine groase, cu morfologie arhaică, reprezentate prin sumane, au fost treptat înlocuite în portul popular femeiești cu piese de influență orășenească.

Încălțăminte femeilor din această zonă a înregistrat schimbări și mai profunde. În zona Tazlău, s-a purtat opinca din piele de vită sau de porc, îngurzită peste muchie și prinsă de picior cu nojițe din păr de oaie, răsucit cu „buzduganul” sau din fâșii din piele. Femeile purtau iarna în picioare călțuni albi, împlețiți din lână, „cioareci” sau „ițăruși” până la genunchi, obiele albe din suman, peste care încălțau opincile. Acest tip de încălțăminte, foarte ușor și foarte practic s-a păstrat până nu de mult la costumele de lucru, fiind înlocuit la costumele de sărbătoare cu încălțăminte de tip orășenesc, comandată la atelierile de cismărie din Târgu Neamț și Piatra Neamț, reprezentată prin ciuboțele lungi din piele neagră, roșie sau

galbenă, cu bunghi, dar și ghete, pantofi etc. Dar încălțăminte caracteristică pentru costumul popular tradițional rămâne opinca.

Portul bărbătesc. Costumul popular bărbătesc este mai uniform și mai sobru decât cel femeiesc și mult mai conservator. Caracteristica lui principală o constituie păstrarea formelor străvechi pentru toate componentele sale: căciula, cămeșoiul și cămașa cu fustă, ițarii creți, cingătorile cu ținte, sumanul, opincile, purtate și azi aproape în aceleași forme ca pe timpul dacilor. Interesante sunt costumele purtate la diferite ocazii. Când mergeau în peșit „... uni purtau pe cap o căciulă de miel negru, alții o pălărie cu marginea largă - și toți aveau câte o pană de păun în chip de cocardă. Erau înarmați cu un ciomag lung, în vârful căruia era legat un smoc de flori. Cămașa le atârna peste ițari, iar mijlocul le era încins cu o curea lată de piele, împodobită cu bumbi de aramă. Unii aveau opinci, legate cu ațe de lână, peste obielele ce le acopereau picioarele” (Minciu Neculai).

Unele îndeletniciri au determinat formarea unor piese caracteristice: gluga ciobănească, geanta de vânător. Acoperitorile de cap pentru bărbați sunt reprezentate prin două tipuri: căciula și pălăria. Cea mai veche formă este „comănacul”, o cușmă țuguiată împletită din lână cu cârligul, de origine dacică, purtată doar de ciobanii bătrâni. Căciulile sunt confecționate din blană de miel neagră sau albă, iar cele mai noi sunt brumării, înalte, cu vârful îndoit într-o parte. Vara, bărbații purtau pălării cu boruri mari, negre, maron sau verzi, lucrate în atelierele specializate de la târg sau fabricate. Băieții puneau la pălărie flori, pene, burneți, canaci. Cămașa bărbătească este o piesă definitorie a costumului popular. În zona Tazlău se găsesc două tipuri: cămeșoiul (pentru bătrâni) și cămașa cu fustă (pentru tineri).

Ițarii reprezintă îmbrăcămintea specifică pentru bărbați, de mare simplitate și vechime. Ițarii de sărbătoare erau lungi, lucrați din postav fin din lână țigaie, strâmtați în partea de jos prin suprapunerea materialului, din care cauză se îmbrăcau foarte greu, dar se realiza o încrețeață decorativă. „Cu cât ierau măi creți ițarii, cu atât iera luxul măi mari”. Astfel de ițari purtau numai tinerii. Bătrânii îmbrăcau ițari dreți și largi.

Cingătorile specifice costumului popular bărbătesc sunt brâiele, bârnețele și curelele. Curelele late din piele erau folosite la muncile grele de către lucrătorii de

la pădure și de ciobanii. Hainele groase din costumul popular bărbătesc erau: gluga, sumanul, vesta, minteanul, surtucul, vestonul, antireul și altele.

Încălțăminte tradițională bărbătească a fost opinca, asemănătoare cu cea femeiască și care a fost înlocuită în ultimul treptat cu ciubotele lungi din piele, cismele din cauciuc, bocancii și pantofii.

➤ **Oglinda satului - oameni de seamă**

Virgil Costea. (08.06.1906, Tazlău - 25.03.1990, Iași). Profesor universitar doctor docent, este a doua mare personalitate a Tazlăului, după dr. I.I.Mironescu, unchiul său. În primii ani a fost crescut de tatăl său, Victor Costea, fiind încredințat acestuia în urma sentinței de divorț după separarea părinților. După puțin timp se reintegrează familiei, devenită Broșteanu și trăiește alături de cei patru frați ai săi (Ionel, Puica, Lola și Gheorghiuță) între Mironești.

Parcurge cu rezultate meritorii școala primară și cursurile liceale la Tazlău, Constanța, Chișinău și Piatra-Neamț. Îndrumat fiind de unchi săi, Onoriu și Eugen, urmează între anii 1927 și 1933, cursurile Facultății de Medicină din Iași, finalizate cu titlul de "Doctor în medicină și chirurgie". Se perfecționează la Paris în 1938, la spitalul Saint-Louis, unde participă, ca medic-doctor român, la câteva congrese internaționale. În 1947 devine șef de lucrări definitiv la Clinica Dermato-Sifiligrafică din Iași, de unde se angajează în lupta pentru prevenirea, combaterea și tratarea bolilor dermato-venerice, care făceau prăpăd în perioada de după război.

În 1956 devine conferențiar și în 1968, profesor universitar la Institutul de medicină și Farmacie din Iași. În 1973 obține titlul de "doctor docent", fiindu-i astfel recunoscută contribuția sa științifică și realizările practice în medicină. La acordarea titlului de profesor universitar, prof. dr. N. Bumbăcescu, referent al activităților sale, menționa "201 titluri ale unor variate probleme dermato-venerologice, din care un mare număr sunt publicate în diverse reviste din țară și de peste hotare". Continuă să lucreze și după pensionare (colaborează cu reviste de specialitate, acordă consultații la cabinet, îndrumă lucrări științifice, participă la congrese naționale și internaționale).

Înzestrat cu o deosebită sensibilitate, nu i-au fost străine nici literatura și pictura, deși s-a mulțumit să satisfacă plăcerea unor membri ai familiei și a unor persoane apropiate, creionând portretele acestora. Creația sa literară este demnă de menționat și pus în valoare. Debutează în publicații ieșene cu poezii și epigrame,

dar a scris și povestiri, o piesă de teatru ("Măgarul de la Păltiniș") și o dramatizare a povestirii lui I.I.Mironescu ("În drum spre Braniște").

Preocupările științifice și suferința din ultimii ani nu i-au permis să teaurizeze scrierile într-un volum spre publicare, însă rămâne unul dintre ambasadorii de seamă ai Tazlăului. (sursa: prof. Gh. Blaga, Profesor univ. dr. docent - Virgil Costea, în Revista "La Tazlău" - Anul II, nr. 9/1998, pag. 2-4).

Constantin Ardeleanu (27.09.1948 în Tazlău, județul Neamț - 16.09.2021), poet, prozator, eseist s-a născut în satul lui I.I.Mironescu, în familia Eleonorei și a lui Remulus Ardeleanu. A absolvit clasele primare și gimnaziale la Tazlău (1964), liceul la Buhuși (1968) și Facultatea de Studii Economice a Universității „Al. I. Cuza” din Iași (1971).

Prolific, a scris și a publicat cam de toate, cu o ușurință puțin obișnuită - „un raft de cărți”, cum zicea uneori. Era în stare să compună articole sau versuri, tablete, cronici până și în microbuzul cu care mergea din București către Piatra Neamț.

Gândul lui era să spună ceea ce alții n-au spus. Și adeseori îi reușea. Cu alte cuvinte, un original în felul lui. Deși, un parodist ca el, mai rar! Volumul Stingher printre poeți stă mărturie a talentului, umorului debordant și inteligent, și, până la urmă, a versatilității stilistice de care era capabil. Din păcate, criticii contemporani au ales să ignore această carte îndrăzneată și ingenioasă, care stă frumos în descendența sorescianeii Singur printre poeți.

Apare ca publicist în revistele: Viața Militară, Viața Armatei, Orizont, Luceafărul, Diagonale, Conta, Cenaclul de la Păltiniș, Oglinda, Loto-Prono, Rebus, Urzica, La Tazlău, Gluma și în ziarele Observatorul Militar, La datorie, Steaua, Sport Magazin, Prosport, Sport XXI, Muncitorul forestier.

Raftul de cărți al scriitorului Constantin Ardeleanu:

Poezie: Iubiri veștejite (1999), Infernul de ceară (2008), Pârăul cu limbă vecină (2013).

Parodii: Stingher printre poeți (2011), Stihie peste versuri consacrate (2012);

Proză: Tragerea de timp (1996), Hîtrii Tazlăului I,II,III(1998, 1999, 2001), Stenogramele unui atașat militar (1998), Timpuri interesante(2005), Chetronia (2005), Bizarul bazar al Fortunei (2006), Trif (2007), Gilberti (2008), Hronicul

Hergheliilor Hoinare (2009), Strada Blănari 18, colț cu Doamnei (2010), Tazlău, un sfert de infinit (2011), Obliterații I (2014), Obliterații II (2015), Obliterații III (2016)

”Un dar special pentru jocurile de cuvinte făcea ca intervențiile lui să scapere ca artificii fastuoase în conversații sau în discuțiile literare. A fost membru al Cenaclului Scriitorilor Militari, unde șarjele lui pline de umor, mai subtil sau mai coroziv, cascade de calambururi, ligamente, anagrame ad-hoc de o inventivitate aproape fără egal la acest capitol între scriitorii români de azi, impresionau, stârneau admirație și simpatie, dar mai și iscau mici bosumflări celor mai puțin rezistenți, repede stinse, însă, de șuvoiul care curgea în continuare, de nestăvilite. Iar bonomia lui... mușcătoare, ca să spun așa, cu care adesea stârnea hohote și aplauze la Cenaclu, la întâlnirile între prieteni, îi asigura aura unui personaj dintre cele care nu se pot uita. În introducerea la Obliterații spunea: „...n-am nici o îndoială că scriind această carte n-am făcut umbră degeaba literelor române”. Avea dreptate, și nu numai în privința acestei cărți” (Radu Voinescu, Un gazetar neîmblânzit, 21 sept.2021, <https://uzp.org.ro/>).

Radu Dănăilă. (31.10.1938, Bosanci, jud. Suceava). Părinți au fost Constantin și Venera (născută Negruș, din Tazlău, Neamț), de profesie învățători. A absolvit Școala Medie Nr. 1 de Băieți din Piatra Neamț (actualmente Colegiul „Petru Rareș”). A ocupat funcțiile de secretar de școală între anii 1956-1964, 1974-1993 și bibliotecar la biblioteca comunală din Tazlău. A frecventat și a citit la Cenaclul Calistrat Hogaș din Piatra Neamț. A fost membru al Cenaclului Literar Petrodava, din Piatra Neamț și membru al Societății Scriitorilor din Neamț. Corespondent la revistele Amurg sentimental, Asachi, La Tazlău, Heliopolis, Luceafărul, Convorbiri Literare, figurează în douăsprezece antologii.

Editorial, a debutat în anul 1993, când a apărut volumul de poezie „Leagănul de vise”, la Editura Panteon, condusă de poetul Daniel Corbu, volum prefațat de Nicolae Sava.

Câteva din volumele apărute: „Leagănul de vise”-1993, „Umbrele luminii”-1996, „Spiritualitate și divin”-1999, „Valențe ancestrale”-1998, „Cronici literare”-2000, „Câteva aprecieri asupra poeziei clasice românești”(critică literară) -2000, „Stropi de cristal”(versuri pentru copii)-2000, „Florile inimii”- 2000, „Omul între cer și pământ”- eseuri filozofico-religioase-2002, „Poezii cu formă fixă”(Rondeluri, sonete, glose) versuri-2003, „La izvoarele creștinismului”(sinteze- scrierile Sfinților

Părinți)-2004, „Pasărea de pradă”- 2004, „Pe urmele umbrelor”- 2005, „ Printre raze diafane” (versuri pentru copii)- 2006, „Printre stele și luceferi”-2009, „Umbra vieții” - 2017, „O aripă de sprijin” - 2017.

A înființat, împreună cu profesorii Gheorghe Blaga și Cezar Țucu (alți doi scriitori importanți ai Tazlăului), revista ”La Tazlău” și fundația cu același nume. Poetul a primit pentru creația sa, de-a lungul vremii, importante premii literare.

Vasile Potop. A fost director general al Televiziunii române în perioada 21 Octombrie 1974 - 4 Februarie 1977 și prim - secretar al județelor Suceava, Iași și Buzău. Un bărbat cu alură de om de stat american, așa cum îl caracteriza C-tin Ardeleanu, a rezolvat zeci de cereri ai consătenilor (mai ales cele legate de aprovizionarea cu alimente), într-o perioadă mai puțin fastă pentru istoria țării și a Tazlăului deopotrivă. Mai puțin școlit, fiind portretizat de Dinu Săraru ca „nătâng” și „virgin în ale cititului” (în urma unui conflict antologic între fostul președinte al Televiziunii române pe de o parte, Dinu Săraru și Tudor Vornicu pe de altă parte), Vasile Potop rămâne un tazlăoan ilustru, căruia satul îi datorează enorm.

Cezar Țucu. Născut la Blăgești, Bacău (21 ianuarie 1951), după absolvirea Liceului “George Bacovia” din Bacău, apoi, a Facultății de Matematică - Mecanică a Universității “Alexandru Ioan Cuza” din Iași (1974) a fost numit profesor titular la Școala din Tazlău, deținând și funcțiile: director educativ (1980-1986) și director (1986-1990 și 2000 - 2017). După atîția ani de muncă la catedră, dar și în folosul obștii, a fost adoptat de comunitate, acordându-i-se și titlul de Cetățean de onoare al comunei Tazlău. Pentru activitatea didactică, a fost distins cu: Diploma de “Profesor evidențiat”; “Diploma de onoare pentru promovarea valorilor științelor în România și în lume”; “Diploma de onoare la Simpozionul Internațional- Disponibilități creative în lume”; “Premiul și Trofeul de Excelență pe 2010, la Primul Simpozion Internațional Universul Științelor”; membru în Comisia Națională pentru Reforma Învățământului. Este membru al Societății Scriitorilor din Județul Neamț. A fost vicepreședinte al Fundației Culturale I. I. Mironescu din Tazlău, redactor, redactor-șef adjunct, redactor-șef al revistei La Tazlău și redactor la Revista “Antiteze”. De-a lungul anilor a colaborat la mai multe publicații: “Amurg sentimental”, “Antiteze”, “Apostolul”, “Catharsis”, “Ceahlăul”, “Conta”, “La Tazlău”, “Mesagerul” (titular al rubricii săptămânale “De la Tazlău, scrisori, în versuri”), “Monitorul”, “Jurnalul de

Dîmbovița”, “Revista Sud”, “Telegraful” (titular al rubricii “3 pe zi”, apoi rubrică săptămânală).

Este autor al volumelor de versuri: 1998-“Lumea în 300 de epigrame și catrene”, 1999 -* “Blestemele și scrisorile Creatorului” , 2000- “Reforma școlară și alte fabulații”, 2000 -* “Aria figurilor plane”, 2001-“Aproape fabule”, 2002-“Fabule matematice”, 2005-“Alte scrisori și blesteme”, 2007-“Noi scrisori și blesteme”, 2007-“Numai blesteme”, 2010-“Scrisori neterminate”, 2012-”Blestemele păcatului”, 2014” Păcatele blestemului”, 2016- “La hanul poeziei”, 2019- “Regatul amintirilor”.

Este prezent în antologiile: “Scriitori nemțeni”; “Universul Științelor Europa-România-Iași”; “Disponibilități creative în lume”; “Emil Bucureșteanu, “Poetri nemțeni”; a îngrijit ediția “I. I. Mironescu, “Scrieri” (2006).

Ca o recunoaștere a meritelor sale în domeniul literar, în septembrie 2011, a fost primit în rândul membrilor Uniunii Scriitorilor din România (sursa: <https://scoala-ii-mironescu-tazlau.blogspot.com/search/label/Cezar%20C5%A2ucu>).

Obiectivele de patrimoniu intangibil cu valențe turistice sunt descrise în amănunt în capitolul următor (Evaluarea potențialului turistic și valorificarea acestuia la nivelul comunei Tazlău).

Dintre obiectivele prioritare propuse în Strategia de Dezvoltare Locală Socio - Economică a Comunei Tazlău în domeniul Cultură, (2021-2027), amintim:

- Organizarea unui muzeu sătesc sau a unei case țărănești pentru expunerea produselor manufacturate;
- Dotarea și modernizarea bibliotecii comunale și a căminului cultural cu mobilier adecvat și aparatura IT necesare comunicării cu utilizatorii resurselor.
- Club pentru petrecerea timpului liber pentru bătrâni și tineri;
- Înființare punct de informare în cadrul Căminului Cultural;
- Program cultural diversificat de ziua comunei în care să se aducă în prim plan obiceiurile și datinile locului, meșteșugurile și arta populară specifică să fie puse în lumină;
- Achiziționarea unui sistem electronic de management al documentelor pentru o mai bună organizare și comunicare atât la nivel intern cât și la nivel cu utilizatorii serviciilor de bibliotecă;

- Construirea unui spațiu cultural în satul Tazlău;
- Construirea unei biblioteci moderne în satul Tazlău.

3.6.4. Analiza SWOT cultură, culte

Tabel 49. Analiza SWOT cultură, culte

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • Infrastructura: Căminul Cultural Tazlău, 1 Biblioteca comunală dotată corespunzător, un depozit de carte, mănăstirea și biserica. • Existența unui nivel moderat al activităților culturale pe raza comunei: datinile și obiceiurile tradiționale cu ocazia marilor sărbători de peste an, arta și meșteșugurile locale. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nu există un punct de informare în cadrul Căminului Cultural; ▪ buget insuficient pentru a răspunde nevoilor culturale; ▪ lipsa personalului calificat capabil să elaboreze proiecte/ programe pentru accesarea de fonduri nerambursabile în domeniul culturii și artei; ▪ discrepanțe serioase între cerințele europene și starea efectivă a infrastructurii fizice.
Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> ❖ existența unor spații care ar putea fi folosite pentru activități culturale; ❖ reactivarea valorilor de cultură și artă populară prin organizarea de evenimente și manifestări culturale; ❖ activitățile tradiționale au potențial economic ce ar putea fi valorificat. 	<ul style="list-style-type: none"> ○ fenomenul migrației tinerilor ori a persoanelor cu grad de școlarizare ridicat către zone și slujbe mai bine plătite; ○ activitățile cu specific local ar putea fi alterate de evoluția tehnologică; ○ talentele locale migrează către centrele culturale consacrate.

SECȚIUNEA III - EVALUAREA POTENȚIALULUI TURISTIC ȘI VALORIFICAREA ACESTUIA LA NIVELUL COMUNEI TAZLĂU

Evaluarea potențialului turistic local ca premisă și condiție a dezvoltării durabile presupune două faze inițiale:

- ✓ *analiza* situației turistice existente, în cadrul căreia sunt evaluate oferta, cererea, concurența și tendințele pieței;
- ✓ *diagnosticul* care, ținând cont de rezultatele analizei situației, va permite să se identifice punctele forte și punctele slabe ale teritoriului, să se determine oportunitățile și riscurile, ca în final să se decidă posibila dezvoltare a turismului în zonă.

Evaluarea potențialului turistic al localității Tazlău s-a axat pe următoarele obiective:

- cunoașterea distribuției spațiale a resurselor turistice din teritoriu;
- analiza detaliată a obiectivelor turistice naturale și antropice;
- determinarea elementelor de "unicitate" sau de diferențiere a teritoriului (USP - unique selling point), care ar putea să aducă un avantaj superior, prin identificarea acelor caracteristici ușor de recunoscut de către turist;
- forme și posibilități de practicare a turismului;
- construirea unui grup de lucru pentru analiști;
- justificarea realizării anumitor investiții pe baza potențialului turistic existent;
- identificarea unor strategii care să aibă ca rezultat cooperarea și dialogul între populație, actorii locali și experți;
- formarea de mentalități deschise către turism și conștientizarea rolului turismului de motor al dezvoltării locale pe termen mediu și lung.
- analiza diagnostic, care permite identificarea punctelor slabe și punctelor forte ale teritoriului, determinarea avantajelor și amenințărilor/riscurilor.
- construirea unei strategii de succes, axată pe dezvoltarea locală prin turism.

1. Oferta turistică

Oferta turistică poate fi privită din trei puncte de vedere:

- în sens teritorial, se referă la un ansamblu de factori naturali și antropici care pot avea rol în dezvoltarea turismului;
- din perspectivă economică, oferta turistică reprezintă un amestec de produse și servicii care sunt puse la dispoziția turiștilor și care produc "experiență turistică";
- pentru agențiile de turism, oferta turistică reprezintă un pachet de servicii propus unui anumit client, de obicei la un preț competitiv (spre ex. oferta de 1 mai în Tazlău, la 699 RON, cazare 3 nopți cu mic dejun inclus + ghid turistic + wildlife).

Dezvoltarea turismului în zona Tazlău este condiționată de existența unor *atracții* care să motiveze deplasarea unui număr ridicat de vizitatori și de prezența unor *echipamente* care să producă serviciile necesare împlinirii nevoilor apărute pe perioada sejurului sau călătoriei.

Atracțiile turistice reprezintă elementele naturale și antropice care prezintă interes pentru turiști și care trebuie să producă impresii. Potențialul turistic poate fi definit ca acel ansamblu de elemente naturale și antropice ce se pot constitui ca *atracții turistice*, potrivite concretizării unor *amenajări* care permit vizitarea și primirea turiștilor.

Luând în considerare potențialul turistic existent în spațiul rural tazlăoan, putem aprecia că acesta, deși este destul de generos, este insuficient valorificat la ora actuală.

Analiza de față urmărește să identifice în ce măsură localitatea Tazlău prezintă "vocație turistică", dacă ar putea fi inclusă în ansamblul turistic intern și dacă îndeplinește condițiile de bază:

- dispune de resurse naturale și antropice (culturale, istorice) care prezintă interes pentru potențialii turiști;
- existența căilor de acces, de transport, de agrement, de cazare și de alimentație.

Potențialul turistic local cuprinde un ansamblu de obiective naturale și antropice cu atractivitate turistică. Cunoașterea acestuia prezintă importanță majoră pentru componenta umană, jucând un rol determinant în dezvoltarea economică a regiunii în general și în evoluția turismului în special. Regiunea

beneficiază de un cadru natural deosebit de expresiv, atrăgând tot timpul anului vizitatori, însă numărul acestora este limitat. Există posibilitatea unor venituri suplimentare pentru localnici dar lipsește o infrastructură adecvată și dotările specifice, observându-se deficiențe majore în modul de utilizare în scop turistic a cadrului natural favorabil. De aceea studierea întregii zone în vederea redresării și dezvoltării economice pe baza unui turism civilizată trebuie să constituie o axă prioritară pentru factorii decizionali.

Suprafața mare ocupată de pădure oferă nu doar șansa valorificării lemnului și a produselor secundare - ciuperci, fructe de pădure ș.a., ci și dezvoltarea turismului cu toate componentele sale: turism ecumenic, religios, cultural, gastronomic, istoric, ecoturism, foto wildlife etc.

Potențialul turistic este puțin cunoscut (latent), existând însă numeroase obiective care prezintă atractivitate și care pot fi introduse în cadrul activităților turistice .

Resursele turistice naturale și antropice locale trebuie să prezinte pentru turiști și pentru activitatea turistică în ansamblu un set de valori:

- valoarea recreativă, estetică și peisagistică, care de multe ori este decisivă în alegerea destinației turistice;
- valoarea curativă (climaterică) a bioclimatului sau factorilor naturali locali;
- valoarea cognitivă a zonei de pădure și a monumentelor istorice;
- cadrul de derulare al unor momente de destindere sau al unor pasiuni din timpul liber (pădurea, oglinzi de apă, torente, cascade, resurse cinegetice ș.a.).

Într-o accepțiune generală, potențialul turistic al unui teritoriu este definit ca “ *totalitatea posibilităților pe care mediul natural și cel social le poate pune la dispoziția activităților turistice indiferent că sunt sau nu folosite în acest scop*” (Ionel Muntele - *Geografia Turismului*, Iași, 2000).

Pentru o mai profundă analiză, vom aborda în continuare patrimoniul turistic (oferta turistică reală/efectivă) incluzând în **noțiunea de patrimoniu: potențialul turistic natural** (oferta primară potențială), **resursele turistice de natură antropică** (patrimoniul istoric și cultural), **baza tehnico-materială turistică** (dotările turistice și structurile de primire), **serviciile turistice și infrastructura tehnică generală**.

2. Patrimoniul turistic (oferta turistică reală/efectivă)

2. 1. Potențialul turistic natural

Potențialul turistic natural reprezintă un factor de atractivitate fundamental, întrucât de existența acestuia este legată prezența sau absența activităților turistice, fiind dat de frumusețea și diversitatea formelor și tipurilor de relief găzduite, de biodiversitate și de factorii naturali de cură.

Oferta primară potențială este alcătuită din componentele naturale de peisaj, reprezintă potențiale resurse turistice și poate juca un rol hotărâtor în dezvoltarea turismului rural. Spațiul rural tazlăoan este carpatic și subcarpatic prin relief, personalitate geografică ce trebuie dublată în timp și de vocația turistică. Resursele turistice naturale sunt ofertante, însă valorificarea acestora din punct de vedere turistic se află la cote minime.

Obiectivele naturale oferite de zona montană și subcarpatică se remarcă printr-o frumusețe peisagistică dată de însușirile diverselor tipuri de *relief*, care pot suscita pasiunii de drumeții, ecoturism, fototurism și chiar turism științific. **Relieful** devine așadar un bun natural sau o moștenire culturală, având șanse reale să se constituie ca atracție turistică de sine stătătoare, stimulând drumeția, odihna și recreerea, ca modalități de petrecere a vacanței. Trăsăturile morfometrice ale formelor de relief (panta, energie, fragmentare, geneză, altitudine, lungime, unghiuri, contur ș.a.) pot deveni foarte expresive și atractive pentru turiști prin provocarea unor stări sufletești (cum ar fi: curiozitate, liniște, teamă, admirație, mirare, curaj, speranță etc.) și motivații pentru practicarea diverselor tipuri de turism, provocate de elementele cadrului natural.

Valorificarea formelor de relief oferă posibilitatea de dezvoltare a **geoturismului** sau **geomorfoturismului**, ca activitate de petrecere a timpului liber și de relaxare. În acest sens, atât turiștii cât și prestatorii de servicii turistice care se vor ocupa de amenajarea teritoriului trebuie să cunoască măcar câteva dintre elementele care definesc potențialul atractiv al reliefului.

În dreptul localității Tazlău, forma de relief principală care prezintă potențial turistic este **Măgura Tazlăului**. Străjuind de veacuri satul desfășurat la poalele sale, se ridică până la 875 m altitudine în punctul Măgura Mare, culmea principală pierzând în înălțime pe măsură ce pătrunde ca un vârf de lance în valea sculptată de râul

Tazlău, care o strânge parcă ca într-o menghină, oprindu-i înaintarea spre zona de șes. Acest ultim bastion se înalță până la 705 m și este cunoscut sub numele de Măgura Mică.

Cu o înfățișare falnică, acest „deal mare” este bine împădurit și prezintă o textură încâlcită de drumuri forestiere și poteci mai mult sau mai puțin umblate, pe care ușor te poți rătăci dacă nu le cunoști tainele.

Figură 28. Măgura Tazlăului. La poalele sale se întinde satul cu același nume

În adâncul Măgurii s-au retras în secolul al XVII-lea câțiva sihaștri, fiind un loc favorabil vieții pustnicești. Viețuind în chilii de piatră și lemn, coborau noaptea la Utrenie în mănăstire cu făclii în mână, după care urcau iar la chiliile lor, spre rugăciune. Cel mai cunoscut sihastru care a nevoit în Măgura Tazlăului în secolul XVII este Cuviosul Chiriac Sihastrul (†1660). Printre cei mai vestiți ucenici ai săi, purtători ai lui Hristos, se numără Cuvioșii Onufrie Pustnicul, Silvestru, Iov și Agaton, trecuși și ei în rândul cuvioșilor părinți.

Dealurile subcarpatice din împrejurimile Tazlăului oferă posibilitatea practicării unor drumeții pedestre, a turismului ecvestru sau a cicloturismului. Dealul Bărboiu, tratat ca substructură a Subcarpaților Moldovei (Grigore Posea, în *Geografia României*, îl tratează separat de Culmea Pietricica) este delimitat de Valea Nechitului și de pârâul Racila în nord, în est limita fiind dată de valea Bistriței.

Trebuie menționat că numele de "Bărboiu" reprezintă o preluare sau o transcriere eronată a numelui Baraboiu, acesta fiind de fapt numele menționat pe hărțile topografice cunoscute (Planurile Directoare de Tragere și cele Moderne, ale DTM-ului). Răul fiind deja făcut, a fost acceptat ca atare, fiind trecut în toate lucrările științifice). Subdiviziunile Culmii Bărboiu de pe raza comunei Tazlău poartă denumiri locale, determinate de implicațiile geografice și istorice și împământenite în mentalul colectiv, fiind mai apoi preluate de lucrările cu caracter științific: Dealul Fluturelui, Dealul Scaunele, Dealul Crucii, Dealul Lozniței, Dealul Chirienii.

Un interes deosebit pentru potențialii turiștii îl prezintă *interfluviile*, unele mai largi și mai plate, alte mai înguste, de origine sculpturală sau erozivo-denudațională (C. Brânduș, *Subcarpații Tazlăului*, 1981, p. 94). Acestea sunt separate de văi evazate, ai căror versanți prezintă uneori abrupturi, la baza cărora s-au acumulat materiale proluvio-coluviiale. Atractivitate turistică prezintă *interfluviul* dintre râul Tazlău și pârâul Slătioara. Fruntea acestuia este „decapitată” în urma unui proces de captare lateral a pârâului Cociorvei de către râul Tazlău, individualizându-se astfel în aval un fragment de interfluviu suspendat la o altitudine de aproximativ 30 m. Acest promontoriu plat este cunoscut sub numele de *Cetățuia*, o adevărată cetate naturală flancată pe toate laturile de versanți abrupti.¹⁹⁰ Aflat la hotarul dintre județele Neamț și Bacău, între comunele Tazlău și Balcani, apare în relief sub forma unei movile uriașe, bine împădurite. Aici au fost descoperite urme ale vechilor civilizații preistorice, eneolitice și neolitice, din perioada epocii bronzului, a fierului și din perioada Evului Mediu.

La poalele sale oamenii și-au făcut vad de trecere peste râu, cunoscut sub numele de Vadul Tazlăului. Acest deal îmbrăcat de stejari falnici este de o remarcabilă frumusețe, determinând orice călător să poposească măcar pentru câteva clipe pentru a admira locul unde se înfrățesc, în mod splendid, muntele, apa și soarele. În zilele de sărbătoare, iubitorii naturii își dau întâlnire în preajma acestui loc la picnic sau la pescuit. *Cetățuia* este însoțită de numeroase legende, păstrate de oamenii locului. Astfel, aflăm că acest deal a fost ridicat de Ștefan cu robi tătari și turci, în scop militar, de asigurare a pazei acestor locuri. Sau că aici se afla o cetățuie unde a fost ascunsă o comoară și că în noaptea de Înviere ies flăcări verzi din pământ. Tot de la bătrâni am aflat că aici există o poartă între stânci, de unde

¹⁹⁰ Astăzi pe teritoriului satului Frumoasa (com. Balcani, jud. Bacău)

a ieșit cândva un vultur uriaș, care a întunecat cerul cu aripile sale, aducând furtună șeste îns¹⁹¹ Toate aceste legende ne îndeamnă imaginația la un joc interesant al minții, la meditație și la întoarcere în timpuri imemorale. Astăzi nu mai vedem urmele vechii cetățui din lemn de unde străjerii scrutau zărilor pentru a descoperi de la distanță convoiale de care cu mărfuri sau sosirea vrăjmașilor turci sau tătari, dar dealul care poartă încă numele de Cetățuia ne poate conduce cu ochii minții înapoi în trecutul istoric.

Cetățuia poate constitui punct de plecare pentru două trasee de drumeție ușoară, unul peste interfluviul dintre râul Tazlău și pârâul Cociorvei și altul urmând interfluviul dintre pârâurile Cociorvei și Frumoasa, ambele variante având ca obiectiv central atingerea Măgurii Tazlăului.

Interfluviile Tazlău-Nechit, Tazlău-Tarcău, Tazlău-Asău și Tazlău-Tazlăul Sărat, cunsocute și sub numele de plaiuri, prezintă uneori creste înguste și chiar foarte înguste. Din punct de vedere al interesului turistic, datorită împăduririi lor și lipsei de spectaculozitate aceste culmi se află la periferia tursimului montan. Deși culmile sunt prea puțin semețe, plaiurile largi acoperite cu poieni țesute cu multiple specii de flori, sălbăticia acestor culmi prea puțin atinse de civilizație și vastele panorame deschise spre toate cele patru zări ar putea fi considerate reale avantaje pentru ca acești munți să intre în atenția montaniarzilor, măcar ca răspuns la nevoia unor drumeții mai domoale. Aceste drumeții își au farmecul lor, care poate fi descoperit doar la fața locului. Poienile care însoțesc culmile, promontoriile stâncoase cu belvederi neașteptate, urcușurile și crestele care îți generează fiori de adrenalină, cascadele ce sparg neanunțat și spectaculos calmul generalizat al văilor, sunt tot atâtea motive pentru a propune câteva trasee în acești munți. Aceste trasee de drumeție ușoară ar putea porni din diverse puncte de acces, căutându-le mai ales pe acelea care sunt înlesnite de rețeaua periferică de drumuri publice, completată de drumurile forestiere.

Așadar, acești munți merită să fie scoși din anonimat și făcuți cunoscuți, prin gândirea și creionarea unor trasee turistice de drumeție ușoară destinate oricărui tip de turist iubitor de munte. Doar descoperindu-i la pas ai șansa să admiri sclipirea apelor și umbra tainică a pădurilor și poți constata existența lor tăcută și demnă, imortalizată uneori de ilustre condeie ale literaturii noastre.

¹⁹¹ Prof. Vasile Țepeș, *Cetățuia de la Vama Tazlăoană*, în revista *La Tazlău*, Anul IV, nr. 15 /2000, pag. 10-12

Măgurile Tazlăului sunt presărate cu numeroase formațiuni stâncoase inedite, ce apar ca martori de eroziune ai reliefului dezvoltat pe gresii silicioase și calcaroase. Încărcate de legendă și istorie, aceste grupuri de stânci prezintă nu doar o mare valoare peisagistică, ci și un real interes științific, deoarece ar putea fi clasate în categoria obiectivelor naturale de tip **geomorfosit**. Panizza a definit **geomorfositurile** ca fiind „*forme de relief care au primit o valoare științifică, culturală și istorică, estetică și/sau socio-economică pe baza percepției și a exploatarii lor de către om*” (2001)

Însemnătatea unui geomorfosit este multiplă: *culturală* (poate asigura conexiunea dintre elementele naturale și cele culturale), *științifică* (se pot cerceta procese, fenomene geologice și geomorfologice), *artistică* (pot fi sursă de inspirație pentru artiști) și *turistică* (prezintă atractivitate pentru turiști).

Dintre obiectivele de natură **geologică** cu care desfată bătrâna **Măgură** ochiul turistului, amintim: „*Stânca de pe care a tras cu arcul Ștefan-Vodă*”, „*Masa lui Ștefan Vodă*”, „*Stânca lui Ștefan*” sau „*Stânca Bursucilor*” și „*Stânca Cuviosului Sf. Chiriac de la Tazlău*”. Aceste formațiuni stâncoase inedite apar ca martori de eroziune ai reliefului dezvoltat pe gresii silicioase și calcaroase și sunt încărcate de legendă și istorie.

„*Stânca de pe care a tras cu arcul Ștefan-Vodă*”. Există o legendă despre felul cum a fost ales locul pentru ridicarea mănăstirii.

Aceasta spune că însuși Ștefan a urcat pe Muntele Măgura și de pe un pinten stâncos ce domină valea Tazlăului a tras cu arcul iar în locul în care a căzut săgeata a ridicat mănăstirea. Chiar dacă nu există surse scrise care să confirme legenda, turistul poate privi cu ochii minții săgeata care s-a desprins dintre degetele voievodului și îi poate urmări zborul iute până în locul unde a fost înălțată această sfântă cetate a creștinătății. Iar când deschide ochii, privitorul poate zări printre crengile dese ale

codrului frumoasa mireasă a lui Hristos, biserica cu hramul „Nașterea Maicii Domnului, care se înalță spre cer spre aducere aminte a unor vremuri vrednice de legendă. Fiind cunoscut talentul de arcaș al lui Ștefan cel Mare, poate că această legendă are și un sâmbure de adevăr.

Istoria zbuciumată a mănăstirii Tazlău își poate lega începuturile de această frumoasă legendă, întocmai ca sora ei mai mare, mănăstirea Putna. Ca și aceasta, a ținut piept incendiilor și deselor prăduiri, trecând testul timpului, apropiindu-l pe Dumnezeu mai aproape de pământ și de oameni.

„Masa lui Ștefan-Voievod”. Aflată la aproximativ 300 m de stâncă care a născut legenda înălțării mănăstirii, se crede că această „*masă pietrificată*” a fost loc de popas pentru domnitor și căpitanii săi când a aruncat săgeata, fiind situată în apropierea unui izvor cu apă rece, care le potolea setea provocată de atâta osteneală, în urcușul lor spre cerul albastru al Măgurii.

Această legendă plină de farmec și mister a fost transmisă prin viu grai de străbunii sătenilor și ne încarcă cu profunde emoții, știind că pe aici a colindat în vremuri de mult apuse cel care avea să fie numit „atlet al creștinătății”. Stâncă se aseamănă într-adevăr cu o masă, la care probabil Măria Sa și slujitorii săi au ținut sfat cu „un ochi ager, cunoscător, care a analizat tot ce trebuia executat, ca lucrul plănuț să fie demn de numele lui Ștefan cel Mare și Sfânt”.

Iată cât de artistic este prezentată legenda care însoțește acest potențial obiectiv turistic:

Masa lui Ștefan Vodă

„În fața satului Tazlău din ținutul Neamțului către amiază este un munte înalt, acoperit peste tot cu păduri, iar poalele muntelui îs udate de pârâul Tazlăului. Muntele aista se cheamă Măgura. În vârful Măgurei este o podină (poiană) mică și în mijlocul ei stă o piatră mare, netedă și în patru colțuri, drept de parcă ar fi o masă. Stâncii aiștea oamenii de prin partea locului îi zic: Masa lui Ștefan - Vodă. Iaca ce povestesc oamenii despre masa

lui Ștefan - Vodă: Moșia Tazlăului era moșie domnească în vechime și pe aici trecea

Șn fața satului Tazlău din ținutul Neamțului către amiază este un munte înalt, acoperit peste tot cu păduri, iar poalele muntelui îs udate de pârâul Tazlăului. Muntele aista se cheamă Măgura. În vârful Măgure-i era lui dragă. Și cât a umblat pe vale ca să caute un loc potrivit sfântului lăcaș, nu a găsit din pricină că era pădure pe vale, iar în locul unde era schitulețul făcut de bunicu-său, Alexandru cel Bun, nu-i plăcea, că era într-o coastă de munte. Și tot a căutat el în sus și în jos, chitind ba ici, ba colea și tot nu putea să hotărăscă.

Dacă a văzut așa a stat în fața schitulețului și a zis celor care erau cu dânsul:

- Să mergem în vârful Măgurei, de acolo om vedea mai degrabă locul cel mai potrivit și mai frumos de mănăstire.

Și suind pe o cărărușă, călăuzit fiind de călugării schitișorului, a flămânzit grozav până în vârful muntelui, dar nici c-a vrut să mănânce până nu ș-a împlini dorința de a afla locul mănăstirei. Când a ajuns pe vârful Măgurei, s-a suit pe stânca din poiană și s-a uitat în vale și-n sus și-n jos, ș-a ales locul potrivit către răsărit de unde era schitul ca la 200 de stânjeni, într-un podiș mic la un cot din gura pârâului Peștiosu. După ce și-a ales locul a vrut să însemne chiar unde să fie altarul și a zis Ștefan - Vodă:

- Altarul acolo va fi unde are să se puie săgeata arcului meu.

Și a tras cu arcul în vale către locul hotărât. Săgeata s-a împlântat într-un tei bătrân. Și deși nu sa văzut unde a căzut săgeata, dar sa hotărât ca acolo unde sa găsit să fie altarul. După asta Ștefan - Vodă a spus ca să-i așeze de mâncare pe stânca din vârful Măgurei și au stat cu toții la mâncare, chefoși și foarte mulțumiți că au aflat locul de mănăstire. Când s-au scoborât din munte, au găsit săgeata înfiptă într-un tei și chiar pe rădăcina teiului aceluia s-a făcut prostolul.”¹⁹²

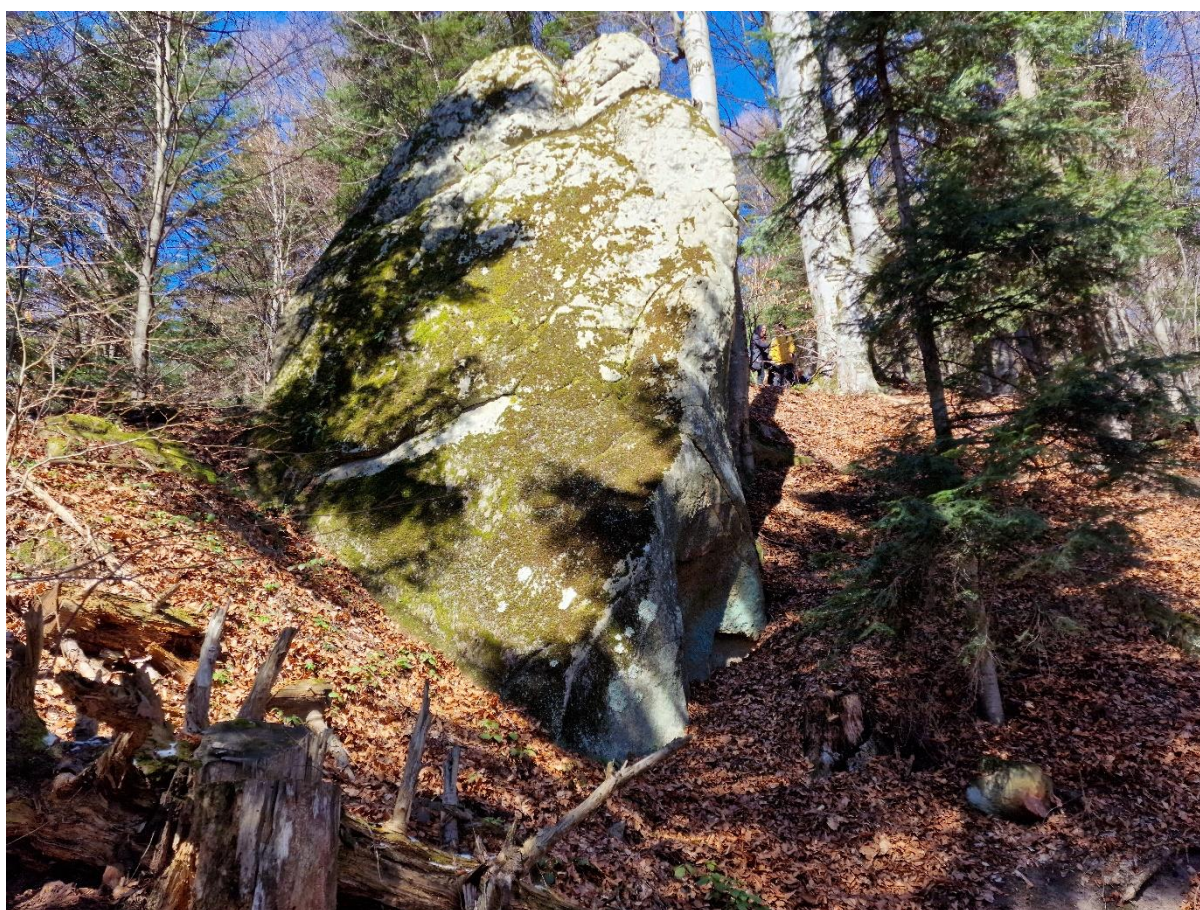
„Stâncile Bursucilor”. Situat în apropierea plaiului Măgurii, cu vedere spre sat, acest ansamblu de stânci și-a primit numele de la numeroasele galerii din preajma lor, săpate cu conștinciozitate de către bursuci. Cea mai înaltă stâncă are o înălțime de cca 10 m pornind de la bază și apare ca un bloc de gresie calcaroasă îmbrăcată de mușchi mai ales pe partea cu expunere nord-estică.

Privită dinspre vest pare să aibă formă ovală, înălțimea de la sol nedepășind 5 m. Se observă și aici magia naturii, care pare că a sculptat la baza stâncii un jilț, gândindu-se și la călătorul ostenit de atâta urcuș. Este și temeiul pentru care sătenii

¹⁹² Colac Tudor, *Ștefan cel Mare și Sfânt-500 de ani de nemurire*, editura Litera, 2004

numesc și această stâncă după numele marelui domnitor. Partea opusă, dinspre sat, este secționată oblic, fiind parcă decupată o jumătate din blocul stâncos, dându-ți impresia că s-ar putea prăbuși dintr-un moment în altul. Pare că vreun uriaș mânios a înfipt-o înadins în pământ în cine știe ce luptă crâncenă. Silueta solemnă și forma îndrăzneță, contrastul cromatic dintre maroniul colosului de piatră, cerga verde-castanie de mușchi care învelește peretele estic și verdele pădurii, ca și misterul subteran care o întovărășește, recomandă acest loc pentru o pauză de relaxare, contemplare și încărcare cu energie, necesare reluării traseului pe misterioasa Măgură.

Farmecul locului este completat de alte câteva formațiuni stâncoase, răspândite ceva mai la vale de stâncă principală. Acestea au dimensiuni modeste dar sunt interesante prin coloritul maroniu-portocaliu.

Figură 29. Stâncile Bursucilor. Vedere dinspre est

Întreg grupul stâncos este modelat prin acțiunea de eroziune a agenților morfogenetici externi, fiind cicatrizat de multiple scobituri alveolare. Oamenii

locului spun cu sub una din aceste stânci a existat până nu demult o hrubă în care oamenii și vietățile pădurii își găseau loc adăpost pe timp de vreme vitregă iar nemții șntreg grupul stâncos este modelat prin acțiunea de eroziune a agenților morfogenetici externi, fiind cicatrizat de multiple scobituri alveolare. Oamenisubterană se mai observă foarte puțin astăzi, fiind aproape în totalitate închisă, fapt cauzat de acțiunea de tasare a solului datorită greutateii gigantului stâncos, combinată cu acțiunea forței de gravitație ce a condus la o alunecare a stâncii conformă cu înclinarea versantului. Se adaugă și depunerile stratigrafice succesive de sol tânăr, care au pus lacăt intrării în misterioasa cavitate subterană.

„*Stânca Cuviosului Sf. Chiriac*”. Sub această uriașă stâncă se spune că a avut loc de închinăciune Cuviosul Sf. Chiriac. Face parte dintr-un ansamblu stâncos format din gresii calcaroase, aflat în apropiere de vârful Măgurii și a fost modelată intens de agenții externi (vânt, îngheț - dezgheț) și de procesele de alterare chimică, prezentând numeroase scobituri alveolare.

Figură 30. Stânca Sf. Cuvios Chiriac de la Tazlău

Deși locul este cunoscută sub numele de *Peștera Sfântului Chriac de la Tazlău*, se poate constata că peștera este de fapt o mica surplombă, deasupra căreia se desfășoară peretele vertical al stâncii, puternic cicatrizat de alveole.

Se observă că acest grup de stânci solitare duce o luptă permanentă cu natura, fiind ușor fisurat de mișcările scoarței terestre, în aceste fisuri agenții morfogenetici externi concentrându-și acțiunea de modelare.

Figură 31. Scobituri alveolare, cicatrici ale timpului

Formațiunile stâncoase amintite sunt așadar rezultatul acțiunii permanente, concomitente sau diferențiate a vântului, ploii, îngheț-dezghețului, apelor de șiroire, alterării chimice dar și a forței de gravitație. Urme ale dezagregării sunt prezente la poalele lor sau mult mai la vale, datorită pantelor accentuate care nu au permis staționarea *in situ* a acestora.

Înșelătoare este această pădure care învelește Măgura pentru ochiul nepriceput! Din zare pare a înveli versanți blânzi, pe care cu ușurință un turist de

ocazie crede că îi poate birui. Dar după ce faci cunoștință cu vreo costișă mai abruptă, înțelegi că pentru a cuceri spinarea muntelui se cere o bună rezistență la efort, dublată de curaj, ambiție și dorință. Odată cucerit însă plaiul, priveliștea oferită nu poate aduce decât bucurie și răsfăț. Lupta s-a sfârșit, dacă nu cumva muntele te provoacă iar și iar să-l cunoști, adâncind parcă și mai mult misterul tainei ce o poartă! Și dacă turistul pricepe acestea, Măgura îi va aduce mereu satisfacții, iar între turistul autentic, iubitor de drumeție și uriașul de piatră îmbrăcat în verde se leagă o prietenie pe care puțini o pot înțelege!

Acest areal poate deveni pe bună dreptate un important centru de atracție pentru turiști, pe lângă „*masa lui Ștefan Vodă*”, „*stânca lui Ștefan*”, „*Stânca Bursucilor*” și „*Stânca Cuviosului Sf. Chiriac de la Tazlău*”, potențial turistic valoros prezentând și pădurea de pini și tisă de pe Dealul Mare, dar și Dealul Minei, unde se pot vedea încă depunerile antropice de material steril rezultate în urma exploatărilor efectuate în mina de sare de K, un fel de chelitură tipică ¹⁹³. Se pot amenaja deasemenea o potecă tematică, un traseu cicloturistic MB, o terasă panoramică în zona Măgurii Mici sau pe versantul estic al Dealului Mare, peisajul oferit către mănăstire și sat fiind de-a dreptul cuceritor. Vizitarea acestor obiective turistice necesită constituirea unui traseu turistic marcat corespunzător și amenajarea unor spații de popas și panoramă. Acest posibil traseu poate trezi sentimente lăuntrice pe care mediul le oferă, aducând deasemenea beneficii economice comunității.

De altfel, întreg sectorul carpatic al munților Goșmanului este presărat cu formațiuni stâncoase valoroase peisagistic, multe cu forme neobișnuite și cu rezonanță istorică locală, îngăduindu-ne poate valorificarea turistică a potențialului pe care ni-l oferă. Dintre cele mai interesante amintim *Sfinxul* de pe Galeru (în apropiere de izvoarele Tazlăului Mare), *Reptila* de sub vârful Cracu Geamăna, sau *Stânca Vulturului* (în apropiere de defileul de la Șoimu). Aceste stânci au căpătat aceste forme bizare datorită eroziunii realizate de apă, vânt și îngheț-dezghet.

¹⁹³ Chelitură – terenuri fără vegetație care apar sub forma unor pete, din cauza prezenței sării în regiune; teren sărătuos.

Figură 32. REPTILA - pe un versant al muntelui Geamăna

Formele și tipurile de relief din zona carpatică și subcarpatică tazlăoană îndeplinesc câteva atribute decisive care aduc plus valoare potențialului turistic: au dimensiuni atractive, reunesc elemente ale cadrului natural care-i sporesc spectaculozitatea (pârâuri, cascade, covor vegetal, aer ozonat, floră și faună), prezintă încărcătură culturală (credințe, legende, mituri), au valențe educative (există posibilitatea amenajării unor poteci tematice) și transmit în același timp mesaje grăitoare către sufletul vizitatorului.

Măgura Tazlăului, Obcina Sârghina, Culmea Goșmanului, dealurile Chetronea, Gelandonea, Fluturului (Racilei) și Crucii pot genera următoarele forme de turism: drumeție, ecodrumeție, cicloturism, cunoaștere, științific, odihnă și recreere.

În concluzie, valorificarea formelor și tipurilor de relief oferă posibilitatea de dezvoltare a **geoturismului** sau **geomorfoturismului**, ca activitate de petrecere a timpului liber și de relaxare.

Relieful fluvial este exprimat în peisajul geografic prin câteva sectoare înguste de tip defileu, un grad mai ridicat de spectaculozitate și atractivitate pentru turiști prezentând **defileul** de la **Gura Șoimului**. Acesta apare ca o vale îngustă și adâncă mărginită de versanți puternic înclinați, construită prin acțiunea de eroziune mecanică și adâncirea râului Tazlău. Vin în completare albia largă și terasele Tazlăului din zona subcarpatică, frumusețea de poveste a peisajului putând fi

surprinsă de pe dealurile și spinările montane din jur, de unde ochiul turistului poate surprinde înfățișarea de uluc alungit, ca o covată, a Văii Tazlăului.

În sectorul montan al râului Tazlău și al afluenților săi, mai ales înspre izvoare, forța apelor curgătoare și tipul de rocă au condus la apariția unor rupturi puternice de pantă în cadrul talvegului, exprimate în relief sub forma unor *praguri*, *trepte* și *cascade* rezultate din intersectarea pachetelor de rocă cu durități diferite. Aceste strâmtoni stâncoase și căderi de apă sunt cunoscute printre localnici și sub numele de durăie. Numele de *durău* provine de la zgomotul puternic provocat de căderea de apă, sunet ce poate fi auzit de la mare depărtare. Vuietul devine asurzitor și spectaculos mai ales în perioadele ploioase, când debitul pârâului crește semnificativ. Acestea sunt precedate de obicei de porțiuni cu pantă mai înclinată (repezișuri) unde viteza apei este mare iar neregularitățile din patul albiei o înspumează, dând un aspect estetic deosebit, făuritor de impresii bogate în rândul turiștilor. La baza acestor trepte sunt prezente bazine cu apă adâncă și bine oxigenată unde se adună peștii, fiind căutate cu mare interes de pescarii amatori. Aceste repezișuri, în perioadele cu precipitații abundente, ar putea asigura condiții de practicare a raftingului. Majoritatea coastelor de vale ale pârâielor prezintă pante repezi și albie foarte înguste, încât apele cu greu și-au croit drum. Deși acestea prezintă atractivitate, sunt greu accesibile, doar temerarii încumetându-se la un astfel de traseu de aventură.

Dintre cascade (durăie) un aspect impresionant îl prezintă *Durăul Tazlăului* (în amonte de confluența cu pârâul Negru), *Durăul Șoimului* (sau Buzdrea) pe pârâul Șoimu și *Durăul Limpegiului*, la Gura Limpedului. Potențial turistic valoros prezintă de asemenea repezișurile, pragurile și căderile de apă succesive din punctele *La Mironescu* și *La Stâncuță*.

Durăul Tazlăului apare în relief imediat în amonte de confluența râului Tazlău cu afluentul său de dreapta, pârâul Negru, la o distanță de 11 km de satul omonim (calculată din dreptul mănăstirii). Formată pe strate din marne bituminoase, geneza sa este legată de forța erozivă a râului, albia fiind schițată în relief sub forma unui mic canion cu maluri abrupte. Acest fapt face ca față de suprafața terasei pe care o secționează (T 15-20 m) să apară sub forma unei albie încătușate, în timp ce pragul

din talveg este analog terasei de 6-7 m. ¹⁹⁴ Căderea de apă măsoară aproximativ 10 m înălțime, fiind despărțită de un prag în două secțiuni distincte. Ambele secțiuni prezintă o înclinare la un unghi de cca 45⁰, fapt ce face ca distanța dintre piciorul și fruntea cascadei să măsoare în jur de 20 m.

Partea superioară măsoară 10 m pe diagonală, la baza sa forța apei sculptând prin forța erozivă o evidentă marmită de eroziune cu o adâncime a apei de 2 m. Sectorul inferior urcă în diagonală pe o lungime de vreo 12 m, în timp ce diferența de nivel este de 5 m, apa răsfirându-se în evantai peste stâncă.

Deși nu se afirmă în peisaj printr-o înălțime apreciabilă, tabloul artistic sugerat cu siguranță poate încânta ochiul turistului care o privește, în timp ce muzica apei se strecoară nestingherit printre cotloanele minții.

O bună valorificare turistică presupune însă amenajarea în imediata apropiere a unui popas cu mese și bănci pentru odihnă și a unei scări/balustrade care să permită accesul la pragul intermediar, dublate de amplasarea unui panou informativ.

Figură 33. Cascada Durăul Tazlăului

¹⁹⁴ Nicolae Rădoane, *Unele considerații asupra reliefului fluvial din sectorul montan al Tazlăului Mare*, Studii și cercetări, vol VIII, Piatra-Neamț, 1996, pag. 26

Durăul Șoimu (Buzdrea), una din frumusețile ascunse ale Tazlăului. Pentru a ajunge la locul cu pricina, este necesar să străbați o distanță de aproximativ 11 km pornind din dreptul mănăstirii Tazlău, din care mai bine de o treime pe drum pur de munte, forestier.

Cascada Șoimu - Buzdrea

De la fosta Tabără de copii ai de parcurs 2,1 km până la Pod la Șoimu iar după 4 km ajungi în locul cunoscut sub numele de Verdele, unde ai ocazia de a-ți desfăta privirea cu cel mai căutat simbol al primăverii, ghiocelul sălbatic de pădure. Nu-l rupe, căci este protejat prin lege, fiind o specie pe cale de dispariție! După încă vreo 3 km ajungem la platforma forestieră Toporul. Continuăm traseul în urcuș ușor pe drumul forestier care cotește către dreapta, ghidați de sunetul de apă ce mângâie piatra și după vreo 200 m ajungem în dreptul cascadei, pe care o vedem jos, în vale. Accesul din acest punct este dificil, așa că pentru a ajunge la cascadă suntem nevoiți să facem un scurt ocol, ajungând în doar 5 minute exact în punctul unde aceasta se pregătește de saltul olimpic. Dar până cărarea noastră să își dea obștescul sfârșit, ocolim prin dreapta și coborâm pieziș pe o cărare abruptă către albia pârâului, pe care îl traversăm pentru a ajunge, în sfârșit, la baza *urlătoarei*.

Cascada este rezultatul acțiunii de eroziune a pârâului lui Buzdrea, care prin forța și insistența sa milenară a sculptat în gresiile mioce din substrat această

frumoasă operă de artă. Șuvoiul de apă cade de la o înălțime de vreo 10-11 m și este cea mai înaltă cădere de apă din zona Tazlăului. La 2 m pe verticală de piciorul cascadei se observă o marmită de eroziune de formă ovală, rezultată prin acțiunea de eroziune mecanică a apei, care dă un aer de exotism peisajului. Cantitatea de H₂O nu este impresionantă, firul plătând și timid de apă din timpul sezoanelor de toamnă - iarnă transformându-se într-un adevărat șuvoi spre începutul primăverii, atunci când zăpada lăsată de iarnă se topește agresiv, împreună cu ploile ce se pogoară peste munți ducând cascada la apogeu.

Este o cascadă cameleonică, care te îndeamnă să te lași ademenit de sunetul de apă neliniștită și de tabloul îmbrăcat în mușchi, verdeață, arbuști și flori presărate peste tot.

Lângă cascadă apar două formațiuni stâncoase compuse din gresii erodate de vânt și precipitații, care străjuiesc în liniște mult prea gălăgiosul "semizeu al pădurii". Spre stânga, cum privești dinspre amonte te fixează cu privirea împietrit **Sfinxul**, care pare să semene cu chipul unui dac, putându-se distinge ochii, nasul și gura, dar și cușma de pe cap.

Sfinxul care vegehează cascada

Altarul zeilor sau Piatra Sacrificiului

La dreapta se află o altă stâncă bizară și misterioasă, poate un loc sfânt, un altar de rugăciune sau un străvechi altar de sacrificii al strămoșilor noștri din epoci demult apuse. Pare că aceste stânci nu au fost sculptate doar de furia naturii, ci și de voința omului, poate chiar de populațiile care venerau zeii în locuri tainice din inima pădurii sau pe vârfurile munților .

Pentru a putea fi valorificată turistic, această impresionantă cădere de apă presupune amenajarea unei poteci în trepte prevăzute cu balustrade metalice sau din lemn, fapt ce ușurează accesul la piciorul cascadei. Pe timp de iarnă peretele stâncos îngheață, locul devenind excelent pentru escaladă pe gheață, pentru cei pasionați. Pe platoul aflat dincolo de fruntea *duruitoarei* se impune de asemenea amenajarea unui punct de popas cu mese și scaune trainice pentru odihnă și relaxare, instalarea unui panou informativ cu elemente grafice sugestive și a marcajelor specifice de orientare, astfel încât turistul să fie satisfăcut pe deplin.

Durăul Limpegiorului. Pentru a vizita această cascadă vom parcurge DJ 156 C, de la mănăstire și până în dreptul fostei Tabere de copii.

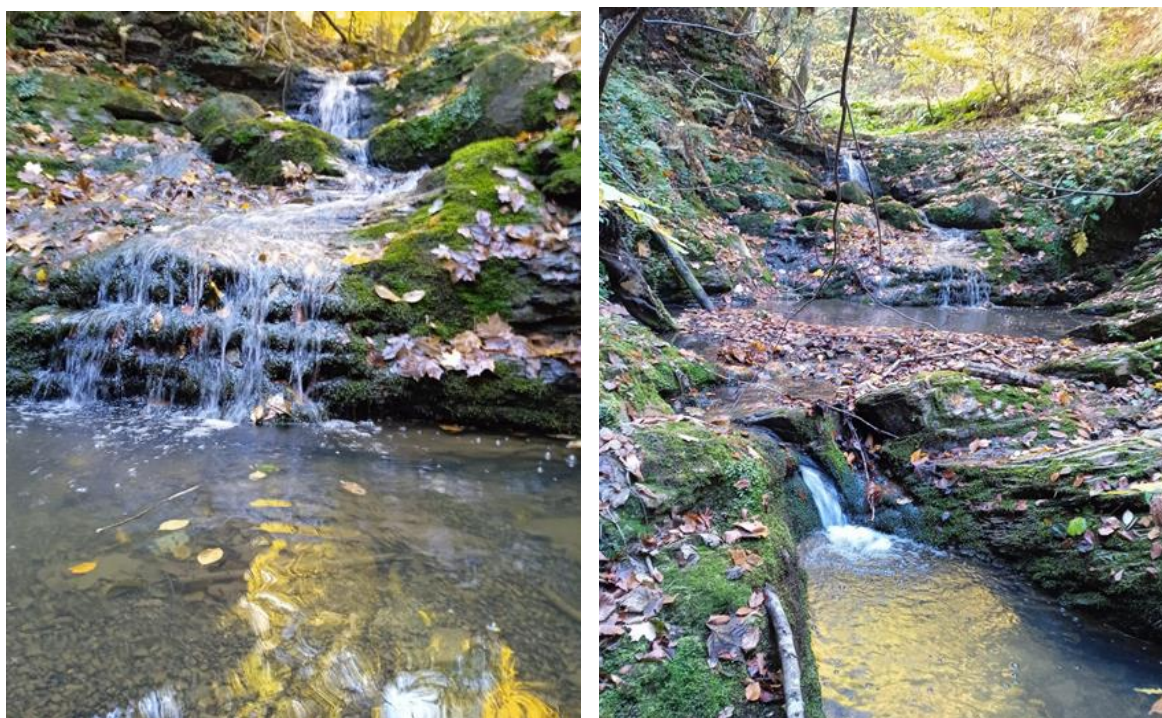

Foto. Salba de cascade de pe pâraul Limpedele

De aici vom urma drumul forestier, iar după 300 m vom merge spre stânga pe un drum accesibil oricărui tip de autoturism sau perpedes. După aproape 1 km, privirea turistului va fi desfătăată de frumoasa cădere de apă, deosebit de interesantă privită din orice unghi. Sculptată în gresiile miocene din substrat prin bunăvoința

pârâului Limpegiorul, afluent de dreapta al râului Tazlău, acest obiectiv merită vizitat în orice anotimp, chiar și într-o scurtă excursie de week-end. Spectacolul oferit de natură ni se înfățișează în toată splendoarea sa.

Cascada însumează șase căderi de apă în trepte, fiind precedată de o serie de praguri și repezișuri. Diferența de nivel între picior și frunte este de aproximativ 5 m, punctul culminant aflându-se în sectorul mijlociu, unde înălțimea pragurilor depășește 2 m.

La baza fiecărui prag se află câte o mică marmită de eroziune, care asigură o dispersie a apei ce se aseamănă cu un voal de mireasă. Pitorescul acestei cascade poate fi valorificat turistic, prin includerea ca obiectiv de vizitat în cadrul unui traseu de drumeție către Măgura Tazlăului.

Cascadele și pragurile din punctul *La Stâncuță*.

Salba de cascade și praguri sa află imediat în amonte de confluența pârâului Peștiosu cu râul Tazlău, nu departe de pintenul stâncos de pe care legenda spune că Ștefan cel Mare a tras cu arcul pentru a găsi loc de mănăstire. Aici apar câteva ruperi de pantă severe în talveg, datorate trecerii de la faciesuri de roci mai dure la faciesuri de roci mai moi. Râul părăsește sectorul montan și intră în zona subcarpatică, deluroasă, fapt ce este confirmat de tipul de rocă și microformele de relief fluviatil asociate.

Foto. Cascade și vâltori, în punctul *La Stâncuță*

Acest areal reprezintă de fapt contactul morfologic dintre culmile muntoase estice ale munților Goșmanului și depresiunea subcarpatică . Tazlăul este un râu încă tânăr, profilul de echilibru nefiind atins. Drept pentru care eroziunea în adâncime este foarte activă, proces ce se observă în talvegul râului, prin aceste rupe de pantă concretizate prin praguri, jgheaburi, vâltori și chiar cascade, toate cu un grad ridicat de spectaculozitate.

Puhoaietele au săpat cu putere în stâncă, formând pe scurte sectoare o vale adâncă, îngustă și cu pereți verticali, prin care apa curge vijelios și formează vârtejuri, întocmi ca într-un canion. La baza pragurilor se formează bulboane adânci și înspumate, un adevărat paradis pentru cei care vin aici pentru această scăldătoare, un super jacuzzi creat de forțele naturii, cu ape răcoroase de care te poți bucura în zilele însorite de vară.

Un fenomen geomorfologic foarte interesant îl reprezintă **captarea subterană a pârâului Peștiosu**, captare care funcționează pe principiul sifonului. Insurgența pârâului Peștiosu se face la doar 20 m de confluența cu râul Tazlău și apare sub formă de sorb. Albia pârâului spre aval devine seacă, fiind părăsită în totalitate de apă, mai ales în perioadele aride. Apare în peisaj ca o "albie falsă". Resurgența apare la aproximativ 2 m distanță de râul colector și la 10 m în amonte de punctul de confluență. însă debitul este foarte redus, o parte din apă fiind pierdută prin infiltrații sau prin absorbire de către rocile argilo-marnoase din substrat.

Insurgența (foto stânga) și resurgența (foto dreapta) pâ râului Peștiosu

Din punct de vedere științific este un fenomen endocarstic, însă aici lipsesc calcarele. Pachetul de roci responsabil este de tip argilă marnoasă, o rocă avidă de apă, gonflabilă și elastică. În perioada următoare acest sifonaj va fi scurtcircuitat datorită eroziunii apelor de suprafață și a tasării patului de roci. Debitul acestui mic pâ râu subteran este influențat de anotimp și de cantitatea precipitațiilor, în perioadele secetoase abia fiind schițat un firisor de apă.

În acest areal apare o alternanță de gresii argiloase și marnoase, rezultând un relief șters. În urma ploilor puternice s-au format mici ogașe, care au detașat între ele coloane și creste, în timp ce malurile sunt afectate de alunecări și prăbușiri de teren de redusă amploare. Tabloul artistic ne sugerează un peisaj de *bad lands* (pământuri rele) desigur, la o scară mai mică.

În albia minoră sunt prezente câteva forme de eroziune diferențiată, rămase ca martori ai vechii albiei, fapt ce confirmă adâncirea permanentă a talvegului prin eroziunea în adâncime a râului. Acești martori apar sub formă de turn, arcadă, sfinx, ciupercă sau babe și prezintă atractivitate pentru vizitatori.

Foto. Martori de eroziune în albia Tazlăului în punctul "La Stâncuță"

Dintre formele de **relief antropic** care pot avea valențe turistice putem aminti *haldele și movilele de steril* de pe pantele Dealului Mare și Dealului Minei, rezultate în urma exploatărilor minereurilor de sare de potasiu.

Depozite de material steril pe versantul sudic al Dealului Mare

Tot aici se pot observa și fostele guri de mină, astăzi betonate și o movilă de pământ în cadrul depozitului de muniție (dinamită). Haldele de steril sunt impozante, fiind amplasate în imediata apropiere a fostelor guri de mină. Procesele de șiroire au condus la apariția unor rigole care prezintă tendință de adâncire continuă, motiv pentru care eventualii turiști trebuie să cunoască pericolele la care se expun.

În zona de pădure *exploatările forestiere* au condus la crearea unui relief tipic, reprezentat prin drumuri, râpe de prăbușire, șanșuri de corhănire a buștenilor, ogașe, diguri de pământ ș.a. Dintre acestea, folositoare turismului sunt drumurile forestiere care urmăresc firul văilor sau urcă în serpentine pe versanții împăduriți, ușurând deplasarea și accesul la obiectivele turistice. Aceste drumuri facilitează activități turistice diverse, cum ar fi drumeția, cicloturismul, echitația și deplasarea cu atelaje tractate de cai, anduranța cu ATV-uri, cu motociclete cross/enduro sau alte autovehicule de tip "off road". Dintre drumurile forestiere care pot fi valorificate turistic importanță majoră prezintă cele care urmăresc firul pâraielor Peștiosu, Brusturatu, Limpegioru, Șoimu, Geamăna, Cristea, Bofantău, Comarnic, Vulpea și Galeru. Unul din cele mai importante drumuri este cel care pătrunde pe Valea Geamăna, după care urcă în serpentine pe la est de Plaiul Floaca și coboară apoi în satul Bolătău din comuna Zemeș. Este așadar un drum forestier, foarte bine întreținut, care leagă localitatea Tazlău de orașul Moinești, fiind de altfel și singurul care taie munții Goșmanului către vest.

Acțiunile militare desfășurate în cel de-al doilea război mondial au generat forme cu încărcătură culturală, istorică și turistică. Pe plaiul Goșmanului încă se pot vedea urme de beciuri și depozite de muniții, care pot trezi curiozitatea turiștilor. Peisajul tazlăoan este întregit de urme ale unor așezări fortificate, șanșuri și drumuri, care se pot vedea pe Dealul lui Andoni, Dealul Căramidăriei, Dealul Fluturelui, Obcina Sârghina și Dealul Cetățuia (azi în satul Frumoasa, comuna Balcani). Aceste vestigii arheologice capătă funcție culturală, întrucât sugerează legătura strânsă care exista în trecut între comunitățile umane și relief.

Prezența acestor situri cu încărcătură arheologică crează o serie de oportunități educaționale și turistice, fapt care poate sprijini turismul arheologic, turismul cultural-istoric și tursimul geodidactic.

Relieful de construcție biogenă (bioconstrucție) cu atractivitate turistică în peisaj este reprezentat prin microforme construite de viezuri, în punctul cunoscut

sub numele de Stâncă Bursucilor sau Stâncă lui Ștefan cel Mare. Aici se poate observa o adevărată microtopografie a scoarței terestre, legată de edificarea excavațiilor și vizuinilor de bursuci ca microforme de relief specifice.

Foto. Guri de intrare în vizuini de bursuci

Valorificarea formelor de relief amintite se poate face prin drumeție, ecoturism, turism de aventură, turism științific sau turism cultural-educativ.

În vederea localizării obiectivelor **morfo-turistice** se impune elaborarea hărții geoturistice, care are rolul de a comunica turiștilor informații geoștiințifice și turistice. O primă etapă presupune inventarierea și evaluarea geositurilor din teritoriu pe baza cercetării în teren, urmată de cartarea aspectelor geologico-geomorfologice, executarea de schițe geomorfologice și de fotografii sugestive. În ultima etapă sunt selectate geomorfositurile relevante turistic, se stabilesc formele de valorificare turistică și de management și se întocmește efectiv harta. Elementele hărții (geografice, geologice, geomorfologice, turistice) trebuie să ofere informații relevante turiștilor, harta geoturistică fiind un instrument în educarea ecologică a acestora, pentru orientarea în teren, pentru interpretarea naturii și pentru cunoașterea valorilor geologico-geomorfologice ale spațiului tazlăoan. Harta trebuie să facă parte din bagajul oricărui turist care practică activități de tip out-door (drumeție, cicloturism, horse riding, turism de aventură).

În ce privește potențialul **biogeografic**, amintim că pe raza comunei Tazlău se întinde Situl NATURA 2000 ROSPA0138 Piatra Șoimului-Scorțeni-Gârleni, arie

naturală protejată de interes avifaunistic. Aceasta ocupă atât suprafețe de pădure cât și de pășuni și fânețe și a fost declarată pentru protecția a 18 specii de păsări de interes comunitar. Printre cele mai importante sunt speciile cuibăritoare precum: *Aquila pomarina* (acvilă țipătoare mică), *Crex crex* (cristel de câmp), *Caprimulgus europaeus* (caprimulg), *Falco peregrinus* (șoim călător), *Emberiza hortulana* (presură de grădină), *Ficedula parva* (muscar mic), *Ciconia nigra* (barza neagră) dar și cele rezidente sau aflate în pasaj.

Aria de protecție specială avifaunistică ROSPA0138 Piatra Șoimului - Scorțeni - Gârleni se desfășoară în proporție de cca 55% pe teritoriul județului Neamț, reprezentând 20.595 ha și în proporție de 45% pe teritoriul județului Bacău - cca 16.850 ha (conform <http://ananp.gov.ro/piatra-soimului-scorțeni-garleni/>).

În pădurile Tazlăului este bine reprezentată fauna terestră, care prezintă interes atât conservativ cât și cinegetic: ursul, cerbul carpatin, căpriorul, vulpea, pisica sălbatică, mistrețul și bursucul sau viezurele. Dintre mamiferele mici semnalăm jderul de copac, veverița, pârșul și iepurele de câmp. Avifauna este reprezentată de numeroase specii de păsări, multe dintre ele fiind ocrotite de lege: cocoșul de munte, buha, cucuveaua, gaia, eretele, cărămidarul, pițigoii cucuiat, pițigoii de munte, barza albă, barza neagră ș.a. Fauna acvatică este reprezentată de pești de talie mijlocie și mică, pe cursul superior al Tazlăului înnotând încă păstrăvul de munte. Flora este reprezentată prin numeroase specii de graminee și plante cu flori. Cea mai mare parte a plantelor cu flori fac parte din categoria *plantelor medicinale*: mușețelul, barba ursului sau coada calului, lumânărica, păpădia, traista ciobanului, urzica, sunătoarea sau pojarnița, mierea ursului etc. Pădurilor de foioase și de amestec le sunt specifice feriga și mușchiul, potențialul pădurilor fiind întregit de multiple specii de ciuperci comestibile. Pe terasele joase ale Tazlăului și a afluenților săi și în lunca pârâului Racila s-au dezvoltat pălcuri de sălcii, arin, plop, stuf și papură. În ultimii ani pe fânețele și terenurile arabile din zona deluroasă a Tazlăului s-a stabilit o populație destul de numeroasă de fazan.

Pădurea de pin și tisă. În partea vestică a satului se află Dealul Minei/Dealul Mare (Dealul Miclea). Acesta se desprinde din Măgura Tazlăului sub forma unei culmi orientate pe direcție N-S și apare în relief ca o cetățuie naturală, încadrată pe trei părți de versanți abrupti. Pantele sale sunt învelite de o frumoasă pădure de pin și tisă, deosebit de valoroasă în plan peisagistic, dar nevalorificată turistic.

Atractivitatea acestei păduri care acoperă versanții estic și sudic și valoarea speciilor componente (tisă, pin, enupăr, stuf ș.a.) contrastează puternic cu versantul vestic, puternic cicatrizat de acțiunile miniere din anii de "glorie" ai fostei mine potasice. Aceste movile de material steril dau imagini dezolante, fiind afectate de ogașe și torenți, rar fiind văzut câte un arbust sau fir de iarbă. Este motivul pentru care această arie necesită măsuri de ecologizare, una din primele măsuri salvatoare fiind încadrarea în categoria ariilor naturale protejate.

Foto. Pădurea cu tisă - versantul estic, Dealul Mare

Pădurea de mesteceni. Tazlăul ascunde o comoară naturală foarte puțin cunoscută și apreciată. Este vorba despre Pădurea de mesteceni. Această veritabilă "pădure de argint" se întinde pe o suprafață de aproximativ 20 de hectare și este situată pe dealul Chetronia, la poalele căruia se află mănăstirea. În mijlocul acestei păduri se împletesc exemplare de fag, brad și molid, iar lumina soarelui care străpunge coroana copacilor creează un joc uimitor de culori, transformând acest loc într-o adevărată oază de liniște și frumusețe.

Pare că Sfinții din munții Tazlăului au pictat, acolo în Rai, un tablou divin, pe care l-au dăruit apoi satului. Aceste lumânări sfinte ale pădurii veșnic albe, luminează noaptea mănăstirea ștefaniană, străjuind drumul călătorului în cea mai

plăcută mare de frumos a cerului Tazlăului. Este locul unde viața parcă o ia de la zero iar lumea se deschide spre poezie, constituind o frumoasă sursă de inspirație pentru pasionații de fotografie și pictură, datorită jocului uimitor de culori. Călătorul se poate încărca cu energie din plin și poate admira bolta cerului printre mesteceni. La poalele dealului Chetronia stă de veghe mănăstirea ștefaniană.

Foto. Codrii de argint - Dealul Chetronia

Alături de pădurea de tisă, pădurea cu mesteceni sau Pădurea argint de pe Dealul Chetronia este o altă comoară naturală a Tazlăului care trebuie protejată și valorificată din punct de vedere turistic.

În concluzie, cele două păduri, comori neprețuite ale Tazlăului, ar putea fi un loc minunat pentru ecoturism. Prin conservarea acestor zone, putem asigura supraviețuirea speciilor de vegetație, floră și faună care trăiesc aici și putem oferi turiștilor o experiență unică în mijlocul naturii. Trecerea acestor areale în rândul ariilor protejate ar fi o soluție viabilă pentru a asigura protecția și conservarea acestor nestemate naturale.

Factori naturali de cură. O schițare sintetică a principalilor factori de cură scoate în evidență: apele minerale, bioclimatul, aeroionizarea și plantele medicinale. Acești factori, deși sunt caracteristici regiunii tazlăoane, necesită instalații sau amenajări pentru utilizare și captarea izvoarelor minerale, dublate de păstrarea, conservarea și protejarea pentru o cât mai îndelungată utilizare, în concordanță cu principiile dezvoltării sustenabile și durabile a zonei.

Resurse turistice legate de apele minerale. Majoritatea izvoarelor minerale din spațiul rural tazlăuan sunt captate, însă nu sunt amenajate și protejate corespunzător.

Apele sunt din categoria celor clorurate sodice, sulfuroase, sulfatate și feruginoase. În unele cazuri, sursele minerale sunt cel puțin similare cu sursele de peste hotare și pot fi utilizate în terapia profilactică, curativă și recuperatorie.

Ivirile la suprafață ale izvoarelor sărate indică prezența în partea superioară a stratelor de rocă a unui masiv salifer, evidențiat pe linia Tazlău-Schitu Frumoasa-Cucuieti-Solonț-Moinești. Situate în locuri greu accesibile, utilizarea acestor captări este limitată la o folosință locală, fiind de utilitate sătească, fapt cauzat și de relativa apropiere a salinei de la Târgu-Ocna. Există și câteva izvoare de ape sulfuroase ivite la poalele Măgurii Micii a Tazlăului, uneori puțin sărate, la care se adaugă o serie de izvoare feruginoase. Acestea sunt numite de către localnici borvizuri sau borghizuri.

Interesul pentru studierea izvoarelor sărate din județul Neamț s-a intensificat în ultimile două decenii, fiind efectuate atât studii în teren cât și cercetări arheologice în siturile legate de exploatarea slatinii. Astfel, date importante despre compoziția chimică a acestor izvoare le avem din studiile efectuate de câteva grupuri de cercetători în anii 2000: *Cercetări sistematice asupra izvoarelor de apă sărată din Moldova. Bilanțul explorărilor din anii 2004-2007, efectuat în special în județul Neamț*, în Memoria Antiquitatis (Olivier Weller, Robin Brigand, Marius Alexianu), *Cercetări etnoarheologice asupra izvoarelor de apă sărată din Moldova subcarpatică* (Marius Alexianu, Olivier Weller, Robin Brigand, Roxana-Gabriela Curcă), *Sarea, timpul și omul*, Ed. Angustia, Sfântu Gheorghe, 2006.

Primul și cel mai sărat dintre izvoarele sărate se află în punctul **Neagra** (coordonate matematice: 26° 26' 58" E, 46° 41' 01" N). Acest izvor se află în pădure, la capătul Văii Neagra, la o distanță de aproximativ 5 km de Tazlău.

Izvorul este captat într-un buduroi de brad, puțul având o adâncime de 1,20 m și diametrul de 0,88 m. Cu o salinitate de 165 g / l NaCl, este printre cele mai sărate izvoare din județul Neamț. La aproximativ 5 m în aval izvorăște un alt izvor, necaptat însă. Slatina de aici este utilizată în principal pentru conservarea cărnii, slăninei, brânzei și legumelor. Concentrația era apreciată ca suficientă în momentul în care un ou proaspăt pus în slatină plutea la suprafață.

O altă utilizare este legată de stropirea furajelor și tratarea reumatismului la genunchi. În trecut, la aproximativ 200 m mai jos de izvor, pe terenuri mai netede, se producea huscă în cazane de metal suspendate pe bare metalice lungi.

Cercetările de suprafață efectuate aici au scos la iveală câteva fragmente

ceramice specifice epocii moderne și Evului Mediu târziu, ceea ce sugerează că este o captare mai tânără.

Foto. Captarea izvorului de slatină din punctul Neagra

Ținând cont de bogatul context arheologic al zonei și de prezența în apropiere a izvorului Slătioara, mult mai vechi, se impun cercetări arheologice mai ample, care ar putea recrea tabloul istoric al izvoarelor sărate din regiune.

Izvorul de la *Slătioara* (coordonate GPS: 26° 27' 04" E, 46° 41' 22,9" N) este situat la o altitudine de 526 m, în amonte de pârâul Slătioara și la o distanță de cca 4 km sud de Tazlău, într-o zonă cu pădure tânără. La 2 m distanță (înspre sud-est) se află un pârâu cu apă dulce, fapt destul de bizar în contextul cunoscut.

Buduroiul în care este captat izvorul este de același tip ca cel de la Neagra, cu un diametru de 0,80 m și o adâncime de cca 80 cm. Ca și la Neagra, buduroiul prezintă o deschidere pătrată care înlesnește intrarea apei în puț și o tăietură mica în partea de sus, care permite evacuarea apei în caz de prea plin. Analizele chimice efectuate în anul 2005 au indicat o salinitate de 150 g/l NaCl, fiind de asemenea un izvor foarte sărat. Imediat în aval de izvor există un mic monticul de argilă amestecată cu pietre și litieră (2 x 1,50 m). Aici au fost observate câteva fragmente ceramice preistorice specifice culturii Cucuteni (fazele A și B), Hallstatt șateva fragmentși din cultura Criș. Cercetătorii nu au identificat nici un brichetaj, deși la

baza sudică există un mic nivel de argilă care cuprindea câțiva cărbuni de lemn (prin datare cu ^{14}C , s-a stabilit că aparțin mileniului I î.Hr, anii 390-190). Un mic sondaj efectuat în acest punct ar permite stabilirea tehnicilor și a cronologiei de exploatărilor.

Foto. Captarea izvorului de slatină din punctul Slătioara

Siturile cucuteniene descoperite pe teritoriul satului pot fi puse așadar în strânsă legătură cu aceste două puncte de exploatare a slatinii. Chiar dacă în proximitatea lor nu au fost descoperite așezări permanente, cu siguranță că au avut o influență majoră asupra așezărilor, uneori fortificate, cum este cea de pe dealul Cetățuia. Aceasta, alături de așezarea de înălțime de pe dealul Miclea, controlau accesul spre izvoarele sărate. O astfel de organizare în teritoriu a acestor așezări impune noi cercetări arheologice în zonă, care cu siguranță ar aduce noi descoperiri și interpretări.

La începutul secolului XX, cele două izvoare de apă sărată erau încă exploatare cu scopul obținerii de huscă, fiind încă proaspete în memoria colectivă. Așa este cazul izvorului de la Neagra, unde pe un teren mai plat aflat la capătul drumului ce duce spre izvor, unde mai multe grupuri produceau sare cristalizată. Sarea se obținea prin fierberea apei în cazane de 50-80 l umplute cu slatină și realimentate permanent cu apă sărată, până la obținerea cantității de sare dorite. Mecanismul de ardere era

constituit din două bare de fier dispuse paralel, susținute de blocuri mari de piatră pe care era așezat cazanul, vatra de foc fiind dispusă între bare. Acest procedeu de obținere a sării a dispărut, fapt ce a antrenat în mod natural și dispariția termenului de huscă din limbajul comun. Sarea sub formă de pulbere obținută din slatina celor două izvoare era vândută sau se făcea troc pentru diverse produse cu negustorii evrei din orașele Bacău, Buhuși și Piatra Neamț sau din satele de pe Valea Bistriței.¹⁹⁵

Un alt izvor important mai ales prin ecoul istoric este cel de la **Mironești**, cunoscut și sub numele de **Izvorul Puturos** (vezi foto). Acest izvor cu ape sulfuroase și puțin sărate este situat la vest de sat, într-o zonă bine împădurită de la poala nordică a Măgurii Mici, pe malul drept al Tazlăului, în punctul *La Borghiz*.

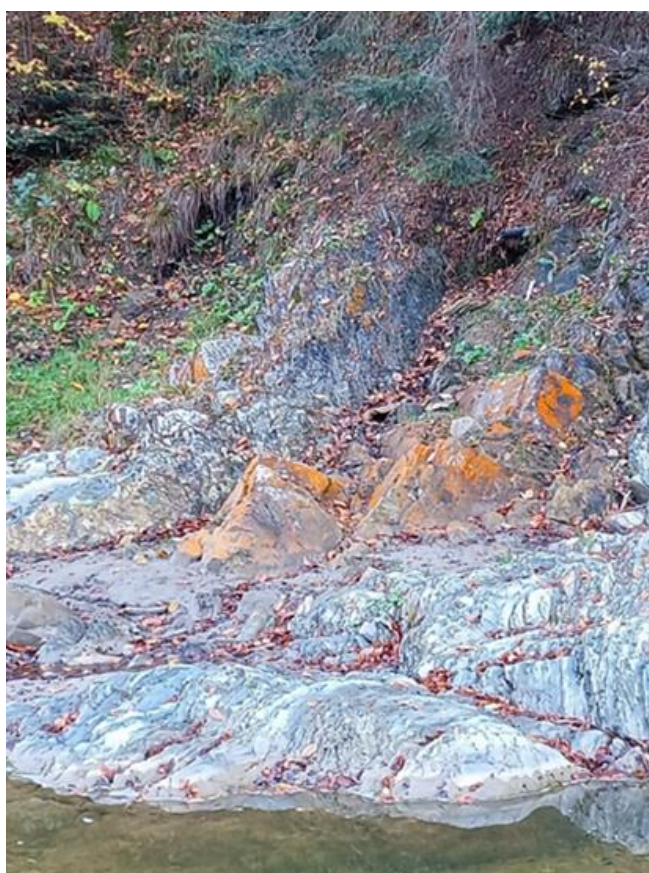

Foto. Izvorul mineral din punctul La Borghiz - Mironești

Preocupările științifice cu privire la acest izvor sunt mai vechi, datând chiar de la jumătatea secolului al XIX-lea. Aflăm că primele cercetări și analize chimice ale apelor au fost realizate în 1856 de către doctorul Th. Steinner, la inițiativa Comitetului sanitar al Moldovei. Omul de știință a dorit să stabilească eficiența

¹⁹⁵ Marius Alexianu, Olivier Weller, Robin Brigand, Roxana-Gabriela Curcă, *Cercetări etnoarheologice asupra izvoarelor de apă sărată din Moldova subcarpatică*, pag. 163

terapeutică a acestor ape. Al doilea set de analize datează din 1888, fiind efectuate de către prof. Petru Poni, întemeitorul școlii românești de chimie. Noile analize au pus încă o dată în evidență calitățile de excepție ale apelor de la Tazlău. Deși apele sale nu sunt captate într-o structură specifică, acestea sunt încă utilizate la tratarea bolilor de stomac. Debitul este foarte redus și inconstant, prezentând variații de la un sezon la altul. Cu toate că fac parte din clasa apelor alcaline-sodice-salifere și bicarbonatate, debitul redus înregistrat reduce șansele exploataării acestora în vederea obținerii de venituri consistente.

Totuși, analizele chimice ale apelor acestor izvoare au semnalat faptul că fac parte din clasa apelor alcaline-sodice-salifere și bicarbonatate, conținutul acestora fiind analog cu al apelor minerale din stațiunile celebre ale vremii: Bad Ems (Germania), Gleichenberg (Austria) și Royat (Franța), Slănic Moldova. Analizele efectuate de P. Poni în anul 1888, au indicat 10 g/l NaCl din 13 g/l mineralizare totală. Izvorul apare menționat pe harta geologică (L-3541-D) și în Dicționarul județului Neamț (Ghiorghiu, 1895, p. 365-366): *"Tazlău, ape minerale, situate pe moșia satului, în com. Taslău, plasa Bistrița, pe malul drept al p. Taslău, la poalele dealului Măgura Mică. Înălțimea desupra nivelului mării a acestor izvoare e de 430 metri. Izvorul principal (fiind-că sunt mai multe), se află la 2 km spre N-V de mănăstirea Taslău. Cea d'ântâiu analiză calitativă a acestor ape s-a făcut de d-l Dr. Beniath, și aprobată de consiliul medical superior, după stăruința D-lui M. Adămescu, prefectul jud. Neamțu pe-atunci (și acuma primar al urbei Piatra); din acea analiză se constată că acele izvoare fac parte din clasa apelor alcaline-sodice-salifere și bicarbonate; conținutul lor este analog cu al apelor minerale de la Slănic, Ems, Royat, Gleichenberg.*

A doua analiză s'a făcut de d. P. Poni, care a găsit în 1000 grame de apă: clor 6,2827; iod urme; anhidrită sulfurică: 0,0187; anhidrită carbonică totală: 0,6096; hidrogen sulfurat: 0,0033; anhidrită silicică: 0,0090; oxid de calciu : 0,1680; oxid de stronțiu: 0,0029; oxid de magneziu: 0,073 ^ > oxid de fer: urme; natriu: 5 ,0 1 6 5; litiu : 0,0002; substanțe fixe în stare de sulfați, calculate: 13,1230. Aceste substanțe d-1 Poni le grupează ipotetic în modul următor: clorură de sodiu: 10,2160; clorură de litium: 0,0012; clorură de magneziu: 0,1100, carbonat de calciu: 0,2794; carbonat de magneziu: 0,0563; carbonat de fer: urme; sulfat de calciu: 0,0280; sulfat de stronțiu; 0,0051; anhidrită silicică: 0,0090 (suma substanțelor fixe:

10,7050; anhidrită carbonică în bicarbonați: 0,1524; anhidrită carbonică liberă 0,3048; hidrogen sulfurat: 0,0033. Calculându-se gazurile la volume, s'a găsit că 1 litru de apă minerală cuprinde: anhidrită carb. liberă 1 54 CC, hidrogen sulfurat 1 67). Terenurile aparțin grupei terțiare; isvorul iese dintr'un chist argilos care formează malul stâng al pârîului, apa se adună într'o es-cavațiune la malul pârîului Taslău. Proprietățile fizice și chimice sunt următoarele: apa este limpede, incoloră, cu un miros de hidrogen sulfurat și cu un gust sărat, temperatura 14,5^o C. Apa degajează puțin gaz compus din anhidrită carbonică, hidrogen sulfurat și o hidrocarbură. Densitatea determinată de d-1 Poni este egală cu 1,0082 la temperatura 17° C. Hârtia de turnesol este înroșită ceea ce indică o reacțiune acidă. Aceste ape sunt bune contra reumatismului, accidentelor secundare și terțiare sifilitice și contra diferitelor eczeme (v. Buletinul Soc. de Med. și natur. Iași, A. II, No. 6, 1888, P. Poni; idem studiu ap. miner, din județ, de Dr. Al. Șaab-ner Tuduri; idem. Dr. D. Cante-mir, Asachi A. III).

Pătrunderea influenței occidentale în Moldova secolelor XIX-XX atinge și Tazlăul, fapt confirmat de publicarea primelor studii care includ și apele sulfuroase din regiune, cu referire la tipul de ape minerale și la efectele curative asupra stării de sănătate. Se dorea încă din secolul trecut ca proprietățile curative ale apei izvoarelor minerale din grupul izvoarelor sodo-sulfuroase, a celor feruginoase și carbosulfatate să fie puse în valoare. Dovadă în acest sens stă Adresa nr. 86289 din dec. 1934, înaintată Direcției Serviciului Balneo-Climateric din cadrul Ministerului Sănătății de către Comisia locală balneară, prin care se aduc suficiente argumente în favoarea declarării Tazlăului ca localitate balneo-climatică, cuprins pe care îl prezentăm în rândurile ce urmează:

„STAȚIUNEA BALNEARĂ TAZLĂU, JUD. NEAMȚ,

Către

DIRECȚIA SERVICIULUI BALNEO-CLIMATERIC - MINISTERUL SĂNĂTĂȚII, BUCUREȘTI -

La ord. Dvs. nr. 86289 din Dec. 1934, avem onoarea a vă comunica următoarele:

După aprobarea constituirii Comisiei locale balneare transmise prin adr. Dvs. nr.31005 din 2 iulie 1934, într-o ședință specială, numita comisie, a luat în dezbateră modalitatea organizării și a funcționării Stațiunii Balneare - Tazlăul - care pentru prima oară a căpătat aprobarea oficială de a funcționa în această îndelung așteptată calitate prin Dec. Ministerială nr. 11030 din 29.I.1934.

Comisia ascultând povața d-lui profesor. Dr. Mironescu, îndrumătorul nostru în

această materie, în unanimitate a decis ca pe sezonul anului 1934, să nu se facă nici o înștiințare, nici o invitație, nici un fel de propagandă oficială, care să atragă în vr-un fel publicul, întrucât mai înainte de toate, trebuie selectate, amenajate și pregătite locuințele sătenilor, în așa fel încât, să corespundă cât mai mult cerințelor și prescripțiilor igienice pentru ca nu cumva printr-o grabă nejustificată, prin lipsa confortului strict necesar și printr-o condamnabilă neglijență, să se compromită din capul locului - o instituție care deabia începe a lua ființă, interesul localității fiind de a impune tocmai printr-o organizare evolutivă a satului, prin educarea sătenilor și îndrumarea lor, către o viață cât mai confortabilă și cât mai igienică. Suntem prin urmare în perioada de organizare - stăruim să cointereseăm locuitorii cu case mai arătoase, prevăzute cu ferestre mobile, cu dușumele, cu intrări separate, cu grădini de flori și cu împrejmuiri împodobite și curate, stimulăm în măsura posibilităților materiale, pe toți acei care năzuiesc și au încredere în opera economică, pe care vrem să o înfăptuim, ca să-și pregătească și să-și preschimbe încăperile, îndrumăm și determinăm gospodăria comunală și județeană către o evidentă activare în repararea șoselelor, podurilor și a legăturilor prin gara Roznov, ce cele două centre urbane din apropiere - Bacău și Piatra N. lucrări care nu s-ar fi putut efectua, dacă onor comisia superioară balneo-climatică nu ar fi decretat în prealabil Tazlăul ca stațiune balneară. -

Tot în cadrul acestor pregătiri, prin stăruința și ajutorul material oferit de Dl. prof. Dr. Mironescu, stațiunea a închiriat de la ONSF prin licitație publică, terenul rezervat pentru sport și exerciții fizice, teren care deasemeni trebuie amenajat și prevăzut cu un număr oarecare de bănci, scaune și un cânt de simplu pavilion de adăpost, spre a servi drept parc al stațiunii.

În măsura puterilor noastre, ne vom da deasemeni osteneala ca să obținem de la Ministerul Industriei, cel puțin un drept provizoriu de folosință a apelor minerale sulfuroase-sodice cât și a apelor feruginoase, care țîșnesc abundent la suprafața pământului și de care din vremuri de demult oamenii localnici și cei veniți din alte părți s-au folosit, conf. unui obicei și a tradiției, de care Tazlăul ca localitate balneară oficial recunoscută nu se mai poate folosi deacum înainte. Neapărat ca după obținerea acestui drept de provizorie folosință, vom dispune o cât mai igienică pregătire și utilizare a băilor de puțină, după indicațiile Dvs., după prescripțiile regulamentare și sub stricta supraveghere a dlui. Prof. Dr. Mironescu, pînă atunci noi vrem să muncim cu răbdare și sistemă.

Deaceia încă dela început am intervenit la onorata comisie superioară balneară, ca să declare Tazlăul și ca localitate climatică, întrucât e foarte greu, ca noi să oprim pe vizitatorii care vin pentru liniște, legendara frumusețe a naturii și inhalării de aer ozonizat de cele 17 mii ha. de conifere din această regiune și să le atragem atenția, că Tazlăul e numai stațiune balneară iar nu și climatică. -

Lumea vine vara la Tazlău și pentru băile de pucioasă și pentru încântătoarea dărnicie a naturii, vine de mai bine de 60 ani, încă de când mai era în ființă mănăstirea Tazlăului, cu

arhondaricuri¹⁹⁶ și chilii mănăstirești. După ce a ars în 1879 și s-a pustiit acest locaș sfânt zidit de Ștefan cel Mare în anul 1496, desigur că găzduirea vizitatorilor a devenit tot mai grea, lumea care venea totuși din Piatra N., Bacău, Roman ba chiar și din Iași, ca și acum se adăpostea în casele mai răsărite ale sătenilor, - locuințe desigur puține și improprii și lipsite de confort. -

Chiar în aceste înapoiate condiții, socotim că în fiecare vară, cu toate că nu s-a ținut niciodată nici un control, se perindă în Tazlău cam între 150-200 de oameni în afară de vigiliaturişti sau excursionişti în trecere. ¹⁹⁷-

Vizitatorii Tazlăului, în vara anului 1934, cu toate că s-a declarat această localitate Stațiune balneară, nu au putut fi supuși după cum am arătat la obligațiunile prevăzute de lege și regulamentul instituțiilor balneo-climatice, deci nu au fost impuși nici de comună nici de stațiune, la nici un fel de contribuție sau taxă, deci de moment ce suntem în perioada de început și de organizare, mai bucuroși am fost că vizitatorii s-au mulțumit cu tradiționalul lor obicei, de ași căuta fiecare camere și ași procura hrana necesară, după mijloacele lor proprii, în vreme ce comisia locală de conducere a stațiunii, a stăruit și a reușit să obțină îmbunătățiri apreciable. -

Datorită stăruinței membrilor din comisia locală, 41 de camere ale sătenilor vor putea fi puse poate chiar pentru sezonul viitor spre folosința vizitatorilor, desigur în condiții modeste dar acceptabile din punct de vedere igienic și gospodăresc, câțiva dintre gospodari și va dintre gospodari accep prin adausuri de camere, alții și-au amenajat anumite bucătării de vară, alții și-au procurat lămpi, căni, lighene etc. totuși ne mai trebuie încă o serie de investiții care cer timp și stăruință din partea noastră. -

Sătenii vor activa cu cel mai mare interes la programul rapid și evident al stațiunii, și vor participa cu toată convingerea avantajilor materiale pe care nu toți le întrevăd încă - atunci când va fi gata și va intra în funcțiune "Sanatoriul" adică o casă de odihnă, pentru cei ce vor avea nevoie de climă, apele și liniștea Tazlăului, o construcție de cca. 20 camere ridicate în condiții de igienă și estetică agreabilă de către Dl. prof. Dr. Mironescu, dar care nu o terminăm din lipsă de fonduri. -

Desigur că acest sanatoriu va constitui un centru de preferință pentru publicul vizitator și prin însăși funcționarea sa va interesa pe unii dintre săteni cu diverse aprovizionări, iar pe alții prin cererea de locuințe cât mai numeroase și cât mai convenabile.

Se speră că chiar în vara anului 1935, această insituție își va deschide porțile, și această operă va constitui din partea dlui. Prof. Dr. Mironescu cel mai înălțător omagiu pe care l-a adus Tazlăului său scump - satul său natal - de care nu s-a despărțit niciodată. -

Pînă în prezent publicul vizitator al localității noastre era alcătuit în bună parte din oameni cu o situație materială modestă, căutând localitatea tocmai spre a se folosi de

¹⁹⁶ Arhondaric - clădire sau aripă de clădire situată într-o mănăstire ortodoxă și, care este rezervată primirii oaspeților și pelerinilor.

¹⁹⁷ Vigiliaturist, vilegiaturist – persoană care se află în vilegiatură, ocazional, sezonier.

avantajele ei, cu xxxx cheltuieli modeste. Un număr restrâns are reprezentat prin preoți, învățători, din împrejurimi, profesori de liceu, avocați, funcționari de la oraș, majoritatea fiind alcătuită din mici comercianți, agricultori, dar cu deosebire muncitori salariați de la fabrica textilă din Buhuși, care cu deosebire după rasboi, vin la Tazlău unde unii din ei fac câte o serie de băi sulfuroase, desigur practicate în condiții cât se poate de mizerabile, iar alții pentru un reapaos în atmosfera rustică și liniștită a muntelui. -

Noi credem că pe viitor, vom putea oferi acestor oameni bolnavi, obosiți și lipsiți de mijloace, o viață mai omenească și mai igienică, în schimbul aceluiași sacrificii materiale pe care le pot ei să și le îngăduie, iar pe lângă dâșii vom putea atrage oameni mai cu dare de mână, care caută o viață confortabilă, doritori de o izolare vremelnică, departe de vârtejul lumii. -

Cu această operă, noi nu am vrea decât să continuăm obiceiul de a veni lume în timpul verii la Tazlău, așa cum venea odată în această localitate, până în anul 1879, când au ars după cum arătat locuințele și așezămintele mănăstirești. Până atunci boierii din Bacău, ... și chiar din Iași, găzduiți în chiliile călugărilor petreceau verile în preajma codrilor de brazi, așa cum obișnuiesc vizitatorii de azi să se repauzeze în cuprinsul celorlalte mănăstiri din jud. Neamț, Agapia, Vărativ, M-rea Neamțului, Secu, Sihăstria, cu deosebire că la mănăstirea Tazlăului, făceau și, băi sulfuroase, și ba mai mult, ani de-a rândul, vizitatorii Tazlăului, aveau între dâșii și un fel de medici balneologi, cum era Dr. Batcu, Pastia și alții - medici din Iași - din îndemnul cărora, răposatul prof. Poni de la Universitatea din Iași, a făcut analiza apelor minerale din localitate, publicând rezultatele în Buletinul localității de medicină naturalistă din Iași în anul 1888 - compoziția acestor ape atât de bogate în sulf, fier și sare, pretându-se la tratamentul reumatismului, și a complicațiilor sale, bolilor de piele, cât și la o serie întreagă de afecțiuni ginecologice. -

După cele arătate de noi, Tazlăul - ca stațiune balneară, ar putea fi a doua stațiune din Moldova, cu ape minerale sulfuroase-sodice și feruginoase, unde xxxxxxxx¹⁹⁸ reumatismale, bolile de piele și bolile femeiești - după părerea medicilor și-ar găsi tratamentul balnear, adecvat, căci în afară de băile dela Strunga, alte instalații de băi sulfuroase nu există în această parte a țării, iar din punct de vedere climatologic, Tazlăul este așezat pe valea râului cu același nume, orientată dela Apus spre Răsărit, mult mai largă și mai expusă la soare decât Slănicul. -

E o localitate așezată în inima unui masiv codru de zeci de mii de hectare, amintind prin configurația sa geografică de blînda și cucernica a Manastirii Putna, deci se înțelege de la sine, că constituie localitatea ideală unui vazduh liniștit, înșorit

Deaceia noi încăodată insistăm pe lângă onor. Comisia balneo -climatică superioara, să declare Tazlăul și ca localitate climatică căci nu-i vinovată întru nimic această minunată făptură dumnezească, dacă vechiul nostru serviciu de meteorologie al Țării Românești, nu posedă nici date nici studii asupra acestei localități.

¹⁹⁸ xxxxxxxx – face referire la boli, afecțiuni. Eroare de tipar

În rezumat: Comisia balneară locală a Tazlăului dela data când s-a declarat localitatea ca stațiune balneară, să ... în plină activitate de organizare ca stațiunea conf. prescripțiunilor legale și regulamentelor speciale.

În evita orice publicațiune sau propagandă, spre a nu produce printre vizitatori decepții așa cum s-au produs în alte părți printr-o grabă fără rost și chiar dăunătoare unui început de operă economică, care cere multă prudență și asiduitate.-

Comisia locală balneară, intervine respectuos și cu acest prilej pe lângă onor. comisie superioară balneo-climatică, cu rugămintea ca stațiunea balneară Tazlăul, să fie declarată și stațiune climatică, caci în nici un chip această localitate nu poate să fie considerată numai balneară fără a fi și climatică, întrucât în localitate se deschide în curând sanatoriul dlui. Prof. Dr. Mironescu, cu spații destinate unui loc de odihnă, care va funcționa în tot timpul anului, nu pentru bolnavi, cât pentru acei care au nevoie de atmosferă pură, de imensele păduri de brad din împrejurimi, de repaus în sânul unei naturi de o frumusețe impresionantă, de exerciții fizice și turistice ce se pot practica înspre Apus până în varful Geamănului, care străjuiește Ghimeșul și Palanca și tot înspre Apus până dincolo de culmile Tărhăușului și ale Bolohănișului, și țările Gurghiului, trecând plaiurile Haosului și ale Goșmanului se pot călca înălțimile Tarcăului și ale Bicazului pînă la uriașele coaste de stîncă ale Ceahlăului.

Acesta-i Tazlăul geografic și climatic, despre care institutul meteorologic, sesizat de noi conf. dispozițiunilor legii balneare, ne-a răspuns după cum v-am comunicat că nu are nici o cunoștință și nu poate să ne dea nici un referat..... . -

Comisia balneară locală a intervenit pe lângă Dl. prof. Dr. Mironescu să binevoiască a-și lua însărcinarea și domnia sa a acceptat ca în acest interval de organizare și pregătire să alcătuiască în conformitate cu dispozițiunile regulamentare o broșură în care să se oglindească trecutul și prezentul Tazlăului, axându-se în mod real și fidel, proprietăților terapeutice ale apelor minerale din grupul izvoarelor sodo-sulfuroase și a celor feruginoase, carbosulfatate, lucrare urmărită de mult de d-sa. în colaborare cu dl. ”

Din nefericire, nepăsarea și timpul au șters istoria și valoarea terapeutică a acestor izvoare. Redescoperirea și valorificarea lor nu poate să aducă decât avantaje comunității.

2.2. Resursele turistice de natură antropică (Potențialul turistic istoric și cultural)

2.2.1. Obiective turistice de natură religioasă și istorică, monumente de arhitectură ca atracții turistice

Monumente istorice de arhitectură de interes național. Ansamblul mănăstiresc de la Tazlău. În apropierea confluenței pârâului Peștiosu cu râul Tazlău

se află mănăstirea fortificată, ctitorie a domnitorului Ștefan cel Mare (secolul al XV-lea). Ansamblul este clasat ca monument istoric de arhitectură de interes național, de clasa A (Cod LMI, NT - II - A - 10706). Conform RAN (Repertoriul Arheologic Național) ansamblul mănăstiresc este înregistrat ca sit arheologic (Cod RAN: 124625.01., categorie: structură de cult, componente sit: biserică, Zid de incintă, Turn de pază, Turn clopotniță, Mormânt, Clădire, Cronologie: Epoca medievală / sec. XV - XVI, sec. XV, sec. XVI, sec. XVIII - XIX).

Biserica se află în mijlocul incintei fortificate a complexului monastic și a fost zidită, așa cum amintește pisania, așezată în dreapta ușii de la intrarea în pronaos, între anii 1496- 1497: ¹⁹⁹

„ІѠ ШТЕФАН ВОЕВОДА ВЪЖІЕЮ МЛСТІЮ ГПДРЪ
 ЗЕМАН МОЛДАВСКОН, СЪНЪ БОГДАНА ВОЕВОДН. СЪЗДА
 СЪН ХРАМ ВЪ НМѢ ПРѢСѢТѢИ КЦИ И ЧѢТАГО ЕА
 РОЖДЕСТВА. БЫТИ ВЪ МОЛВЪ СЕВѢ И ГЖДА СВОЕН
 МАРІИ. И СНОМ ЕГО АЛЕЖАНДРЪ И БОГДАНЪ. ИЖЕ
 И СЪЗДАТИ НАЧАС. ВЛѢТО ЗД. МЕСЦА ЮЛѢ. И СЪ-
 ВРЪШИС. ВЛѢТО ЗЕ. А ГПДСТВА ЕГО ЛѢТО МА ПЕ-
 КЪЩЕЕ. МЕСЦА НОЕВ. И.“

Pisania mănăstirii - text scris cu caractere chirilice

În Pisanie se relatează următoarele: „ + Io Ștefan Voevod, cu mila lui Dumnezeu Domnitoriū țerei Moldovei, fiul lui Bogdan Voevod, a zidit templul acesta în numele Présântei Născătorei de Dumnezeu și a Curatei ei Nașceri ca să fie de rugă șie și Dómnei sale Mariei și fiilor lui - Alexandru și Bogdanū. Care s'a început a se zidi în anul 7004 și s'a isprăvit în anul 7005, érá al Domniei lui anul 41 curgătoriū, luna Noembrie 8” . (1496 - 1497) .

Ultima serie de cercetări arheologice de supraveghere de la Mănăstirea Tazlău s-a desfășurat pe fondul elaborării documentației în vederea restaurării și conservării ansamblului monahal de la Tazlău, de către experți din cadrul Complexului Muzeal Județean Neamț. Au fost stabilite următoarele componente în cadrul sitului: ²⁰⁰

¹⁹⁹ Pisania - inscripție sculptată în piatră, în lemn, în metal, pictată, etc, pe lespezile unor morminte sau deasupra ușii principale la intrarea într-o biserică, în care sunt consemnate datele privind hramul, donatorul, ctitorul, meșterul, data ridicării etc.

²⁰⁰ Conform <http://ran.cimec.ro/?codran=124625.01>

Intrarea se face prin turnul clopotniței, prevăzut cu ferestre mici, în stil gotic. Zidăria bisericii e din piatră brută și cărămidă. Ferestrele au chenare boltite printr-o calotă sferică, boltirile naosului fiind cele tipic moldovenești. Peretele despărțitor a fost desființat și ușa mutată la intrarea pridvorului nou adăugat de pe fața de apus. Acest fapt este confirmat din întreruperea soclului vechi, care se vede foarte bine dinspre exterior, și de întreruperea șirului de ocnițe. Pardoseala naosului este din plăci hexagonale de alabastru alb, în timp ce în pronaos pardoseala este alcătuită din plăci pătrate de gresie. Contraforturile sunt zidite din piatră cioplită. Acestea sprijinesc atât zidurile laterale spre altar, cât și zidurile pronaosului. Un contrafort de dimensiuni modeste se află sub fereastra altarului, în timp ce colțurile pridvorului adăugat sunt sprijinite de contraforturi oblice. La fel ca la Popăuți, fiecare latură a turlii cu baza octogonală este împodobită cu câte trei ocnițe.

- Biserica „Nașterea Maicii Domnului” (1497, cu pridvor adăugat în 1596 de către Alexandru Lăpușeanu). Biserica are plan triconic, cu pronaos ușor lărgit și turlă pe naos; (COD LMI: NT-II-m-A-10706.01).

- turnul de pază (secolul al XV-lea, cu adăugiri în secolul al XVIII-lea). Sub acest turn există un beci în care legenda spune că ar fi fost închis T. Vladimirescu și vornicul A. Beldiman. (COD LMI: NT-II-m-A-10706.06)

- turnul-clopotniță (Epoca medievală târzie - secolul al XVI-lea). Se află la o distanță de 15 m de biserică și a fost construit în stil renascentist, de către meșterii lui Petru Rareș. Stilul a fost urâțit după reparațiile din 1902, fiind adus la origini abia după renovarea din anii 2016-2022. (COD LMI: NT-II-m-A-10706.05)

- Casa domnească/palatul egumenesc. Amplasată pe latura de sud, construcția este formată din două corpuri. Nucleul este reprezentat de edificiul ridicat pe timpul domniei lui Ștefan cel Mare (Corpul A), în timp ce al doilea corp a fost adosat spre est în secolul al XVIII-lea (Corpul B). Ambele construcții au fost prevăzute cu pivnițe.

- Zidul de incintă (secolul al XV-lea) care înconjoară biserica a fost zidit din piatră de râu. Cu o înălțime de peste 4 m, este prevăzut cu metereze și contraforturi pe exterior. (COD LMI: NT-II-m-A-10706.07)

- Mormânt (perioada: Epoca medievală târzie/sec. XVIII - XIX). Cu prilejul supravegherii efectuate la Mănăstirea Tazlău s-au descoperit și cercetat un număr total de 14 morminte de înhumăție, dintre care o parte aveau scheletele reînhumate,

căroră li s-au lăsat obiectele funerare. Mormintele, a căror adâncime varia între - 0,60 m și -1,80 m. ²⁰¹

O importanță majoră prezintă descoperirea a două sisteme de aducțiune a apei. Primul a fost realizat din tuburi ceramice, traseul având să fie anulat de fundația pridvorului. Al doilea, este de o vechime cu pridvorul, conducta traversând de la nord spre sud fundația acestuia prin practicarea unei ferestre de trecere. Acest sistem, de la care s-au păstrat doar piesele metalice folosite la îmbinarea tuburilor, a fost realizat din lemn, segmentul descoperit desfășurându-se pe o lungime de 3,10 m.

În pridvor se află și mormântul Sf. Chiriac iar la intrare străjuiește o fântână care datează din secolul XVIII, zidită de către monarhul Samoil. La mănăstire a funcționat în secolul XVIII și o școală de pisari și dieci, care transcriau manuscrise pentru nevoile de cult. Începând cu secolul XIX, aici au fost primiți la studii și câțiva copii din sat (nu au fost descoperite care să confirme această afirmație).

Foto. Ansamblul mănăstiresc fortificat de la Tazlău (1496-1497)

²⁰¹ <http://ran.cimec.ro/sel.asp?descript=tazlau-tazlau-neamt-manastirea-medievala-de-la-tazlau-cod-sit-ran-124625.01>

Bijuteria mănăstirii Tazlău, o adevărată capodoperă în arta lemnului, este reprezentată de ușa ce a fost așezată între pridvor și pronaos în anul 1596, pe vremea domniei lui Ieremia Movilă. Ușa are chenarul format din patru baghete separate prin caneluri, care se întâlnesc în axă în arc frânt, alcătuind așa numita ogivă. Aceste caneluri sunt prinse într-o ramă dreptunghiulară, întocmai ca la Milișăuți, Popăuți și Hârlău. Ușa este compusă din plăci de arin și frumos împodobită cu sculpturi florale, fiind una din cele mai importante opere de artă din secolul al XVI-lea. Lemnul din care a fost lucrat canatul provine din Orientul Îndepărtat, pe acesta fiind fixate placile de lemn de tisă, sculptate într-un mod care îi conferă statutul de monument de artă în sculptură.

Această ușă nu este însă de o factură unitară. Placa centrală a ușii arată un frumos gotic „flamboyant” din frunze ascuțite, fiind înconjurată de camp sculptat într-un stil floral aparte, cea mai mare parte a tăbliei fiind acoperită de un motiv elegant stilizat, un vrej cu frunze și flori, sugerând o influență mai mult orientală. În partea de sus figurează stema țării, închisă într-un chenar pătrat cu fiecare latură lărgită printr-un segment de cerc, împodobită în stil renascentist. (N. Iorga, *Bisericile lui Ștefan cel Mare*, pag. 69).

Pe canatul de lemn de tisă al ușii foarte frumos sculptată se află o inscripție săpată în semicerc în limba slavonă care cuprinde numele donatorului, data la care a fost realizată și numele celui care a lucrat-o. Iată și traducerea acesteia:

”Această ușă a făcut-o și a împodobit-o călugărul Mihail, în zilele domnului nostru Io Ieremia Movilă Voevod și sub egumenul chir Ghenadie de la Mănăstirii Tazlău, la anul 7004, [1596] luna lui martie, 30 zile - Cozma maistru”(1596). (prescurtat pe inscripție: Kozm mitra).

După mai bine de 400 de ani de la punerea în opera, această ușă dă dovadă de trăinicie și argumentează că neamul nostru a fost priceput în meșteșugul lemnului, posedând un gust rafinat pentru frumos. Astăzi stă la loc de cinste în cadrul Complexului Muzeal Neamț, unde este păstrată și tratată ca un element de artă valoros prin unicitatea și specificitatea sa.

Mănăstirea face parte din obiectivele importante ale pelerinajului de tip religios din județ.

Ușa sculptată în lemn de arin, bijuterie a sec. XVI, aflată în prezent la Muzeul de Istorie din Piatra Neamț

2.2.2. Alte elemente de patrimoniu cultural material/tangibil cu valențe turistice

Muzee și case memoriale

La Tazlău se află fosta „Casa Memorială I. I. Mironescu”, în care s-a născut și a locuit recunoscutul medic și scriitor al secolului XX. Doctorul Mironescu a înființat la Tazlău un sanatoriu pentru ”reconfortarea persoanelor cu surmenare fizică sau morală”, printre care s-au numărat Mihail Sadoveanu, Panait Istrati, Garabet Ibrăileanu, George Topîrceanu și Otilia Cazimir. Astăzi, sanatoriul nu mai există.

Singura clădire care s-a păstrat este casa în care s-a născut și a locuit. Casa sa a fost loc de adunare și de relaxare pentru mulți scriitori: C. Hogaș, M.Sadoveanu, Păstorel Teodoreanu, Panait Istrati etc. De-a lungul timpului sora scriitorului, Lina Donea, a organizat aici numeroase activități culturale, cum ar fi ședinte ale Cercului literar sau șezători. Muzeul a fost amenajat cu inițiativa și contribuția fiicei scriitorului, Rodica Mironescu, care a reușit să recupereze de la rudele acestuia unele documente, scrisori de familie, însemnări ale autorului, cărți și fotografii. Expoziția cuprindea 2 săli în care s-a urmărit reconstituirea unei fărâme din modul de viață al Tazlăului interbelic

Foto. Casa în care a locuit I.I. Mironescu (2017)

A fost reconstruită camera de lucru a scriitorului cu mobilierul original, obiectele personale, biblioteca, imagini din activitatea sa medicală. În prezent este în proprietate privată, fiind cumpărată de 3 frați, de la moștenitorii de drept. Construită în 1938, are o suprafață la sol de 140 mp și cu suprafața desfășurată de 203 mp, a fost vândută împreună cu terenul - curți construcții 535 mp și livadă 1.265 mp.

După o perioadă în care a avut statut special și regim de protecție, pentru că a fost propusă spre clasare, Casa I.I. Mironescu nu a devenit monument istoric de importanță locală, așa cum o recomanda istoria ei și valoarea de simbol al comunității. Direcția pentru Cultură Neamț a identificat imobilul ca fiind valoros,

atât din punct de vedere al arhitecturii, cât și al importanței memoriale, fiind inclus în regim de protecție în PUG-ul actualizat al comunei Tazlău. Motiv pentru care au sugerat proprietarilor "ca lucrările de consolidare, restaurare și reparații să fie realizate cu sprijinul unor specialiști în domeniu, pentru a nu fi afectate negativ elementele valoroase de arhitectură".

Casa I.I. Mironescu (foto 2023)

După o perioadă în care a avut statut special și regim de protecție, pentru că a fost propusă spre clasare, Casa I.I. Mironescu nu a devenit monument istoric de importanță locală, așa cum o recomanda istoria ei și valoarea de simbol al comunității. Direcția pentru Cultură Neamț a identificat imobilul ca fiind valoros, atât din punct de vedere al arhitecturii, cât și al importanței memoriale, fiind inclus în regim de protecție în PUG-ul actualizat al comunei Tazlău. Motiv pentru care au sugerat proprietarilor "ca lucrările de consolidare, restaurare și reparații să fie realizate cu sprijinul unor specialiști în domeniu, pentru a nu fi afectate negativ elementele valoroase de arhitectură".

Prin valoarea sa arhitectonică, spirituală și istorică, simbolizează o părticică din istoria localității.

Alături se află *casa boierului Broșteanu*, o casă deosebit de frumoasă, care stârnește la rândul-i admirație prin frumusețe, eleganță și stil arhitectural. La fel ca și Casa I.I.Mironescu,

Foto. Casa Broșteanu

Casa Broșteanu nu este clasată, dar suscită admirația oricărui trecător, care-și dă seama că, dincolo de gard, e o parte din însăși istoria localității.

Muzeul etnografic privat V. Tofan. Reprezintă un muzeu autentic, amenajat într-o casă bătrânească cu tindă și cerdac, construită din bârne așezate orizontal folosind tehnica "în frângiu" și cu grinzi fixate folosind cuie din lemn de tisă.

Casa are o vechime de aproximativ 200 de ani, înfățișarea și autenticitatea acesteia datorându-se exclusiv proprietarului Victor Tofan, care se află în procedura de a o înscrie drept muzeu etnografic. Locuința este formată din două încăperi, celar, prispă, beci de piatră și grajd, și obiectele de uz gospodăresc (vase de lut, fiare de călcat cu jar și putine din lemn), având astfel toate atuurile pentru a obține meritatul statut de muzeu. În celar există un război de țesut și două juguri pentru boi, iar dedesubt este un beci, zidit din piatră, cu boltă, cu aerisire și cu structură de rezistență de ambele părți ale ușii. Treptele sunt din pietre mari, la fel ca ale casei, dintr-o singură bucată. Grajdul este clădit din lemn și are acoperiș nou, din draniță, fiind adăpost pentru căruță și pentru obiectele de uz gospodăresc.

Foto. Muzeul de artă populară țărănească Victor Tofan

Începând cu 2018, pe prisma acestei vechi case țărănești au pășit mulți artiști iubitori și păstrători de folclor, fiind găzduite o serie de evenimente cultural-artistice care au adus în atenție valorile tradiționale, au fost filmate datini și obiceiuri din zonă, specifice sărbătorilor de iarnă, manifestări ale ansamblurilor de muzică populară, videoclipuri, dar și o emisiune despre modul în care se pregătește masa tradițională de Crăciun.

Foto. Sobă unicat - Muzeul V. Tofan

Totodată, în cadrul muzeului, au fost organizate tabere de copii, cu tematică instructivă, iar în 2021 oaspete special al casei-muzeu din Tazlău a fost însuși Prințul Nicolae al României. Toți au admirat-o și au fost impresionați, mai cu seamă, de soba unicat (nu există una identică nici măcar la Muzeul Național al Satului) și de covorul cu tricolor, țesut în 1890.

În acest fel, telespectatori din toate colțurile țării au putut vedea aceste comori inestimabile la televizor și au aflat, astfel, despre localitatea Tazlău.

Casa Bunicii - un muzeu "nebotezat". "Vasile Manolache, șeful Serviciului Voluntar pentru Situații de Urgență din cadrul Primăriei Tazlău, este omul iubitor de tradiții care a reușit să adune o colecție de obiecte gospodărești vechi, într-o casă de pe strada Mocăniței. În curte lângă casa mică, din lemn, pe temelie de piatră, cu prispă și două odăi, mai este un corp, făcut mai târziu, când familia care a deținut proprietatea s-a mărit cu 5 copii. După ani de zile, în care cele două căsuțe n-au fost locuite, proprietarii au făcut curățenie și au început amenajarea unui viitor muzeu al satului, care deocamdată nu are nume. I-ar plăcea să-i spună "Casa bunicii", cum de altfel și arată.

Foto. Muzeul Casa Bunicii – familia Manolache

”Casa veche” are pe peretele din spate un jug pentru vaci și unul pentru boi, potcoave de iarnă, un clește (mucarniță) care se introducea în nările vitei, ca să stea la potcovit, un ciocan de bătut pene pentru despicaț bușteni, o țesală, o greblă din lemn, bidineaua din păr de porc nelipsită din nicio gospodărie și, bineînțeles, lopata pentru cuptor și lingura pentru învârtit în magiun. Pe prispă sunt zolitoarele (arhaicele mașini de spălat), coveți, o mașină de tors și o oală pentru sarmale. Înăuntru, spațiul cel mai generos este ocupat de un război de țesut, făcut din bucăți primite de la mai mulți săteni.

Interesant este un scaun din lemn, pentru așezat copilul la masă. Este făcut cu balamale și cu roți și poate fi transformat într-un premergător. A aparținut unei familii de învățători... fiecare obiect, de la cântare, baionete, plosca militară, ghearele folosite de muncitorii forestieri, montate peste încălțări ca să nu alunece pe buștenii înghețați, lămpile pentru mineri, secere și sfredele, până la mașina de tricatat sau telefonul cu disc, are povestea lui. Iar curtea, cu nuci, gard viu, flori, o caleașcă rurală, scrânciob din lemn și corturi asigură suficient spațiu de joacă, de stat la un foc de tabără și de povestit.

Foto. Obiecte gospodărești vechi

Iar Tazlăul, prin ideea de comunitate care funcționează absolut admirabil, anunță că în curtea ”Casei bunicii” (probabil așa îi va rămâne numele) va fi montat, curând, un grajd vechi, care va întregi ansamblul. Spre bucuria oamenilor locului, care sunt mândri de părinții și de bunicii lor și vor să-și învețe copiii că au rădăcini pe care trebuie să le iubească și să le respecte.” (Cristina Mircea, *Tabără la ”Casa bunicii” din Tazlău - gospodăria de acum 100 de ani*, *Atitudinea de Neamț* - 11/08/2021).

Astfel, elementele de etnografie și folclor, prin tradițiile, obiceiurile, legendele și superstițiile amintite, constituie elemente de originalitate și specificitate care creionează un tablou cultural regional, ridicând prin aportul lor potențialul cultural-istoric al Văii Tazlăului Mare, zona devenind o realitate culturală incontestabilă, o dovadă că numai omul sfințește locul.

Colecții de documente, fotografii

Câteva spații din sediul vechi al primăriei adăpostesc frânturi din istoria satului. O istorie care nu se raportează doar la mănăstirea ridicată de Ștefan cel Mare și la Casa I.I. Mironescu, simbolurile de bază ale localității, ci și la fabrici, case, întâmplări și oameni care astăzi nu mai sunt.

Fotografie de colecție – Mocănița (Colecția V. Manolache)

Cel care adună, de ani de zile, documente, fotografii și registre vechi este Vasile Manolache, șeful Serviciului Voluntar pentru Situații de Urgență. A început prin a căuta fotografii vechi cu pompierii civili de la fabrica de cherestea. Așa a prins gustul cercetării documentelor și a citit tot ce i-a căzut în mână, de la simple caiete, la registre și procese verbale, monografii - evident -, și mărturii despre viața Tazlăului de acum mai bine de 100 de ani.

A ajuns, astăzi, să aibă o colecție de peste 10.000 de fotografii. Și-ar dori să le strângă într-un album al satului, care să le vorbească tuturor despre istoria și obiceiurilor locului, pe vremea când exista grijă față de valori, respect și bun simț.

Mineri trecând apa Tazlăului (Colecția V. Manolache)

Calea ferată Roznov-Tazlău și Povestea "mocăniței" de pe Valea Tazlăului (privită prin prisma potențialului turistic)²⁰²

Calea ferată forestieră Roznov-Tazlău a fost o cale ferată forestieră cu ecartament îngust (CFF), care lega localitățile Roznov și Tazlău, alimentând fabrica de procesare a lemnului din Roznov. Din calea ferată principală se desprindeau două derivații, una pe valea Tazlăului Mare, spre Geamăna și una pe valea Calului.

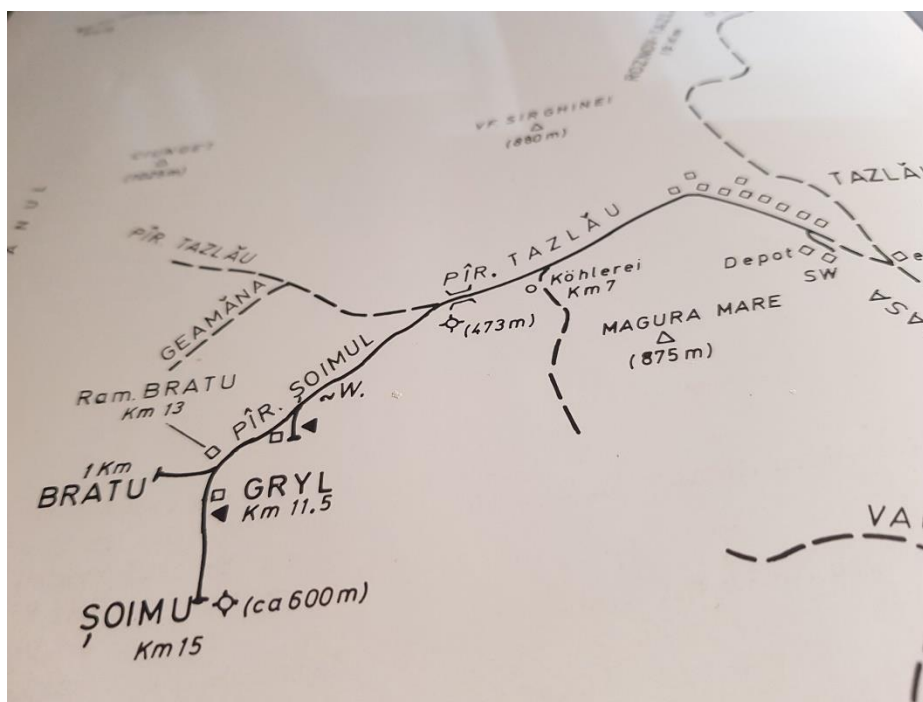
Context. În anul 1899 pădurea din Tazlău a fost luată pentru exploatare în arendă, iar în 1909 s-a construit pe plan local o fabrică de cherestea. Tracțiunea lemnului prin pădure se făcea cu boii, iar transportul lemnului la gara din Roznov se înfăptuia cu căruțele trase de cai. Imediat după înființarea fabricii de cherestea, s-a dat în folosință și o cale ferată forestieră. Există o "mașină", care tracta vagoanele la pădure, pentru a fi umplute cu bușteni. Se întâmplau deseori și accidente. Vasile Manolache păstrează două procese verbale, datate 7.06.1906 și 30.06.1906, prin care

²⁰² Prelucrare după

https://ro.wikipedia.org/wiki/Calea_ferat%C4%83_forestier%C4%83_Roznov%E2%80%93Tazl%C4%83u

se aduc la cunoștința prefectului două astfel de accidente, soldate cu muncitori morți sau răniți grav. Spicuim din primul proces verbal: ”Astă zi pe la orele 6 pe când mașina fabricii de cherestea Tazlău se ducea în pădure cu vagoanele pentru a încărca bușteni la locul numit gura Verdiului, disciplându-se un vagon pe care era puse niște scânduri și deasupra mai mulți lucrători toți au căzut jos călcându-i vagoanele din urmă”.

Construcție. Odată cu dezvoltarea industriei lemnului, s-a construit o rețea feroviară forestieră în jurul orașului Roznov până la Tazlău, pentru transportul lemnului tăiat în munți. După 1945 a fost dat în folosință sectorul de cale ferată forestieră Roznov-Valea Calu, tronsonul Roznov-Tazlău via Borlești (construit după 1948 și finalizat în 1952, când a avut loc deschiderea oficială), fiind ulterior extins spre Geamăna. De asemenea, a fost dată în folosință o derivație care lega Tazlăul cu Frumoasa. Sistemul de cale forestieră avea conexiune la rețeaua CFR la capătul său din aval (Roznov). În condițiile regimului politic din acea vreme, la construcția căilor ferate forestiere s-a folosit pe scară largă munca patriotică.

Figură 34. tronsoanele de cale ferată de pe Valea Tazlăului²⁰³

²⁰³

sursa: grup FB, Mocănițe
<https://www.facebook.com/groups/697883354106179/search/?q=Tazlău>

prin România,

Exploatare. În anii 1970 tronsonul Roznov-Borlești-Tazlău a fost închis, datorită problemelor de mentenanță asociate cu terenul deluros din preajma Roznovului. Au fost menținute în funcțiune numai porțiunile de pe valea Calu și cea de la Tazlău. Fiind conectată la sistemul rutier, permitea transportul materialului lemnos pe șosea, către fabrica de la Roznov.

Foto. Mocănița la Tazlău, 1990 (sursa: grup FB, Mocănițe prin România, <https://www.facebook.com/groups/697883354106179/search/?q=Tazlau>)

Calea ferată continuă dezvoltarea spre pădure, în 1987 întinzându-se din centrul satului până în amonte până la confluența cu Șoimul, după care aceasta urca pe valea Șoimului până la confluența acestuia cu pârâul Bratul, la cota 600 m.

În anii 1970 aceasta urca suplimentar de-o parte și de alta a dealului Șoimu - pe valea Șoimului până aproape sub Plaiul Răchiței, iar pe Bratu până aproape de obârșia acestuia, sub Plaiul Clopotului (Munții Tarcău. Ghid ..., Brânduș & Grasu, 1987, Munții Tarcău - Harta turistică).

Desființare. Ultimele locomotive cu aburi, folosite în munți, au fost fabricate în anii 1986-1986, când nu mai existau nicăieri în Europa. N-au funcționat decât până în 1995, când traseele au fost întrerupte și, ulterior, dezafectate. Mocănița de la Tazlău, fabricată în 1986, la Reghin, a ajuns la Stainz, în Austria, unde și astăzi plimbă turiști prin munți. Neamț, 6 noiembrie 2018).

Foto. Locomotiva 764.411R se află astăzi în patrimoniul Stainzerbahn, Austria (sursa:https://de.wikipedia.org/wiki/Stainzerbahn#/media/Datei:Stainzerbahn_764411R_preding_2_20160813.jpg)

Elemente de artă și arhitectură populară. Practica arhitecturii lemnului ca element de bază al arhitecturii populare tradiționale a lăsat încă vizibile în spațiul rural țazlăoan o serie de elemente de o valoare patrimonială deosebită: porți, garduri, stâlpi ornamentați, console, panouri etc. Arhitectura tradițională muntoasă a avut la bază lemnul, aflat din abundență în pădurile ce îmbracă așezarea de la poalele Măgurii. Se remarcă o continuă preocupare a țazlăoanilor de a folosi tehnicile perfecționate de fasonare și îmbinare a lemnului, în scopul realizării unor forme arhitectonice cât mai funcționale și mai estetice. Tazlăul încă reprezintă o adevărată rezervație de arhitectură tradițională, în care se poate urmări întreaga evoluție tipologică a construcțiilor populare moldovenești, cu unele împrumuturi tehnice și morfologice ardelenesti.

Decorul arhitectural îmbrățișat de meșterii populari este bazat pe creștături și traforări, având ca motive elemente specifice vieții la țară. Se observă astfel un ansamblu de decorații geometrizzate realizate din linii drepte, puncte, cercuri, linii frânte, triunghiuri sau romburi. Se adaugă și elemente de vegetație: flori, plante, arbori, predominând broderia de tăieturi în relief, desene scrijelate sau simple creștături ²⁰⁴.

²⁰⁴ Dorinel Ichim, *Zona Etnografică Trotuș*, București, Editura Sport-Turism, 1983, sinteză.

Elementele de originalitate sunt legate de arhitectura caselor, care s-a menținut mult timp în toate așezările din Valea Tazlăului. Astfel, fațadele caselor arătau măiestria dulgherilor, frontoanele fiind împodobite cu simboluri astrale (soarele și luna) ce încadrează pomul vieții (bradul), iar streșinile erau adevărate dantelării florale.

Toate materialele pentru casă sunt făcute de meșteri. Unul din cei mai renumiți este Costică Dogaru (zis Coscu) cu echipa lui, un „Meșterul Manole” al Tazlăului. La construirea caselor, deși s-a păstrat aceeași structură, s-au folosit materiale diferite. Casele erau construite din bârne, îmbinate în cheutori și acoperite cu draniță. Peste jumătate din casele vechi din sat au fost construite de el. Bârnelor și căpriorii, lemnul de umplutură, brazii pentru draniță erau luați din pădurea apropiată, iar piatra, balustrul, nisipul, din albia râului. Locuința a solicitat cel mai mult atenția gospodarilor și a meșterilor dulgheri și tâmplari. Se poate urmări în realitatea zilelor noastre schimbarea de la simplu la complex, de la arhaic la modern.

Cel mai vechi adăpost pentru om și pentru vatră a fost surla din răzlogi, care s-a păstrat până astăzi în moșia satului, ca locuință temporară a păstorului. Locuința permanentă „durată” din bârne rotunde, îmbinate „în cheutori”, cu acoperișul înalt învelit în draniță, a cărui streșină largă adăpostea prispa lată ce înconjura casa, se numește aici „bordei” și a reprezentat celula fundamentală, de la care prin adaosuri și îmbunătățiri continue s-a ajuns la toate tipurile evaluate de locuință tradițională. Până la începutul secolului al XX-lea, cea mai răspândită locuință din satele de pe Valea Bistriței a fost casa cu tindă și uneori cu cămară.

Ea avea întotdeauna o încăpere în spate, numită „celar” rezultată din prelungirea streșinei, și folosită ca adăpost pentru animale și unelte. În acest tip de casă s-au păstrat cele mai vechi și mai specifice tradiții, ce mai pot fi încă întâlnite. Rânduiala străveche din interior exprimă statornicia firii tăzlăoanilor: vatra cu horn și cuptor, cu dimensiunile ei mari, amplasată lângă intrare; patul încăpător cu ruda cu haine de sărbătoare deasupra și lada de zestre la capăt, peste care se înălța clidul de țesături și perine; laițele din „băni” lângă pereții îmbrăcați în păretare vârstate în culorile toamnei și ștergare frumos țesute; masa joasă și rotundă, cu mulțimea scăunelilor în jur, la care se îngrămădea puzderia de copii din familiile numeroase de demult. La lumina palidă a opaițului și a vreascurilor din vatră se adunau cu toții

seara, după zilele lungi și obositoare de vară, sau după cele mai liniștite de iarnă, pentru a toarce și depăna firele de lână și de poveste, realizând acea atmosferă sfântă de tihnă și căldură, specifică locuințelor tradiționale.

Foto. Casă tradițională din lemn, cu tindă și celar

Tipul mai evoluat de casa - cea cu două camere și tindă mediană a pătruns mai târziu în satele de pe Valea Tazlăului. El a păstrat toate caracteristicile locuinței vechi, căci încăperea anexată, numită „casa mare” era destinată doar păstrării lucrurilor bune, primirii oaspeților și desfășurării ceremoniilor și ritualurilor familiale. În timp, numărul acestor camere s-a mărit, determinând sporirea preocupărilor pentru producerea sau procurarea obiectelor de mai bună calitate și mai decorative. Tradiția organizării interiorului casei din prima jumătate a secolului al XX-lea constă în introducerea mobilierului de tip orășenesc, a scoarței late din lână cu alesături geometrice și florale, peste care se așezau ștergarele cusute cu aceleași flori ca cele de pe fața de masa și perdeaua de la fereastră. Această imagine se păstrează cu fidelitate și astăzi în majoritatea caselor bătrânești din satele de munte.

Tipurile noi de locuințe au părăsit nu numai materialele și tehnicile vechi de construcție, dar și formele, structura și modul de amenajare a interiorului, fiind

mari, luminoase și confortabile potrivite pentru primirea călătorilor care găsesc pe aceste încântătoare locuri armonia și dărnicia naturii și a omului.

Numeroase case vechi, ce păstrează structura arhaică, monocelulară sau cu cameră și tindă, cu ferestre mici, se pot vedea și astăzi. Alături, stau casele noi, luminoase, construite din cărămidă, cu acoperiș din țiglă sau tablă, cu multe încăperi, dovedind saltul uriaș al nivelului de trai al țăranului din ultimele decenii. O caracteristică a caselor țărănești din această zonă este bogăția ornamentelor traforate la cerdac, care dau un aspect deosebit de atractiv fațadelor. Ele aveau o prispă încăpătoare unde vara se putea lua masa sau în nopțile fierbinți chiar se dormea. Fiecare casă avea și o tindă de unde, pe o scară specială, se urca în pod.

Organizarea interiorului. Organizarea tradițională a interiorului demonstrează o puternică unitate. Vatra mare cu cuptor și plită păstrează un loc riguros stabilit, în partea stângă a camerei. Laița, însoțită de lăicer, înconjoară camera, blidarul așezat în dreapta ușii; masa rotundă și joasă pe mijloc sau în tindă, lada de zestre încrustată sau pictată, la capătul patului, cu stiva de țesături deasupra ei. Tinda și podul era locul unde se păstrau alimentele. În pod era făină, slănină, ceapă, etc. . Tot aici se puneau la afumat, de Crăciun, porcul și toate preparatele făcute, cârnați, tobă, șuncă, oase. Când aceste produse erau afumate, la începutul Postului Paștelui, ele se topeau și se păstrau pentru vară în oale de lut (pentru vremea prășitului și adunatului fânului).

Împrejmuirile gospodăriilor au cunoscut și ele profunde schimbări de la cele din nuiele, acoperite cu paie sau din răzlogi, la gardurile compacte din scânduri, acoperite cu șindrilă și porțile mari cu acoperișul înalt, împodobit cu frumoase ornamente traforate.

De lângă casă nu lipseau grajdul pentru vite cu 2, 3 încăperi (pentru vacă și vițel, cai, loc pentru căruță, cotețul porcilor și altul pentru păsări). Toate acestea alcătuiau ograda gospodarului. Toate erau bine îngrijite, curate, văruite, chiar de două ori pe an cu var proaspăt. În casă mirosea a curat, busuioc și pere tămâioase.

Adăposturile pentru animale au constituit preocupări majore ale localnicilor, deoarece oile și vitele formează și acum, ca și în trecut bogăția cea mai de preț a lor. De la formele vechi și simple - corle, pătule, țarcuri, coșere s-a trecut la construcția grajdurilor din lemn - cele mai solide adăposturi pentru animale. Tipul

cel mai răspândit este grajdul „cu sân”, care are deasupra un spațiu mare de depozitare a fânului.

Dimensiunile și formele variate ale grajdurilor, ca și amplasarea lor lângă intrarea în gospodărie reflectă specificul pastoral al gospodăriilor și așezărilor montane, dar și puterea economica a țăranului.

Interioarele erau împodobite cu textile de o reală valoare estetică (lăicere, cergi, ștergare, țoluri, macaturi etc.), de diverse culori și cu motive decorative aparte (flori deschise cu boboci, frunză de stejar și viță de vie, cruce și stea).

Foto. Porțile țărănești din Tazlău – o emblemă a meșterilor dispăruți

Poarta și fântâna sunt elemente arhitectonice cu adânci semnificații, care în ultimul timp au îmbrăcat forme ample și decorative, fiind considerate piese reprezentative pentru prestigiul familiei.

Întreaga arhitectură tradițională din Tazlău se distinge prin echilibrul proporțiilor tuturor dimensiunilor, prin sculpturalitatea formelor de lemn, prin moderația distribuirii decorului, prin generalizarea albului la case, care se profila armonios pe verdele pădurii. Ea reprezintă rezultatul unor îndelungi căutări și găsirea acelor soluții optime de rezolvare a necesităților și exigențelor localnicilor.²⁰⁵

În lipsa unei strategii coerente de valorificare a patrimoniului cultural tradițional, peisajul sătesc suferă o transformare care denaturează autenticul, tradiționalul, scăzând din potențialul turistic general. Se impun așadar măsuri de protejare urbanistică a valorilor de patrimoniu în cadrul unei viziuni strategice asupra dezvoltării rurale și a tuturor subansamblurilor de referință. Drept urmare, în

²⁰⁵ Sursa de informare: Adriana Boboc, *Folclor muzical din comuna Tazlău, județul Neamț, -schiță monografică -*, lucrare de licență, 2007, p. 29-33

dezvoltarea fondului construit, a spațiilor verzi, a echipării edilitare și a calității mediului trebuie să se țină seama de patrimoniul cultural existent, fiecare zonă cu potențial fiind inclusă în cadrul unor programe specifice de dezvoltare turistică, culturală, de agrement sau de continuitate a activităților meșteșugărești specifice.

2.3. Patrimoniul cultural imaterial/intangibil cu valențe turistice

Patrimoniul cultural imaterial cuprinde totalitatea creațiilor tradiționale, orale, autentice, transmise din generație în generație, exprimate în forme literare, muzicale, coregrafice sau teatrale, precum și ansamblul practicilor, reprezentărilor, expresiilor, cunoștințelor și abilităților - împreună cu instrumentele, obiectele, artefactele, vestimentația specifică, accesoriile și spațiile culturale asociate acestora - pe care comunitățile, grupurile și, după caz, indivizii le recunosc ca parte integrantă a patrimoniului lor cultural.

Patrimoniul cultural imaterial al localității Tazlău este unul dintre pilonii pe care se sprijină cultura și identitatea locală. Această moștenire, numită de specialiști „cultura tradițională”, la nivel internațional, a fost recunoscută ca parte din patrimoniul cultural și a devenit subiect al politicilor culturale. „Patrimoniul cultural imaterial” („intangible cultural heritage”, engl.), în opinia UNESCO, e strâns legat de cel material, iar de păstrarea artelor tradiționale, a cunoștințelor, abilităților, instituțiilor sociale și culturale tradiționale depinde păstrarea identității noastre în condițiile globalizării. Rolul nostru este acela de a inventaria patrimoniul cultural imaterial tazlăoan și de a lua acele măsuri de salvagardare pentru a fi transmis către generațiile viitoare, completat de valorificarea potențialul turistic al acelor elemente care prezintă atractivitate pentru oaspeți.

• Elemente de etnografie și folclor. Tradiții, obiceiuri, legende și superstiții

Locuitorii din spațiul localității Tazlău au conservat și încă mai sunt păstrătorii unor tradiții străvechi de mare strălucire și interes.

Spectaculos este ceremonialul specific *înmormântării*, ultimul episod al obiceiurilor familiale din viața fiecărui om, cu multiple amănunte ritualice. Într-un articol compus de Gr. T. Popa (decanul facultății de medicină din Iași) și intitulat *La Tazlău*, este zugrăvită înmormântarea bunului său amic, doctor și scriitor I. I. Mironescu, care a trecut în lumea celor dreți în anul 1939. De aici știm că, după vrerea lui Mironescu, „*sicriul era dus până la mormânt în care trase de boi, boii*

având colaci în coarne dar și năframe albe și negre, iar la colțurile catafalcului erau așezate un fel de pirostrie de mesteacăn și străchini în care smirna și tămâia trebuiau să ardă mereu. Pe lângă sicriu a cerut să meargă cei zece copilași de care se îngrijea cu ulcele împodobite cu cetină verde în care să ardă tămâia”.²⁰⁶ Întreg satul și oamenii de prin împrejurimi, colegii lui, foști elevi, cu toții au venit spre a-i da ultima sărutare de despărțire. După cuvântările membrilor importanți ai asistenței, corpul neînsuflețit al dr. pr. Mironescu a fost coborât în groapa săpată lângă zidurile cetății, care înconjoară sfânta ctitorie a Tazlăului. Răspunsurile au fost date de admirabilul cor format numai din țărani și țărance, sub conducerea cântărețului C. Ionescu. La sfârșit a fost servit un praznic tuturor invitaților.

Obiceiurile legate de *nuntă* sunt multe și se mai păstrează și astăzi. ”Pregătirile de nuntă încep de vineri, când se coc colacii pentru „conocari” și se prepară bucatele pentru nuntă. Nunta este condusă de un vornic al satului, care a devenit o meserie în sine. Vornici celebri în sat au fost Ion a` lui Tofan, Costică a` lui Mihalache și Olteanu Vasile poreclit Ciotu. Nunta pleacă de la mire de acasă. Vornicul lua mirele de acasă, nuntașii mergând cu căruța sau pe jos. Călare erau doar tinerii și cavalerii și vornicul. Erau câteva căruțe de nuntași cu conăcari călare și cu colaci de conăcărie în mână. De la mire se mergea și se lua fiecare nun de acasă, de la cel mai îndepărtat nun până se ajungea la cel mai aproape de casa miresei. Vornicul purta în mână toiagul, frumos împodobit cu *ștergar sau batistă și plosca cu vin*. Aproape de poarta socrilor mici, nunta se oprește. *Tinerii sau babili pregăteau o mireasă mai bătrân, pi cari o îmbracau mireasă și o duceau la poartă și vadă dac-i plăși niriului. O scoteu pe celalt, nu mireasa tânăr* (Vasile Olteanu, fost vornic). Poarta era încuiată și se spuneau glume, până se dădea drumul. La mireasă acasă poarta era legată. Pe o găleată era pus un colac făcut de babe și cusut cu sârmă ca să înșele mirele. Mirele se așeză între doi cavaleri și prind de colac și *trăgeu până rămâneau cu pânea în mâni, fășe cruși cu el și îl arunca*. Nuntașii intrau înăuntru, în curte, unde era o găleată mare cu un alt colac pe ea, iar mirele trebuia să verse găleata și să ia colacul de pe găleată. Acest colac nu era cusut cu sârmă. Dacă putea lua colacul, se rupea tot în trei și avea voie să descalece calul. După ce intrau toți nașii se puneau florile, la fiecare naș și nașă după care se lua iertăciunea. Mai apoi,

²⁰⁶ Gr. T. Popa, *La Tazlău*, în *Scrieri*, de I.I.Mironescu, Editura pentru literatură, București, 1968, pag. 568-569

tot alaiul se pregătește pentru plecarea spre biserică, pentru cununia religioasă. În față merge mireasa alături de doi cavaleri de onoare, după ea mirele cu două domnișoare, iar în urma acestora pornește tot alaiul. În comuna Tazlău este obiceiul să se meargă uneori și în căruțe frumos împodobite, dar se merge și pe jos. După cununie, nunta străbate tot satul pentru a da de știre și a înnoi invitația către săteni de a participa la petrecere. Când mirii ajung la locul unde se va ține nunta, li se pune un covor la ușă, iar soacra mică împreună cu soacra mare așteaptă cu o sticlă cu aghiazmă și stropește întâi mirii apoi nașii. Localul este pregătit cu o zi înainte de către vornic, iar mesele sunt frumos aranjate. Spre dimineață se începe închinatul (se oferă mirilor daruri și bani). Spre sfârșitul nunții au loc o serie de obiceiuri specifice: jucatul găinii, servirea tortului și *hobotul miresii*, cel mai important moment. A doua duminică se face *calea primară*, unde vin nașii și rudele care au muncit la miri acasă.” (Adriana Boboc, *Folclor muzical din comuna Tazlău, județul Neamț, -schiță monografică -*, lucrare de licență, 2007, p. 66-74).

Obiceiurile de iarnă un farmec și un pitoresc deosebit și se desfășoară și astăzi, ca și în trecut, aducând până la noi ecoul unui bogat și străvechi fond de spiritualitate, codificat în versuri, în cântece și dansuri, în mimică și gesturi, în costumație și recuzită. Dintre acestea cele mai frumoase sunt: *colindatul copiilor*, *plugușorul* (însoțit de clopoțel, bici și chiar de un plug tras de boi, cu care se trage o brazdă în ograda gospodarului), *jocurile cu măști* (măștile, confecționate de tinerii satului, prezintă particularități locale de mare expresivitate și originalitate). Reprezentat era și *teatrul popular* (reprezentat prin Jianul, în care se îmbină aspecte de viață cu cele de legendă). Dintre obiceiurile de Anul Nou, care se practică însă tot mai puțin, amintim Jocul ursului și Jocul caprei, care întruchipează jocul animalului menit să aducă noroc și sănătate în acea casă.

Legendele sunt multe și cu un puternic ecou până astăzi, contopindu-se de multe ori cu realitatea. Aflăm printre ele despre un amarnic și vrednic arcaș, care a tras cu arcul de pe măgura Tazlăului, săgeata sa oprindu-se dincolo de apa Tăzlăului, spintecând un stejar în două, drept ca la Putna. Acolo, legendarul Ștefan a dat poruncă și s-a clădit o mănăstire cu ziduri tari, cu catacombe care - legendele spun - ar continua până spre Borlești ²⁰⁷.

²⁰⁷ Ardeleanu C., *Tazlău, un sfert de infinit*, Ed. Societatea Scriitorilor militari, București, 2011, sinteză

Și tot aici soseau fetele din satul vecin, căruia i se spune și astăzi Frumoasa, după numele unei fete tare dragi marelui Ștefan. Mai târziu, încurcat cu un turc sau vreun alt eretic, poposind în pârgul mănăstirii, a scris Alecu Beldiman introducerile la „Jalnica tragodie a Moldovei.” Tot din legende aflăm și de haiducul Baltă, despre care se spune că „vedea bine pe întunerice și avea niște ochi atât de negri că lumina a învățat de la ei să se ascundă în găurele negre”. Iar tocmai din celălalt colț al satului se aude ”vocea de tunet a lui Ieremia Honcu (Concu), despre care se zice că a fost ales primar pentru că nu avea nevoie nici de gornist, nici de toboșar și dădea porunci ca din tulnic și vocea sa aducea cu cea a zeilor”²⁰⁸.

Un element aparte din îndelungatul șir al tradițiilor și obiceiurilor este și *călcatul ursului*, o practică cu menire terapeutică ce consta în masarea spinării bărbaților prin călcarea de urs la începutul Anului Pastoral (aprilie-mai).

Foto. "Călcatul ursului" la Tazlău ... 13 martie, 1948. (fotografia face parte din colecția fam. Butuc Vasile)

Această ocupație era particulară țiganilor ursari, care au împrumutat-o de la români, mergând prin sate cu ursul ținut în lanț și botniță, căutând să tămăduiască persoanele aflate în necaz, transformându-o în sursă de câștig.

Elementele de etnografie și folclor, prin tradițiile, obiceiurile, legendele și superstițiile nenumărate, alcătuiesc un tablou original, cu elemente de originalitate și specificitate, care ridică prin aportul lor potențialul cultural-istoric al Tazlăului.

²⁰⁸ I. I. Mironescu, *Scrieri*, Editura pentru literatură, București, 1968, pag. 64

Satul devine așadar o realitate culturală incontestabilă, o dovadă că numai omul poate sfinți locul.

- **Sfinții din Munții Tazlăului**

Se spune că primii sihaștri din pădurile Tazlăului și-au găsit loc de închinăciune aici încă din secolele XIV-XIV, cele mai importante sihăstirii din acest ținut fiind Sihăstria Tazlăului și Sihăstira lui Nichita, pe pâraul Nechit. De altfel, documentul lui Alexandru cel Bun de la 1424 confirmă cele spuse, domnitorul însărcinându-și boierii credincioși să ridice o mănăstire, cunoscută sub numele de „Mănăstirea de la Obârșia Tazlăului”, cu hramul „Nașterea Maicii Domnului”. Mai târziu, văzând că viața mănăstirii e dezvoltată, Ștefan cel Mare hotărăște să ridice un așezământ monahal cu biserică de piatră, chilii, clopotniță și zid de incintă. După ce învățau tainele rugăciunii, cei mai mulți dintre sihaștri luau drumul munților, devenind ucenici ai mai marilor sihaștri, fără a rupe însă legătura cu mănăstirea. Detalii despre viața sa monastică și sihastră aflăm din cele scrise de părintele Ioanichie Bălan, în *Vetre de Sihăstrie românească*: născut într-o familie din satul Mesteacăn, intră de tânăr în obștea Mănăstirii Tazlău, unde a fost călugărit cu numele de Chiriac. Mai târziu, se retrage împreună cu mai mulți ucenici în muntele Măgura, unde înființează o mică așezare isihastă.

- **Un obicei al țăranilor de pe Valea Tazlăului Mare: prinsul peștelui cu mâna**

Pentru locuitorii Văii Tazlăului Mare prinsul peștelui cu mâna reprezintă în prezent mai mult o activitate de recreere în zilele de sărbătoare, devenind un fel de sport local. Prin mișcări dibace ale degetelor peștele este capturat, fiecare partidă de pescuit devenind o adevărată delectare pentru pescari, un joc de-a v-ați ascunselea între pradă și prădător, sfârșit de cele mai multe ori cu victoria celui din urmă. Felul acesta de a pescui este însă pe cât de pasionant, pe atât de complex, necesitând răbdare, curaj, abilitate și fair-play. Astfel, dacă la undiță peștele este păcălit, iar la voloc șansele acestuia de a scăpa sunt aproape nule, pescuitul cu mâna este prin excelență cât se poate de nobil. Între pește și pescar se duce o luptă crâncenă dar dreaptă, câștigând de obicei cel care e mai iute. Peștele are avantajul mediului său natural și își folosește toate atributele cu care natura l-a înzestrat. Omul în schimb, trebuie să dea dovadă de răbdare și rezistență fizică, căci efortul depus nu este unul modic. Pescarul trebuie să petreacă timp îndelungat în apă,

aplecă asupra pietrelor, sau ascuns pe jumătate sub un mal, cu mușchii încordați la maxim, concentrat asupra prăzii.

Regula esențială care se cere a fi respectată este „Prinde și eliberează”. Trebuie să înțelegem că a elibera peștele capturat nu este doar un gest de profundă moralitate al pescarului modern, dar și unicul care ne poate asigura că peștii ne vor deveni parteneri tăcuți ai aventurii pescuitului.

Prinsul peștelui cu crâșnicul/vălogul. Nu trebuie să fii pescar cu experiență pentru a prinde pește cu crâșnicul sau volocul/vălogul. Crâșnicul (numit și voloc sau vălog în partea de nord a văii Tazlăului) este o unealtă ciudată de pescuit confecționată dintr-o plasă țesută sau împletită în ochiuri (în formă de sac), legată la colțuri de capetele curbate și încrucișate a două nuiete și de o prăjină lungă.

Prinsul peștelui cu leasa. Leasa este o unealtă de prins pește confecționată prin împletirea de nuiete, de forma unei opinci.

Pescuitul la ostie. Ostia este o altă unealtă de pescuit de forma unei furci cu mai multe brațe ascuțite, care se înfige în corpul peștilor.

• **Legende și personaje de legendă.** Și în legătură cu Mănăstirea Tazlău sunt câteva legende. În primul rând, că în turnul mănăstirii erau închiși cei care protestau împotriva slujitorilor bisericii, fie că erau ei de altă religie sau nu. Aici se spune că Alecu Beldiman a început „Jalnica tragodie a Moldovei”, o scriere extrem de interesantă. Se pare că în acel turn erau închiși turci, eretici, iar „patul” era format dintr-o bucată de piatră de moară rotunjită de spinările celor care erau închiși și care dormeau acolo. Erau hrăniți printr-o ferestruică nu mai mare de 10 centimetri înălțime și, adesea, mureau de foame. Turnul clopotniță se pare că a fost construit de Petru Rareș, iar anumite ziduri au fost ridicate și întreținute de Alexandru Lăpușeanu.

Irimia Concu. Se spunea că avea o voce atât de puternică încât, dacă vorbea într-o parte a satului se auzea până-n cealaltă. Iar când cineva i-a spus să vorbească mai încet, acesta a răspuns că este de acord, dar în acest caz numai jumătate de sat îl va mai auzi.

Păunița codrilor. Un personaj cu totul deosebit, eroină ce apare și în romanele *Cicatricea* (Lucian Strochi) și *Chetronea* (Constantin Ardeleanu), este Maria, soția haiducului Baltă, un personaj absolut fantastic - și care devine și eroina unei poezii extrem de interesante a lui Ion Gheorghe, intitulată *Muma fiarelor*. Tot acest poet

are un poem absolut remarcabil, care se numește *Zugrăvitele fasoli*, poem apărut în urma unei documentări în comună.

Sub cetina pădurilor din Tazlau a trăit soția ultimului haiduc (haiducul Baltă) din Moldova: Păunița codrilor. Despre banda fraților Baltă s-au scris multe. "Au făcut mai multe tâlhării, fiind prinși. În 1936-1937, frații Negrescu au apucat din nou calea codrului, jefuind pe sătenii mai înstăriți din zona Târgu-Neamț. În 1938 sunt prinși de jandarmii din Bălțătești și de Poliția din Târgu-Neamț, trimiși în judecată și condamnați pentru doi ani. Peste un an sunt eliberați cu condiția „să se facă oameni de treabă”. Dar, la scurt timp, au revenit în codri și au început să jefuiască pe săteni, mănăstiri, să tortureze pe călugări. În 1942 este prins Nicolae Baltă de către jandarmi și condamnat la 25 de ani de muncă silnică. Fuge de la Penitenciarul Iași la scurt timp. În 1942, intră în bandă Maria Cozma, numită mai târziu „Păunița Codrilor”, care va deveni ibovnica lui Dumitru Negrescu, zis Baltă. Dumitru Negrescu a fost ucis de un anume Petre, un tânăr ce se alăturase de puțin bandei, care l-a lovit cu baltagul pe la spate. Era omul autorităților care voiau să termine cu bandiții. Banda s-a destrămat după moartea fraților Baltă și astfel s-a încheiat povestea ultimei bande din istoria Moldovei. Maria Cozma a împlinit 18 ani în timpul judecății și a recunoscut că a stat patru ani în păduri cu Dumitru Negrescu, zis Baltă. A fost condamnată, dar a fost eliberată repede pentru bună purtare și s-a căsătorit cu un gospodar din Tazlău”. (Prof. dr. Daniel DIEACONU).

- „Tazlău, un pol al umorului”. Lucian Strochi este de părere că *”începând cu capul de perspective care este I. Mironescu, născut la Tazlău, și terminând cu umoriștii de astăzi, scriitori intrați deja în conștiința publică - cum ar fi Constantin Ardeleanu, umorul de Tazlău se caracterizează prin promptitudine, incisivitate, se apropie foarte mult de ironie dar cultivă și un simț al enormului, apropiindu-se de un umor suprarealist”*.

Umorul de Tazlău a devenit deja marcă înregistrată, vorbind despre el multe personalități culturale, începând cu G.Călinescu. Umorul de Tazlău *”e mai aspru și mai puțin gratuit și liric decât cel al lui Creangă, dar la fel de suculent; mai puțin fantast și absurd decât al lui Apunake, dar urieșesc, ducând spre mit, rit și baladă”*. (Lucian Strochi, *Ștefan Potop și Tazlăul sau Despre un umor marcă înregistrată*).

Umorul de Tazlău se manifesta doar literar, însă începând cu Ștefan Potop putem vorbi de un umor plastic, de la caricatură la umor liric, fin, capricios,

apropiindu-se mult de ironie. Expozițiile închinat de Ștefan Potop comunei sale au fost un adevărat eveniment, pentru că: *simezele s-au transformat când în paginile lirice ale unui album de familie, când într-o galerie de portrete, deloc idilizate. Portretele sale pleacă din alambicul ce distilează umorul de Tazlău, produs unic, inconfundabil și se ajunge la accente expresioniste, acele strigăte ce au drept cap de serie celebrul strigăt al lui Edward Munch. Sunt portretele lui Ioan și Zoli, țărani ot Tazlău, hâtri chiar în disperare, variantă originală a deja celebrului Râsu'-Plânsu' stănescian. Personajele sale sunt figuri pitorești, extrem de expresive, devenite caractere, tipuri, măști esențiale pentru un sentiment dominant: Zoli -zâmbind știrb, dar înțelegător, Duțu -zâmbind și el spre lucruri știute doar de el, Onu 2 -surâzând șăgalnic și complice, Ion, cu ochii râzând, dar cu gura într-un strigăt, Ion 2, cu fața pe jumătate înclinată spre râs, Porumbeii, o familie mulțumită, într-o bunăstare aproape caricaturală, zâmbind nătâng și senin, ca în fața unui aparat de fotografiat.*

Dacă nu i-am cunoaște (și recunoaște), certificându-le astfel identitatea reală, am putea crede că toate aceste personaje sunt fictive, ilustrând întreaga gamă a umorului, de la surâsul abia schițat până la hohotul sonor, personajele părănd un rod al întâlnirilor de taină dintre Potop și Daumier sau Goya". (Lucian Strochi, Ștefan Potop și Tazlăul sau Despre un umor marcă înregistrată).

• **Evoluția ocupațiilor populației. Ocupații tradiționale persistente**

Ocupațiile au fost din cele mai vechi timpuri și sunt și în prezent condiționate de natura și bogăția resurselor și determinate de destoinicia locuitorilor de a le folosi și prelucra. Ocupațiile tradiționale ale locuitorilor au fost și încă mai sunt lucrul la pădure, exploatarea și prelucrarea lemnului, creșterea animalelor și păstoritul, urmate de exploatarea zăcămintelor de țiței și pentru o scurtă perioadă de timp exploatarea sării de potasiu.

Învățarea meșteșugurilor în trecut a fost susținută prin transmiterea tainelor din tată în fiu, ceea ce a determinat caracterul familial al acestora ²⁰⁹. Mica industrie era destul de bine dezvoltată încât să susțină o serie de servicii populației, existând feluriți meșteri care aveau ateliere de tâmplărie, fierărie, cizmărie, cojocărie sau dogărie. Cele mai multe și mai valoroase meșteșuguri au fost orientate spre prelucrarea lemnului: debitatul, rotăria, dulgheria, dogăria, tâmplăria, lemnăria

²⁰⁹ Stahl H., Stahl P., *Civilizația vechilor sate românești*, Editura Științifică, București, 1968, sinteză.

măruntă și altele. Printre cele mai falnice realizări în „arta lemnului” la Tazlău sunt porțile și gardurile, care mențin amprenta istorică a locurilor.

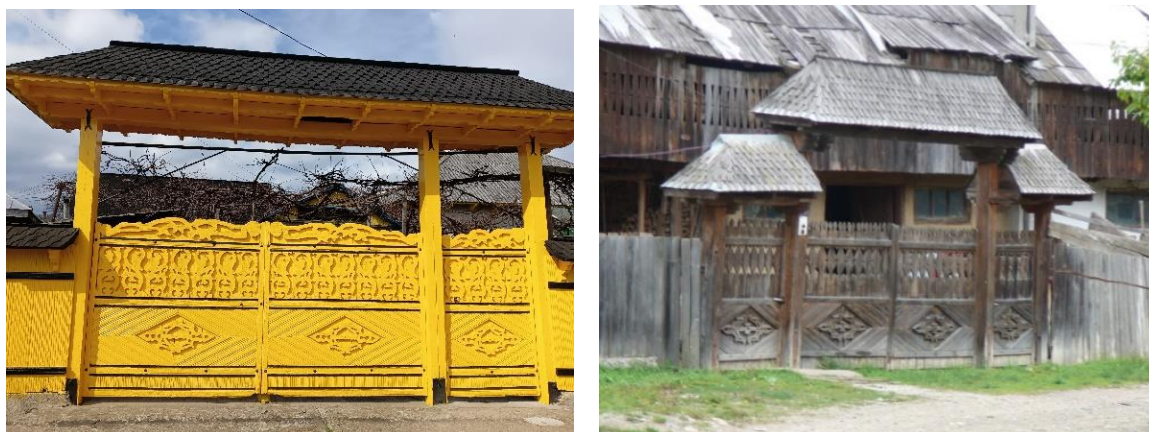

Foto Porți tradiționale din lemn

Din Catagrafia pe anul 1820, rezultă că oamenii se ocupau și cu olăritul, satul Frumoasa (în prezent sat component al comunei Balcani și care până la începutul secolului XX făcea parte din comuna Tazlău) fiind cunoscut pentru meșterii olari, din ale căror mâini dibace ieșea o ceramică de diverse forme: oale și ulcele, strachini mari și mici, lăptare, butoiașe, cănițe etc. . Date despre această îndeltnicire le găsim în studiul: *Olăritul, meșteșug de tradiție în Județul Bacău*, o lucrare amplă, rod a trei decenii de studii și cercetări întreprinse de autorii Teodosie Rotaru și Dorinel Ichim. De aici aflăm că exista și un **drum al olarilor**, care lărgia aria de desfacere a ceramicii produse în centrul de la Frumoasa.²¹⁰ Olarii porneau la drum în căruțe acoperite cu coviltir, împovărate cu oale de tot felul pe care le ofereau la schimb cu diverse produse, mai ales cereale. Astfel, am aflat că o oală de sarmale se dădea la schimb pentru aceeași cantitate de grâu care umplea oala, iar pentru două oale folosite pentru înăcrirea laptelui se dădea doar o cantitate de grâu care încăpea într-un singur vas. Oalele erau de diverse forme și mărimi și aveau diferite utilizări, fiind de culoare neagră și cărămie. Culoarea nu era dată de pigmenții puși în compoziția lutului ci de timpul de „coacere” în cuptoare, acest procedeu fiind rezultatul multor ani de experiență. ²¹¹În prezent, această ocupație s-a transformat în amintire, fapt

²¹⁰Teodosia Rotaru, Dorinel Ichim, *Olăritul, meșteșug de tradiție în județul Bacău*, Editura Egal, Bacău, 2006, pag. 45

²¹¹ Informațiile au fost culese de la Constantin Ivu, ai cărui părinți se ocupau cu olăritul în satul Frumoasa. Există și în prezent „Ulița olarilor” și cartierul „Olari”. Își amintește cum, copil fiind pleca cu tatăl său cu căruța plină de oale în toate colțurile județelor Neamț și Bacău, urmărind în special târgurile, unde posibilitatea de a vinde oalele era mai mare. Uneori această "linie" de desfacere a

indus de cererea pe piață care este tot mai mică, dar și din cauza lipsei de interes a celor tineri, care nu mai au siguranța că mai pot supraviețui practicând acest fel de activitate.

O altă îndeletnicire veche a locuitorilor, impusă de pământul sărăcăcios, a fost *cărăușia* (pomenită în *Condica Liuzilor* pe anul 1803), țăranii fiind nevoiți să întreprindă diverse transporturi de bunuri pentru a-și spori veniturile, contra unor sume de bani sau alimente. În funcție de factura negustoriei și produselor comercializate, aceștia erau cunoscuți sub numele de sărari (sare și slatină), cotiugari (material lemons și produse din lemn), olari (ceramică). Această activitate era practică de cei care aveau căruțe sau care trase de boi sau cai. *Cotiugarii* de exemplu (sătenii care aveau căruță și cai) transportau cherestea, grinzi pentru construcții, draniță sau lemn de foc în satele din valea Bistriței, de unde reveneau fie cu cereale fie cu bani.²¹² Se practica așadar *cărăușia* cu alt specific, influențată de profilul forestier al zonei.

În regiune există o altă resursă naturală importantă: petrolul. Folosită pentru ungerea osiilor la care, pentru iluminatul curților boierești sau pentru tratarea unor boli la oameni sau la animale, păcura este exploatată aici din vremuri îndepărtate, primele documente care atestă prezența fântânilor de păcură în regiunea Tazlăului datând de pe vremea lui Alexandru cel Bun. Se realiza astfel un tip de comerț specific, pe bază de troc, rezultatul fiind întregirea veniturilor.

La Tazlău există încă din perioada eneolitică izvoare de apă sărată (Zlătioara, Neagra) din care se scoate slatina sau sararmura, un produs alimentar de strictă necesitate. Exploatarea arhaică sunt de mici dimensiuni și apar sub forma unor fântâni de slatină căptușite cu bârne de stejar, împletitură de nuiel sau de tip buduroi (ghizd/ghizdea)²¹³ de fântână confecționat dintr-un trunchi de copac). Încă din neolitic sarea cristalizată se obținea prin fierbere în vase cermice, prin așa numita metodă *briquetaje* iar mai târziu, în epoca bronzului, i se adaugă o altă metodă, care folosea vase de lemn/troace pentru obținerea sării din apa sărată. Este foarte probabil ca sarea să fi fost exploatată și la suprafață, în cunoscutele gropi de

produselor dura chiar și câteva săptămâni, neîntorcându-se acasă decât după ce vindeau toate oalele, dormind în căruță și mai rar la sătenii care se îndurau să-i primească pentru găzduire peste noapte.

²¹² C. N. Fedeleș, *Monografia Băncii Populare "Păstrarea" și a Societății cooperative de păduri "Toporul"*, 1914, pag. 12.

²¹³ Ghizdea = diminutiv al lui ghizd; au rolul de a căptuși un puț ca să nu se surpe (conform dexonline).

sare (numite și sărării). Slatina se transporta cu ajutorul carelor, folosindu-se butii de 15-20 de litri sau butoaie de peste 100 de litri, fiind comercializată la rându-i în satele și târgurile de pe valea Bistriței, ajungându-se până la est de Siret.

În perioada medievală, prin Vale trecea celebrul *Drum domnesc al sării*, ce pornea de la Târgu-Ocna și ajungea până la Suceava, convoaiele de care trase de boi întinzându-se de multe ori pe lungimi ce depășeau 800 de metri.²¹⁴ La Tazlău se afla dealtfel și vama de ținut, aici negustorii plătind diverse taxe pentru a putea transporta și vinde marfa mai departe.

Legat de specificul forestier al zonei, era dezvoltată o altă îndeletnicire și anume vânătoarea. Erau renumite vânătorile domnești sau boierești din ținut, la care țăranii luau parte doar ca hăitași. Existau însă și multe sisteme individuale de prins animale, cu ajutorul ingenioaselor curse și capcane. Astăzi, vânătoarea ca și pescuitul, se practică doar ocazional.

Un alt meșteșug specific satului a fost morăritul, existând de-a lungul timpului câteva mori de apă (trei pe râul Tazlău și două pe pârâul Racila). „Moara lui Culbece” dăinuie încă în memoria colectivă. Moștenită din tată în fiu, cu o vechime de peste 100 de ani, era amplasată pe gârta râului Tazlău și acționată hidraulic. Astăzi, roata morii nu se mai învârtește iar celebrul refren "tac - tac - tac" nu se mai aude. Cu timpul, acestea au fost substituite cu morile electrice, nemaifiind condiționate de secetă sau ger.

Albinăritul era mai puțin dezvoltat la Tazlău, în vechile documente fiind menționate câteva prisăci în regiune.

Agricultura practică a fost mereu una de subzistență, din cauza suprafețelor arabile reduse și a tehnicilor și uneltelor agricole primitive, care s-au păstrat până pe la jumătatea secolului XX. Plugul și grapa din lemn, hârlețul cu rama de fier, râșnițele din piatra, teascurile din lemn, formau inventarul agricol tradițional. Deși aveau puțin pământ și erau lipsiți de mijloace de lucru, țăranii erau obligați să presteze un însemnat volum de muncă pe moșiile mănăstirii. Situația se schimbă abia după împrăștierea din timpul lui Cuza, când sătenii primesc loturi de pământ. Mai bine reprezentată a fost creșterea animalelor, pe baza bogatelor pășuni și fânețe. În trecut marii proprietari dețineau stânele de oi, cirezi de vite sau herghelii de cai, pe când țăranii săraci aveau doar câteva animale pe lângă casă, reușind cu

²¹⁴ Ion Lupu, *Sub semnul marelui Ștefan – Hemieni 1470, 2003 – pag 57.*

greu să facă față nevoilor vieții. S-a practicat un păstorit local zonal, fiind păstrată până azi organizarea tradițională a stâniei, construită din lemn și în care se folosește același inventar de obiecte: găleata și cupa din lemn pentru mulsul oilor, vatra cu ceaunul și cujba, strecurătoarea, hârzobul, ciubărul, buduca, linguroaiele, tăujerele, barbanta, budălăul.

Alte meșteșuguri însemnate erau țesutul în casă la război, confecționarea costumului popular-tradițional bărbătesc și femeiesc, cusutul, împletitul coșurilor și scaunelor din nuiele de răchită sau alun și a măturoaielor din nuiele de mesteacăn.

Foto. Arta vechilor meșteșuguri la Tazlău

Țesutul era ocupația femeilor, fiind folosite motive decorative moldovenești. Țesăturile erau de regulă sub formă de covor, scoarță, lăicer sau cergă. Până în anii '60 - '70 ai secolului trecut se cultiva și prelucra cânepa, obținându-se fire și fibre folosite la confecția articolelor de îmbrăcăminte.

• Meșteșuguri artistice tradiționale

Majoritatea meșteșugurilor au fost orientate spre prelucrarea lemnului: debitatul, dulgheria, drănițitul, tâmplăria, dogăria, rotăria, lemnăria mărunță și altele. Învățarea meșteșugurilor în trecut s-a asigurat prin transmiterea directă din tată în fiu, ceea ce a determinat caracterul familial al acestora. Adâncirea procesului de specializare și diferențiere a meșteșugurilor a avut la bază natura materiilor prime existente în zonă și sporirea exigentelor consumatorilor. Tăiatul lemnului practicat în vechime cu unelte rudimentare (trașca cu beschie), s-a transformat de timpuriu într-o adevărată industrie populară a cherestelei, prin folosirea unui mare număr de fierăstraie de apă, înșiruite pe apa Tazlăului. Cantitatea foarte mare de lemn tăiată în diferite categorii era transportată cu trenurile de cale ferată îngustă, sau cu

căruțe mari. Produsele de lemn erau comercializate, mai cu seama în zonele de șes, de unde se aduceau cereale.

Prelucrarea lemnului a creat multe specializări meșteșugărești: dulgheria, tâmplăria, dogăritul, rotăritul, drănițitul, cu meșteri iscusiți. S-au dezvoltat și numeroase meșteșuguri artistice pentru realizarea de porți, cerdacuri, linguri, lucrări de sculptură. Numărul meșteșugarilor este din păcate în continuă scădere.

Meșteșuguri bărbătești

Dulgheria. Renumiți pentru calitatea construcțiilor din lemn, lucrau cu lemnul propriu sau al clientului, case și acareturi, porți, grajduri, poduri și tot felul de construcții, în care știau cu măiestrie să îmbine utilul cu frumosul. Odată cu introducerea materialelor moderne de construcție, mulți dulgheri și-au schimbat meseria, dar cei rămași reușesc să ducă încă mai departe faima înaintașilor lor.

Drănițitul a antrenat și specializat în trecut un mare număr de bărbați, deoarece toate construcțiile erau învelite cu draniță. Cu unelte simple, dar cu multă îndemânare și migală, acești meșteri lucrau dranița în diferite forme cu denumiri sugestive: „în solzi de pește”, „în coadă de rândunică”, și tot ei o băteau pe acoperiș, creând învelișuri frumoase. Oricât de trainice sunt învelitorile noi din tablă sau țigla, nici unul nu se încadrează mai organic și mai armonios în minunatul peisaj montan decât tradiționalul acoperiș țuguat, învelit frumos cu draniță.

Tâmplăria a fost orientată în trecut în două direcții: cea simplă - pentru producerea ușilor și ferestrelor și cea artistică - pentru confecționarea pieselor de mobilier. Numeroșii meșteri tâmplari satisfăceau nu numai necesitățile localnicilor, dar ei puteau fi întâlniți cu produsele lor în toate iarmaroacele și târgurile moldovene, sau în diferite sate, unde erau solicitați. Cu toate acestea trebuie să remarcăm că tâmplarii erau orientați cu precădere spre tâmplăria de construcție și mai puțin spre cea artistică, ce solicită mai multă pricepere, îndemânare și măiestrie - calități necesare pentru crearea unui stil specific local sau zonal. Totuși meșterii talentați au lucrat frumoase lăzi de zestre, colțare, blidare, mese și scaune, împodobite sumar cu crestături simbolice: rozeta, crucea, bradul, șarpele, zimții etc. Aceste piese de mobilier, cu o amplasare strictă în interiorul casei tradiționale au fost treptat eliminate și înlocuite cu mobilierul modern.

Dogăria și rotăria. Deși numărul acestor categorii de meșteri nu era prea ridicat, totuși datorită importanței economice a lor, îi găsim menționați în

documentele istorice, încă din secolele trecute. Renumiți pentru calitatea produselor, dogarii din aceasta zonă lucrau din esențe diferite de lemn vase cu forme și dimensiuni foarte variate, în funcție de destinația lor: cofe, putine butii și poloboace - pentru uz gospodăresc; găleți, donițe, bărbânțe, bote - pentru prelucrarea laptelui la stână; banițe pentru măsurat. Mulți lemnari s-au specializat în producerea obiectelor mărunte de uz casnic și gospodăresc, ajungând chiar la stricte diferențieri: lingurari, fusari, covătari, spătari și altele. Adeseori, prin denumirea de lemnar se înțelege practicarea în general a activităților de prelucrare a lemnului.

Toate produsele tradiționale, realizate de meșterii lemnari de pe cu clară destinație utilitară au atins și autentice valențe estetice, prin evidențierea calităților naturale ale fibrei lemnoase, prin obținerea unor forme armonioase, prin distribuirea echilibrată a creștăturilor și traforurilor.²¹⁵

Meșteșuguri bărbățești cu valențe turistice

Prelucrarea artistică a pietrei. Cioplitul pietrei are rădăcini vechi în ținutul Tazlăului. În perioada medievală apar primii cioplitori în piatră, o dată cu ridicarea mănăstirii ștefaniene, când prelucrarea pietrei a căpătat o dezvoltare largă. Dovadă au stat secole la rând ruinele marilor clădiri care au fost construite în două epoci: cele dinspre vest, în epoca ștefaniană, și cele de lângă clopotniță, ctitorite de Arhimandritul Zaharia, la mijlocul secolului al XVIII-lea. Au fost și alte ruine care nu se mai văd, dar le-au văzut bunicii localnicilor.

La poarta mănăstirii, a rămas din secolul al XVIII-lea și o fântână lucrată de monahul Samoil, a cărei adâncime este de 14 metri și care niciodată nu a secat. În Sinodicon găsim un pomelnic lăsat de acest modest călugăr care a zidit fântâna, ca părinții săi să fie pomeniți la rugăciunile pentru cei adormiți.

În secolul XX, una din familiile renumite în arta cioplirii pietrei era cea a "Dogărenilor", Costică Dogaru (zis Coscu) fiind considerat „Meșterul Manole” al Tazlăului.

Cel mai cunoscut și mai priceput meșter pietrar din ultimii ani a fost Emilian Dogariu. A lucrat la mai multe biserici în județele Bacău și Neamț, iar 15 ani a făcut "artă" în San Marino, unde s-a specializat în bolți și arcade de piatră. Întors la Tazlău,

²¹⁵ Sursa de informare: Adriana Boboc, *Folclor muzical din comuna Tazlău, județul Neamț*, -schiță monografică -, lucrare de licență, 2007, p. 33-36

a lucrat la Casa Domnească din incinta mănăstirii - unde se apropie de recepție un proiect de restaurare. ” Am învățat meseria de la bunicul meu, de la tatăl meu și de la un moș de-al meu. Un frate de-al bunicului și feciorul lui au fost tot pietrari, și cam ăștia eram toți în sat. Cred că aveam 7-8 ani când am început să învăț, că așa erau timpurile, copiii de la țară munceau de mici, nu mergeau în tabere și în vacanțe, dar nu regret. E o meserie frumoasă, deosebit de grea, muncești ca în ocnă, dar și câștigi. Din păcate, nu se mai face. Nu mai are lumea bani să facă lucrări în piatră, spune că e scump și preferă alte tipuri de materiale” spunea Emilian Constantin Dogariu într-un interviu acordat ziarului Atitudinea de Neamț, în 2022. Iată cât de estetic descrie acest meșteșug, în același interviu: ” Piatra se caută în munte, în pădure, unde sunt pietre mari. Trebuie să o alegi bine, să nu fie sfărâmicioasă, crăpată, vânoasă, că n-ai ce face cu ea. Vânoasă înseamnă să aibă mii și mii de crăpături pe ea. Trebuie s-o alegi cum alegi cașul la piață. Trebuie să știi mersul pietrei, că și piatra are un mers al ei, cum are scândura, de exemplu. Cu niște penițe de 5-6 cm și un ciocan de 2 kile, tot bați din 10 în 10 centimetri, chiar dacă blocul are 5 metri lungime. Cel mai important este să-i găsești vâna și dacă ai găsit vâna pe care merge piatra și ai crăpat-o, după aia e joc de copil s-o cioplești și s-o bucerdezi. Pentru bucerdat este un ciocan special, acum sunt pneumatice, dar acum 30-50 de ani în urmă era un ciocan cu o chestie făcută, un fel de lamelă pe care o făcea tataia - Dumnezeu să-l ierte! - dintr-o bucățică de fier, de platband de exemplu, și o cresta cu bomfaierul. Și cu ciocanul ăla bucerdam piatra, că era lume care o voia bucerdată și lume care o voia cioplită. Cu ciocanul și cu bucearda luai la bătut piatra aia și ieșea buburuzată deasupra, cumva antiderapantă, dar era mai frumoasă cioplită din dorn. Am cărat la piatră în viața asta, de mă mir că nu mi-am rupt spatele. Am cărat cu ce-am putut, inclusiv cu căruțul. O făceam de o ridicătură de om, din ditamai bolovanul, să poată fi ridicată în căruță. Și am încărcat Rabe întregi la mână, mulțumesc lui Dumnezeu că am 48 de ani și nu mă resimt în niciun fel. M-am călit probabil”. Experiența meșterului s-a desăvârșit în Italia, unde a evoluat de la pavaje, temelii și garduri, la bolți și arcade, făcute la casele oamenilor cu stare.

Ar fi fost bucuros să învețe pe cineva tainele meseriei, însă nici cerere pentru lucrări în piatră nu mai este. Pe de altă parte, fiind o meserie grea, nimeni nu mai vrea să fie pietrar. Doar un verișor de-al său, Cristian Dogariu, mai practică sporadic

această meserie. Iar cuvintele sale par să fi fost foarte aproape de adevăr: "Meseria asta la mine se oprește. E păcat, cumva, că nu greu de învățat și poți să faci artă. E o singură condiție: trebuie să iubești piatra".

O singură șansă ar putea asigura perpetuarea acestui meșteșug: înființarea unui centru tradițional de prelucrare artistică a pietrei la Tazlău. Rolul său este dublu: transmiterea abilităților meșteșugărești în această ocupație pe de o parte (care ar contribui la bunăstarea financiară a viitorilor meșteri) și valorificarea turistică a obiectelor rezultate (piese de decor popular în piatră pentru case, acareturi, beciuri, porți, pietre funerare, răstigniri din piatră, o gamă largă de obiecte de uz gospodăresc), cu condiția ca o parte dintre acestea să fie expuse într-un muzeu dedicat.

Acest meșteșug merită să fie pus în drepturile sale firești, cioplitul pietrei constituind un izvor de inspirație pentru generațiile noi de plasticieni și meșteri pietrari.

Împletitul de nuiete de răchită (salcie). Meșteri specializați în această meserie au rămas foarte puțini pe Valea Tazlăului. Astăzi, un singur meșter mai practică acest meșteșug, orientat pentru satisfacerea nevoilor clienților locali. Ion Marian, la cei peste 80 de ani ai săi, poate confecționa, la cerere, obiecte diverse: coșuri mari pentru păstrarea și transportarea grăunțoaselor, fructelor și legumelor, loznițe pentru uscatul fructelor, unelte de pescuit cum ar fi lesele, diverse policioare, mese, scaune și alte piese de mobilier necesare traiului cotidian. Materia primă (nuietele de răchită) și-o procură gratis, de pe lunca Tazlăului. A învățat această meserie singur, imediat după Revoluție, când împletea coșuri din nuiete necojite, pentru depozitarea cartofilor și a porumbului. Pe parcurs s-a perfecționat și a început să împletească coșuri de "panacidă" (panahidă, parastas, pomană), coșuri de damingeană, tamburele, fotolii simple și duble, scaune, mese, lambriuri, vase pentru flori artificiale, ornamente de nuiete pentru perete ș.a. Pentru a ajunge la produsul final se cer a fi urmați câțiva pași: recoltarea, fierberea și cojirea nuietelor, după care se trece la împletitul efectiv, folosind șabloane de diverse tipuri. Nuietele sunt puse într-un vas închis ermetic, procesul de fierbere durând aproximativ patru ore. Se documentează permanent din reviste de specialitate și încearcă să împletească o gamă cât mai largă de produse finite.

Foto. Casa lui Nea Ion Mărian, specializat în împletirea coșurilor din nuiete

În mica sa căsuță de "Peste baltă", așezată la poalele Măgurii, lucrează cu atenție, răbdare și multă pricepere, dar o face mereu cu zâmbetul pe buze. Este mulțumit de câștigul suplimentar pe care i-l oferă această îndeletnicire și spune că are comenzi mai mult decât poate onora.

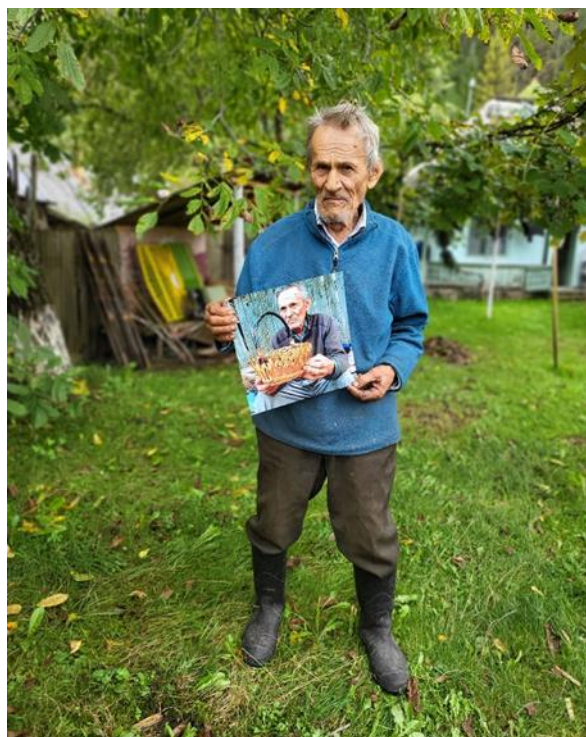

Foto. Nea Ion Mărian - meșter și poet

Este dispus și bucuros să transmită tainele acestui meșteșug și altora. Câțiva copii din sat chiar i-au călcat pragul ca să învețe meserie, dar au renunțat încă de a doua zi. Este o muncă frumoasă iar materia primă se obține gratis. Din păcate, tinerii nu îmbrățișează acest meșteșug, nici măcar ca hobby.

Nici talentul poetic nu l-a ocolit pe nea Ion. Iată una din creațiile sale literare, câteva versuri compuse într-o noapte cu lună, pe când era la prins pește cu leasa pe apa Tazlăului: *"Parcă printre nouri s-a deschis o poartă/Printre care trece, regina nopții moartă/Lună, tu, Regina nopții/deopotrivă ne privești tu și sorții morții).*

Transmiterea abilităților meșteșugărești s-ar putea face în școli la orele de educație tehnologică, în cadrul unor activități extrașcolare sau chiar prin intermediul cursurilor de formare profesională a adulților.

În contextul strategiei de dezvoltare sustenabilă a Tazlăului, această îndeletnicire necesită mai mult atenție. Articolele împletite, prin calitățile ce le fac atractive - frumusețea, durabilitatea, comoditatea, prețul redus ș.a. se încadrează armonios în orice interior, creând o atmosferă de căldură și confort. În aspect economic meșteșugul se potrivește prin faptul că utilizează resurse ieftine și accesibile, nu necesită investiții mari în utilaje scumpe, poate fi practicat ușor la domiciliu. Practicarea și promovarea împletitului de nuiete poate contribui la dezvoltarea bazei socio-economice a comunității rurale tazlăoane.

Împletitul din pănuși și papură. Fiind mai mult o înteletnicire casnică, se găsea o largă utilizare a pănușilor de porumb: confecționarea rogojinilor, saltelelor, a așternutului de pat și podea ș.a. Meșteri specializați nu au fost la Tazlău, lucrându-se frecvent în cadrul orelor de Lucru manual (disciplină prevăzută în curriculum-ul școlar până prin anii '90) sau în familie, în funcție de necesități. Materie primă există din abundență, fiind folosite pănușile de la soiurile și hibrizii din varietatea „dinte de cal”, care au cele mai lungi și fine, rezistente și elastice foi. Este importantă, ca la toate meșteșugurile care solicită multă răbdare, îndemânare și finețe în execuție, instruirea de către meșteri a discipolilor.

Împletitul din papură este ceva mai costisitor, atât în ce privește recoltarea și pregătirea materialului necesar, cât și a tehnologiei de lucru. O problemă greu de depășit este și colectarea materiei prime necesare pentru lucru. Papura nu se mai găsește astăzi decât în lunca pârâului Racila, mai rar în lunca Tazlăului.

Această activitate s-ar putea realiza manual în gospodării individuale, producând pentru necesități proprii, dar și pentru a participa la expoziții, sau în scopuri didactice. Învățarea abilităților în această ocupație se poate face fie la școală, în cadrul orelor de educație tehnologică, fie în cadrul unor activități extrașcolare, de tipul Școlilor/Taberelor de vară. Poate fi o sursă sigură de câștig și de ocupare a forței de muncă, necesitând investiții minime în materia primă, care este ieftină și la îndemână.

Confecționarea măturoaielor. Este o practică de confecționare a măturilor mari, din nuiete de mesteacăn, cu sau fără mâner de lemn, folosită în orice gospodărie rurală la măturarea curților sau a străzilor. Chiar dacă este o muncă migăloasă și grea, poate asigura existența sau măcar aduce venit auxiliar familiilor. Măturile pot fi comercializate apoi în târgurile și piețele de la Frumoasa și Roznov, ori vândute cu ridicata de la domiciliu. În prezent, puțini sunt cei care mai confecționează măturoaie în Tazlău (Ion Mărian). Fiind însă un produs ecologic apreciat, măturoaiele de mesteacăn ar putea perpetua acest meșteșug, având șanse reale să devină subiect al antreprenoriatului rural, ca o componentă a dezvoltării rurale sustenabile.

Meșteșuguri femeiești

Arta broderiei la Tazlău. I.I.Mironescu, medicul-scriitor al Tazlăului, a avut preocupări permanente în susținerea și încurajarea locuitorilor din spațiul spiritual natal. Faptul este confirmat de Actul de donație din 1938, întocmit chiar de el, prin care cerea tazlăoanilor să suțină prin toate mijloacele talentul gospodinelor din Tazlău în țesăturile și cusăturile artistice. Donează în acest sens școlii câteva zeci de prăjini de pământ arabil, pe care se aflau plantați niște duzi, convins fiind că fetele și gospodinele din sat sunt meștere în țesături, cusături și împletituri de mână. Se confirmă prin acest "testament" că broderia a fost o artă de veche tradiție. Măturie stau cusăturile efectuate de mamele și bunicile noastre, care au înfrumusețat obiectele de îmbrăcăminte și de uz casnic: cămăși bărbățești, ii, fețe de masă, perdele ș.a. Materialele folosite sunt variate ca țesătură, aspect, grosime, colorit, pornind de la pânza țesută în război manual, din bumbac, lână, in, cânepă, borangic, până la abundența țesăturilor naturale și sintetice din comerț. Tazlăuancele au avut mereu un deosebit simț artistic, dovedind mult rafinament în alegerea celor mai potrivite culori. La executarea motivelor populare s-a folosit cu deosebire punctul

de cruciuliță completat cu punct de contur, punctul ocol, punctul pli-drug și puncte ornamentale pe fire scoase-ajur și fileu (Gheorghe Blaga, *Arta broderiei la Tazlău*, în revista La Tazlău, Anul III, Nr. 14/1999, p. 5-6).

În comună aproape că s-a renunțat la broderia clasică în favoarea broderiei artistice, mai ușoare și de mai mare efect.

Lucrul de mână după orele de muncă are efect reconfortant, poate fi considerat chiar un mijloc terapeutic. Asta pe lângă posibilitatea de a crea locuinței o atmosferă intimă, plăcută, sau pe lângă șansa de a participa la diverse expoziții și de a spori venitul familiei.

Această artă ar trebui revitalizată la Tazlău, poate prin înființarea unui cerc de broderie la care să participe tinerele din sat. Piese de broderie sunt încă foarte apreciate, mai ales în străinătate, având șansa să fie valorificate în mod avantajos pentru cei care le lucrează.

Arta sculpturii în lemn.

Lidia Crețu, un meșter mai neobișnuit! Arta sculpturii în lemn este una dintre cele mai vechi și mai frumoase meserii de pe planetă. De-a lungul timpului, această artă a evoluat și s-a diversificat, iar astăzi putem admira opere de o frumusețe și o originalitate aparte. Printre cunoscătorii acestei vechi meserii se numără și Lidia Crețu, o artistă talentată care făurește obiecte din lemn ce întregesc arta meșteșugăritului prin fantezie și originalitate. Lidia este o persoană pasionată de prelucrarea lemnului încă din copilărie, când a descoperit că îi place să cioplească figurine și bibelouri. În timp, această pasiune s-a transformat într-un hobby, iar Lidia a început să facă tot mai multe obiecte din lemn pentru casă, precum draperii, rame la goblenuri, linguri, furculițe, teapșă cozi la sapă sau la topor, fus și furcă de tors, chiar și război de țesut. De asemenea, ea a realizat și la comandă panoplii și diferite tablouri în basorelief și foarte multe cadouri.

Cu toate acestea, Lidia recunoaște că ar putea face lucrări mult mai frumoase dacă ar avea scândură de calitate și scule bine ascuțite. Acestea necesită multe cheltuieli și foarte multă muncă, astfel că prețul final al obiectelor ar fi destul de ridicat.

Deși nu își desfășoară activitatea ca o afacere, Lidia continuă să se bucure de această pasiune și să creeze obiecte din lemn de o rară frumusețe și valoare. Ea

consideră că acest hobby îi aduce multă bucurie și îi permite să-și dezvolte creativitatea și abilitățile artistice.

În concluzie, arta sculpturii în lemn este una dintre cele mai frumoase și mai valoroase meserii tradiționale, iar Lidia Crețu este un exemplu de urmat, care reușește să creeze obiecte de o frumusețe aparte prin muncă și talent.

Foto. Artă populară la Tazlău. Meșter: Lidia Crețu

- **Portul popular** ²¹⁶

Caracteristica principală a portului tradițional din zona Tazlău o constituie păstrarea unui număr impresionant de elemente străvechi: cămașa bătrânească și cea încrețită la gât, catrința și ștergarul de cap - la costumul femeiesc, ițarii creți, cămașa cu fustă, gluga, sumanul, opincile, cureaua cu ținte, cojocul, căciula - la costumul bărbătesc.

- **Oglinda satului - oameni de seamă (potențial pentru activitatea de turism)**

Din perioada medievală două nume au rezonanță: *Dosoftei*, care mai întâi să ajungă mitropolit al Moldovei a fost egumen al mănăstirii Tazlău și *Sf. Chiriac*, călugăr sihastru care a viețuit în Măgura Tazlăului, trecut azi între sfinți.

I. I. Mironescu - medic, scriitor și părinte al satului său natal. În cultura românească există oameni de seamă, care au lăsat o amprentă puternică asupra istoriei noastre culturale. Un astfel de om este I.I. Mironescu, pseudonimul literar al lui Eugen I. Mironescu, născut pe 13 iunie 1883 în Tazlău și trecut la cele veșnice pe

²¹⁶ Sursa de informare: Adriana Boboc, *Folclor muzical din comuna Tazlău, județul Neamț*, -schiță monografică -, lucrare de licență, 2007, p. 37-56

22 iulie 1939. Este fiul Sofiei (născută Honcu) și al lui Ioan Mironescu, învățător.

Bunicul său pe linie paternă se numea Moraru, iar fiul acestuia, Ioan, se va înscrie cu acest nume la Școala Normală din București, unde profesorii îl vor trece în catalog Mironescu. Reîntors pe meleagurile natale, tânărul învățător se va stabili în Tazlău. Cel de-al doilea copil, din cei șase pe care i-a avut familia Mironescu, este Ioan Eugen, viitor medic, profesor și scriitor. Omul de știință își va semna lucrările Eugen I. Mironescu, literatul, în schimb, va alege inițial primul său prenume, dublând-o cu aceea a tatălui. A urmat școala primară în localitatea natală și la Piatra

Neamț, continuându-și învățătura în Iași, la Liceul Național și apoi la secția clasică a Liceului Internat, absolvit în 1904. Aici îl are profesor pe G. Ibrăileanu, care îl remarcă pentru primele încercări literare. Din 1905 devine student la Facultatea de Medicină și la Facultatea de Drept din cadrul Universității ieșene. Va absolvi doar medicina și în 1910 devine preparator la Clinica Dermato-Sifilitice a Spitalului „Sf. Spiridon” din Iași, unde, în 1912 își susține și doctoratul în medicină. Ulterior, face și studii de specializare în dermatologie, la Berlin. Profesor universitar la Facultatea de Medicină din 1921 și șef al Clinicii de Dermatologie de la Spitalul „Sfântul Spiridon”, a fost membru în mai multe societăți de științe medicale și de științe naturale.

Activitatea literară. Dar I.I. Mironescu nu a fost doar un om de știință remarcabil, ci și un scriitor talentat. Formându-se ca scriitor în redacția revistei *Viața românească*, sub îndrumarea lui Garabet Ibrăileanu, Eugen Ioan Mironescu și-a semnat toate operele literare ca Ioan I. Mironescu. Debutează cu două schițe, *La priveghiu* și *La praznic*, într-o revistă a elevilor de la Liceul Internat. Colaborează mai ales cu schițe și nuvele, dar și cu publicistică socială la „*Viața românească*” (prima scriere e *La cumătrie*, în 1906), „*Avântul*”, „*Însemnări literare*”, „*Solia Moldovei*”, „*Însemnări ieșene*”. Cea dintâi carte de literatură este o culegere de nuvele, *Sandu Hurmuzel* (1916). Urmează *Oameni și vremuri* (1920) și *Într-un colț de rai* (1930), ambele adunând povestirile apărute în reviste, dramatizarea *Catiheții de la Humulești* (1938) și *Iulie Radu Teacă* (1940), tipărită postum. Mironescu a scris

articole de atitudine (în 1907 a fost chiar arestat ca „instigator”), a cochetat și cu teatrul, dar vocația lui este aceea de povestitor. Fără a fi una autobiografică, opera lui Mironescu se reazemă, totuși, pe realitățile unei istorii trăite nemijlocit. Din cadrele ei coboară personaje ca Irimie Honcu și Tulie Radu Teacă, portretizat în nuvela care îl propune drept erou titular. Elevul de altădată își petrecuse o vară la stâna acestui inimitabil mucalit, mocan în Brețcu, care îi oferă prozatorului prilejul să realizeze admirabile efecte umoristice, bazate pe comicul de limbaj, pe relatarea amănunțita a unor gesturi și obiceiuri ieșite din „obișnuit”.

Cel ce se visa actor avea, se pare, însușiri scenice reale, dovadă adolescentul evocat în Taclale de pensionari, în care, sentimental, autorul s-a proiectat. Renunțând la scenă, Mironescu va purta mereu nostalgia acesteia. Îi plăcea să povestească și avea abilitatea de a interpreta o poveste dându-i o coloratură dramatică. E, între altele, și cazul revoltei din 1907, la care fostul student medicinist fusese deopotrivă martor și participant. Atitudinea deschisă în favoarea celor năpăstuiți, pentru care va fi, de altfel, condamnat și închis, se regăsește în relatarea dramei lui Furtună Veteranul.

Prozatorul se apropie cu o duioasă simpatie de o umanitate în esență tragică, proiectându-i chinurile, emanate din sărăcie, boală și mizerie, pe un ecran de epocă de un aspru realism. Alte pagini vor tinde să întregească și să nuanțeze aria tematică predilectă, aducând în prim-plan psihologia celor sortiți să scrie, neștiuți de nimeni, istorie.

Revelatoare rămân povestirile Căprarul Gheorghiu sau Unul dintre necunoscuți, inspirate de Primul Război Mondial, în care scriitorul fusese el însuși angrenat ca medic-sublocotenent. O parte a scrierilor sale se concentrează, de altminteri destul de insistent, asupra vieții cazone, fie urmărindu-i consecințele nefaste în rândul simplilor recruți de la țară (Sandu Hurmuzel), fie luând act de corupția și ignoranța militarilor de carieră (Toto-n război), fie punând la stâlpul infamiei politicianismul, demagogia și pretinsul patriotism. Mironescu nu a uitat nici o clipă că este - cum îl definea Mihail Sadoveanu - marele „prieten al țărănimii” și a știut să-i facă auzite durerile..

Viața politică și socială. Eugen I. Mironescu nu a stat departe nici de viața politică, în 1930 fiind ales deputat în Parlament din partea Partidului Național-Țărănesc. Dezamăgit însă de demagogia și minciuna care dominau viața politică,

demisionează repede din acest partid. "... m-am convins înc-o dată că-n țara noastră, din nefericire, în epoca în care trăim nu sînt zece oameni care să fie pătrunși de convingerile cu care s-împăunează, că minciuna și fățarnicia stau la baza oricăror manifestări politice". A fost permanent preocupat de problema agriculturii și de situația socială a țăranimii. În timpul studenției a participat, împreună cu alți colegi, la răscoalele țărești din 1907, fiind arestat la Hârlău și judecat la Iași. Mai târziu, ca deputat, a intervenit în Parlament și a publicat articole pe această temă. În perioada 1930-1936 a ținut conferințe legate de problemele familiei și de profilaxia bolilor venerice. Împreună cu alți intelectuali ieșeni a fost printre fondatorii Comitetului național antifascist (1933). A participat la campaniile din cel de-Al Doilea Război Balcanic (1913) și Primul Război Mondial (1916-1918), exersând ca medic în spitale de contagioși (holeră) și de boli nervoase. A fost decorat cu următoarele ordine și medalii române și franceze: Ordinul Coroana României cu spade în grad de cavaler; Ordinul Virtutea Militară, Medalia Avântul Țării, Medalia Victoria, Medaille d'Honneur des Épidémies și Crucea Regina Maria.

Om de știință și un scriitor talentat, I.I. Mironescu a fost și un adevărat părinte al satului său natal. Așa cum tatăl său nu s-a rezumat la statutul de învățător, ci a pus umărul la înființarea băncii și a fabricii de cherestea, ca să nu mai vorbim de activitatea lui didactică și de punerea temelilor bibliotecilor, nici fiul nu a rămas deoparte de ideea de dezvoltare a zonei. Și-a iubit cu adevărat locul copilăriei și a pus umărul la ridicarea acestuia. A învățat de acasă că trebuie să se implice în treburile satului. A cedat școlii din sat câteva zeci de prăjini de pământ cu obligația de a planta duzi, pentru ca femeile harnice să intensifice cultura mătăsii. A organizat o serbare cu ocazia împlinirii a 72 de ani de la înființarea școlii și a amenajat, pe propria cheltuială, parcul din Tazlău, împodobit cu flori și împrejmuțit gospodărește, pe care l-a cedat comunei. A ținut ani de zile câte 10 copii la școala din sat cu hrană, cărți și îmbrăcăminte.

Atitudinea lui, decența și capacitatea de a nu pierde din vedere detaliile care pot conta se văd în cuprinsul unei adrese înaintată Direcției Serviciului Balneo-Climateric din cadrul Ministerului Sănătății de către Comisia Locală Balneară, prin care aduce suficiente argumente în favoarea declarării Tazlăului ca localitate balneo-climaterică. A fost președintele Oficiului local de turism, punând bazele unui sanatoriu pentru "... reconfortarea persoanelor cu surmenare fizică sau morală", prin

care s-au perindat nume de seamă ale literaturii române: Mihail Sadoveanu, Panait Istrati, Garabet Ibrăileanu, George Topîrceanu, Otilia Cazimir ș.a. Astăzi, sanatoriul nu mai există. Singura clădire care s-a păstrat este casa în care s-a născut și a locuit. Casa sa a fost loc de adunare și de relaxare pentru mulți scriitori: C. Hogaș, M.Sadoveanu, Păstorel Teodoreanu, Panait Istrati etc. De-a lungul timpului sora scriitorului, Lina Donea, a organizat aici numeroase activități culturale, cum ar fi ședinte ale Cercului literar sau șezători. Muzeul a fost amenajat cu inițiativa și contribuția fiicei scriitorului, Rodica Mironescu, care a reușit să recupereze de la rudele acestuia unele documente, scrisori de familie, însemnări ale autorului, cărți și fotografii. Expoziția cuprindea 2 săli în care s-a urmărit reconstituirea unei fărâme din modul de viață al Tazlăului interbelic. După o perioadă în care a avut statut special și regim de protecție, pentru că a fost propusă spre clasare, Casa I.I. Mironescu nu a devenit monument istoric de importanță locală, așa cum o recomanda istoria ei și valoarea de simbol al comunității. Direcția pentru Cultură Neamț a identificat imobilul ca fiind valoros, atât din punct de vedere al arhitecturii, cât și al importanței memoriale, fiind inclus în regim de protecție în PUG-ul actualizat al comunei Tazlău. Motiv pentru care au sugerat proprietarilor "ca lucrările de consolidare, restaurare și reparații să fie realizate cu sprijinul unor specialiști în domeniu, pentru a nu fi afectate negativ elementele valoroase de arhitectură". Deși stilul arhitectonic a fost mutilat în urma lucrărilor de restaurare din ultimii ani, prin valoarea sa spirituală și istorică, simbolizează o părticică din istoria localității.

Pentru a-i cinsti memoria, Școala cu clasele I-VIII și Căminul Cultural din Tazlău poartă numele de "I.I. Mironescu". De asemenea, Universitatea de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa” din Iași, a inaugurat în 2022 Centrul Cultural „I.I. Mironescu”, un proiect unic în peisajul academic nu doar din România, ci și din Europa. S-a creat astfel o punte între capitala culturală a țării și Tazlău, al cărei rol este de a susține moștenirea și diversitatea culturală și de a păstra vie memoria profesorului de dermatologie, medicului, filantropului și scriitorului I.I. Mironescu, figură emblematică a științei și culturii românești interbelice. „Înființarea acestui Centru vorbește despre fuziunea rodnică între artă și știință, despre sănătate spirituală și vibrație umanistă, și pledează pentru dezvoltarea într-o existență dialogală.”(dr. Richard Constantinescu, directorul Centrului Cultural „I.I. Mironescu”).

I.I. Mironescu a fost cu adevărat un părinte al satului său natal, pe care l-a sprijinit și l-a făcut cunoscut întregii țări. Astfel de oameni de seamă trebuie să ne inspire și să ne facă să ne implicăm în comunitatea noastră, pentru a o face mai bună și mai prosperă.

Ion Mironescu. (1850 - 1932). Tatăl medicului și scriitorului I.I.Mironescu, se numără printre oamenii de valoare din comuna Tazlău, care constituie o mândrie, nu numai pentru istoriografia locală, dar și cea națională.

Născut în comuna Dochia din ținutul Neamț, urmează cursurile primare la Școala Domnească din Piatra. După ce primește o bursă din partea statului, se înscrie la Școala Normală de Băieți din București, ieșind ca învățător în 1874. După ce predă ca învățător la școlile din Galu și Frumoasa, în 1896 este transferat ca învățător la Școala din Tazlău.

Reputat învățător, cadru didactic de excepție pentru acea perioadă, a fost apreciat atât de Spiru Haret (ministru la Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice) cât și de A.D.Xenopol (autorul primei mari sinteze a istoriei românilor).

Ca învățător, Ion Mironescu s-a dovedit temeinic pregătit profesional și metodic, lucru dovedit și de Spiru Haret în 1899, cu ocazia inspecției făcute la Școala din Tazlău. Drept răsplată a muncii depuse timp de 25 de ani în domeniul învățământului primar, Ion Mironescu primește din mâinile lui Spiru Haret medalia "Bene Merenti"clasa a III - a. A colaborat la revistele "Asachi" (1881-1885) și "Propășirea" (1896-1903), cu articole de pedagogie modernă, apreciate de resă de specialitate a acelor vremuri.

Pe lângă acivitatea didactică, a fost preocupat de răspândirea culturii în rândul sătenilor și de bunăstarea lor. Pune bazele unei biblioteci și a "Casei de citit" și înființează Banca Populară, prima de acest fel de pe Valea Tazlăului.

A avut o bogată activitate bogată și în culegerea de folclor, în 1903 fiind printre primii învățători care a răspuns "Apelului pentru srângerea legendelor despre Ștefan cel Mare și sfânt, domnul Moldovei", lansat la 1 ianuarie de către S.T.Kirileanu. Dintre legendele culese, amintim "Masa lui Ștefan cel Mare", "Schitul și Mănăstirea Tazlău", apărute în volumul Amintirile poporului despre Ștefan cel Mare, Ed. Minerva, publicat cu ocazia comemorării a 400 de ani de la moartea Domnitorului Moldovei.

Va rămâne în memoria colectivă ca un neobosit slujitor al școlii, preocupat permanent atât de perfecționarea și modernizarea predării principalelor discipline de învățământ, cât și de propagarea culturii în rândul sătenilor. (. (sursa: prof. C-tin Prangati” *Ion Mironescu - Învățător din vechea generație*, în Revista ”La Tazlău” - Anul II, nr. 8/1998, pag. 2-3).

Onoriu Mironescu. (1881, Frumoasa, Tazlău - 1952, Tazlău). A fost un dascăl și intelectual de elită, contribuind la dezvoltarea învățământului românesc. Primul dintre cei șase copii ai învățătorului I. Mironescu, își petrece copilăria la Tazlău și învață la școala primară cu preotul Grigore Stupcanu, din clasa a V-a continuându-și studiile la Liceul Național din Iași.

La Tazlău îl cunoaște pe C. Hogaș, prieten cu Irimie Honcu, bunicul său. Mai târziu, la casele Mironeștilor din Tazlău vin și alți oaspeți de seamă (M. Sadoveanu, Vasile Burlă, D.D. Pătrășcanu ș.a.). Datorită tatălui său, își dezvoltă dragostea pentru tradițiile populare natale. Acest lucru se oglindește și în faptul că membrii familiei Mironescu purtau costume naționale, ca simbol al iubirii de neam.

După absolvirea studiilor liceale, urmează cursurile Facultății de Științe de la Universitatea din Iași, pe care o absolvă în 1907. Își desăvârșește studiile la Berlin și Leipzig. După ce revine în țară, între 1910-1911 activează ca profesor de Științele Naturii la Gimnaziul ”N.Gane” din Fălticeni. Se transferă în 1912 la Liceul ”Mircea cel Bătrân” din Constanța, nou înființat, iar din 1913 este numit profesor la Școala Normală de Băieți din Constanța. Aici deține funcția de director din 1915 până în 1921, într-o perioadă dificilă pentru școala dobrogeană, care suferă mari pierderi în timpul războiului de întregire națională. Pe fronturile din Moldova au luptat și elevii ai Școlii Normale din Constanța, în frunte cu Onoriu Mironescu, comandant de batalion la Mărășești. În eroicele lupte duse în anii grei ai războiului, cadrele didactice și elevii au dat dovadă de un patriotism inegalabil, acoperindu-se de nepieritoare glorie: *”De la cel mai umil slujitor al școlii până la cei care ocupau înaltele trepte ale învățământului, de la normaliști până la profesori universitari, cadrele didactice au răspuns însuflețite la chemarea patriei, au luat arme în mână, schimbând condeiul și catedra cu tranșeele”* (Vasile Helgiu, Școala românească dobrogeană de la înființare până la 1938. *Monografie. Istorie, document, diagrame*, Constanța, Institutul de Arte Grafice, 1968, p. 67)

Localul cel mare al Școlii Normale, transformat în spital, a fost bombardat de aviația inamică. După război, a trebuit să o ia de la capăt pe drumul pe care pornise în urmă cu 40 de ani. *"De pildă, reputatul profesor de Științe ale Naturii, Onoriu Mironescu - erou și comandant de batalion la Mărășești - în calitate de director al Școlii Normale din Constanța, imediat după război, în condițiile în care "localul a fost complet devastat", a avut de "luptat cu generații pe care numai energia și tenacitatea D-sale a știut să le învingă"*. (C-tin Vitanos, Claudiu Al. Vitanos, *România de la "Marea cea Mare"*, Ed. Mica alahie, București, 2018, pag. 66, preluare din Anuarul Școlii Normale, pag. 14). A refăcut laboratoarele de botanică, zoologie și chimie afectate de primul război mondial, contribuind cu munca, priceperea și experiența sa la buna organizare și funcționare a școlii.

Faptele sale eroice de la Mărășești, Oituz și Turtucaia, au fost răsplătite prin acordarea înaltelor distincții militare *Coroana României și Mihai Viteazul*, cele mai înalte ordine din acele vremuri.

Între anii 1926-1930 conduce Școala Comercială Superioară (Liceul Comercial "Carol I"), îndrumând în același timp întreg învățământul din Dobrogea, din funcția de inspector al "Regiunii a X-a școlare". Pentru o scurtă perioadă, în anul 1928, este instalat în funcția de subsecretar general în Ministerul Instrucțiunii Publice, unde răspunde de învățământul public și liceal. Revine la Liceul "Mircea cel Bătrân" din Constanța în 1929, unde va funcționa ca profesor de științe naturale până când va ieși la pensie, în 1936.

Se stabilește la Tazlău în 1936, locuind în vila construită de el în fundul grădinii lui Irimie Honcu. În 1939 este ales primar al Tazlăului. Din această postură modernizează ulițele satului, dându-le denumiri înțelept gândite: ulița Străbunilor, ulița Străjii, ulița Păunașilor, ulița Brusturatului ș.a. Tot acum se îngrijește de repararea localului școlii și a monumentelor istorice. În 1950 i se retrage pensia și i se confiscă averea familiei pentru că deținuse funcția de primar în anii dictaturii antonesciene. Îmbrățișează meseria de tâmplar, ieșind din mâna sa adevărate produse artistice. Se îmbolnăvește după scurtă vreme și se stinge din viață în 1952, fiind condus pe ultimul drum de întreaga suflare a Tazlăului.

Nu a fost doar un dascăl de renume, ci și om de știință apreciat și publicist. A colaborat la *Cultura română*, *Terra*, *Convorbiri literare*, *Analele Dobrogei* ș.a.. A publicat manualul școlar *Zoologia* și cartea *Prietenul nostru - pomul*. Romanul În

numele tatălui, în care personaj principal a fost irimie Honcu, bunicul său, a rămas în manuscris. Onoriu MIRONESCU este prezent, în paginile „Analelor Dobrogei”, cu articole sau rezumări din domeniul științei: „Lumina vie și iluminatul în viitor” (despre studiul dr. R.Dubois, publicat în „La sciences et la Vie”, privind lumina pe care o răspândesc unele micro și macroorganisme); „O poveste de demult... un adevăr astăzi” (prezintă sistemele de adaptare a viețuitoarelor în mediul înconjurător); „Sonicitatea” (redactat după G.Constantinescu și M.Strugariu, două articole privind fenomenul sonicității, apărute în „Viața Românească” din anii 1919 și 1920).²¹⁷

Constantin Fedeleș (1880 - 1916). Absolvent al Școlii Normale ”Vasile Lupu” din Iași, promoția 1901, a fost învățător la școala din sat, fiind unul din cumnații lui I.I.Mironescu. A descris fidel atmosfera vieții de la început de secol XX în *Monografia Băncii Păstrarea și a Societății Cooperative de păduri ”Toporul”*, 1914. Între 1914-1916 (d) a fost președinte al Asociației Învățătorilor din Județul Neamț ca secție a Asociației Generale a Învățătorilor din România.

Se cuvine precizarea că domnul Constantin Fedeleș a fost unul din cei 13 învățători din județul Neamț care și-au pierdut viața în Primul Război Mondial. Pentru sacrificiul suprem, numele lui apare în anuarul Colegiului Național ”Vasile Lupu” din Iași, pe una din fețele Monumentului Eroilor din Buhuși - Bacău, pe una din fețele Monumentului Eroilor din Frumoasa (Balcani, jud. Bacău) și pe a doua cruce din Cimitirul Eroilor din Tazlău.

Se cuvine, de asemenea, încă o precizare și anume că secția ”Liga Culturală” care funcționa în satul Balcani - care, la vremea aceea, ținea de Tazlău - îl avea ca membru pe Constantin Fedeleș, dar ca președinte pe un simplu sătean. Și parcă se simte și acum regretul din rândurile scrise de învățător: ”Sătenii, în loc să-și piardă vremea la cârciumă Duminica și Serbătoarea se adună la o răspântie și fac o cioatcă, unde unul citește ceva și ceilalți ascultă. Ori unul povestește o întâmplare și toți ascultă. De câțiva ani banca a început a plăti câte 10-15 abonamente la «Neamul Românesc pentru popor» și la «Albina». Unele din aceste foi s-au cuvenit și Balcanilor. Din citirea lor și fără a fi îndemnați de preoți ori de învățători, fac Balcanarii în număr de 20 secția «ligii culturale». E o secție mică în felul ei și o

²¹⁷ Sursa: Prof. Constantin Prangati, prof. Gheorghe Blaga, *Bădia Onorie*, în revista La Tazlău, Anul III – Nr. 11/1999, p. 2-4.

socotesc cea mai trainică, fiindcă e isvorâtă din convingerea săteanului prin el însuși. Noi învățătorii, am primit în urmă cu bucurie să fim ca membri ai «ligii» având președinte un sătean. Păcat că avem puține scrieri pe înțelesul săteanului și câte sunt n-ajung la dânsul fiind scumpe. Desigur vremea va îndrepta și acest rău”.

Gheorghe Blaga (*10.1937, Blăgești, Bacău - 30.04.2006). Un alt nume valoros al Tazlăului, a fost profesor de franceză și animator cultural, director al revistei cunoscută sub numele de *La Tazlău*. A fost inspector școlar în două legislaturi. A înființat **fundația “I.I. Mironescu”** și revista cu numele comunei pe copertă, care a apărut în 45 de numere. Fundația „I.I. Mironescu” prin manifestările din această perioadă a contribuit la revigorarea datinilor și obiceiurilor strămoșești din zonă. Prin ea s-a înființat la începuturi, din câte știu, și un festival anual de profil care avea această nobilă menire, să promoveze o parte din frumusețea folclorului local. Uneori, acest folclor (scris) a trecut și în paginile revistei. Fiind o revistă editată de o fundație culturală dintr-o comună, paginile de folclor, câte au fost, au constituit un punct de atracție al revistei. Dar ceea ce rămâne mai important, ea a avut darul să contribuie la cultivarea gustului pentru creația literară de calitate în zonă. Din când în când paginile ei au găzduit creații ale unor elevi, debutanți, care și-au publicat creațiile lor, proză, versuri, eseuri, ținând treaz interesul pentru revistă în rîndul elevilor, fiind în același timp și o rampă de lansare în literatură a acestora. Nu puțini sunt cei care au obligația să-și înscrie în CV-ul lor literar numele revistei, fie în calitate de debutanți fie de scriitori colaboratori. Revista a contribuit la menținerea trează a „spiritului Tazlăului” prin publicarea, uneori inedită, a unor materiale documentare de istorie literară, în special cele legate de spiritul tutelar al locului, I. I. Mironescu, sau fragmente din istoria monografică a comunei. Un documentarist harnic le-ar putea aduna și din arhiva revistei pentru o eventuală lucrare monografică a zonei. “La Tazlău”, care a pornit la drum cu un grup restrâns de colaboratori, a devenit, în timp, cea mai prestigioasă revistă literară editată de o fundație comunală din județ și cred că și din țară. Nu am știință să mai fi existat în vreo comună o revistă cu o vechime atît de mare.²¹⁸

Ștefan Potop. S-a născut la Tazlău, în 1960, în ziua de 30 august. A urmat Liceul de Artă din Bacău și Facultatea de Arte Plastice „George Enescu” din Iași, promoția 1987, cu diploma de licență în profilul „Arte Plastice”, specializarea

²¹⁸ Sursa: <https://zch.ro/un-om-care-a-sfintit-locul-gheorghe-blaga/>, N. Sava, 2014

„Pictură, restaurare“. Este profesor la Liceul de Artă „Victor Brauner“ din Piatra Neamț și președinte al Filialei Neamț la Uniunea Artiștilor Plastici din România. Lucrările sale au făcut obiectul unor expoziții personale și de grup, în țară și în străinătate: Piatra Neamț, Iași, Bacău, București, Chișinău, Veneția, Praga sau Bruxelles.

Onu II
câmpul
80x70 cm

*Foto. Ritualul înmormântării la Tazlău (stânga). Portret de țăran (dreapta)
Artist - Ștefan Potop*

A organizat o serie de tabere, atât cu caracter local pentru membrii Filialei cât și cu caracter național: la Văratec, la Oglinzi, la Bistrița. Multe dintre ele au fost la Tazlău, cu finanțări diverse de la Consiliul Județean, Consiliul Local și Primăria comunei Tazlău.

Cel mai cunoscut artist plastic nemțean, are un fin simț al umorului, un ascuțit spirit de observație, tăcut, ancorat în viața culturală autentică și creator ce tinde spre perfecțiune.

Ștefan Potop spune despre Tazlău că *”este un creuzet epico-lirico-ludico-biografic, din care și-au tras seva scriitoricească I.I. Mironescu, Constantin Ardeleanu, Cezar Țucu, dacă vorbim despre oameni ai locului, dar și trecători vremelnici, precum Panait Istrati, Garabet Ibrăileanu, Demostene Botez, Mihail Sadoveanu, George Topârceanu, Calistrat Hogaș, Ion Rotaru, Ilie Dan, Ioanid Romanescu, Daniel Corbu și mulți alții. Dacă vorbim de pictori, pe aici au trecut Corneliu Baba, Niculai Moroșan, Mihail Gavril, Constantin Tudor, Sorin Otânjac,*

Dumitru Macovei, Ion Mihalache, precum și mulți artiști nemțeni". (Autor articol: Oana-Talida Cozma, sursa: <https://cooltneamt.ro/implicare-sociala-interviu-cu-stefan-potop-presedintele-u-a-p-r-filiala-neamt/>).

Fiecare Tabăra de creație pentru artă plastică de la Tazlău s-a finalizat cu vernisaj de expoziție, la Galeria de Artă „Lascăr Vorel” din Piatra-Neamț, proiectele fiind realizate cu sprijinul Primăriei și Consiliului Local Tazlău.

Tazlăul a fost și este încă neistovit izvor de inspirație, fiind eternizat și de C. Hogaș (cel care preface râul în fluviu într-o scriere memorabilă - În munții Neamțului -), Mihail Sadoveanu, George Topârceanu, Garabet Ibrăileanu și alții.

3. Baza tehnico-materială a turismului și infrastructura generală

Infrastructura specific turistică se referă la:

- Structurile de primire cu funcțiuni de cazare;
- Servirea mesei - restaurația;
- Posibilitățile de a realiza activități sportive și de petrecere a timpului liber;
- Posibilitățile de a organiza seminarii și conferințe;
- Bazele de cură și tratament;

3.1. Structurile de primire cu funcțiuni de cazare

Concepte și definiții

Din perspectiva Institutului Național de Statistică al României, *structurile de primire turistică* se referă la orice construcție sau amenajare care furnizează permanent sau sezonier serviciul de cazare și alte servicii specifice pentru turiști (servirea mesei, transportul destinat turiștilor, agreementul, tratamentul balnear etc. Deoarece răspunde uneia dintre necesitățile fundamentale ale turistului (și anume odihna/înnoptarea), structura de primire turistică cu funcțiuni de cazare reprezintă componenta esențială a bazei tehnico-materiale specifice

Nu sunt considerate *structuri de cazare turistică*:

- unitățile de cazare folosite în exclusivitate de posesori sau chiriași pe o durată mai mare de un an, indiferent de clasificarea acestora;
- locuințele secundare ale populației, utilizate în scopuri turistice în mod exclusiv de posesorii acestora;
- vagoanele dormitor;

- barăcile și dormitoarele pentru muncitori, căminele de bătrâni și casele de copii.

Structurile de cazare turistică nu includ tipul de unitate “camere de închiriat în locuințe familiale”, indiferent de numărul de locuri-pat existente în aceste unități.

Capacitatea de cazare turistică existentă (instalată) reprezintă numărul de locuri de cazare de folosință turistică înscrise în ultimul act de recepție, omologare, clasificare al structurii de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică, exclusiv paturile suplimentare care se pot instala în caz de necesitate.

Capacitatea de cazare turistică în funcțiune reprezintă numărul de locuri de cazare puse la dispoziția turiștilor de către structurile de cazare turistică colective, ȚCapacitatea de cazare turistică în funcțiune reprezintă numărul de locuri de cazare puse la dlele în care a fost posibilă cazarea turiștilor.

Numărul de *locuri pat* este determinat de numărul de persoane care pot petrece noaptea în paturile instalate în structura de primire turistică.

Sosirea unui turist în structura de primire turistică cu funcțiuni de cazare se produce când o persoană se înscrie în registrul structurii de cazare turistică pentru a fi găzduită una sau mai multe nopți neîntrerupte. În fiecare structură de cazare se socotește o singură sosire pe turist, indiferent de numărul de înnoptări rezultate din șederea sa neîntreruptă.

Turiștii cazați în unitățile de cazare turistică cuprind toate persoanele (rezidenți și nerezidenți) care călătoresc în afara localităților în care își au domiciliul stabil, pentru o perioadă mai mică de 12 luni, și stau cel puțin o noapte într-o unitate de cazare turistică în locul vizitat; motivul principal al călătoriei este altul decât acela de a exercita o activitate remunerată în locul vizitat.

Înnoptarea este intervalul de 24 de ore, începând cu ora hotelieră, pentru care o persoană este înregistrată în evidența spațiului de cazare turistică și beneficiază de găzduire în contul tarifului aferent spațiului ocupat, chiar dacă durata de ședere efectivă este inferioară intervalului menționat. Înnoptarea turistică este considerată a fi fiecare noapte petrecută de un turist sau pentru care un turist este înregistrat (prezența sa fizică nefiind necesară) într-o structură de cazare turistică.

Indicele de utilizare netă a capacității de cazare turistică în funcțiune exprimă relația între capacitatea de cazare în funcțiune și utilizarea efectivă a

acesteia de către turiști, într-o perioadă determinată. Rezultă din calcul prin împărțirea numărului total de înnoptări realizate, la capacitatea de cazare turistică în funcțiune, din perioada respectivă.

Durata medie a șederii se calculează prin împărțirea numărului de înnoptări realizate la numărul de sosiri ale turiștilor.

Pentru localitatea Tazlău s-au evidențiat următoarele tipuri de turiști:

- ✓ Persoanele fizice care se deplasează în localitatea Tazlău pe o durată de cel puțin 24 de ore și în alt scop decât desfășurarea unei activități remunerate în locul vizitat.
- ✓ Excursioniștii (vizitatorii de o zi) reprezintă persoanele ce nu petrec cel puțin o noapte într-o structură turistică de găzduire colectivă sau privată.
- ✓ Turiștii/excursioniștii participanți la turismul organizat (persoane care beneficiază de servicii oferite și vândute de agenții economici care organizează activitatea turistică).

Variația numărului de unități de cazare în județul Neamț și în regiunea Nord-Est

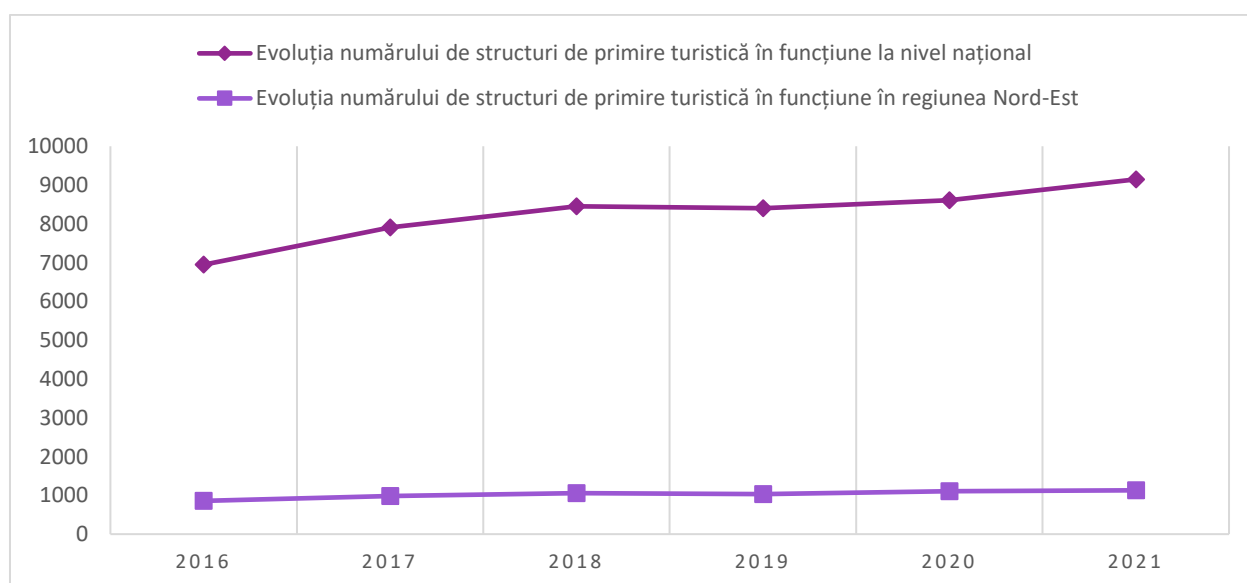
La nivel național, numărul structurilor de cazare turistică la nivelul anului 2021 se situa la **9.146 unități**, în creștere cu 6,22% (536 unități) față de anul 2020, când numărul structurilor de cazare turistică era de 8.610 unități, potrivit datelor publicate de Institutul Național de Statistică.

Din datele sintetizate mai jos se desprinde concluzia că, la nivelul anului 2021, în regiunea Nord-Est existau un număr de 1130 structuri de primire turistică, înregistrând o creștere de 2,45% față de anul 2020. Față de **anul 2020**, singurele **diminuări** în ceea ce privește *numărul de structuri de cazare turistică* s-au înregistrat în regiunile *Vest* (-1,57 puncte procentuale, respectiv -14 unități de cazare) și *Centru* (-0,25 puncte procentuale, respectiv -6 unități de cazare). În regiunea Nord-Est pensiunile agroturistice sunt cele mai numeroase (488 unități), urmate de pensiuni turistice (250 unități) și hoteluri (132 unități).

Tabel 50. Structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică –număr-

Structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică -număr-							
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Ritm de creștere (scădere)
Total	6946	7905	8453	8402	8610	9146	+6,22
Nord-Est	858	985	1057	1029	1103	1130	+2,45
Sud-Est	1129	1208	1434	1504	1459	1755	+20,29
Sud-Muntenia	734	826	816	811	773	789	+2,07
Sud-Vest Oltenia	453	529	598	631	635	666	+4,88
Vest	662	770	832	844	888	874	-1,57
Nord-vest	831	1019	1127	1124	1225	1405	+14,69
Centru	2094	2359	2369	2249	2333	2327	-0,25
București-ilfov	185	209	220	210	194	200	+3,09

Sursa: Institutul Național de Statistică, interogare Baza de date TEMPO - Online

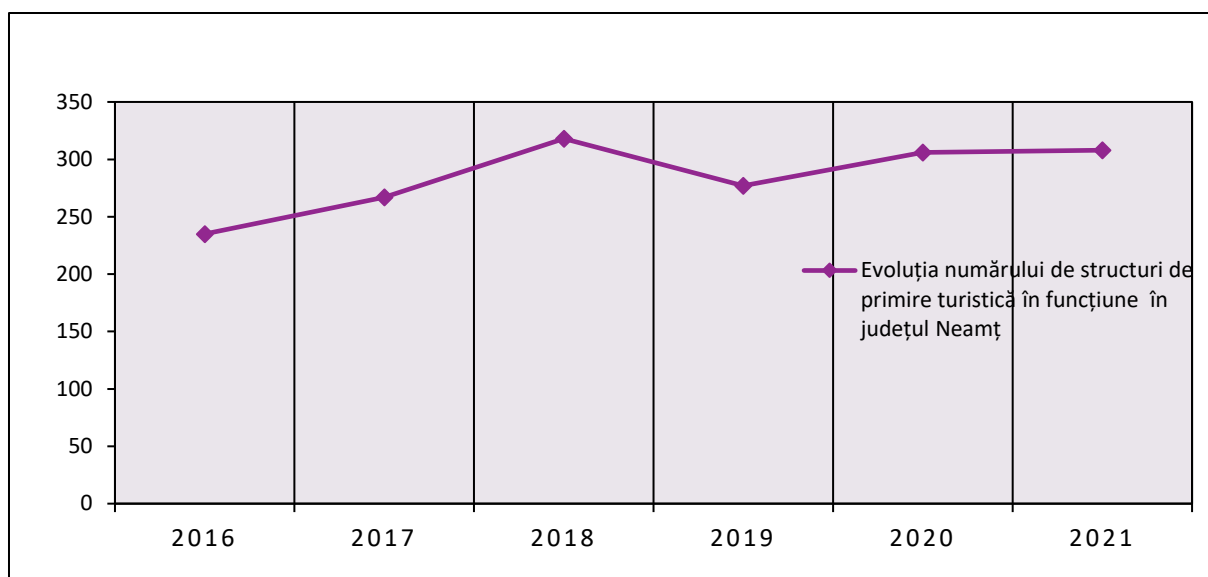

Figură 35. Evoluția numărului de structuri de primire turistică în funcțiune, la nivel național și la nivelul regiunii Nord-Est

Pentru intervalul 2016-2021, situația structurilor de cazare înregistrate la nivelul județului Neamț este redată sintetic în tabelul de mai jos. La nivelul anului 2021, în județ ca și structuri de primire turistică, pensiunile agroturistice sunt cele mai numeroase, urmate de bungalouri și de pensiuni turistice. La nivelul anului 2021 existau un număr de 308 unități de cazare, în creștere cu 0,65% (2 unități) față de anul 2020, când existau un număr de 306 de unități de cazare.

Tabel 51. Structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare în Județul Neamț. Sursa: Institutul Național de Statistică, interogarea bazei de date TEMPO –Online

Structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare în Județul Neamț						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
TOTAL	235	267	318	277	306	308
Hoteluri	17	18	17	16	16	16
Hosteluri	6	7	11	11	16	16
Hoteluri apartament	1	1	-	-	-	-
Moteluri	6	6	6	6	6	6
Vile turistice	7	7	7	7	8	8
Cabane turistice	7	6	7	5	5	7
Bungalouri	6	9	59	34	39	45
Campinguri	2	3	-	-	1	1
Popasuri turistice	3	5	5	5	5	5
Casute turistice	8	9	9	8	10	14
Tabere de elevi si prescolari	2	2	2	2	2	2
Pensiuni turistice	30	31	33	30	44	33
Pensiuni agroturistice	139	162	161	152	153	154
Spatii de cazare de pe navele fluviale si maritime	1	1	1	1	1	1

Figură 36. Evoluția numărului de structuri de primire turistică în funcțiune în județul Neamț

Față de anul 2016, numărul de structuri de primire turistică a crescut, în anul 2021, cu 31,06% (73 unități).

Capacitatea de cazare turistică

Capacitatea de cazare turistică în funcțiune a cunoscut în perioada 2019-2020, o scădere, ca urmare a pandemiei Covid 19, cu aproximativ 27,87% la nivelul întregii țări, astfel încât la nivelul anului 2020 aceasta a scăzut la un total de 64.040 mii locuri zile. În anul 2021, capacitatea de cazare turistică în funcțiune la nivel național a crescut cu 23,65%. Capacitatea de cazare în funcțiune la nivelul regiunii Nord-Est a înregistrat o creștere cu 31,42% în anul 2021 comparativ cu anul 2020. La nivelul regiunii Nord- Est, cea mai mare capacitate de cazare turistică în funcțiune o deține județul Suceava cu un procent 35,18% (3.058 mii locuri-zile în anul 2021), fiind urmat de **județul Neamț** (23,63% din total și un număr de 2.054 mii locuri-zile în anul 2021) și de județul Bacău (17,74% și un număr de 1.542 mii locuri zile).

Tabel 52. Capacitatea de cazare turistică în funcțiune (mii locuri-zile)

Capacitatea de cazare turistică în funcțiune (mii locuri-zile)					
	2017	2018	2019	2020	2021
TOTAL (mii locuri-zile)	87655	89075	88789	64040	79191
NORD - EST	8728	8927	9172	6614	8692

-din care Județul Neamț	2024	1997	2077	1532	2054
SUD - EST	14111	14647	14806	12118	13648
SUD - MUNTENIA	8758	8509	8462	5781	6841
SUD VEST OLTENIA	6759	6881	6918	5018	6452
VEST	8069	7978	7862	5348	6529
NORD-VEST	11440	11879	11766	8350	11135
CENTRU	21431	21659	21090	14585	18348
București-Ilfov	8354	8593	8710	6222	7542

Sursa: Institutul Național de Statistică, interogarea bazei de date TEMPO - Online

La nivel național, numărul de locuri de cazare a ajuns în anul 2021 la 364.507 locuri disponibile, cu o creștere de 1,78% față de anul 2020, regiunea Nord- Est înregistrând o creștere cu 657 de locuri disponibile în 2021 față de anul anterior.

Tabel 53. Capacitatea de cazare existentă (locuri) la nivel național și regional

Capacitatea de cazare existentă (locuri)					
	2017	2018	2019	2020	2021
TOTAL	343720	353835	356562	358119	364507
NORD - EST	31170	31328	31469	32585	33242
- din care județul Neamț	7382	7117	6962	7429	7699
SUD - EST	98070	103753	107908	108047	108888
SUD - MUNTENIA	31529	30380	30246	28760	28788
SUD - VEST OLTENIA	21000	22244	22927	21722	22867
VEST	30165	30664	30451	30929	30173
NORD - VEST	37792	40897	40154	42451	44007
CENTRU	71038	70696	69113	70176	71654
BUCUREȘTI-ILFOV	22956	23873	24294	23449	24888

Sursa: Institutul Național de Statistică, interogarea bazei de date TEMPO - Online

În Județul Neamț, capacitatea de cazare turistică existentă a ajuns, în anul 2021, la un număr de **7.699 locuri disponibile**, înregistrând o creștere cu 3,63% față de anul 2020. Cele mai multe locuri de cazare le regăsim în pensiunile agroturistice

(2.723 locuri disponibile) și în hoteluri (1.763 locuri disponibile). La nivelul regiunii Nord-Est, Județul Neamț se află pe locul doi după Suceava, după capacitatea de cazare turistică existentă (instalată), la polul opus aflându-se județele Botoșani și Vaslui.

Tabel 54. Capacitatea de cazare turistică existentă pe structuri de primire turistică în Județul Neamț, în anul 2021

Capacitatea de cazare turistică existentă pe structuri de primire turistică în Județul Neamț, în anul 2021 (număr locuri de cazare)	
TOTAL	7699
Hoteluri	1763
Hosteluri	497
Hoteluri apartament	-
Moteluri	273
Vile turistice	228
Cabane turistice	256
Bungalouri	141
Campinguri	168
Popasuri turistice	172
Casute turistice	540
Tabere de elevi si prescolari	263
Pensiuni turistice	639
Pensiuni agroturistice	2723
Spatii de cazare de pe navele fluviale si maritime	36

Sursa: Institutul Național de Statistică, interogarea bazei de date TEMPO - Online

Încadrarea unităților de cazare pe categorii de stele sau flori

Conform încadrării pe categorii de stele sau flori, în județul Neamț, în anul 2021, se observă că aproximativ 88,63% dintre structurile de cazare sunt în categoria medie (2 - 3* stele/margarete/flori), 11,37% în categoria superioară (4*) și nicio structură de cazare nu deține categoria maximă (5*). Se identifică astfel nevoia de

creștere a ofertei superioare de cazare din județ, întrucât aceasta prezintă cea mai mare dinamică și eficiență la nivel național.

Tabel 55. Evoluția numărului de structuri de primire turistică pe categorii de confort, 2017-2021, județul Neamț. Sursa: Institutul Național de Statistică, interogarea bazei de date TEMPO -Online

Categorie confort	2018	2019	2020	2021	Pondere/ 2021
1 stea	6	7	8	7	2,27%
2 stele	100	87	71	78	25,32%
3 stele	184	158	200	195	63,31%
4 stele	25	23	25	26	8,44%
5 stele	1	0	0	0	0%
Neclasificat	2	2	2	2	0,65%

Conform Master planului de turism al județului Neamț 2020-2030, dintre problemele majore ale județului, circa 12% dintre respondenții-turiști au identificat aspecte legate de infrastructura de cazare: dotarea nesatisfăcătoare a unor unități de cazare, prezența redusă a spațiilor de campare sau numărul insuficient al unităților de cazare din anumite categorii. În urma completării formularului online de satisfacție, utilizatorii platformei Booking.com au apreciat mai ales calitatea serviciilor din hoteluri, pensiuni și apartamente. Municipiul Piatra-Neamț deține cea mai frecventă prezență în ierarhia furnizată de Booking (8 unități din primele 20 din județ), indicând o calitate crescută a serviciilor și facilităților aferente ofertei de cazare din această zonă.

Structurile de primire turistică (număr și calitate) cu funcțiuni de cazare în localitatea Tazlău

Conform informațiilor oficiale prezentate de către **Autoritatea Națională pentru Turism** pe site-ul <http://turism.gov.ro/informatii-publice/>, în satul Tazlău, comuna Tazlău, există o structură de cazare - **Pensiunea Agroturistică Florean**, care funcționează în baza certificatului de clasificare cu numărul **5038/3427A** emis de Ministerul Turismului și se regăsește la poziția 14762 în *Lista structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare clasificate din anul 2022*, actualizată la data de 21.10.2022.

La data de 6.01.2023 în fișa localității sunt nominalizate două unități omologate conform normelor în vigoare: Caru' cu bere (Întreprindere individuală)

care pune la dispoziție camere de închiriat și Pensiunea Agroturistică Casa Florean (întreprindere familială).²¹⁹

La acestea se adaugă alte două unități de cazare care nu sunt încă clasificate conform normelor în vigoare, dar care lucrează la elaborarea documentației în vederea emiterii certificatului de clasare pentru structurile de primire turistică: Pensiunea agroturistică Casa Bunicii și Vila Casa Bianca.

În incinta ansamblului mănăstiresc de la Tazlău pot fi de asemenea cazate peste 30 de persoane în camere cu două locuri. Turiștii se pot caza și la familiile din sat, unde pot deveni părtași la viața de familie specifică mediului sătesc.

Tabel 56. Structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare din localitatea Tazlău

Structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare clasificate la data de 26.01.2023						
Nr. crt.	Tip unitate	Nume unitate/adresa	Tip categorie	Nr. spații	Nr. Locuri	Data emiterie autorizație
1.	Pensiune agroturistică	FLOREAN Str. Dispensarului Nr. 363	2 flori	3	6	27.07.2011
2.	Camere de închiriat	CARU ' CU BERE Str. I.I.Mironescu, nr. 39	2 stele	7	14	23.10.2017
Structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare neclasificate (în curs de omologare)						
3.	Pensiune/vilă	CASA BIANCA	-	5	10	-
4.	Pensiune agroturistică	CASA BUNICII	-	9	24	-

• "Caru' cu bere". Unitate de primire turistică de categoria 2 stele, *Caru' cu bere* oferă servicii de cazare și restaurație de calitate. Situată la poalele Măgurii, turistul rămâne surprins de frumusețea peisajului geografic, de susurul apelor

²¹⁹ <https://turism.gov.ro/web/autorizare-turism/>

Tazlăului din apropiere, de izvoarele sărate și sulfuroase din zonă și de aerul curat de munte.

Parterul clădirii adăpostește restaurantul, bucătăria, barul și terasa iar la etaj se află cele 7 camere, care oferă 14 locuri de cazare. Camerele sunt amenajate în stil rustic, îmbrăcate în lambriu de rășinoase, cu ornamente și mobilă din lemn și au baie proprie. O notă de specificitate este dată de traversele și preșurile de cordele care îmbracă dușumelele, fiind țesute manual, la războiul de țesut. Se observă peste tot grija pentru detalii, astfel încât mulțumirea turiștilor să fie deplină.

Curtea amenajată înspre apa Tazlăului păstrează stilul autentic rural, vizitatorii putându-se relaxa, la alegere, în foișor sau în leagăn. Există acces la grătar și posibilitatea de gătit la proțap.

Foto. Caru cu bere - panou publicitar

Te surprind bunul gust, curățenia, armonia dintre rustic și modern, prețurile și, mai ales, atmosfera. Locul te atrage și îți dă o energie bună, iar oamenii îți amintesc de aerul satului de odinioară, unde toată lumea salută pe toată lumea, se fac glume, se văd zâmbete pe fețe luminoase, iar chelnerii chiar sunt interesați de starea de bine a clienților.

În restaurant poți savura bucate tradiționale românești, într-o atmosferă încărcată cu istorie și tradiție, obiectele rustice confecționate de meșteșugarii din sat trimițându-te înapoi în timp, în vremurile și viața de altădată.

Cine a trecut pragul restaurantului nu poate uita ușor "Ispita carului", un nume de mâncare deja faimos (mușchiuleț de porc (200 gr), ciulama de ciuperci, salată și pâine). Adevărata provocare vine din "Chinul tăzlăuanului", care îți verifică capacitatea de a devora cârnăciori, ceafă de porc, mici, piept de pui, garnitură și salată. Sortimentele de pizza sunt pregătite pe vatră, cu afumătură, brânză, ton sau șuncă iar prețurile sunt mai mult decât decente, în condițiile în care dimensiunile se apropie de roata carului. Oferta este completată de ciorbe, fasolea cu ciolan, shaorma, șnițelele sau pizza țărănească (făcută cu mici, afumătură și ceapă) și specialități de tipul "Potol de coaste la grătar" - coaste de porc, cartofi țărănești, ardei copti, sos de roșii cu ardei iute. Nici vegetarienii nu sunt uitați, opțiunile lor pornind de la pizza, burger-ul vegetal și până la cașcavalul pane sau diversele salate.

Foto. Caru cu bere - oferta de cazare și masă

Mai mult decât atât, în fiecare zi de joi desertul este din partea casei între orele 11 și 14. Iar prezentarea chiar merită citată: „De ți-e foame într-o joi și vii să mănânci la noi, nici măcar nu ezita, o surpriză vei avea”. Clienții nu sunt doar din Tazlău, mulți venind din Borlești, Balcani, Frumoasa și Pârjol, până la Moinești.

• **Pensiunea agroturistică Casa Florean.** Pionier al turismului durabil în Tazlău, proprietarii pensiunii au înțeles încă din anii '90 că turismul poate deveni un factor decisiv în dezvoltarea sustenabilă a localității. *În urma discuțiilor cu dl. F.S. (proprietarul pensiunii) am aflat cum a identificat turiștii care i-au călcat pragul și cum a colaborat cu partenerii locali în vederea coordonării pe direcția turismului: "Cu ani în urma mi-am amenajat casa pentru a primi turiști. Am practicat agroturism în regim de demipensiune. Precizez ca am lucrat, în general, cu turiști străini care fie rămâneau câteva zile, fie doar dormeau, fiind un popas prielnic în traseul lor dinspre sudul țării spre nord sau invers. Cei în trecere erau mulțumiti de odihna oferită, de bucatele puse pe masă și mai ales de faptul că au putut relaționa cu un localnic. Celor care rămâneau mai multe zile, în funcție de preferințe, dorințe, le organizam sejurul cu vizite în sat la meșteșugari, să observe porți și case tradiționale, mergeau la cules de bureți sau se plimbau cu căruța prin sat. Pentru alții sugeram excursii la obiective turistice din apropiere (până în 100 km). Așa au putut vizita într-o zi Mănăstirile Văratec și Agapia, Muzeul Popa, în altă zi Târgu-Ocna, Slănic Moldova ș.a. sau Cheile Bicazului, Lacul Roșu, mănăstirile Bistrița și Pângărați.*

Turiștii au venit deoarece:

- *au apreciat disponibilitatea, corectitudinea și posibilitatea de a dialoga cu tăzläuani (în franceză, italiană, engleză);*
- *erau interesați de meșteșugurile tradiționale și activitatea locuitorilor, de istoria locală, așa că pe lângă vizita la mănăstire am oferit o expoziție cu vânzare în care prezentam produse tradiționale ale femeilor din sat;*
- *am tratat cu atenție partea gastronomică, începând cu respectarea orelor pentru servirea mesei până la a cunoaște preferințele pentru micul dejun. Toți au apreciat mâncarea preparată în casă din produsele pe care le aveam în gospodărie sau cumpărate din sat. Aproape toți, dar mai ales cei cu copii au dorit o vizită ghidată în grădina de legume.*
- *tot timpul am căutat să ne perfecționăm, să îmbunătățim condițiile și activitatea. Așa am cumpărat saltele foarte bune pentru paturi, sisteme eficiente pentru încălzirea apei la băi sau pregătirea micului dejun cu 7-8 feluri de dulceață și un teanc generos de clătite.*

◦ au fost impresionați de pădurile noastre, de florile câmpului, de posibilitatea de a face baie în râu.

Pot spune ca am desfășurat o activitate turistică sustenabilă deoarece:

- am folosit produse locale;
- mai multe persoane au vândut țesături și alte obiecte de artizanat;
- am apelat la serviciile unor localnici cu animale;
- de multe ori am împărțit numărul turiștilor cu alți localnici.

Sfatul meu pentru începatori este:

- să pregateasca pentru turiști cazare de bună calitate, bucate specifice și pe cât posibil din produse locale și o bună ofertă de a petrece timpul;
- să comunice cu musafirii, să stea la povești ;
- să fie pregătit pentru lucrurile mai puțin onorabile fie din partea clientului (sunt oameni care mereu au ceva de criticat, care strică, rup, care renunță la rezervări fără să anunțe), fie din partea comunității (invidie, grămezile de gunoaie de pe marginea apelor, șanțuri, păduri, câmp; mai sunt animale pe stradă; se dorește perceperea unei taxe pentru vizitarea mănăstirii fără a da bilet sau cerșitul unui pahar de băutură).

Din această activitate, pe lângă partea financiară, am aflat multe lucruri din discuțiile cu turiștii care m-au vizitat și mi-am făcut mulți prieteni.”

Foto. Pensiunea agroturistică Casa Florean

Pensiunea, care oferă 6 locuri în 3 spații de cazare, figurează și pe TripAdvisor (motor de căutare american creat pentru turiști care oferă consultanță individuală legată de călătorii și restaurante care prezintă recenzii hoteliere, despre restaurante, rezervări de cazare și alte materiale legate de călătorii): "The Florean

family (French-speaking) proposes half-board accommodation in a typical village of Rumanian Moldavia (homemade dietetic cooking). We also propose one week full-board stays (rural life discovery activities) and two 2 days excursions in chauffeur-driven car”.

Conform informațiilor primite de la administratorii pensiunii agroturistice, în ultimii ani au fost organizate multiple evenimente culturale și activități turistice la care au participat turiști români și străini (francezi, belgieni, olandezi, elvețieni, etc) care au fost cazați la această pensiune: tabăra de cercetași (Belgia), Raliu Mountain-Bike, sejur campere. În programul sejururilor au fost incluse drumeții în împrejurimile satului, vizitarea Ansamblului Mănăstirii Tazlău și a celorlalte obiective din zonă. Dovadă stau și diferite impresii oferite de către turiștii străini, care au descoperit bogăția culturală a comunei Tazlău, ce pot fi vizualizate pe următoarele pagini: <http://voyages.ideoz.fr/casa-florea-tazla-neamt-adresse-roumanie/>.

- **Casa Bianca.** Este o unitate de primire turistică de tip vilă, situată la 2 km de mănăstirea ștefaniană, într-o zonă pitorească deosebită, la poalele pădurii. Pune la dispoziția turiștilor 10 locuri de cazare în 3 camere duble cu pat matrimonial și un studio compus din cameră cu pat matrimonial + cameră cu pat supraetajat, toate cu baie proprie.

Foto. Vila Casa Bianca

Beneficiază de 1 living cu două canapele neextensibile și bucătărie open space complet utilată și baie de serviciu la parter. Un plus de frumusețe în ochii vizitatorilor îl conferă crama, amenajată în stil rustic de către meșterii lemnari și pietrari din sat, decorațiunile interioare fiind lucrate pe teme cinegetice. În curte se regăsește o terasă cu 4 mese și bănci de lemn, spațiu pentru grătar și spațiu de joacă pentru copii în grădina ce oferă eră o frumoasă priveliște spre Măgura Tazlăului.

Vila se se poate închiria integral cu ședere minimă de două nopți în perioada weekend-urilor/sărbătorilor și fără perioadă minimă în cursul săptămânii.

- Pensiunea agroturistică „**Casa bunicii**” de la Tazlău. Situat în partea superioară a Tazlăului, înspre munte, ansamblul turistic se întinde pe o suprafață de cca 1 ha și este format clădirea principală, un "sătuc" cu șase căsuțe de poveste, terasă, grătar în curte, două foișoare, restaurant, stână, un mic muzeu etnografic amenajat în aer liber (unde se pot vedea: o căruță cu roți de lemn, un război de ț stână, un mic muzeu etnografic amenajat în aer liber (unde se p plug vechi, obiecte din lemn etc), loc de joacă pentru copii și parcare amenajată.

Fiecare căsuță este dotată încălzire centrală, baie proprie, TV, frigider, un pat matrimonial și un pat simplu, oferind cazare pentru un număr de 15 persoane.

Clădirea principală are un living, 3 camere cu baie amenajate rustic cu specific local și un restaurant. Cele 3 camere sunt amenajate în stil rustic și sunt dotate cu pat matrimonial și baie proprie, oferind posibilități de cazare pentru încă 6 turiști.

Se gătește tradițional, natural și exista posibilitatea ca turiștii să urmărească procedeu „tăierii porcului” și prepararea produselor tradiționale. S-ar putea organiza drumeții de iarnă, cu sania trasă de cai iar în timpul verii se pot organiza drumeții pedestre, ecvestre și cu bicicleta, focuri de tabără ș.a. Gardul care împrejmuiește incinta complexului este clădit din nuiele împletite iar aleele sunt construite din piatră de râu. Clădirea principală este construită din bârne dipsuse orizontal și are formă de hexagon. Este formată din trei camere, bucătărie, living și baie amenajată rustic. Se are în vedere construirea unui teren sportiv multifuncțional: tenis, minifotbal și handbal. Pensiunea are în dotare și o trăsură, în scopul unor drumeții în pădurile din apropiere.

Foto. Pensiunea Casa Bunicii

Turiștii care vizitează zona, pot găsi o variată ofertă de cazare în municipiul Piatra-Neamț, precum și în localitățile aflate în proximitatea acestuia. În zona municipiului Piatra-Neamț, putem găsi următoarele structuri de cazare:

a) Hoteluri

1. **Hotel "Central Plaza" ****** - Piatra Neamț, Piața Petrodava nr.1-3.

✚ *Capacitate de cazare:* 300 locuri în 155 camere, dispuse în camere duble matrimoniale, camere triple, camere single, apartamente;

2. **"Grand Hotel Ceahlău" ***** - Piatra Neamț, str. Ștefan cel Mare nr.3

✚ *Capacitate de cazare:* 244 locuri dispuse în 42 camere single, 94 camere duble și 7 apartamente VIP;

3. **Hotel Bulevard **** - Piatra Neamț, Bd. Republicii nr.38-40

✚ *Capacitate de cazare:* 75 locuri în 36 de camere structurate astfel: 13 matrimoniale, 16 duble, 3 apartamente cu 3 locuri, 4 apartamente cu 2 locuri.

4. **Hotel Belvedere ***** - Piatra Neamț, str. Petru Movilă

✚ *Capacitate de cazare:* 50 locuri: 12 camere cu 2 paturi, 3 apartamente, 17 locuri în camere cu 2 și 3 paturi;

b) Alte capacități de cazare

Pensiunea "Ambiance" *** - str. Petru Movilă nr. 200A

- ✚ *Capacitate de cazare:* 3 camere cu pat matrimonial, 2 camere cu 2 paturi, o cameră cu 4 paturi (cu terasă proprie), living cu șemineu, terasă de iarnă, 4 băi;

Pensiunea "Cornelius" *** - Str. G-ral. N.Dăscălescu nr.490

- ✚ *Capacitate de cazare:* 9 camere, din care 3 matrimoniale, fiecare având baie cu cabină duș, apă caldă permanent, ceas deșteptător, room-service

Pensiunea "Aris" *** - Piatra Neamț, str. Dimitrie Leonida nr.96B

- ✚ *Capacitate de cazare:* 5 camere duble, 1 cameră triplă, 3 camere cu câte 4 locuri, 1 cameră cu 6 locuri, din care 8 camere au baie proprie, iar 2 camere au o baie comună

Pensiunea Brothers *** - Piatra Neamț, str. Fermelor 54

- ✚ 4 camere matrimoniale și un apartament cu 2 dormitoare și living, cu televizoare LED și DVD, internet wireless, cu bai proprii cu dus

Pensiunea "Casa Moldoveană"**** - Piatra Neamț, la intrarea dinspre Roman

- ✚ o cameră single, 6 camere duble cu TV și Internet gratuit

3.2. Servirea mesei - restaurația.

Alimentația publică/alimentația/restaurația cuprinde întreaga producție și distribuție de mâncare și băuturi, respectiv, după caz, pregătirea preparatelor culinare și a produselor de patiserie-cofetărie, aprovizionarea cu mărfuri, consumul produselor pe loc sau în afara unităților, cât și crearea unei ambianțe favorabile destinderii și recreării clienților. Întrucât cel mai reprezentativ tip de unitate este restaurantul, în mod special pentru desemnarea activităților desfășurate în unități de categorie superioară, în ultimii ani s-a impus termenul de “restaurație”, cu varianta sa “restaurare”.

Principalele tipuri de unități de alimentație destinate servirii turiștilor conform Ord.510/2002 sunt:

- restaurantul, care în funcție de profilul gastronomic și ambianța asigurată clienților poate fi de mai multe tipuri: restaurant clasic, restaurant specializat și restaurant cu specific, de 1-5 stele.
- barul, cu toate variantele sale (bar de noapte, bar de zi, café-bar, cafenea, disco-bar discotecă și bufet-bar de 1-5 stele.

- unități de tip fast-food, de 3-1 stele.
- cofetăria, de 5-2 stele.
- patiseria, de 5-2 stele.

Conform datelor furnizate de <https://turism.gov.ro/web/autorizare-turism/>, pe raza localității nu există nici o structură de primire turistică cu funcție de alimentație publică clasificată.

Activitatea restaurantelor existente în localitatea Tazlău se încadrează în categoria restaurantelor comerciale, acestea preluând în unele situații și caracter social. Se observă unele improvizații, unitățile de alimentație existente oferind servicii de restaurație rapidă (fast-food, coffee-shop, snack-bar).

Restaurația tradițională este reprezentată prin cele două restaurante clasice, *Caru cu bere* și *Popasul Vânătorului*. Acestea oferă consumatorilor un bogat și variat sortiment de preparate și băuturi, servirea făcându-se de personal cu bună calificare. Se asigură, după caz, servirea meselor de mic dejun, prânz sau cină sau a unor mese comandate dinainte (nunți, botezuri, banchete, alte evenimente festive). Este pus la dispoziția clienților un sortiment variat de preparate culinare și băuturi, în timp ce servirea se efectuează alegându-se metoda corespunzătoare și adecvată fiecărui preparat.

Unitatea de primire turistică *Caru cu bere* poate asigura turiștilor, prin restaurantul propriu, mai multe variante de meniuri, altele decât cele cuprinse în meniurile zilnice.

Tot în cadrul unităților de alimentație publică se încadrează și Brutăria, care are o secție de patiserie, specializată în desfacerea pentru consum în stare caldă a producției proprii de placinte, ștrudele, merdenele, pateuri, gogoși, brânzoaice, cornuri și un sortiment de băuturi nealcoolice. Produsele de panificație sunt coapte în cuptor de cărămidă în vatră încălzită direct cu lemne. Brutăria este celebră pentru pâinea albă de Tazlău și pâinea neagră de Tazlău, atestate ca produse autentice tradiționale, atestate de către Ministerul Agriculturii.

Barul este prezent cu aproape toate variațiunile sale (barul de zi, de noapte, café-barul, snack-barul, discoteca) și poate fi asociat în general cu noul stil de viață pătruns după revoluție. Sortimentele prezentate la acestea variază în general pe tema băuturilor alcoolice de un grad mai redus sau mai avansat (nu lipsesc însă

răcoritoarele, cafeaua, ceaiurile și țigările. Sunt cazuri în care se pot servi și mici gustări preparate la minut, de tip fast-food.

Infrastructura turistică care să permită realizarea unor activități sportive, de agrement și petrecere a timpului liber sau de organizare a unor seminarii și conferințe este practic inexistentă.

3.3. Infrastructura tehnică generală

Infrastructura de drumuri și transport. Infrastructura rutieră este bine reprezentată, rețeaua de drumuri însumând aproximativ 180 km. Comuna este traversată de două șosele județene asfaltate: DJ 156 A și DJ 156 C, drumuri cu importanță însemnată în prestarea serviciilor de transport de mărfuri și persoane. Rețeaua de drumuri comunale este bine reprezentată, lungimea sa totalizând cca 27,5 km, din care 11,2 km sunt prevăzuți cu covor asfaltic. Drumurile servesc deplasărilor pentru muncă, tranzit și transport de mărfuri, iar parcările destinate mijloacelor de transport în comun sunt rezolvate satisfăcător, prin refugii amplasate în afara părții carosabile. Circulația rutieră și de transport în comun este reprezentată de cursele ce fac legătura cu orașul Roznov pe traseul drumului județean 156 A.

Gospodărirea apelor. Alimentarea cu apă potabilă și menajeră. Principala sursă de apă o constituie în prezent stratul freatic de medie și mică adâncime, cea mai mare parte a locuitorilor folosind încă apa din fântânile săpate în primul strat freatic. Comuna este străbătută și de o conductă magistrală care transportă apă captată gravitațional, ce însumează o lungime de aproximativ 10,5 km. Conducta de distribuție urmărește traseul stradal pe DJ 156 C, fiind prevăzută cu un număr de 47 de cișmele stradale (din care doar 25 sunt funcționale) și 15 hidranți de incendiu (14 funcționali). În prezent, un număr redus de gospodării beneficiază de acest sistem de alimentare. Se impune înfăptuirea unui sistem unitar de alimentare cu apă, mai ales că zona beneficiază de numeroase resurse de apă de bună calitate.

Sistemul de canalizare. Principalul receptor al apele uzate este constituit în prezent de stratul freatic de mică adâncime. Puține gospodării sunt dotate cu bazine vidanjabile ecologice, fapt ce a influențat negativ calitatea apelor din pânza freatică. În momentul de față se află în desfășurare realizarea unui sistem de canalizare și a unei stații de epurare și filtrare a apelor.

Gospodărie comunală. Colectarea deșeurilor se face prin sistemul "din poartă în poartă" operație ce are loc săptămânal, în fiecare zi de marți pentru deșeurile reciclabile (plastic, pet-uri, doze, metal, carton, aluminiu, sticlă) și miercuri (pentru colectarea deșeurilor menajere). Adunarea resturilor menajere se face și în containere cu roți cu un volum de cca 1100 litri, amplasate în spații parțial amenajate, unele dintre acestea fiind prevăzute cu spații de protecție. Conform proiectului "Sistem de management integrat al deșeurilor", pe raza localității există 18 puncte de colectare a deșeurilor menajere, din care 12 puncte sunt dedicate colectării selective.

Alimentarea cu energie electrică. Gospodăriile sunt racordate la rețeaua electrică în proporție de peste 99 %. Comuna dispune și de iluminat public stradal în procent de cca 90%.

Alimentarea cu căldură. Majoritatea gospodăriilor se bazează pe utilizarea combustibilului solid (lemn, peleți, brichete de rumeguș) în instalații de încălzire de tip sobe sau centrale termice. Un număr redus de locuințe dispune de centrale termice alimentate cu gaz metan din rețeaua locală de distribuție. Clădirile instituțiilor publice sunt racordate la rețeaua de distribuție gaze, fiind încălzite cu ajutorul centralelor termice pe gaz metan.

Alimentarea cu gaze naturale. Pe baza zonei de exploatare a gazelor naturale de care dispune comuna, a fost realizată o rețea de distribuție a gazelor în lungime de 5 km. Dacă instituțiile publice sunt racordate la rețeaua de gaz metan, în ce privește gospodăriile, doar aproximativ 70 locuințe (cca 6 % din total) sunt alimentate de la conducta magistrală, deși rețeaua de alimentare cu gaz metan poate constitui, din punct de vedere calitativ și cantitativ, o potențială sursă de alimentare.

Telefonie/Internet. Necesarul de dotare actual este satisfăcător, majoritatea populației fiind conectată la rețelele de telefonie fixă, mobilă, TV, internet, WI-FI.

Infrastructura sanitară. Comuna dispune de un Cabinet stomatologic, un Cabinet medical medicină de familie și un punct farmaceutic.

Servicii publice și private. Comerț și alimentație publică. În domeniul prestărilor de servicii, comuna Tazlău beneficiază de sistem de alimentare cu gaze naturale, o filială bancară (CEC Bank), un oficiu poștal, cabinete de medicina familiei și stomatologie, un punct farmaceutic, o unitate de învățământ cu personalitate

juridică, Cămin cultural și Bibliotecă, servicii religioase, servicii de ordine și liniște publică, silvicultură (Ocolul Silvic Tazlău, care administrează o suprafață împădurită de cca 17.000 ha), internet, telefonie mobilă și fixă, o brutărie etc. Pe listă se pot adăuga un atelier de service auto și agricol și tinichigerie, un atelier de tâmplărie, două joagăre (gateri), un atelier de fabricare a elementelor și Comerț și alimentație publică. În domeniul prestărilor de servicii, comuna Tazgazin industrial (Pier-Prod SRL) și un centru comercial. În comună își desfășoară activitatea un număr de aproximativ 40 societăți comerciale (cu activități de desfacere a produselor alimentare și industrial).

4. Serviciile turistice

Serviciile turistice se prezintă ca un ansamblu de activități ce au ca obiect satisfacerea tuturor nevoilor turistului pe parcursul vacanței. Având ca obiect satisfacerea nevoilor persoanelor apărute cu ocazia și pe durata călătoriilor, turismul poate fi privit, în conținutul său, și ca o succesiune de servicii cum sunt cele de organizare a voiajului, de transport, de odihnă și alimentație, de recreere etc.

Serviciile turistice reprezintă componenta importantă a produsului turistic împreună cu atracțiile turistice și accesibilitatea la locul de vacanță. Ele sunt de două categorii:

- Servicii de bază: cazare, alimentație, transport;
- Servicii suplimentare, denumite, în pliantele agențiilor de turism, servicii opționale, deoarece nu se includ în prețul de vânzare al pachetului de servicii turistice. În această categorie se cuprind servicii ca: vizitele, excursiile și intrările la diferite obiective turistice, asigurările în timpul călătoriei (medicale, pentru automobil etc.), închirierile de mașini (rent-a-car), procurarea de vize, taxele de aeroport și securitate, serviciile de ghid local, închirierea de echipament de schi și nautic sau orice serviciu de agrement și tratament cumpărat direct de către turist, la fața locului.

Serviciile de transport

Transportul turistic al persoanelor reprezintă una din componentele de bază ale turismului, asigurând, în principal, deplasarea turiștilor de la locul de reședință la locul de petrecere a vacanței. Sectorul turistic este interesat ca planificarea sistemului de transport (infrastructuri, mijloace, organizare) să țină seama de

circulația turistică, de mijloacele de transport utilizate predominant de către turiști și de necesitatea unei mai bune conectări a destinațiilor turistice.

Unul din avantajele așezării geografice ale comunei Tazlău îl reprezintă faptul că obiectivele turistice pot fi incluse în circuitele turistice atât ale Județului Neamț, cât și cele ale județului Bacău, comuna Tazlău aflându-se la granița dintre cele 2 județe. Principala cale de acces în comună este Drumul Județean 156 A, care face legătura cu orașul Roznov și drumul național Piatra Neamț - Bacău, precum și cu județul Bacău prin localitatea Balcani. Mai există un drum comunal care face legătura cu localitatea Cândești. Cea mai apropiată localitate urbană este Roznov. Legătura localității cu comunele și satele vecine se realizează prin DJ 156C sau prin drumuri forestiere.

Accesul la majoritatea dintre obiectivele turistice cultural - ecumenice se poate face cu mașina, pe drumuri asfaltate (drumuri naționale, județene sau locale). De menționat că există și destinații la care accesul se face pe drumuri forestiere (cascadele de pe Valea Tazlăului etc.) dar condițiile sunt acceptabile.

Distanțele în km față de localitățile cele mai apropiate și față de principalele centre naționale pe rețeaua rutieră, sunt reflectate în tabelul următor:

Tabel 57. Distanțele în km față de localitățile cele mai apropiate și față de principalele centre naționale pe rețeaua rutieră

Plecare	Destinație	KM parcurși
Nechit	Tazlău	14
Rediu	Tazlău	18
Roznov	Tazlău	20
Piatra Neamț	Tazlău	38
Moinești	Tazlău	38
Bacău	Tazlău	62
Târgu Ocna	Tazlău	67
Târgu Neamț	Tazlău	70
Slănic Moldova	Tazlău	81
Suceava	Tazlău	127
Iași	Tazlău	151
Botoșani	Tazlău	154

Braşov	Tazlău	193
Bucureşti	Tazlău	332
Constanţa	Tazlău	427
Timișoara	Tazlău	537

Sursa: www.distanta.ro

Comuna Tazlău reprezintă o zonă de tranzit pentru traseele cu destinația Slănic Moldova și Braşov. Astfel, zilnic în anumite intervale orare, vizitatorii au posibilitatea de a avea legături directe înspre/dinspre comuna Tazlău prin intermediul autobuzelor, microbuzelor sau autocarelor puse la dispoziție de către firmele de transport, către următoarele localități: Piatra-Neamț, Onești, Braşov.

Timpul de deplasare din diferite puncte de pornire până în comuna Tazlău sunt detaliate în tabelul de mai jos:

Tabel 58. Timpul de deplasare din diferite puncte de pornire până la/de la comuna Tazlău

Ruta	Mijloc de transport	Timp de deplasare -minute-
Piatra Neamț - TAZLĂU	AUTOBUZ	35- 40 minute
Roznov (gară) - TAZLĂU	AUTOBUZ	15-20 minute
Stațiunea Bălțătești - Slănic Moldova (Bălțătești-Piatra Neamț - Săvinești-Roznov -TAZLĂU Comănești-Târgu Ocna - Stațiunea Slănic Moldova)	AUTOCAR	50-60 min (Stațiunea Bălțătești-Tazlău) 120 minute (Stațiunea Slănic Moldova - Tazlău)
Piatra Neamț - Braşov (Piatra-Neamț -Roznov-TAZLĂU - Moinești - Onești- Târgu Secuiesc - Braşov)	AUTOCAR	40 minute

Pentru turiștii care optează pentru **deplasarea cu trenul**, cele mai apropiate gări sunt situate în localitatea Roznov (aflată la 20 km distanță) sau în localitatea Piatra-Neamț.

Distanțele față de aeroporturile situate în regiune sunt următoarele:

TAZLĂU	Aeroportul Internațional „George Enescu” Bacău	65 km
--------	---	-------

TAZLĂU	Aeroportul Interanțional „Ștefan Cel Mare” Suceava	146 km
TAZLĂU	Aeroport Internațional IAȘI	156 km

Pentru cei care optează pentru deplasarea cu autoturismul, aceasta se poate efectua cu autoturismul personal pe rutele mai sus menționate, cu taxiul sau cu mașini închiriate. Serviciile de închiriere autoturisme sunt oferite de mai multe firme din municipiul Piatra-Neamț sau municipiul Bacău, cum ar fi:

- <http://www.inchirieri-de-masini.com/ro/inchirieri-auto-Piatra-Neamt>
- <https://www.autonom.ro/inchirieri-masini-piatra-neamt>
- <https://www.rentkraft.ro/> - din Bacău și <http://www.rentalcars.com/> - din Bacău

Tarifele sunt calculate în funcție de marca autoturismului și timpul de închiriere. În medie pentru o zi de închiriere, tariful este în jur de 30-40 EUR/zi.

Serviciile de cazare contribuie în mod decisiv la prezența turiștilor în zona Tazlău. Nivelul de dezvoltare al serviciilor de cazare este redus, deși reprezintă un factor important de stimulare a cererii turistice. Potențialul turistic natural și antropoc pus la dispoziția turiștilor impune dezvoltarea și diversificarea serviciilor de cazare, care în momentul de față sunt puse la dispoziție doar de următoarele unități cu rol de primire turistică: Pensiunea Agroturistică *Casa Florean* (categoria 2 flori), *Caru cu bere* (oferă camere de închiriat - categoria 2 stele), *Vila Casa Bianca* și Pensiunea Agroturistică *Casa Bunicii*.

Serviciile de alimentație publică reprezintă o latură importantă a serviriilor turistice, fiind un serviciu de bază, chiar dacă nu este destinat să satisfacă în exclusivitate nevoia consumatorului-turist. Prin intermediul mâncării locale turiștii pot înțelege cultura locului, tradițiile și obiceiurile locale. În același timp, mâncarea poate fi o atracție turistică în sine, având în vedere că există destinații renumite pentru bucătăria locală care atrage adesea turiștii iubitori de preparate culinare speciale. Se poate afirma că alimentația poate contribui atât la creșterea calității vieții oamenilor, cât și la îmbunătățirea calității produsului turistic, cu efecte pozitive asupra dimensiunilor circulației turistice.

În timpul călătoriei lor, turiștii apelează la restaurante și unități de alimentație de toate tipurile și categoriile. Restaurantele operează, în turism, atât ca unități de sine stătătoare, cât și ca spații concesionate sau în proprietatea

hotelurilor, motelurilor, zonelor de agrement sau alte locuri. Unele lanțuri hoteliere au recunoscut puterea atractivă a restaurantelor de marcă și au procedat la dezvoltarea propriilor restaurante existând mai ales unele servicii de alimentație cum sunt: organizarea de mese festive, extinderea servirii mesei în camere dar și dezvoltarea unor cafenele. S-a ajuns, astfel, ca o unitate de alimentație să se transforme ea însăși într-un punct de atracție turistică, încurajând vizitarea acelei locații, zone turistice sau țări, deci putând să influențeze fluxul turistic (restaurante faimoase, braserii, pensiuni etc).

Serviciile de alimentație, prin conținutul și modalitatea de organizare trebuie să se adapteze cerințelor turiștilor autohtoni și străini, trebuie să asigure o diversificare structurală a produselor și serviciilor pentru a răspunde gusturilor variate ale clienților.

Doriința unui număr din ce în ce mai mare de turiști care vor să înțeleagă cultura și specificul unor zone, țări sau puncte de atracție, au dat naștere unui tip de turism deosebit și nou, adică turismul gastronomic sau altfel spus, turismul pentru delectarea gustului. Atât mâncărurile cât și băuturile tradiționale autentice reprezintă fără îndoială din ce în ce mai mult adevărate atracții turistice, care sunt puse la dispoziția turiștilor pe tot parcursul anului, fără o existență sezonieră și fără a depinde de un anumit anotimp.

Este destul de important de ținut minte că mâncarea tradițională face parte dintr-o experiență autentică căutată de tot mai mulți turiști în zilele noastre. Toate acestea ajută la dezvoltarea agroturismului în foarte multe țări și zone cu specific culinar deosebit.

La nivelul județului Neamț, conform site-ului Ministerului Antreprenoriatului și Turismului există 183 de structuri de primire turistică cu funcțiune de alimentație publică clasificată, însumând 22.401 locuri. După capacitate, cele mai multe locuri disponibile, din județ, se regăsesc în Piatra Neamț (4.153 locuri), în Roman (2.164 locuri) și în Bicaz (1.710 locuri).

Lista completă a structurilor de primire turistice cu funcțiuni de alimentație publică clasificate din județul Neamț, actualizată săptămânal se regăsește pe pagina Ministerului Antreprenoriatului și Turismului, la următorul link: <https://turism.gov.ro/web/autorizare-turism/>.

Pe de altă parte, platformele online surprind o varietate mai mare de unități de alimentație. Google Maps este o platformă colaborativă care nu solicită certificatul unității în momentul înregistrării și cuprinde o serie largă de unități de alimentație precum și diverse recenzii acordate de localnici sau turiști.

Tipologia unităților de alimentație publică din localitatea Tazlău nu este foarte largă. Pot răspunde nevoilor turiștilor, chiar dacă nu există acea legătură între serviciile de alimentație publică și oferta turistică. Conform Google Maps, întâlnim 3 unități de alimentație publică: "Caru' cu bere" (Restaurant), Popasul Vânătorului (Restaurant cu preparate la grătar), La Bonito (Bar, Fast-Food).

Restaurantele clasice, *Caru cu bere* și *Popasul Vânătorului*, oferă turiștilor care tranzitează zona Tazlău un bogat sortiment de preparate și băuturi, servirea făcându-se de personal cu bună calificare, fiind asigurate servirea meselor de mic dejun, prânz sau cină sau a unor mese festive programate anterior. Secțiunile de panificație și panificație din cadrul brutăriei pot asigura potențialilor turiști o gamă largă de produse de calitate, de la plăcinte, gogoși, ștrudele, merdenele, brânzoaice, cornuri și cozonaci până la produsele de panificație tradiționale.

Servicii de agrement-divertisment. În prezent nu sunt dezvoltate activități (servicii) care să contribuie la satisfacerea nevoilor fizice și psihice ale turistului. În consecință, nu există un cadru necesar petrecerii plăcute și instructive a timpului liber. Se impune așadar dezvoltarea agrementului, deoarece se va putea răspunde exigențelor de creștere a atractivității turistice. Stimulând circulația turistică, devine o sursă importantă de încasări, de creștere a eficienței economice a activității turistice.

În Strategia de Dezvoltare Locala Socio - Economica a Comunei Tazlău (2021-2027) au fost propuse o serie de obiective prioritare pentru domeniul agrement-divertisment:

- Amenajare parcuri;
- Construire spații de joacă pentru copii;
- Proiect de investiții pentru înființarea unui parc al comunei;
- Proiect de investiții pentru crearea de spații verzi care să cuprindă și vegetația forestieră ornamentală pe terenuri proprietate publică;
- Construirea de infrastructuri sportive;

- Dezvoltarea turismului cu specific rural și a infrastructurii de agrement asociate fermelor de animale;
- Sprijinirea practicanților de sport, asociațiilor sportive și a operatorilor care operează în domeniul sportiv și de agrement;
- Dezvoltarea și diversificarea unei infrastructuri fizice de agrement necesare pentru realizarea unei oferte de petrecere a timpului liber, pentru atragerea turiștilor și stoparea fenomenului „turismului de tranzit”.
- Un complex sportiv dotat cu sală de sport și un stadion, precum și dotarea acestuia cu baza materială necesară;

Nu sunt organizate **servicii suplimentare**, acestea având un rol important în stimularea odihnei active, a petrecerii timpului liber, fără a se substitui serviciilor de agrement. Serviciile suplimentare trebuie să fie variate, deoarece reprezintă o sursă importantă de încasări. Se impune ca una din direcțiile de dezvoltare turistică să fie axată pe dezvoltarea serviciilor suplimentare:

- servicii de informare a turiștilor;
- servicii de intermediere (rezervări, închirieri etc);
- servicii și activități turistice cu caracter special (organizare de simpozioane, festivaluri, expoziții);
- servicii și activități turistice cu caracter sportiv;
- servicii de cură și tratament balneo-medical, care pot fi considerate suplimentare în situația în care completează sejurul turistului prin efectuarea unor tratamente cu caracter preventiv.

Referitor la situația persoanelor care dețin atestat de ghid turism, la momentul actual există o singură persoană care deține atestat de ghid național (Florea Ioan Septimiu, Nr. Atestat: 2372, eliberat la data de 04.06.2005).

Serviciile agențiilor de turism

Agențiile de turism au un rol important în întregul proces de dezvoltare și promovare a turismului în țară sau într-o altă destinație. Aceasta ambalează și procesează toate atracțiile, facilitățile și serviciile auxiliare ale unei destinații și le prezintă turiștilor. O agenție de turism face în mod constant legătura cu sectorul de cazare, sectorul transporturilor și alte organizații de divertisment, pentru a rezerva camere și locuri de vizitat în programele culturale și în transporturi.

Pe piața turistică din județul Neamț, regăsim un număr relativ restrâns de agenții de turism, ce pun la dispoziția turiștilor diverse programe turistice în țară și străinătate, dar care, din păcate, nu au pachete turistice nemțene decât ocazional, multe dintre acestea oferind și servicii de ticketing pentru cele mai importante companii de transport aerian. Conform acreditării făcute de Ministerul Antreprenoriatului și Turismului, în județul Neamț funcționează 39 agenții de turism. Din acestea, majoritatea (22) sunt organizatoare, iar un număr mai mic sunt intermediare (17, din care 2 intermediare online).

Servicii de informare turistică

Un Centru de Informare Turistică reprezintă sursa principală de informare a turiștilor cu privire la patrimoniul turistic al unei localități, la oportunitățile de petrecere a timpului liber, informații practice pentru orientare, calendarul evenimentelor locale.

Centrul Național de informare și promovare turistică oferă următoarele servicii:

- informarea generală asupra ofertei turistice și a atracțiilor turistice locale, regionale sau naționale;
- punerea la dispoziția turiștilor de materiale de promovare locale, regionale sau naționale;
- informarea privind oferta locală de cazare, ca serviciu cu titlu gratuit;
- informare cu privire la posibilitățile de rezervare a biletelor de transport, precum și cu privire la ghizi turistici locali, naționali și specializați;
- organizarea de manifestări expoziționale de turism pe plan local și regional și de activități generale de marketing intern și extern cu rol în creșterea circulației turistice locale și regionale;
- consilierea cu privire la alegerea diverselor produse turistice locale, regionale și naționale, ca serviciu cu titlu gratuit.

În județul Neamț există următoarele Centre de Informare Turistică:

- Centrul Național de Informare și Promovare Turistică Târgu Neamț;
- Centrul Național de Informare și Promovare Turistică Piatra Neamț;
- Centrul Național de Informare și Promovare Turistică Bicăz;
- Centrul de Informare Turistică Tarcău;
- Centrul de Informare și Promovare Turistică Farcașa

- Centrul de Informare și Promovare Turistică Bicașu Ardelean;
- Centrul de Informare și Promovare Turistică Vânători;
- Centrul de Informare și Documentare Durău;
- Administrația Parcului Natural Vânători Neamț.

5. Cererea turistică și circulația turistică

Cererea turistică reprezintă totalitatea serviciilor și mărfurilor care se materializează în produsele turistice acceptate de un client potențial.

Gama de servicii pe care turistul le poate solicita în timpul unei călătorii cu scop turistic, în decursul unui sejur de vacanță sau în cadrul unei forme particulare de turism este foarte diversă și depinde de însăși forma de turism practică, de diversitatea produselor turistice, de distanța între localitatea de reședință a turistului și locul unde se va realiza consumul turistic, de sezonabilitatea activității turistice, de factura atracțiilor turistice sau de puterea de cumpărare a potențialului client. Importanță majoră au și gusturile, preferințele și aspirațiile potențialilor turiști, adică nevoile sociale pentru servicii turistice.

Trebuie ținut cont de motivația turistică, deoarece aceasta generează cererea turistică. Este necesar să ne concentrăm pe motivația endogenă, psihologică, care este întotdeauna profund personal, subiectivă. Un rol important îl are și motivația exogenă, influențată de componentele mediului geografic. Aceasta nu poate genera decât impulsuri pozitive, manifestate prin atracție față de obiectivele turistice li formele de turism asociate.

Cererea turistică poate influența în mod pozitiv creșterea venitului comunității locale prin aportul indus de cheltuielile turiștilor și este influențată de o serie de factori, dintre care impact concretizat îl au factorii sociali (moda de ex.), factorii psihologici (raționali și emotivi), factorii organizatorici și conjuncturali și factorii biologici. Cererea turistică diferă de la un consumator la altul, nuanțarea acesteia fiind determinate de o serie de elemente:

- categoriile socio - profesionale; se detașează clar populația ocupată activă (care are un loc de muncă) în solicitarea de servicii turistice;

- posibilitatea financiară (majoritatea familiilor dispun de un potențial financiar redus, nefiind alocate sume importante în scopul devorării de servicii turistice;

- forma de turism pentru care se optează (se practică turismul sezonier, de week-end și întâmplător, neplanificat, motiv pentru care este dificil de cuantificat numărul total al turiștilor, putând fi făcute doar aproximări);

- curente de modă, care pot influența preferințele și motivațiile turistice (pelerinajul religios la mănăstirea Tazlău sau la peștera "Sf. Chiriac" tind să devină o modă, fiind uitată motivația religioasă).

Cererea turistică răspunde așadar unor necesități specifice poziționate în ierarhia nevoilor de consum în categoria nevoilor superioare, uneori chiar de de lux sau a necesității sociale și a celor privind un anumit statut social. Trebuie ținut cont și de nevoia de turism pe fondul progresului economico-social, nevoie care este tot mai mult asociată necesității de siguranță, de refacere a capacității organismului, de multe ori fiind privită ca o prioritate.

Variația numărului de sosiri în structurile de primire turistică în regiunea Nord - Est și județul Neamț

Cererea turistică poate fi analizată din perspectiva fluxului de turiști și este definită printr-o serie de indicatori relevanți - *număr turiști cazați*, total și pe tipuri de turiști, *numărul înnoptărilor* în structurile de primire turistică la nivel național.

Din tabelul de mai jos putem extrage următoarele tendințe ale indicatorilor ce caracterizează activitatea turistică pe Regiuni:

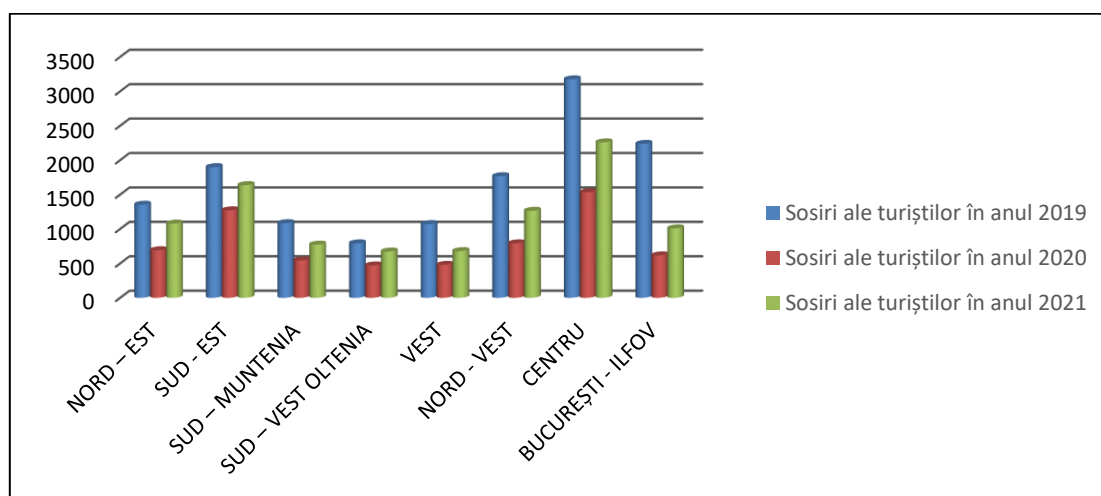
Tabel 59. Sosiri turiști (mii) în perioada 2016-2021

Sosiri turiști (mii) în perioada 2016-2021						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
TOTAL	11002	12143	12905	13374	6398	9370
<i>Români</i>	8521	9383	10108	10691	5944	8527
<i>Străini</i>	2480	2760	2796	2683	453	842
NORD -EST	1084	1187	1257	1352	691	1078
<i>Români</i>	948	1034	1094	1197	664	1033
<i>Străini</i>	135	153	162	155	27	45
SUD -EST	1506	1642	1802	1898	1271	1637

SUD -MUNTENIA	914	974	1036	1084	543	772
SUD -VEST OLTENIA	630	736	739	791	470	672
VEST	899	960	1015	1071	479	678
NORD-VEST	1316	1581	1721	1766	791	1264
CENTRU	2585	2856	3053	3173	1534	2258
BUCUREȘTI-ILFOV	2065	2202	2279	2236	616	1008

Sursa: Institutul Național de Statistică, interogare Bază de date TEMPO - Online

Numărul sosirilor vizitatorilor, a cunoscut o scădere de până la 14,83% la nivel național în 2021 față de anul 2016, regiunea Nord-Est deținând un procent de 11,50% din numărul de sosiri înregistrate la nivel național în anul 2021. Din totalul sosirilor de turiști la nivel național, 91,01% reprezintă turiști români, iar restul de 8,99% turiști străini, iar la nivelul regiunii Nord-Est, numărul sosirilor în partea turiștilor români reprezintă 95,83% din totalul sosirilor în anul 2021.

Figură 37. Sosiri ale turiștilor în perioada 2013-2015 pe regiuni de dezvoltare. Sursa: INS, interogare Bază de date TEMPO - Online

Numărul sosirilor în Județul Neamț, în perioada 2016-2019 a înregistrat o creștere cu aproximativ 18,27% în anul 2019 față de anul 2016, în anul 2020 înregistrând o scădere cu 43,72% față de anul 2019. În anul 2021, numărul sosirilor în județul Neamț a crescut cu 40,77% față de anul 2020. Potrivit Institutului Național de Statistică, în 2021, Județul Neamț a primit **209982** de turiști, iar dintre aceștia 98,05% au fost turiști români.

În termeni de **sosiri** în structurile de primire turistică în anul 2021, ponderea județelor în Regiunea Nord-Est indică situarea pe primele două poziții, a județelor Suceava cu 37.60% (405.680 vizitatori) și Iași cu 21,75% (234.588 de vizitatori). Județul Neamț ocupă a treia poziție în clasament, deținând un procent de 19,46% din totalul sosirilor în regiune.

În ceea ce privește evoluția ponderilor se remarcă o diminuare a ponderii județului Neamț de la 21,55% în anul 2020, la 19.46% în anul 2021.

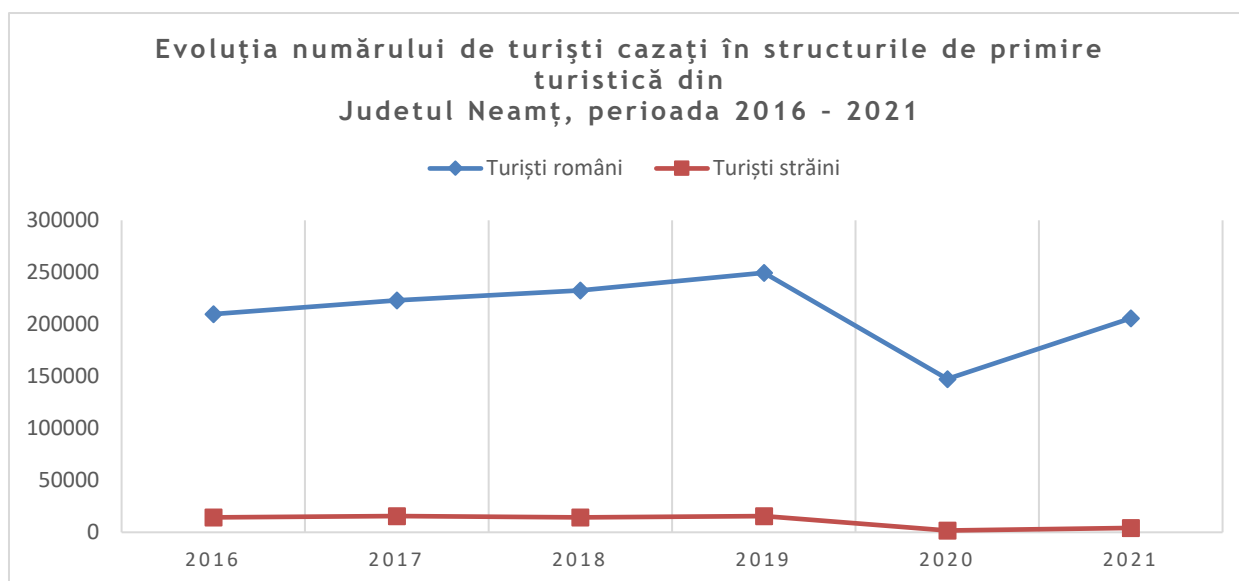
Tabel 60. Sosiri ale turiștilor în structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică în Județul Neamț

Sosiri ale turiștilor în structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică în Județul Neamț (număr persoane)			
	TOTAL	Români	Străini
2016	224105	209885	14220
2017	238783	223176	15607
2018	246887	232505	14382
2019	265055	249539	15516
2020	149167	147452	1715
2021	209982	205896	4086

Sursa: Institutul Național de Statistică, interogarea bazei de date TEMPO -

Online

Din numărul total de sosiri înregistrate la nivelul județului Neamț, sosirile turiștilor români în structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare au reprezentat în anul 2021 circa 98,05 % (205.896), în timp ce sosirile străinilor au reprezentat doar 1,95%.

Figură 38. Evoluția numărului de turiști cazați în structurile de primire turistică din județul Neamț, perioada 2016-2021

Variația numărului de înoptări în structurile de primire turistică

Numărul înoptărilor în structurile de primire turistică în perioada 2016 - 2021, a cunoscut o creștere la nivel național cu 18,26% în anul 2019 față de anul 2016, ulterior a scăzut cu 51,54% în anul 2020 față de anul 2019, ca efect al pandemiei Covid 19, urmând ca în anul 2021 să aibă o ușoară creștere de 42,91 față de 2020, dar încă nu a ajuns la nivelul anului 2019. Regiunea Nord-Est a respectat același trend ca la nivel național, înregistrând o scădere cu 12,15% a numărului de înoptări în 2021 față de anul 2016. În anul 2021, numărul înoptărilor în județul Neamț a fost de 376 mii, ocupând locul trei în regiune, după Suceava (829 mii înoptări în anul 2021) și Iași (400 mii înoptări în 2021).

Tabel 61. Număr înoptari turisti (mii) în perioada 2016-2021, la nivel național și regional

Număr înoptari turisti (mii) în perioada 2016-2021						
Regiuni de dezvoltare	2016	2017	2018	2019	2020	2021
TOTAL	25440	27092	28644	30086	14579	20835
NORD -EST	2205	2322	2454	2673	1317	2030
- Din care județul Neamț	428	434	453	487	261	376
Români	402	407	429	462	257	368

<i>Străini</i>	26	26	23	25	3	8
SUD -EST	5313	5596	6072	6296	4079	5263
SUD -MUNTENIA	1996	2066	2248	2318	1106	1524
SUD -VEST OLTENIA	1810	1973	2090	2249	1160	1587
VEST	2283	2298	2385	2488	1099	1485
NORD-VEST	3088	3337	3634	3791	1656	2620
CENTRU	5386	5897	6081	6443	3106	4534
București -Ilfov	3355	3600	3678	3823	1052	1789

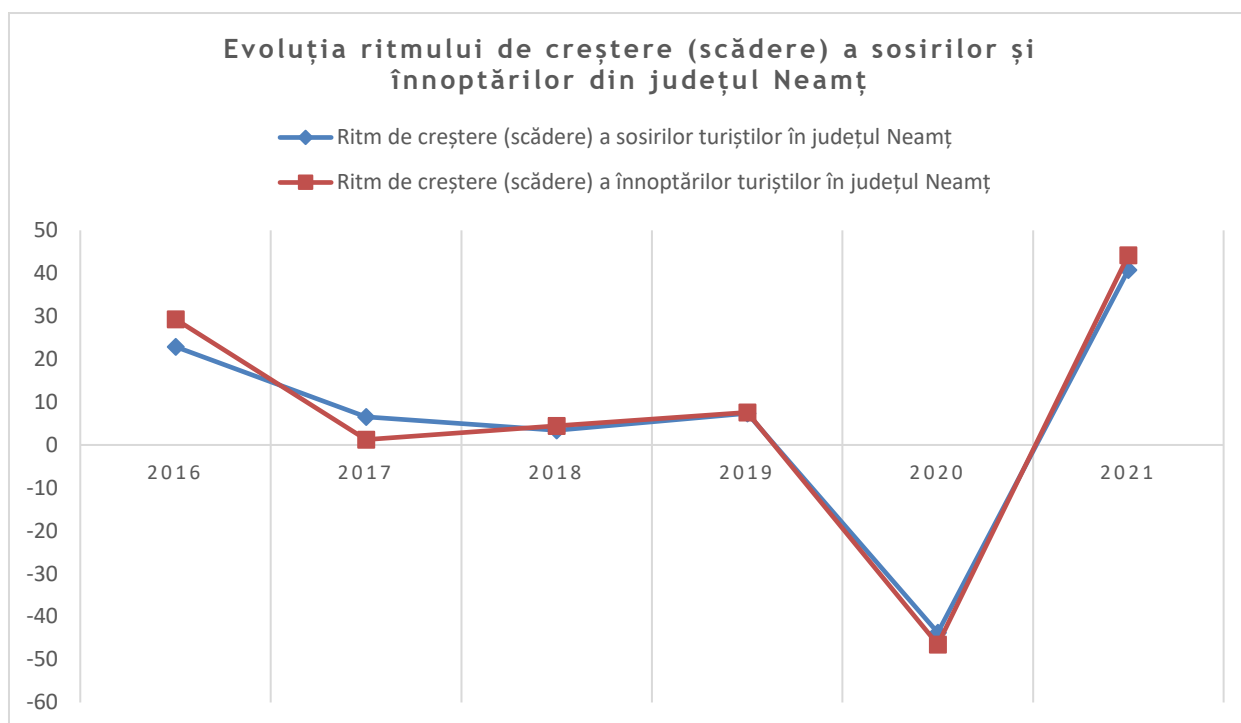
Sursa: Institutul Național de Statistică, interogarea bazei de date TEMPO - Online

În anul 2021, la nivelul județului Neamț se poate observa o creștere de 44,75% a numărului de înoptări în structurile de primire turistică față de anul 2020. Ca structură în anul 2021, ponderea cea mai mare o au **turiștii români** cu aproximativ **97,87%** și doar aproximativ 2,13% este ponderea turiștilor străini în total înoptări în structurile de primire turistică din **Județul Neamț**.

Tabel 62. Cererea turistică în Județul Neamț, în perioada 2016-2021

Cererea turistică în Județul Neamț, în perioada 2016-2021							
ANUL	Sosiri	Ritm de creștere (scădere)	Innoptări	Ritm de creștere (scădere)	Capacitatea de cazare turistică în funcțiune	Durata medie a sejurului	Indicele de utilizare netă a capacității de cazare turistică în funcțiune
2016	224105	22.88	428658	29.31	2041316	1.91	21.00%
2017	238783	6.55	434076	1.26	2024792	1.82	21.44%
2018	246887	3.39	453441	4.46	1997642	1.84	22.70%
2019	265055	7.36	487961	7.61	2077695	1.84	23.49%
2020	149167	-43.72	261124	-46.49	1532370	1.75	17.04%
2021	209982	40.77	376547	44.20	2054914	1.79	18.32%

Sursa: Date statistice oficiale ale Institutului Național de Statistică, Baza de date Tempo, calcule ale consultantului

Figură 39. Evoluția ritmului de creștere (scădere) a sosirilor și înnoptărilor în județul Neamț

Raportând numărul înnoptărilor la numărul sosirilor în unitățile de primire a turiștilor din județ, putem concluziona că **durata medie a sejurului unui turist în județul Neamț**, în anul 2021, a fost de 1,79 zile, observându-se un trend descrescător al duratei medii de ședere în toată perioada analizată. Valoarea duratei medii a sejurului în județul Neamț este inferioară duratei medii de ședere de la nivel regional (1,88 zile) sau național (2,22 zile).

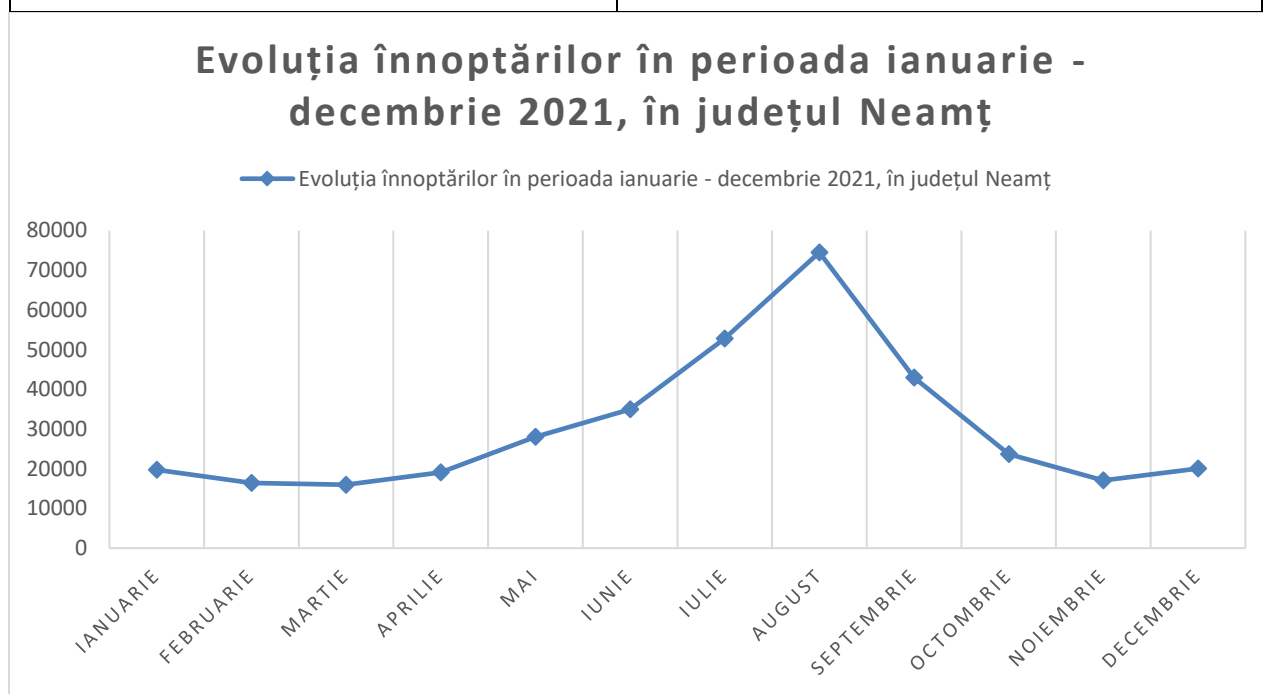
Structurile de cazare nu sunt utilizate la întreaga lor capacitate, în 2021 **indicele de utilizare netă a capacității de cazare turistică în funcțiune** a fost de 18,32% pe total structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare, situându-se sub media la nivel național de 26,31%. Totuși, conform evoluției indicelui mediu de utilizare netă a capacității turistice, se poate observa o ameliorare a valorii indicatorului în anul 2021 comparativ cu anul 2020, acesta crescând cu 1,3%. Analiza reflectă un început al procesului de redresare a sectorului turistic, semnificativ afectat de criza pandemică. Cel mai mare indice de utilizare netă a capacității de cazare turistică în funcțiune se înregistrează în stațiunile balneare, stațiunile din zona litorală, în București și orașele reședință de județ.

Sezonalitatea înnoptărilor turiștilor în județul Neamț, variază în funcție de anotimp după cum urmează: lunile de vârf ale sezonului sunt **iunie - septembrie**, iar cele mai puțin dorite sunt în perioada noiembrie - februarie. Cele mai multe

înoptări înregistrate în structurile de primire turistică în funcțiune, au fost raportate în luna august, reprezentând aproape o cincime din totalul înoptărilor la nivelul 2021.

Tabel 63. Repartizarea lunară a numărului de înoptări în Județul Neamț, în anul 2021. Sursa: Institutul Național de Statistică, interogarea bazei de date TEMPO -Online

Repartizarea lunară a numărului de înoptări în Județul Neamț, în anul 2021	
	Innoptări
Ianuarie	19741
Februarie	16419
Martie	15972
Aprilie	19059
Mai	27995
Iunie	34942
Iulie	52791
August	74506
Septembrie	42911
Octombrie	23693
Noiembrie	17049
Decembrie	20032

Figură 40. Evoluția numărului de înoptări în perioada ianuarie-decembrie 2021, în județul Neamț

Circulația turistică tinde să implice categorii sociale tot mai largi, însă procesul este lent și greu de urmărit. În funcție de participanții la mișcarea turistică, formele de turism practicate implică o adaptare permanentă la cerințele turiștilor. Cunoașterea cererii turistice, a evoluției determinantilor specifici și a particularităților fiecărui tip de turism practicat și practicabil conduce la o definire coerentă a strategiei de dezvoltare a turismului în zonă. Există posibilități reale ca turismul să capete un rol important în viața economică și socială, posibilități insuficient valorificate în momentul de față. Numărul turiștilor este în creștere în ultima perioadă, ca urmare a unei stabilizări financiare a populației, consecință a creșterii nivelului de trai și a emancipării sociale.

Tabel 64. Capacitatea de cazare turistică și activitatea de cazare turistică în apartamente și camere de închiriat la nivelul anului 2021

Locali t.	Nr. struct.	Nr. camer e	Nr.loc uri pat	Sosiri turiști			Înnoptări turiști		
				Total	Român i	Străini	Total	Român i	Străini
				Nr. turiști			Nr. înnoptări		
Tazlău	1	7	14	194	194	-	228	228	-

Sursa: (Institutul Național de Statistică, Direcția regională de Statistică Neamț, 2022)

Cu toate acestea, numărul turiștilor autentici care vizitează localitatea Tazlău este însă foarte redus, puțini fiind cei care solicită cazare. Există însă perspective reale în viitorul apropiat, lucru ce se poate realiza printr-un management și marketing de calitate și prin implicarea autorităților publice locale care, prin politici vizionare ar putea susține dezvoltarea activităților turistice în zonă.

Tabel 65. Numărul structurilor de cazare și al locurilor existente , numărul sosirilor și al înnoptărilor , indici de utilizare netă a locurilor de cazare în perioada 2011-2021

An	Nr. unități	Nr. locuri	Sosiri	Înnoptări	Indice de utilizare netă (%)
2011	-	-	12	12	5,0
2012	1	12	506	776	17,7
2013	1	12	233	664	16,6
2014	-	-	-	-	-
2015	-	-	-	-	-
2016	-	-	-	-	-
2017	-	-	-	-	-
2021	1	14	194	228	-

Sursa: I.N.S, Direcția regională de Statistică Neamț, Breviare statistice)

Caracteristici ale cererii și ofertei turistice în zona de implementare a proiectului:

- ✓ creșterea cererii și ofertei turistice la nivel național și regional;
- ✓ creșterea cu 6,26% la nivel național și cu 2,45% la nivel regional și cu 0,65% la nivel județean a numărului structurilor de primire turistică;
- ✓ în județul Neamț, pensiunile agroturistice sunt cele mai numeroase, urmate de hoteluri și de pensiuni turistice;
- ✓ județul Neamț se află pe locul doi după Suceava, în funcție de capacitatea de cazare turistică în funcțiune și existentă (locuri);
- ✓ județul Neamț ocupă a treia poziție în clasament, după Suceava și Iași în termeni de sosiri și înnoptări în structurile de primire turistică în anul 2021;
- ✓ cel mai mare număr al sosirilor în Județul Neamț a fost în anul 2019, 265055 persoane;
- ✓ în 2015 turiștii români au reprezentat circa 98,05 % în timp ce sosirile străinilor au reprezentat doar 1,95%;
- ✓ durata medie a sejurului în anul 2021, în județul Neamț a fost de 1,79 zile, sub media națională de aproape 2,2 zile;
- ✓ indicele de utilizare netă a capacității de cazare turistică în funcțiune în anul 2021 a fost de 18,32%;

6. Forme de turism cu potențial de valorificare

În funcție de motivație ca principal criteriu de clasificare, se disting următoarele forme posibile de turism practicate și practicabile specifice localității Tazlău:

- *Turismul cultural*. Se bazează pe obiectivele turistice culturale: mănăstirea medievală fortificată, peștera „Sf. Chiriac”, muzee (Muzeul Tofan, Muzeul Casa Bunicii, Muzeul de artă populară de la Tazlău). Turismul cultural-ecumenic este practicat de către turiștii care doresc formarea lor culturală, prin contacte cu civilizația rurală.

- *Turismul de week-end*, se practică pe durată scurtă (1-2 zile), zona prezentând o serie de atracții: cadrul natural, climatul blând, aerul nepoluat,

accesul facil, cursuri de apă, posibilitățile de drumeții pedestre și cu bicicleta (cicloturism) sau de agrement ecvestru.

- *Turismul ecumenic* este reprezentat îndeosebi de pelerinajele la mănăstirea Tazlău și la „Stânca Sf. Chiriac de la Tazlău”, efectuate de turiștii atrași de slujbele ocazionate cu prilejul diferitelor sărbători religioase sau de turiștii atrași de arhitectura tradițională a bisericilor, pictura interioară sau de troițe, ca purtătoare ale unor semne de vechi civilizații rurale. Turismul ecumenic dezvoltă o anumită cerere pentru servicii de transport, cazare, alimentație, comercializarea obiectelor de cult etc. modernizându-se continuu. Anual au loc hramuri prilej cu care oamenii călătoresc spre a aduce ofrande acestora.

- *Turismul sportiv*, ar putea oferi posibilitatea de practicare a pescuitului sportiv în iazul amenajat în incinta cabanei de la Preluci și în cele câteva iazuri private, a drumețiilor în pădurile și munții din zonă și a cicloturismului.

- *Turismul ecvestru* se poate practica în toate formele sale: plimbări cu calul și cu căruța pe trasee de munte, echitație. Deși această formă de practicare a turismului ar putea avea priză în rândul turiștilor, nu sunt create trasee și pachete turistice care să satisfacă gustul "iubitorului de vise". Cei care doresc aventură pot aborda trasee itinerante, care presupun parcurgerea unor distanțe mai lungi și înnoptarea la cort. S-ar putea organiza și trasee în stea, care oferă posibilitatea de a vizita diverse obiective și de a te caza la pensiuni locale. Se pot organiza și trasee scurte de echitație (mai puțin de o zi), atât pentru copii cât și pentru adulți, iar pentru începători se pot realiza ture de inițiere în echitație.

- *Turismul de agrement* se practică de către amatorii de distracții, de turiștii care iubesc peisajele naturale atrăgătoare și de cei care, în general nu au ca scop doar odihna și relaxarea în timpul vacanțelor, ci schimbarea de decor, de stil de viață și de mediu.

- *Agroturismul* ca formă a turismului rural prezintă potențial ridicat dar este încă la început de drum.

- *Fototurismul* se dezvoltă ca o alternativă a turismului cinegetic (vânătoare și pescuit) și izvorăște din pasiunea turistului de a surprinde cu obiectivul fotografic cadre care să immortalizeze peisajul geografic cu toate componentele sale: elemente faunistice statice sau în mișcare, elemente de floră și vegetație, peisajul rural, panorame etc.

- *Ecoturismul* sau *turismul ecologic* se va impune în regiune, incluzând turismul rural cu componenta sa, agroturismul.

Turismul va contribui la dezvoltarea rurală prin participarea populației locale la desfășurarea lui, fiind totodată și un mijloc de protecție a mediului înconjurător, a tradițiilor economice și cultural-istorice rurale.

7. Percepția cetățenilor asupra potențialului turistic și a calității serviciilor turistice existente

În cadrul procesului de elaborare a Strategiei de dezvoltare turistică a comunei Tazlău, a fost inițiată o cercetare sociologică în scopul identificării, pe de o parte, a percepției localnicilor asupra oportunităților și a potențialului turistic al comunei Tazlău, iar pe de altă parte a opiniei turiștilor și a vizitatorilor privind aceste aspecte.

Data fiind oportunitatea oferită de mijloacele online de administrare a instrumentelor de cercetare, s-a optat pentru alcătuirea a 4 chestionare, care au fost aplicate în perioada noiembrie 2022 - martie 2023.

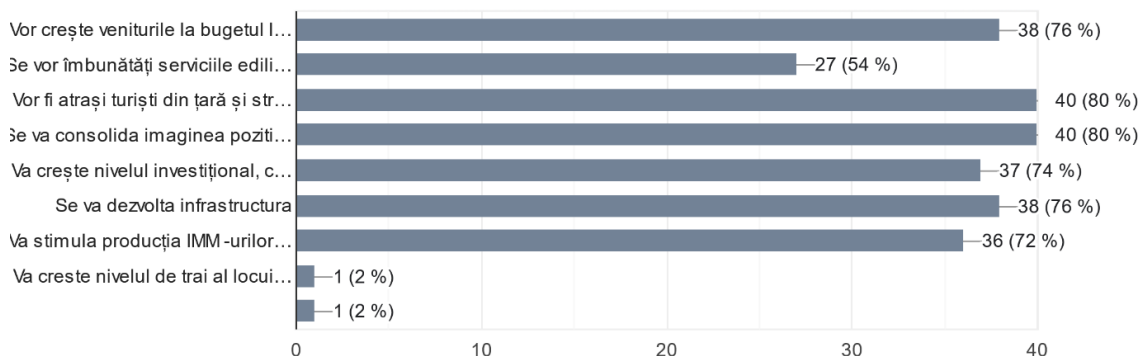
Chestionarul nr. 2 a vizat **oportunitatea de dezvoltarea turismului în comuna Tazlău** și a înregistrat un număr de 50 de răspunsuri, majoritatea covârșitoare a respondenților (84%), fiind localnici din Tazlău.

La întrebarea „Considerați oportun ca loc. Tazlău, prin potențialul existent, să devină un obiectiv de interes turistic?”, toți respondenții, au răspuns afirmativ, ceea ce indică faptul că percepția localnicilor este net în favoarea faptului că Tazlăul are potențial turistic, iar dezvoltarea acestei ramuri a economiei locale este deosebit de oportună.

Privitor la avantajele pe care le-ar putea avea zona prin dezvoltarea turismului, răspunsurile cu cel mai mare scor din partea au vizat aspecte cu caracter economico-sociale, cum ar fi atragerea de turiști din țară și din străinătate și consolidarea imaginii pozitive a localității (80%), urmare îndeaproape de alți itemi precum creșterea veniturilor la bugetul local, la egalitate cu dezvoltarea infrastructurii (76%).

2. Ce avantaje ar avea zona, prin dezvoltarea turismului? (răspunsuri multiple)

50 de răspunsuri

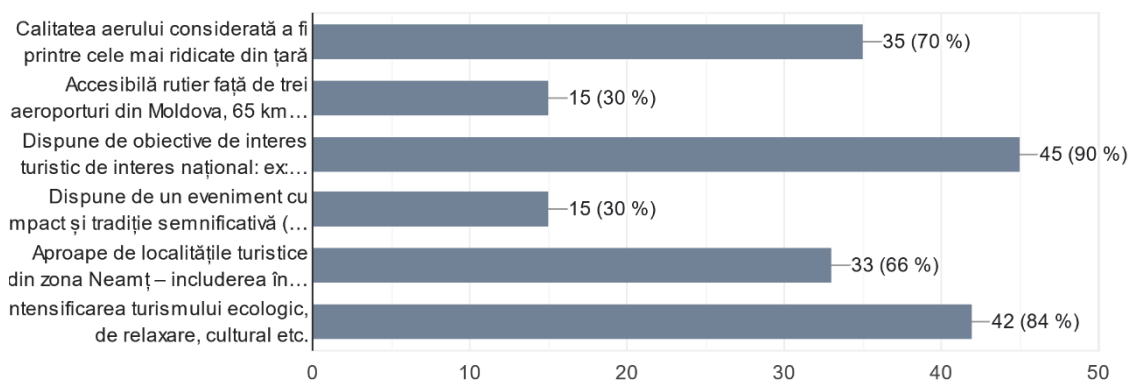

Figură 41. Avantaje ale zonei în practicarea turismului

Prezența pe teritoriul comunei Tazlău a unui obiectiv turistic de interes național, cum este Mănăstirea Tazlău - ctitorie ștefaniană, constituie în percepția respondenților principalul factor care determină turiștii să aleagă această destinație (90%). Alături de acest motiv, se clasează la mică distanță oportunitățile legate de practicarea turismului ecologic, de relaxare, cultural, etc., care înregistrează un scor de 84%. Este semnificativ faptul că localnicii nu percep prezența vreunui eveniment cu impact sau vreo tradiție semnificativă a locului ca fiind un element de atracție pentru turiști, dat fiind faptul că doar 30% dintre respondenți au ales să menționeze acest factor.

3. Care considerați că sunt motivele care determină turiștii să aleagă această destinație? (răspunsuri multiple)

50 de răspunsuri

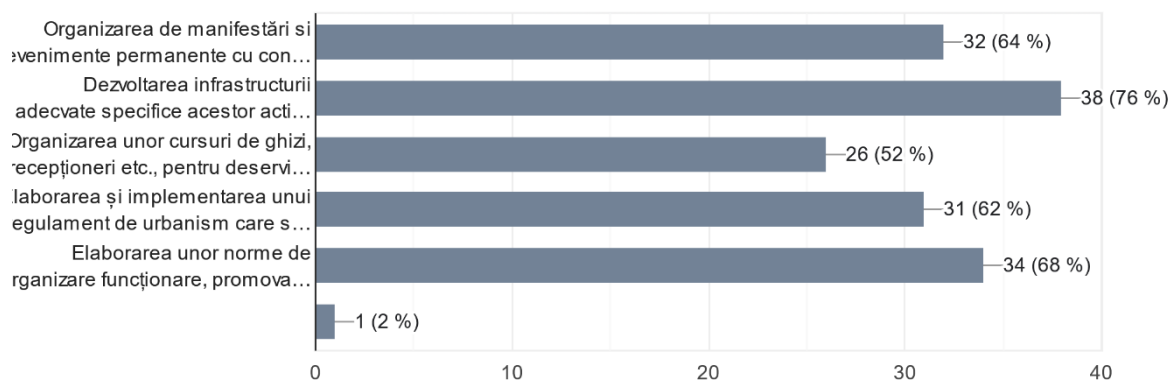
Figură 42. Motive care determină turiștii să aleagă Tazlău ca destinație turistică

Din răspunsurile înregistrate se poate deduce și clasamentul elementelor care nu atrag turiștii așa cum ar fi normal, printre acestea numărându-se în primul rând lipsa de promovare a obiectivelor turistice de pe raza comunei pe internet (78%), numărul redus de pensiuni sau facilități turistice cu servicii adecvate (70%), sau lipsa informațiilor cheie atractive pentru turiști (70%). Concurența altor locații din zona Neamț sau Bucovina nu este percepută ca un factor de descurajare a turiștilor să viziteze Tazlăul, acest aspect fiind apreciat ca fiind cel mai puțin important (30%) în contextul acestui subiect.

Aproape unanimă (98%) este opinia localnicilor că este necesar și oportun sprijinul autorităților locale pentru dezvoltarea turismului, iar forma concretă în care se poate materializa acest sprijin sunt acțiunile de dezvoltare a infrastructurii specifice acestor activități de turism (76%), elaborare de materiale de promovare a localității și organizarea de manifestări și evenimente permanente cu conținut turistic.

6. Cum ați dori să se materializeze acest sprijin? (răspunsuri multiple)

50 de răspunsuri

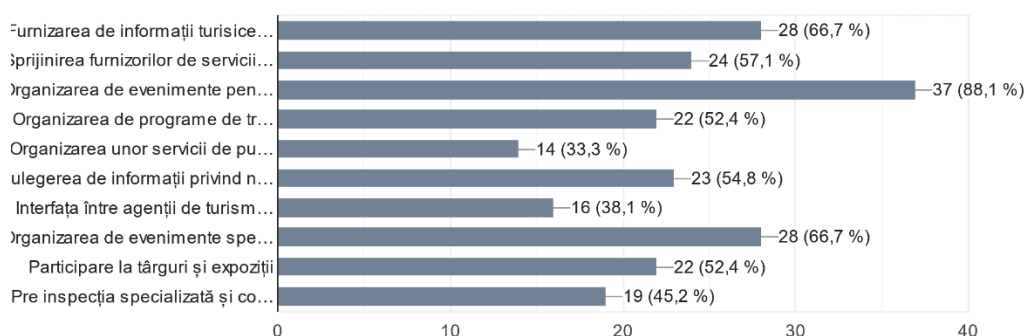
Figură 43. Forme de sprijin pentru dezvoltarea turismului, din partea autorităților locale

Marea majoritate a respondenților (84%) consideră că ar fi oportună înființarea unui **Centru de Informare și Promovare Turistică** în Tazlău, care să sprijine dezvoltarea activităților turistice, să desfășoare activități precum organizarea de evenimente pentru promovarea turismului local, a tradițiilor, culturii, furnizarea de

informații turistice sau sprijinirea furnizorilor de servicii din acest domeniu.

8. Ce servicii și suport informațional v-ar putea furniza acesta? (răspunsuri multiple)

42 de răspunsuri

Chestionarul nr. 3 a fost adresat cu precădere localnicilor sau persoanelor familiarizate cu localitatea Tazlău și cu obiectivele de interes de pe raza acesteia. A fost administrat online și a înregistrat un număr de 31 de răspunsuri, unele dintre ele foarte consistente prin informațiile oferite, în special datorită faptului că întrebările formulate au fost deschise, dând posibilitatea respondenților să se exprime liber.

Prima întrebare invită respondenții să indice care sunt acele **elemente definitorii pentru zona Tazlău** care ar putea fi atractive pentru turiști, în raport cu localitățile din jur. Într-un clasament al termenilor care survin în cuprinsul răspunsurilor oferite, cuvântul „**MĂNĂSTIREA**” apare cel mai frecvent, urmat de altele precum: „pădurea”, „Chiriac”, „muzeul”, „cascada”, „peștera”, „măgura”, „peisajul”. Mai mult decât atât, un respondent încearcă chiar o sistematizare a acestor elemente de atracție turistică pentru Tazlău: „1. Mestesugurile, aflate pe cale de dispariție, care ar putea reînvia: tehnica sculpturii lemnului, cioplitul in piatra, împletirea coșurilor și a altor obiecte din nuiete, țesutul. 2. Mânăstirea Tazlău, că ax central al dezvoltării turismului. 3. Măgura Tazlăului, prin pelerinaje religioase la Stâncă Sf Chiriac. 4. Stânele, care prezintă potențial turistic. Muzeele private ale familiilor Tifan și Manolache. 5. I.I. Mironescu, persoana definitorie pt comuna 6. Pensiunile „Caru cu bere” și „Casa Bunicii”. 7. Potențialul turistic al pădurii 8. Izvoarele de Slatina și sulfuroase”.

bere buncii buzdrea caru casa cascada cascadele
 chiriac etc in izvoarele lemn magura
 manastirea manolachi montane
 muzeele muzeul negru padurea
 peisajul peștera pictura satului sf stanca stefan tofan
 tradițiile zona

Referitor la obiceiurile gastronomice calendaristice tradiționale, răspunsurile evidențiază obiceiuri gastronomice tradiționale, comune zonei Neamțului dar și spațiului românesc în general, cum sunt tăierea porcului și prepararea cărnii (cârnați, chișca, sarmale, tobă) de Crăciun și tăierea mielului și pregătirea lui de Paste (drob, ouă roșii, cozonac, pasca),

Între rețete specifice zonei/ localității Tazlău, se regăsesc și elemente care sunt prezentate ca fiind specifice oarecum locului, date fiind particularitățile locației montane (siropul de brad, sucul de mesteacăn, păstrăv la hârzob, zacuscă de hribi, ghebe, buretele păstrăv și buretele negru, dulcețuri, șerbet, jeleu de mure, afine, zmeură, fragi).

afumate (3) alte (3) bors (2) borsul (2) brad (4) branza (5) buretele (2)
 carnați (2) carne (2) ceain (2) chisca (3) chitici (2) ciuperci (2) cozonaci (2) craciun (3)
 cuptor (2) dar (2) dulceturi (2) foi (2) ghebe (2) harzob (4) mamaliga (4)
 mielului (2) muschi (2) orice (2) paste (4) pastrav (4) pe (3)
 peste (5) piftia (2) placinte (3) porc (9) porcului (2) prepararea (2)
 preparate (2) racituri (2) sarmale (5) sau (2) siropul (4)
 specifice (3) sucul (3) taiatul (2) taierea (3) tazlăului (3) toamna (2) tocana (2)
 tocanita (2) traditionale (2) vinul (2) ZACUSCA (3)

În ce privește atracțiile cultural religioase ale zonei, acestea se concentrează în viziunea localnicilor invariabil în jurul Mănăstirii Tazlău și a altor simboluri aflate

în strânsă legătură cu istoria acesteia: chilia Sf. Chiriac, stâncă lui Ștefan cel Mare, fosta biserică de lemn de pe dealul Chetronia, alături de alte obiective cu specific cultural tradițional cum sunt Muzeele sătești inițiate de familiile Tofan și Manolache.

Între manifestările culturale muzicale ale localității Tazlău cel mai frecvent sunt enumerate Festivalul de datini și obiceiuri din preajma Crăciunului, cu varietatea specifică de reprezentări: Ceata de irozi; colindele, ursul, capra, steaua, sorcova, urmate de alte tipuri de evenimente: Zilele Comunei Tazlău, Tabăra Viața la țară, etc.

La fel ca în multe alte comunități tradiționale, în ultimul secol au dispărut multe dintre ocupațiile tradiționale, dar în zona Tazlău, încă se păstrează o parte din ocupațiile străvechi, acestea prezentând o valoare etnografică deosebită. Printre acestea se numără următoarele, conform rezultatelor chestionarului: cioplirea și fasonarea pietrei, sculptura, împletitul nuielelor, coaserea costumelor populare, țesutul covoarelor.

acoperite (1) andrele (1) artizanale (1) avem (1) cailor (1) caselor (1) chelimul (1) **cioplit** (2)
cioplitori (2) cioplitorii (1) **cioplitul** (5) confectionarea (1) constructia (1)
costume (1) **costumelor** (2) **cosurilor** (2) **covoarelor** (2) cusut (1)
cusutul (4) drantei (1) felurite (1) fieraria (1) gospodine (1) iarna (1) **iilor** (4)
impletesc (1) impletirea (1) **împletitul** (3) lana (1) **lemn** (6) lemnos (1)
lemnului (2) nu (2) **nuiele** (5) obiecte (2) **piatra** (12)
pietrei (1) **populare** (2) potcovitul (1) practicat (1) prelucrarea (1) prelucrării (1) raspunsul (1)
sculptura (8) silvicultura (1) stana (1) sunt (1) **tamplarie** (2)
tesutul (7) toamnei (1)

În ce privește personalitățile culturale ale zonei care sunt comemorate în Tazlău, pe un incontestabil loc I se numără profesorul I.I. Mironescu, scriitor, om politic originar din Tazlău cel care a dat și numele școlii din localitate.

Între elementele de patrimoniu industrial și infrastructură care au marcat evoluția economică a zonei, localnicii amintesc de fabrica de cherestea, astăzi aflată

în ruină, mina de potasiu, aflată în conservare și Stația de exploatare a gazului metan. Unul din răspunsuri deplânge lipsa unei „inițiative locale, un proiect care să aducă plus valoare calității vieții comunității, un proiect de anvergură, care să ofere minim 100 locuri de muncă”, însă afirmă că există „mini inițiative ale autorităților, dar nu care să aducă schimbări profunde, dar bineînțeles, sunt și acestea laudabile.” Printre elementele de patrimoniu local care din păcate sunt pierdute pentru totdeauna este amintită mocănița, trenul și linia ferată care au fost utilizate în prima parte a secolului XX la exploatarea lemnului și care ar fi putut fi exploatare în continuare în scop turistic.

Potențialul de atracție turistică (relief, climaterice, ape, floră faună etc.), din această zonă montană și submontană, în măsură să potențeze turismul cultural este apreciat de respondenți ca fiind unul **semnificativ**. Sunt enumerate atracții locale, printre care se numără, așa cum reiese și din grafica alăturată, cascadele, izvoarele minerale, muntele, pădurea de tisa, slatinile cu apă sărată. O prezentare cvasi-exhaustivă oferă unul dintre respondenți, probabil cunoscător pasionat de acest subiect: „Munții Tarcăului cu vârfurile Goșman, Geamăn, Holm și Arșița Holmului, Măgura Tazlăului cu chilia Sfântului Chiriac, pâraile râului Tazlău cu faună acvatică din familia Salmonidae, cascadele Negru și Verdele, Stâncuța, loc de scăldat pe râul Tazlău, poienile Preluci, Chetronia și Cociorvei, păduri de înaltă valoare fenologică, care urcă de la quercineele de deal și brădeto-făgete până la molidișurile de munte cu scoruș, în care își fac prezența exemplare de cireș, sorb, tisă, pin silvestru, larice, paltin de munte, ulm și ienupăr. Aria protejată avifaunistică ROSPA0138 Piatra Șoimului Scorțeni Gârteni pentru protecția, acvilei, soimului, presurei, muscarului, captimulgului, berzei negre, cristurului de câmp (*Crex crex*) reprezintă un factor de mândrie locală și o carte de vizită foarte frumoasă. De asemenea, trebuie să apreciem faună cinegetică specifică Tazlăului, urs, lup, râs, cocoș de munte, cerb, căprior și mai nou fazan”.

acoperite (1) animalelor (1) apa (2) apele (2) avem (2) bogata (2)
caprior (2) care (2) cascada (2) cascadele (5)
cerb (3) cocos (2) crex (2) deal (2) diversificat (1) facut (2)
fauna (3) holmul (2) izvoarele (4) limpegioeul (1) loc (2)
lui (2) magura (4) mare (2) masa (2)
minerale (6) multe (3) munte (5)
muntii (2) nu (2) padurea (2) paduri (3) paraie (2)
pentru (2) piatra (2) prezenta (1) radacinilor (1) raul (3) raului (2)
relief (3) reliefului (2) sarat (2) scaldat (2) soimu (2)
soimului (2) stahl (1) stefan (2) tisa (2) turistice (2) urs (2)

Ultima întrebare din cadrul chestionarului nr. 3 invită respondenții să formuleze propuneri strategice pentru promovarea patrimoniului cultural al zonei Tazlău. Răspunsurile înregistrate se focalizează pe trei direcții care urmăresc în mod sinergic promovarea și dezvoltarea turistică a destinației Tazlău:

- I. Promovarea online a localității Tazlău și a patrimoniului antropic și natural de pe arealul acesteia și din împrejurimi.
- II. Marcarea și promovarea traseelor turistice culturale și către atracțiile naturale ale zonei.
- III. Încurajarea și promovarea online și offline a patrimoniului imaterial local (meșteșuguri tradiționale, organizarea de evenimente locale - târguri, expoziții, festivaluri culturale etc).

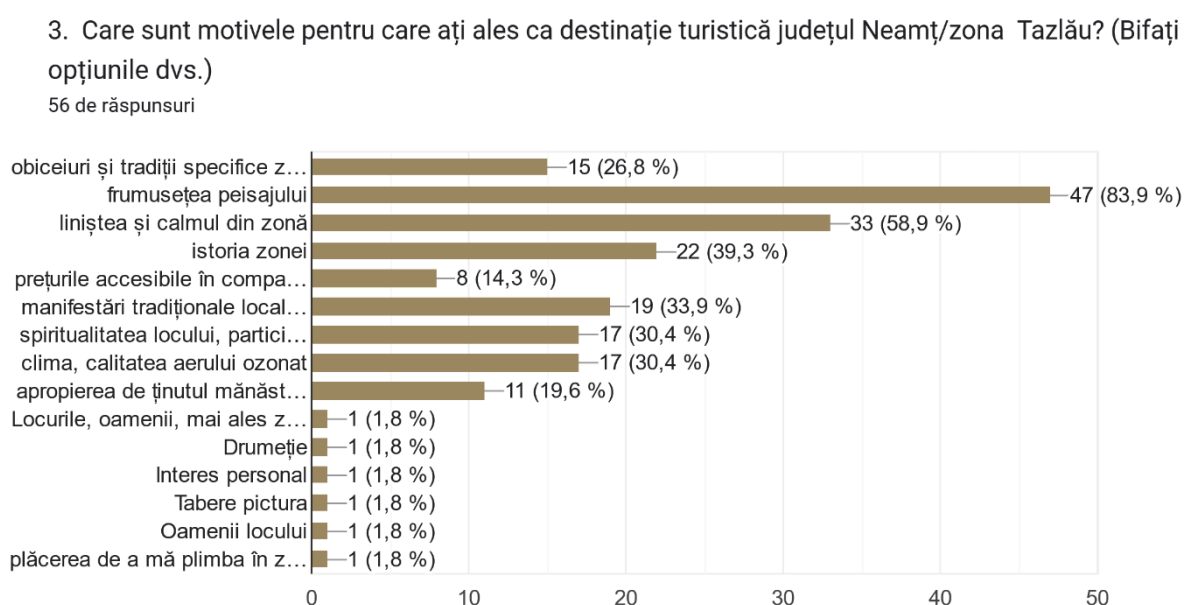
8. Opinii și atitudini ale cetățenilor și turiștilor cu privire la dezvoltarea unui turism durabil în localitatea Tazlău

O sursă prețioasă de informații și un sprijin în trasarea strategiei de dezvoltare turistică o reprezintă feedback-ul turiștilor sau a vizitatorilor din Tazlău, care este sintetizat prin intermediul întrebărilor adresate în Chestionarul nr. 4.

Dintre cele 65 de persoane care au completat chestionarul online, un procent de 79% au răspuns că au aflat despre această localitate din relatări ale prietenilor

sau rudelor, deci din medii offline, bazate pe relații de familie sau prietenie. Mediul online, ca sursa de informare despre Tazlău este aproape inexistent. În mod similar, este ne semnificativă ponderea celor care au aflat despre această destinație prin intermediul agențiilor de turism sau a târgurilor de profil, ceea ce oferă indicii clare asupra importanței utilizării în viitor și a acestor canale de comunicare.

Frumusețea peisajului, liniștea și calmul din zonă sau istoria bogată a acestor locuri sunt principalele trei motive pentru care persoanele chestionate au ales ca destinație turistică județul Neamț/zona Tazlău.

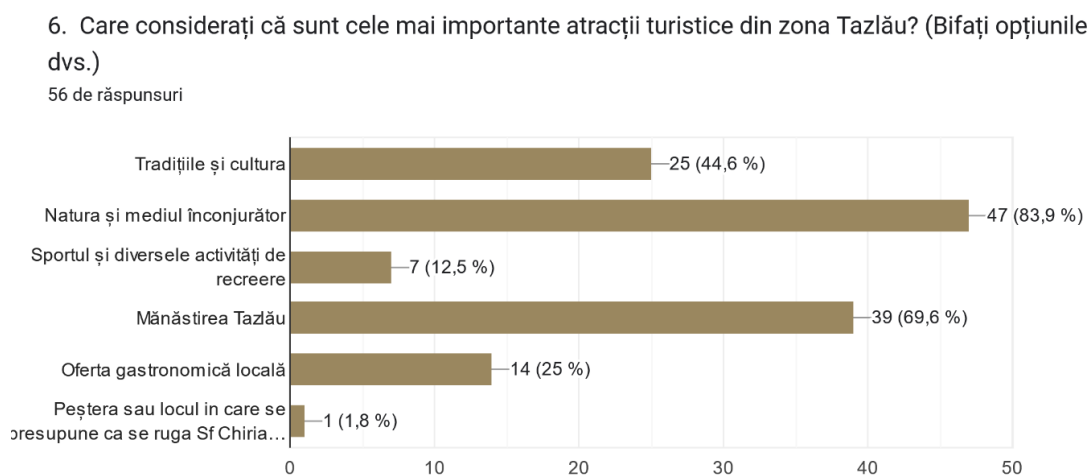
Figură 44. Motivele alegerii de către turiști a Tazlăului ca destinație turistică

La întrebarea, dacă potențialul turistic al județului zonei Tazlău este pus suficient în valoare, peste 50% dintre respondenți au oferit un răspuns categoric negativ, nuanțând apoi faptul că există potențial, se întrevăd anumite inițiative, dar ceea ce s-a făcut până în prezent în sensul punerii în valoare a potențialului acestei localități, nu este nici pe departe suficient.

Amenajarea de trasee, încurajarea agroturismului și promovarea zonei constituie cele mai frecvente soluții de valorificare turistică a localității propuse de către persoanele chestionate. Un respondent care pare a fi familiarizat destul de mult cu acest loc, oferă o microanaliză deosebit de sugestivă a acestui subiect: „Din păcate nu este suficient valorificat. Cadrul natural din Tazlău este unul armonizat

cu mediul antropizat, rural și care cuprinde o gamă variată de obiective ce pot fi încadrate într-un sejur relaxant cu bicicleta pentru o zi-două (depinde cum se optează de către vizitator, cât de departe este de locuință, cât alege să stea în zonă etc.). Pentru cicloturism relieful deluros este provocator, stimulant, încadrat în specificul rural din care se iese foarte firesc în cel de pădure, montan, deodată liniștit, dar care are drumuri accesibile datorită activității silvice de aici. De asemenea, în Tazlău s-au pus câteva baze ale activităților cu copiii prin tabere de vară. Casa Manolachi și curtea acesteia oferă un cadru propice. Mănăstirea la fel. Cabana silvică Preluci unde personalul calificat poate susține ateliere practice cu tineri/copii despre importanța protejării mediului natural, plantarea corectă a puieților etc. Ca un minus ce predomină în ultima vreme în mare parte din zona montană în România este prezența urșilor ce crește gradul de nesiguranță în plimbările prin natură. Trebuie luată în considerare o abordare de a scădea riscul. Ce e cert este că loc. Tazlău este o oază de aer proaspăt pentru județ. Doar prin simplul fapt că se ajunge acolo și se simte o liniște în aer ce trebuie ea, în sine, protejată, neîntreruptă și oferită turiștilor sustenabil, nealterat și cu ideea ca aceștia să o cunoască ca fiind a locului.”

În ce privește topul celor mai importante atracții turistice din zona Tazlău, și turiștii, ca și localnicii mizează pe cadrul natural al localității (83,9%) și pe Mănăstirea Tazlău (69,6%), aspect ce reconfirmă considerațiile anterioare privind elementele de atractivitate turistică din această localitate.

Figură 45. rezultate chestionar atractivitate turistică

Cele mai reprezentative adjective pe care turiștii le consideră potrivite pentru a descrie cel mai bine zona Tazlău sunt:

- Natural (73%)
- Tradițional (60%)
- Prietenos (57%)

De asemenea, cele mai reprezentative 3 adjective care îi caracterizează pe oamenii locului sunt, în viziunea turiștilor:

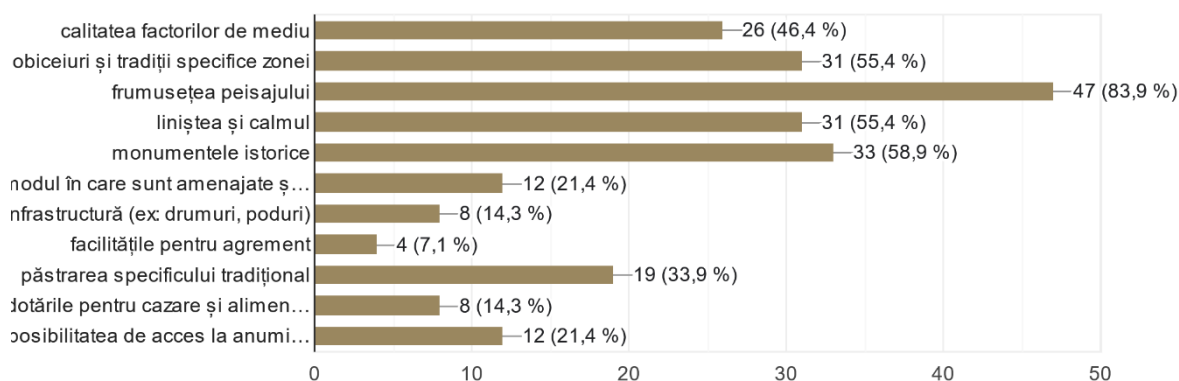
- Prietenoși (83%)
- Ospitalieri (71%)
- Petrecăreți (39%)

Aceste elemente pot constitui un valoros punct de plecare în configurarea unei forme de prezentare a identității locale a Tazlăului, în stabilirea brandului local și în definirea mesajelor de comunicare către publicul țintă, aspecte care vor fi pe larg tratate în cadrul planului de comunicare din cadrul prezentei strategii.

În opinia respondenților, elementele care influențează pozitiv turismul nemțean și din zona Tazlău sunt frumusețea peisajului (83%), monumentele istorice (59%), și la egalitate - 55,4%: liniștea și calmul, respectiv obiceiurile și tradițiile specifice.

13. În cazul în care considerați că există, care credeți că sunt elementele care influențează pozitiv turismul nemțean și din zona Tazlău? (Bifați opțiunile dvs.)

56 de răspunsuri

La polul opus, între cele mai importante elemente care influențează negativ turismul nemțean și din zona Tazlău sunt, în viziunea turiștilor chestionați lipsa mijloacelor de informare pentru turiști (50%), lipsa de amenajare turistică (ex: semnalizare turistică, centre de informare turistice ș.a.) (71%), și posibilitatea limitată de acces la anumite atracții turistice în formă organizată / individuală (37%).

În ciuda acestor inconveniente, aproape în unanimitate, persoanele chestionate afirmă că intenționează să revină în Tazlău, motivând că este o zonă frumoasă, „locul perfect pentru o evadare din orașele mari”. Unul dintre respondenți explicitează opțiunea de a reveni astfel: „Locuiesc în județul Neamț și îl consider în primele 5 județe din România ofertante ca și cadru natural la acest moment. Chiar cu o infrastructură turistică nedevelopată, fiind localnic, de aici, îmi este accesibil să vizitez în special obiectivele naturale, istorice și unele locații de tip horeca mai speciale, ce oferă o experiență completă. Comuna Tazlău îmi este și ea aproape și o vizitez fiindu-mi ușor să iau aici o pauză de la „zgomot”.”

Un element important în trasarea profilului ideal al turistului interesat de destinații precum Tazlăul, îl reprezintă răspunsul oferit la întrebarea: Ce anume căutați atunci când vă alegeți o anumită destinație de vacanță?. Astfel, 68% dintre respondenți au evidențiat „recreerea”, 59% „odihna”, iar următoarele două locuri sunt ocupate de „tradiții” și „vizitarea obiectivelor religioase”. Aceste elemente constituie indicii clare ale preferințelor actualilor și potențialilor turiști din Tazlău, iar viziunea de dezvoltare turistică și implementarea acesteia cu succes depind în

mare măsură de felul în care acestea se corelează, răspund și anticipează nevoile turiștilor, exprimate cu generozitate în cercetarea efectuată.

9. Eficiența economică și socială a activității de turism

Turismul ca activitate economică presupune un consum oarecare de resurse, dar este în același timp și generator de efecte cu caracter complex, rezultând o legătură strânsă între eficiența economică și eficiența socială. Eficiența economică presupune ca activitatea turistică să fie rentabilă, să contribuie la realizarea de profit, lucru ce constituie motivația principală a oricărui agent economic. Efectele sunt însă dificil de cuantificat, oferta turistică fiind săracă. O creștere a eficienței economice și sociale presupune valorificarea potențialului turistic prin creșterea circulației turistice, lucru ce presupune investiții în infrastructura generală și turistică, deschiderea de noi unități de cazare, creșterea calității serviciilor, la care se adaugă și crearea unei imagini favorabile a regiunii. Eficiența economică influențează în mod direct și eficiența socială a activității de turism, prin recreerea oamenilor, petrecerea plăcută a timpului liber, satisfacerea unor motivații psihice sau spirituale, la care se adaugă și ridicarea nivelului general de cunoaștere și pregătire al populației (Florina Bran, Dinu Marin, Tamara Simion, *Economia Turismului și mediul înconjurător*, 1998). Turismul devine astfel și un act de cultură, deoarece turistul acumulează și o anumită cantitate de cunoștințe din diverse domenii. Efectele sociale sunt deasemenea dificil de cuantificat, deși există o serie de criterii în funcție de care se poate aprecia eficiența socială a turismului: protejarea mediului ambiant, gradul de satisfacție al turiștilor, ridicarea nivelului de pregătire etc. O valorificare complexă a potențialului turistic atrage cu sine și o serie de efecte indirecte, stimulând dezvoltarea transporturilor, dezvoltarea meșteșugurilor și artizanatului, revitalizarea obiceiurilor și tradițiilor populare, creșterea numărului de activități cu caracter cultural-educativ dar și diversitatea comerțului caracteristic (de amintiri).

În mod iminent efectele operative ale activității de turism vor avea caracter multidimensional. Astfel, eficiența economică a turismului este însoțită de eficiența socială ce rezidă din garantarea condițiilor pentru refacerea capacităților de muncă, creșterea gradului de cultură generală și pregătire profesională, petrecerea plăcută

și în mod util a timpului liber, diversificarea serviciilor, concretizarea unor motivații psihice, intelectuale sau spirituale.

Turismul rural, agroturismul și ecoturismul au confirmat a fi instrumente eficace și eficiente ale dezvoltării durabile. Dezvoltarea turismului rural, agroturismului și ecoturismului va governa o dezvoltare economică durabilă a satului, grație efectului multiplicator al acestei activități. Vor fi resimțite influențe de ordin pozitiv asupra tuturor componentelor mediului ambiant. Prin practicarea turismului rural, agroturismului și turismului ecologic, satul va deveni un spațiu unde se vor îmbina armonios toate elementele de dezvoltare durabilă locală. Va apare cu certitudine interesul pentru îmbunătățirea infrastructurii și se va crea postamentul îmbunătățirii serviciilor publice. Viața spirituală la Tazlău va căpăta deasemenea un nou sens. Se va observa în cele din urmă că turismul rural exercită o influență polivalentă asupra mediului extern (economic, ambiant, social, cultural), punându-și decisiv amprenta asupra nivelului general de dezvoltare economică a comunității.

10. Turismul rural/agroturismul/ecoturismul - activități turistice insuficient valorificate

Satul este un fenomen social complex, cu mai multe înțelesuri. Acesta cuprinde o *populație*, o *vatră de sat*, adică locul de așezare a gospodăriilor, și un *trup de moșie*, adică un teritoriu ce devine loc de muncă al oamenilor. Sensul popular al cuvântului *moșie* face referire la orice fel de bun care vine de la *moși*, de la *strămoși*, adică mai exact, un bun moștenit. Prin *trup de moșie* însă, se înțelege nu doar un mic petec de pământ, ci întreaga suprafață a satului, care în vechime era numită și *hotarul* satului. Termenul de hotar deasemenea, nu se referea doar la granița dintre sate, ci și la întreaga suprafață dintre hotare. Astfel, o expresie de genul: *un sat cu tot hotarul* se referă la întreaga sa suprafață, la întregul trup de moșie. Alte înțelesuri, de mai mică însemnătate, fac referire la expresia *gura satului* (cu sensul de părere/opinie publică) sau la vorba *n-am facut sat cu cutare*, adică la faptul ca nu ai făcut tovărășie cu cineva (Henri H. Stahl și Paul H. Stahl, *Civilizația vechilor sate românești*, p.12-13, 1968).

Turismul rural s-a dezvoltat pornind de la valorificarea caracteristicilor deosebit de prielnice a celor trei elemente principale ce concură la desăvârșirea

actului turistic: spațiul rural, populația rurală și produsele naturale (bogății naturale) care împlinesc cerințele individuale și pe cele ale ofertei turistice, hărăzite persoanelor care vin în ospeție.

Turismul rural include activitatea turistică propriu-zisă (cazare, circulație turistică, pensiune, derulare de programe, prestare de servicii de bază și suplimentare), activități economice (preponderent agricole dar și practicarea unor ocupații tradiționale) precum și modalitatea de petrecere a timpului liber, pentru cei care cer acest tip de turism. Turismul avansează în mediul rural în strânsă relație cu economia locală, fapt ce conduce la interdependența dintre cele două laturi.

Dezvoltarea multilaterală a spațiului rural necesită privită ca un obiectiv național având în vedere introducerea standardelor europene jucate în acest domeniu și implicit în îmbunătățirea condițiilor de trai a populației mediului rural și participarea la săltaregenerală a calității vieții.

Turismul în spațiul rural devine din ce în ce mai apreciat și solicitat, reprezentând o posibilitate de reîntoarcere la natură, la tot ce este pur, nealterat, nevițiat. Satele din regiune mai păstrează încă obiceiuri și datini străvechi, un folclor variat, elemente de artizanat și etnografie, ce ar putea fi valorificate turistic. Turismul rural și agroturismul ca formă a turismului rural prezintă în orizontul local potențial relativ ridicat, dar dacă privim cu ochi critic oferta turistică, putem spune că valorificarea acestuia este însă aproape nulă, fiind practicat spontan, sporadic și în mod neorganizat, iar ofertele de cazare sunt mai mult decât modeste. Posibilități de valorificare au fermele țărănești prin organizarea unor vizite sau chiar sejururi oferite. Ambianța rurală poate fi agrementată cu inițiative de petrecere, cu organizarea unor itinerarii ciclo-turistice, cu căruța, caleașca sau călare, cu plimbări și drumeții în natură sau vizite la atelierelor meșteșugarilor artizani. Valorificarea resurselor turistice rurale presupune însă existența unei dotări specifice, necesitând investiții și sprijin din partea autorităților locale, elaborarea unei strategii de organizare și dezvoltare eficiente pe termen mediu și lung și gândirea unor politici de stimulare și promovare a activităților turistice. Dezvoltarea turismului rural va avea efecte pozitive, atât economice și sociale cât și culturale, tinerii având posibilitatea de a pune în paralel cunoștințele acumulate în școală sau prin intermediul mass-media cu realitatea din fermele rurale (efectuarea de lucrări agricole, confecționarea unor produse artizanale, prepararea și conservarea

produselor alimentare, cunoașterea caracteristicilor și comportamentului unor animale domestice), lumea pădurii sau micile sate din zona colinară sau montană, în care timpul și spațiul capătă alte dimensiuni.

Valorificarea spațiului rural prin agroturism

Turismul va deveni cu siguranță unul dintre factorii decisivi în progresul economic general, prin contribuția sa la creșterea produsului intern brut, la cumpănirea balanței de plăți externe și la îmbunătățirea calității vieții.

Agroturismul poate fi definit ca fiind călătoria unor persoane într-o localitate rurală nepoluată, amplasată într-o zonă pitorească, concretizată prin poposirea a cel puțin 24 ore și prin consumul de produse alimentare și nealimentare tipice, întregită cu coabitarea și integrarea în societatea specific rurală privită în toată complexitatea sa.

Agroturismul înseamnă o șansă pentru gospodăria de tip rural, gospodărie căreia, în general îi este definitorie economia de subzistență. Dacă ținem cont de faptul că perioada actuală se caracterizează printr-o cerere crescândă a clientelei europene pentru acest tip de turism, reiese de aici încă o justificare pentru practicarea agroturismului.

Definirea de bază a agroturismului pornește de la nevoia aflării de soluții pentru gospodăriile din rural, în sensul majorării veniturilor prin valorificarea potențialului economic al acestora, avansând servicii de găzduire și de fructificarea produselor proprii și locale. Agroturismul trebuie privit ca o activitate practică ce exprimă o latură intrinsecă a economiei locale. În domeniul sistemului economic la nivel local, agroturismul capătă rol de regulator, de feed-back. Acesta se înfăptuiește prin valorificarea cadrului natural, a ofertei de cazare și a variatelor servicii puse la dispoziție de gospodăriile și fermele agroturistice. Scopul rămâne același ca la orice altă activitate economică, de a dobândi venituri.²²⁰

Veniturile obținute din activitățile agroturistice au de obicei un caracter complementar, gospodăria sau ferma agroturistică realizând în general, venituri de bază din activitățile agricole sau din alte feluri de activități (prelucrarea materiilor prime denatură agricolă sau neagricolă, artizanat și altele). Perceput ca o activitate practică, agroturismul are însușiri complexe, împletind armonios: cadrul natural,

²²⁰ Mitrache, St. ; Bran, Fl. ; Istrate, I. ; Stoian, M. ; Manole, V. – Agroturism și turism rural, Editura Fax Press, București 1996

oferta de cazare, serviciile agroturistice. Toate sunt puse la dispoziția turiștilor cu ajutorul unor tehnici și metode ce înveșmântează forma unor programe prezentate pieții turistice.

Gospodăria rurală definește oferta de cazare și de servicii agroturistice și făurește motivația gospodarului de a aranja și a amenaja interiorul și exteriorul gospodăriei, țelul fiind obținerea de venituri. Gospodarul este motivat astfel să investească în propria gospodărie, să avanseze activități complementare preocupărilor sale. El va intra în competiție, își va derula activitatea într-un mediu concurențial și va fi nevoit să devină competitiv, să salte calitatea serviciilor și a produselor proprii pentru a putea fi solicitat. Gospodarul are posibilitatea să pună în valoare oferta de cazare, să valorifice în stare proaspătă sau prelucrată produsele proprii obținute în gospodărie, să presteze servicii. Turistul este cel care formează cererea locală de produse de natură alimentară proaspete, de produse specifice micii industrii, de artizanat. El este deasemenea amator de trasee și circuite turistice de recreere, solicită servicii de calitate și activează creativitatea gospodarului.

Pentru a putea pătrunde în circuitul agroturistic, orice gospodărie va trebui să fie evaluată și să posede un certificat de conformitate, obținut în urma îndeplinirii unor condiții cerute. Evaluarea va fi făcută pe baza unei "Fișe de evaluare a potențialului agroturistic al gospodăriei" și dacă gospodăria se încadrează în parametri hotărâți, va primi un "Certificat de conformitate", care îi acordă dreptul de a practica agroturismul. Nivelul de dotare și calitatea serviciilor oferite de entitățile agroturistice permit clasificarea acestora pe stele, conform unor criteriile prevăzute de legislația actuală.

Agroturismul trebuie înțeles ca un sistem plurivalent ale cărui elemente constituente sunt într-o strânsă relație de interdependență, asupra căruia planează o serie de influențe din mediul extern și care, la rândul său, afectează mediul extern.

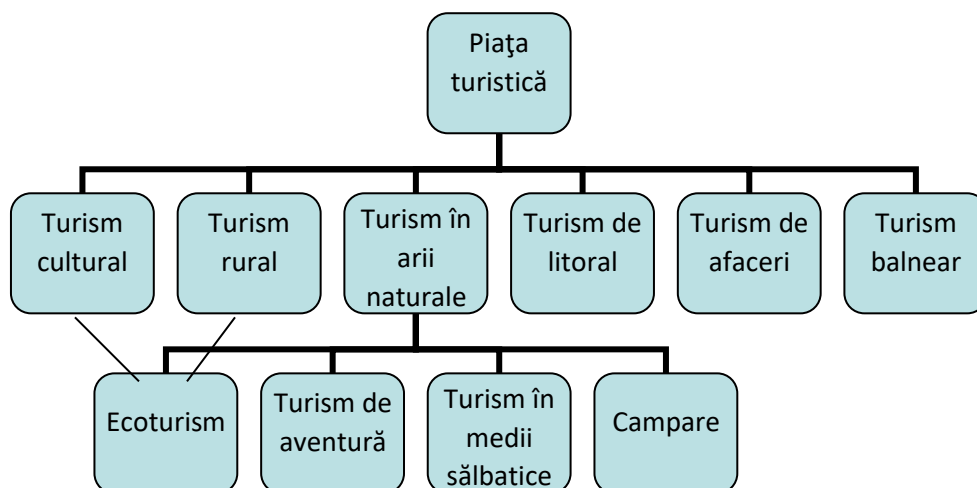
Localitatea Tazlău dispune de condiții naturale pozitive în vederea practicării turismului, beneficiind de asemenea de un decor construit pitoresc, cu case și gospodării confortabile, cu oameni primitivi ce au o tradiție culturală și artistică particulară, cu meșteșugari talentați.

Cu toate acestea, patrimoniul local este foarte puțin valorificat. Se impune găsirea unor soluții prin care să provocăm orașul să privească la sat, deoarece agroturismul apare ca o șansă reală pentru revigorarea economiei locale.

Agroturismul creat și asistat făurește principalele motivații în mobilizarea și dezvoltarea unor inițiative, a unor îndeletniciri tradiționale care mult timp au fost neglijate, a unor meșteșuguri. Ajută la crearea și întărirea unor creații artistice locale, la încheierea unor prietenii, la satisfacerea nevoilor materiale și de ordin spiritual ale turiștilor.²²¹

Activitatea agroturistică poate fi înțeleasă ca un sistem integrat de activități care au ca spațiu de desfășurare mediul rural, activități ce sunt în relații de interdependență și care au ca scop primar dezvoltarea generală a teritoriilor rurale. Definită în acest mod, activitatea agroturistică poate constitui un instrument de cântărire a calității vieții, de cuantificare a standardelor și nivelului de trai pentru anumite grupuri sociale.

Ecoturismul este o industrie mică, dar care are șanse bune de dezvoltare, în cadrul unei nișe guvernate de forțele și de legile pieței. Fiind promovat inițial ca fiind echivalent cu turismul în arii naturale, s-a ajuns la o confuzie generală în privința sensului ecoturismului ca segment de piață. Astfel s-a simțit nevoia unor linii directoare specifice și a unor sisteme de acreditare bazate pe criteriile dezvoltării durabile. Figura de mai jos prezintă locul ecoturismului în cadrul pieței turismului. El apare ca o subpiață a turismului în arii naturale și în același timp avînd legături puternice cu turismul cultural și rural.

Ecoturismul ca segment de piață

²²¹ Alecu, Ioan Nicolae ; Constantin, Marian – *Agroturism și marketing agroturistic*, Editura Ceres, București 2006, p. 37

11. Analiza SWOT a potențialului turistic

Analiza SWOT propune o radiografie exactă a potențialului turistic și a posibilităților de valorificare a resurselor turistice existente, fiind o tehnică prețioasă managerială folosită în scopul înțelegerii posturii turismului în cadrul strategiei de dezvoltare economică a zonei rurale țazlăuane.

Tabel 66. Analiza SWOT Domeniu- Turism

Puncte tari - factori interni	Puncte slabe - factori interni
<ul style="list-style-type: none"> • cadru peisagistic atractiv, cu floră și faună, cascade spectaculoase, păduri • bioclimat favorabil dezvoltării turismului • monumente istorice de arhitectură (mănăstirea ștefaniană) • existența apelor minerale (sărute, sulfuroase, feruginoase) • diversitatea produselor agro-alimentare • poluare foarte redusă • varietatea elementelor de folclor și tradiții • practicarea unor meșteșuguri tradiționale (sculptura în lemn și piatră, împletitul coșurilor de nuiete, țesutul) • infrastructura tehnică generală satisfăcătoare • existența Rutei patrimoniului medieval - mărturii ștefanieni în județul Neamț (mănăstirea Tazlău este unul din obiectivele turistice incluse în rută). 	<ul style="list-style-type: none"> • valorificarea extrem de redusă a potențialului turistic • lipsa unei rezervații/arii protejate • structură de primire turistică foarte modestă, capacitate de cazare redusă) • absența punctelor/panourilor de informare turistică • infrastructură degradată în proximitatea resurselor turistice; • aspect neatrăgător, pe alocuri, datorită depozitării deșeurilor și resturilor menajere • lipsa structurilor și serviciilor de agrement • lipsa unor trasee turistice marcate corespunzător • lipsa unei oferte reale de servicii turistice • abandonarea satelor de către tineri • nivelul scăzut al veniturilor populației • lipsa unei pregătiri adecvate în management și marketing turistic • interes scăzut al a autorităților publice locale, neexistând investiții serioase în acest domeniu
Oportunități - factori externi	Riscuri (amenințări) - factori externi
<ul style="list-style-type: none"> • existența programelor de finanțare ale Uniunii Europene pentru turism (pensiuni agro-turistice, înființarea de noi firme, întreprinderi mici și mijlocii, etc.) • practicarea pelerinajelor religioase la mănăstirea Tazlău și la peștera Sf. Chiriac 	<ul style="list-style-type: none"> • dotări edilitare-gospodărești inadecvate • migrarea forței de muncă înspre străinătate • depozitarea deșeurilor menajere în locuri neamenajate, ducând la urâtirea peisajului • scăderea veniturilor populației

<ul style="list-style-type: none"> • practicarea ecoturismului/turismului verde/fototurismului • menținerea vie a tradițiilor și obiceiurilor prin programe la nivel național • posibilitatea practicării turismului școlar și științific • dezvoltarea turismului rural în pensiuni agroturistice prin acordarea de facilități • revigorarea turismului cultural itinerant pentru cunoașterea unor zone cu valoare turistică. 	<ul style="list-style-type: none"> • practica finanțării proiectelor din programe guvernamentale pe criterii politice • lipsa unor organisme special înființate pentru amenajarea itinerariilor turistice; • serviciile slabe de catering, cu precădere lipsa unui personal calificat în unitățile de alimentație; • lipsa unui program de promovare turistică • distrugerea arhitecturii tradiționale și stilului de viață local; • realizarea de amenajații în dezacord cu specificul local. • „tulburarea” liniștii și integrității naturii, devalorizarea caracteristicilor resurselor turistice;
---	--

Oportunitățile și punctele forte, aferente localității Tazlău pentru dezvoltarea ecoturismului servesc drept bază în elaborarea și implementarea direcțiilor strategice, destinate valorificării potențialului turistic natural, dezvoltării și promovării ecoturismului, ca sector al economiei la nivel local și regional.

Deși potențialul natural și antropoc de care dispune teritoriul localității Tazlău nu este foarte variat iar formele de turism practicate sau practicabile sunt relative limitate, printr-o studiere atentă și prin seriozitatea în a privi cu optimism viitorul turistic al acestei regiuni, putem face o clasificare a formelor de turism potrivit specificului resurselor turistice, motivațiilor, caracterului activ al turismului etc.

Valorificarea resurselor turistice reclamă ca elementele cadrului natural sau cultural-istoric să stârnească un anumit flux de vizitatori, fenomen ce se impune cu claritate în acest domeniu. Scopul final nu urmărește însă doar o creștere a numărului de vizitatori în contextul unei eficacități economice sau a cunoașterii ofertei turistice de către posibiii turiști, dezideratul major fiind acela de protejare și conservare a valorilor turistice, multe dintre ele epuizabile într-un viitor nu prea îndepărtat. Potențialul turistic actual este foarte slab valorificat, lucru ce reiese atât din analiza gradului de echipare tehnică (cazare, accesibilitate, poteci marcate etc.) cât și din investigarea circulației turistice, care este foarte restrânsă. Nu sunt locuri de cazare suficiente, cabanele și pensiunile fiind aproape inexistente și ca ofertă turistică, sub media județeană și națională. Posibilități de valorificare a

turismului balnear le oferă cele câteva surse de ape minerale de la Tazlău. Deși „băile de pucioasă” și dărnicia naturii sunt știute încă de la sfârșitul secolului XIX, un program-proiect concret de valorificare resurselor amintite nu s-a zămislit în ultimii 50 de ani, deși fundamentare balneomedicală și hidrologică există. Eficacitatea acestor ape este categorică, dar valorificarea lor este sub posibilități.

Valorificarea resurselor turistice antropice este înnodată de turismul itinerant, care oferă valențe culturale și de cunoaștere. Nu se poate stabili cu rigurozitate nivelul unei astfel de valorificări, fiind dificil de precizat tranzitul și scopul călătoriei. Potențialul turistic se prezintă ca o parte componentă a mediului înconjurător, unde se desfășoară orice fel de activitate turistică, atragând cu sine și o degradare a acestuia, generată de circulația turistică. Mediul natural și antropic reprezintă și principala „materie primă” a ofertei turistice. De aceea, în scopul păstrării integrității mediului ambiant, trebuie să avem în vedere conservarea, protejarea și ameliorarea mediului înconjurător, exploatarea rațională și prevenirea deprecierei acestuia, așa încât să garanteze și să satisfacă exigențele unor fluxuri viitoare de turiști.

Se pot observa în urma acestei analize punctele critice, forțele externe care marchează pozitiv sau negativ activitatea turistică, punctele slabe și punctele forte existente la un moment dat. Analiza sprijină deasemenea și aflarea răspunsului la întrebarea: "Poate deveni turismul o activitate importantă care poate călăuzi spre o relansare economică a Tazlăului ?"

SECȚIUNEA IV – PLANIFICARE STRATEGICĂ ȘI DE COMUNICARE

1. Viziunea, direcțiile strategice și obiectivele pentru dezvoltarea turismului din Comuna Tazlău

1.1. Viziunea de dezvoltare

Strategia de dezvoltare locală și ecoturism în localitatea Tazlău prezintă comportamentul și politica pe termen lung pe care trebuie să o îmbrățișeze Tazlăul, ca posibilă destinație turistică. Scopul strategiei este de a promova ecoturismul, ca formă principală de turism în cadrul comunei Tazlău și creșterea rolului pe care turismul și îndeosebi ecoturismul îl joacă în dezvoltarea economică a comunității și în prosperitatea populației locale.

Strategia de dezvoltare a ecoturismului a pornit de la consultarea populației locale, a autorităților locale, a potențialilor investitori, a operatorilor de turism, a ONG-urilor cu activitate în zonă.

Prin această viziune se dorește acordarea unui sens activităților ce urmează a fi desfășurate în sfera turismului, în acest context viziunea fiind un deziderat, o ambiție.

Elaborarea viziunii de dezvoltare strategică, este un demers care demarează atât de la rezultatele Analizei stadiului actual de dezvoltare a turismului în localitatea Tazlău, cât și de la indicatorii fixați de diversele abordări strategice regionale, naționale și sectoriale care condiționează contextul local.

În anul 2033, localitatea Tazlău este recunoscută ca fiind o destinație ecoturistică însemnată și atractivă la nivel regional, cu o vizibilitate din ce în ce mai mare pe plan național și care se bazează pe o ofertă diversificată de experiențe și produse agro- și ecoturistice.

Comuna Tazlău reprezintă punctul de start al RUTEI PATRIMONIULUI MEDIEVAL - MĂRTURII ȘTEFANIENE ÎN JUDEȚUL NEAMȚ, fiind principala poartă de intrare în CÂMPUL LUI DRAGOȘ, care păstrează amintirea descălecatului lui Dragoș Vodă în Moldova. Este o destinație memorabilă, cu atracții inedite și surprinzătoare la fiecare pas, ce merită descoperită. Mai mult, localitatea Tazlău reprezintă un model de management eficient al destinației și pentru alte localități rurale din

România, bazat pe un cadru partenerial puternic, ce face ca sectorul turistic să aibă un aport din ce în ce mai ridicat la economia comunei și a județului Neamț.

În anul 2033, localitatea Tazlău reprezintă o destinație turistică importantă la nivel regional, fiind recunoscută pentru varietatea resurselor turistice naturale și antropice care oferă turiștilor posibilitatea de a dezveli o destinație plină de surprize inedite și neașteptate, conturate într-o ofertă dinamică a resurselor și produselor culturale, gastronomice, ecoturistice, naturale, rurale, de agrement și sportive. În plus, comuna Tazlău își orientează toate eforturile spre o dezvoltare cât mai echilibrată în teritoriu, pentru a valorifica identitatea turistică locală și arealele cu caracter distinctiv, precum zona mănăstirii, Măgura Tazlăului, strada Mocăniței, delaul Chetronia, poienile Goșmanului, aria naturală protejată *Dealul Miclea*, sau valea pâ râului Racila. Tazlăul și-a consolidat vocația turistică prin acțiunile autorităților și ale actorilor locali relevanți, care dezvoltă anual oferta turistică a destinației, investind și promovând atracțiile și produsele turistice existente.

Peisajele particulare ale cadrului natural de excepție și posibilitatea vizitării acestora prin intermediul rutelor cicloturistice dezvoltate special pentru pasionații de natură și sport fac ca destinația ecoturistică Tazlău să reprezinte un important punct de atracție pe harta turistică a țării.

În același timp, în anul 2033 Tazlăul este recunoscut pentru tipologiile variate de patrimoniu cultural care constituie un produs turistic distinct la nivel regional și național, cu precădere prin mănăstirea Tazlău, casele Mironeștilor, muzeele etnografice, siturile arheologice cucuteniene, porțile și troițele de lemn, Măguria Tazlăului, izvoarelor sărate parcului tematic. Patrimoniul construit al comunei este protejat în mod corespunzător pentru a conserva trăsăturile culturale specifice Tazlăului, promovat la nivel local, regional și național în cadrul unor trasee cultural-turistice tematice și valorificat ca element cheie al identității turistice locale.

Patrimoniul cultural tazlăuan reprezintă un element de sprijin pentru activitățile culturale și turistice derulate de administrația publică și de actorii locali, contribuind la creșterea faimei turistice și atractivității culturale a localității și, în același timp, reprezintă un element de legătură între comuna Tazlău și localitățile rurale învecinate care beneficiază de o moștenire culturală similară. Valorificarea potrivită a patrimoniului imobil contribuie la dezvoltarea economică a localității, cu impact asupra dezvoltării comunității locale și promovării tradițiilor locale.

În anul 2033, comuna Tazlău reprezintă de asemenea un model de management eficient al destinației, sprijinit prin măsuri bine configurate de o administrație capabilă în gestionarea destinației, alături de operatori turistici și culturali implicați în cooperarea și colaborarea cu administrația și comunitatea tazlăuană.

În plus, administrația publică locală, alături de instituțiile de profil, sunt implicate activ în proiectele de protejare, valorificare și conservare a resurselor culturale și naturale reprezentative ale localității Tazlău, pentru a oferi comunității locale, turiștilor sau investitorilor una dintre cele mai atractive și de top destinații turistice la nivel regional. În plus, identitatea turistică a Tazlăului este promovată consecvent printr-o serie de campanii care au sporit vizibilitatea destinației, alături de brandul turistic și imaginea consacrată de poartă de intrare pe RUTA PATRIMONIULUI MEDIEVAL - MĂRTURII ȘTEFANIENE ÎN JUDEȚUL NEAMȚ.

Pornind de la viziunea de dezvoltare a localității și integrând elementele de bază ale dezvoltării turismului la nivel regional, național și internațional, se pot defini o serie de PAȘI CHEIE / ARII PRIORITARE care să guverneze prezenta strategie, și anume:

- ✓ Creșterea capacității administrative în domeniul turismului;
- ✓ Dezvoltarea unui cadru de dialog și consolidarea parteneriatelor între actorii locali publici și privați;
- ✓ Integrarea destinației la nivelul ofertei regionale;
- ✓ Promovarea unui turism sustenabil;
- ✓ Dezvoltarea infrastructurii turistice;
- ✓ Dezvoltarea ofertei de produse și experiențe turistice;
- ✓ Dezvoltarea brandului de destinației.

Pe lângă acestea, prezenta strategie punctează asupra unor elemente esențiale recunoscute de industria turismului pentru o destinație turistică durabilă:

- ✓ O bază de rezidenți primitoare (comunicare și implicare cu rezidenții);
- ✓ Conștientizarea elementelor identitare ale destinației turistice (marketing și promovare);
- ✓ Lucruri de făcut pentru vizitatori (dezvoltarea experienței);
- ✓ Locuri pentru ca vizitatorii să doarmă, să mănânce și modalități prin care vizitatorii se pot deplasa (infrastructură și facilități).

Prin datele factice prezentate și analizate, prin abordarea structură-sistem și prin prelucrarea integrată a acestora, strategia se adresează tuturor tazlăuanilor dar, mai ales, celor mai importanți actori ai vieții sociale și economice, înțelegând prin aceasta administrația publică locală, întreprinzători, investitori și oameni de afaceri iubitori ai țărâmului tazlăuan/nemțean.

Considerăm că, deși drumul parcurs în elaborarea unei strategii durabile în domeniul turistic este anevoios, delicat, lung și cu multe obstacole, totuși merită să încercăm să descoperim calea de a satisface atât nevoile oamenilor cât și pe cele de protejare a mediului înconjurător și implicit a celui rural, care este atât de fragil.

Numai o evaluare exigentă, ținând cont de ofertă, de cerere, de concurență, de tendințele pieței, va permite să se afirme dacă teritoriul comunei Tazlău posedă într-adevăr un potențial turistic care să justifice investițiile în domeniu și elaborarea de proiecte de dezvoltare turistică.

1.2. Zone și direcții cu potențial de dezvoltare

Pornind de la studiile și analizele realizate până în prezent asupra configurației și dinamicii turistice locale, au fost identificate o serie de ZONE și DIRECȚII pe care localitatea Tazlău să îi poată dezvolta în următoarea perioadă, devenind inclusiv elemente cadru pentru promovarea acțiunilor turistice la nivel județean și regional. Aceste zone sunt dezvoltate plecând de la analiza formelor de turism practicate și practicabile, realizată în capitolele anterioare, și au în vedere accentuarea rolului unor atracții turistice deja cunoscute, dar și evidențierea unor obiective cu potențial turistic, care însă vor impune mai multe intervenții pentru a fi valorificate. În același timp, s-a ținut cont și de demersurile existente de colaborare la nivel local, fiind urmărite acolo unde a fost posibil conturile unor parteneriate existente sau emergente între unitatea administrativ teritorială și ONG-urile din județ.

Luând în considerare potențialul natural și antropoc al localității, tipurile de turism care se pot dezvolta și domeniile de intervenție prin care Tazlăul poate crea produse turistice sunt:

- **Ecoturism**, prin axare pe următoarele elemente:
 - ✓ Înființarea unei arii naturale protejate;
 - ✓ Înființare și amenajare parc dendrologic;
 - ✓ Natură și mișcare:

- crearea, amenajarea și omologarea traseelor pentru drumeții și a drumurilor/potecilor tematice;
 - promovarea traseelor de drumeție și a potecilor tematice;
 - identificarea și amenajarea unor puncte de popas și de belvedere;
 - promovarea vacanțelor pe două roți (realizarea de trasee de ciclism);
 - observarea naturii: foto-wildlife;
 - realizarea și promovarea unui parc de aventură;
 - dezvoltarea unui centru de echitație turistică.
- ✓ Educarea vizitatorilor, prin pliante de vizitare și panouri de informare.
- **Turism religios și de pelerinaj**, cu cele trei subtipuri: turism mixt sau polivalent, turism cultural-religios, pelerinaj:
- ✓ Valorificarea turistică a mănăstirii Tazlău;
 - ✓ Pelerinaj religios pe Măgura Tazlăului (Drumul spre sfințenie - pe urmele Sf. Chiriac);
 - ✓ Turul legendelor locale (Stânca de pe care a tras cu arcu Ștefan Vodă, Masa lui Ștefan);
- **Turism istoric și cultural**, cu următoarele priorități:
- ✓ Descoperirea și promovarea culturii locale;
 - ✓ Crearea și amenajarea a două trasee culturale:
 - ❖ Ruta patrimoniului turistic cultural și natural din localitatea Tazlău;
 - ❖ Ruta cultural artistică "Pe cărări de munte - Pe urmele lui Hogaș"
 - ✓ Amenajarea și îmbogățirea colecțiilor muzeale existente;
 - ✓ Crearea și promovarea pachetelor de Crăciun și Revelion;
 - ✓ Organizarea unui festival de folk;
 - ✓ Organizarea unui Târg de Crăciun;
 - ✓ Colaborare cu Asociația "Vatra Meșterilor și Creatorilor de Patrimoniu"
 - ✓ Amenajare parc tematic.

- ✓ Înființarea unui arheoparc în punctul la Coborâș.
- **Agroturism:**
 - ✓ întărirea capacității competitive a pensiunilor existente;
 - ✓ sprijinirea înființării unor pensiuni agroturistice noi;
 - ✓ construirea de pensiuni noi să respecte arhitectura locală și să fie utilizate materiale de construcție tradiționale (lemn, piatră, draniță etc.)
 - ✓ axarea pe varietatea de activități de programe turistice disponibile: ateliere de fotografie, ateliere de meșteșuguri tradiționale, cursuri de gătit, plimbări cu căruța sau călare, tururi cu biciclete etc.
- **Turism gastronomic:**
 - ✓ Promovarea produselor culinare locale, realizate din materii prime locale;
 - ✓ Înființarea unui Punct Gastronomic Local.
- **Turism cinegetic**, cu axare pe componentele:
 - ✓ Amenajarea unor observatoare mobile de vânătoare;
 - ✓ „Bear watching“ sau, pe românește, „urmărirea“ sau „observarea“ ursului, în zona Brusuratu;
 - ✓ Fototurism;
 - ✓ Organizarea partidelor de vânătoare, cu valențe turistice.
- **Odihnă și relaxare:**
 - ✓ Tabără școlară de odihnă și agrement;
 - ✓ Dezvoltarea și promovarea sectorului de SPA montan.
- **M.I.C.E.** ((meetings, incentives, conferences and events).

Dezvoltarea tipurilor de turism descrise mai sus trebuie să țină cont de următoarele:

- Pentru **ECOTURISM:**

Ecoturismul poate furniza veniturile atât de necesare pentru protejarea ariilor naturale, venituri care nu ar putea fi obținute din alte surse. De asemenea, ecoturismul poate constitui o alternativă viabilă de dezvoltare economică pentru comunitatea tazlăuană, existând puține activități generatoare de venit. Mai mult, ecoturismul poate spori nivelul de educație și conștiință al comunității și

al turiștilor, transformându-i în susținători entuziaști ai conservării mediului natural și cultural.

Ecoturismul își are izvoarele în mișcarea de conservare a biosferei, el dovedindu-se o sursă importantă de venituri pentru ariile naturale care aveau nevoie de protecție.

Ecoturismul poate fi privit așadar, mai întâi ca o oportunitate de afaceri, apoi ca un concept cu principii, studiat de cercetători și organizații guvernamentale încă de la sfârșitul anilor '80 și ca un segment de piață în plină evoluție, fiind o formă a turismului în arii naturale.

Existența unei arii naturale protejate va favoriza diversificarea afacerilor mici și mijlocii pe plan economic, asigurând echitatea economico-socială și repartiția echilibrată a veniturilor între mediul urban și rural. Pentru realizarea acestor beneficii, Tazlăul dispune, și de existența unor arele care necesită protecție, și de cadru legal în domeniul protecției mediului, fapt care servește drept temelie în dezvoltarea ecoturismului.

Conștientizarea comunității locale, privind beneficiile „de efect”, trebuie să înlesnească dialogul social eficient între actorii interesați atât de conservarea biodiversității, cât și de prosperarea activităților economice în domeniu.

Marele avantaj al ecoturismului este acela că are capacitatea de a oferi satisfacția imediată consumatorilor de astfel de servicii, precum și beneficii legate de respectarea integrității peisajelor naturale, a biodiversității ecologice, susținându-se astfel dezvoltarea locală a acestei comunități expuse riscului subdezvoltării și marginalizării sociale.

Principalul obiectiv al ecoturismului este observarea și conștientizarea valorii naturii și a tradițiilor locale și trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

- să contribuie la conservarea și protecția naturii;
- să utilizeze resursele umane locale;
- să aibă caracter educativ, respect pentru natură;
- conștientizarea turiștilor și a comunității locale de valoarea patrimoniului lor;

- conștientizarea de către comunitate a oportunităților ivite, atât pentru conservare cât și pentru bunăstarea populației locale;
- să aibă impact negativ minim asupra mediului natural și socio-cultural.

Dezvoltarea turistică durabilă este complexă sub aspectul pregătirii, planificării și gestionării, fapt ce a condus la realizarea acesteia în două faze, în care agenții economici și instituțiile implicate au responsabilități proprii în ceea ce privește derularea activității, respectarea proiectelor și a conceptelor de durabilitate economică. Prima fază, de planificare, proiectare și dezvoltare turistică a fost precedată de studii prealabile prin care s-a stabilit locația, tipul, dimensiunile echipamentelor turistice, armonizarea cu mediul înconjurător și condițiile de realizare. În faza următoare, de desfășurare a activității turistice, se va pune accent pe efectele acesteia asupra mediului, care vor fi monitorizate și controlate prin diverse modalități de către agenții abilitați în acest scop.

Se impune ca dezvoltarea și gestionarea corectă a ecoturismului în zona Tazlău să respecte o serie de principii de planificare:

- elaborarea și aplicarea unui set de măsuri foarte stricte pentru protejarea florei, faunei, ecosistemelor, a siturilor arheologice, istorice și a culturii locale;
- amenajările turistice nu vor fi excesive, în scopul aglomerării cu turiști (conform unor norme privind capacitatea de primire);
- crearea pentru turiști a unor echipamente de cazare ecologice favorabile, utilizând metode de construcție, stil și materiale locale, folosind dispozitive de consum redus de energie și eliminând convenabil deșeurile;
- înființarea unui Centru de primire și informare pentru turiști;
- redactarea și difuzarea unui cod de conduită al turiștilor și vizitatorilor, cu privire la ecoturism;
- elaborarea unui ghid bine gândit, al cărui rol va fi multiplu: informare, sensibilizare despre biodiversitate și mijloacele de protecție a mediului, formarea unui atașament față de mediu;
- deprinderea populației locale de a participa la dezvoltarea turistică în scopul de a scoate din turism locuri de muncă și venituri, de a organiza vizitarea satului, atunci când este nevoie, de a educa turiștii în respectul culturii și tradițiilor locale, ale activităților economice locale.

Ecoturismul încorporează întotdeauna activități variate în mijlocul naturii (drumeții, observarea viețuitoarelor în habitatul lor ș.a), dar poate include și activități culturale și educaționale, oferind pentru unii șansa de a învăța respectul pentru natură și pentru cultura locală, iar pentru alții o șansă de autoreflexie inspirată de frumusețea împrejurimilor. Importanță majoră are faptul că ecoturismul aduce beneficii comunității locale: crearea de locuri de muncă, utilizarea resurselor locale, implicarea comunității în luarea deciziilor cu privire la dezvoltarea activității turistice.

Așadar, zona rurală Tazlău, care dispune și de atracții culturale, poate fi micro-destinație propice dezvoltării ecoturismului.

Ecoturismul, ca formă de turism, se adresează turiștilor individuali sau grupurilor organizate de dimensiune redusă. S-ar putea crea falsa impresie că nu poate reprezenta o sursă consistentă de venituri. Însă, el este o nișă ce trebuie gândită și dezvoltată coerent la nivelul comunei Tazlău. Afacerile în sfera ecoturismului au șanse reale de succes pe termen lung, doar dacă sunt respectate legile pieței și ale dezvoltării durabile. Politica de dezvoltare a ecoturismului în localitatea Tazlău trebuie să pună accent pe educarea turiștilor, conservarea mediului înconjurător, responsabilizarea și implicarea activă a comunității locale. Este recomandat ca pentru zona Tazlău ecoturismul să dezvolte propriul sistem de principii, linii directe și criterii de certificare, bazate pe materialele disponibile pe plan național și internațional.

- *Pentru turismul cultural*

Au fost stabilite elementele de patrimoniu care definesc cel mai bine cultura tazlăuană.

Autoritățile locale trebuie să asigure amenajarea accesului la obiectivele turistice. Punerea acestora în valoare prin crearea unor pachete turistice necesită crearea unui program de voluntariat pentru activitatea de ghid, destinat tinerilor cu vârste între 12 și 20 de ani. Un rol important îl are dezvoltarea unui centru de informare turistică.

De asemenea, se poate crea un pachet turistic de tipul "*Istoria mănăstirii Tazlău - între legendă și adevăr* - " sau "*Turul legendelor locale*", care să cuprindă principalele destinații cu elemente de patrimoniu cultural: mănăstirea, fundațiile bisericii vechi a lui Al. Cel Bun, troița de la 1954, ulița La schișor, Masa lui Ștefan-

Vodă, Stâncă de pe care a tras cu arcul Ștefan cel Mare, sub forma unui traseu tematic de tip circuit.

- *Pentru agroturism*

Se va pune accent pe bordarea unei strategii de realizare a unor servicii unice, originale, care să fie puternic promovate pe plan intern și chiar internațional, care să corespundă standardelor existente și care să atragă un număr important de clienți. Strategia de marketing se va baza atât pe forme de comunicație din departamentul de marketing, făcând cunoscută oferta pensiunilor, cât și pe colaborarea cu cât mai multe agenții de turism din țară și din străinătate. Strategia de diversificare a serviciilor din cadrul pensiunilor agroturistice, indispensabilă în relațiile cu concurența, va trebui să cuprindă:

- oferirea unor servicii valoroase, care să includă cerințele și nevoile clienților (siguranță, liniște, curățenie, amabilitatea personalului, divertisment). implicarea tuturor angajaților, începând cu departamentul de control și terminând cu cel operațional.
- calitatea serviciilor se va realiza doar dacă aceștia sunt pregătiți și motivați corespunzător pentru a crea servicii de calitate, deci, în acest sens, comunicația și stimularea angajaților trebuie să funcționeze bine și să încurajeze inițiativa proprie a fiecărui angajat;

- *Pentru turism cinegetic*

Fauna diversificată a pădurilor Tazlăului cu specii precum vulpe, pisica salbatică, jder, mistreț, lup, urs, cerb comun, permite dezvoltarea turismului de vânătoare. Fondul de vânătoare bogat, administrat de Direcția Silvic Neamț, permite dezvoltarea unei nișe de turism de vânătoare. Aceasta vine ca alternativă la formele de turism practicabile la nivelul destinației.

Programul observarea ursului la Tazlău („bear watching“) poate oferi o experiență reală și priveliște uimitoare într-un mediu sigur. Ar fi un program interesant, în care urșii sunt observați în mediul lor natural dintr-o clădire închisă și sigură.

În construirea pachetelor atractive pentru pasionații de vânătoare se va ține cont de perioadele de vânare și de recomandările Direcției Silvice Neamț.

- *Pentru turism gastronomic*

Este dificil să definim un specific gastronomic tradițional, Tazlăul fiind o zonă marcată de numeroase mișcări ale populației prin industria lemnului, prin stabilirea definitivă a unor refugiați după al doilea război mondial și prin migrațiile dinspre Ardeal spre Moldova

Gastronomia locală conține totuși o serie de elemente specifice, însă este puțin cunoscută.

Tazlăul poate oferi așadar experiențe autentice prin consumarea unor produse produse gastronomice particulare, obținute din materii prime locale, prin tehnici și tehnologii tradiționale, dintre care unele intră în categoria produselor tradiționale atestate: dulceturile de salcâm, de soc și de pădădie, gemul de măceșe și siropul de brad (producător, AF FLOREAN

ANGELICA), cașcaval afumat în hârzob de brad, păstrăv afumat în hârzob de brad (producător, AF IOSUB CONSTANTIN), pâinea neagră de Tazlău, pâinea albă de Tazlău (atestată produs tradițional, IANMAT TRANS SRL). Fructele și ciupercile uscate și afumate pe loznițe ²²², mierea de tei, mierea de pădădie și mierea polifloră de fâneață, seva de mesteacăn, borșul de lobodă roșie, borșul de bureți păstrăvi, tocnița de hribi, *Chinul Tazlăoanului* ca fel principal, mielul la ceaun și tocana de oaie, iepurele la ceaun, micii de Tazlău (închegați cu zeamă de oase), turta cu julfă ș.a. pot dezvolta o componentă particulară a artei culinare tazlăuane, deși unele preparate sunt cunoscute astăzi doar populației vârstnice.

Se recomandă inventarierea rețetelor specifice bucătăriei tazlăuane și înființarea unui punct gastronomic local, văzând în această acțiune o opțiune demnă de luat în seamă prin șansa pe care o oferă în dezvoltarea rurală sustenabilă a Tazlăului.

- *Dezvoltarea industriei M.I.C.E.*

Tazlăul nu are resursele necesare axării pe obținerea de venituri din evenimente corporate (M.I.C.E.), dar trebuie ținut cont de faptul că acest sector este în continuă creștere în România. Localitatea Tazlău poate deveni o destinație ideală care să se prezinte cu succes la târguri naționale de M.I.C.E. Ar putea fi astfel atrase diverse corporații din domenii diverse (cultură, turism, gastronomie ș.a.) care

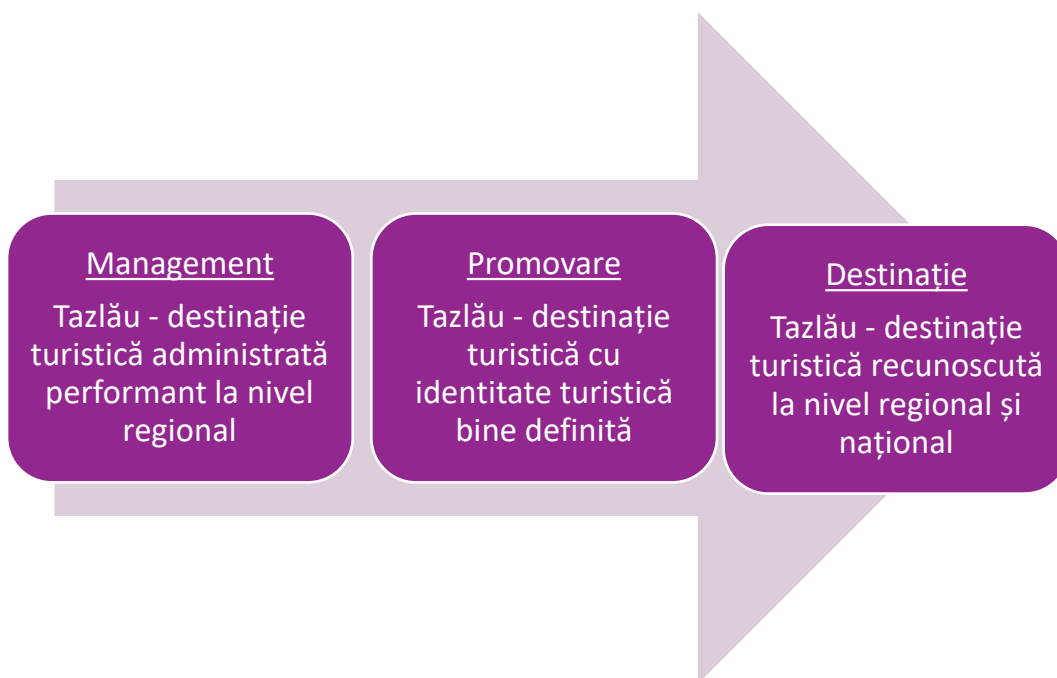
²²² LÓJNIȚĂ, LOZNIȚĂ, lojnițe, s. f. (Reg.) Leasă de nuiete pe care se usucă sau se afumă fructele, cașul etc.; cuptor (sau groapă) peste care se pune această leasă.

își caută destinații unde să-și organizeze evenimentele. Pe lângă avantajele economice, Tazlăul ar avea șansa de a-și crea o reputație la nivel cel puțin regional.

1.3. Obiective cheie și direcții strategice

Obiectiv general este centrat pe crearea condițiilor de dezvoltare a ecoturismului în funcție de specificul local, prin dezvoltarea localității în direcția formării sale ca destinație ecoturistică și prin realizarea de produse ecoturistice competitive pe plan regional, național și de ce nu, internațional. Strategia de dezvoltare turistică locală a fost gândită în deplin acord cu Strategia națională de dezvoltare a ecoturismului, fiind structurată pe un set de domenii prioritare, la nivelul cărora s-au trasat obiectivele strategice.

Pornind de la toate aceste aspecte, obiectivele Strategiei de dezvoltare locală pentru perioada 2023 - 2023 vizează TREI PILONI PRINCIPALI, corespunzători dezvoltării teritoriului pe baza unor atuuri și competențe distinctive care se regăsesc la nivelul localității. Acești piloni vor permite punerea în practică și atingerea viziunii unei destinații turistice cu experiențe unice.

Figură 46. Pilonii strategiei de dezvoltare

Prezentul document nu abordează tacticile pe termen scurt sau activitățile zilnice necesare înlăptuirii strategiei, ci obiectivele pe termen lung, precum și

mijloacele prin care pot fi atinse aceste obiective. În această direcție, **principalele obiective** ce se doresc a fi atinse prin acest program de dezvoltare a turismului în localitatea Tazlău, creatoare de beneficii pentru comunitate, sunt:

- dezvoltarea infrastructurii generale și turistice;
- valorificarea superioară a potențialului turistic;
- creșterea numărului de unități cu funcțiuni de cazare;
- creșterea numărului de înoptări în Tazlău;
- atragerea de fonduri pentru investiții în infrastructura turistică;
- creșterea beneficiilor economice pentru comună (efectul direct) prin integrarea activității de turism în economia locală;
- crearea de noi locuri de muncă și ridicarea nivelului de trai al cetățenilor;
- dezvoltarea resursei umane;
- atestarea localității Tazlău ca stațiune turistică de interes local;
- atestarea localității Tazlău ca stațiune turistică climatică;
- transformarea localității Tazlău în destinație ecoturistică.

Strategia are în vedere atât axarea pe nișele potrivite de turism și atragerea tipurilor potrivite de turiști, cât și crearea unui mediu economic și social favorabil încurajării dezvoltării activităților de turism.

Orizont de timp 2023-2033

Tazlău - stațiune turistică de interes local. Pe termen mediu și lung, atestarea localității ca stațiune de interes local va crea un impact pozitiv prin creșterea circulației turistice și totodată a cifrei de afaceri a investitorilor din turism. Având în vedere efectul multiplicator al turismului în sectoarele economice conexe, precum transporturile, construcțiile, agricultura, artizanatul și comerțul cu amănuntul, realizarea unor proiecte de dezvoltare a turismului în comuna Tazlău vor genera un impact benefic pentru dezvoltarea economică și creșterea calității vieții pentru rezidenți.

Conform Hotărârii Guvernului nr.852/2008 pentru aprobarea normelor și criteriilor de atestare a stațiunilor turistice, atestarea localității Tazlău ca stațiune turistică se va face de Ministerul pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii, Comerț, Turism

și Profesii Liberale, la solicitarea autorităților administrației publice locale, și se aprobă prin hotărâre a Guvernului.

Conform Art. 4 din prezenta HG, autoritățile administrației publice locale transmit Ministerului pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii, Comerț, Turism și Profesii Liberale o cerere-tip, potrivit modelului prevăzut la anexa nr. 2, și documentația pentru atestarea stațiunii turistice, care trebuie să cuprindă:²²³

- a. monografia turistică;
- b. documentațiile privind amenajarea teritoriului și urbanismul, avizate și aprobate conform anexei nr. 1 la Legea nr. 350/ 2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, cu modificările și completările ulterioare, respectiv: planul urbanistic general și regulamentul aferent acestuia și planul urbanistic zonal și regulamentul local aferent acestuia;
- c. fișa stațiunii turistice, conform modelului prevăzut în anexa nr. 3 pentru stațiunile turistice de interes național și conform modelului prevăzut în anexa nr. 4 pentru stațiunile turistice de interes local;
- d. studii și documente care să argumenteze atestarea stațiunii turistice și a specificului ei determinat de resursele turistice de care dispune.

Monografia turistică prevăzută la alin. (1) lit. a) trebuie să cuprindă următoarele capitole principale:

- a. considerații generale privind poziția geografică, infrastructura, cadrul natural, cadrul socioeconomic, probleme de mediu și factori naturali de risc;
- b. analiza potențialului turistic în funcție de tipul stațiunii turistice: factorii naturali de cură, bioclimatul zonei, domeniul schiabil;
- c. nivelul actual de valorificare din punct de vedere turistic: structuri de primire turistice și de agrement, informații privind circulația turistică.

Până la acest moment, în România sunt atestate 54 de stațiuni turistice de interes național și 147 de interes local.

Tabel 67. Criterii obligatorii de atestare a stațiunii turistice

Nr. crt.	Criterii obligatorii de atestare a stațiunii turistice	Criterii obligatorii	Sunt îndeplinite Da/Nu
Cadrul natural, factori naturali de cură și calitatea mediului			
1.	Amplasarea într-un cadru natural fără factori poluanți	x	

²²³ <https://turism.gov.ro/web/atestare-statiune-turistica/>

2.	Existența studiilor și documentelor care atestă prezența și valoarea factorilor naturali de cură (ape minerale, nămol, lacuri terapeutice, saline, bioclimat etc.) din punct de vedere calitativ și cantitativ	x	
3.	Constituirea perimetrelor de protecție ecologică, hidrogeologică și sanitară a factorilor naturali de cură, în conformitate cu legislația în vigoare, după caz	x	
Accesul și drumurile spre/în stațiune			
4.	Drum rutier modernizat și marcat cu semne de circulație	x	
5.	Transport în comun între stațiunea turistică și gara sau autogara care o deservește	x	
Utilități urban - edilitare			
6.	Punct de prim ajutor și mijloc de transport pentru urgențe medicale	x	
7.	Punct farmaceutic	x	
8.	Amenajarea și iluminarea locurilor de promenadă	x	
9.	Apă curentă	x	
10.	Canalizare	x	
11.	Energie electrică	x	
Structuri de primire turistice și de agrement			
12.	Număr minim de locuri în structuri de primire turistice clasificate, din care minimum 30% clasificate la categoriile 3-5 stele/flori, cu excepția campingurilor	x	
13.	Localitățile sau părțile de localități de pe litoral trebuie să dispună de plajă amenajată, posturi de salvare acvatică-salvamar și posturi de prim ajutor.	x	
14.	Localitățile montane trebuie să dispună de servicii de salvare montană-salvamont	x	
15.	Amenajări și dotări pentru relaxare în aer liber și plimbări (drumuri pietonale, locuri de promenadă)	x	
16.	Terenuri de joacă pentru copii		
Informare și promovare turistică			
17.	Semnalizarea obiectivelor turistice cu indicatoare de orientare și informare tipărite pe suport electronic sau web site	x	
18.	Realizarea de materiale de promovare a stațiunii turistice și a zonei	x	

Sursa: <https://lege5.ro/Gratuit/geytgobxha/fisa-statiunii-turistice-de-interes-local-hotarare-852-2008?dp=gm3tsmrxg44tm>

Tabel 68. Criterii suplimentare de atestare a stațiunii turistice

Nr.crt.	Criterii suplimentare de atestare a stațiunii turistice	Punctaj acordat	Punctaj îndeplinit
1.	Trenurile cu regim de rezervare a locurilor, inclusiv vagoanele de dormit, trebuie să	10	

	oprească în gara care deservește stațiunea turistică.		
2.	Autobuze de linie care deserveșc zilnic autogara	10	
3.	Spații comerciale și pentru activități de prestări de servicii: bancă, schimb valutar, agenție de turism	10	
4.	Săli de spectacole și de conferințe cu o capacitate totală egală cu minimum 40% din numărul locurilor existente în stațiune	30	
5.	Asistență medicală balneară, după caz, acreditată conform normelor legale în vigoare	20	
6.	Dotări tehnice pentru exploatarea, protecția și utilizarea resurselor minerale terapeutice	20	
7.	Amenajări și dotări pentru servicii de revigorare în spații construite, săli pentru întreținere (fitness)	10	
8.	Parc amenajat	5 pcte pentru fiecare, maximum 30 pcte	
9.	Trasee turistice montane omologate, marcate și afișate, dacă este cazul	5 pcte pentru fiecare, maximum 30 de puncte	
10.	Bază pentru valorificarea resurselor naturale terapeutice, dacă este cazul	30	
11.	Amenajări și dotări pentru practicarea sporturilor (agrement nautic, tenis, fotbal etc.)	15	
12.	Localitățile sau părțile de localități care dispun de condiții pentru practicarea schiului trebuie să aibă amenajate cel puțin o pârtie de schi omologată și mijloacele de transport pe cablu corespunzătoare.	10 puncte pentru fiecare, maximum 50 de puncte	
13.	Organizarea de evenimente turistice, culturale, sportive, cu caracter de repetabilitate pe bază de calendar	10 puncte pentru fiecare, maximum 30 de puncte	
14.	Centre de informare și promovare turistică, cu personal permanent care să deservească exclusiv centrul	30	
15.	Asigurarea legăturii permanente on-line dintre structurile de primire turistică cu funcțiuni de	20	

	cazare și centrul de informare și promovare turistică		
16.	Canalizare centralizată	50	
17.	Total	Punctaj minim necesar 90 de puncte	

Sursa: <https://lege5.ro/Gratuit/geytgobxha/fisa-statiunii-turistice-de-interes-local-hotarare-852-2008?dp=gm3tsmrxg44tm>

Tazlău - destinație ecoturistică

Destinația turistică este definită ca arealul cu o varietate de produse turistice având o imagine de marketing unitară și coerentă, ce dispune de o rețea de servicii generale și specifice, care contribuie la realizarea produselor turistice.

Destinația ecoturistică este destinația turistică care întrunește, în plus și următoarele principii: ²²⁴

- proiectează o imagine de marketing responsabilă;
- în destinație predomină afacerile cu un management durabil;
- la nivelul destinației există o susținere reală pentru comunitățile locale;
- la nivelul destinației se face conștientizarea și informarea turiștilor și a localnicilor cu privire la caracterul natural al acesteia, precum și al valorilor culturale, arhitecturale și de peisaj;
- la nivelul destinației se implementează măsuri concrete de conservare a naturii.

Poate deveni Tazlăul o destinație de ecoturism ?

În urma analizei patrimoniului natural și cultural, a infrastructurii turistice a localității și a posibilor parteneri, s-a ajuns la concluzia că planificarea dezvoltării ecoturismului la Tazlău reprezintă o abordare fezabilă pentru dezvoltarea zonei, chiar dacă în momentul de față infrastructura turistică nu este dezvoltată.

Tazlăul are capacitatea de a crea o ofertă care să atragă vizitatori (locuri unde se poate mânca sănătos, din produse locale, evadarea în natură, cu activități cât mai diverse) dovedind în același timp grijă față de mediul natural și față de localnici, ceea ce va aduce aprecieri din partea turiștilor.

²²⁴ <https://turism.gov.ro/web/wp-content/uploads/2021/02/Criterii-pentru-desemnarea-Destina%C8%9Biilor-Ecoturistice.pdf>

Orice destinație care aspiră la certificare trebuie să cunoască criteriile la care trebuie să se raporteze pentru a deveni eligibilă. Criteriile de evaluare pot fi văzute ca un ghid de dezvoltare continuă al destinației, care indică traiectoria de dezvoltare și generează în același timp un plan concret de acțiune pentru toți partenerii.

Criteriile de eco-certificare pentru destinații includ măsuri de reducere a consumului de energie și apă, sau eficientizarea transportului și a mobilității. Destinația devine astfel mai eficientă și, implicit mai competitivă în fața altor destinații similare. Aplicarea acestor criterii conduce la creșterea importanței economiei locale și a resurse umane, destinația captând o valoare mai mare a impactului pozitiv economic generat de turism.

Destinația ecoturistică Tazlău trebuie să se dezvolte pe principii sănătoase de ecoturism, fapt ce va spori șansele unui viitor lung din punct de vedere socio-economic. Natura trebuie valorificată într-un mod responsabil prin turism, așa încât comunitatea locală să nu mai perceapă natura și ariile protejate ca un obstacol împotriva dezvoltării locale, ci ca pe o oportunitate de dezvoltare. Printr-o abordare responsabilă a valorilor locale culturale, identitatea locală se poate revitaliza sau chiar recrea. Astfel, se poate menține vie energia culturală a comunității, generându-se un plus de valoare și mândrie pentru localnici asupra zonei în care locuiesc, fapt ce poate conduce la diminuarea migrației populației tinere din destinație, mai ales dacă acest fapt este corelat cu apariția unor noi locuri de muncă, în special pentru populația locală tânără.

Acestea sunt motivele pentru care Tazlăul trebuie să urmeze calea de dezvoltare prin ecoturism și implicit să se certifice ecoturistic. Destinația ecoturistică va deveni o veritabilă pârgie de dezvoltare durabilă pentru comunitate, cu capital natural atractiv pentru potențialii vizitatori.

Criteriile pentru desemnarea Destinațiilor Ecoturistice în România au fost elaborate pe baza Standardului European de Certificare în Ecoturism (The European Ecotourism Labelling Standard - EETLS și Criteriilor Globale de Turism Durabil) și a priorităților definite în Strategia Națională de Dezvoltare a Ecoturismului în România (2009).

Foarte importante sunt și mijloacele prin care obiectivele strategiei pot fi atinse și dacă beneficiarul are la dispoziție resursele necesare. Implementarea

strategiei, precum și evaluarea și corectarea acesteia revin în sarcina autorităților locale

Tabel 69. Precondiții pentru o destinație ecoturistică

0.1. Atractivitate	Criteriu Destinația trebuie să cuprindă resurse naturale aflate sub un regim de protecție (parc național sau natural, sit Natura 2000, rezervații naturale sau orice altă categorie de arie protejată), alături de care pot fi incluse și resursele socio-culturale.
	Sub-criterii 1. Existența unei arii protejate (sau în proces de desemnare) în interiorul destinației. 2. Existența unor resurse socio-culturale, care să crească atractivitatea destinației (criteriu suplimentar).
0.2. Accesibilitate	Criteriu Destinația trebuie să fie accesibilă prin mijloace de transport public și privat
	Sub-criterii 1. Existența unui drum rutier cu indicatoare specifice destinației cel puțin până la unul din punctele de acces în destinație. 2. Existența unor mijloace de transport în comun spre destinație și după caz în interiorul destinației. 3. Existența informației în legătură cu modalitățile de acces în zonă (de exemplu www.cfr.ro).
0.3. Nivel minim de servicii turistice	Criteriu O zonă geografică se poate califica drept destinație ecoturistică dacă are un nivel minim de oferte de servicii turistice.
	Sub-criterii 1. Existența unor structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare, a căror capacitate totală să fie de minimum 100 de locuri. 2. Un procent de minimum 50% din structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare sunt unități de mici dimensiuni (maximum 15 camere/spațiu de cazare). 3. Existența unui plan care va determina ca în de maximum 3 ani, un procent de minimum 50% din structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare, să implementeze un sistem de bune practici în ecoturism (de exemplu Eticheta ecologică europeană, sistemul Eco-Romania etc.). 4. Existența unor servicii turistice majoritar bazate pe natură - minimum 2/3 din totalul programelor din cadrul destinației. 5. Existența unor structuri de primire turistică cu funcțiuni de alimentație, de preferință cu meniuri bazate pe produse locale și în măsura posibilităților produsele pot fi obținute în sistemul agriculturii ecologice. 6. Existența unei rețele de trasee turistice pentru diverse categorii de turiști.

	7. Existența unor servicii de salvare pentru turiști specifice destinației, organizate conform legislației în vigoare.
0.4. Nivel minim de servicii publice	Criteriu Destinația ecoturistică trebuie să asigure un minim de servicii publice.
	Sub-criterii 1. Existența unui punct medical la nivel de destinație. 2. Existența unei unități de învățământ la nivel de destinație. 3. Existența unui sistem de colectare a deșeurilor la nivel de destinație. 4. Existența unui bancomat (ATM) la nivel de destinație.

Sursa: <https://turism.gov.ro/web/wp-content/uploads/2021/02/Criterii-pentru-desemnarea-Destina%C8%9Biilor-Ecoturistice.pdf>

La nivelul destinației, trebuie îndeplinite o serie de criterii și stabilit un set de reguli de bază, care vor crea identitatea vizuală a zonei, fundamentate pe:

- ✚ prioritățile definite în Strategia Națională de Dezvoltare a Ecoturismului în România (2009);
- ✚ recomandarea Organizației Mondiale a Turismului de a folosi Standardul European de Certificare în Ecoturism (European Ecoturism Labelling Standards - EETLS) dezvoltat de către Rețeaua ECODESTINET în cadrul proiectului finanțat cu sprijinul Comisiei Europene, Programul Lifelong Learning, Leonardo da Vinci;
- ✚ Criteriile Internaționale de Turism Durabil adoptate de Consiliul Global al Turismului Durabil (Global Sustainable Tourism Council);
- ✚ Ghid pentru dezvoltarea unei destinații de ecoturism, realizat de Asociația pentru Dezvoltarea Turismului de Sănătate și Social în colaborare cu Asociația de Ecoturism din România.

Tazlău - stațiune climatică (criterii de clasificare)

Sensul stațiunii climatice este definit prin Ordonanța Guvernului nr. 109/2000 privind stațiunile balneare, climatice și balneoclimatice și asistența medicală balneară și de recuperare, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 343/2002, cu modificările ulterioare.

În înțelesul ordonanței de mai sus:

- prin stațiune climatică se înțelege localitatea sau/și arealul situat în zone cu factori climatici benefici și care are condiții pentru asigurarea menținerii și ameliorării sănătății și/sau a capacității de muncă, precum și a odihnei și reconfortării;

- prin areal se înțelege o zonă delimitată topo-geo-climatic din localitate sau din afara acesteia care are factori naturali de cură;
- prin factori naturali se înțelege ansamblul elementelor fizice/chimice terapeutice, sanogene naturale. Sunt considerați factori naturali: apele minerale terapeutice, lacurile și nămolurile terapeutice, gazele terapeutice, ansamblul elementelor fizico-chimice/climatice ale litoralului marin și factorii sanogeni ai principalelor tipuri de bioclimă a României, inclusiv de la nivelul grotelor și salinelor;
- localitățile sau/și arealele stabilite ca fiind stațiuni balneare, climatice sau balneoclimatice sunt delimitate prin planuri de urbanism și de amenajare a teritoriului.
- tipul predominant de factori naturali determină specificul stațiunii respective și profilul de cură.

Stațiunea climatică este o localitate sau o parte a unei localități care trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

- a. să posede un bioclimat bine definit cu efecte favorabile (diferențiate) asupra organismului uman sănătos sau bolnav. Un bioclimat bine definit se referă la cunoașterea tuturor factorilor care-l compun (temperaturi, regim pluviometric, mișcarea aerului, ionizarea aerului, încălcarea cu aerosoli naturali etc.) ca și a factorilor asociați: altitudine, structura solului, configurația reliefului, oglinzile de apă, esteto-peisagismul general, spațiul verde arboricol și floricol etc.;
- b. să aibă organizat, dotat și încadrat un punct de observație și urmărire a factorilor climatici și microclimatici din stațiune;
- c. să ofere mijloace variate de relaxare, agrement și culturalizare;
- d. să aibă asigurată asistență medicală inclusiv climatoterapia;
- e. să ofere condiții pentru reconfortarea și întărirea sănătății și capacității de muncă, prin instalații și amenajări care să garanteze asigurarea corectă a factorilor bioclimatici ai stațiunii. Aceste instalații și amenajări pot fi: ștranduri, plaje, solarii, terenuri de sport și agrement în aer liber, trasee marcate pentru cura de teren,

terase-umbrare-parcuri pentru acroterapie, bazine de înot, piscine, săli de gimnastică etc.

f. să fie stabilit și respectat perimetrul de protecție sanitar al stațiunii pentru a se evita poluarea acesteia;

g. să fie îndeplinite condițiile unei urbanistici moderne:

- canalizare (aducție de apă și evacuarea apelor reziduale);
- iluminat electric;
- cai de acces și drumuri asfaltate sau pavate;
- construcții salubre, neaglomerate și cu arhitectură corespunzătoare;
- să predomine spațiile verzi.

Riscurile în dezvoltarea turismului în localitatea Tazlău.

- exodul forței de muncă;
- îmbătrânirea populației;
- cost relativ ridicat al investițiilor;
- folosirea în prea mică măsură a potențialului turistic;
- implicarea redusă a autorităților locale și a altor actori locali în promovarea potențialului turistic;
- lipsa unei agenții de turism;
- colaborarea defectuoasă a factorilor implicați în fenomenul turistic;
- insuficiența acțiunilor privind conservarea și protejarea cadrului natural.

Probleme strategice:

- slaba cunoaștere, valorificare și promovare a potențialului turistic al localității Tazlău;
- lipsa interesului din partea populației-gazdă, precum și a autorităților locale privind inițierea unor afaceri în turism/ecoturism;
- lipsa unui „organism” specializat, cu sarcini de promovare a turismului local și cu rol integrator al tuturor actorilor interesați;
- lipsa facilităților legale pentru inițierea afacerilor ecoturistice;
- investițiile minime realizate în turism, absența mijloacelor financiare față de costul ridicat al investiției;
- lipsa infrastructurii turistice și a ofertei turistice;

Crearea unui mediu favorabil dezvoltării turismului - Acțiuni

Dezvoltarea activității turistice trebuie înfăptuită în mod durabil, fără a fi afectate componentele mediului înconjurător, așa încât de beneficiile economice să profite comunitatea locală.

Se impune ca Strategia de dezvoltare să fie fundamentată pe mai multe căi de acțiune- cheie, cu impact în activitatea turistică:

- ✓ formarea unei echipe din membri ai autorităților locale care să anuleze barierele de ordin politic și administrativ existente în prezent;
- ✓ sprijinul instituțiilor cu rol în formarea de specialiști în turism;
- ✓ sprijin material în scopul dezvoltării localității ca destinație ecoturistică;
- ✓ dezvoltarea capacității de primire turistică în mod echilibrat, în acord cu infrastructura de transport și armonia peisajului;
- ✓ resursă umană calificată conform cerințelor;
- ✓ înființarea unei agenții, coagulată în jurul unui actor important și cu experiență, cu putere de negociere, a cărei competență să poată susține eforturile de marketing.
- ✓ promovarea patrimoniului turistic natural al zonei Tazlău atât la nivel regional, cât și la nivel național.

Dezvoltarea mediului legislativ, în sprijinul investițiilor în turism

Mediul legislativ și fiscal trebuie gândit în așa fel încât să vină în sprijinul activității de turism. Trebuie încurajate investițiile în turism și activitățile asociate prin scăderea nivelului de impozitare și prin eliminarea barierele birocratice. Ideal ar fi ca activitatea de turism să fie sprijinită de o organizație care să ofere suport în procesul de dezvoltare a investițiilor în turism.

Dezvoltarea parteneriatului public - privat în sprijinul activității turistice.

Acțiuni

Potențialii întreprinzatori din industria turismului și activitățile asociate trebuie să colaboreze, să dezvolte parteneriate, să participe la evenimente de networking și la programe de perfecționare profesională, scopul final fiind acela de includere a localității Tazlău în rândul destinațiilor turistice din județul Neamț.

Apreciem oportună planificarea unui calendar de întâlniri trimestriale între stakeholderi, în care să poată fi discutate problemele cu care se confruntă și să fie identificate soluții. De asemenea, activitatea de turism poate fi optimizată prin stimularea întreprinzătorilor de a obține excelență în business, prin:

- înființarea unei asociații, specializată pe domeniul ecoturismului, agroturismului sau turismului cultural-istoric;
- organizarea de seminarii, workshop-uri și conferințe pe teme specifice;
- organizarea de training-uri pentru tinerii întreprinzători în turism;
- acordarea unor premii de excelență în activitatea de turism din localitate.

Dezvoltarea produsului și sprijinul sectorului IMM. Acțiuni

Produsul turistic oferit de localitatea Tazlău va trebui gândit și marketat în mod unitar și sistematic, cu scopul de a crea o veritabilă experiență de vizitare. În această direcție, dezvoltarea produsului trebuie judicios cântărită, așa încât să surmonteze produsele “tradiționale” deja existente pe piața turistică.

Unul din obiectivele principale ale dezvoltării activității turistice este contribuția la dezvoltarea economiei locale. În acest sens, recomandăm ca investitorii să-și fundamenteze proiectele prin implicarea activ-participativă a comunității locale în crearea lanțului de valoare.

Dezvoltarea industriei turistice în localitate trebuie să se bazeze pe:

- ✓ parteneriate durabile încheiate între toți stakeholderii locali, dezvoltarea unei comunicări deschise și eficiente, colaborarea în câștigul comunității locale; acestea vor conduce la dezvoltarea infrastructurii și a produselor și serviciilor oferite;
- ✓ dezvoltarea de parteneriate externe solide;
- ✓ dezvoltarea activității de marketing și promovare;
- ✓ dezvoltarea și consolidarea prezenței în mediul virtual, prin crearea unei promovări eficiente și coerente pe Web și rețelele sociale.

Dezvoltarea unui produs ecoturistic original, construit pe baza celor două arii naturale care necesită protecție (Pădurea cu tisă și Pădurea cu mesteceni).

Produsul ecoturistic trebuie să fie clar definit, centrat pe un set de servicii de satisfacere a necesităților consumatorilor cu un interes crescut față de valorile naturale, amatori de peisaje, cu o atitudine serioasă față de protecția resurselor naturale și nepoluarea acestora. Așteptările vizitatorilor în ariile naturale sunt:

- terenuri verzi amenajate;
- spații special dotate pentru agrementul ecoturistic specific;
- obiective ecologice accesibile;

- amenajarea de trasee captivante spre obiectivele turistice;
- cazare confortabilă cu o alimentație naturistă.

Am elaborat un proiect de produs ecoturistic, în componența căruia sunt propuse un set de servicii, care pot fi oferite în diverse combinații ecoturistilor (vezi tabelul). Astfel, rezultă o ofertă dinamică, motivatoare și accesibilă pentru diverse segmente de consumatori turistici. Diversitatea serviciilor propuse are rolul de a asigura un grad înalt de eterogenitate și complexitate produsului turistic din cadrul viitoarei rezervației, fapt ce generează și oportunități de integrare, pe orizontală și verticală, a activităților de natură ecoturistică.

Tabel 70. Proiect-produs privind amenajarea pădurii cu tisă „Tazlăul frumos” sau a pădurii cu mesteceni „Codrii de argint”

Componente	Servicii	Facilitate/ echipamente/ dotări, unități de măsură	Nr. unit.	Cost unit., euro	Total cost, euro
Teren verde amenajat	Spații naturale confortabile	Gazon, spații verzi, alpinariu	10		
	Hotare clar delimitate	Borne de hotar	10		
		Panou cu schema ecoparcului	2		
	Menținerea curățeniei	Pubele de gunoi	10		
		Spațiu pentru depozitarea și evacuarea deșeurilor	1		
	Popasuri confortabile pe trasee ecoturistice	Popasuri dotate cu adăpost și mobilier din material forestier: - adăpost pentru vreme rea, - masă, scaune, - loc pentru observații în natură, - WC ecologic, pubele de gunoi	4		
Siguranță antiincendiară	Accesorii antiincendiară, seturi	4			
Spații pentru agrement ecoturistic	Observarea naturii - fotowildlife	Foișoare/obsevatoare	2		
		Dotări pentru observarea vieții floristice și faunistice	10		
	Drumeție ecoturistică	Potecă tematică	1		
	Practicarea sporturilor	Trasee cicloturistice MB	1		
Teren pentru sport și agrement		1			

		Tiroliană	1		
	Practicarea medicinii naturiste	Punct terapeutic naturist	1		
		Saună cu plante medicinale	1		
	Terapia cu sare	Mini salină	1		
Accesabilitate	Acces spre parc	Drum carosabil spre parc, metri	500		
	Acces între puncte pe traseu	Potecă suspendată pe piloți de lemn și podea de scânduri, m	100		
		Punte suspendată, pe piloni din fier și podea din tablă, m	20		

Strategia de extindere se va implementa în limita stabilită de indicatorii „pragului de toleranță” al destinației, impactul negativ asupra biodiversității și culturii comunității-gazdă fiind astfel minimalizat.

Înnoirea produsului ecoturistic propus se va realiza în mod periodic, în acord cu aspectele de uzură și cu dorințele consumatorilor, observate și determinate pe parcursul desfășurării perioadelor de planificare strategică (minim 5 ani).

Prețurile serviciilor vor fi stabilite în conformitate cu politicile de reglementare a fluxului de vizitatori în aria protejată. Se va ține cont de prețurile ofertelor ecoturistice din destinațiile naționale concurente, diferențierea tarifelor în funcție de gradul de confort al unităților de cazare, alimentație și al mijloacelor de transport. În scopul menținerii calității mediului natural și ecologic, este important să atragem segmentul de turiști cu putere de cumpărare medie și înaltă.

Strategia prețului ridicat („smântânirea”), nu poate fi implementată în faza de lansare și promovare a produsului ecoturistic. Turistul trebuie mai întâi convins de „farmecul” destinației. Datorită caracterului sezonier al produsului ecoturistic, ar putea fi implementate strategii de diferențiere a prețului.

Strategia diferențierii prețului poate fi înfăptuită și în funcție de turiștii-țintă. Copiii, studenții și vizitatorii de o zi sunt încurajați să călătorească pe trasee, inclusiv în grupuri ce depășesc 20 persoane, sub îndrumarea unui ghid- instructor, la prețuri accesibile, aplicându-se tarife modeste.

Comercializarea produsului ecoturistic din cadrul Rezervației naturale „Pădurea Gârboavele” sau „Tazlăul frumos” trebuie să aibă la bază o segmentare clară a pieței de consum cu interes mărit față de valorile naturii. Se propune o

împărțire a pieței de consum ecoturistic cu 7 „segmente de consum”, bazate pe motivația călătoriei și pe potențialul rezervației de a asigura durabilitatea în afaceri (vezi tabelul).

Totodată, pentru fiecare categorie identificată, se impun o serie de servicii specifice, pentru a putea fi mai ușor percepute și comercializate. Consumatorii produsului turistic trebuie stimulat către consum în scopul echilibrării cererii, realizându-se, astfel, una dintre necesitățile centrale ale rezervațiilor naturale: distribuirea în timp și spațiu a fluxurilor de turiști pentru diminuarea impactului antropogen asupra naturii. Pentru fiecare grup de vizitatori potențiali se va stabili modul de informare și de organizare a excursiilor în cadrul destinației ecoturistice.

Tabel 71. Segmentele-țintă pentru elaborarea și comercializarea produselor ecoturistice

Comercializare selectivă pe segmente cu interes față de natură				
Segmente-țintă	Gamă de servicii specifice	Canale distribuție	de	Piață potențială
Elevi	Excursii curriculare și extracurriculare pe trasee excursioniste pentru aprofundarea cunoștințelor la diverse discipline	- profesorii biologiei, geografiei - directorii directorii adjuncți - diriginții	de și	Elevii din județul Neamț și din județele limitrofe
Studentii ai facultăților cu profil ecouristic	- excursii tematice - practică de licență	- curatorii de grupe - administrația facultăților universitare - șefii de catedre		Studentii specializați în biologie, geografie, ecologie, silvicultură, pedologie, turism
Ecologiști	- excursii speciale - studierea naturii și practicilor de management al ariilor naturale	- revistele specializate - ONG-urile ecoturistice		ONG-urile din România și țările vecine
Turiști străini	- vizita complexă a unei rezervații științifice pentru 1-2 zile - excursii de 1 zi	- agențiile turism	de	Turiștii străini din țările vecine
Familii cu copii (din țară și de peste hotare)	- agrement de familie - „week-end la natură”	- publicitate - presa scrisă, electronică		Familii cu copii între 12-16 ani

		- organizatorii de evenimente de familie	
--	--	--	--

Promovarea activă a produsului ecoturistic, din cadrul Rezervației Naturale „Tazlăul Frumos”, este utilă în vederea stimulării consumului printr-o informare corectă și eficientă. Se vor folosi atât publicitatea în mass-media, cât și acțiunile de Public Relation. Aceste măsuri vor cuprinde mesaje clare, însoțite de explicații, privind valoarea ecoturismului pentru refacerea sănătății, precum și tipuri de activitate ce pot fi desfășurate în cadrul destinației ecoturistice.

Instrumentele și mijloacele de promovare a produsului ecoturistic din cadrul Rezervației Naturale „Tazlăul frumos”, sunt prezentate în tabelul de mai jos.

Tabel 72. Politica de promovare a produsului ecoturistic din cadrul Rezervațiilor Naturale „Tazlăul frumos” și „Codrii de argint”

Promovare activă a activităților ecoturistice captivante		
Mijloace de promovare	Mesaje promoționale	Scopul promovării
- Afișe - Panouri informative - Articole în presă - Pliante - Organizare de evenimente PR	- Călătorind, cunoști natura regiunii - Peisaje splendide de la Tazlău - Învață de la natură - Natura ne învață	Cunoașterea naturii/promovarea socială
- Pliante explicative - Panouri informative în rezervație - Articole în presă - Emisiuni medicale	- Natura ne tratează - Activi și sănătoși - Plantele medicinale - farmacia naturii	Practicarea modului de viață sănătos/ promovarea socială
- Organizarea de evenimente PR - Emisiuni de sport și turism	- O altă formă de turism - Alternativa aglomerațiilor - Liniște și Relaxare - Excursii captivante în natură - Aventura e aproape - „Pădurea de smarald” - natura de acasă	Influența deciziilor de consum asupra promovării activităților captivante de ecoturism /promovare comercială

Se recomandă serviciile ghizilor care trăiesc în localitatea Tazlău sau în satele din zonă și cunosc limbi străine, având un limbaj carismatic cu accent fermecător. Personalul angajat în organizarea excursiilor sau drumețiilor trebuie să cunoască

foarte bine biodiversitatea locală, să fie promotorii și adepții tradițiilor locale, să posede capacități psiho-sociale de comunicare, să aibă simțul ospitalității.

În concluzie, putem aprecia că Rezervația Naturală „Tazlăul frumos” și Rezervația Naturală „Codrii de argint” pot deveni destinații ecoturistice atractive și dinamice, cu șanse reale de poziționare pe piața turistică națională și regională și de includere în oferta de turism receptor și intern al agențiilor de turism din România.

Resursa umană. Acțiuni

Dezvoltarea turismului în localitatea Tazlău este dependentă în mod esențial de resursa umană și calitatea acesteia. Calitatea îndoielnică a personalului angajat poate compromite destinația turistică. Forța de muncă implicată în turism trebuie să fie calificată și bine pregătită. În acest sens, considerăm oportună promovarea unor programe de formare și perfecționare profesională în turism, care să permită alinierea calității serviciilor oferite la standardele altor destinații rurale cu tradiție în activitatea de turism.

În scopul dezvoltării forței de muncă din turism, trebuie realizate parteneriate între grupurile de interese: autoritățile locale, universitățile (de exemplu, Universitatea ”Ștefan cel Mare” din Suceava, prin Facultatea de Istorie și Geografie, specializarea Turism și dezvoltare regională, Liceul ”Grigore Cobălcescu” din Moinești), furnizorii privați de programe educaționale sau de formare profesională, organizațiile non-guvernamentale cu activitate în sfera turismului ș.a.

Resursa umană trebuie privită și prin prisma comunității locale. Se cere ca dezvoltarea turismului să se realizeze cu sprijinul localnicilor, care trebuie să înțeleagă importanța acestei industrii în dezvoltarea economiei locale și a propriei bunăstări și să conștientizeze faptul că activitatea turistică poate deveni principala ocupație.

Oferirea de informații consumatorilor va cuprinde informații cu referire la:

- obiceiurile locale, elementele de patrimoniu, tradițiile, serviciile și produsele oferite;
- accesibilitatea serviciilor puse la dispoziție;
- sustenabilitatea serviciilor oferite;
- principiile de desfășurare a activității.

Perspective și acțiuni imediate ale autorităților locale. Propuneri

Strategia propusă presupune acțiuni care pot fi săvârșite într-un orizont de timp mai larg. Însă, pentru demararea proiectului de dezvoltare a ecoturismului în localitatea Tazlău, activitatea la nivelul autorităților locale trebuie centrată pe o serie de măsuri pe termen scurt, mediu și lung.

Au fost propuse astfel următoarele măsuri pe termen scurt și mediu:

- ✓ identificarea de areale pentru amenajarea de trasee cicloturistice;
- ✓ crearea de parteneriate public-private cu actori locali, inclusiv ONG-uri cu activitate în domeniul protecției mediului, educației, sportului și/sau ecoturismului;
- ✓ realizarea și promovarea unor „trasee verzi”, cu o durată de 1-2 zile, care să poată fi parcurse și la final de săptămână;
- ✓ identificarea surselor de finanțare și elaborarea de proiecte în scopul obținerii unor finanțări nerambursabile pentru marcarea, amenajarea și promovarea traseelor turistice;
- ✓ acțiuni de conștientizare cu privire la beneficiile transportului nemotorizat;
- ✓ organizarea, în parteneriat cu Școala Gimnazială I.I.Mironescu sau ONG-uri de tineret, a unor școli de vară care să includă activități asociate turismului în natură.
- ✓ identificarea de ambasadori de brand/endorseri;
- ✓ promovarea localității ca destinație pentru cantonamente (Cluburi Sportive);
- ✓ accesarea de finanțări externe inclusiv pentru evenimente sportive;
- ✓ stabilirea la sfârșitul fiecărui an a unui calendar de evenimente pentru anul următor, așa încât evenimentele să poată fi promovate din timp;
- ✓ organizarea de info-tripuri (grup țintă: bloggeri, jurnaliști) pentru promovarea ecoturismului;
- ✓ realizarea unui parteneriat public-privat în vederea dezvoltării unui punct de informare turistică;
- ✓ promovarea, în localitatea Tazlău, a unor tururi ghidate inedite: tur de tip treasure-hunting, turul legendelor locale;

Dezvoltarea infrastructurii turistice generale. Acțiuni și soluții

- *Acțiunea 1:* diversificarea tipologică și ridicarea calității infrastructurii de cazare, a structurilor turistice de bază (cazare și masă).

Soluții:

- ✓ Edificarea unei structuri de primire turiști de tip camping sau bungalow în zona Chetronia pentru a răspunde turismului de tranzit;
 - ✓ Amenajare spații de relaxare și activități sportive;
 - ✓ Amenajare parc dendrologic;
 - ✓ Amenajarea unei tabere școlare (tip cercetași) cu activități outdoor sau a unui loc de teambuilding;
 - ✓ Amenajarea de foișoare, observatoare pentru practicanții turismului științific, ecoturismului, fototurismului.
 - ✓ Amenajare locuri de picnic și campare;
 - ✓ Amenajarea unui refugiu montan în Plaiul Goșmanului.
- *Acțiunea 2:* Modernizarea, întreținerea spațiilor înconjurătoare unităților de cazare.
 - *Acțiunea 3.* Amenajarea traseelor către obiectivele turistice.
 - *Acțiunea 4.* Conceperea și dezvoltarea unui centru de valorificare turistică a resurselor agroalimentare din gospodăriile și microfermele populației rurale.

Soluții:

- ✓ Amenajarea unui centru de valorificare turistică a resurselor agroalimentare din gospodăriile și microfermele populației rurale.
- Valorificarea turistică a apelor minerale sărate și sulfatate

Soluții:

- ✓ Orientarea investițiilor în vederea demarării valorificării turistice a resurselor de ape minerale din perimetrul localității Tazlău.

Dezvoltarea infrastructurii turistice specifice tipurilor de turism practicate.

Acțiuni și soluții.

- *Acțiunea 1*

- Turism rural:

Soluții:

- ✓ Protecția și conservarea arhitecturii specifice mediului rural-zona mănăstirii.
 - ✓ Ridicarea calității infrastructurii de cazare la nivelul pensiunilor turistice rurale existente.
 - ✓ Susținerea dezvoltării de ferme turistice ecologice cu specific regional și local.
 - ✓ Amenajarea unei stâne ecologice.
 - ✓ Conservarea tradițiilor și a produselor tradiționale locale (artizanale etc.).
 - ✓ Amenajarea unor centre/ateliere meșteșugărești (țesut, împletit nuiete, fierărie) și amenajarea în proximitatea acestora a unor locuri de desfacere a produselor artizanale, meșteșugărești și suvenirurilor.
 - ✓ Conceperea, dezvoltarea și amenajarea unor centre de valorificare turistică a resurselor agroalimentare din gospodăriile și microfermele populației rurale.
 - ✓ Conservarea meseriilor tradiționale.
- *Acțiunea 2*
- Ecoturism:
- Soluția:
- ✓ Înființarea a două arii naturale protejate.
 - ✓ Amenajarea a două poteci tematice.
- *Acțiunea 3*
- Turism istoric și cultural - religios
- Soluții:
- ✓ Valorizarea turistică a clădirilor cu arhitectură laică și religioasă veche specifice, semnalizarea monumentelor istorice, etnografice și cultural-artistice de importanță turistică.
 - ✓ Depunerea de proiecte cu finanțare UE.
 - ✓ Reamenajare caselor memoriale în vederea introducerii lor în circuitul turistic.
 - ✓ Amenajarea și omologarea muzeelor private și colecțiilor muzeale în vederea introducerii lor în circuitul turistic.

- ✓ Amenajarea unui spațiu destinat organizării de festivaluri, obiceiuri și tradiții în zona centrală a satului.

➤ Acțiunea 4

- Turism sportiv și de agrement

Soluții:

- ✓ Amenajarea unei zone de agrement nautic și pescuit sportiv pe valea pârâului Racila.
- ✓ Colinele Tazlăului - cursă de ciclism MB
- ✓ Raliul Goșmanului - motocross
- ✓ Înființarea unui centru de închirieri de biciclete clasice/electrice în cadrul celui de informare/vizitatori.
- ✓ Construcția, modernizarea, dezvoltarea și semnalizarea bazelor sportive, a pistei pentru cicloturism.
- ✓ Conceperea și amenajarea de trasee pentru bicicletă (proiecte de trasee cicloturistice).
- ✓ Amenajarea unei zone de recreere-agrement.

Informarea turistică. Acțiuni

Este indispensabilă realizarea unui centru de informare turistică, cu rol în promovarea atracțiilor zonei prin hărți, pliante, broșuri de calitate și alte materiale informative, editate într-o grafică atrăgătoare. Plus valoare ar aduce și o hartă interactivă pentru fiecare formă de turism în parte.

Se recomandă ca broșurile să fie editate pe tematici, fiind acoperite astfel nevoile de informare ale tuturor categoriilor de turiști vizate: ecoturism, turism cultural, turism religios, , agroturism, odihnă și relaxare, gastronomie, evenimente ș.a.

Realizarea sistemului de semnalizare turistică

Sistemul de semnalizare turistică trebuie bine gândit, astfel încât punctele de interes turistic să fie scoase în evidență, scopul fiind acela de încurajare și stimulare a activității de turism pe cont propriu. Obiectivele turistice trebuie semnalizate printr-un design atractiv și prietenos, care săi ajute să localizeze obiectivele turistice, în așa fel încât să-și poată programa singuri călătoria. Sistemul de semnalizarea turistică trebuie să creeze impresie, să fie memorabilă pentru vizitatori.

Asigurarea transportului

Se recomandă înființarea unui centru de închiriere biciclete clasice și biciclete/scutere/trotinete electrice, dedicat în exclusivitate vizitatorilor, la pachet cu o aplicație de turism (care va genera trasee automat sau care să ofere trasee predefinite de localnici). Se vine astfel în ajutorul turiștilor, care descoperă experiențe noi de vizitare, descoperind Tazlăul într-un mod mult mai interactiv și fără efort.

Experiența de vizitare poate fi întregită prin introducerea unui minitren „rutier” electric, fără impact asupra mediului înconjurător, care să circule de la mănăstire spre punctul Șoimu, mare parte din rută realizându-se pe traseul fostei mocănițe. Trenul nu trebuie să aibă o capacitate mai mare de 30 persoane, ghidul va fi bine pregătit (se recomandă să fie din rândul tinerilor cu vârste între 14 și 30 ani) iar concepția estetică trebuie să se plezeze pe specificul istoric și cultural al zonei Tazlău.

Crearea serviciilor de merchandising pentru suveniruri și produse derivate

Fiecare atracție turistică de natură antropică (mănăstirea, muzeele private, muzeele din cadrul Școlii) va avea la intrare/ieșire un punct de vânzare de suveniruri și alte produse derivate. Pentru stimularea vânzării acestora trebuie pusă în lumină istoria fiecărui element în parte, știind că achiziționarea obiectelor de acest fel se realizează, de obicei, din considerente emoționale (de ex.: amintiri).

Pentru promovarea corectă și eficientă a specificului local al localității Tazlău se va întocmi o listă a producătorilor locali de artizanat, listă ce va fi inclusă în broșurile de prezentare turistică a localității și a județului și care va fi promovată pe site-ul oficial de promovare a turismului în județul Neamț. Lista va fi întocmită pe tematici/zone, în funcție de specificul obiectelor de artizanat.

Dezvoltarea unui proiect ecologic după modelul Șinca Nouă - jud. Brașov sau Almașu Mare, jud. Alba. (Tazlău - sat ecologic)

Ecoturismul poate fi impulsivat într-un mod inedit, prin demararea mai multor proiecte asemănătoare celui conceput în localitățile Șinca Nouă - “sat ecologic” sau Almașu Mare, prin dezvoltarea unei serii de proiecte ecologice, bazate pe arhitectura „verde”, care să creeze turiștilor senzația de întoarcere „la origini”, departe de artificialitatea lumii moderne.

Management - localitatea Tazlău, destinație turistică administrată performant la nivel local și regional

Pentru o dezvoltare echilibrată și susținută a sectorului turistic, obiectivul de management se va axa pe consolidarea capacității de management și de marketing a destinației, contribuind la gestionarea performantă a turismului, cu accent pe atingerea unui standard ridicat de calitate a serviciilor turistice. Acest palier are ca scop încurajarea și susținerea colaborării între actorii locali și autoritatea administrației publice locale în dezvoltarea unui sector turistic performant și echilibrat. Așadar, un sector turistic competitiv și sustenabil va trebui să se bazeze pe o mai bună informare, colaborare, coordonare și planificare între actorii implicați în sectorul turistic și autoritățile publice locale, pentru a crea sinergii la nivelul programelor turistice, culturale, investiții, achiziții și pentru a susține importanța domeniului turistic în dezvoltarea teritoriului.

Acest palier va fi pus în operă prin intermediul următoarelor direcții de acțiune:

- D1.1. ACTORI LOCALI - Sprijin acordat actorilor locali și specialiștilor în domeniu pentru dezvoltarea de noi produse și servicii turistice.
- D1.2. ORGANIZARE - Îmbunătățirea activității de management de la nivelul localității prin organizarea de structuri și instrumente specifice pentru creșterea capacității administrative de gestionare a destinației.

Destinație - localitatea Tazlău, destinație turistică recunoscută la nivel regional și național.

Localitatea Tazlău se remarcă prin existența unor elemente cheie favorabile, natura sălbatică, cultura locală, precum și prin existența unor tradiții meșteșugărești și gastronomice valoroase. Pentru o dezvoltare susținută a sectorului turistic, prezentul obiectiv urmărește susținerea unui mod experiențial de accesare a cadrului natural de excepție al Tazlăului, alături de patrimoniu cultural, tradițiile, meșteșugurile și gastronomia locului. Pentru a spori calitatea experienței vizitatorilor, palierul urmărește dezvoltarea infrastructurii și a unor produse turistice. Se vor avea în vedere reabilitarea echipamentelor existente și construirea de noi facilități, precum și diversificarea ofertei de produse și servicii turistice.

Acest palier va fi operaționalizat prin intermediul a două sub-obiective, fiecare cu direcții de acțiune particulare:

1. DEZVOLTARE TEMATICĂ - Valorificarea și dezvoltarea resurselor turistice de la nivelul localității Tazlău:

- Valorificarea și dezvoltarea TURISMULUI ÎN NATURĂ ȘI RURAL.
- Valorificarea și dezvoltarea TURISMULUI CULTURAL-RELIGIOS.
- Dezvoltarea CICLOTURISMULUI.
- Valorificarea și dezvoltarea TURISMULUI DE AGREMENT, AVENTURĂ ȘI SPORTIV.
- Valorificarea și dezvoltarea TURISMULUI DE AFACERI ȘI DE EVENIMENTE.
- Valorificarea și dezvoltarea TURISMULUI CULINAR ȘI OENOLOGIC.

2. DEZVOLTAREA ZONALĂ - Valorificarea și dezvoltarea zonelor turistice de la nivelul județelor Neamț și Bacău:

- Valorificarea și dezvoltarea RUTEI PATRIMONIULUI MEDIEVAL - MĂRTURII ȘTEFANIENE ÎN JUDEȚUL NEAMȚ.
- Valorificarea și dezvoltarea ZONEI "CÂMPUL LUI DRAGOȘ".
- Valorificarea și dezvoltarea ZONEI "ȚARA TAZLĂULUI" (Valea Tazlăului)
- Valorificarea și dezvoltarea FESTIVALULUI DE ARTĂ POPULARĂ "LADA CU ZESTRE".

Direcțiile de acțiune propuse și recomandate prin prezenta strategie acoperă astfel o gamă variată și un spectru larg de acțiuni, vizând teme diverse: dezvoltarea unei comunități incluzive, creșterea accesului la cultură și dezvoltarea turismului, creșterea calității produselor turistice, promovarea unor experiențe turistice, promovarea resurselor turistice sau generarea de parteneriate la nivel regional și naționale.

1.4. Dezvoltarea imaginii globale a destinației turistice Tazlău. Dezvoltarea unui brand turistic

Filtrul de Brand (brand filter) reprezintă substanța brandului, principiile care vor sta la baza acțiunilor de promovare, comunicare și dezvoltare ale acestuia. Aceste principii constituie fundamentul pentru un mesaj unitar și coerent și reprezintă firul roșu dintre toate demersurile destinate să construiască un brand puternic, relevant și vizibil.

SCOP: Descoperirea turistică a localității Tazlău pentru ceea ce este cu adevărat

Puțini cunosc cu adevărat potențialul turistic al comunei Tazlău sau fac asocierile exacte între diferite obiective și localizarea în sine. Localitatea este percepută ca fiind eminentemente neturistică, mai ales de către localnici, însă resursele sale merită împărtășite. Mănăstirea ștefaniană a devenit un atu tangibil, potențialul turistic fiind imens, în contextul restaurării sale complete și integrării deja în trasee culturale la nivelul județului Neamț. Tazlăul este încă un sat viu, cu o ofertă culturală de invidiat. În același timp, resursele naturale au un mare potențial, însă pentru a se bucura de toate acestea, potențialii turiști ar trebui să afle despre ele.

POZIȚIONARE: Destinație surprinzătoare de weekend

Pentru moment, localitatea Tazlău nu poate concura cu alte destinații rurale din țară din punct de vedere al ofertelor turistice ce vizează sejururi de lungă durată. Totuși, în contextul actual - în care infrastructura tehnică generală și infrastructura turistică este în proces de dezvoltare, Tazlăul are suficiente resurse accesibile pentru un weekend de relaxare și explorare în natură, activități culturale sau de eveniment. Foarte puțini cunosc însă posibilitățile turistice locale sau dețin rețeaua corectă despre aceasta.

Figură 47. Brand - direcții de acțiune²²⁵

²²⁵ <https://www.austral.ro/blog/ce-inseamna-branding-si-de-ce-este-esential-pentru-compania-ta>

De aceea, prin demersurile de comunicare, obiectivul cheie este acela de a poziționa localitatea Tazlău ca o destinație pentru călătorii de scurtă durată, pe care să le sprijine și care pot deschide orizonturi noi în dezvoltarea turistică.

Lipsa de informații despre potențialul turistic tazlăuan sau stereotipurile pot genera o oportunitate de comunicare - factorul surpriză poate deveni astfel un avantaj competitiv.

VIZIUNE: TAZLĂU - o opțiune atractivă la nivel regional și național

Viitorul poate fi privit într-o notă pozitivă știind că localitatea Tazlău are capacitatea de a deveni o destinație turistică viabilă și durabilă la nivel regional și național și chiar o opțiune pentru vizitatorii de peste granițe. Se urmărește așadar ca toate acțiunile viitoare să conducă la dezvoltarea acestui potențial turistic, prin contribuția tuturor actorilor implicați.

MISIUNE: Susținerea redescoperirii Tazlăului ca destinație turistică

Misiunea prezentei strategii și a politicii de branding este aceea de a transforma Tazlăul dintr-o comună percepută ca fiind „neturistică”, cu potențial cunoscut doar intern, într-o destinație recunoscută la nivel regional și național.

VALORI: Determinare, respect pentru mediul natural și pasiune pentru cultură

Dorința de a schimba ideile preconcepute despre localitate trebuie să fie vizibilă în toate ariile, de la calitatea infrastructurii tehnice generale, la eforturile de conservare și reabilitare a patrimoniului cultural local, la calitatea actului de cultură sau dezvoltarea rurală și a afacerilor de diferite proporții.

Natura este una dintre resursele centrale ale Tazlăului, atât din punct de vedere economic, cât și turistic. De aceea, protejarea și potențarea acestei resurse sunt cruciale în dezvoltarea și fructificarea potențialului local. În același timp, patrimoniul cultural, material și imaterial este un pilon important în conturarea identității Tazlăului, comuna putând reprezenta un catalizator pentru cultura județului Neamț sau a Văii Tazlăului, în sens mai larg. Oferta culturală actuală poate constitui un fundament solid iar personalitățile majore din cultura locală trecută și recentă pot fi un reper pentru sprijinirea dezvoltării industriei culturale, instituționale și independente.

Primul pas în dezvoltarea **brandului** de destinație turistică a localității Tazlău este poziționarea acestuia pe piață. Imaginea brandului trebuie să corespundă necesităților emoționale și culturale ale segmentului vizat. Brandul trebuie:

- Să aibă o notorietate ridicată, atât din punctul de vedere al procentului de turiști care-i cunosc numele, cât și din punctul de vedere al însușirilor, caracteristicilor, valorilor;
- Să fie credibil, să reflecte potențialul destinației, resursele și obiectivele turistice originale;
- Să fie ușor memorabil, clar, deosebit.

De aceea, destinația turistică tazlăuană trebuie să aleagă cu prudență direcția în concordanță cu următoarele criterii: *importanța, originalitatea, superioritatea*.

Localitatea Tazlău poate să ofere un turism competitiv prin elementele de potențial turistic pe care le deține: ecoturismul, turismul cultural-monahal, agroturismul.

Strategia de dezvoltare a localității, ca destinație turistică, trebuie să conducă atât la îmbunătățirea imaginii generale a comunității locale, cât și la crearea unui mediu turistic cunoscut cel puțin la nivel regional, prin:

- încurajarea și asigurarea condițiilor necesare dezvoltării durabile a activității turistice, ca una din activitățile economice principale, în așa fel încât produsele și experiențele turistice să fie asigurate pe parcursul întregului an calendaristic, moderând sezonalitatea;
- asigurarea infrastructurii și serviciilor necesare, astfel încât să fie garantată satisfacția turiștilor;
- dezvoltarea unui portofoliu de atracții, produse, servicii și experiențe care, targetate corespunzător, să garanteze circulația turistică de-a lungul întregului an calendaristic;
- punerea în valoare și protejarea patrimoniului natural, istoric și cultural, astfel încât Tazlăul să edifice o identitate turistică atractivă pentru posibili vizitatori;
- dezvoltarea unei rețele de “endorseri” - persoane publice care să susțină și să promoveze constant localitatea (de exemplu: pictorul Ștefan Potop, criticul literar și de artă Lucian Strochi ș.a.)
- atractivitatea și vizibilitatea destinației turistice va fi susținută constant de un portal web permanent up-to-date, care va oferi vizitatorilor informații complete despre Tazlău.

În final, scopul tuturor acțiunilor este dezvoltarea unui brand turistic pentru localitatea Tazlău, care să confirme faptul ca aceasta este o destinație în care se respectă setul de principii propuse de Comisia Europeană, cu privire la Principiile Calității în Turismul European. Crearea brandului de calitate a serviciilor turistice în Tazlău va trebui să fie corelată cu o acțiune permanentă de conștientizare a comunității locale că activitatea turistică trebuie să devină promotorul economiei locale. Se va pune accent pe dezvoltarea la nivel local a unui “spirit ospitalier” care să fie integrat brandului turistic al Tazlăului, prin promovarea unui set de valori și atitudini, cu scopul de a conduce la dezvoltarea relației gazdă-oaspete, așa încât activitatea turistică să ajungă, în mod firesc, principala ocupație la nivel local.

Brandingul de destinație poate contribui la creșterea consistenței în comunicarea destinației de către actorii implicați în turism și sectoarele adiacente și facilitează o abordare colaborativă. Ținta acestui demers este de a crea competitivitate la nivel regional (în primă fază) și național, atragerea de fonduri publice și private în scopul dezvoltării resurselor, creșterea mândriei locale, a atașamentului față de destinație și a calității vieții pentru locuitorii comunei Tazlău.

Destinația turistică Tazlău are nevoie de un brand turistic puternic, elaborat pe baza punctelor forte (originale și autentice) corespunzătoare potențialului turistic de care dispune. Brandul trebuie să-i convingă pe turiști că Tazlăul este o destinație turistică unică.

Vizibilitatea brandului Tazlău la nivel regional și național va trebui să se realizeze printr-o prezență cu produse autentice, cu promotori și endorseri care să fie buni cunoscători ai zonei Tazlău și care să stimuleze circulația turistică înspre Tazlău, prin calitatea serviciilor turistice puse la dispoziția vizitatorilor și prin specificul tradițional local.

Trebuie însă rezolvate punctele slabe, altfel acest domeniu nu va putea fi competitiv pe piața turistică regională și națională: infrastructura tehnică generală, infrastructura turistică, lipsa produselor turistice originale, resursa umană slab pregătită.

Transformarea localității Tazlău într-o destinație turistică pe baza patrimoniului său natural și antropoc care să corespundă cerințelor Uniunii Europene nu este realizabilă fără antrenarea microîntreprinderilor private. Însă acestea riscă, datorită dimensiunii lor mici, să fie mai puțin pregătite să integreze aspecte privind

dezvoltarea turismului tazlăuan. Totodată Tazlăul trebuie să devină un brand turistic regional și național, dar fără o exploatare agresivă a cadrului natural care dă unicitate acestei zone.

2. Public țintă

Pentru o abordare activă a zonei de comunicare și dezvoltarea identității turistice a localității Tazlău, este decisivă identificarea, încă din primele faze, a tuturor actorilor implicați în proces pentru a maximaliza oportunitățile și pentru a avea o comunicare cât mai personalizată cu aceștia, care să poată avea impact maxim. În gestionarea comunicării unui brand local, "consumatorul final", respectiv potențialul turist, nu este singurul public către care această comunicare de brand se adresează, de altfel, și această categorie având subdiviziuni. Segmentarea publicului și înțelegerea atributelor fiecărei clase de turiști ajută atât la stabilirea rolului fiecăruia în procesul de edificare a identității turistice, dar și la crearea unei relații coerente, cu beneficii pe termen lung în dezvoltarea destinației.

Luând în considerare piețele țintă și profilul vizitatorilor care optează pentru o călătorie în localitatea Tazlău analizate în capitolele anterioare, a fost fixat publicul țintă pentru care resursele destinației sunt de interes și pentru care comuna Tazlău poate reprezenta o experiență turistică. Pentru identificarea mijloacelor celor mai potrivite de adresare a acestor vizitatori a fost săvârșită o detaliere a tipologiilor de turiști în relație cu interesul lor față de principalele experiențe pe care le pot explora în comuna Tazlău. Din acest punct de vedere, se pot recunoaște două modele de comunicare: internă - cu rostul de a construi o relație încheată și transparentă cu stakeholderii locali ce pot sprijini procesul de dezvoltare și promovare a destinației, și externă - centrată pe comunicarea de mesaje și produse cheie pentru eventuali turiști, cu scopul de a clădi tabloul narativ al localității în vederea atragerii de vizitatori.

2.1. Public țintă principal: turiști și pelerini

Turiștii sunt probabil cel mai important public țintă al unei strategii de dezvoltare turistică, deoarece aceștia sunt cei care creează cererea pentru serviciile turistice și contribuie la economia locală prin plata taxelor și cheltuielilor legate de turism.

Publicul țintă principal reprezintă totalitatea persoanelor care pot deveni turiști, din sfera locală, națională sau internațională. În acest caz, se practică o abordare ce are ca scop atingerea individului prin diferite canale cu acces larg, însă, pentru a alege corect și eficient aceste canale și a adecva stilul discursului pentru maximizarea rezultatelor, este decisivă segmentarea și definirea acestei categorii de public.

Având în vedere potențialul natural și antropic al comunei Tazlău, categoriile de clienți cărora comuna li se poate adresa sunt: turistul cultural, pelerini la biserici și mănăstiri, turiști care doresc să "evadeze" din oraș.

Turistul cultural

În conformitate cu Organizația Mondială a Turismului, excursiile cultural-cognitiv turistice reprezintă între 18 și 25% din fluxul turistic de ieșire și se prognozează o creștere a acestora. Previziunile OMT consideră că turismul cultural va avea, în continuare, o poziție dominantă în plan mondial.

Călătoriile orientate spre cultură vizează în principal vizitarea unor situri culturale și evenimente culturale pentru ca vizitatorul să se familiarizeze cu cultura țării proprii, precum și cu culturile țărilor străine. Trecutul reprezintă un izvor abundent de posibilități de extragere a elementelor destinate consumului turistic, iar rezultatul acestui amalgam de resurse este numit de unii specialiști patrimoniu istoric, moștenire culturală, cu origini în folclor, mitologie, în imaginația artistică și literară a umanității.

Turismul dezvoltat în jurul patrimoniului cultural are potențialul de a atrage în viitor un număr în creștere de turiști deoarece s-a observat o schimbare a profilului turistului în ultimii ani. Pe de o parte, are loc o schimbare a comportamentului turistic care se manifestă prin înlocuirea dorinței de evadare cu cea de îmbogățire, cu alte cuvinte are loc un declin a ceea ce se înțelege în mod tradițional ca vacanțe pasive, în favoarea unui turism mai segmentat și mai pretențios în care aspectele legate de cultură, patrimoniu, mediu sau descoperirea de noi locuri sunt tot mai apreciate.

Lubitorii de evenimente sunt turiști cu pasiuni culturale, pentru care motivația principală sunt evenimentele culturale - festivaluri, concerte, ateliere de lucru etc. Unii dintre turiști sunt atrași nu numai de posibilitatea de a viziona un eveniment cultural, ci și de participarea activă și pentru a-și îmbunătăți propriile abilități.

Portretul turistului cultural poate fi schițat astfel: persoane, cu venituri peste medie, care se interesează înainte de a vizita o destinație despre ce pot găsi în zonă, care își planifică din timp concediile, călătoresc individual sau în grupuri mici, sunt interesați de tradițiile și obiceiurile zonei. În general, doresc să afle cât mai mult despre istoria și cultura locală, vor să desfășoare activități diverse, în pensiune și împrejurimi. Sunt dispuși să plătească pentru calitate și să achiziționeze și alte produse și servicii pe lângă cazare: plimbări în zonă, tururi cu ghid, degustări de mâncăruri tradiționale, participarea la ateliere de meșteșuguri tradiționale, suveniruri și cărți. Astfel de turiști evită pensiunile care arată ca o vilă de oraș, vor prefera mereu casele autentice, renovate corespunzător, cu camere simple și mobilate în stil rustic, după specificul zonei. Acești turiști caută să afle mai multe despre zonă și comunică cu populația locală, pentru a vedea cum trăiesc aceștia, cum gătesc, cum lucrează pământul sau pentru a afla mai multe despre practicarea diferitelor meșteșuguri. Sărbătorile, târgurile, hramurile bisericilor sunt deosebit de apreciate de acești turiști. Turistul care alege zonele rurale românești pornește de la premisa că aici va întâlni tradiția într-o formă bine conservată.

Nivelul mai ridicat de cultură, disponibilitatea spre voluntariat, gustul pentru produse și servicii tradiționale fac trimitere la o categorie de turiști pentru care turismul este mai mult decât o simplă formă de petrecere a timpului liber, mai mult decât divertisment. Pentru această categorie de public, turismul cultural înseamnă mai degrabă o experiență de viață în egală măsură relaxantă și formativă, cu o finalitate clar conturată și cu așteptări ridicate. Din acest motiv, produsul cultural, în cazul Strategiei de dezvoltare și promovare turistică a comunei Tazlău, trebuie să se prezinte într-o formă autentică și atractivă, astfel încât, după consumarea experienței turistice, vizitatorii să devină ei înșiși factori de promovare a obiectivelor.

Turistul - pelerin

O a doua categorie de turiști vizați în cadrul prezentei strategii o constituie pelerinii. Turismul religios are de asemenea o importanță deosebită în dezvoltarea turismului rural prin identificarea unor trasee prestabilite către diferite obiective religioase.

Cel mai vechi tip de călătorie cunoscut omului a fost timp de mii de ani pelerinajul. Motivul pentru pelerinaj este dorința de a vizita centre religioase și de a participa la ritualuri religioase și de a ajunge la diverse locuri sfinte.

În ultimii ani, se remarcă, în România, o creștere a interesului turiștilor pentru turismul religios, care de altfel se încadrează în trendul crescător al turismului în general.

Turismul religios este acel tip de turism care are ca scop vizitarea edificiilor religioase cu implicații de ordin spiritual. Diferența dintre această formă de turism și altele o constituie motivația religioasă a turiștilor. Formele de manifestare ale turismului religios sunt diverse: vizite la lăcașurile sfinte, pelerinaje religioase, tabere religioase pentru tineret.

Turismul religios poate fi individual sau în grup organizat cum sunt pelerinajele și taberele religioase. Se practică de către o anumită categorie de persoane și vizează atât promovarea valorilor culturale, cât și a celor spirituale. De aceea nu se poate face o distincție netă între turismul cultural, referindu-ne la vizitarea edificiilor religioase, și cel religios.

Turiști care doresc să "evadeze" din oraș

O altă categorie de turiști care pot vizita comuna Tazlău este formată din persoane care au dorința de a scăpa de agitația și stresul orașului și de a se relaxa într-un mediu mai liniștit. Nevoia de repaus și recreere devine din ce în ce mai importantă în condițiile ritmului de viață stresant contemporan.

Acest tip de turist poate căuta destinații care oferă oportunități de recreere în natură, cum ar fi drumeții, ciclism, plimbări cu bicicleta sau schi. De asemenea, poate fi interesat de destinații care oferă posibilități de a se deconecta de la lumea digitală și de a se bucura de momentele de liniște și relaxare. Turistul care dorește să evadeze din oraș poate fi, de asemenea, interesat de a descoperi cultura și istoria locurilor pe care le vizitează și poate avea un interes pentru turismul cultural.

Acest tip de turism este accesibil unei categorii largi de populație care dispune de diferite niveluri ale venitului și care aparține aproape tuturor grupelor de vârstă. Se observă o nevoie a turistului de identificare cu natura în care să se integreze prin desfășurarea a diferite activități precum: observarea păsărilor, identificarea speciilor de plante, culesul plantelor medicinale, a ciupercilor, drumeții pedestre, contemplarea peisajelor, vizite la stâne. Acești turiști prețuiesc natura, zonele

naturale și peisajul, flora și fauna acestora, protejând mediul și îmbunătățind calitatea vieții localnicilor.

Conform PRAT 2017-2023, un număr în creștere de turiști străini preferă să se cazeze în casele oamenilor, atrași de posibilitatea trăirii unei experiențe cu totul nouă pentru cei mai mulți dintre ei, viața la țară, într-o fermă adevărată.

Atragerea categoriilor potrivite de turiști. Clienți potențiali. Identificarea pieței-sursă pentru turismul tazlăuan trebuie să se facă în mod corect, coerent, realist. Se va ține cont de mijloacele prin care aceștia pot fi motivați să cumpere produsele turistice propuse de Tazlău, ca destinație turistică. Produsele turistice trebuie să se deosebească prin preț, canale de distribuție, moduri și căi de promovare, în funcție de segmentul de clienți căreia i se adresează. Se pot crea astfel produse cu un anumit specific, dirijate pe nișele de clienți potrivite.

Turiștii vor veni la Tazlău pentru că îl asociază cu o destinație liniștită, în care se pot conecta cu natura, cultura și gastronomia locală și deconecta de la stresul cotidian timp de un weekend. Pentru următorii 5-10 ani, tendințele în ceea ce privește oferta localității Tazlău sunt îndreptate spre ecoturism, turismul cultural, turismul de familie și turismul gastronomic alături de turismul natural și sportiv, care sunt considerate interesele de călătorie cu cel mai mare potențial de dezvoltare, dar pentru care trebuie să se înfăptuiască o infrastructură turistică care să răspundă cerințelor acestora.

Luând în considerare potențialul natural și antropic al localității Tazlău și tipurile de turism asociate, categoriile de clienți cărora se vor adresa serviciile turistice sunt:

- ✓ orice persoană pasionată de turismul verde, turismul de aventură, de tradiții și folclor.
- ✓ persoane cu venituri medii și peste medie, care își doresc petrecerea timpului liber în mod relaxant și care iubesc natura, indiferent de vârstă, sex, categorie socio-profesională;
- ✓ segmentul de turiști din mediul urban, care prin multitudinea și densitatea preocupărilor duc o viață stresantă și din ce în ce mai lipsită de elemente de reverie sau posibilitatea de a ieși în mijlocul naturii.

- ✓ atragerea turiștilor care au potențial de a cheltui mai mult și de a genera venituri superioare structurilor de primire a turiștilor, restaurantelor ș.a.
- ✓ cuplurilor care doresc relaxare și intimitate într-o oază de liniște, departe de zgomotul orașului;
- ✓ pelerini care călătoresc în scopuri religioase sau spirituale;
- ✓ turiși care călătoresc doar pentru vizualizarea monumentelor și artefactelor religioase;
- ✓ reprezentanții firmelor care se ocupă cu organizarea taberelor pentru copii. Piața taberelor pentru copii nu a ajuns încă la maturitate, fiind momentan în curs de formare.
- ✓ turiști străini, știind că numărul de vizite în țara noastră a crescut considerabil în ultimii ani.
- ✓ copii din mediul urban rural, de la școlile gimnaziale din județul Neamț și din alte județe (cu vârste cuprinse între 8 și 15 ani).
- ✓ în funcție de nivelul de educație, preferați sunt oamenii cu studii medii sau superioare, considerând că cei cu un anumit nivel de educație manifestă un interes mai crescut față de cei care au un nivel de educație scăzut.

Profilul consumatorului vizat. Produsele turistice se adresează persoanelor aflate în căutare de:

- odihnă, recreere, petrecere plăcută a timpului liber;
- dorința studierii naturii de aproape (observarea plantelor și a animalelor/păsărilor, fotografiatul, filmatul); călăritul, pescuitul;
- practicarea a unor sporturi ce solicită mediul natural: orientarea turistică și sportivă, motociclism și ciclism în teren variat;
- vizite în atelierele meșterilor populari;
- prevenirea unor boli sau menținerea sănătății;
- cunoaștere a unor obiective turistice;
- participarea la acțiuni sportive, culturale (inclusiv religioase);
- atracții culturale, folclor local, atracția peisajului și curiozitățile peisajului rural tazlăuan.

- participare la diverse activități și munci casnice sau agricole. Învățarea de meșteșuguri;
- participare la prepararea și degustarea de produse gastronomice specifice zonei, băuturi și sucuri de fructe, conserve de legume și fructe, etc
- contacte de simpatie cu populația locală etc.

Se va ține cont că serviciile oferite satisfac anumite nevoi sociale, strategia de marketing fiind orientată pe împlinirea nevoilor potențialilor clienți prin diversificarea ofertei.

Având în vedere că există campanii la nivel național care promovează turismul sustenabil, stimulând un mod de a călători mai prietenos cu natura și susținând comunitățile locale și tradițiile, din ce în ce mai mulți călători vor deveni conștienți de importanța responsabilității față de destinația turistică Tazlău și de protejarea resurselor naturale de care dispune. Acest fapt va trebui corelat și cu profilul turiștilor urmăriți prin campaniile de promovare ale destinației, astfel încât să fie atrași din ce în ce mai mulți vizitatori interesați de o gamă cât mai generoasă a atracțiilor locale și conștienți de impactul lor asupra mediului, inclusiv de impactul social și economic pozitiv pe care îl au asupra destinației alese.

Tabel 73. Turistul ideal

TURISTUL IDEAL	
JUDEȚUL / ȚARA DE PROVENIENȚĂ	<ol style="list-style-type: none"> 1. România / străinătate 2. Europa 3. România sau Europa 4. Europa / Țări Nordice 5. România și străinătate
VÂRSTA	<ol style="list-style-type: none"> 1. 55+ 2. 30-40 3. 30-50 4. 20-50 5. 30-60+
CU CINE CĂLĂTOREȘTE?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Familie / Prieteni / Colegi 2. Grupuri de prieteni / Familie / Colegi de serviciu 3. Pe cont propriu / cu familia sau prietenii / cu masina personală sau cu mijloace de transport în comun 4. Pe cont propriu / cu familia sau prietenii / cu avionul (pe aeroport Bacău) 5. Pe cont propriu / cu colegii sau prietenii / cu avionul (pe aeroport Bacău)
DURATA ȘEDERII	<ol style="list-style-type: none"> 1. 1-3 zile 2. 3-5 zile 3. Peste 5 zile 4. Peste 5 zile 5. 2-5 zile

INTERESE ȘI MOTIVAȚII DE CĂLĂTORIE	<ol style="list-style-type: none"> 1. Turism / Cultura / Gastronomie 2. Cultura / Evenimentele sportive / Evenimente pentru copii 3. Evenimente culturale / turism cultural, rute culturale / expoziții, vernisaje, lansări de carte, turism experimental și conectarea cu locul și cultura locului 4. Evenimente culturale / turism în natură / experiențe gastronomice și oenologice / turism cultural și rute turistice culturale 5. Turismul de business, zonele turistice de relaxare, conectarea cu natura
BUGET DE CĂLĂTORIE	<ol style="list-style-type: none"> 1. Venit mediu (3-4 noți cazare, mese, intrări muzee, deplasare în județ) 2. Venit mediu între 500 - 1000€ 3. Venit mediu între 100-500€ 4. Venituri ridicate între 1000 și 2000 € pentru experiențe la SPA / expoziții / conferințe etc. 5. Venituri ridicate între 1000 și 2000 € pentru experiențe la SPA / expoziții / conferințe etc.
UNDE SE CAZEAZĂ?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pensiuni agroturistice sau vile turistice 2. Pensiuni sau vile turistice cu ofertă de petrecerea timpului liber pentru copii 3. Vile turistice / cabane turistice sau vile închiriate, deschise către experiențe inedite în cazări rurale 4. Hoteluri în Piatra Neamț de 4-5* dar este dispus să încerce și o experiență autentică în rural precum cazare la pensiuni și vile turistice 5. Hoteluri în Piatra Neamț de 4-5* dar este dispus să încerce și o experiență autentică în rural precum cazare la pensiuni și vile turistice
UNDE IAU MASA?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Restaurant Caru cu bere, Restaurant Popasul Vânătorului, eventual mese la Punct Gastronomic Local (a se înființa, dacă nu există în comună) 2. La restaurantele pensiunilor / hotelurilor 3. Fast-food-uri / picnic-uri în natură 4. Restaurante tradiționale din zona Piatra Neamț-Tazlău 5. Restaurante tradiționale din zona Piatra Neamț-Tazlău
CE VIZITEAZĂ?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mănăstirea Tazlău, muzeele etnografice, Traseul legendelor locale 2. Mănăstirea Tazlău, muzeele etnografice, Punct gastronomic local, Traseul meșteșugarilor, Pădurea tematică 3. Mănăstirea Tazlău și Muzee 4. Zonele naturale - traseu turistic și de bicicletă de-a lungul Mocăniței, traseu turistic călare 5. Muzee, Expoziția de pictură, Colecția de documente și fotografii vechi etc.

Un alt mod de abordare a segmentării pieței țintă ar putea fi centrat pe categorii de vârstă, în funcție de comportamentele lor în cadrul pieței turistice. Au putut fi astfel identificate trei subcategorii, prezentate mai jos în ordinea importanței acestora pentru atingerea obiectivelor de comunicare și de promovare a destinației turistice Tazlău:

MILLENNIALS (Generația Y) - reprezintă o categorie de public tânăr, cu capacitate mare de cumpărare și cu deschidere către informație. Millennials timbrează categoria născută la începutul anilor '80, până spre sfârșitul anilor '90 și au devenit cea mai amplă categorie de vârstă la nivel mondial.

Tendențele și statisticile la nivel global spun că sunt cei mai mari consumatori de experiențe turistice, mai ales în cadrul turismului de weekend. Prezintă tendințe spre a cheltui economiile mai degrabă pe experiențe și experiențe turistice decât pe proprietăți materiale. Atunci când călătoresc aleg să descopere experiențe autentice, locuri noi, cultura locului, și mai puține activități în zona de petreceri și shopping.

S-a constatat și că majoritatea celor care au familii cu copii, aleg să călătorească împreună încă de la vârste fragede ale celor mici. Această categorie a consumat media tradițională și a reușit să treacă rapid către new media și digital. Sunt activi în social media, pe canale ca Facebook, TikTok, Instagram, YouTube etc., facebook-ul fiind de altfel una dintre principalele surse de inspirație atunci când optează pentru următoarea destinație de vacanță. Țin cont de recomandările prietenilor și de review-urile din mediul digital în alegerea produselor turistice.

Mai mult decât atât, sunt o generație obișnuită cu împărtășirea experiențelor personale în social media, fapt ce poate fi de ajutor în atingerea obiectivului legat de schimbarea percepției față de localitate și în difuzarea la scară cât mai mare a informațiilor pozitive. Se constată o creștere a preferințelor către experiențe de cazare autentice, de tip Airbnb, care permit experimentarea culturii locale mai de aproape.

Millennials sunt o generație cu o educație predominant peste medie, fapt ce se resimte și în veniturile lor, care prezintă de obicei aceeași direcție. Este motivul pentru care cei mai mulți preferă o vacanță care să le ofere și aspecte educaționale, din care să învețe lucruri noi. Preferă destinațiile de importanță istorică sau culturală, iar experiențele făuritoare de adrenalină sunt printre preferințele cu o pondere mare. Nu în ultimul rând, este generația care are o mare înclinare către prelungirea deplasărilor de serviciu pentru a experimenta și latura turistică, în care turismul de business ar putea fi un element cu potențial de dezvoltare pentru comuna Tazlău.

Fiindcă cel mai important lucru pentru Millennials, atunci când cumpără servicii de turism, sunt ca acestea să fie ușor de găsit și de rezervat și să poată găsi suficiente review-uri pe site-uri de recenzii cu privire la locurile în care doresc să meargă, aspectul esențial atunci când se vrea atragerea turiștilor din generația Millennials este ca site-ul de prezentare să fie cât mai atractiv, funcțional și adaptat pentru

dispozitive mobile. Potențialii clienți trebuie să afle foarte ușor despre oferte, iar odată ce o fac procesul de cumpărare e cel mai simplu și eficient cu putință.

Printre cele mai importante resurse de interes pentru acest public s-ar putea enumera: evenimentele culturale, sportive, gastronomice și tradiționale din Tazlău, trasee de drumeții sau cicloturism, vizite la muzeele etnografice locale, completate de o serie de acțiuni complementare care se pot petrece în zona obiectivelor principale (picnicuri, degustări, plimbări cu trăsura sau călare etc.). În contextul pandemiei, cei din această categorie au redescoperit turismul local și au conștientizat că există locuri care le răspund solicitărilor și nevoilor, mai ales că dinamica spațiului de lucru și libertatea recent apărută de a lucra din orice locație a îngăduit o mobilitate sporită pentru a descoperi locuri noi.

GEN X / BABY BOOMERS - reprezintă o categorie de public matur, - Gen X fiind născuți între 1965-1980, iar Boomers între 1946-1964 - dar activ. În ciuda faptului că publicul în vârstă nu este foarte activ, în cazul țării noastre, Boomers formează o categorie cu potențial pentru produsele turistice specifice Tazlăului, cu putere relativ ridicată de cumpărare și deschidere către consumul de local, în cazul turiștilor naționali. Prezintă o deschidere mai mare pentru concedii, în detrimentul călătoriilor de scurtă durată și chiar dacă călătoresc mai puțin, durata de ședere per sejur este mai mare. Se concentrează cu predilecție pe turismul în familie sau în grupuri organizate, preferând stilul clasic de a călători. Caută de cele mai multe ori locuri mai liniștite de vacanță, turismul ecumenic, cultural-istoric și cel rural (sau de tratament) fiind printre preferințe. Se bazează în alegerile lor pe informațiile pe care le primesc mai mult din media clasică, mai ales TV sau pe recomandările cunoscuților, criteriile legate de costuri fiind mai importante decât în cazul altor categorii.

Pe scurt, această categorie de turiști doresc să se bucure de relaxare și de vacanță, de bucatele culinare tradiționale și de experiențele autentice locale în cadrul unei călătorii planificate în care beneficiază de tot confortul. Preferă să se plimbe în jurul destinațiilor și să viziteze principalele atracții turistice cu ajutorul ghidului turistic și al hărții localității. Printre cele mai importante resurse de interes pentru acest public sunt: pelerinaj religios în Măgura Tazlăului, mănăstirea ștefaniană, muzeele etnografice, casele Mironешtilor, plimbări cu trăsura pe vechiul traseu al Mocăniței, drumeție pe dealurie Chetronia și Via lui Andone ș.a.

GEN Z - reprezintă o categorie de public foarte tânăr, născut după sfârșitul anilor '90. Posibilitățile lor de a călători sunt mai mici, mai ales prin prisma bugetului, dar sunt dornici de aventură și experiențe dinamice. Sunt atenți la bunăstarea mentală și fizică (fac exerciții și se dedică meditației și relaxării) și sunt sensibili la problemele mediului înconjurător (cum ar fi încălzirea globală și ecologia). Deși cei din această generație sunt cel mai adesea "early-adopters" a tot ce ține de tehnologie și de Social Media, ei abordează rețelele sociale într-un mod diferit de cei dinaintea lor: pun mai mare preț pe intimitate, motiv pentru care preferă rețele precum Snapchat sau Whisper, în detrimentul Facebook sau Twitter. Ei își petrec timpul pe Social Media în căutare de conținut, și nu de socializare. Instagram și Youtube sunt foarte importante pentru ei, fiind platforme prin intermediul cărora își pot manifesta creativitatea.

Valoarea lor în raport cu obiectivele strategiei pentru localitatea Tazlău este ilustrată de ajutorul pe care aceștia îl pot oferi în schimbarea percepției, fiind considerați ca protagoniștii de mâine ai pieței turistice. Fiindcă sunt mari consumatori de digital, reprezintă o oportunitate de a pune temelia corectă pentru viitoarea generație de turiști, care cresc cunoscând componentele pozitive despre capacitatea turistică a localității.

Pe scurt, Gen Z reprezintă tipul de vizitatori care ar putea vizita Tazlăul datorită unor evenimente culturale sau sportive majore (festivaluri, șezători, tabere de aventură, competiții sportive etc.). Aceștia își doresc autenticitate și este inutil să fie cheltuiți bani pentru campanii publicitare scumpe, care prezintă produse turistice extravagante. Se recomandă concentrarea pe construirea unei *brand identity* autentic iar comunicarea trebuie să aibă loc prin intermediul Social, să fie scurtă și incisivă, capabilă să stimuleze curiozitatea pornind de la o imagine vizuală.

În funcție de interesele de călătorie ale acestei categorii de vizitatori și de profilul turiștilor, pot fi identificate mai multe subcategorii, precum vizitatori interesați de patrimoniul construit, vizitatori interesați de cultură și tradiții locale sau turiști festivalieri.

Pentru următorii 5-10 ani, tendințele în ceea ce privește oferta localității Tazlău sunt îndreptate spre turismul de familie, turismul gastronomic, turismul cultural și ecoturismul alături de turismul natural și sportiv, care sunt considerate

interesele de călătorie cu cel mai mare potențial de dezvoltare, dar pentru care trebuie să se realizeze o infrastructură turistică care să răspundă cerințelor acestora.

2.2. Public țintă secundar: publicul intern și localnici care au emigrat din comuna Tazlău în ultimele 3 decenii

Pe lângă consumatorul direct - potențialul turist, există numeroși alți stakeholderi care pot sprijini atât dezvoltarea turistică a localității Tazlău, cât și procesul de comunicare și imaginea comunei. Pentru a putea antrena aceste resurse în procesul de dezvoltare locală și promovare turistică, se impune dezvoltarea unui set de instrumente și procese de comunicare durabile. Astfel, aceste subcategorii implicate în acest proces devin un public în sine.

INSTITUȚII PUBLICE - dialogul permanent cu instituțiile publice din localitate (instituțiile administrației publice și cele culturale) este esențial, acestea reprezentând instrumentul magistral de implementare a strategiei.

Deoarece stilul de comunicare al Instituțiilor administrației publice este adesea formal și oficial, se impune furnizarea unui ghidaj clar și a unui mod de lucru cât mai bine delimitat, iar materialele disponibile trebuie să fie într-o formă cât mai accesibilă și ușor de implementat.

Comunicarea trebuie să fie bidirecțională, pentru a avea constant informații despre proiecte ce merită să fie cunoscute publicului larg, ca parte a implementărilor strategiei de turism și pentru a oferi ajutor în construirea infrastructurii de turism.

Instituțiilor publice de cultură prezintă o mai mare flexibilitate și o mai bună înțelegere a procesului de comunicare prin prisma experienței pe care o dețin în promovarea diferitelor produse pentru publicul larg, dar și a colaborării cu alte instituții analoge. Acestea reprezintă atât un partener în promovarea turistică, cât și o valoroasă resursă de conținut și de informații. În cazul comunei Tazlău, instituțiile de cultură arată o disponibilitate sporită în colaborarea cu Primăria și CL Tazlău în vederea dezvoltării turistice a zonei.

SOCIETATEA CIVILĂ - reprezintă un public cu o mare deschidere către dialog cu instituțiile publice, fiind disponibil să dezvolte conținut și proiecte. Organizațiile ce compun societatea civilă dezvoltă deja proiecte care pot contribui la dezvoltarea

infrastructurii de turism, însă, de cele mai multe ori, ele sunt la o scară mică nu își pot atinge potențialul maxim din lipsă de susținere.

OPERATORI ECONOMICI - acesta este un tip de public eterogen prin prisma activităților lor, în care atenția este pe acei operatori economici care adaugă plus valoare Tazlăului din punct de vedere turistic. În piața locală există deja câțiva actori în zona de ospitalitate, alimentație și de turism. Acest tip de public aduce avantaje prin experiența acumulată în lucrul direct cu turiștii, respectiv prin capacitatea bună de gestionare a zonei de comunicare. În același timp, reprezintă un fond bogat de informații referitoare la nevoile consumatorilor finali, ce pot servi ca o resursă în rafinarea obiectivelor turistice.

INSTITUȚII PUBLICE DIN JUDEȚUL NEAMȚ SAU DIN JUDEȚELE ÎNVECINATE - punerea localității Tazlău în contextul ținutului Neamț are un impact favorabil asupra dezvoltării turistice. De asemenea, utilizarea pădurii la adevăratul potențial, ca un instrument de dezvoltare turistică deschide noi orizonturi, însă, pentru a putea folosi acești doi vectori, colaborarea cu instituțiile din județele învecinate reprezintă un mare avantaj și o necesitate.

În plan local, Tazlăul deja deține obiective turistice ce pot fi sau sunt legate de altele similare din județul Neamț sau din județele învecinate. Comunicarea acestor obiective ca parte a unor trasee tematice de mai mare anvergură poate stimula turismul județului Neamț și a altor județele implicate, care va conduce la o creștere a fluxurilor turistice și în Tazlău.

TAZLĂUANII - reprezintă totalitatea rezidenților din localitate, dar și nativi care s-au stabilit în alte zone din țară sau în străinătate. Cea mai bună carte de vizită pentru Tazlău sunt chiar locuitorii, care pot acționa ca ambasadori și promotori ai brandului local. Localnicii sau nativii care au emigrat în ultimii ani pot ajuta la promovarea localității împărtășind experiențele și cunoștințele cu prietenii sau familia. Aceștia au o perspectivă unică a destinației, iar recomandările lor pot fi valoroase potențialilor turiști. Din această categorie fac parte și localnicii care s-au mutat la orașe în anii '90 și care se întorc frecvent pe meleagurile natale pentru a arăta propriilor copii obiceiurile și tradițiile satului și cât mai multe despre plante și animale și despre apropierea cu natura. Comunitatea locală poate contribui la experiența turiștilor prin cunoștințele lor despre zonă, pot împărtăși cu turiștii obiceiuri, tradiții și cultura lor, ceea ce poate face ca experiența turiștilor să fie mai

bogată și mai autentică. Este important ca localnicii să fie implicați în turism și să beneficieze de pe urma acestuia, deoarece aceasta poate contribui la dezvoltarea durabilă a turismului în zona respectivă.

Locuitorii comunei pot ajuta în mod activ la promovarea comunei prin participarea la târgurile și evenimentele locale, prin păstrarea tradițiilor locale nealterate și prezentarea acestora prietenilor și rudelor.

De aceea, creșterea mândriei locale și a încrederii față de autoritatea publică sunt valoroase în procesul de promovare al brandului turistic, chiar dacă există o reticență generalizată a rezidenților față de autorități. Fiind conectați în mod direct cu realitatea locală, ei pot sublinia nevoi sau se pot implica activ în rezolvarea unora dintre ele. În acest sens, au nevoie de o platformă de comunicare unde să se poată exprima și unde să primească feedback. Nu în ultimul rând, informarea lor constantă despre progresul făcut contribuie organic la creșterea gradului de încredere și la dorința de implicare.

3. Obiective strategice și de comunicare

În vederea gestionării corecte a eforturilor de dezvoltare turistică, dar și de comunicare, se recomandă conturarea unor direcții strategice generale, împărțite pe perioade de acțiune.

3.1. Obiective strategice

OBIECTIVE STRATEGICE PE TERMEN SCURT. Obiectivul principal este atragerea turiștilor la nivel regional, cu scopul de a pune în mișcare planurile de dezvoltare turistică prin creșterea interesului și a capitalului. Atingerea acestui deziderat se va face prin:

- crearea unei forme de organizare pentru managementul destinației turistice la nivel local;
- capitalizarea pe obiective deja funcționale și comunicarea lor: mănăstirea ștefaniană;
- identificarea și deschiderea dialogului cu stakeholderi locali și regionali;
- susținerea, prin acordarea de sprijin conceptual, logistic și de comunicare pentru evenimente și inițiative deja existente (Hramul mănăstirii Tazlău, Festivalul de datini și obiceiuri);

- demersuri în creionarea și promovarea brandului turistic.

OBIECTIVE STRATEGICE PE TERMEN MEDIU. Obiectivul central este atragerea de turiști la nivel național pentru a genera resurse și motivație în scopul dezvoltării infrastructurii turistice. Atingerea acestuia se va face prin:

- dezvoltarea zonei montane și subcarpatice a Tazlăului prin intervenții de mică și medie anvergură în scopul transformării acesteia într-un obiectiv de interes ecoturistic;
- dezvoltarea / facilitarea de evenimente pentru popularizarea diversității obiectivelor turistice din localitate (de natură materială sau imaterială): ateliere meșteșugărești, festivalul de muzică folk, Turul colinelor Tazlăului, pelerinaj religios în Măgura Tazlăului ș.a.
- dezvoltarea de programe suport pentru încurajarea inițiativelor private ce pot conduce la dezvoltarea infrastructurii de turism;
- susținerea dialogului între stakeholderii locali pentru dezvoltarea de proiecte destinate să sprijine eficient oferta turistică;
- colaborarea pe teme turistice cu localitățile învecinate din județele Neamț și Bacău, pentru crearea de oferte comune.

OBIECTIVE STRATEGICE PE TERMEN LUNG. Obiectivul cardinal este inițierea extinderii focusului pe atragerea de turiști internaționali, din zone europene apropiate geografic, prin construirea legăturilor cu tazlăuanii care s-au stabilit în străinătate, pentru a crea proiecte transfrontaliere ce pot atrage dezvoltare turistică.

3.2. Obiective de comunicare

Creșterea vizibilității resurselor turistice și culturale. Oferta turistică și culturală a localității Tazlău este necunoscută la nivel regional și național. Eforturile de promovare trebuie să fie focusate pe:

- penetrarea mai bună a informațiilor reale despre resursele turistice și culturale actuale;
- asocierea clară între localitate și resursele sale turistice cu o imagine pozitivă;
- asumarea publică a valorilor care stau la baza brandului.

Atragerea potențialilor turiști este un proces gradual, care presupune o comunicare consecventă și coerentă, în timp ce acțiunile vor fi orientate pe direcții

clare și măsurabile.

Asumarea pădurii ca resursă cheie pentru turismul tazlăuan și creșterea conștientizării asocierii zonei forestiere cu localitatea. Asocierea cu localitatea Tazlău se face predominant când vine vorba despre mănăstirea ștefaniană, dar aproape deloc în relație cu pădurea, care reprezintă unul dintre vectorii-cheie pe care poate fi construită strategia turistică.

Se impune construirea unui cadru de comunicare eficient care să permită interacțiunea cu stakeholderii și a unor canale de comunicare durabile și adaptate pentru fiecare tip de public.

3.3. Canale de comunicare digitală

Trebuie luat în calcul că este posibil ca promovarea prin materiale precum broșurile, hărțile și ghidurile (chiar dacă acestea vor fi realizate la o calitate bună și vor adăuga plus valoare destinației turistice), să nu reușească influențarea publicului pe o rază de acțiune mare. Astfel, pe lângă abordarea orientată pe elementele *offline* (ghiduri, pliante, panouri informative, puncte de informare turistică sau canale de tip *word of mouth*²²⁶), se va pune accent pe alegerea oportunităților de comunicare *online*, esențială atât din perspectiva publicului vizat, cât și pentru a păstra resursele necesare la un nivel realist și sustenabil.

Rețelele de social media sunt printre cele mai accesate resurse digitale. De aceea, pentru ca mesajele despre localitatea Tazlău să ajungă la un public cât mai larg, este indicat să existe o comunicare atent monitorizată pe canalele de social media.

Deși sunt în prezent câteva canale de comunicare digitale deschise și funcționale pentru localitatea Tazlău, care pot fi văzute ca punct de start în comunicarea digitală, există necesitatea de îmbunătățire, pentru a se alinia obiectivelor strategice și personalității destinației turistice.

Ca modalitate de promovare sustenabilă a patrimoniului cultural și resurselor naturale de care dispune localitatea Tazlău, se remarcă următoarele canale **conexe** de comunicare digitală:

- <https://patrimonio.ro/> (are scop promovarea obiectivelor de patrimoniu restaurate, identificarea obiectivelor de patrimoniu

²²⁶ Din vorbă în vorbă

insuficient cunoscute și promovate, și identificarea modalităților în care acestea pot fi valorificate de către comunitate din punct de vedere turistic și cultural); ²²⁷

- Ecoturism și dezvoltare locală în comuna Tazlău (pagină de FB, creată cu ocazia dezvoltării prezentei strategii); ²²⁸
- <https://tazlau.ro/> (site-ul oficial al primăriei comunei Tazlău);
- <https://www.mironescu.info/>
- <https://www.viziteazaneamt.ro/?s=Tazlau&x=0&y=0> ²²⁹
- <https://www.viziteazaneamt.ro/rute-culturale/marturii-stefaniene-in-judetul-neamt/> (RUTA PATRIMONIULUI MEDIEVAL - MĂRTURII ȘTEFANIENE ÎN JUDEȚUL NEAMȚ).

Pentru a crește prezența Tazlăului în mediul virtual se recomandă:

- Crearea platformei **Discover Tazlau**, care să promoveze destinația, cu rolul de ghid digital oficial al comunei Tazlău sau al Văii Tazlăului. Acesta va fi disponibil sub formă de site web și aplicație pentru dispozitive mobile compatibile cu iOS și Android. Platforma va dispune de secțiuni ce oferă informații detaliate despre cadrul geografico-istoric, obiective turistice de vizitat, trasee turistice, calendarul evenimentelor, noutăți, informații despre timp liber și distracție, cazare, obiceiuri, tradiții și gastronomie locală, locuri de luat masa, precum și o serie de informații utile pentru orice turist. Rolul ei este de a suplini nevoia de puncte de informare turistică, fiind văzută ca un ghid digital pentru orice (potențial) turist sau localnic.
- Crearea paginilor de Facebook și de Instagram **Discover Tazlau**, în care să fie prezentate locuri inedite, trasee turistice, postări despre ultimele noutăți sau evenimente viitoare, cu scopul promovării atracțiilor turistice din comună și nu numai. Astfel, se va sta într-un contact permanent cu locuitorii și potențialii turiști, fiind aflată totodată și părerea acestora legate de proiectele realizate de

²²⁷ Sursa: <https://patrimonio.ro/despre-noi/>

²²⁸ Trimitere: <https://www.facebook.com/profile.php?id=100086653325011>

²²⁹ <https://www.viziteazaneamt.ro/> - portal turistic al județului Neamț, care promovează destinația în ansamblu. Integrează toate inițiativele locale de promovare și centralizează informații cu privire la obiective turistice, rute culturale, evenimente, programe turistice, structuri turistice existente la nivelul întregului județ

administrația locală. În cazul paginii de FB, informațiile trebuie livrate într-o manieră accesibilă publicului larg și cu o capacitate mare de distribuire. Rolul strategic este de a contribui activ la conturarea imaginii și percepției pozitive despre comuna Tazlău. Scopul canalului de Instagram este de a construi o imagine frumoasă despre localitate, în acord cu specificul platformei. Rolul strategic este de povestitor - storytelling-ul fiind un instrument important în conturarea identității destinației turistice.

- Deschiderea unui canal de YouTube, știut fiind faptul că conținutul video are o probabilitate mai ridicată de convingere a consumatorului, iar rata de retenție este mai mare. Astfel, un canal de YouTube devine o resursă binevenită pentru a evidenția personalitatea Tazlăului, atingând totodată publicul țintă pe un alt palier de conținut. Cantitatea de informații trebuie să fie relevantă, iar lungimea unui video trebuie să fie armonizată cu mesajul transmis. Montajele vor fi folosite și pe celelalte canale de social media ale comunei.

Exemple de conținut:

- Serie video cu obiectivele principale din localitate (clipuri cu durată ușor de parcurs, în funcție de particularitățile fiecărui obiectiv; se recomandă susținerea unor influenceri sau persoane relevante pentru obiectiv sau comună);
- Serie de conținut de tip vox pop¹⁸³, care să ajute la formarea unei percepții pozitive despre potențialul turistic;
- Serie de conținut video cu tematică gastronomică (rețete) ce poate reliefa patrimoniul local și evoluția lui în timp. Pot exista colaborări cu producători certificați sau bucătari locali care au căpătat atenție din partea publicului, colaborări ce ar putea atrage chiar finanțări pentru generarea conținutului în sine (sponsorizări pentru plasare de produse sau branduri).
- Serie de conținut video cu tematică muzicală, care să scoată în evidență artiști locali/cu origini în localitate (ex. Doina Văii Tazlăului filmată în diverse puncte de interes turistic, trupe de muzică populară care filmează la casa haiduciței cunoscută sub numele de "Păunița Codrilor", la muzeele Tofan sau Manolache ș.a.);

- Serie de conținut video cu tematică literară, care să evidențieze creații literare ale unor scriitori locali sau de alte origini care au poposit pe meleagurile tazlăuane de-a lungul timpului (I.I.Mironescu, Cezar Țucu, Radu Dănăilă, Mihail Sadoveanu, Calistrat Hogaș, Panait Istrati ș.a.).
- Clipuri scurte de la evenimente locale relevante (Ziua I.I. Mironescu, Hramul mănăstirii Tazlău, Festivalul de datini și obiceiuri, competiția sportivă Amprente Moldave ș.a.).
- Deschiderea unui canal de comunicare **TikTok**, care poate avea dublă funcționalitate: adresarea către un public țintă prioritar în strategia turistică (Millennials), dar și atragerea publicului tânăr (Gen Z), pe termen lung.
- **Colaborarea cu influenceri**. Este o resursă bună pentru a crește notorietatea canalelor de comunicare proprii, știind că oamenii acordă o credibilitate mai mare informațiilor venite de la persoane cunoscute, pe care le apreciază. Aceștia pot crea conținut pe care să-l distribuie pe canalele proprii cu trimitere către platforma Discover Tazlău prin linkuri, mențiuni, hashtag-uri. De asemenea, pot face și activări punctuale de tip takeover, în care, pentru o perioadă definită, gestionează conținutul de pe canalele Discover Tazlău în manieră proprie.
- **Colaborări cu creatori de conținut și fotografi**. Comunicarea vizuală a conținutului poate fi concretizată prin colaborări constante cu creatori de conținut (videografi și fotografi), prin parteneriate sau concursuri tematice periodice, care ar putea fi speculate și ca expoziții temporare în locuri esențiale pentru tema aleasă sau ca activitate în cadrul unor evenimente culturale mai mari.
- **Implementarea unor puncte de informare turistică digitale** în puncte cheie ale localității (în zona mănăstirii, restaurantelor, a caselor Mironăștilor, în centrul comunei). Acestea pot lua forma unor totemuri (cu print sau cu afișaj digital) care să ofere informațiile de bază despre obiectiv și coduri QR pentru funcții suplimentare -ex: informații adiționale pe Discover Tazlău, trimitere către descărcarea aplicației. Astfel, se pot suplini eventualele dificultăți legate de resursa umană (lipsa ghizilor, a unui program clar, sau a panourilor informative). Se evită așadar ca turistul să perceapă negativ o experiență pentru care s-a deplasat pentru a vizita un obiectiv, dar era închis. Se vor

instala panouri printate cu informații de bază, care să producă interes și curiozitate. Fiecare panou va trimite vizitatorul, prin codurile QR, către resursa digitală cu informații complete (aplicația Discover Tazlau sau platforma web based Discover Tazlau), unde aceștia vor găsi informații scrise, dar și ghiduri audio.

3.4. Relația cu media

Închegarea unei relații durabile și convenabile cu mass media locală și regională este valoroasă pentru creșterea notorietății destinației ecoturistice Tazlău, scopul final fiind atât acela de difuzare cât mai cuprinzătoare a mesajelor cât și de creștere a interesului turistic față de comuna Tazlău. În același timp, credibilitatea informațiilor venite din surse clasice (TV, radio, publicații) este net superioară celor din social media. Vor fi identificate ariile tematice de interes (turism, cultură, divertisment, business), actorii care pot susține nevoile de comunicare ale destinației turistice tazlăuane (instituții media) și lista de contacte care pot prelua mesajele, în funcție de tematică. Comunicatele de presă trebuie să fie însoțite de reprezentări vizuale (fotografii, logouri, clipuri), motiv pentru care se recomandă și crearea spațiului virtual Discover Tazlău, unde reprezentanții mass media pot găsi toate informațiile și materialele de destinație turistică.

3.5. Comunicarea internă și către parteneri

Comunicarea internă se referă relația cu toți actorii, publici sau privați, activi în turism și arii conexe, care au capacitatea de a susține dezvoltarea destinației turistice Tazlău, crearea de conținut și/sau diseminarea mesajelor generate de destinație.

Comunicarea de tip intern se va concentra pe angrenarea autorităților publice locale în promovarea destinației turistice tazlăuane și în generarea de proiecte convergente strategiei de comunicare a localității, scopul fiind acela de a le transforma într-un partener și o resursă reale. Se va pune accent pe asocierea și colaborarea cu instituții de cultură valoroase (Biblioteca Județeană „G. T. Kirileanu” Neamț, Direcția Județeană pentru Cultură Neamț, Centrul pentru Cultură și Arte "Carmen Saeculare" Neamț), asociații și fundații reprezentante ale societății civile (Asociația „Centrul de resurse Re-start”, Asociația "Eco Travel", Asociația

”Sustainable Village”). Obiectivul central vizează transformarea lor într-o sursă de know-how, conținut și colaborare în dezvoltarea de proiecte care să susțină strategia de dezvoltare turistică și de comunicare a localității Tazlău.

O atenție deosebită se va acorda actorilor economici, obiectivul fiind centrat pe obținerea de suport în implementarea proiectelor.

Facilitarea schimbului de informații între actorii implicați se poate face prin crearea unui spațiu de dialog, lucru ce implică crearea unui sistem digital de tip newsletter lunar care să prezinte proiecte viitoare și nevoile de colaborare, disponibil pe platforma Discover Tazlau.

3.6. Oportunități de comunicare

Ambasadori ai destinației turistice Tazlău. Beneficii de imagine pot fi atrase prin alegerea unor personalități cu origini în localitate și care au vizibilitate regională și națională, fie în media tradițională, fie în social media, ca ambasadori ai destinației turistice. Aceștia pot promova destinația prin canalele proprii și în aparițiile media (de ex. pictorul Ștefan Potop, profesor de arte plastice în cadrul Liceului de Arte „Victor Brauner“ Piatra-Neamț, președintele Uniunii Artiștilor Plastici România, Filiala Neamț).

Advertoriale. Presupune cumpărarea de spațiu editorial în diferite publicații online sau print, prezența mediatică stârnind curiozitatea față de comuna Tazlău (ex. <https://ziarulitudineadeneamt.ro/>, <https://mesagerulneamt.ro/>, <https://monitorulneamt.ro/>, <https://realitateadeneamt.net/>, publicațiile scrise Monitorul, Realitatea etc.).

Concurșuri de proiecte de arhitectură sau design, organizate pentru proiectele de infrastructură de turism, care pot genera oportunități de promovare și care contribuie la creșterea interesului față de dezvoltarea turistică a destinației, oferind vizibilitate și generând subiecte reale de presă și conținut pentru canalele digitale.

Parteneriate cu mediul privat. Au ca scop transformarea actorilor economici locali în parteneri de lungă durată și atragerea de investiții pentru noi proiecte de dezvoltare turistică ce conduc la vizibilitatea Tazlăului. Aceștia se pot alătura inițiativei de dezvoltare a turismului prin sponsorizări, primind în schimb diverse beneficii, de la promovare pe canalele de comunicare online până la materiale în

cadrul evenimentelor etc. Pot fi atrași astfel și actori economici care nu interacționează cu domeniul turistic în mod direct.

Materiale print în locații partenere. Se impune amenajarea unui punct de informare turistică și crearea de materiale printate de informare turistică la care vizitatorii să aibă acces cu ușurință, distribuite în puncte strategice (mănăstire, muzee private, restaurante, unități de alimentație publică, brutărie sau în alte locații private partenere.

SECȚIUNEA V – PLANUL DE ACȚIUNE DE DEZVOLTARE TURISTICĂ A
COMUNEI TAZLĂU PRIN VALORIFICAREA ÎNCĂRCĂTURII ACTUALE.
PORTOFOLIU DE PROIECTE DE DEZVOLTARE LOCALĂ CU IMPLICAȚII
ASUPRA ZONEI TAZLĂU

FIȘA 1. ARIA NATURALĂ PROTEJATĂ DE TIP MIXT DE INTERES NAȚIONAL PĂDUREA
„TAZLĂUL FRUMOS”

Denumirea obiectivului de investiții: Înființare arie naturală protejată de tip mixt „Tazlăul frumos”
Obiectiv general: Funcția principală a acestei arii protejate este de a asigura o conservare a mediului și a biodiversității și de refacere a ecosistemelor degradate, dublată de dezvoltarea economiei turistice locale, bazată pe o utilizare durabilă a patrimoniului natural și cultural local.
Obiective specifice: <ul style="list-style-type: none">▪ Dezvoltare economică inteligentă:<ul style="list-style-type: none">✚ ridicarea social-economică a comunei Tazlău, asigurând eliminarea decalajelor intra-regionale, în acord cu principiul coeziunii economice și sociale (reducerea decalajului dintre Tazlău și alte localități rurale cu potențial turistic mai dezvoltat din regiune - Vânători Neamț, Agapia, Ceahlău, etc);✚ prin crearea unei arii protejate, se valorifică acele elemente care n-ar fi putut fi puse în valoare în cadrul altei activități, ceea ce înseamnă generarea de venituri economice cu costuri reduse;✚ proiectul contribuie la crearea de venit: direct pentru forța de muncă angajată, indirect pentru diverși agenți economici cu activități în domeniului turismului;✚ revitalizarea spațiului rural al comunei Tazlău prin implicarea cetățenilor în procesele de luare a deciziilor;▪ Valorizarea inteligentă a tradițiilor și valorilor:<ul style="list-style-type: none">✚ crearea unui ansamblu de condiții de practicare a turismului, prin combinarea a 2 forme de turism - cel cultural (în apropiere se află un atelier tradițional în care activitatea de bază este axată pe împletiturile de nuiete) cu ecoturismul, cu impact direct asupra creșterii cererii de turism pentru comună);✚ înființarea acestei arii protejate, cu o compoziție peisagistică complexă, va deveni, sub aspect didactic, științific, cultural și educativ, o emblemă a peisajului rural din zona Văii Tazlăului.✚ creșterea implicării populației în activități educative și cultural-sportive pe timpul petrecerii timpului liber.✚ creșterea atractivității zonei pentru promotorii de evenimente sportive▪ Valorificarea superioară a potențialului turistic prin exploatare durabilă și conștientizarea și responsabilizarea populației locale și a vizitatorilor din punct de vedere ecologic:

- ✚ proiectul are o profundă o vocație ecologică întrucât în strategia dezvoltării turistice a comunei Tazlău, se impun măsuri de protejare a mediului și a valorilor fundamentale a existenței umane: conservarea pădurii de pin și tisă, reconstrucția ecologică a ecosistemului de suprafață din zona fostei mine de sare potasică, protecția izvoarelor și surselor de apă potabilă, conservarea florei și faunei specifice, protecția solului pe terenuri cu pantă accentuată sau cu fenomene de eroziune, protecția zonelor din preajma haldelor de steril.
- ✚ prin tipologia intervențiilor și impactului de utilizare și funcționalitate prezumat, se creează premisele creșterii durabilității ambientale și combinării turismului cultural-istoric cu ecoturismul, mărind astfel varietatea de atracții pentru turiști și, totodată, completează în mod benefic acest necesar, adăugând în inventarul public al comunei și patrimoniului vizitabil al regiunii: arie protejată, foisor de lemn, punct panoramic, traseu tematic;
- ✚ Aria protejată, datorită biodiversității sale va oferi un suport educativ și va putea fi folosit ca locație de desfășurare a activităților școlare cu profil ecologic.
- ✚ Activități de educație și creșterea gradului de conștientizare cu privire la conservarea și îmbunătățirea stării de conservare prin amenajarea unui traseu tematic, în cadrul unui produs turistic integrat;
 - Utilizarea inovării digitale în revitalizarea serviciilor rurale;
 - ✚ includerea componentelor interactive, inclusiv instrumente digitale, în procesul de a-i aduce pe turiști mai aproape de natură.
 - ✚ crearea unei platforme tehnice comune, esențială pentru continuarea funcționării după perioada finanțării.
 - Maximizarea rolului zonei rurale tazlăuane în procesul de tranziție spre o economie circulară, bazata pe emisii de carbon reduse;
 - Sănătatea populației:
 - ✚ Proiectul, prin crearea unei arii protejate, contribuie la menținerea echilibrului biologic și fiziologic al turiștilor, dar și al locuitorilor localității;
 - O suprafață de cc 40 ha va intra în categoria ariilor protejate de interes județean.

Aplicantul: UAT Tazlău

Justificare (prezentarea problemelor și a necesității intervenției):

Măsura contribuie la soluționarea problemelor identificate în analiza-diagnostic turismului, la secțiunea Ecoturism

Conform definiției din legislația românească, o destinație de ecoturism trebuie să includă cel puțin o arie naturală protejată care să fie parte integrantă a imaginii de marketing a destinației și să fie inclusă în oferta turistică. Patrimoniul natural al zonei vizate nu se află sub o anumită formă de protecție, nu există măsurile potrivite de protejare. Poate deveni o oportunitate de dezvoltare locală, prin avantajele economice venite în urma integrării ariei protejate în oferta turistică de pe plan local.

Aria vizată se suprapune unui complex reprezentativ pentru ecosistemele forestiere specifice pădurilor de amestec. Pădurea prezintă o importanță deosebită, deoarece adăpostește numeroase exemplare de tisă, element atlantic

central european, monument al naturii, diseminate între arbori de fag, molid și brad. Pădurea este tratată ca un pâlcc oarecare de copaci, iar arborii valoroși de tisă sunt în pericol să dispară. Cea mai mare parte a arboretului (aproximativ 7 ha) este formată din numeroase exemplare de pin silvestru (*Pinus sylvestris*), arboret în stare pură. Este o specie pionieră de prim ordin, ceea ce îi conferă titlul de specie de primă împădurire în cadrul terenurilor degradate, la fixarea coastelor supuse eroziunii din zona acumulărilor de material steril rezultate în urma activităților miniere din apropiere.

Sectorul vestic al ariei supuse regimului de protecție și conservare este deosebit de vulnerabil la degradarea terenului prin eroziuni de suprafață și de adâncime, precum și la alunecări de teren, astfel încât se impune crearea unei bariere de protecție, care va îndeplini o funcție protectivă de o deosebită importanță.

Presiuni și amenințări: tăierile ilegale, pășunat, lipsa hărților GIS, peisaj degradat.

Context (Coerența cu strategiile europene, naționale, regionale și județene):

Coerența cu strategiile europene/naționale/regionale:

Context european: Politica de Coeziune a Uniunii Europene 2021-2027- „O Europă mai apropiată de cetățenii săi”

Context național: Strategia Națională a României pentru dezvoltarea turismului 2019-2030

Context regional: Planul de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2021-2027

Coerența cu Strategia de Dezvoltare a Județului Neamț pentru perioada 2022- 2030:

Direcție de dezvoltare strategică: (DDs) Dezvoltarea economică durabilă și echilibrată a județului Neamț

Prioritatea 1: Dezvoltarea domeniilor ce determină creșterea competitivității economice a județului

Obiectiv strategic OS.1.2.: Dezvoltarea infrastructurii turistice prin investiții care aduc plus valoare economică, revitalizarea patrimoniului natural și cultural și promovarea obiectivelor turistice

Prioritatea 2: Dezvoltarea integrată a sectoarelor și serviciilor publice ce contribuie la îmbunătățirea calității vieții în zonele urbane și rurale ale județului

Obiectiv strategic OS 2.3. Susținerea domeniilor educație și tineret a procesului educațional desfășurat la nivelul județului

Obiectiv strategic OS 2.4.: Promovarea activităților culturale și a investițiilor în domeniul cultură

Prioritatea 3: Asigurarea condițiilor adecvate pentru protecția mediului și pentru dezvoltarea durabilă a județului

	Obiectiv strategic OS 3.3. Patrimoniul natural, biodiversitate și infrastructură verde
Localizarea proiectului:	Comuna Tazlău, dealul Minei, Dealu Mare, partea sud-vestică a localității
Potențialii beneficiari ai proiectului/grupul țintă	<p>Beneficiarii direcți:</p> <ul style="list-style-type: none"> - UAT Tazlău (infrastructura va rămâne în proprietatea comunei); - populația comunei Tazlău (2381 locuitori în 2021); - cel puțin 1000 turiști/an; - elevii Școlii Gimnaziale I.I. Mironescu Tazlău <p>Beneficiari indirecți:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mediul local de afaceri local; - mediul înconjurător (implementarea prezentului proiect va aduce un plus dezvoltării durabile a mediului, prin folosirea unei infrastructuri modernizate, care cuprinde soluții constructive și tehnologii moderne, inclusiv prin utilizarea de materiale reciclabile).
Activități propuse:	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Delimitarea ariei supuse protecției; ➤ Execuție efectivă; ➤ Construirea infrastructurii conexe; ➤ Promovarea obiectivului și îmbinarea activităților cultural-educative cu cele recreative; ➤ Desfășurarea evenimentului de finalizare a proiectului. 	
Măsuri asociate:	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Lansarea Proiectului în media; ➤ Elaborarea cererii de finanțare; ➤ Analiza opțiunilor și studii de teren; ➤ Datele tehnice ale investiției; ➤ Analiza financiară, costurile estimative ale investiției, raportul cost-beneficiu; ➤ Analiza de risc; ➤ Analiza sustenabilității financiare a investiției; ➤ Estimări privind forța de muncă ocupată prin realizarea investiției; ➤ Avize și acorduri de principiu. ➤ Realizarea Planului de management: <ul style="list-style-type: none"> - Fundamentarea științifică (inventarierea florei și faunei, includerea conceptelor legate de conservarea biodiversității și a nealterării peisajului în planul de urbanism, stabilirea cu exactitate a vecinătății rezervației unde activitățile omenești pot influența rezervația); ➤ Implementarea Planului de management: <ul style="list-style-type: none"> - conștientizarea publicului cu privire la importanța ariei; 	

<ul style="list-style-type: none"> - îmbunătățirea atitudinii comunității locale și a factorilor de decizie față de valorile ariei naturale protejate prin informare, conștientizare și consultare; - amplasarea de panouri educative și informative în teren și întreținerea lor; - elaborarea unei strategii de educație, conștientizare; - editarea de materiale educaționale și informative; - marcarea în teren a limitelor ariei protejate; - comunicarea limitelor și a zonării interne către Direcțiile de Urbanism și Amenajarea Teritoriului ale Consiliului Județean Neamț; - colectare și furnizare de date pentru pagina web <p>➤ Atribuirea în administrare și custodie a ariei naturale protejate;</p>	
<p>Rezultate așteptate:</p> <p>Pe termen scurt:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Crearea unui produs turistic de calitate; ✓ Creșterea volumului de turiști; ✓ Stimularea economiei locale prin generarea de venituri directe și indirecte pentru actorii locali; ✓ Promovarea utilizării durabile a resurselor locale; ✓ Crearea de noi locuri de muncă(ghid turistic, administrator/custode al ariei vizate); <p>Pe termen mediu și lung:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Atestarea localității Tazlău ca stațiune turistică de interes local; ✓ Primirea statutului de destinație ecoturistică recunoscută oficial de către Ministerul Antreprenoriatului și Turismului; ✓ Creșterea atractivității turistice a localității Tazlău 	
<p>Produsele proiectului/Indicatori de realizare:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Aria protejată de interes județean; ✓ Inventarul patrimoniului natural al ariei protejate; ✓ Consolidarea activităților de protecție a mediului prin ecologizarea haldelor de steril și minelor și controlul exploatărilor silvice; ✓ Plăcuțe informative care vor indica rezervația de tisă, personalizate cu poveștile care vor sta la baza textelor de pe plăcuțe; ✓ Două observatoare/foișoare; ✓ Mobilier urban pentru parcuri și grădini (bănci, coșuri de gunoi etc); ✓ Realizarea de materiale de promovare turistică: broșuri, pliante, clipuri; ✓ Lansarea pe Internet a unui tur virtual; ✓ Semnalizarea atracției turistice; ✓ Reglementarea activităților de turism și reguli de vizitare 	
<p>Sustenabilitate: sustenabilitatea rezultatelor investiției va putea fi asigurată prin contribuțiile financiare ale vizitatorilor și prin susținerea financiară de către administrația publică locală/ județeană.</p>	
<p>Buget total estimat:</p>	<p>Va fi stabilit în urma elaborării documentelor-suport (SF)</p>
<p>Perioada de implementare:</p>	<p>24 luni</p>
<p>Surse potențiale de finanțare:</p>	<p>Programul Operațional Regional (Nord-Est), 2021-2027, Prioritatea 7 - „Nord-Est o regiune mai atractivă”</p>

	Planul Național de Redresare și Reziliență, Pilonul I. Tranziția verde, Componenta C2 - Păduri și protecția biodiversității I1. Campania Națională de împădurire și reîmpădurire Buget local, Buget privat Alte surse de finanțare naționale sau europene care pot fi identificate pe parcursul implementării strategiei
Instituții/ actori Implicați/ potențiali parteneri	UAT Tazlău ANANP Neamț, în calitate de lider de parteneriat Consiliul județean Neamț; Direcția Silvică Neamț
Documente necesare: studii de fezabilitate, documentația necesară eliberării avizelor și acordurilor de mediu, proiectele tehnice, a detaliilor de execuție, planuri de gestiune, amenajamente în vederea construirii și întreținerii ulterioare a lucrării, studiu de evaluare a impactului (EIA), studiu de evaluare adecvata (EA), studiu de împădurire, studii suport pentru planuri urbanistice (topografie, cadastru, etc), studiu dendrologic, studiu peisagistic	
Stadiul proiectului (menționarea unor activități deja întreprinse, spre exemplu existența unor măsuri pregătitoare proiectului ,analiza de oportunitate și fezabilitate etc.): ✓ Proiect propus, în curs de pregătire	

FIȘA 2. ARIA NATURALĂ PROTEJATĂ DE INTERES FORESTIER ȘI PEISAGISTIC „CODRII DE ARGINT”

Denumirea obiectivului de investiții: Înființare arie naturală protejată de interes forestier și peisagistic „Codrii de argint”
Obiectiv general: Funcția principală a acestei arii protejate va fi de a asigura conservarea mediului și a biodiversității (în special protecția pentru specii arboricole de mesteacăn) dublată de dezvoltarea economiei turistice locale, bazată pe o utilizare durabilă a patrimoniului natural și cultural local.
Obiective specifice: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Dezvoltare economică inteligentă: <ul style="list-style-type: none"> ✚ ridicarea social-economică a comunei Tazlău, asigurând eliminarea decalajelor intra-regionale, în acord cu principiul coeziunii economice și sociale (reducerea decalajului dintre Tazlău și alte localități rurale cu potențial turistic mai dezvoltat din regiune - Vânători Neamț, Agapia, Ceahlău, etc); ✚ prin crearea unei arii protejate, se valorifică acele elemente care n-ar fi putut fi puse în valoare în cadrul altei activități, ceea ce înseamnă generarea de venituri economice cu costuri reduse; ✚ proiectul contribuie la crearea de venit: direct pentru forța de muncă angajată, indirect pentru diverși agenți economici cu activități în domeniului turismului;

- ✚ revitalizarea spațiului rural al comunei Tazlău prin implicarea cetățenilor în procesele de luare a deciziilor;
- Valorizarea inteligentă a tradițiilor și valorilor:
 - ✚ crearea unui ansamblu de condiții de practicare a turismului, prin combinarea a 2 forme de turism: cel cultural-religios (în apropiere se află mănăstirea Tazlău și casele Mironеștilor) cu ecoturismul, cu impact direct asupra creșterii cererii de turism pentru comună);
 - ✚ înființarea acestei arii protejate, cu o compoziție peisagistică complexă, va deveni, alături de pădurea cu tisă, sub aspect didactic, științific, cultural și educativ, o emblemă a peisajului rural din zona Văii Tazlăului.
 - ✚ creșterea implicării populației în activități educative și cultural-sportive pe timpul petrecerii timpului liber.
 - ✚ creșterea atractivității zonei pentru promotorii de evenimente sportive
- Valorificarea superioară a potențialului turistic prin exploatare durabilă și conștientizarea și responsabilizarea populației locale și a vizitatorilor din punct de vedere ecologic:
 - ✚ proiectul are o profundă o vocație ecologică întrucât în strategia dezvoltării turistice a comunei Tazlău, se impun măsuri de protejare a mediului și a valorilor fundamentale a existenței umane: protecția pentru specii arboricole de mesteacăn (*Betula pendula*), protecția izvoarelor și surselor de apă potabilă, conservarea florei și faunei specifice, protecția solului pe terenuri cu pantă accentuată sau cu fenomene de eroziune.
 - ✚ prin tipologia intervențiilor și impactului de utilizare și funcționalitate prezumat, se creează premisele creșterii durabilității ambientale și combinării turismului cultural-istoric cu ecoturismul, măbind astfel varietatea de atracții pentru turiști și, totodată, completează în mod benefic acest necesar, adăugând în inventarul public al comunei și patrimoniului vizitabil al regiunii: arie protejată, foisor de lemn, punct panoramic, traseu tematic;
 - ✚ Aria protejată, datorită biodiversității sale va oferi un suport educativ și va putea fi folosit ca locație de desfășurare a activităților școlare cu profil ecologic.
 - ✚ Activități de educație și creșterea gradului de conștientizare cu privire la conservarea și îmbunătățirea stării de conservare prin amenajarea unui traseu tematic, în cadrul unui produs turistic integrat;
- Utilizarea inovării digitale în revitalizarea serviciilor rurale;
 - ✚ includerea componentelor interactive, inclusiv instrumente digitale, în procesul de a-i aduce pe turiști mai aproape de natură.
 - ✚ crearea unei platforme tehnice comune, esențială pentru continuarea funcționării după perioada finanțării.
- Maximizarea rolului zonei rurale tazlăuane în procesul de tranziție spre o economie circulară, bazata pe emisii de carbon reduse;
- Sănătatea populației:
 - ✚ Proiectul, prin crearea unei arii protejate, contribuie la menținerea echilibrului biologic și fiziologic al turiștilor, dar și al locuitorilor localității;

<ul style="list-style-type: none"> ▪ O suprafață de cca 15 ha va intra în categoria ariilor protejate de interes național. 	
Aplicantul: UAT Tazlău	
Justificare (prezentarea problemelor și a necesității intervenției): Conform definiției din legislația românească, o destinație de ecoturism trebuie să includă cel puțin o arie naturală protejată care să fie parte integrantă a imaginii de marketing a destinației și să fie inclusă în oferta turistică. Patrimoniul natural al zonei vizate nu se află sub o anumită formă de protecție, nu există măsurile potrivite de protejare. Poate deveni o oportunitate de dezvoltare locală, prin avantajele economice venite în urma integrării ariei protejate în oferta turistică de pe plan local. Tazlăul deține o comoară naturală foarte puțin cunoscută, care se află pe dealul Chetronia, la poalele sale aflându-se mănăstirea. Este vorba despre Pădurea de mesteceni, care se întinde pe o suprafață de cca 20 de hectare. Printre aceste lumânări ale pădurii se împletesc și exemplare de fag, brad și molid. Pădurea reprezintă o importantă resursă biogeografică sub aspect biogenetic, ecologic, educațional, sanogen și recreativ. Presiuni și amenințări: tăierile ilegale, pășunat, lipsa hărților GIS, risc de exploatare forestieră intensivă, ce pot avea impact negativ asupra biodiversității. Managementul sitului: Pădurea se află în proprietatea comunei Tazlău și este administrată de OS Tazlău.	
Context (Coerența cu strategiile europene, naționale, regionale și județene):	
Coerența cu strategiile europene/naționale/regionale:	Context european: Politica de Coeziune a Uniunii Europene 2021-2027- „O Europă mai apropiată de cetățenii săi” Context național: Strategia Națională a României pentru dezvoltarea turismului 2019-2030 Context regional: Planul de Dezvoltare Regională Nord-Est 2021-2027
Coerența cu Strategia de Dezvoltare a Județului Neamț pentru perioada 2022- 2030:	Direcție de dezvoltare strategică: (DDs) Dezvoltarea economică durabilă și echilibrată a județului Neamț Prioritatea 1: Dezvoltarea domeniilor ce determină creșterea competitivității economice a județului Obiectiv strategic OS.1.2.: Dezvoltarea infrastructurii turistice prin investiții care aduc plus valoare economică, revitalizarea patrimoniului natural și cultural și promovarea obiectivelor turistice Prioritatea 2: Dezvoltarea integrată a sectoarelor și serviciilor publice ce contribuie la îmbunătățirea calității vieții în zonele urbane și rurale ale județului Obiectiv strategic OS 2.3. Susținerea domeniilor educație și tineret a

	<p>procesului educațional desfășurat la nivelul județului</p> <p>Obiectiv strategic OS 2.4.: Promovarea activităților culturale și a investițiilor în domeniul cultură</p> <p>Prioritatea 3: Asigurarea condițiilor adecvate pentru protecția mediului și pentru dezvoltarea durabilă a județului OS 3.3. Patrimoniul natural, biodiversitate și infrastructură verde</p> <p>Prioritatea 4: Promovarea specializării inteligente, dezvoltarea capacității administrative, sprijinirea inițiativelor comunităților locale și ale societății civile.</p> <p>O.S. 4. 3. Promovarea și sprijinirea parteneriatului cu societatea civilă și comunitățile</p>
Localizarea proiectului:	Comuna Tazlău, dealul Chetronia, partea vestică a localității
Potențialii beneficiari ai proiectului/grupul țintă	<p>Beneficiarii direcți:</p> <ul style="list-style-type: none"> - UAT Tazlău (infrastructura va rămâne în proprietatea comunei); - populația comunei Tazlău (2381 locuitori în 2021); - cel puțin 1000 turiști/an; - elevii Școlii Gimnaziale I.I. Mironescu Tazlău; - elevi ai școlilor gimnaziale din județul Neamț și din județele vecine; <p>Beneficiarii indirecți:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mediul local de afaceri local; - mediul înconjurător (implementarea prezentului proiect va aduce un plus dezvoltării durabile a mediului, prin folosirea unei infrastructuri modernizate, care cuprinde soluții constructive și tehnologii moderne, inclusiv prin utilizarea de materiale reciclabile).
<p>Activități propuse:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Delimitarea ariei supuse protecției; ✓ Execuție efectivă; ✓ Construirea infrastructurii conexe; ✓ Promovarea obiectivului și îmbinarea activităților cultural-educative cu cele recreative; ✓ Desfășurarea evenimentului de finalizare a proiectului. 	
<p>Măsurile asociate:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Lansarea Proiectului în media; 	

- Elaborarea cererii de finanțare;
- Analiza opțiunilor și studii de teren;
- Datele tehnice ale investiției;
- Analiza financiară, costurile estimative ale investiției, raportul cost-beneficiu;
- Analiza de risc;
- Analiza sustenabilității financiare a investiției;
- Estimări privind forța de muncă ocupată prin realizarea investiției;
- Avize și acorduri de principiu.
- Execuție efectivă;
- Realizarea Planului de management:
 - Fundamentarea științifică (inventarierea florei și faunei, includerea conceptelor legate de conservarea biodiversității și a nealterării peisajului în planul de urbanism, stabilirea cu exactitate a vecinătății rezervației unde activitățile omenești pot influența rezervația);
- Implementarea Planului de management:
 - conștientizarea publicului cu privire la importanța ariei;
 - îmbunătățirea atitudinii comunității locale și a factorilor de decizie față de valorile ariei naturale protejate prin informare, conștientizare și consultare;
 - amplasarea de panouri educative și informative în teren și întreținerea lor;
 - elaborarea unei strategii de educație, conștientizare;
 - editarea de materiale educaționale și informative;
 - marcarea în teren a limitelor ariei protejate;
 - comunicarea limitelor și a zonării interne către Direcțiile de Urbanism și Amenajarea Teritoriului ale Consiliului Județean Neamț;
 - colectare și furnizare de date pentru pagina web
- Atribuirea în administrare și custodie a ariei naturale protejate;

Rezultate așteptate:

Pe termen scurt:

- ✓ Crearea unui produs turistic de calitate;
- ✓ Creșterea volumului de turiști;
- ✓ Stimularea economiei locale prin generarea de venituri directe și indirecte pentru actorii locali;
- ✓ Promovarea utilizării durabile a resurselor locale;
- ✓ Crearea de noi locuri de muncă (ghid turistic, administrator/custode al ariei vizate);
- ✓ Atragerea tinerei generații în activități care îmbină latura recreativă cu cea cultural-educativă;

Pe termen mediu și lung:

- ✓ Atestarea localității Tazlău ca stațiune turistică de interes local;
- ✓ Primirea statutului de destinație ecoturistică recunoscută oficial de către Ministerul Antreprenoriatului și Turismului;
- ✓ Creșterea atractivității turistice a localității Tazlău
- ✓ Refacerea ecosistemelor degradate;

Produsele proiectului/Indicatori de realizare:

- ✓ Aria protejată de interes național;

<ul style="list-style-type: none"> ✓ Inventarul patrimoniului natural al ariei protejate; ✓ Plăcuțe informative care vor indica rezervația forestieră, personalizate cu poveștile care vor sta la baza textelor de pe plăcuțe; ✓ Două observatoare/foișoare; ✓ Mobilier urban pentru parcuri și grădini (bănci, coșuri de gunoi etc); ✓ Realizarea de materiale de promovare turistică: broșuri, pliante, clipuri; ✓ Lansarea pe Internet a unui tur virtual; ✓ Semnalizarea atracției turistice; ✓ Reglementarea activităților de turism și reguli de vizitare 	
<p>Sustenabilitate: sustenabilitatea rezultatelor investiției va putea fi asigurată prin contribuțiile financiare ale vizitatorilor și prin susținerea financiară de către administrația publică locală/ județeană.</p>	
<p>Buget total estimat:</p>	<p>Va fi stabilit în urma elaborării documentelor-suport (SF)</p>
<p>Perioada de implementare:</p>	<p>18 luni</p>
<p>Surse potențiale de finanțare:</p>	<p>Programul Operațional Regional (Nord-Est), 2021-2027, Prioritatea 7 - „Nord-Est o regiune mai atractivă”/Planul Național de Redresare și Reziliență, Pilonul I. Tranziția verde, Componenta C2 - Păduri și protecția biodiversității I1. Campania Națională de împădurire și reîmpădurire/ Programul Național de Dezvoltare Locală/Bugetul Ministerului Antreprenoriatului și Turismului/Buget local/Buget privat/Alte surse de finanțare naționale sau europene care pot fi identificate pe parcursul implementării strategiei</p>
<p>Instituții/ actori Implicați/ potențiali parteneri</p>	<p>UAT Tazlău/ANANP Neamț, în calitate de lider de parteneriat/Consiliul Județean Neamț/Direcția Silvică Neamț</p>
<p>Documente necesare: studii de fezabilitate, documentația necesară eliberării avizelor și acordurilor de mediu, proiectele tehnice, a detaliilor de execuție, planuri de gestiune, amenajamente în vederea construirii și întreținerii ulterioare a lucrării, studiu de evaluare a impactului (EIA), studiu de evaluare adecvata (EA), studiu de împădurire, studii suport pentru planuri urbanistice (topografie, cadastru, etc), studiu dendrologic, studiu peisagistic</p>	
<p>Stadiul proiectului (menționarea unor activități deja întreprinse, spre exemplu existența unor măsuri pregătitoare proiectului ,analiza de oportunitate și fezabilitate etc.):</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Proiect propus, în curs de pregătire 	

FIȘA 3. AMENAJAREA TRASEULUI ECOTURISTIC „PĂDUREA DE SMARALD”

Denumirea obiectivului de investiții: Amenajarea traseului ecoturistic „Pădurea de smarald”
Obiectiv general: Dezvoltarea activităților turistice, culturale și de agrement, care să contribuie la creșterea numărului de locuri de muncă, a veniturilor alternative, precum și la diversificarea activității turistice în spațiul rural tazlăuan.
Scopul: Amenajarea potecii tematice/traseului ecoturistic într-o manieră care să permită turistului o experiență completă a destinației - experiență axată pe explorarea cadrului natural, pe descoperirea interactivă a patrimoniului cultural și pe respectarea mediului și a moștenirii istorice a Văii Tazlăului
Obiective specifice: <ul style="list-style-type: none">▪ Valorificarea superioară a potențialului turistic prin exploatare durabilă și conștientizarea și responsabilizarea populației locale și a vizitatorilor din punct de vedere ecologic:<ul style="list-style-type: none">✚ realizarea unor amenajări pe traseu menite să reducă impactul negativ al turiștilor asupra mediului înconjurător (coșuri de gunoi, îngrădiri etc.).✚ facilitarea învățării despre natură în natură, fiind oferite informații și noi cunoștințe legate de specificul zonei explorate.✚ includerea componentelor interactive, inclusiv instrumente digitale, în procesul de a-i aduce pe turiști mai aproape de natură.✚ posibilitatea îmbunătățirii cunoștințelor despre biodiversitate, despre istoria și legendele zonei;✚ prin tipologia intervențiilor se creează premisele creșterii durabilității ambientale și combinării turismului cultural-istoric cu ecoturismul, măbind astfel varietatea de atracții pentru turiști și, totodată, completează în mod benefic acest necesar, adăugând în inventarul public al comunei și patrimoniului vizitabil al regiunii: foisor de lemn, punct panoramic, traseu tematic, panouri informative etc.✚ aria protejată în care va fi amenajată poteca tematică, datorită biodiversității sale va oferi un suport educativ și va putea fi folosit ca locație de desfășurare a activităților școlare cu profil ecologic.✚ activități de educație și creșterea gradului de conștientizare cu privire la conservarea și îmbunătățirea stării de conservare prin amenajarea unui traseu tematic, în cadrul unui produs turistic integrat;▪ Utilizarea inovării digitale în revitalizarea serviciilor rurale;<ul style="list-style-type: none">✚ includerea componentelor interactive, inclusiv instrumente digitale, în procesul de a-i aduce pe turiști mai aproape de natură.✚ crearea unei platforme tehnice comune, esențială pentru continuarea funcționării după perioada finanțării.▪ Dezvoltare economică inteligentă:<ul style="list-style-type: none">✚ ridicarea social-economică a comunei Tazlău, asigurând eliminarea decalajelor intra-regionale, în acord cu principiul coeziunii economice și sociale (reducerea decalajului dintre Tazlău și alte localități rurale cu potențial turistic mai dezvoltat din regiune - Vânători Neamț, Agapia, Ceahlău, etc);

- ✚ prin crearea unei poteci tematice într-o arie naturală protejată, se valorifică acele elemente care n-ar fi putut fi puse în valoare în cadrul altei activități, ceea ce înseamnă generarea de venituri economice cu costuri reduse;
- ✚ proiectul contribuie la crearea de venit: direct pentru forța de muncă angajată, indirect pentru diverși agenți economici cu activități în domeniului turismului;
- ✚ dezvoltarea teritorială echilibrată a economiei și comunității locale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă;
- Valorizarea inteligentă a tradițiilor și valorilor:
 - ✚ crearea unui ansamblu de condiții de practicare a turismului, prin combinarea a 2 forme de turism - cel cultural (unul din obiectivele potecii tematice este un atelier tradițional, în care activitatea de bază este axată pe împletiturile de nuiele) cu ecoturismul, cu impact direct asupra creșterii cererii de turism pentru comună);
 - ✚ înființarea acestei poteci tematice va deveni, sub aspect didactic, științific, cultural și educativ, o emblemă a peisajului rural din zona Văii Tazlăului
 - ✚ Amenajarea acestui traseu eco-turistic va permite turiștilor o experiență completă, axată pe explorarea cadrului natural, pe descoperirea patrimoniului cultural și pe respectarea mediului și a moștenirii istorice a Tazlăului;
- Sănătatea populației:
 - ✚ Proiectul, contribuie la menținerea echilibrului biologic și fiziologic al turiștilor, dar și al locuitorilor localității;
- Obiective transversale (ale Reg. (UE) nr. 1305/2013):
 - ✚ **Inovare:** măsura își propune o abordare inovatoare a conceptului de traseu amenajat, care trece dincolo de simpla marcare și amplasare de panouri informative. Ceea ce se dorește e o experiență inedită a turistului, care se poate bucura pe traseu nu doar de facilități de orientare și observare, ci și de o serie de facilități pentru autoprestarea de servicii turistice (gen spații de popas sau refugii pentru situații de urgență).
 - ✚ **Mediu și climă:** măsura stimulează turiștii să renunțe la mașină, în favoarea unor mijloace de transport ecologic - în acest fel, se reduc emisiile de gaze cu efect de seră, responsabile pentru încălzirea globală. În același timp, măsura permite realizarea unor amenajări pe traseu menite să reducă impactul negativ al turiștilor asupra mediului înconjurător (de exemplu, coșuri de gunoi, îngrădiri etc

Aplicantul: UAT Tazlău

Justificare (prezentarea problemelor și a necesității intervenției):

În vederea dezvoltării locale, a promovării ecoturismului și a integrării localității Tazlău într-un circuit turistic județean și regional, cu reale beneficii pentru comunitate, precum și în contextul proiectului de anvergură județeană Ruta Patrimoniului medieval - Mărturii ștefaniene în județul Neamț, care pornește din localitatea Tazlău, este importantă crearea a cât mai multe puncte de interes turistic.

Motivația care ne-a călăuzit în alegerea acestui traseu eco-turistic a fost legată de prezența în acest areal a numeroase specii forestiere, printre care tisa - monument

al naturii, pinul silvestru, ienupărul, liane, părul sălbatic etc, elemente ce favorizează existența unei importante biodiversități de faună și floră.

În același timp, ne dorim ca această potecă tematică să devină un instrument valoros de educație pentru mediu, prin care o drumeție obișnuită să se transforme într-o experiență interactivă.

CONCRET: dorim să facem 1 traseu tematic (specii / habitate / recomandari) cu rol informativ și educativ (prioritar pentru elevi și familii cu copii)

Traseul poate deveni atractiv pentru turiști și mai ales pentru elevi, prezentând o profundă latură educativă. Principalele avantaje constau în:

- amplasarea traseului într-o zonă accesibilă, în imediata vecinătate a satului;
- posibilitatea îmbunătățirii cunoștințelor despre biodiversitate, despre istoria și legendele zonei;
- prezența a peste 100 de exemplare de tisă, monument al naturii;
- posibilitatea vizitării unui atelier de meșteșuguri tradiționale (împletituri din nuiele);
- prezența în apropiere a fostului amplasament al minei de sare potasică, unică în România;

Traseul educativ „Pădurea de smarald” va avea o lungime de cca 2 km și va putea fi vizitat în orice sezon. Gradul de dificultate este mediu, putând fi parcurs în 1:00-1:30 ore. Traseul va fi de tip circuit, având ca puncte de plecare/sosire Căminul Cultural „I.I.Mironescu” Tazlău.

Context (Coerența cu strategiile europene, naționale, regionale și județene):

Coerența cu strategiile europene/naționale/regionale:	<p>Context european: Politica de Coeziune a Uniunii Europene 2021-2027- „O Europă mai apropiată de cetățenii săi”</p> <p>Context național: Strategia Națională a României pentru dezvoltarea turismului 2019-2030</p> <p>Context regional: Planul de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2021-2027</p>
--	---

Coerența cu Strategia de Dezvoltare a Județului Neamț pentru perioada 2022- 2030:	<p>Direcție de dezvoltare strategică: (DDs) Dezvoltarea economică durabilă și echilibrată a județului Neamț</p> <p>Prioritatea 1: Dezvoltarea domeniilor ce determină creșterea competitivității economice a județului</p> <p>Obiectiv strategic OS.1.2.: Dezvoltarea infrastructurii turistice prin investiții care aduc plus valoare economică, revitalizarea patrimoniului natural și cultural și promovarea obiectivelor turistice</p> <p>Prioritatea 2: Dezvoltarea integrată a sectoarelor și serviciilor publice ce contribuie la îmbunătățirea calității vieții în zonele urbane și rurale ale județului</p>
--	--

	<p>Obiectiv strategic OS 2.3. Susținerea domeniilor educație și tineret a procesului educațional desfășurat la nivelul județului</p> <p>Obiectiv strategic OS 2.4.: Promovarea activităților culturale și a investițiilor în domeniul cultură/Măsura: Dezvoltarea infrastructurii culturale</p> <p>Prioritatea 3: Asigurarea condițiilor adecvate pentru protecția mediului și pentru dezvoltarea durabilă a județului</p> <p>Obiectiv strategic OS 3.3. Patrimoniul natural, biodiversitate și infrastructură verde</p>
<p>Localizarea proiectului:</p>	<p>Comuna Tazlău</p>
<p>Potențialii beneficiari ai proiectului/grupul țintă</p>	<p>Beneficiarii direcți:</p> <ul style="list-style-type: none"> - UAT Tazlău (infrastructura va rămâne în proprietatea comunei); - populația comunei Tazlău (2381 locuitori în 2021); - elevii Școlii Gimnaziale I.I. Mironescu Tazlău <p>Beneficiarii indirecti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mediul local de afaceri local; - mediul înconjurător (implementarea prezentului proiect va aduce un plus dezvoltării durabile a mediului, prin folosirea unei infrastructuri modernizate, care cuprinde soluții constructive și tehnologii moderne, inclusiv prin utilizarea de materiale reciclabile). - cel puțin 1000 vizitatori/an;
<p>Activități propuse:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ stabilirea cu exactitate a traseului potecii tematice; ✓ amenajarea căilor de acces către locație; ✓ lucrări de amenajare a terenului; ✓ amenajarea potecii tematice; ✓ construirea infrastructurii conexe; ✓ promovarea obiectivului și îmbinarea activităților cultural-educative cu cele recreative; ✓ desfășurarea evenimentului de finalizare a proiectului. 	
<p>Măsuri asociate:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Lansarea Proiectului în media; ➤ Elaborare cerere de finanțare; ➤ Achiziții și montaj de echipamente, dotări și mobilier; ➤ Achiziții de materiale necesare pentru amenajarea traseelor (ex. vopsea pentru marcaje) 	

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Amenajarea și marcarea traseului eco-turistic; ➤ Amenajarea unui popas ecoturistic pe traseu, dotat corespunzător pentru ca turiștii ➤ să poată lua masa (mese, bănci, coșuri de gunoi); ➤ Amenajarea unui punct de belvedere; ➤ Construcția a două observatoare pe traseu; ➤ 5 puncte informative despre specificul zonal, al faunei și al florei. Panourile informative, ce vor fi amplasate pe întreaga lungime a traseului, vor cuprinde poze și informații despre punctele de interes, precum și coduri QR, dat fiind apetitul copiilor și al tinerilor pentru utilizarea device-urilor mobile. 	
<p>Rezultate așteptate:</p> <p>Pe termen scurt:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Crearea, îmbunătățirea și diversificarea infrastructurii și serviciilor turistice în localitatea Tazlău; ✓ Creșterea volumului de turiști; ✓ Creșterea numărului de înnoptări în comuna Tazlău (cel puțin 200 înnoptări/an); ✓ Includerea acestui traseu în Platforma de resurse pentru programul național școlar Săptămâna verde. ✓ Crearea de noi locuri de muncă(ghid turistic, administrator/custode al ariei vizate); <p>Pe termen mediu și lung:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Creșterea atractivității turistice a localității Tazlău ✓ Producerea unei schimbări majore de cultură și atitudine în ceea ce privește utilizarea resurselor de către populație ✓ Regenerarea celor două zone afectate de activitățile miniere; 	
<p>Produsele proiectului/Indicatori de monitorizare:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Poteca tematică amenajată: 1; ✓ 2 observatoare/foișoare; ✓ 3 panouri de informare; ✓ Populație netă care beneficiază de infrastructura turistică: minim 500 de turiști/an 	
<p>Sustenabilitate: sustenabilitatea rezultatelor investiției va putea fi asigurată prin contribuțiile financiare ale vizitatorilor și prin susținerea financiară de către administrația publică locală.</p>	
Buget total estimat:	Va fi stabilit în urma elaborării documentelor-suport (SF)
Perioada de implementare:	6 luni
Surse potențiale de finanțare:	Programul Operațional Regional (Nord-Est), 2021-2027, Prioritatea 7 - „Nord-Est o regiune mai atractivă” Planul Național de Redresare și Reziliență, Pilonul I. Tranziția verde, Componenta C2 - Păduri și protecția biodiversității I1. Campania Națională de împădurire și reîmpădurire Buget local, Buget privat

	Alte surse de finanțare naționale sau europene care pot fi identificate pe parcursul implementării strategiei
Instituții/ actori Implicați/ potențiali parteneri	UAT Tazlău
Documente necesare: studiu de fezabilitate, proiectele tehnice, a detaliilor de execuție, planuri de gestiune, avizele Direcției Silvice Neamț și Salvamont Neamț, studiu dendrologic, studiu peisagistic	
Stadiul proiectului (menționarea unor activități deja întreprinse, spre exemplu existența unor măsuri pregătitoare proiectului ,analiza de oportunitate și fezabilitate etc.): ✓ Proiect propus, în curs de pregătire	

FIȘA 4. AMENAJAREA TRASEULUI ECOTURISTIC „CODRII DE ARGINT”

Denumirea obiectivului de investiții: Amenajarea traseului ecoturistic „Codrii de argint”
Obiectiv general: Dezvoltarea activităților turistice, culturale și de agrement, care să contribuie la creșterea numărului de locuri de muncă, a veniturilor alternative, precum și la diversificarea activității turistice în spațiul rural tazlăuan.
Scopul: Amenajarea potecii tematice/traseului ecoturistic într-o manieră care să permită turistului o experiență completă a destinației - experiență axată pe explorarea cadrului natural, pe descoperirea interactivă a patrimoniului cultural și pe respectarea mediului și a moștenirii istorice a Văii Tazlăului
Obiective specifice: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Valorificarea superioară a potențialului turistic prin exploatare durabilă și conștientizarea și responsabilizarea populației locale și a vizitatorilor din punct de vedere ecologic: <ul style="list-style-type: none"> ✚ realizarea unor amenajări pe traseu menite să reducă impactul negativ al turiștilor asupra mediului înconjurător (coșuri de gunoi, îngrădiri etc.). ✚ facilitarea învățării despre natură în natură, fiind oferite informații și noi cunoștințe legate de specificul zonei explorate. ✚ includerea componentelor interactive, inclusiv instrumente digitale, în procesul de a-i aduce pe turiști mai aproape de natură. ✚ posibilitatea îmbunătățirii cunoștințelor despre biodiversitate, despre istoria și legendele zonei; ✚ prin tipologia intervențiilor se creează premisele creșterii durabilității ambientale și combinării turismului cultural-istoric cu ecoturismul, măbind astfel varietatea de atracții pentru turiști și, totodată, completează în mod benefic acest necesar, adăugând în inventarul public al comunei și patrimoniului vizitabil al regiunii: foisor de lemn, punct panoramic, traseu tematic, panouri informative etc.

- ✚ aria protejată în care va fi amenajată poteca tematică, datorită biodiversității sale va oferi un suport educativ și va putea fi folosit ca locație de desfășurare a activităților școlare cu profil ecologic.
- ✚ activități de educație și creșterea gradului de conștientizare cu privire la conservarea și îmbunătățirea stării de conservare prin amenajarea unui traseu tematic, în cadrul unui produs turistic integrat;
- Utilizarea inovării digitale în revitalizarea serviciilor rurale;
 - ✚ includerea componentelor interactive, inclusiv instrumente digitale, în procesul de a-i aduce pe turiști mai aproape de natură.
 - ✚ crearea unei platforme tehnice comune, esențială pentru continuarea funcționării după perioada finanțării.
- Dezvoltare economică inteligentă:
 - ✚ ridicarea social-economică a comunei Tazlău, asigurând eliminarea decalajelor intra-regionale, în acord cu principiul coeziunii economice și sociale (reducerea decalajului dintre Tazlău și alte localități rurale cu potențial turistic mai dezvoltat din regiune - Vânători Neamț, Agapia, Dobreni, Gârcina etc);
 - ✚ prin crearea unei poteci tematice într-o arie naturală protejată, se valorifică acele elemente care n-ar fi putut fi puse în valoare în cadrul altei activități, ceea ce înseamnă generarea de venituri economice cu costuri reduse;
 - ✚ proiectul contribuie la crearea de venit: direct pentru forța de muncă angajată, indirect pentru diverși agenți economici cu activități în domeniului turismului;
 - ✚ dezvoltarea teritorială echilibrată a economiei și comunității locale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă;
- Valorizarea inteligentă a tradițiilor și valorilor:
 - ✚ crearea unui ansamblu de condiții de practicare a turismului, prin combinarea a 2 forme de turism: cel cultural-religios (poteca tematică are ca punct de plecare mănăstirea Tazlău) cu ecoturismul, cu impact direct asupra creșterii cererii de turism pentru comună);
 - ✚ înființarea acestei poteci tematice va deveni, sub aspect didactic, științific, cultural și educativ, o emblemă a peisajului rural din zona Văii Tazlăului
 - ✚ amenajarea acestui traseu eco-turistic va permite turiștilor o experiență completă, axată pe explorarea cadrului natural, pe descoperirea patrimoniului cultural și pe respectarea mediului și a moștenirii istorice a Tazlăului;
- Sănătatea populației:
 - ✚ Proiectul, contribuie la menținerea echilibrului biologic și fiziologic al turiștilor, dar și al locuitorilor localității;

Aplicantul: UAT Tazlău

Justificare (prezentarea problemelor și a necesității intervenției):

Măsura contribuie la soluționarea problemelor identificate în analiza-diagnostic turismului.

În vederea dezvoltării locale, a promovării ecoturismului și a integrării localității Tazlău într-un circuit turistic județean și regional, cu reale beneficii pentru comunitate, precum și în contextul proiectului de anvergură județeană Ruta Patrimoniului medieval - Mărturii ștefaniene în județul Neamț, care pornește din

localitatea Tazlău, este importantă crearea a cât mai multe puncte de interes turistic, conectate prin trasee turistice sau poteci tematice.

Motivația care ne-a călăuzit în alegerea acestui traseu eco-turistic a fost legată de prezența în acest areal a speciei forestiere de mesteacăn. În mijlocul acestei păduri se împletesc exemplare de fag, brad și molid, etc, elemente ce favorizează existența unei importante biodiversități de faună și floră.

În același timp, ne dorim ca această potecă tematică să devină un instrument valoros de educație pentru mediu, prin care o drumeție obișnuită să se transforme într-o experiență interactivă.

CONCRET: dorim să facem 1 traseu tematic (specii / habitate / recomandari) cu rol informativ și educativ (prioritar pentru elevi și familii cu copii)

Traseul poate deveni atractiv pentru turiști și mai ales pentru elevi, prezentând o profundă latură educativă. Principalele avantaje constau în:

- amplasarea traseului într-o zonă accesibilă, în imediata vecinătate a satului;
- posibilitatea îmbunătățirii cunoștințelor despre biodiversitate, despre istoria și legendele zonei;
- prezența în apropiere a mănăstirii Tazlău;

Traseul educativ „Codrii de argint” va avea o lungime de cca 4 km și va putea fi vizitat în orice sezon. Gradul de dificultate este mediu, putând fi parcurs în 2-3 ore. Traseul va fi de tip circuit, având ca puncte de plecare/sosire Mănăstirea Tazlău.

Context (Coerența cu strategiile europene, naționale, regionale și județene):

Coerența cu strategiile europene/naționale/regionale:	<p>Context european: Politica de Coeziune a Uniunii Europene 2021-2027- „O Europă mai apropiată de cetățenii săi”</p> <p>Context național: Strategia Națională a României pentru dezvoltarea turismului 2019-2030</p> <p>Context regional: Planul de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2021-2027</p>
--	---

Coerența cu Strategia de Dezvoltare a Județului Neamț pentru perioada 2022- 2030:	<p>Direcție de dezvoltare strategică: (DDs) Dezvoltarea economică durabilă și echilibrată a județului Neamț</p> <p>Prioritatea 1: Dezvoltarea domeniilor ce determină creșterea competitivității economice a județului</p> <p>Obiectiv strategic OS.1.2.: Dezvoltarea infrastructurii turistice prin investiții care aduc plus valoare economică, revitalizarea patrimoniului natural și cultural și promovarea obiectivelor turistice</p> <p>Prioritatea 2: Dezvoltarea integrată a sectoarelor și serviciilor publice ce contribuie la îmbunătățirea calității vieții în zonele urbane și rurale ale județului</p>
--	--

	<p>Obiectiv strategic OS 2.3. Susținerea domeniilor educație și tineret a procesului educațional desfășurat la nivelul județului</p> <p>Obiectiv strategic OS 2.4.: Promovarea activităților culturale și a investițiilor în domeniul cultură</p> <p>Prioritatea 3: Asigurarea condițiilor adecvate pentru protecția mediului și pentru dezvoltarea durabilă a județului</p> <p>Obiectiv strategic OS 3.3. Patrimoniul natural, biodiversitate și infrastructură verde</p> <p>Prioritatea 4: Promovarea specializării inteligente, dezvoltarea capacității administrative, sprijinirea inițiativelor comunităților locale și ale societății civile.</p> <p>Obiectiv strategic O.S. 4. 3. Promovarea și sprijinirea parteneriatului cu societatea civilă și comunitățile</p>
Localizarea proiectului:	Comuna Tazlău
Potențialii beneficiari ai proiectului/grupul țintă	<p>Beneficiarii direcți:</p> <ul style="list-style-type: none"> - UAT Tazlău (infrastructura va rămâne în proprietatea comunei); - populația comunei Tazlău (2381 locuitori în 2021); - elevii Școlii Gimnaziale I.I. Mironescu Tazlău; - elevi ai școlilor gimnaziale din județul Neamț și din județele vecine. <p>Beneficiari indirecti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mediul local de afaceri local; - mediul înconjurător (implementarea prezentului proiect va aduce un plus dezvoltării durabile a mediului, prin folosirea unei infrastructuri modernizate, care cuprinde soluții constructive și tehnologii moderne, inclusiv prin utilizarea de materiale reciclabile). - cel puțin 1000 vizitatori/an;
<p>Activități propuse:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ stabilirea cu exactitate a traseului potecii tematice; ✓ amenajarea căilor de acces către locație; ✓ lucrări de amenajare a terenului; ✓ amenajarea potecii tematice; ✓ construirea infrastructurii conexe; 	

<ul style="list-style-type: none"> ✓ promovarea obiectivului și îmbinarea activităților cultural-educative cu cele recreative; ✓ desfășurarea evenimentului de finalizare a proiectului.
<p>Activitățile proiectului/Măsurile asociate:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Lansarea Proiectului în media; ➤ Elaborare cerere de finanțare; ➤ Amenajarea căilor de acces către locație; ➤ Lucrări de amenajare a terenului; ➤ Achiziții și montaj de echipamente, dotări și mobilier; ➤ Achiziții de materiale necesare pentru amenajarea traseelor (ex. vopsea pentru marcaje) ➤ Amenajarea și marcarea traseului eco-turistic; ➤ Amenajarea unui popas ecoturistic pe traseu, dotat corespunzător pentru ca turiștii să poată lua masa (mese, bănci, coșuri de gunoi); ➤ Amenajarea unui punct de belvedere; ➤ Construcția a două observatoare pe traseu; ➤ 5 puncte informative despre specificul zonal, al faunei și al florei. Panourile informative, ce vor fi amplasate pe întreaga lungime a traseului, vor cuprinde poze și informații despre punctele de interes, precum și coduri QR, dat fiind apetitul copiilor și al tinerilor pentru utilizarea device-urilor mobile. ➤ Amenajare traseu pentru MB;
<p>Rezultate așteptate:</p> <p>Pe termen scurt:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Crearea, îmbunătățirea și diversificarea infrastructurii și serviciilor turistice în localitatea Tazlău; ✓ Creșterea volumului de turiști; ✓ Creșterea numărului de înnoptări în comuna Tazlău (cel puțin 200 înnoptări/an); ✓ Includerea acestui traseu în Platforma de resurse pentru programul național școlar Săptămâna verde. ✓ Crearea de noi locuri de muncă (ghid turistic, administrator/custode al ariei vizate); ✓ Atragerea tinerei generații în activități care îmbină latura creativă cu cea cultural-educativă; <p>Pe termen mediu și lung:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Creșterea atractivității turistice a localității Tazlău ✓ Producerea unei schimbări majore de cultură și atitudine în ceea ce privește utilizarea resurselor de către populație ✓ Regenerarea celor două zone afectate de activitățile miniere;
<p>Produsele proiectului/Indicatori de monitorizare:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Poteca tematică amenajată: 1; ✓ 2 observatoare/foișoare; ✓ 3 panouri de informare; ✓ Populație netă care beneficiază de infrastructura turistică: minim 1000 de turiști/an
<p>Sustenabilitate: sustenabilitatea rezultatelor investiției va putea fi asigurată prin contribuțiile financiare ale vizitatorilor și prin susținerea financiară de către administrația publică locală.</p>

Buget total estimat:	Va fi stabilit în urma elaborării documentelor-suport (SF)
Perioada de implementare:	6 luni
Surse potențiale de finanțare:	Programul Operațional Regional (Nord-Est), 2021-2027, Prioritatea 7 - „Nord-Est o regiune mai atractivă”/Planul Național de Redresare și Reziliență/ Programul Național de Dezvoltare Locală/Bugetul Ministerului Antreprenoriatului și Turismului/Buget local/Buget privat/Alte surse de finanțare naționale sau europene care pot fi identificate pe parcursul implementării strategiei
Instituții/ actori Implicați/ potențiali parteneri	UAT Tazlău Direcția Silvică Neamț/Asociația Sportivă Amprente Moldave/ANAP Neamț
Documente necesare: studiu de fezabilitate, proiectele tehnice, a detaliilor de execuție, planuri de gestiune, avizele Direcției Silvice Neamț și Salvamont Neamț, studiu dendrologic, studiu peisagistic	
Stadiul proiectului (menționarea unor activități deja întreprinse, spre exemplu existența unor măsuri pregătitoare proiectului ,analiza de oportunitate și fezabilitate etc.): ✓ Proiect propus, în curs de pregătire	

FIȘA 5. INTRODUCEREA OBIECTIVELOR NATURALE ȘI ANTROPICE LOCALE ÎN TRASEE/CIRCUITE TURISTICE, AMENAJAREA ACESTOR CIRCUITE

Denumirea obiectivului de investiții: Introducerea obiectivelor naturale și antropice locale în trasee/circuite turistice, amenajarea acestor circuite
Obiectiv general: Susținerea dezvoltării economiei locale îndeosebi a sectorului serviciilor prin valorificarea potențialului turistic local.
Obiective specifice: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Valorificarea superioară a potențialului turistic prin exploatare durabilă și conștientizarea și responsabilizarea populației locale și a vizitatorilor din punct de vedere ecologic: <ul style="list-style-type: none"> ✚ realizarea unor amenajări pe traseu menite să reducă impactul negativ al turiștilor asupra mediului înconjurător (coșuri de gunoi, îngrădiri etc.). ✚ facilitarea învățării despre natură în natură, fiind oferite informații și noi cunoștințe legate de specificul zonei explorate. ✚ includerea componentelor interactive, inclusiv instrumente digitale, în procesul de a-i aduce pe turiști mai aproape de natură.

- ✚ posibilitatea îmbunătățirii cunoștințelor despre biodiversitate, despre istoria și legendele zonei;
- ✚ prin tipologia intervențiilor se creează premisele creșterii durabilității ambientale și combinării turismului cultural-istoric cu ecoturismul, mărind astfel varietatea de atracții pentru turiști și, totodată, completează în mod benefic acest necesar, adăugând în inventarul public al comunei și patrimoniului vizitabil al regiunii: foisor de lemn, punct panoramic, traseu tematic, panouri informative etc.
- Utilizarea inovării digitale în revitalizarea serviciilor rurale;
 - ✚ includerea componentelor interactive, inclusiv instrumente digitale, în procesul de a-i aduce pe turiști mai aproape de natură.
 - ✚ crearea unei platforme tehnice comune, esențială pentru continuarea funcționării după perioada finanțării.
- Dezvoltare economică inteligentă:
 - ✚ susținerea dezvoltării economice locale prin valorificarea obiectivelor turistice;
 - ✚ diversificarea serviciilor turistice locale;
 - ✚ crearea structurilor de agrement în jurul obiectivelor turistice, în scopul creșterii numărului turiștilor și a duratei sejurului
 - ✚ proiectul contribuie la crearea de venit: direct pentru forța de muncă angajată, indirect pentru diverși agenți economici cu activități în domeniului turismului;
 - ✚ dezvoltarea teritorială echilibrată a economiei și comunității locale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă;
- Valorizarea inteligentă a tradițiilor și valorilor:
 - ✚ crearea unui ansamblu de condiții de practicare a turismului, prin combinarea a formelor de turism de turism - cultural, ecumenic, sportiv, cu ecoturismul, cu impact direct asupra creșterii cererii de turism pentru comună;
 - ✚ amenajarea acestor trasee turistice va permite turiștilor o experiență completă, axată pe explorarea cadrului natural, pe descoperirea patrimoniului cultural și pe respectarea mediului și a moștenirii istorice a Tazlăului;
- Sănătatea populației:
 - ✚ Proiectul, contribuie la menținerea echilibrului biologic și fiziologic al turiștilor, dar și al locuitorilor localității;

Aplicantul: UAT Tazlău

Justificare (prezentarea problemelor și a necesității intervenției):

În vederea dezvoltării locale, a promovării ecoturismului și a integrării localității Tazlău într-un circuit turistic județean și regional, cu reale beneficii pentru comunitate, precum și în contextul proiectului de anvergură județeană Ruta Patrimoniului medieval - Mărturii ștefaniene în județul Neamț, care pornește din localitatea Tazlău, este importantă crearea a cât mai multe puncte de interes turistic, conectate prin intermediul unor trasee turistice. La nivelul localității Tazlău au fost identificate, prin studiul „Ecoturism și dezvoltare locală în comuna Tazlău”, o serie de obiective cu potențial de valorificare turistică, care pot sta la baza dezvoltării turismului rural și ecoturismului. O bună valorificare a acestora sugerează dezvoltarea unor produse de tip circuit, care să permit vizitarea fie în regim de turism de drumeție, fie în regim de turism ecvestru sau cicloturism.

<p>CONCRET: dorim amenajarea și promovarea a:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ trasee de drumeție pedestră: 5 ✓ trasee culturale, istorice și religioase: 4 	
<p>Context (Coerența cu strategiile europene, naționale, regionale și județene):</p>	
<p>Coerența cu strategiile europene/naționale/regionale:</p>	<p>Context european: Politica de Coeziune a Uniunii Europene 2021-2027- „O Europă mai apropiată de cetățenii săi”</p> <p>Context național: Strategia Națională a României pentru dezvoltarea turismului 2019-2030</p> <p>Context regional: Planul de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2021-2027</p>
<p>Coerența cu Strategia de Dezvoltare a Județului Neamț pentru perioada 2022- 2030:</p>	<p>Direcție de dezvoltare strategică: (DDs) Dezvoltarea economică durabilă și echilibrată a județului Neamț</p> <p>Prioritatea 1: Dezvoltarea domeniilor ce determină creșterea competitivității economice a județului</p> <p>Obiectiv strategic OS.1.2.: Dezvoltarea infrastructurii turistice prin investiții care aduc plus valoare economică, revitalizarea patrimoniului natural și cultural și promovarea obiectivelor turistice</p> <p>Prioritatea 2: Dezvoltarea integrată a sectoarelor și serviciilor publice ce contribuie la îmbunătățirea calității vieții în zonele urbane și rurale ale județului</p> <p>Obiectiv strategic OS 2.4.: Promovarea activităților culturale și a investițiilor în domeniul cultură</p> <p>Măsura: Dezvoltarea infrastructurii culturale</p> <p>Prioritatea 3: Asigurarea condițiilor adecvate pentru protecția mediului și pentru dezvoltarea durabilă a județului</p> <p>Obiectiv strategic OS 3.3. Patrimoniul natural, biodiversitate și infrastructură verde</p>
<p>Localizarea proiectului:</p>	<p>Comuna Tazlău</p>
<p>Potențialii beneficiari ai proiectului/grupul țintă</p>	<p>Beneficiarii direcți:</p> <ul style="list-style-type: none"> - UAT Tazlău (infrastructura va rămâne în proprietatea comunei); - populația comunei Tazlău (2381 locuitori în 2021); <p>Beneficiarii indirecți:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mediul local de afaceri local;

	<p>- mediul înconjurător (implementarea prezentului proiect va aduce un plus dezvoltării durabile a mediului, prin folosirea unei infrastructuri modernizate, care cuprinde soluții constructive și tehnologii moderne, inclusiv prin utilizarea de materiale reciclabile).</p> <p>- cel puțin 1000 vizitatori/an;</p>
<p>Activitățile proiectului:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ stabilirea cu exactitate a traseelor turistice; ✓ amenajarea căilor de acces către locații; ✓ lucrări de amenajare a terenului; ✓ amenajarea și marcarea traseelor turistice; ✓ construirea infrastructurii conexe; ✓ promovarea obiectivelor și îmbinarea activităților cultural-educative cu cele recreative; ✓ desfășurarea evenimentului de finalizare a proiectului. 	
<p>Măsuri asociate:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Lansarea Proiectului în media; ➤ Elaborarea cererii de finanțare; ➤ Achiziții și montaj de echipamente, dotări și mobilier; ➤ Achiziții de materiale necesare pentru amenajarea traseelor (ex. vopsea pentru marcaje ➤ Amenajarea unor popasuri ecoturistice pe trasee, dotat corespunzător pentru ca turiștii să poată lua masa (mese, bănci, coșuri de gunoi); ➤ Amenajarea unor puncte de belvedere; ➤ Construcția de observatoare/foișoare de lemn pe trasee; ➤ Puncte informative despre specificul zonal, al faunei și al florei. Panourile informative, ce vor fi amplasate pe întreaga lungime a traseului, vor cuprinde poze și informații despre punctele de interes, precum și coduri QR. 	
<p>Descriere sumară a variantelor de traseu:</p> <p>A. Trasee de drumeție pedestră în Munții Goșmanului</p> <p>1. Tazlău - Poiana Cireșului cea Frumoasă - Măgura Mare - Piciorul Măgurii - Măgura Mică (Măguricea) - Cariera de piatră - Tazlău</p> <p>Tip traseu eco-turistic: în circuit;</p> <p>Grad de dificultate: mediu. Distanță: 11,42 km. Durată: 5:00 - 5,30 h. Diferență de nivel: 430 m; Vârf: 867 m.</p> <p>Obiective: Atelier tradițional (împletituri din nuietele), obiective de suprafață ale fostei mine de sare potasică, Poiana Cireșului cea Frumoasă, Stânca Sf. Chiriac de la Tazlău, vârful Măgura Mare (867 m), Stânca Bursucilor, vârful Măgura Mică (705 m), fosta carieră de piatră.</p> <p>Punct de plecare/sosire: Căminul Cultural I.I. Mironescu</p> <p>2. Tazlău (gura Limpedelui) - Arșița Limpedelui - Măgura Tazlăului - Dl. Clopoțelului - Dealul Vârtej - Durăiele Limpegiorului - gura Limpedelui - Tazlău.</p> <p>Tip traseu: circuit. Grad de dificultate: mediu. Distanță: 9 km. Durată: 6:00 - 6,30 h. Diferență de nivel: 500 m; Punct de plecare/sosire: pensiunea Casa bunicii</p>	

3. Tazlău - Dealu Mare - Sub Vf. Măguricea - Piciorul Măgurii - Vf. Măgura Mare - Dl. Clopoșelului - Valea Zlătioara - Poiana Cireșul de Sus - Gura Stejărișului

Tip traseu: circuit. Grad de dificultate: mediu. Distanță: 9 km. Durată: 6:00 - 6:30 h. Diferență de nivel: 600 m; Vârf: 867 m. Punct de plecare/sosire: Podul nou peste râul Tazlău

4. Tazlău - Obcina Sârghinei - Runcul Cerbilor - Bâțca Măței - Vf. Șandru - Vf. Babele - Vârful Ciuhei - Tazlău

Tip traseu: circuit. Grad de dificultate: mediu. Distanță: 17 km. Durată: 9:00 - 9:30 h. Diferență de nivel: 600 m; Vârf: 904 m. Punct de plecare/sosire: Pod Brusturatu

5. Tazlău (Mănăstirea Tazlău) - Valea Peștiosului - Culmea Racilei - Izvoarele Racilei - Obcina Sârghina - Bâțca Sârghinei - Obcina Bărnișu - Dealul Chetronia - Mănăstirea Tazlău

Tip traseu: circuit. Grad de dificultate: mediu. Distanță: 11 km. Durată: 6:00 - 6:30 h. Diferență de nivel: 500 m; Vârf: 884 m. Punct de plecare/sosire: Mănăstirea Tazlău

B. Trasee culturale, istorice și religioase;

1. Pe urmele sfinților din Măgura Tazlăului - traseu de tip pelerinaj religios

Tip traseu: dus-întors

Grad de dificultate: mediu. Distanță: 10 km. Durată: 5 ore dus-întors. Diferență de nivel: 400 m;

Obiective pe traseu: Stânca Sfântului Cuvios Chiriac de la Tazlău, vârful Măgura Mare, vârful Măgura Mică, Stânca lui Ștefan cel Mare

Punct de plecare: Mănăstirea Tazlău. Punct de sosire: mănăstirea Tazlău.

2. Rezonanțe stefaniene

Tip traseu: dus-întors

Grad de dificultate: ușor. Distanță: 2 km. Durată: 1:30 - 2:00 h dus-întors. Diferență de nivel: 50 m;

Obiective pe traseu: Stânca de pe care a tras cu arcul Ștefan cel Mare, masa lui Ștefan Vodă. Altele: praguri, repezișuri și vâltori pe valea râului Tazlău, insurgența pârâului Peștiosu

Punct de plecare: Mănăstirea Tazlău. Punct de sosire: mănăstirea Tazlău.

3. Traseul tematic Drumul sării - dorește să pună în evidență vechiul drum comercial de căruțe care lega Valea Tazlăului de Valea Bistriței, folosind infrastructura existentă de drumuri de interes local (drum comunal, drumuri vicinale), drumuri agricole, drumuri pietruite și drumuri forestiere.

Menționăm că:

- ✓ traseul poate fi destinat și activităților de plimbare pedestră, alergare, biciclete și echitație, fiind folosite doar drumurile și potecile existente;
- ✓ tipul traseului: dus-întors
- ✓ grad de dificultate: ușor;
- ✓ Durată: 3 h. Lungime: 5 km. Diferență de nivel: 200 m;
- ✓ Punct de plecare: Mănăstirea Tazlău. Punct de sosire: mănăstirea Tazlău.

4. Pe cărări de munte. La Tazlău (traseu care urmărește parțial urmele Pisicii lui Hogaș).

- ✓ Traseul va fi destinat activităților de plimbare pedestră și ecvestră.
- ✓ Tip traseu: în circuit

<ul style="list-style-type: none"> ✓ Grad de dificultate: mediu (varianta de drumeție ecvestră), dificil (varianta de drumeție pedestră) ✓ Durata: 1 zi (varianta de drumeție ecvestră), 2 zile (varianta de drumeție pedestră) ✓ Punct de plecare: Casele Mironștilor ✓ Obiective pe traseu: Poiana Preluci, cabana și iazul de la Preluci, cascada Durăul Tazlăului, Poienile Goșmanului, Poiana Gitioana, Schitul Sf. Ilie, mănăstirea Nechit, izvoarele Racilei-mănăstirea Tazlău. 	
<p>Rezultate așteptate:</p> <p>Pe termen scurt:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Crearea, îmbunătățirea și diversificarea infrastructurii și serviciilor turistice în localitatea Tazlău; ✓ Creșterea volumului de turiști; ✓ Creșterea numărului de înnoptări în comuna Tazlău (cel puțin 500 înnoptări/an); ✓ Includerea a cel puțin două trasee în Platforma de resurse pentru programul național școlar Săptămâna verde. ✓ Crearea de noi locuri de muncă(ghid turistic, salvamontist); ✓ Atragerea tinerei generații în activități care îmbină latura recreativă cu cea cultural-educativă; <p>Pe termen mediu și lung:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Creșterea atractivității turistice a localității Tazlău ✓ Producerea unei schimbări majore de cultură și atitudine în ceea ce privește utilizarea resurselor de către populație 	
<p>Produsele proiectului/Indicatori de monitorizare:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ trasee turistice amenajate: 8; ✓ observatoare/foișoare: 16; ✓ panouri de informare: 24; ✓ populație netă care beneficiază de infrastructura turistică: minim 1000 de turiști/an 	
<p>Sustenabilitate: sustenabilitatea rezultatelor investiției va putea fi asigurată prin contribuțiile financiare ale vizitatorilor și prin susținerea financiară de către administrația publică locală.</p>	
Buget total estimat:	Va fi stabilit în urma elaborării documentelor-suport (SF)
Perioada de implementare:	24 luni
Surse potențiale de finanțare:	Programul Operațional Regional (Nord-Est), 2021-2027, Prioritatea 7 - „Nord-Est o regiune mai atractivă”/Planul Național de Redresare și Reziliență/Programul Național de Dezvoltare Locală/Bugetul Ministerului Antreprenoriatului și Turismului/Buget local/Buget privat/Alte surse de finanțare naționale sau europene care pot fi identificate pe parcursul implementării strategiei
Instituții/ actori	UAT Tazlău

Implicați/ potențiali parteneri	
Documente necesare: studiu de fezabilitate, proiectele tehnice, a detaliilor de execuție, planuri de gestiune, avizele Direcției Silvice Neamț și Salvamont Neamț, studiu dendrologic, studiu peisagistic	
Stadiul proiectului (menționarea unor activități deja întreprinse, spre exemplu existența unor măsuri pregătitoare proiectului ,analiza de oportunitate și fezabilitate etc.):	
✓ Proiect propus, în curs de pregătire	

FIȘA 6. „UN MEDIU CURAT PENTRU O SOCIETATE DURABILĂ ÎN COMUNA TAZLĂU”

Denumirea obiectivului de investiții: „Un mediu curat pentru o societate durabilă în comuna Tazlău”
Scopul proiectului: Minimalizarea impactului negativ al deșeurilor asupra mediului ambiant pe teritoriul comunei Tazlău.
Obiectiv general: Consolidarea capacității de gestionare a problemelor legate de reabilitarea mediului, în vederea dezvoltării durabile a zonei, creșterii calității vieții, îmbunătățirea sănătății populației și a mediului de afaceri.
Obiective specifice: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Dezvoltare economică inteligentă: <ul style="list-style-type: none"> ✚ îmbunătățirea substanțială a condițiilor desfășurării activităților economice și turistice din cadrul zonei țintă; ✚ proiectul contribuie la crearea de venit: direct pentru forța de muncă angajată, indirect pentru diverși agenți economici; ✚ viziunea de dezvoltare a comunei a fost conturată pornind de la următoarele elemente: importanța regională a comunei, afirmarea comunei ca centru de inovație și oportunități, importanța construcției unei comunități primitive, a unui mediu plăcut pentru locuitori și pentru vizitatori, creșterea calității vieții; ✚ revitalizarea spațiului rural al comunei Tazlău prin implicarea cetățenilor în procesele de luare a deciziilor; ▪ Valorizarea inteligentă a tradițiilor și valorilor: <ul style="list-style-type: none"> ✚ Valorificarea superioară a potențialului turistic prin exploatare durabilă și conștientizarea și responsabilizarea populației locale și a vizitatorilor din punct de vedere ecologic: ✚ prin tipologia intervențiilor și impactului de utilizare și funcționalitate prezumat, se creează premisele creșterii durabilității ambientale; ▪ Sănătatea populației: ▪ Dezvoltare durabilă: <ul style="list-style-type: none"> ✚ crearea condițiilor de realizare a investițiilor în sectorul agro-turistic în condițiile prevederilor legale actuale; ✚ informarea și educarea ecologică a populației privind impactul deșeurilor asupra mediului; ✚ utilizarea tehnologiilor moderne în gestionarea deșeurilor;

<ul style="list-style-type: none"> ✚ îmbunătățirea managementului serviciului de colectare a deșeurilor, extinderea serviciilor de colectare, predepozitare, sortare a deșeurilor menajere în comuna Tazlău; ✚ crearea condițiilor optime pentru colectarea și depozitarea deșeurilor solide. 	
Aplicantul: UAT Tazlău	
Justificare (prezentarea problemelor și a necesității intervenției):	
Context (Coerența cu strategiile europene, naționale, regionale și județene):	
Coerența cu strategiile europene/naționale/regionale:	<p>Context european: Politica de Coeziune a Uniunii Europene 2021-2027- „O Europă mai apropiată de cetățenii săi”</p> <p>Context național: Strategia Națională a României pentru dezvoltarea turismului 2019-2030</p> <p>Context regional: Planul de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2021-2027</p>
Coerența cu Strategia de Dezvoltare a Județului Neamț pentru perioada 2022- 2030:	<p>Direcție de dezvoltare strategică: (DDs) Dezvoltarea economică durabilă și echilibrată a județului Neamț</p> <p>Prioritatea 3: Asigurarea condițiilor adecvate pentru protecția mediului și pentru dezvoltarea durabilă a județului</p> <p>Obiectiv strategic OS 3.2. Managementul deșeurilor și economie circulară</p> <p>Obiectiv strategic OS 3.3. Patrimoniul natural, biodiversitate și infrastructură verde</p>
Localizarea proiectului:	Comuna Tazlău
Potențialii beneficiari ai proiectului/grupul țintă	<p>Grupul țintă:</p> <ul style="list-style-type: none"> - populația localității Tazlău, cu un număr de 2300 persoane, 20 agenți economici, 5 instituții publice; <p>Beneficiari finali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2000 persoane, 20 agenți economici, 5 instituții publice, 2 persoane nou angajate; <p>Beneficiari indirecti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Consiliul Local Tazlău; - Dispensarul comunal; - Potențiali antreprenori în turism; - Potențiali antreprenori în dezvoltarea economică locală;
Activități propuse:	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ lucrări de construcție a stației de transfer și implementarea acesteia; ✓ construirea și amenajarea centrului de reciclare; ✓ construcția a 20 de platforme de colectare a deșeurilor solide; 	

<ul style="list-style-type: none"> ✓ procurarea și instalarea pe platformele construite a 60 de containere pentru colectarea separată a deșeurilor de diferite tipuri (hârtie, sticlă, etc.) ✓ procurarea și instalarea pe platformele construite a 20 de containere pentru plastic; 	
<p>Măsuri asociate:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Lansarea Proiectului în media; ➤ Studiu SF; ➤ Elaborarea cererii de finanțare; ➤ Informarea populației despre serviciul inovator de colectare a deșeurilor; ➤ Design-ul proiectului stației de transfer (faza inițială) și al centrului de reciclare (faza de extindere); ➤ Extinderea serviciilor de colectare a deșeurilor. ➤ Campanie de sensibilizare și informare a cetățenilor din comună privind impactul negativ al mediului poluat asupra sănătății lor. 	
<p>Rezultate așteptate:</p> <p>Pe termen scurt:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Depozitarea deșeurilor într-un mod controlat și tehnologizat, ✓ Evitarea utilizării depozitelor provizorii ilegale și a locurilor neautorizate (din punct de vedere ecologic și economic) și minimalizarea impactului depozitelor provizorii ilegale și a locurilor neautorizate (poligoanelor) asupra mediului și a sănătății publice; ✓ Îmbunătățirea sistemului de colectare și tratare în rezultatul modificării sistemului de logistică, și obținerea beneficiilor financiare și economice. Serviciile prestate vor deveni “mai accesibile pentru clienți” datorită creșterii numărului punctelor de colectare a deșeurilor (80) și a mecanismelor de separare a deșeurilor. ✓ Creșterea conștiinței publice cu privire la reducerea, separarea deșeurilor și beneficiile ecologice și economice pe care le pot crea aceste măsuri. ✓ Promovarea utilizării durabile a resurselor locale; <p>Pe termen mediu și lung:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Creșterea conștiinței publice cu privire la reducerea, separarea deșeurilor și beneficiile ecologice și economice pe care le pot crea aceste măsuri. ✓ Creșterea atractivității turistice a localității Tazlău 	
<p>Produsele proiectului/Indicatori de realizare:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Colectarea adecvată, tratarea și depozitarea deșeurilor; ✓ Obținerea unor beneficii social-economice, datorită apariției locurilor de muncă; ✓ 90 % din potențialii consumatori contractați. ✓ Planul de durabilitate elaborat. ✓ Licitație organizată; concursul organizat. ✓ Unități de transport specializate procurate: 1 Încărcător, 1 Camion (pornirea rotirii/stoparea rotirii), 1 Camion de compactare cu volum de 19m³ ✓ O platformă de colectare a deșeurilor solide; ✓ Deșeuri solide colectate selectiv în proporție de peste 90%; 	
<p>Sustenabilitate: sustenabilitatea rezultatelor investiției va putea fi asigurată prin contribuțiile financiare ale clienților și prin susținerea financiară de către administrația publică locală.</p>	
<p>Buget total estimat:</p>	<p>Va fi stabilit în urma elaborării documentelor-suport (SF)</p>

Perioada de implementare:	12 luni
Surse potențiale de finanțare:	Programul Operațional Regional (Nord-Est), 2021-2027, Prioritatea 7 - „Nord-Est o regiune mai atractivă” Planul Național de Redresare și Reziliență, Pilonul I. Tranziția verde, Componenta C2 - Păduri și protecția biodiversității I1. Campania Națională de împădurire și reîmpădurire Buget local, Buget privat Alte surse de finanțare naționale sau europene care pot fi identificate pe parcursul implementării strategiei
Instituții/ actori Implicați/ potențiali parteneri	UAT Tazlău
Documente necesare: studiu de fezabilitate, documentația necesară eliberării avizelor și acordurilor de mediu, proiectele tehnice, a detaliilor de execuție, planuri de gestiune, amenajamente în vederea construirii și întreținerii ulterioare a lucrării, studiu de evaluare a impactului (EIA), studiu de evaluare adecvata (EA).	
Stadiul proiectului (menționarea unor activități deja întreprinse, spre exemplu existența unor măsuri pregătitoare proiectului ,analiza de oportunitate și fezabilitate etc.): ✓ Proiect propus, în curs de pregătire	

FIȘA 7. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII DE INFORMARE ȘI PROMOVARE TURISTICĂ

Denumirea obiectivului de investiții: Dezvoltarea infrastructurii de informare și promovare turistică a zonei Tazlău prin construirea și amenajarea unui punct de informare turistică
Obiectiv general: Promovarea potențialului turistic și crearea infrastructurii necesare, în scopul creșterii atractivității localității Tazlău ca destinație turistică
Obiective specifice: <ul style="list-style-type: none"> ▪ promovarea potențialului turistic local, pentru a crește atractivitatea localității Tazlău pentru turism; ▪ includerea localității în circuite turistice culturale, de afaceri și de agrement; ▪ crearea unor baze de date cu produse, servicii, spații de cazare, evenimente cultural-artistice, care vor fi incluse în sistemul integrat și informatizat al ofertei turistice românești, constituit la nivel național. ▪ creșterea calitativă și cantitativă a serviciilor de informare și promovare turistică oferite turiștilor și vizitatorilor web site-ului patrimonio.ro; ▪ creșterea utilizării mijloacelor informatice și a internetului pentru informare, marketing și rezervare; ▪ creșterea numărului de turiști și tour operatori care apelează la serviciile Centrului;

<ul style="list-style-type: none"> ▪ valorificarea superioară a potențialului turistic prin exploatare durabilă și conștientizarea și responsabilizarea populației locale și a vizitatorilor de importanța patrimoniului natural și antropic ▪ integrarea principiilor dezvoltării durabile în dezvoltarea turismului la nivel de județ. 	
Aplicantul: UAT Tazlău	
Justificare (prezentarea problemelor și a necesității intervenției): Punctul de informare turistică va asigura un grad cât mai mare de acoperire a cererii de informații turistice și va îmbunătăți capacitatea de informare turistică locală, în condițiile inexistenței unui centru de informare turistică în zonă. Amenajarea acestui punct de informare a turiștilor poate aduce cu sine creșterea numărului de vizitatori, creșterea comerțului local, inclusiv cu produse locale, magneti, poze panoramice, vederi etc	
Context (Coerența cu strategiile europene, naționale, regionale și județene):	
Coerența cu strategiile europene/naționale/regionale:	<p>Context european: Politica de Coeziune a Uniunii Europene 2021-2027- „O Europă mai apropiată de cetățenii săi”</p> <p>Context național: Strategia Națională a României pentru dezvoltarea turismului 2019-2030</p> <p>Context regional: Planul de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2021-2027</p>
Coerența cu Strategia de Dezvoltare a Județului Neamț pentru perioada 2022- 2030:	<p>Direcție de dezvoltare strategică: (DDs) Dezvoltarea economică durabilă și echilibrată a județului Neamț</p> <p>Prioritatea 1: Dezvoltarea domeniilor ce determină creșterea competitivității economice a județului</p> <p>Obiectiv strategic OS.1.2.: Dezvoltarea infrastructurii turistice prin investiții care aduc plus valoare economică, revitalizarea patrimoniului natural și cultural și promovarea obiectivelor turistice</p> <p>Prioritatea 4: Promovarea specializării inteligente, dezvoltarea capacității administrative, sprijinirea inițiativelor comunităților locale și ale societății civile.</p> <p>O.S. 4.1. Promovarea specializării inteligente și a inovării în derularea proceselor administrative</p> <p>O.S. 4. 3. Promovarea și sprijinirea parteneriatului cu societatea civilă și comunitățile</p>
Localizarea proiectului:	Comuna Tazlău, Căminul Cultural I.I. Mironescu

Potențialii beneficiari ai proiectului/grupul țintă	Beneficiarii direcți: - UAT Tazlău; - populația comunei Tazlău (2381 locuitori în 2021); - cel puțin 1000 vizitatori/an; Beneficiarii indirecti: - mediul de afaceri local; - producători locali;
Activitățile proiectului: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Identificarea amplasamentului pretabil pentru amenajare punct de informare turistică; ➤ Elaborarea studiului de fezabilitate/documentația de avizarea lucrărilor de intervenții; ➤ Realizare punct de informare turistică; ➤ Construirea infrastructurii conexe; ➤ Conceperea și realizarea materialelor de promovare. 	
Măsuri asociate: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Lansarea Proiectului în media; ✓ Elaborarea cererii de finanțare; ✓ Implementarea proiectului 	
Rezultate așteptate: Pe termen scurt: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Creșterea vizibilității și accesibilității destinației turistice și ale obiectivelor de interes ✓ Creșterea nivelului de informare a turiștilor vizitatori ✓ Creșterea numărului de angajați din comunitatea locală; ✓ Informatizarea zonei și introducerea în rețelele profesionale informaționale turistice Pe termen mediu și lung: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Creșterea volumului de turiști; ✓ Crearea premisei pentru creșterea cererii turistice pentru produse specifice zonei 	
Produsele proiectului/Indicatori de realizare: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Punct de informare turistică de sine stătător (Centru de informare turistică Tazlău); ✓ Număr de panouri informative bilingve amplasate la punctele de atracție turistică; ✓ Număr de semnalizări amplasate în scopul creșterii vizibilității obiectivelor turistice și a infrastructurii de cazare și agrement; ✓ Număr de materiale de promovare a proiectului și a specificului turismului local, rural, cultural: pliante pentru produsele turistice identificate, mape, prezentări multimedia, DVD-uri inscripționate, albume foto, colaje; ✓ Hărți ale itinerariilor turistice identificate. Broșură de promovare a ofertelor turistice. ✓ Realizarea unei hărți în format digital și tipărit care să cuprindă toate obiectivele turistice din localitatea Tazlău. ✓ Catalog al obiectivelor turistice din localitatea Tazlău, care să cuprindă fotografiile digitale de ansamblu, prim plan, detaliu, texte de prezentare 	

<p>pentru fiecare obiectiv/monument în parte, a hărților de identificare a acestora în care să fie indicate principalele căi de acces.</p> <p>✓ Număr de chioșcuri (construcții mobile) de comercializare a produselor locale meșteșugărești și produse alimentare tradiționale în zone strategice - beneficiari ai turismului de tranzit</p>	
<p>Sustenabilitate: sustenabilitatea rezultatelor investiției va putea fi asigurată prin contribuțiile financiare ale vizitatorilor, închirierea chioșcurilor comerciale și prin susținerea financiară de către administrația publică locală.</p>	
<p>Buget total estimat:</p>	<p>Va fi stabilit în urma elaborării documentelor-suport (SF)</p>
<p>Perioada de implementare:</p>	<p>24 luni</p>
<p>Surse potențiale de finanțare:</p>	<p>Programul Operațional Regional (Nord-Est), 2021-2027, Prioritatea 7 - „Nord-Est o regiune mai atractivă”</p> <p>Planul Național de Redresare și Reziliență, Pilonul I. Tranziția verde, Componenta C2 - Păduri și protecția biodiversității I1. Campania Națională de împădurire și reîmpădurire</p> <p>Buget local, Buget privat</p> <p>POP (Programul Operațional pentru Pescuit)</p> <p>Alte surse de finanțare naționale sau europene care pot fi identificate pe parcursul implementării strategiei</p>
<p>Instituții/ actori Implicați/ potențiali parteneri</p>	<p>UAT Tazlău Autoritatea Națională pentru Turism</p>
<p>Documente necesare: studiu de fezabilitate, proiectele tehnice, a detaliilor de execuție, planuri de gestiune, PUG actualizat</p>	
<p>Stadiul proiectului (menționarea unor activități deja întreprinse, spre exemplu existența unor măsuri pregătitoare proiectului ,analiza de oportunitate și fezabilitate etc.):</p> <p>✓ Proiect propus, în curs de pregătire</p>	

FIȘA 8. REALIZARE SPAȚII DE RELAXARE ȘI PRACTICARE ACTIVITĂȚI SPORTIVE ÎN ZONA DEALUL MINEI

<p>Denumirea obiectivului de investiții: Realizare spații de relaxare și practicare activități sportive în zona Dealul Minei. Complex de agrement „Flori de mină”</p>
<p>Scopul proiectului vizează reconversia funcțională a terenurilor și suprafețelor degradate din arealul fostei mine de exploatarea a sării potasice, având ca finalitate revitalizarea mediului rural al localității Tazlău, reducerii poluării componentelor de mediu și creșterea oportunităților de agrement și petrecere a timpului liber pentru locuitori și vizitatori.</p>
<p>Obiectiv general: Realizarea Complexului de agrement „Flori de mină” și promovarea activităților recreative, turistice și cultural-educative prin investiții</p>

care aduc plus valoare economică și contribuie la revitalizarea patrimoniului natural și cultural și la promovarea obiectivelor turistice

Obiective specifice:

- Dezvoltare economică inteligentă:
 - ✚ ridicarea social-economică a comunei Tazlău, asigurând eliminarea decalajelor intra-regionale, în acord cu principiul coeziunii economice și sociale (reducerea decalajului dintre Tazlău și alte localități rurale cu potențial turistic mai dezvoltat din regiune - Vânători Neamț, Gârcina, Dobreni, Agapia etc);
 - ✚ prin crearea unei zone de agrement într-un cadru natural, se valorifică acele elemente care n-ar fi putut fi puse în valoare în cadrul altei activități, ceea ce înseamnă generarea de venituri economice cu costuri reduse;
 - ✚ proiectul contribuie la crearea de venit: direct pentru forța de muncă angajată, indirect pentru diverși agenți economici cu activități în domeniului turismului;
- Valorizarea inteligentă a tradițiilor și valorilor:
 - ✚ crearea unui ansamblu de condiții de practicare a turismului, prin combinarea a 3 forme de turism: cicloturism (traseu MB), turism cultural (în apropiere se află un atelier tradițional în care activitatea de bază este axată pe împletiturile de nuiete) și ecoturism (crearea structurilor de agrement, într-o zonă ambientală naturală, cu impact direct asupra creșterii cererii de turism pentru comună);
 - ✚ creșterea atractivității zonei pentru promotorii de evenimente cultural-sportive.
 - ✚ creșterea implicării populației în activități cultural-sportive pe timpul petrecerii timpului liber.
- Utilizarea inovării digitale în revitalizarea serviciilor rurale;
 - ✚ Crearea unei platforme tehnice comune, esențială pentru continuarea funcționării după perioada finanțării.
- Valorificarea superioară a potențialului turistic prin exploatare durabilă și conștientizarea și responsabilizarea populației locale și a vizitatorilor din punct de vedere ecologic:
 - ✚ proiectul are și o profundă vocație ecologică întrucât în strategia dezvoltării turistice a comunei Tazlău, se impun măsuri de protejare a mediului și a valorilor fundamentale a existenței umane: reconstrucția ecologică a ecosistemului de suprafață din zona fostei mine de sare potasică, protecția izvoarelor și surselor de apă potabilă, conservarea florei și faunei specifice, protecția solului pe terenuri cu pantă accentuată sau cu fenomene de eroziune, protecția zonelor din preajma haldelor de steril.
 - ✚ prin tipologia intervențiilor și impactului de utilizare și funcționalitate prezumat, se creează premisele creșterii durabilității ambientale și combinării turismului sportiv cu ecoturismul, măbind astfel varietatea de atracții pentru turiști și, totodată, completează în mod benefic acest necesar, adăugând în inventarul public al comunei și patrimoniului vizitabil al regiunii: foișor de lemn, punct panoramic, muzeu al sării, traseu de ciclism MB;
 - ✚ activități de educație și creșterea gradului de conștientizare cu privire la conservarea și îmbunătățirea stării de conservare prin

amenajarea unui muzeu al sării, în cadrul unui produs turistic integrat;

- Utilizarea inovării digitale în revitalizarea serviciilor rurale;
 - ✚ includerea componentelor interactive, inclusiv instrumente digitale, în procesul de a-i aduce pe turiști mai aproape de natură.
 - ✚ crearea unei platforme tehnice comune, esențială pentru continuarea funcționării după perioada finanțării.
- Sănătatea populației:
 - ✚ Proiectul, prin crearea unei zone de agrement, contribuie la menținerea echilibrului biologic și fiziologic al turiștilor, dar și al locuitorilor localității;

Aplicantul: UAT Tazlău

Justificare (prezentarea problemelor și a necesității intervenției):

Realizarea Complexului de agrement trebuie să constituie unul din obiectivele prioritare ale UAT Tazlău, prin intermediul acestui proiect instituția propunându-și să promoveze o serie de activități de agrement, să atragă turiști și să promoveze patrimoniul cultural identitar al localității. Obiectivul presupune realizarea unor investiții împărțite pe mai multe componente și funcțiuni precum: parc de distracții, traseu de ciclism MB, muzeu al sării, parc tematic.

În prezent terenul este neamenajat, prezintă vegetație crescută spontan, iar solul, cu o fertilitate scăzută, prezintă semne de degradare prin eroziuni de suprafață și de adâncime. În relief apar alunecări de teren de mică amplitudine și surpări ale malurilor, astfel încât se impune crearea unei bariere de protecție, care va îndeplini o funcție protectivă de o deosebită importanță.

În situația nerealizării investiției, terenul riscă să se degradeze în mod accentuat și riscă să fie transformat în loc de depozitare a gunoaielor de către locuitori. Prin amenajarea terenului care face obiectul prezentului proiect se dezvoltă infrastructura de recreere, se îmbunătățește nivelul de viață și civilizație al locuitorilor, se conservă biodiversitatea, se reface habitatul specific și se rezolvă problemele de mediu existente.

Necesitatea amenajării unui complex de agrement și sportiv derivă din nevoia de petrecere a timpului liber și de recreere, contribuind la creșterea gradului de civilizație și la înfrumusețarea satului, cu directe implicații benefice în asigurarea unui climat sănătos de conviețuire în cadrul comunității locale și cu un impact pozitiv asupra creșterii gradului de socializare a locuitorilor din cadrul comunei.

În plus, realizarea acestei investiții va conduce la sporirea gradului de confort și va oferi oportunitatea petrecerii timpului liber într-un mod civilizată și agreabil, atât pentru membrii comunității, cât și pentru turiștii care tranzitează sau înnoptează la Tazlău.

Puțini sunt cei care știu că la Tazlău a existat, cândva, o mină de sare de potasiu. Zăcămintul potaso-magnezian de la Tazlău făcea parte din cele 16 acumulări de săruri potasice din România și singura în care s-a încercat exploatarea resurselor și valorificarea economică, sărurile de potasiu fiind folosite în prepararea îngrășămintelor agricole. Și chiar dacă astăzi locul e abandonat, pierdut printre dealurile Tazlăului, și puțini din foștii mineri mai trăiesc, e o datorie a noastră, a tuturor, să cunoaștem măcar câteva frânturi din viața minerilor de la Tazlău, cândva un pol al civilizației din zonă. Se justifică astfel amenajarea unui mic muzeu al sării, care să aspecte semnificative din istoria exploatarei și prelucrării sării, precum și particularitățile mediului natural din zonă.

<p>Analizând situația actuală și a neajunsurilor din zonă, dezvoltarea acestor facilități pentru locuitori și vizitatori este mai mult decât justificată. Proiectul va contribui la îndeplinirea unuia dintre obiectivele strategice de dezvoltare, și anume creșterea suprafeței de spații verzi amenajate, dar și la educarea populației spre o atitudine responsabilă și protectoare față de mediu.</p>	
<p>Context (Coerența cu strategiile europene, naționale, regionale și județene):</p>	
<p>Coerența cu strategiile europene/naționale/regionale:</p>	<p>Context european: Politica de Coeziune a Uniunii Europene 2021-2027-„O Europă mai apropiată de cetățenii săi” Context național: Strategia Națională a României pentru dezvoltarea turismului 2019-2030, Planul Național Strategic PAC, Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD), Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR) Context regional: Planul de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2021-2027</p>
<p>Coerența cu Strategia de Dezvoltare a Județului Neamț pentru perioada 2022- 2030:</p>	<p>Direcție de dezvoltare strategică: (DDs) Dezvoltarea economică durabilă și echilibrată a județului Neamț Prioritatea 1: Dezvoltarea domeniilor ce determină creșterea competitivității economice a județului Obiectiv strategic OS.1.2.: Dezvoltarea infrastructurii turistice prin investiții care aduc plus valoare economică, revitalizarea patrimoniului natural și cultural și promovarea obiectivelor turistice Prioritatea 2: Dezvoltarea integrată a sectoarelor și serviciilor publice ce contribuie la îmbunătățirea calității vieții în zonele urbane și rurale ale județului Obiectiv strategic OS 2.3. Susținerea domeniilor educație și tineret a procesului educațional desfășurat la nivelul județului Obiectiv strategic OS 2.4.: Promovarea activităților culturale și a investițiilor în domeniul cultură Prioritatea 3: Asigurarea condițiilor adecvate pentru protecția mediului și pentru dezvoltarea durabilă a județului Obiectiv strategic OS 3.3. Patrimoniul natural, biodiversitate și infrastructură verde</p>
<p>Localizarea proiectului:</p>	<p>Comuna Tazlău, Dealul Minei</p>

<p>Potențialii beneficiari ai proiectului/grupul țintă</p>	<p>Beneficiarii direcți:</p> <ul style="list-style-type: none"> - UAT Tazlău (infrastructura va rămâne în proprietatea comunei); - populația comunei Tazlău (2381 locuitori în 2021); - cel puțin 1000 turiști/an; <p>Beneficiarii indirecti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mediul local de afaceri local; - mediul înconjurător (implementarea prezentului proiect va aduce un plus dezvoltării durabile a mediului, prin folosirea unei infrastructuri modernizate, care cuprinde soluții constructive și tehnologii moderne, inclusiv prin utilizarea de materiale reciclabile).
<p>Activitățile proiectului:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Construirea Complexului de agrement; ➤ Lucrări de amenajare a spațiilor de agrement; ➤ Construirea infrastructurii conexe; ➤ Promovarea obiectivului și îmbinarea activităților cultural - educative cu cele recreative; ➤ Desfășurarea evenimentului de finalizare a proiectului. 	
<p>Măsurile asociate:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Lansarea Proiectului în media; ✓ Identificarea amplasamentului pretabil pentru amenajare; ✓ Elaborare cerere de finanțare; ✓ Elaborarea studiului de fezabilitate/documentația de avizarea lucrărilor de intervenții; ✓ Achiziții și montaj de echipamente, dotări și mobilier; ✓ Implementarea proiectului (derulare procedură de achiziții, atribuire contract de execuție a lucrărilor, execuția lucrărilor). 	
<p>Rezultate așteptate:</p> <p>Pe termen scurt:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Multiplicarea ofertei turistice în localitatea Tazlău; ✓ Creșterea volumului de turiști; ✓ Creșterea numărului de angajați din comunitatea locală; ✓ Atragerea tinerei generații în activități care îmbină latura creativă cu cea cultural-educativă; <p>Pe termen mediu și lung:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Creșterea vizibilității atractivității turistice a localității Tazlău 	
<p>Produsele proiectului/Indicatori de realizare:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Obiectivul va fi alcătuit din mai multe componente: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Parc de distracții; ▪ Parc tematic; ▪ Muzeul sării ▪ Traseu ciclism MB ▪ Perdea forestieră 	
<p>Sustenabilitate: sustenabilitatea rezultatelor investiției va putea fi asigurată prin contribuțiile financiare ale vizitatorilor, prin organizarea de evenimente de tip</p>	

competiții sportive și a unui festival gastronomic și prin susținerea financiară de către administrația publică locală.	
Buget total estimat:	Va fi stabilit în urma elaborării documentelor-suport (SF)
Perioada de implementare:	36 luni
Surse potențiale de finanțare:	Programul Operațional Regional (Nord-Est), 2021-2027, Prioritatea 7 - „Nord-Est o regiune mai atractivă”/Planul Național de Redresare și Reziliență, Programul Național de Dezvoltare Locală/Bugetul Ministerului Antreprenoriatului și Turismului/Buget local/Buget privat/Alte surse de finanțare naționale sau europene care pot fi identificate pe parcursul implementării strategiei
Instituții/ actori Implicați/ potențiali parteneri	UAT Tazlău ANANP/Autoritatea Națională pentru Turism
Stadiul proiectului (menționarea unor activități deja întreprinse, spre exemplu existența unor măsuri pregătitoare proiectului ,analiza de oportunitate și fezabilitate etc.): ✓ Proiect propus, în curs de pregătire	

FIȘA 9. VALORIFICAREA POTENȚIALULUI SITURILOR ARHEOLOGICE DIN PUNCTUL LA COBORÂȘ PENTRU STIMULAREA TURISMULUI

Denumirea obiectivului de investiții: Tezaurizarea și valorificarea muzeală și turistică a siturilor arheologice din punctul „La Coborâș”, prin crearea unui Arheoparc.
Scopul proiectului: Conservarea științifică integrată a moștenirii culturale neolitice
Obiectiv general: Dezvoltarea economiei turistice locale, bazată pe o utilizare durabilă a patrimoniului natural și cultural local, promovarea cererii turistice
Obiective specifice: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Dezvoltare economică inteligentă: <ul style="list-style-type: none"> ✚ ridicarea social-economică a comunei Tazlău, asigurând eliminarea decalajelor intra-regionale, în acord cu principiul coeziunii economice și sociale; ✚ se valorifică acele elemente care n-ar fi putut fi puse în valoare în cadrul altei activități, ceea ce înseamnă generarea de venituri economice cu costuri reduse; ✚ proiectul contribuie la crearea de venit: direct pentru forța de muncă angajată, indirect pentru diverși agenți economici cu activități în domeniului turismului; ▪ Valorizarea inteligentă a tradițiilor și valorilor:

- ✚ valorificarea și promovarea moștenirii culturale a civilizației Cucuteni;
 - ✚ crearea unui ansamblu de condiții de practicare a turismului, prin combinarea a 2 forme de turism - cel istoric/cultural (Tazlău reprezintă poarta de intrare în Ținutul Neamțului, punct de plecare pe Ruta patrimoniului medieval - Mărturii ștefaniene în județul Neamț, dar și locul de baștină a Mironeștilor, familia emblemă a satului) cu ecoturismul, cu impact direct asupra creșterii cererii de turism pentru comună;
 - ✚ înființarea acestui punct muzeal, va deveni, sub aspect didactic, științific, cultural și educativ, o emblemă a peisajului rural din Ținutul Neamțului;
 - ✚ conservare a patrimoniului cultural mobil și imobil.
- Valorificarea superioară a potențialului turistic prin exploatare durabilă și conștientizarea și responsabilizarea populației locale și a vizitatorilor din punct de vedere ecologic:
 - ✚ proiectul are și o vocație ecologică întrucât în strategia dezvoltării turistice a comunei Tazlău, se impun măsuri de protejare a mediului și a valorilor fundamentale a existenței umane;
 - ✚ de asemenea, crearea acestui spațiu propune introducerea unor specii de vegetație cu valoare din punct de vedere ecologic, terapeutic și estetic;
 - ✚ prin tipologia intervențiilor și impactului de utilizare și funcționalitate prezumat, se creează premisele creșterii durabilității ambientale și combinării turismului cultural-istoric cu ecoturismul, mărind astfel varietatea de atracții pentru turiști;
 - ✚ complexul va oferi un suport educativ și va putea fi folosit ca locație de desfășurare a activităților școlare.
 - Utilizarea inovării digitale în revitalizarea serviciilor rurale;
 - ✚ crearea unei platforme tehnice comune, esențială pentru continuarea funcționării după perioada finanțării.
 - Sănătatea populației:
 - ✚ proiectul, prin crearea unei zone cu funcții complexe (cultural-educativă, de agrement și relaxare) contribuie la menținerea echilibrului biologic și fiziologic al turiștilor, dar și al locuitorilor localității.
 - Promovarea diversității culturale la nivel local, regional și național.

Aplicantul: UAT Tazlău

Justificare (prezentarea problemelor și a necesității intervenției):

Pe teritoriul satului, atât în intravilan cât mai ales în extravilan, s-au găsit numeroase prezențe arheologice, insuficient cercetate deocamdată. Cercetările arheologice efectuate în cele două puncte din teritoriu prezintă probe de locuire încă din mileniiile V-IV î. Chr. Prezența așezărilor cucuteniene în acest areal se explică printr-o secvență climatică favorabilă practicării agriculturii, chiar dacă productivitatea nu era ridicată și economia lor de vânătoare, pescuit și cules era încă importantă.

În punctul „La Coborâș”, pe partea stângă a râului Tazlău, la cca 500 m de școală, a fost practicat un sondaj de salvare în urma căruia au fost descoperite două nivele de locuire: o așezare din eneolitic- cultura Cucuteni - faza A și o așezare din vremea dacilor liberi, sec. II - III d.H). A fost recoltată ceramică

fragmentară din ambele nivele. Au fost găsite aici și răsoare și pământ ars amestecat cu pietre.

În punctul „Dealul Humăriei” a fost identificată o așezare din eneolitic - cultura Cucuteni - faza A. Aceste două așezări ocupau un loc important, controlând accesul către izvoarele de slatină din zonă, jucând probabil rolul unui releu în controlul resurselor de sare.

Completarea lacunelor existente privind cultura materială din acest spațiu nu se poate face decât prin inițierea unor cercetări de amploare, caz în care vor fi identificate noi dovezi care vor permite conturarea unei imagini mai clare asupra diverselor episoade referitoare la populația locală din această epocă. Deși au fost efectuate o serie de cercetări arheologice în anii '70, dovezile materiale au dispărut între timp. Singurele obiecte rămase se află la Școala Gimnazială I.I. Mironescu și constau în câteva vase de ceramică, un calup de silex și alte câteva materiale fragmentare. Se impune așadar deschiderea unui șantier arheologic și apoi, în funcție de materialele arheologice descoperite, se va gândi și conceptul muzeului. Cele două situri necesită așadar cercetare, protejare și punere în valoare.

Se va pune accent pe:

- Crearea unei atracții turistice culturale și de agrement inovatoare și integrate;
- Îmbunătățirea recunoașterii patrimoniului local ca destinație turistică atractivă;
- Pe o suprafață de 1000 m² se construiește un punct muzeal, care să adăpostească o replică a sanctuarului neolitic din România, a unei platforme de brichetaj și a șase locuințe de tip bordei specifice culturii Cucuteni, care datează de aproximativ 6000 de ani;
- Protecția și conservarea ariei;
- Susținerea dezvoltării durabile a zonei.

În „arheo-parcul” de la Tazlău, satul va fi reconstituit după tipul așezărilor neolitice specifice culturii Cucuteni, ale căror urme au fost descoperite aici.

Satul neolitic va cuprinde șase bordeie în mărime naturală. Așezarea va fi împrejmuțată cu un șanț de apărare și gard din nuiele împletite, precum în mileniul V î.Hr., iar intrarea se face pe o punte din lemn. Fiecare bordei va avea spații distincte: pentru locuit, pentru prepararea hranei și pentru depozitarea uneltelor. Bordeiele vor fi construite din împletituri de nuiele și pari bătuți în pământ, iar, printre împletituri, tot pământ. Exteriorul colibelor va fi desenat după specificul acelei perioade. Colibele vor fi destinate diverselor categorii sociale: pescari, agricultori, olari, vânători, sărari. În interior se vor găsi obiecte neolitice sau reconstituiri ale unor obiecte neolitice: mese, altare de cult, unelte pentru gospodărie și pentru practicarea diferitelor ocupații.

Context (Coerența cu strategiile europene, naționale, regionale și județene):

Coerența cu strategiile europene/naționale/regionale:

Context european: Politica de Coeziune a Uniunii Europene 2021-2027- „O Europă mai apropiată de cetățenii săi”

Context național: Strategia Națională a României pentru dezvoltarea turismului 2019-2030

Context regional: Planul de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2021-2027

<p>Coerența cu Strategia de Dezvoltare a Județului Neamț pentru perioada 2022- 2030:</p>	<p>Direcție de dezvoltare strategică: (DDs) Dezvoltarea economică durabilă și echilibrată a județului Neamț</p> <p>Prioritatea 1: Dezvoltarea domeniilor ce determină creșterea competitivității economice a județului</p> <p>Obiectiv strategic OS.1.2.: Dezvoltarea infrastructurii turistice prin investiții care aduc plus valoare economică, revitalizarea patrimoniului natural și cultural și promovarea obiectivelor turistice</p> <p>Prioritatea 2: Dezvoltarea integrată a sectoarelor și serviciilor publice ce contribuie la îmbunătățirea calității vieții în zonele urbane și rurale ale județului</p> <p>Obiectiv strategic OS 2.4.: Promovarea activităților culturale și a investițiilor în domeniul cultură</p> <p>Măsura: Dezvoltarea infrastructurii culturale</p>
<p>Localizarea proiectului:</p>	<p>Comuna Tazlău, str. Coborâș</p>
<p>Potențialii beneficiari ai proiectului/grupul țintă</p>	<p>Beneficiarii direcți:</p> <ul style="list-style-type: none"> - UAT Tazlău (infrastructura va rămâne în proprietatea comunei); - populația comunei Tazlău (2381 locuitori în 2021); - elevii Școlii Gimnaziale I.I. Mironescu Tazlău <p>Beneficiari indirecți:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mediul local de afaceri local; - mediul înconjurător (implementarea prezentului proiect va aduce un plus dezvoltării durabile a mediului, prin folosirea unei infrastructuri modernizate, care cuprinde soluții constructive și tehnologii moderne, inclusiv prin utilizarea de materiale reciclabile). - cel puțin 2000 vizitatori/an;
<p>Activitățile proiectului:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Deschidere șantier arheologic și reabilitare vestigii arheologice; ✓ Lucrări de construire și amenajare a arheopracului; ✓ Construirea infrastructurii conexe; ✓ Amenajare punct muzeal și centru primire vizitatori; ✓ Promovarea obiectivului și îmbinarea activităților cultural-educative cu cele recreative; 	
<p>Măsuri asociate:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Lansarea Proiectului în media; 	

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Elaborarea SF; ➤ Elaborarea cererii de finanțare; ➤ Lucrări finale: procedura de recepție finală a lucrărilor executate. 	
<p>Rezultate așteptate:</p> <p>Pe termen scurt:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ valorificarea celor două situri arheologice va îmbunătăți economia locală datorită activității turistice, oferind astfel niște locuri de muncă suplimentare, atât în facilitățile dezvoltate, cât și în alte afaceri locale, crescând astfel numărul persoanelor cu vârsta cuprinsă între 20-64 de ani care sunt angajați; ✓ Creșterea numărului de turiști care vizitează localitatea Tazlău; ✓ Realizarea unui obiectiv de referință la nivel regional pentru sectoarele turism și cultură; ✓ Crearea de noi locuri de muncă; ✓ Conștientizarea și atragerea tinerei generații în activități cultural-educative și recreative <p>Pe termen mediu și lung:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Creșterea atractivității turistice a localității Tazlău ✓ Dezvoltarea economiei locale ✓ Atestarea localității Tazlău sau a unei părți din localitate ca stațiune turistică de interes local 	
<p>Produsele proiectului/Indicatori de realizare:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Realizare punct Muzeal, locuințe de tip bordei, sanctuar neolitic și platformă brichetaj ✓ Operaționalizarea centrului primire vizitatori ✓ Operaționalizarea punctului muzeal ✓ Realizarea unui produs turistic comun ✓ Realizarea materialelor de promovare 	
<p>Sustenabilitate: sustenabilitatea rezultatelor investiției va putea fi asigurată prin contribuțiile financiare ale vizitatorilor și prin susținerea financiară de către administrația publică locală/ județeană.</p>	
Buget total estimat:	Va fi stabilit în urma elaborării documentelor-suport (SF)
Perioada de implementare:	12 luni
Surse potențiale de finanțare:	<p>Programul Operațional Regional (Nord-Est), 2021-2027, Prioritatea 7 - „Nord-Est o regiune mai atractivă”</p> <p>Planul Național de Redresare și Reziliență, Pilonul I. Tranziția verde, Componenta C2 - Păduri și protecția biodiversității I1. Campania Națională de împădurire și reîmpădurire</p> <p>Buget local, Buget privat</p> <p>Alte surse de finanțare naționale sau europene care pot fi identificate pe parcursul implementării strategiei</p>
Instituții/ actori Implicați/ potențiali parteneri	<p>UAT Tazlău</p> <p>Complexul Muzeal Neamț</p> <p>Consiliul Județean Neamț;</p>

Documente necesare: studiu de fezabilitate, studiu topografic, studiu geotehnic, documentația de avizare a lucrărilor, PUG

Stadiul proiectului (menționarea unor activități deja întreprinse, spre exemplu existența unor măsuri pregătitoare proiectului ,analiza de oportunitate și fezabilitate etc.):

✓ Proiect propus, în curs de pregătire

FIȘA 10. CREAREA UNEI PERDELE VERZI ÎN ZONA DEALUL CĂRĂMIDĂRIEI

Denumirea obiectivului de investiții: Crearea unei perdele verzi de protecție în zona Dealul Fluturelui/Dealul Căramidăriei

Obiectiv general: Dezvoltarea infrastructurii verzi prin crearea unei perdele de vegetație

Obiective specifice:

- Dezvoltare economică inteligentă:
 - + prin crearea unei perdele verzi într-un cadru natural, se valorifică acele elemente care n-ar fi putut fi puse în valoare în cadrul altei activități, ceea ce înseamnă generarea de venituri economice indirecte cu costuri reduse;
 - + proiectul contribuie la crearea de venit: direct pentru forța de muncă angajată, indirect pentru diverși agenți economici cu activități în domeniului turismului;
 - + utilizarea de specii locale, adaptate zonei, cu mentenanță scăzută (arbori, arbuști).
- Valorizarea inteligentă a tradițiilor și valorilor:
 - + crearea unui ansamblu de condiții de practicare a turismului, cu impact direct asupra creșterii cererii de turism pentru comună;
- Valorificarea superioară a potențialului turistic prin exploatare durabilă și conștientizarea și responsabilizarea populației locale și a vizitatorilor din punct de vedere ecologic:
 - + proiectul are și o vocație ecologică întrucât în strategia dezvoltării turistice a zonei de agrement, se impun măsuri de protejare a mediului și a valorilor fundamentale a existenței umane;
 - + crearea acestei perdele verzi pe o lungime de aproximativ 4km, propune introducerea unor specii de vegetație cu valoare din punct de vedere ecologic, terapeutic și estetic;
 - + prin tipologia intervențiilor și impactului de utilizare și funcționalitate prezumat, se creează premisele creșterii durabilității ambientale și combinării turismului cultural-istoric cu ecoturismul;
 - + Benzile de vegetație vor aduce multe îmbunătățiri calității mediului prin numărul mare de arbori și arbuști, care duce la îmbunătățirea calității aerului prin absorbția de CO₂;

<ul style="list-style-type: none"> ✚ Oferă un mediu prielnic pentru dezvoltarea faunei, oferă condiții de cuibărire păsărilor folositoare, creează un microclimat favorabil în timpul verilor cu temperaturi ridicate. ▪ Sănătatea populației: <ul style="list-style-type: none"> ✚ Proiectul” contribuie la menținerea echilibrului biologic și fiziologic al turiștilor, dar și al locuitorilor localității; ✚ Perdeaua de protecție va avea rol de recreere pentru populația limitrofă, supusă marginalizării sociale; ▪ Biodiversitate și infrastructură verde 	
Aplicantul: UAT Tazlău	
Justificare (prezentarea problemelor și a necesității intervenției): În scopul protejării mediului înconjurător, UAT Tazlău își propune crearea unei perdele de vegetație în zona dealului Căramidăriei, pe strada Crivățului. Perdele forestiere de protecție constituie o resursă naturală importantă, care, întreținute, aduc beneficii nouă și generațiilor următoare. Prin procesul de fotosinteză perdelele au o contribuție importantă în regenerarea rezervei de oxigen la nivel local. Un ha de pădure produce anual aproximativ 30 t oxigen, din care consumă în procesul de respirație a arborilor cca. 13 t. Perdelele determină reținerea și repartizarea uniformă a zăpezii pe suprafața terenurilor, mărind astfel rezerva de apă a solului și îmbunătățesc temperatura prin reducerea amplitudinilor zilnice. Perdeaua de vegetație creată va avea rol de protecție pentru căile de comunicație (DJ 156 A) și rol depoluant.	
Context (Coerența cu strategiile europene, naționale, regionale și județene):	
Coerența cu strategiile europene/naționale/regionale:	<p>Context european: Politica de Coeziune a Uniunii Europene 2021-2027- „O Europă mai apropiată de cetățenii săi”</p> <p>Context național: Strategia Națională a României pentru dezvoltarea turismului 2019-2030</p> <p>Context regional: Planul de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2021-2027</p>
Coerența cu Strategia de Dezvoltare a Județului Neamț pentru perioada 2022- 2030:	<p>Direcție de dezvoltare strategică: (DDs) Dezvoltarea economică durabilă și echilibrată a județului Neamț</p> <p>Prioritatea 1: Dezvoltarea domeniilor ce determină creșterea competitivității economice a județului</p> <p>Obiectiv strategic OS.1.2.: Dezvoltarea infrastructurii turistice prin investiții care aduc plus valoare economică, revitalizarea patrimoniului natural și cultural și promovarea obiectivelor turistice</p> <p>Prioritatea 3: Asigurarea condițiilor adecvate pentru protecția mediului și pentru dezvoltarea durabilă a județului</p>

	Obiectiv strategic OS 3.3. Patrimoniul natural, biodiversitate și infrastructură verde
Localizarea proiectului:	Comuna Tazlău, str. I.I. Mironescu, nr.
Potențialii beneficiari ai proiectului/grupul țintă	Beneficiari finali: - UAT Tazlău - cetățenii comunei Tazlău Grupul țintă: - cetățenii județului Neamț și turiștii de la nivel național și/sau internațional,
Activitățile proiectului: ✓ Stabilirea cu exactitate a zonei în care se va derula investiția; ✓ Lucrări de amenajare a perdelelor verzi.	
Măsurile asociate: ➤ Elaborarea SF; ➤ Elaborarea cererii de finanțare; ➤ Elaborarea proiectului de execuție; ➤ Lucrări finale: procedura de recepție finală a lucrărilor executate.	
Rezultate așteptate: Pe termen scurt: ✓ Creșterea atractivității turistice a localității Tazlău; ✓ Reducerea poluării fonice și a aerului; ✓ Preluarea forței mecanice a vântului; Pe termen mediu și lung: ✓ Protejarea biodiversității; ✓ Creșterea atractivității turistice a comunei Tazlău.	
Produsele proiectului: ✓ Perdea forestieră pe o lungime de cca 4 km;	
Indicatori de realizare: - suprafață acoperită cu vegetație.	
Sustenabilitate: sustenabilitatea rezultatelor investiției va putea fi asigurată prin contribuțiile financiare ale vizitatorilor și prin susținerea financiară de către administrația publică locală/ județeană.	
Buget total estimat:	Va fi stabilit în urma elaborării documentelor-suport (SF)
Perioada de implementare:	6 luni
Surse potențiale de finanțare:	Programul Operațional Regional (Nord-Est), 2021-2027, Prioritatea 7 - „Nord-Est o regiune mai atractivă” Planul Național de Redresare și Reziliență, Pilonul I. Tranziția verde, Componenta C2 - Păduri și protecția biodiversității I1. Campania Națională de împădurire și reîmpădurire Buget local, Buget privat Alte surse de finanțare naționale sau europene care pot fi identificate pe parcursul implementării strategiei
Instituții/ actori	Autorități publice locale;

Implicați/ potențiali parteneri	Consiliul județean Neamț; Direcția Silvică Neamț și Ocolul Silvic Tazlău Investitori publici și privați; Proiectanți: arhitecți, ingineri
Documente necesare: studiu de fezabilitate, studiu topografic, studiu geotehnic, documentația de avizare a lucrărilor, PUG	
Stadiul proiectului (menționarea unor activități deja întreprinse, spre exemplu existența unor măsuri pregătitoare proiectului ,analiza de oportunitate și fezabilitate etc.): ✓ Proiect propus, în curs de pregătire	

FIȘA 11. AMENAJAREA DE PUNCTE PANORAMICE ȘI DE OBSERVATOARE

Denumirea obiectivului de investiții: Amenajare de puncte panoramice și de observatoare în comuna Tazlău	
Obiectiv general: Creșterea atractivității turistice pe principalele rute de circulație turistică prin amenajarea unor esplanade și observatoare/foișoare amplasate în zone cu vizibilitate deosebită și potențial pentru foto-wildlife.	
Obiective specifice: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Dezvoltare economică inteligentă: <ul style="list-style-type: none"> ✚ proiectul contribuie la crearea de venit: direct pentru forța de muncă angajată pe perioadă determinată; ✚ creșterea gradului de atragere a turiștilor; ✚ Valorizarea inteligentă a atracțiilor turistice; ▪ Valorificarea superioară a potențialului turistic prin exploatare durabilă și conștientizarea și responsabilizarea populației locale și a vizitatorilor de importanța patrimoniului natural și antropic; ▪ Dezvoltarea infrastructurii turistice; ▪ Promovarea potențialului turistic. 	
Aplicantul: UAT Tazlău	
Justificare (prezentarea problemelor și a necesității intervenției): Comuna Tazlău beneficiază de un cadru natural deosebit de pitoresc, care poate fi valorificat din punct de vedere turistic. Proiectul își propune să pună în valoare punctele care permit cea mai bună vizibilitate a peisajelor prin amenajarea unor esplanade panoramice amplasate pe principalele artere turistice din comună și a unor observatoare/foișoare care să permită vizitatorilor să se bucure de priveliștea oferită de flora și fauna din arealul Tazlăului. Proiectul vizează și o latură educativă, deoarece permite elevilor din clasele primare și gimnaziale să observe fauna și flora locală. Amenajarea acestor puncte panoramice poate aduce cu sine creșterea numărului de vizitatori, creșterea comerțului local, inclusiv cu produse locale, magneți, poze panoramice, vederi etc.	
Context (Coerența cu strategiile europene, naționale, regionale și județene):	
Coerența cu strategiile europene/naționale/regionale:	Context european: Politica de Coeziune a Uniunii Europene 2021-2027-

	<p>„O Europă mai apropiată de cetățenii săi”</p> <p>Context național: Strategia Națională a României pentru dezvoltarea turismului 2019-2030</p> <p>Context regional: Planul de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2021-2027</p>
<p>Coerența cu Strategia de Dezvoltare a Județului Neamț pentru perioada 2022- 2030:</p>	<p>Direcție de dezvoltare strategică: (DDs) Dezvoltarea economică durabilă și echilibrată a județului Neamț</p> <p>Prioritatea 1: Dezvoltarea domeniilor ce determină creșterea competitivității economice a județului</p> <p>Obiectiv strategic OS.1.2.: Dezvoltarea infrastructurii turistice prin investiții care aduc plus valoare economică, revitalizarea patrimoniului natural și cultural și promovarea obiectivelor turistice</p> <p>Prioritatea 2: Dezvoltarea integrată a sectoarelor și serviciilor publice ce contribuie la îmbunătățirea calității vieții în zonele urbane și rurale ale județului</p>
<p>Localizarea proiectului:</p>	<p>Comuna Tazlău: Șaua Nechitului, Dealul Fluturelui, Dealul Via lui Andoni, Dealul Chetronia</p>
<p>Potențialii beneficiari ai proiectului/grupul țintă</p>	<p>Beneficiarii direcți:</p> <ul style="list-style-type: none"> - UAT Tazlău; - populația comunei Tazlău (2381 locuitori în 2021); - cel puțin 1000 vizitatori/an; <p>Beneficiari indirecți:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mediul de afaceri local; - mediul înconjurător (implementarea prezentului proiect va aduce un plus dezvoltării durabile a mediului, prin folosirea unei infrastructuri modernizate, care cuprinde soluții constructive și tehnologii moderne, inclusiv prin utilizarea de materiale reciclabile).
<p>Activități propuse:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Lucrări de amenajare puncte panoramice și observatoare; ✓ Construirea infrastructurii conexe; ✓ Promovarea obiectivelor. 	
<p>Măsurile asociate:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Lansarea Proiectului în media; ➤ Elaborarea SF; 	

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Elaborarea cererii de finanțare; ➤ Lucrări inițiale: studii teren, proiectare, achiziție publică pentru proiectare, avize și aprobări, achiziție publică pentru execuție, consultanță, asistență tehnică, organizarea șantierelor și a execuției; ➤ Rdicări de măsurători topografice din teren, proiect de arhitectură, proiect de structură, montare stâlpi noi, amenajare platou belvedere, achiziții diverse, ➤ Lucrări finale: procedura de recepție finală a lucrărilor executate. 	
<p>Rezultate așteptate:</p> <p>Pe termen scurt:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Amenajarea a patru puncte panoramice în comuna Tazlău astfel încât să fie atractive și să reprezinte un element de identitate locală. ✓ Creșterea numărului de turiști care vizitează localitatea Tazlău ✓ Realizarea unor observatoare; ✓ Crearea de noi locuri de muncă pe perioadă determinată. ✓ Creșterea atractivității turistice a localității Tazlău <p>Pe termen mediu și lung:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Realizarea unui obiectiv de referință la nivel regional pentru sectorul turism; 	
<p>Produsele proiectului:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Trei puncte panoramice în comuna Tazlău; ✓ Două observatoare/foișoare; ✓ Conceperea și realizarea materialelor de promovare. ✓ O parcare auto; ✓ Depozit containerizat de gunoi. 	
<p>Indicatori de realizare:</p> <p>-numărul obiectivelor amenajate: 3</p> <p>- număr materiale promoționale</p>	
<p>Sustenabilitate: sustenabilitatea rezultatelor investiției va putea fi asigurată prin</p>	
<p>Buget total estimat:</p>	<p>Va fi stabilit în urma elaborării documentelor-suport (SF)</p>
<p>Perioada de implementare:</p>	<p>6 luni</p>
<p>Surse potențiale de finanțare:</p>	<p>Programul Operațional Regional (Nord-Est), 2021-2027, Prioritatea 7 - „Nord-Est o regiune mai atractivă” Ministerul Antreprenoriatului și Turismului, Programul pentru dezvoltarea investițiilor în turism. Măsură: Identificarea unei abordări integrate a politicii turistice la nivelul regiunilor, prin dezvoltarea durabilă a turismului. Buget local, Buget privat Alte surse legal constituite</p>
<p>Instituții/ actori Implicați/ potențiali parteneri</p>	<p>Autorități publice locale; Consiliul județean Neamț; Direcția Silvică Neamț și Ocolul Silvic Tazlău</p>

	Investitori publici și privați; Proiectanți: arhitecți, ingineri
Documente necesare: studiu de fezabilitate, studiu topografic, studiu geotehnic, documentația de avizare a lucrărilor, PUG	
Stadiul proiectului (menționarea unor activități deja întreprinse, spre exemplu existența unor măsuri pregătitoare proiectului ,analiza de oportunitate și fezabilitate etc.): ✓ Proiect propus, în curs de pregătire	

FIȘA 12. REABILITARE, CONSOLIDARE ȘI CONSERVARE LA CASA I.I. MIRONESCU

Denumirea obiectivului de investiții: Reabilitare, consolidare și conservare la casa I.I. Mironescu
Scopul: Proiectul are în vedere restaurarea, consolidarea, protecția și conservarea fostei Case memoriale I.I. Mironescu, care va conduce la conservarea și valorificarea turistică a patrimoniului material (arhitectural), cu efecte asupra creșterii accesului publicului și a numărului vizitatorilor.
Obiectiv general: Reabilitare, consolidare și conservare la casa I.I. Mironescu
Obiective specifice: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Dezvoltare economică inteligentă: <ul style="list-style-type: none"> ✚ ridicarea social-economică a comunei Tazlău, asigurând eliminarea decalajelor intra-regionale, în acord cu principiul coeziunii economice și sociale (reducerea decalajului dintre Tazlău și alte localități rurale cu potențial turistic mai dezvoltat din regiune - Vânători Neamț, Agapia, Ceahlău, etc); ✚ se valorifică o serie de elemente istorice și culturale, ceea ce înseamnă generarea de venituri economice cu costuri reduse; ✚ proiectul contribuie la crearea de venit: direct pentru forța de muncă angajată, indirect pentru diverși agenți economici cu activități în domeniului turismului; ✚ revitalizarea spațiului rural al comunei Tazlău prin implicarea cetățenilor în procesele de luare a deciziilor; ✚ Valorizarea inteligentă a tradițiilor și valorilor; ✚ Casa memorială va deveni, sub aspect didactic, științific, cultural și educativ, o emblemă a peisajului rural din Ținutul Neamțului. ▪ Valorificarea superioară a potențialului turistic prin exploatare durabilă și conștientizarea și responsabilizarea populației locale și a vizitatorilor din punct de vedere ecologic: <ul style="list-style-type: none"> ✚ proiectul are și o vocație ecologică întrucât în strategia dezvoltării turistice, se impun măsuri de protejare a mediului și de conservare a patrimoniului turistic antropic; ✚ conservarea elementelor de patrimoniu cultural; ✚ prin tipologia intervențiilor și impactului de utilizare și funcționalitate prezumat, se creează premisele creșterii durabilității ambientale și combinării turismului cultural-istoric cu ecoturismul, mărind astfel varietatea de atracții pentru turiști și, totodată,

completează în mod benefic acest necesar, adăugând în inventarul public al comunei și patrimoniului vizitabil al regiunii: casa memorială, parcare ecologică, foșoare de lemn.

- ✚ Casa memorială va oferi un suport educativ și va putea fi folosit ca locație de desfășurare a activităților școlare cu profil istoric și cultural;
- Utilizarea inovării digitale în revitalizarea serviciilor rurale;
- ✚ Crearea unei platforme tehnice comune, esențială pentru continuarea funcționării după perioada finanțării.
- Promovarea diversității culturale la nivel local, regional și național.

Aplicantul: UAT Tazlău

Parteneri: proprietarii privați ai casei I.I. Mironescu, Direcția de Cultură Neamț

Justificare (prezentarea problemelor și a necesității intervenției):

La Tazlău se află fosta „Casa Memorială I. I. Mironescu”, în care s-a născut și a locuit recunoscutul medic și scriitor al secolului XX. Doctorul Mironescu a înființat la Tazlău un sanatoriu pentru ”reconfortarea persoanelor cu surmenare fizică sau morală”, printre care s-au numărat Mihail Sadoveanu, Panait Istrati, Garabet Ibrăileanu, George Topîrceanu și Otilia Cazimir. Astăzi, sanatoriul nu mai există. Singura clădire care s-a păstrat este casa în care s-a născut și a locuit. Casa sa a fost loc de adunare și de relaxare pentru mulți scriitori: C. Hogaș, M.Sadoveanu, Păstorel Teodoreanu, Panait Istrati etc. De-a lungul timpului sora scriitorului, Lina Donea, a organizat aici numeroase activități culturale, cum ar fi ședințe ale Cercului literar sau șezători. În prezent este în proprietate privată, fiind cumpărată de 3 frați, de la moștenitorii de drept. Construită în 1938, are o suprafață la sol de 140 mp și cu suprafața desfășurată de 203 mp, a fost vândută împreună cu terenul - curți construcții 535 mp și livadă 1.265 mp. După o perioadă în care a avut statut special și regim de protecție, pentru că a fost propusă spre clasare, Casa I.I. Mironescu nu a devenit monument istoric de importanță locală, așa cum o recomandă istoria ei și valoarea de simbol al comunității. Direcția pentru Cultură Neamț a identificat imobilul ca fiind valoros, atât din punct de vedere al arhitecturii, cât și al importanței memoriale, fiind inclus în regim de protecție în PUG-ul actualizat al comunei Tazlău. Motiv pentru care au sugerat proprietarilor ”ca lucrările de consolidare, restaurare și reparații să fie realizate cu sprijinul unor specialiști în domeniu, pentru a nu fi afectate negativ elementele valoroase de arhitectură”. Prin valoarea sa arhitectonică, spirituală și istorică, simbolizează o părticică din istoria localității. Lucrările de restaurare executate de către actualii proprietari au denaturat însă arhitectura tradițională a casei. Nu au apelat la specialiști iar rezultatul este cel puțin dezastruos.

Având în vedere importanța istorică și culturală pe care o are Casa I.I. Mironescu, UAT Tazlău își propune realizarea unui proiect prin care acest obiectiv de patrimoniu să fie reabilitat, consolidat și amenajat astfel încât să se obțină atât conservarea clădirii, cât și îmbunătățirea condițiilor de funcționare în conformitate cu activitatea desfășurată.

Context (Coerența cu strategiile europene, naționale, regionale și județene):

Coerența cu strategiile europene/naționale/regionale:

Context european: Politica de Coeziune a Uniunii Europene 2021-2027- „O Europă mai apropiată de cetățenii săi”

	<p>Context național: Strategia Națională a României pentru dezvoltarea turismului 2019-2030</p> <p>Context regional: Planul de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2021-2027</p>
<p>Coerența cu Strategia de Dezvoltare a Județului Neamț pentru perioada 2022- 2030:</p>	<p>Direcție de dezvoltare strategică: (DDs) Dezvoltarea economică durabilă și echilibrată a județului Neamț</p> <p>Prioritatea 1: Dezvoltarea domeniilor ce determină creșterea competitivității economice a județului</p> <p>Obiectiv strategic OS.1.2.: Dezvoltarea infrastructurii turistice prin investiții care aduc plus valoare economică, revitalizarea patrimoniului natural și cultural și promovarea obiectivelor turistice</p> <p>Obiectiv strategic OS.1.4.: Susținerea mediului privat și a inițiativelor antreprenoriale prin investiții și parteneriate</p> <p>Prioritatea 2: Dezvoltarea integrată a sectoarelor și serviciilor publice ce contribuie la îmbunătățirea calității vieții în zonele urbane și rurale ale județului</p> <p>Obiectiv strategic OS 2.4.: Promovarea activităților culturale și a investițiilor în domeniul cultură</p> <p>Măsura: Dezvoltarea infrastructurii culturale</p>
<p>Localizarea proiectului:</p>	<p>Comuna Tazlău, str. I.I. Mironescu</p>
<p>Potențialii beneficiari ai proiectului/grupul țintă</p>	<p>Beneficiarii direcți:</p> <ul style="list-style-type: none"> - proprietarii de drept; <p>Beneficiarii indirecți:</p> <ul style="list-style-type: none"> - populația comunei Tazlău (2381 locuitori în 2021); - mediul local de afaceri local; cel puțin 1000 vizitatori/an; - UAT Tazlău <p>Grupul țintă:</p> <ul style="list-style-type: none"> - cetățenii județului Neamț și turiștii de la nivel național și/sau internațional,
<p>Activități propuse:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Realizarea/execuția lucrărilor: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ecologizare, igienizare și reabilitare peisagistică a zonei; ▪ lucrări de reabilitare și consolidare a casei I.I. Mironescu; ▪ lucrări de intervenție asupra componentelor artistice interioare și exterioare; ▪ marcarea și semnalizarea obiectivului turistic; 	

✓ Publicitatea și promovarea proiectului;	
Măsurile asociate:	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Identificarea surselor de finanțare pentru proiect; ➤ Elaborarea SF; ➤ Elaborarea cererii de finanțare; ➤ Implementarea proiectului, care presupune: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Începerea/demararea proiectului, organizarea echipei/responsabilului de implementarea proiectului; ▪ Realizarea documentației de avizare a lucrărilor; ▪ Pregătirea documentației și lansarea procedurii de atribuire a lucrărilor și a serviciilor necesare implementării proiectului (supervizare lucrări, asistență tehnică din partea proiectantului, publicitate, management proiect etc.) ▪ Recepția și punerea în funcțiune a lucrărilor; ▪ Monitorizarea/controlul proiectului; 	
Rezultate așteptate:	
Pe termen scurt:	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Conservarea clădirii în conformitate cu valoarea sa patrimonială; ✓ Îmbunătățirea condițiilor de desfășurare a activității curente; ✓ Creșterea atractivității turistice a localității Tazlău; ✓ Creșterea numărului de turiști care își petrec timpul liber pe teritoriul comunei Tazlău; ✓ Crearea de noi locuri de muncă(ghid turistic, administrator/custode al ariei vizate); 	
Pe termen mediu și lung:	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Realizarea unui obiectiv de referință la nivel regional pentru sectoarele turism și cultură. ✓ Dezvoltarea economiei și creșterea competitivității economice. 	
Produsele proiectului:	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Casa Memorială I.I. Mironescu ✓ Conceperea și realizarea materialelor de promovare. 	
Indicatori de realizare:	
<ul style="list-style-type: none"> - numărul obiectivelor amenajate și modernizate: 1 - număr materiale promoționale. 	
Sustenabilitate: sustenabilitatea rezultatelor investiției va putea fi asigurată prin contribuțiile financiare ale vizitatorilor și prin susținerea financiară de către administrația publică locală/ județeană.	
Buget total estimat:	Va fi stabilit în urma elaborării documentelor-suport (SF)
Perioada de implementare:	12 luni
Surse potențiale de finanțare:	Programul Operațional Regional (Nord-Est), 2021-2027, Prioritatea 7 - „Nord-Est o regiune mai atractivă” Ministerul Antreprenoriatului și Turismului, Programul pentru dezvoltarea investițiilor în turism. Măsură: Identificarea unei abordări integrate a politicii turistice la nivelul regiunilor, prin dezvoltarea durabilă a turismului.

	Buget local, Buget privat Alte surse legal constituite
Instituții/ actori Implicați/ potențiali parteneri	Autorități publice locale; Consiliul județean Neamț; Direcția Silvică Neamț și Ocolul Silvic Tazlău Investitori publici și privați; Proiectanți: arhitecți, ingineri
Documente necesare: studiu de fezabilitate, studiu topografic, studiu geotehnic, documentația de avizare a lucrărilor, PUG, PUZ	
Stadiul proiectului (menționarea unor activități deja întreprinse, spre exemplu existența unor măsuri pregătitoare proiectului ,analiza de oportunitate și fezabilitate etc.): ✓ Proiect propus, în curs de pregătire	

FIȘA 13. PORȚILE TAZLĂULUI

Denumirea obiectivului de investiții: "Porțile Tazlăului"
Obiectiv general: Dezvoltarea infrastructurii turistice prin investiții care aduc plus valoare economică, revitalizarea patrimoniului natural și cultural și promovarea obiectivelor turistice
Obiective specifice: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Dezvoltare economică inteligentă: <ul style="list-style-type: none"> ✚ proiectul contribuie la crearea de venit: direct pentru forța de muncă angajată, indirect pentru diverși agenți economici cu activități în domeniului sportului și turismului; ✚ creșterea gradului de atragere a turiștilor; ▪ Valorizarea inteligentă a tradițiilor și valorilor: <ul style="list-style-type: none"> ✚ Prin acest proiect, localitatea Tazlău va deveni, sub aspect turistic, cultural și educativ, o emblemă a peisajului rural din Ținutul Neamțului. ✚ Valorificarea superioară a potențialului turistic prin exploatare durabilă și conștientizarea și responsabilizarea populației locale și a vizitatorilor de importanța patrimoniului cultural;
Aplicantul: UAT Tazlău
Justificare (prezentarea problemelor și a necesității intervenției): În vederea dezvoltării locale, a promovării ecoturismului și a integrării localității Tazlău într-un circuit turistic județean și regional, cu reale beneficii pentru comunitate, precum și în contextul proiectului de anvergură județeană RUTA PATRIMONIULUI MEDIÉVAL - MĂRTURII ȘTEFANIENE ÎN JUDEȚUL NEAMȚ, care pornește din UAT Tazlău, este importantă amenajarea intrărilor în comuna Tazlău prin amplasarea a trei arcade/portal. Prin acest proiect se dorește marcarea ariei administrativ-teritoriale printr-un element arhitectural deosebit, cu o identitate specifică. Modelul estetic ales pentru realizarea „porților” este un obiectiv turistic emblematic pentru comuna Tazlău, respectiv turnul clopotniță de la intrarea în incinta mănăstirii Tazlău, ctitorie a domnitorului Petru Rareș. Acestea urmează a fi amplasate în zona drumului județean 156 A (la intrarea dinspre județul Bacău, la limita cu comuna Balcani, și la intrarea dinspre comuna Borlești-județul Neamț)

șrin acest proiect se dorește marcarea ariei administrativ-teritoriale printr-un element arhitectural deosebit, cu o identitate specifică. Modelul estetic ales pe	
Context (Coerența cu strategiile europene, naționale, regionale și județene):	
Coerența cu strategiile europene/naționale/regionale:	<p>Context european: Politica de Coeziune a Uniunii Europene 2021-2027- „O Europă mai apropiată de cetățenii săi”</p> <p>Context național: Strategia Națională a României pentru dezvoltarea turismului 2019-2030</p> <p>Context regional: Planul de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2021-2027</p>
Coerența cu Strategia de Dezvoltare a Județului Neamț pentru perioada 2022- 2030:	<p>Direcție de dezvoltare strategică: (DDs) Dezvoltarea economică durabilă și echilibrată a județului Neamț</p> <p>Prioritatea 1: Dezvoltarea domeniilor ce determină creșterea competitivității economice a județului</p> <p>Obiectiv strategic OS.1.2.: Dezvoltarea infrastructurii turistice prin investiții care aduc plus valoare economică, revitalizarea patrimoniului natural și cultural și promovarea obiectivelor turistice</p> <p>Prioritatea 2: Dezvoltarea integrată a sectoarelor și serviciilor publice ce contribuie la îmbunătățirea calității vieții în zonele urbane și rurale ale județului</p> <p>Obiectiv strategic OS 2.4.: Promovarea activităților culturale și a investițiilor în domeniul cultură</p> <p>Măsura: Dezvoltarea infrastructurii culturale</p>
Localizarea proiectului:	Cele trei intrări în comuna Tazlău, dintre care una reprezintă intrarea în județul Neamț
Potențialii beneficiari ai proiectului/grupul țintă	<p>Beneficiari finali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - UAT Tazlău - cetățenii comunei Tazlău <p>Grupul țintă:</p> <ul style="list-style-type: none"> - cetățenii județului Neamț și turiștii de la nivel național și/sau internațional,
Activități propuse:	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Lucrări de construcție și amenajare a obiectivelor (lucrări de construcții postament arcade și arcade); ✓ Construirea infrastructurii conexe; ✓ Promovarea obiectivelor; 	
Măsuri asociate:	

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Studii SF; ➤ Elaborarea cererii de finanțare; ➤ Implementare proiect; ➤ Lucrări inițiale: studii teren, proiectare, achiziție publică pentru proiectare, avize și aprobări, achiziție publică pentru execuție, consultanță, asistență tehnică, organizarea șantierelor și a execuției; ➤ Lucrări finale: procedura de recepție finală a lucrărilor executate. 	
Rezultate așteptate: Pe termen scurt: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Amenajarea intrărilor în comuna Tazlău astfel încât să fie atractive și să reprezinte un element de identitate locală. ✓ Creșterea numărului de turiști care vizitează localitatea Tazlău ✓ Crearea de noi locuri de muncă pe perioadă determinată. Pe termen mediu și lung: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Realizarea unui obiectiv de referință la nivel regional pentru sectoarele cultură și turism; 	
Produsele proiectului. Obiective: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Arcadele amplasate în cele trei puncte de intrare în comuna Tazlău ✓ Sistem de panouri fotovoltaice, care va asigura vizibilitatea pe timp de noapte; ✓ Fiecare totem va fi dotat cu camere de supraveghere. 	
Indicatori de realizare: numărul arcadelor amplasate	
Sustenabilitate: sustenabilitatea rezultatelor investiției va putea fi asigurată indirect, prin creșterea vizibilității și atractivității comunei Tazlău, fapt ce va conduce la creșterea volumului de turiști;	
Buget total estimat:	Va fi stabilit în urma elaborării documentelor-suport (SPF și SF)
Perioada de implementare:	12 luni
Surse potențiale de finanțare:	Programul Operațional Regional (Nord-Est), 2021-2027, Prioritatea 7 - „Nord-Est o regiune mai atractivă” Ministerul Antreprenoriatului și Turismului, Programul pentru dezvoltarea investițiilor în turism. Măsură: Identificarea unei abordări integrate a politicii turistice la nivelul regiunilor, prin dezvoltarea durabilă a turismului. Buget local, Buget privat Alte surse legal constituite
Instituții/ actori Implicați/ potențiali parteneri	Autorități publice locale; Consiliul județean Neamț; Investitori publici și privați; Proiectanți: arhitecți, ingineri; Firmă de consultanță.
Documente necesare: studiu de fezabilitate, studiu topografic, studiu geotehnic, documentația de avizare a lucrărilor, PUG	

Stadiul proiectului (menționarea unor activități deja întreprinse, spre exemplu existența unor măsuri pregătitoare proiectului ,analiza de oportunitate și fezabilitate etc.):

- ✓ Proiect propus, în curs de pregătire

FIȘA 14. CONSTRUIREA UNUI COMPLEX SPORTIV MULTIFUNCȚIONAL PE STRADA COBORÂȘULUI

Denumirea obiectivului de investiții: Complex sportiv multifuncțional pe strada Coborâșului

Scopul proiectului: Promovarea și încurajarea activităților sportive și asigurarea condițiilor pentru desfășurarea unor competiții naționale și internaționale în Tazlău. Sală polisportivă, corp vestiare, teren de fotbal, amenajare teren, împrejmuire și racordare la utilități

Obiectiv general: Creșterea importanței regionale a comunei, afirmarea comunei ca centru de inovație și oportunități, importanța construcției unei comunități primitoare, a unui mediu plăcut pentru locuitori și pentru vizitatori, creșterea calității vieții. Îmbunătățirea calității infrastructurii sportive din comuna Tazlău, în vederea realizării unor activități sportive la standarde europene precum și creșterea participării la activități sportive a tinerilor.

Obiective specifice:

- Dezvoltare economică inteligentă:
 - ✚ ridicarea social-economică a comunei Tazlău, asigurând eliminarea decalajelor intra-regionale, în acord cu principiul coeziunii economice și sociale;
 - ✚ prin crearea acestui complex sportiv, se valorifică acele elemente care n-ar fi putut fi puse în valoare în cadrul altei activități, ceea ce înseamnă generarea de venituri economice;
 - ✚ proiectul contribuie la crearea de venit: direct pentru forța de muncă angajată, indirect pentru diverși agenți economici cu activități în domeniului sportului și turismului;
 - ✚ viziunea de dezvoltare a comunei a fost conturată pornind de la următoarele elemente: importanța regională a comunei, afirmarea comunei ca centru de inovație și oportunități, importanța construcției unei comunități primitoare, a unui mediu plăcut pentru locuitori și pentru vizitatori, creșterea calității vieții;
 - ✚ revitalizarea spațiului rural al comunei Tazlău prin implicarea cetățenilor în procesele de luare a deciziilor;
- Valorizarea inteligentă a tradițiilor și valorilor:
 - ✚ crearea unui ansamblu de condiții de practicare a turismului, prin combinarea a 3 forme de turism - turism sportiv și turism cultural;
 - ✚ înființarea acestui complex sportiv, va deveni, sub aspect turistic, didactic, sportiv, cultural și educativ, o emblemă a peisajului rural din zona Văii Tazlăului.
- Valorificarea superioară a potențialului turistic prin exploatare durabilă și conștientizarea și responsabilizarea populației locale și a vizitatorilor din punct de vedere ecologic:

- ✚ prin tipologia intervențiilor și impactului de utilizare și funcționalitate prezumat, se creează premisele creșterii durabilității ambientale și combinării turismului sportiv cu ecoturismul, mărind astfel varietatea de atracții pentru turiști;
- ✚ Complexul sportiv va oferi un suport educativ și va putea fi folosit ca locație de desfășurare a activităților sportive, a competițiilor sportive etc;.
- Sănătatea populației:
 - ✚ Creșterea potențialului fizic și psihic al tinerilor prin intermediul sportului;
 - ✚ Proiectul contribuie la menținerea echilibrului biologic și fiziologic al turiștilor, dar și al tinerilor localității;
 - ✚ Promovarea conceptului de viață activă în rândul tinerilor, concretizată în creșterea numărului de practicanți ai sportului, ce va conduce la combaterea efectelor nefavorabile ale sedentarismului.
- Utilizarea inovării digitale în revitalizarea serviciilor rurale;
 - ✚ Crearea unei platforme tehnice digitale comune, esențială pentru continuarea funcționării după perioada finanțării.

Aplicantul: UAT Tazlău

Justificare (prezentarea problemelor și a necesității intervenției): Referitor la infrastructura sportivă a comunei, aceasta este în prezent precară, realizarea investiției unui complex sportiv fiind rezultatul voinței comunității locale din comuna Tazlău care are la bază colaborarea dintre membrii comunității și reprezentanții administrației locale. Nu există săli de sport care să găzduiască activitățile sportive specifice Potrivit strategiei de Ecoturism și dezvoltare locală, în urma sondajului efectuat a rezultat că obiectivul de investiții este în topul celor mai importante investiții care trebuie realizate în Comuna Tazlău. Este cunoscut șefitor la infrastructura sportivă a comunei, aceasta este în prezent precară, realizarea investiției unui complex sportiv fiind rezultatul vo”Amprunte Moldave” și Clubul Sportiv de Karate-Enshin ”Dacicus Sabaki”, ambele cu rezultate remarcabile pentru comunitate în competițiile naționale și internaționale. Sportivii din cele două cluburi își desfășoară activitatea în sala mare a Căminului Cultural, un spațiu complet nepotrivit pentru activități de antrenament sau competiții oficiale. În anul 2023, C.S. Amprunte Moldave a fost ales ca organizator al unei competiții de importanță națională, Cupa Amprunte Moldave. Lipsa unei săli polisportive a făcut ca această competiție să se desfășoare la Sala Polivalentă din Piatra-Neamț. Absența valorificării ramurii sportive a contextului social-comunitar se reflectă în mod negativ asupra calității vieții din cadrul comunei.

Context (Coerența cu strategiile europene, naționale, regionale și județene):

Coerența cu strategiile europene/naționale/regionale:

Context european: Politica de Coeziune a Uniunii Europene 2021-2027- „O Europă mai apropiată de cetățenii săi”

Context național: Strategia Națională a României pentru dezvoltarea turismului 2019-2030

Context regional: Planul de Dezvoltare Regională Nord-Est 2021-2027, Prioritatea 1: Dezvoltarea unei economii competitive

<p>Coerența cu Strategia de Dezvoltare a Județului Neamț pentru perioada 2022- 2030:</p>	<p>Direcție de dezvoltare strategică: (DDs) Dezvoltarea economică durabilă și echilibrată a județului Neamț Prioritatea 1: Dezvoltarea domeniilor ce determină creșterea competitivității economice a județului Prioritatea 2: Dezvoltarea integrată a sectoarelor și serviciilor publice ce contribuie la îmbunătățirea calității vieții în zonele urbane și rurale ale județului Obiectiv strategic OS 2.3. Susținerea domeniilor educație și tineret a procesului educațional desfășurat la nivelul județului Măsura: Dezvoltarea infrastructurii de tineret și sport</p>
<p>Teritoriu vizat:</p>	<p>Comuna Tazlău, strada Coborâșului</p>
<p>Potențialii beneficiari ai proiectului/grupul țintă</p>	<p>Beneficiari finali: - 100 copii și tineri ai comunității; - cetățenii comunei Tazlău și ai județului Neamț și turiștii de la nivel național și/sau internațional Grupul țintă: - copiii din cadrul Asociațiilor Sportive - elevii Școlii Gimnaziale I.I.Mironescu - instituții publice și operatori economici cu sediul în comună, potențiali investitori.</p>
<p>Activitățile proiectului:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Lucrări de construcție și amenajare sală sportivă; ✓ Construirea infrastructurii conexe; ✓ Promovarea obiectivului și îmbinarea activităților sportive și cultural-educative cu cele turistice; ✓ Desfășurarea evenimentului de finalizare a proiectului. 	
<p>Măsurile asociate:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Elaborarea studiului de fezabilitate/documentația de avizare a lucrărilor de intervenții, elaborarea PT; ➤ Elaborarea cererii de finanțare; ➤ Lucrări inițiale: studii teren, proiectare, achiziție publică pentru proiectare, avize și aprobări, achiziție publică pentru execuție, consultanță, asistență tehnică, organizarea șantierului și a execuției; ➤ Lucrări de construcții: construire Corp sală polivalentă, realizare teren de fotbal cu gazon artificial; ➤ Amenajări diverse: racordare utilități, amenajare spații verzi, amenajare circulație pietonală, amenajare circulație auto și parcări, împrejmuire; ➤ Lucrări finale: dotări, curățenie interioară și exterioară, procedura de recepție finală a lucrărilor executate. ➤ Monitorizarea/controlul proiectului. 	
<p>Rezultate așteptate:</p>	

<p>Pe termen scurt:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Dezvoltarea activităților sportive; ✓ Desfășurarea de evenimente sportive specifice cu caracter profesional, la nivel local, național și internațional; ✓ Desfășurarea evenimentelor sportive cu caracter de loisir/relaxare/petrecere a timpului liber într-un mod sănătos și activ; ✓ Atragerea unui număr cât mai mare de copii și adulți în desfășurarea activităților sportive și a sporturilor specifice (fotbal, handbal, badminton) și sprijinirea practicării acestor sporturi. ✓ Creșterea numărului de turiști care vizitează localitatea Tazlău ✓ Realizarea unui obiectiv de referință la nivel regional pentru sectoarele sport și turism; ✓ Crearea de noi locuri de muncă <p>Pe termen mediu și lung:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Potențialul economic constă în asigurarea unui mediu favorabil organizării și desfășurării activităților sportive, contribuind astfel la creșterea gradului de atractivitate social-comunitar în cadrul comunei Tazlău. ✓ Dezvoltarea durabilă a structurii socio-comunitare a comunei Tazlău ✓ Atingerea parametrilor maximi de funcționare a complexului sportiv ✓ Îmbunătățirea stării de sănătate și a calității vieții cetățenilor comunei Tazlău; ✓ Creșterea calității vieții. 	
<p>Produsele proiectului. Obiective:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Sală polisportivă, corp vestiare, tribună ✓ Teren de fotbal cu gazon natural ✓ Dotare incintă cu toalete ecologice prefabricate destinate publicului. ✓ Amenajare spații verzi, amenajare circulației pietonale, amenajare circulației auto și parcări. ✓ Amenajări specifice, împrejmuire, racordare utilități. 	
<p>Sustenabilitate: sustenabilitatea rezultatelor investiției va putea fi asigurată prin contribuțiile financiare ale vizitatorilor, ale Asociațiilor Sportive din țară și prin susținerea financiară de către administrația publică locală/ județeană</p>	
<p>Buget total estimat:</p>	<p>Va fi stabilit în urma elaborării documentelor-suport (SPF și SF)</p>
<p>Perioada de implementare:</p>	<p>24 luni</p>
<p>Surse potențiale de finanțare:</p>	<p>Programul Operațional Regional (Nord-Est), 2021-2027, Prioritatea 7 - „Nord-Est o regiune mai atractivă” Buget local, PNRR Buget privat Alte surse legal constituite</p>
<p>Instituții/ actori Implicați/ potențiali parteneri</p>	<p>Cetățenii din comună; Autorități publice locale; Operatori economici; Consiliul județean Neamț; Complexul Muzeal Neamț; GAL- (Asociația Drumurile Bistriței) Investitori publici și privați; Proiectanți: arhitecți, ingineri</p>

Documente necesare: studiu de fezabilitate, studiu topografic, studiu geotehnic, documentația de avizare a lucrărilor, PUG

Stadiul proiectului (menționarea unor activități deja întreprinse, spre exemplu existența unor măsuri pregătitoare proiectului ,analiza de oportunitate și fezabilitate etc.):

✓ Proiect propus, în curs de pregătire

FIȘA 15. AMENAJAREA UNUI CENTRU CULTURAL, ETNOGRAFIC ȘI EDUCATIV ÎN AER LIBER, DE TIP MUZEU AL SATULUI, SUB COORDONAREA MUZEULUI DE ETNOGRAFIE DIN PIATRA-NEAMȚ

Titlul proiectului: Revitalizarea spațiului rural prin înființarea Muzeului satului și tradițiilor populare de pe Valea Tazlăului

Scopul proiectului: Impulsionarea dezvoltării locale prin conservarea, protejarea și valorificarea patrimoniului cultural și a identității culturale.

Obiectiv general: Dezvoltarea potențialului turistic și revitalizarea spațiului rural prin construirea unui muzeu ce înglobează conceptul de sat tipic Văii Tazlăului și tradițiile populare ale acestuia. Promovarea activităților recreative, turistice și cultural-educative prin intermediul personalităților locale.

Obiectivele specifice ale proiectului:

- Dezvoltare economică inteligentă:
 - ✚ ridicarea social-economică a comunei Tazlău, asigurând eliminarea decalajelor intra-regionale, în acord cu principiul coeziunii economice și sociale (reducerea decalajului dintre Tazlău și alte localități rurale cu potențial turistic mai dezvoltat din regiune - Vânători Neamț, Agapia, Ceahlău, etc);
 - ✚ prin crearea unui centru cultural, etnografic și educativ de tip muzeu în aer liber, se valorifică o serie de elemente care n-ar fi putut fi puse în valoare în cadrul altor activități, ceea ce înseamnă generarea de venituri economice cu costuri reduse;
 - ✚ proiectul contribuie la crearea de venit: direct pentru forța de muncă angajată, indirect pentru diverși agenți economici cu activități în domeniului turismului;
 - ✚ revitalizarea spațiului rural al comunei Tazlău prin implicarea cetățenilor în procesele de luare a deciziilor;
- Valorizarea inteligentă a tradițiilor și valorilor:
 - ✚ crearea unui ansamblu de condiții de practicare a turismului, prin combinarea a 2 forme de turism - cel memorial/cultural (Tazlău reprezintă poarta de intrare în Ținutul Neamțului, punct de plecare pe Ruta patrimoniului medieval - Mărturii ștefaniene în județul Neamț, dar și locul de baștină a Mironeștilor, familia emblemă a satului) cu ecoturismul. Preconizăm un impact direct asupra creșterii cererii de turism pentru comună;
 - ✚ înființarea acestui centru cultural cu funcție mixtă, va deveni, sub aspect didactic, științific, cultural și educativ, o emblemă a peisajului rural din zona Văii Tazlăului;

- ✚ sporirea turismului prin construirea unui muzeu „tradițional”
- ✚ creșterea atractivității zonei pentru promotorii de evenimente cultural-sportive.
- ✚ Creșterea implicării populației în activități cultural-sportive pe timpul petrecerii timpului liber.
- Valorificarea superioară a potențialului turistic prin exploatare durabilă și conștientizarea și responsabilizarea populației locale și a vizitatorilor din punct de vedere ecologic:
 - ✚ proiectul are și o vocație ecologică întrucât în strategia dezvoltării turistice, se impun măsuri de protejare a mediului și de conservare a patrimoniului turistic natural și antropic;
 - ✚ crearea acestui complex de aproximativ 6 ha, propune introducerea unor specii de vegetație cu valoare din punct de vedere ecologic, terapeutic și estetic și conservarea elementelor de patrimoniu cultural și natural;
 - ✚ prin tipologia intervențiilor și impactului de utilizare și funcționalitate prezumat, se creează premisele creșterii durabilității ambientale și combinării turismului cultural-istoric cu ecoturismul, mărind astfel varietatea de atracții pentru turiști și, totodată, completează în mod benefic acest necesar, adăugând în inventarul public al comunei și patrimoniului vizitabil al regiunii: complex muzeal, alei pietonale, drum de acces, loc de joacă pentru copii, amfiteatru în aer liber, foișoare de lemn.
 - ✚ Centrul muzeal va oferi un suport educativ și va putea fi folosit ca locație de desfășurare a activităților școlare cu profil ecologic, istoric și cultural;
 - ✚ Proiectul va aduce multe îmbunătățiri calității mediului prin numărul mare de arbori, arbuști și gazon plantat, care duce la îmbunătățirea calității aerului prin absorbția de CO₂;
- Utilizarea inovării digitale în revitalizarea serviciilor rurale;
 - ✚ Crearea unei platforme tehnice comune, esențială pentru continuarea funcționării după perioada finanțării.
- Sănătatea populației:
 - ✚ Proiectul, prin crearea unei zone de agrement, contribuie la menținerea echilibrului biologic și fiziologic al turiștilor, dar și al locuitorilor localității;
- Promovarea diversității culturale la nivel local, regional și național.

Aplicant: UAT Tazlău

Justificare (prezentarea problemelor și a necesității intervenției): Utilizarea spațiului rural (liber) prin construirea unui muzeu ce înglobează istoria și tradiția satelor din zona nordică a Văii Tazlăului Mare, în scop turistic și cultural. Acesta va crea/dezvolta interesul locuitorilor și turiștilor pentru patrimoniul cultural/turistic al Văii Tazlăului. Comuna Tazlău se poate mândri cu o istorie bogată, cu tradiții obiceiri, evenimente culturale de impact. La Tazlău se află fosta „*Casa Memorială I. I. Mironescu*”, în care s-a născut și a locuit recunoscutul medic și scriitor al secolului XX. Casa sa a fost loc de adunare și de relaxare pentru mulți scriitori: C. Hogaș, M.Sadoveanu, Păstorel Teodoreanu, Panait Istrati etc. De-a lungul timpului sora scriitorului, Lina Donea, a organizat aici numeroase activități culturale, cum ar fi ședințe ale Cercului literar sau șezători. După o perioadă în care a avut statut special și regim de protecție, pentru că a fost

propusă spre clasare, Casa I.I. Mironescu nu a devenit monument istoric de importanță locală, așa cum o recomanda istoria ei și valoarea de simbol al comunității. Prin valoarea sa arhitectonică, spirituală și istorică, simbolizează o părticică din istoria localității. Alături se află *casa boierului Broșteanu*, o casă deosebit de frumoasă, care stârnește la rândul-i admirație prin frumusețe, eleganță și stil arhitectural. La Tazlău mai sunt case care păstrează arhitectura tradițională, dar care, nefiind supuse unui regim de protecție, sunt demolate de proprietari sau supuse unor modificări care mutilează stilul arhitectonic. Considerăm așadar oportună crearea unui muzeu al satului, care oferă șansa conservării patrimoniului cultural. Se oferă posibilitatea organizării unor evenimente culturale cu impact pozitiv asupra comunității (șezătoare culturală, vernisaje, tabere de creație etc.). Obiectivul presupune realizarea unor investiții împărțite pe mai multe componente și funcțiuni, precum: muzeu al satului, expoziție de pictură, zonă de spectacole etc. De asemenea, proiectul reprezintă un omagiu pe care comuna Tazlău îl aduce celor mai importante personalități ale comunității, îmbinând componente recreative și de agrement cu dimensiunea cultural-educativă.

Context (Coerența cu strategiile europene, naționale, regionale și județene):

<p>Coerența cu strategiile europene/naționale/regionale:</p>	<p>Context european: Politica de Coeziune a Uniunii Europene 2021-2027- „O Europă mai apropiată de cetățenii săi”</p> <p>Context național: Strategia Națională a României pentru dezvoltarea turismului 2019-2030</p> <p>Context regional: Planul de Dezvoltare Regională Nord-Est 2021-2027, Prioritatea 1: Dezvoltarea unei economii competitive</p>
---	---

<p>Coerența cu Strategia de Dezvoltare a Județului Neamț pentru perioada 2022- 2030:</p>	<p>Direcție de dezvoltare strategică: (DDs) Dezvoltarea economică durabilă și echilibrată a județului Neamț</p> <p>Prioritatea 1: Dezvoltarea domeniilor ce determină creșterea competitivității economice a județului</p> <p>Obiectiv strategic OS.1.2.: Dezvoltarea infrastructurii turistice prin investiții care aduc plus valoare economică, revitalizarea patrimoniului natural și cultural și promovarea obiectivelor turistice</p> <p>Obiectiv strategic OS.1.3.: Sprijinirea și promovarea producătorilor și a produselor</p> <p>Obiectiv strategic OS.1.4.: Susținerea mediului privat și a inițiativelor antreprenoriale prin investiții și parteneriate</p>
---	--

	<p>Prioritatea 2: Dezvoltarea integrată a sectoarelor și serviciilor publice ce contribuie la îmbunătățirea calității vieții în zonele urbane și rurale ale județului</p> <p>Obiectiv strategic OS 2.3. Susținerea domeniilor educație și tineret a procesului educațional desfășurat la nivelul județului</p> <p>Obiectiv strategic OS 2.4.: Promovarea activităților culturale și a investițiilor în domeniul cultură</p> <p>Măsura: Dezvoltarea infrastructurii culturale</p> <p>Prioritatea 3: Asigurarea condițiilor adecvate pentru protecția mediului și pentru dezvoltarea durabilă a județului</p> <p>Obiectiv strategic OS 3.3. Patrimoniul natural, biodiversitate și infrastructură verde</p> <p>Prioritatea 4: Promovarea specializării inteligente, dezvoltarea capacității administrative, sprijinirea inițiativelor comunităților locale și ale societății civile.</p> <p>Obiectiv strategic O.S. 4.3. Promovarea și sprijinirea parteneriatului cu societatea civilă și comunitățile</p>
Teritoriu vizat:	Comuna Tazlău
Potențialii beneficiari ai proiectului/grupul țintă	<p>Beneficiarii direcți:</p> <ul style="list-style-type: none"> - UAT Tazlău (infrastructura va rămâne în proprietatea comunei); - populația comunei Tazlău (2381 locuitori în 2021); <p>Beneficiarii indirecți:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mediul local de afaceri local; - mediul înconjurător (implementarea prezentului proiect va aduce un plus dezvoltării durabile a mediului, prin folosirea unei infrastructuri modernizate, care cuprinde soluții constructive și tehnologii moderne, inclusiv prin utilizarea de materiale reciclabile). - cel puțin 1000 vizitatori/an;
<p>Activități propuse:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Stabilirea cu exactitate a zonei în care se va derula investiția; ✓ Construire și amenajare Centru cultural, etnografic și educativ; 	

<ul style="list-style-type: none"> ✓ Promovarea obiectivului și îmbinarea activităților cultural-educative cu cele recreative; ✓ Amenajarea zonelor destinate cazării, alimentației publice, agrementului și recreerii; ✓ Desfășurarea evenimentului de finalizare a proiectului.
<p>Măsurile asociate:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Identificarea potențialilor parteneri interesați; - Elaborarea studiului de fezabilitate/documentația de avizarea lucrărilor de intervenții; - Elaborarea cererii de finanțare; <p>Implementarea proiectului, care presupune:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Începerea/demararea proiectului - organizarea echipei/responsabilului de implementare a proiectului b. Pregătirea documentației și lansarea procedurii de atribuire a lucrărilor și a serviciilor necesare implementării proiectului (supervizare lucrări, asistență tehnică din partea proiectantului, publicitate, management proiect etc.) c. Execuția lucrărilor de construcție; d. Recepția și punerea în funcțiune a investiției e. Publicitatea și promovarea proiectului f. Monitorizarea/controlul proiectului <ol style="list-style-type: none"> 6) Modernizarea și dezvoltarea traseelor identificate, a marcajelor și căilor de acces 7) Promovarea noilor trasee turistice marcate 8) Managementul proiectului și raportarea progresului în implementarea proiectului
<p>Rezultate așteptate:</p> <p>Pe termen scurt:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Creșterea numărului de turiști care vizitează localitatea Tazlău ✓ Realizarea unui obiectiv de referință la nivel regional pentru sectoarele turism și cultură ✓ Promovarea localității Tazlău, a scriitorului I.I. Mironescu și a oamenilor de seamă ai comunității; ✓ Crearea de noi locuri de muncă (ghid turistic, administrator/custode al ariei vizate); ✓ Conștientizarea și atragerea tinerei generații în activități cultural-educative și recreative <p>Pe termen mediu și lung:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Dezvoltarea economiei locale ✓ Atestarea localității Tazlău sau a unei părți din localitate ca stațiune turistică de interes local
<p>Produsele proiectului. Obiective:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Complex de tip muzeal format din: <ul style="list-style-type: none"> ▪ 10 case tradiționale - replici sau strămutate ▪ Biserica lui Alexandru cel Bun - replică ▪ 1 moară de apă ✓ Aleea Domnitorilor (Alexandru cel Bun, Ștefan cel Mare, Bogdan cel Orb, Ștefăniță Vodă, Petru Rareș, Al. Lăpușeanu, Petru Movilă, Al. I. Cuza) - alee cu statuile domnitorilor care și-au pus amprenta istorică asupra Tazlăului.

<ul style="list-style-type: none"> ✓ Aleea scriitorilor (C. Hogaș, I.I. Mironescu, M. Sadoveanu, C. Ardeleanu, R. Dănăilă, Cezar Țucu, Constantin Ivu, Panait Istrati) - alee cu statuile scriitorilor autohtoni sau străini care imortalizat Tazlăul în scrierile lor ✓ Atelier tradițional împletituri de nuiete ✓ Expoziție permanentă de pictură: "Tazlău-izvor de inspirație" ✓ Dotare incintă cu toalete ecologice prefabricate destinate publicului. ✓ Amenajare spații verzi, amenajare circulației pietonale, amenajare circulației auto și parcări. ✓ Achiziția unei scene exterioare pentru realizarea spectacolelor, de echipament de sunet și lumini ✓ Amenajări specifice, împrejmuire, racordare utilități. ✓ Materiale de promovare 	
<p>Sustenabilitate:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ sustenabilitatea rezultatelor investiției va putea fi asigurată prin: <ul style="list-style-type: none"> • contribuțiile financiare ale vizitatorilor și prin susținerea financiară de către administrația publică locală/ județeană • contribuții financiare ale participanților, la: <ul style="list-style-type: none"> ○ la Festivalul anual de muzică folk pentru tineret; ○ Șezătoare literară tematică: Cronica vizuală a Tazlăului ○ Organizarea unui festival de cântece de munte "Muntele coboară la deal" • contribuții financiare ale participanților la Festivalul sporturilor Tazlău. Alergare pe potecă, alergare pe șosea, MTB, orientare turistică, cursa cu obstacole. • Vânzarea de obiecte artizanale (împletituri din nuiete, sculpturi, articole de broderie etc), din cadrul expoziției cu vânzare; 	
Buget total estimat:	Va fi stabilit în urma elaborării documentelor-suport (SPF și SF)
Perioada de implementare:	60 luni
Surse potențiale de finanțare:	Programul Operațional Regional (Nord-Est), 2021-2027, Prioritatea 7 - „Nord-Est o regiune mai atractivă” Buget local, PNRR Buget privat Alte surse legal constituite
Instituții/ actori Implicați/ potențiali parteneri	Cetățenii din comună; Autorități publice locale; Operatori economici; Consiliul județean Neamț; Complexul Muzeal Neamț; GAL- (Asociația Drumurile Bistriței) Investitori publici și privați; Proiectanți: arhitecți, ingineri
Documente necesare: studiu de fezabilitate, documentația de avizare a lucrărilor, PUG	
Stadiul proiectului (menționarea unor activități deja întreprinse, spre exemplu existența unor măsuri pregătitoare proiectului ,analiza de oportunitate și fezabilitate etc.):	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Proiect propus, în curs de pregătire 	

FIȘA 16. ÎNFIINȚAREA UNUI PARC DENDROLOGIC PE STRADA CRIVĂȚULUI – DEALUL CĂRĂMIDĂRIEI

Denumirea obiectivului de investiții: Înființare parc dendrologic de agrement și loisir „I. S. Zăvoianu”
Obiectiv general al proiectului vizează reconversia funcțională a terenurilor și suprafețelor degradate în scopul revitalizării mediului rural al localității Tazlău, reducerii poluării componentelor de mediu și creșterea oportunităților de agrement și petrecere a timpului liber pentru locuitori și vizitatori.
Obiective specifice: <ul style="list-style-type: none">▪ Dezvoltare economică inteligentă:<ul style="list-style-type: none">✚ ridicarea social-economică a comunei Tazlău, asigurând eliminarea decalajelor intra-regionale, în acord cu principiul coeziunii economice și sociale (reducerea decalajului dintre Tazlău și alte localități rurale cu potențial turistic mai dezvoltat din regiune - Vânători Neamț, Agapia, Ceahlău, etc);✚ prin crearea unei zone de agrement într-un cadru natural, se valorifică acele elemente care n-ar fi putut fi puse în valoare în cadrul altei activități, ceea ce înseamnă generarea de venituri economice cu costuri reduse;✚ proiectul contribuie la crearea de venit: direct pentru forța de muncă angajată, indirect pentru diverși agenți economici cu activități în domeniului turismului;✚ utilizarea de specii locale, adaptate zonei, cu mentenanță scăzută (arbori, arbuști, ierburi decorative, plante aromate).▪ Valorizarea inteligentă a tradițiilor și valorilor:<ul style="list-style-type: none">✚ crearea unui ansamblu de condiții de practicare a turismului, prin combinarea a 2 forme de turism - cel memorial/cultural (Tazlău reprezintă poarta de intrare în Ținutul Neamțului, punct de plecare pe Ruta patrimoniului medieval - Mărturii ștefaniene în județul Neamț, dar și locul de baștină a Mironeștilor, familia emblemă a satului) cu ecoturismul (crearea structurilor de agrement, într-o zonă ambientală naturală , cu impact direct asupra creșterii cererii de turism pentru comună;✚ înființarea acestui parc dendrologic, cu o compoziție peisagistică complexă, va deveni, sub aspect didactic, științific, cultural și educativ, o emblemă a peisajului rural din zona Văii Tazlăului;✚ creșterea implicării populației în activități cultural-sportive pe timpul petrecerii timpului liber.✚ creșterea atractivității zonei pentru promotorii de evenimente cultural-sportive.▪ Valorificarea superioară a potențialului turistic prin exploatare durabilă și conștientizarea și responsabilizarea populației locale și a vizitatorilor din punct de vedere ecologic:<ul style="list-style-type: none">✚ proiectul are și o vocație ecologică întrucât în strategia dezvoltării turistice a zonei de agrement, se impun măsuri de protejare a

mediului și a valorilor fundamentale a existenței umane: pădurea, parcul dendrologic, pârâul Racila etc

- ✚ crearea acestui spațiu verde de aproximativ 8 ha, propune introducerea unor specii de vegetație cu valoare din punct de vedere ecologic, terapeutic și estetic;
- ✚ prin tipologia intervențiilor și impactului de utilizare și funcționalitate prezumat, se creează premisele creșterii durabilității ambientale și combinării turismului cultural-istoric cu ecoturismul, mărind astfel varietatea de atracții pentru turiști și, totodată, completează în mod benefic acest necesar, adăugând în inventarul public al comunei și patrimoniului vizitabil al regiunii: pistă pentru alergare, pistă pentru bicicliști, alei pietonale, drum de acces, loc de joacă pentru copii, amfiteatru în aer liber, foșor de lemn.
- ✚ Refacerea habitatului pentru populația de raci (*Astacus astacus*), scoici (*Unio pictorum*) și roșioară (*Scardinius erythrophthalmus*), puternic afectat de diverse tipuri de braconaj (pescuit, prinsul cu mâna, braconaj electric, folosirea substanțelor periculoase, capcane etc).
- ✚ Parcul, datorită biodiversității sale va oferi un suport educativ și va putea fi folosit ca locație de desfășurare a activităților școlare cu profil ecologic.
- ✚ Parcul va aduce multe îmbunătățiri calității mediului prin numărul mare de arbori, arbuști și gazon plantat, care duce la îmbunătățirea calității aerului prin absorbția de CO₂;
- Utilizarea inovării digitale în revitalizarea serviciilor rurale;
 - ✚ Crearea unei platforme tehnice comune, esențială pentru continuarea funcționării după perioada finanțării.
- Sănătatea populației:
 - ✚ Proiectul, prin crearea unei zone de agrement, contribuie la menținerea echilibrului biologic și fiziologic al turiștilor, dar și al locuitorilor localității;

Aplicantul: UAT Tazlău

Justificare (prezentarea problemelor și a necesității intervenției):

În prezent terenul este neamenajat, prezintă vegetație crescută spontan, iar solul, cu o fertilitate scăzută, prezintă semne de degradare, datorate pășunatului excesiv. Pe amplasament există o fostă groapă de deșeuri menajere, care necesită ecologizare. Malul vestic al pârâului Racila este afectat de fenomene geomorfologice de versant de mică amplitudine (alunecări de tip lenticular) și necesită intervenție, prin lucrări de consolidare. Partea estică a amplasamentului este traversată de pârâul Racila, important prin populația de raci (racul de râu), scoici și roșioară, puternic afectate de braconajul excesiv, fapt ce necesită intervenție, prin măsuri stricte de protecție. În situația nerealizării investiției, terenul riscă să se degradeze în mod accentuat și riscă să fie transformat în loc de depozitare a gunoaielor de către locuitori. Prin amenajarea terenului care face obiectul prezentului proiect se dezvoltă infrastructura de recreere, se îmbunătățește nivelul de viață și civilizație al locuitorilor, se conservă biodiversitatea, se reface habitatul specific și se rezolvă problemele de mediu existente.

Necesitatea amenajării unui parc derivă din nevoia de petrecere a timpului liber și de recreere, contribuind la creșterea gradului de civilizație și la înfrumusețarea

satului, cu directe implicații benefice în asigurarea unui climat sănătos de conviețuire în cadrul comunității locale și cu un impact pozitiv asupra creșterii gradului de socializare a locuitorilor din cadrul comunei.

Se dorește ca acest parc să devină o emblemă a Tazlăului, ce va contribui la dezvoltarea “brandului” localității.

În plus, realizarea acestei investiții va conduce la sporirea gradului de confort și va oferi oportunitatea petrecerii timpului liber într-un mod civilizată și agreabil, atât pentru membrii comunității, cât și pentru turiștii care tranzitează sau înnoptează la Tazlău.

Analizând situația actuală și a neajunsurilor din zonă, dezvoltarea acestor facilități pentru locuitori și vizitatori este mai mult decât justificată. Proiectul va contribui la îndeplinirea unuia dintre obiectivele strategice de dezvoltare, și anume creșterea suprafeței de spații verzi amenajate și educarea populației spre o atitudine responsabilă și protectoare față de mediu.

Parcul va primi numele inginerului silvic „I. S. Zăvoianu”, autorul Monografiei Ocolului Silvic Tazlău din Județul Neamț, lucrare premiată de către Societatea Progresul Silvic, București, apărută în anul 1913.

Context (Coerența cu strategiile europene, naționale, regionale și județene):

<p>Coerența cu strategiile europene/naționale/regionale:</p>	<p>Context european: Politica de Coeziune a Uniunii Europene 2021-2027- „O Europă mai apropiată de cetățenii săi”</p> <p>Context național: Strategia Națională a României pentru dezvoltarea turismului 2019-2030</p> <p>Context regional: Planul de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2021-2027</p>
---	---

<p>Coerența cu Strategia de Dezvoltare a Județului Neamț pentru perioada 2022- 2030:</p>	<p>Direcție de dezvoltare strategică: (DDs) Dezvoltarea economică durabilă și echilibrată a județului Neamț</p> <p>Prioritatea 1: Dezvoltarea domeniilor ce determină creșterea competitivității economice a județului</p> <p>Obiectiv strategic OS.1.2.: Dezvoltarea infrastructurii turistice prin investiții care aduc plus valoare economică, revitalizarea patrimoniului natural și cultural și promovarea obiectivelor turistice</p> <p>Prioritatea 2: Dezvoltarea integrată a sectoarelor și serviciilor publice ce contribuie la îmbunătățirea calității vieții în zonele urbane și rurale ale județului</p> <p>Obiectiv strategic OS 2.4.: Promovarea activităților culturale și a investițiilor în domeniul cultură</p> <p>Prioritatea 3: Asigurarea condițiilor adecvate pentru protecția mediului și pentru dezvoltarea durabilă a județului</p>
---	--

	<p>Obiectiv strategic OS 3.3. Patrimoniul natural, biodiversitate și infrastructură verde</p> <p>Obiectiv strategic OS 3.4. Eficiență energetică și energie verde</p>
Localizarea proiectului:	Comuna Tazlău, Dealul Căramidăriei, strada Crivățului
Potențialii beneficiari ai proiectului/grupul țintă	<p>Beneficiarii direcți:</p> <ul style="list-style-type: none"> - UAT Tazlău (infrastructura modernizată va rămâne în proprietatea comunei); - populația comunei Tazlău (2381 locuitori în 2021); - cel puțin 1000 vizitatori/an; <p>Beneficiari indirecți:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mediul local de afaceri local; - mediul înconjurător (implementarea prezentului proiect va aduce un plus dezvoltării durabile a mediului, prin folosirea unei infrastructuri modernizate, care cuprinde soluții constructive și tehnologii moderne, inclusiv prin utilizarea de materiale reciclabile).
<p>Activitățile proiectului:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Construire și amenajare parc dendrologic; ➤ Construirea infrastructurii conexe; ➤ Lucrări de amenajare a spațiilor de agrement; ➤ Promovarea obiectivului și îmbinarea activităților cultural-educative cu cele recreative; ➤ Desfășurarea evenimentului de finalizare a proiectului. 	
<p>Măsurile asociate:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Lansarea Proiectului în media; ➤ Elaborarea cererii de finanțare; ➤ Analiza opțiunilor și studii de teren; ➤ Datele tehnice ale investiției; ➤ Analiza financiară, costurile estimative ale investiției, raportul cost-beneficiu; ➤ Analiza de risc; ➤ Analiza sustenabilității financiare a investiției; ➤ Estimări privind forța de muncă ocupată prin realizarea investiției; ➤ Avize și acorduri de principiu. 	
<p>Rezultate așteptate:</p> <p>Pe termen scurt:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Creșterea vizibilității și accesibilității destinației turistice Tazlău; ✓ Locuri noi de muncă pentru populația locală; ✓ Reducerea ratei șomajului; <p>Pe termen mediu și lung:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Creșterea volumului de turiști; 	

<ul style="list-style-type: none"> ✓ Crearea premiselor pentru creșterea cererii turistice pentru produse specifice zonei ✓ Scăderea presiunii antropice și a poluării; ✓ Venituri atrase din activitatea economică asociată 	
<p>Produsele proiectului/Indicatori de realizare:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Parc dendrologic în suprafață de cca 8 ha, cu compoziție peisagistică complexă, pe mai multe paliere de vegetație, utilizându-se specii specifice zonei montane, dar cu posibilitatea de a oferi un spectacol cromatic atrăgător în toate sezoanele. ✓ Sistem de irigare dotat cu senzori de umiditate și cu funcționare automatizată. ✓ Amfiteatru în aer liber, cu gradene din piatră și gazon și cu scenă conturată de un zid de sprijin semicircular și înierbat. ✓ Loc de joacă pentru copii; ✓ Amenajare parcare ecologică; ✓ Sistem de alei pietonale cu zgură sau dale din piatră de râu sau pietriș mărunț, printre copaci; ✓ Mobilier urban pentru parcuri și grădini (bănci, coșuri de gunoi colectare selectivă, rastele și suporturi biciclete, foisor din lemn); ✓ Pistă pentru biciclete și pistă pentru alergare/plimbare, bănci și echipamente sportive out-door. ✓ Punct de antrenament în aer liber (aparate de antrenament publice), precum și o zonă de practicare de exerciții în aer liber (yoga, zumba etc) legate între ele printr-o pistă de alergare ✓ Iluminatul public inteligent și sistem de supraveghere video. ✓ 3 panouri informative și 3 panouri educative. ✓ Împrejmuirea parcului 	
<p>Sustenabilitate: sustenabilitatea rezultatelor investiției va putea fi asigurată prin contribuțiile financiare ale vizitatorilor, prin organizarea de evenimente culturale, sportive și educative și prin susținerea financiară de către administrația publică locală.</p>	
<p>Buget total estimat:</p>	<p>Va fi stabilit în urma elaborării documentelor-suport (SF)</p>
<p>Perioada de implementare:</p>	<p>24 luni, dintre care 18 luni durata execuției efectivă;</p>
<p>Surse potențiale de finanțare:</p>	<p>Programul Operațional Regional (Nord-Est), 2021-2027, Prioritatea 7 - „Nord-Est o regiune mai atractivă” Planul Național de Redresare și Reziliență, Pilonul I. Tranziția verde, Componenta C2 - Păduri și protecția biodiversității I1. Campania Națională de împădurire și reîmpădurire Buget local, Buget privat POP (Programul Operațional pentru Pescuit) Alte surse de finanțare naționale sau europene care pot fi identificate pe parcursul implementării strategiei</p>

Instituții/ actori Implicații/ potențiali parteneri	UAT Tazlău Direcția Silvică Neamț Apele Române ANANP Autoritatea Națională pentru Turism Firmă de consultanță Întreprinzători privați
Documente necesare: studiu de fezabilitate, proiectele tehnice, a detaliilor de execuție, planuri de gestiune, PUG actualizat, proiect de amenajare peisagistică.	
Stadiul proiectului (menționarea unor activități deja întreprinse, spre exemplu existența unor măsuri pregătitoare proiectului ,analiza de oportunitate și fezabilitate etc.): ✓ Proiect propus, în curs de pregătire	

FIȘA 17. AMENAJAREA COMPLEXULUI LACUSTRU VALEA RACILEI, PENTRU AGREMENT, PESCUIT ȘI TURISM DE WEEK-END

Denumirea obiectivului de investiții: Amenajarea complexului lacustru pe Valea Racilei, pentru agrement, pescuit sportiv și turism de week-end
Obiectiv general: Dezvoltarea activităților turistice, culturale și de agrement, care să contribuie la creșterea numărului de locuri de muncă, a veniturilor alternative, precum și la diversificarea activității în spațiul rural tazlăuan.
Obiective specifice: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Dezvoltare economică inteligentă: <ul style="list-style-type: none"> ✚ ridicarea social-economică a comunei Tazlău, asigurând eliminarea decalajelor intra-regionale, în acord cu principiul coeziunii economice și sociale (reducerea decalajului dintre Tazlău și alte localități rurale cu potențial turistic mai dezvoltat din regiune - Vânători Neamț, Agapia, Ceahlău, etc); ✚ prin crearea unei zone de agrement într-un cadru natural, se valorifică acele elemente care n-ar fi putut fi puse în valoare în cadrul altei activități, ceea ce înseamnă generarea de venituri economice cu costuri reduse; ✚ proiectul contribuie la crearea de venit: direct pentru forța de muncă angajată, indirect pentru diverși agenți economici cu activități în domeniului turismului; ▪ Valorizarea inteligentă a tradițiilor și valorilor: <ul style="list-style-type: none"> ✚ crearea unui ansamblu de condiții de practicare a turismului, prin combinarea a 3 forme de turism - turism sportiv (pescuit sportiv și de relaxare), turism gastronomic (Festivalul Racilor) și ecoturism (crearea structurilor de agrement, într-o zonă ambientală naturală , cu impact direct asupra creșterii cererii de turism pentru comună); ✚ înființarea acestui complex lacustru, va deveni, sub aspect turistic, didactic, științific, cultural și educativ, o emblemă a peisajului rural din zona Văii Tazlăului. ✚ creșterea atractivității zonei pentru promotorii de evenimente cultural-sportive.

- ✚ creșterea implicării populației în activități cultural-sportive pe timpul petrecerii timpului liber.
- Utilizarea inovării digitale în revitalizarea serviciilor rurale;
 - ✚ Crearea unei platforme tehnice comune, esențială pentru continuarea funcționării după perioada finanțării.
- Valorificarea superioară a potențialului turistic prin exploatare durabilă și conștientizarea și responsabilizarea populației locale și a vizitatorilor din punct de vedere ecologic:
 - ✚ proiectul are și o vocație ecologică întrucât în strategia dezvoltării turistice a zonei de agrement, se impun măsuri de protejare a mediului: conservarea biodiversității specifice Văii Racilei;
 - ✚ prin tipologia intervențiilor și impactului de utilizare și funcționalitate prezumat, se creează premisele creșterii durabilității ambientale și combinării turismului sportiv cu ecoturismul, mărind astfel varietatea de atracții pentru turiști și, totodată, completează în mod benefic acest necesar, adăugând în inventarul public al comunei și patrimoniului vizitabil al regiunii: căsuțe de pescuit cu ponton individual, foișoare de lemn;
 - ✚ o acvacultură durabilă și competitivă, care să folosească eficient resursele disponibile;
 - ✚ Refacerea ecosistemului acvatic pentru populația de raci (*Astacus astacus*), scoici (*Unio pictorum*) și roșioară (*Scardinius erythrophthalmus*), puternic afectat de diverse tipuri de braconaj (pescuit, prinsul cu mâna, braconaj electric, folosirea substanțelor periculoase, capcane etc).
 - ✚ Complexul lacustru, datorită biodiversității sale va oferi un suport educativ și va putea fi folosit ca locație de desfășurare a activităților școlare cu profil ecologic.
- Sănătatea populației:
 - ✚ Proiectul, prin crearea unei zone de agrement, contribuie la menținerea echilibrului biologic și fiziologic al turiștilor, dar și al locuitorilor localității;

Aplicantul: UAT Tazlău

Justificare (prezentarea problemelor și a necesității intervenției):

În prezent terenul este neamenajat, prezintă vegetație crescută spontan, iar solul, cu o fertilitate scăzută, prezintă semne de degradare, datorate pășunatului excesiv. Malul vestic al pârâului Racila este afectat de fenomene geomorfologice de versant de mică amplitudine (alunecări de tip lenticular) și necesită intervenție, prin lucrări de consolidare. Valea pârâului Racila este importantă prin populația de raci (racul de râu), scoici și roșioară, puternic afectate de braconajul excesiv, fapt ce necesită intervenție, prin măsuri stricte de protecție. În situația nerealizării investiției, terenul riscă să se degradeze în mod accentuat și riscă să fie transformat în loc de depozitare a gunoaielor de către locuitori. Prin amenajarea terenului care face obiectul prezentului proiect se dezvoltă infrastructura de recreere, se îmbunătățește nivelul de viață și civilizație al locuitorilor, se conservă biodiversitatea, se reface habitatul specific și se rezolvă problemele de mediu existente.

Necesitatea amenajării unui complex lacustru de turism lacustru și de agrement derivă din nevoia de petrecere a timpului liber și de recreere, contribuind la creșterea gradului de civilizație și la înfrumusețarea satului, cu directe implicații

<p>benefice în asigurarea unui climat sănătos de conviețuire în cadrul comunității locale și cu un impact pozitiv asupra creșterii gradului de socializare a locuitorilor din cadrul comunei.</p> <p>Se dorește ca acest complex lacustru să devină o emblemă a Tazlăului, ce va contribui la dezvoltarea “brandului” localității.</p> <p>În plus, realizarea acestei investiții va conduce la sporirea gradului de confort și va oferi oportunitatea petrecerii timpului liber într-un mod civilizată și agreabil, atât pentru membrii comunității, cât și pentru turiștii care tranzitează sau înoptează la Tazlău.</p> <p>Analizând situația actuală și a neajunsurilor din zonă, dezvoltarea acestor facilități pentru locuitori și vizitatori este mai mult decât justificată. Proiectul va contribui la îndeplinirea unuia dintre obiectivele strategice de dezvoltare, și anume creșterea suprafeței de spații verzi amenajate și educarea populației spre o atitudine responsabilă și protectoare față de mediu.</p>	
<p>Context (Coerența cu strategiile europene, naționale, regionale și județene):</p>	
<p>Coerența cu strategiile europene/naționale/regionale:</p>	<p>Context european: Politica de Coeziune a Uniunii Europene 2021-2027- „O Europă mai apropiată de cetățenii săi”</p> <p>Context național: Strategia Națională a României pentru dezvoltarea turismului 2019-2030, Planul Național Strategic PAC, Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD), Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR)</p> <p>Context regional: Planul de Dezvoltare Regională Nord-Est 2021-2027</p>
<p>Coerența cu Strategia de Dezvoltare a Județului Neamț pentru perioada 2022- 2030:</p>	<p>Direcție de dezvoltare strategică: (DDs) Dezvoltarea economică durabilă și echilibrată a județului Neamț</p> <p>Prioritatea 1: Dezvoltarea domeniilor ce determină creșterea competitivității economice a județului</p> <p>Obiectiv strategic OS.1.2.: Dezvoltarea infrastructurii turistice prin investiții care aduc plus valoare economică, revitalizarea patrimoniului natural și cultural și promovarea obiectivelor turistice</p> <p>Prioritatea 2: Dezvoltarea integrată a sectoarelor și serviciilor publice ce contribuie la îmbunătățirea calității vieții în zonele urbane și rurale ale județului</p>
<p>Localizarea proiectului:</p>	<p>Comuna Tazlău, Valea Racilei-sectorul mijlociu</p>
<p>Potențialii beneficiari ai proiectului/grupul țintă</p>	<p>Beneficiarii direcți:</p> <p>- UAT Tazlău (infrastructura va rămâne în proprietatea comunei);</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - populația comunei Tazlău (2381 locuitori în 2021); - cel puțin 1000 turiști/an; <p>Beneficiari indirecti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mediul local de afaceri local; - mediul înconjurător (implementarea prezentului proiect va aduce un plus dezvoltării durabile a mediului, prin folosirea unei infrastructuri modernizate, care cuprinde soluții constructive și tehnologii moderne, inclusiv prin utilizarea de materiale reciclabile).
<p>Activități propuse:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Stabilirea cu exactitate a zonei în care se va derula investiția; ➤ Construire și amenajare complex lacustru; ➤ Construirea infrastructurii conexe; ➤ Amenajarea zonelor destinate cazării, alimentației publice, agrementului și recreerii; ➤ Promovarea obiectivului și îmbinarea activităților cultural-educative cu cele recreative; ➤ Desfășurarea evenimentului de finalizare a proiectului. 	
<p>Măsuri asociate:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Lansarea Proiectului în media; ➤ Elaborarea cererii de finanțare; ➤ Identificarea amplasamentului pretabil pentru amenajare; ➤ Amenajarea în proximitate a unui punct turistic cu funcție mixtă: pescuit sportiv, odihnă și agrement, turism de week-end; ➤ Racordarea punctului turistic la infrastructura edilitară (apă curentă, electricitate, canalizare); ➤ Valorificarea superioară a resursei hidrice din cadrul zonei; ➤ Protejarea și conservarea populației de raci, scoici și roșioară, specifice pârâului Racila; ➤ Popularea iazului și a Văii Racilei cu raci și scoici; ➤ Construirea unei clădiri pentru administrare. ➤ Îngrădirea terenului, o toaleta publică cu fosă septică, o fantă pentru apă potabilă, stâlpi cu panouri solare pentru iluminat noaptea. 	
<p>Rezultate așteptate:</p> <p>Pe termen scurt:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Multiplicarea ofertei turistice în localitatea Tazlău; ✓ Creșterea volumului de turiști; ✓ Creșterea numărului de angajați din comunitatea locală; <p>Pe termen mediu și lung:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Creșterea vizibilității atractivității turistice a localității Tazlău 	
<p>Produsele proiectului/Indicatori de realizare:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Unitatea lacustră nou amenajată; ✓ Punctul turistic nou amenajat în proximitatea lacului; ✓ 5 căbănuțe pentru 2 persoane unde să poată dormi dacă stau mai multe zile la pescuit; 	

✓ Crearea produsului turistic de week-end <i>La pescuit pe Valea Racilei</i> (produs turistic de odihnă și recreere)	
Sustenabilitate: sustenabilitatea rezultatelor investiției va putea fi asigurată prin contribuțiile financiare ale vizitatorilor, prin organizarea de evenimente de tip competiții sportive și a unui festival gastronomic și prin susținerea financiară de către administrația publică locală.	
Buget total estimat:	Va fi stabilit în urma elaborării documentelor-suport (SF)
Perioada de implementare:	36 luni
Surse potențiale de finanțare:	Programul Operațional Regional (Nord-Est), 2021-2027, Prioritatea 7 - „Nord-Est o regiune mai atractivă” Programul de Acvacultură și Pescuit (PAP) 2021-2027 pentru România, Planul Național de Redresare și Reziliență, Pilonul I. Tranziția verde, Componenta C2 - Păduri și protecția biodiversității Buget local, Buget privat Alte surse de finanțare naționale sau europene care pot fi identificate pe parcursul implementării strategiei
Instituții/ actori Implicați/ potențiali parteneri	UAT Tazlău Apele Române ANANP Autoritatea Națională pentru Turism
Documente necesare: studiu de fezabilitate, proiectele tehnice, a detaliilor de execuție, planuri de gestiune, PUG actualizat	
Stadiul proiectului (menționarea unor activități deja întreprinse, spre exemplu existența unor măsuri pregătitoare proiectului ,analiza de oportunitate și fezabilitate etc.): ✓ Proiect propus, în curs de pregătire	

FIȘA 18. ORGANIZAREA DE CURSURI DE FORMARE PROFESIONALĂ ÎN DOMENIILE AGRO-TURISMULUI, ECOTURISMULUI, TURISMULUI RELIGIOS ȘI A CELUI CULTURAL ISTORIC.

Denumirea obiectivului de investiții: Organizarea de cursuri de formare profesională în domeniile agro-turismului, ecoturismului, turismului religios și a celui cultural istoric.
Obiectiv general: Promovarea potențialului turistic și crearea infrastructurii necesare, în scopul creșterii atractivității localității Tazlău ca destinație turistică
Obiective specifice: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Diversificarea activităților de recreere și a celor economice din comună; ▪ Includerea comunei Tazlău pe harta turismului regional, în circuite turistice culturale, de afaceri și de agrement; ▪ promovarea potențialului turistic local, pentru a crește atractivitatea localității Tazlău pentru turism;

<ul style="list-style-type: none"> ▪ creșterea calitativă și cantitativă a serviciilor de informare și promovare turistică oferite turiștilor și vizitatorilor web site-ului patrimonio.ro; ▪ creșterea utilizării mijloacelor informatice și a internetului pentru informare, marketing și rezervare; ▪ valorificarea superioară a potențialului turistic prin exploatare durabilă și conștientizarea și responsabilizarea populației locale și a vizitatorilor de importanța patrimoniului natural și antropic ▪ integrarea principiilor dezvoltării durabile în dezvoltarea turismului la nivel de județ. 	
Aplicantul: UAT Tazlău	
<p>Justificare (prezentarea problemelor și a necesității intervenției): În contextual înființării unui punct de informare turistică în localitatea Tazlău, va fi necesară asigurarea unui grad cât mai mare de acoperire a cererii de informații turistice și va îmbunătăți capacitatea de informare turistică locală, în condițiile inexistenței unei resurse umane pregătite profesional pentru acțiuni de informare turistică în zonă. Deși existența Mănăstirii Tazlău în comună stimulează vizitatorii să viziteze această destinație, potențialul oferit de aceasta, împreună cu cel oferit de către cadrul natural, nu este suficient valorificat. Formarea profesională a resurselor umane din domeniul turismului ar putea crește numărul de angajați în domeniu, a numărului de turiști și a duratei șederii acestora în zonă. Amenajarea acestui punct de informare a turiștilor poate aduce cu sine creșterea numărului de vizitatori, creșterea comerțului local, inclusiv cu produse locale, magneți, poze panoramice, vederi etc</p>	
Context (Coerența cu strategiile europene, naționale, regionale și județene):	
Coerența cu strategiile europene/naționale/regionale:	Context european: Politica de Coeziune a Uniunii Europene 2021-2027- „O Europă mai apropiată de cetățenii săi” Context național: Strategia Națională a României pentru dezvoltarea turismului 2019-2030 Context regional: Planul de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2021-2027
Coerența cu Strategia de Dezvoltare a Județului Neamț pentru perioada 2022- 2030:	Direcție de dezvoltare strategică: (DDs) Dezvoltarea economică durabilă și echilibrată a județului Neamț Prioritatea 1: Dezvoltarea domeniilor ce determină creșterea competitivității economice a județului Obiectiv strategic OS.1.2.: Dezvoltarea infrastructurii turistice prin investiții care aduc plus valoare economică, revitalizarea patrimoniului natural și cultural și promovarea obiectivelor turistice Prioritatea 4: Promovarea specializării inteligente, dezvoltarea capacității administrative, sprijinirea inițiativelor

	<p>comunităților locale și ale societății civile.</p> <p>O.S. 4.1. Promovarea specializării inteligente și a inovării în derularea proceselor administrative</p> <p>O.S. 4. 3. Promovarea și sprijinirea parteneriatului cu societatea civilă și comunitățile</p>
Localizarea proiectului:	Comuna Tazlău, Căminul Cultural I.I. Mironescu
Potențialii beneficiari ai proiectului/grupul țintă	<p>Beneficiarii direcți:</p> <ul style="list-style-type: none"> - UAT Tazlău; - populația comunei Tazlău (2381 locuitori în 2021); - cel puțin 1000 vizitatori/an; <p>Beneficiarii indirecti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mediul de afaceri local; - producători locali;
<p>Activitățile proiectului:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Identificarea, între localnici, a acelor persoane interesate în desfășurarea activității de ghid în turism; ➤ Organizarea de cursuri de specializare a acestora, atât în cadrul comunei, cât și prin vizite de studiu în alte localități din țară și străinătate, care să asigure o formare profesională cât mai aprofundată a personalului; ➤ Perfecționarea profesională a unei echipe de ghizi locali, în colaborare cu Mănăstirea Tazlău, pentru a putea oferi date istorice complete despre comună și biserică; ➤ Sprijinirea ghizilor cu scopul de a identifica elementele de unicitate și originalitate (în obiceiuri, tradiții, activități meșteșugărești tradiționale și artizanale, activități tradiționale țărănești, activități în grup, activități tradiționale de factură gastronomică etc.); ➤ Perfecționarea profesională a ghizilor din promovarea cadrului natural, caracteristicile acestuia și zona elementelor faunistice și de floră din localitatea, cât și implicarea acestora în dezvoltarea turismului activ, destinat mișcării în natură; ➤ Înființarea unor grupuri de voluntari pentru derularea de activități de promovare a comunei, ecologizarea zonelor limitrofe traseelor turistice, a locurilor de campare, întreținerea marcajelor de pe traseele tematice de ciclism etc. ➤ Înființarea unui club de fotografie coordonat în cadrul bibliotecii din Tazlău, prin care să fie stimulată creativitatea copiilor și tinerilor din comună în promovarea acesteia; ➤ Implicarea instituțiilor de învățământ în activități de educare și conștientizare a comunităților locale. ➤ Conceperea și realizarea materialelor de promovare. 	
<p>Măsurile asociate:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Lansarea Proiectului în media; ✓ Elaborarea cererii de finanțare; ✓ Implementarea proiectului 	

<p>Rezultate așteptate:</p> <p>Pe termen scurt:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Creșterea vizibilității și accesibilității destinației turistice și ale obiectivelor de interes ✓ Creșterea nivelului de informare a turiștilor vizitatori ✓ Creșterea numărului de angajați din comunitatea locală; ✓ Informatizarea zonei și introducerea în rețelele profesionale informaționale turistice <p>Pe termen mediu și lung:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Creșterea volumului de turiști; ✓ Crearea premiselor pentru creșterea cererii turistice pentru produse specifice zonei 	
<p>Produsele proiectului/Indicatori de realizare:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Numărul de ghizi de turism locali, specializați; ✓ Numărul de voluntari sau asociații de voluntari implicați în activitatea de promovare a zonei; ✓ Număr de semnalizări amplasate în scopul creșterii vizibilității obiectivelor turistice și a infrastructurii de cazare și agrement; ✓ Număr de materiale de promovare a proiectului și a specificului turismului local, rural, cultural: pliante pentru produsele turistice identificate, mape, prezentări multimedia, DVD-uri inscripționate, albume foto, colaje; ✓ Hărți ale itinerariilor turistice identificate. Broșură de promovare a ofertelor turistice. ✓ Realizarea unei hărți în format digital și tipărit care să cuprindă toate obiectivele turistice din localitatea Tazlău. ✓ Catalog al obiectivelor turistice din localitatea Tazlău, care să cuprindă fotografiile digitale de ansamblu, prim plan, detaliu, texte de prezentare pentru fiecare obiectiv/monument în parte, a hărților de identificare a acestora în care să fie indicate principalele căi de acces. 	
<p>Sustenabilitate: sustenabilitatea rezultatelor investiției va putea fi asigurată prin contribuțiile financiare ale vizitatorilor, închirierea chioșcurilor comerciale și prin susținerea financiară de către administrația publică locală.</p>	
<p>Buget total estimat:</p>	<p>Va fi stabilit în urma elaborării documentelor-suport</p>
<p>Perioada de implementare:</p>	<p>24 luni</p>
<p>Surse potențiale de finanțare:</p>	<p>Programul Operațional Regional (Nord-Est), 2021-2027, Prioritatea 7 - „Nord-Est o regiune mai atractivă” Planul Național de Redresare și Reziliență, Pilonul I. Tranziția verde, Componenta C2 - Păduri și protecția biodiversității I1. Campania Națională de împădurire și reîmpădurire Buget local, Buget privat POP (Programul Operațional pentru Pescuit) Alte surse de finanțare naționale sau europene care pot fi identificate pe parcursul implementării strategiei</p>

Instituții/ actori	UAT Tazlău
Implicați/ potențiali parteneri	Autoritatea Națională pentru Turism
Documente necesare: listă persoane interesate, contract de colaborare cu un furnizor de formare profesională public sau privat	
Stadiul proiectului (menționarea unor activități deja întreprinse, spre exemplu existența unor măsuri pregătitoare proiectului ,analiza de oportunitate și fezabilitate etc.):	
✓ Proiect propus, în curs de pregătire	

FIȘA 19. IMPLEMENTAREA PLANULUI DE COMUNICARE AL PREZENTEI STRATEGII, PRIN CREAREA UNUI BRAND LOCAL, A UNEI IDENTITĂȚI VIZUALE A COMUNEI TAZLĂU, ORGANIZAREA DE CAMPANII DE COMUNICARE SPECIFICE.

Denumirea obiectivului de investiții: Implementarea planului de comunicare al prezentei strategii, prin crearea unui brand local, a unei identități vizuale a comunei Tazlău, organizarea de campanii de comunicare specifice.
Obiectiv general: Promovarea potențialului turistic și crearea infrastructurii necesare, în scopul creșterii atractivității localității Tazlău ca destinație turistică
Obiective specifice: <ul style="list-style-type: none">▪ Creșterea vizibilității comunei Tazlău ca destinație turistică;▪ Informarea și educarea turiștilor despre oferta turistică;▪ Atragerea și fidelizarea turiștilor;▪ Dezvoltarea parteneriatelor și colaborării;▪ Diversificarea activităților de recreere și a celor economice din comună;▪ Includerea comunei Tazlău pe harta turismului regional, în circuite turistice culturale, de afaceri și de agrement;▪ Promovarea potențialului turistic local, pentru a crește atractivitatea localității Tazlău pentru turism;▪ Stimularea utilizării mijloacelor informatice și a internetului pentru informare, marketing și rezervare;▪ Valorificarea superioară a potențialului turistic prin exploatare durabilă și conștientizarea și responsabilizarea populației locale și a vizitatorilor de importanța patrimoniului natural și antropic▪ Integrarea principiilor dezvoltării durabile în dezvoltarea turismului la nivel de județ.
Aplicantul: UAT Tazlău
Justificare (prezentarea problemelor și a necesității intervenției): <p>În contextul finalizării Strategiei de Dezvoltare Turistică a comunei Tazlău, este necesară comunicarea acesteia într-un mod cât mai transparent și eficient către toți factorii interesați de la nivelul comunei.</p> <p>Acest lucru se va putea realiza într-un mod coerent și eficient, prin implementarea planului de comunicare al prezentei strategii, prin crearea unui brand local, a unei identități vizuale a comunei Tazlău și prin organizarea de campanii de comunicare specifice.</p> <p>Acest plan va fi facilitat de înființarea unui punct de informare turistică în localitatea Tazlău, în scopul asigurării pentru vizitatori și turiști a unor informații turistice relevante și utile.</p> <p>De asemenea, implementarea planului de comunicare va fi facilitată de implementarea unui proiect de formare profesională a resurselor umane din domeniul turismului, în scopul stimulării creșterii numărului de turiști și a duratei șederii acestora în zonă.</p> <p>Identitatea vizuală a comunei Tazlău, la acest moment, nu are un element centralizator de identificare și reprezentare. Acest lucru ar facilita conferirea unei imagini unitare a localității și, implicit a administrației, cât și a tuturor activităților care se desfășoară în teritoriu și sunt promovate de la nivel local, până la nivel internațional. Prin existența identității vizuale, se încurajează creșterea gradului</p>

<p>de apartenență la un grup, cât și identificarea și comunicarea imediată atât în mediul online, cât și în offline.</p> <p>Deși existența unor obiective de interes la nivelul comunei, precum Mănăstirea Tazlău, care a parcurs în ultimii ani un amplu proces de restaurare și conservare, stimulează vizitatorii să viziteze această localitate, potențialul oferit de aceasta, împreună cu cel oferit de către cadrul natural, nu este suficient valorificat.</p> <p>Astfel se constată că implementarea planului de comunicare al prezentei strategii poate genera creșterea numărului de vizitatori, stimularea dezvoltării serviciilor turistice la nivel local, a comerțului local, inclusiv cu produse locale, magneți, poze panoramice, vederi etc.</p>	
<p>Context (Coerența cu strategiile europene, naționale, regionale și județene):</p>	
<p>Coerența cu strategiile europene/naționale/regionale:</p>	<p>Context european: Politica de Coeziune a Uniunii Europene 2021-2027- „O Europă mai apropiată de cetățenii săi”</p> <p>Context național: Strategia Națională a României pentru dezvoltarea turismului 2019-2030</p> <p>Context regional: Planul de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2021-2027</p>
<p>Coerența cu Strategia de Dezvoltare a Județului Neamț pentru perioada 2022- 2030:</p>	<p>Direcție de dezvoltare strategică: (DDs) Dezvoltarea economică durabilă și echilibrată a județului Neamț</p> <p>Prioritatea 1: Dezvoltarea domeniilor ce determină creșterea competitivității economice a județului</p> <p>Obiectiv strategic OS.1.2.: Dezvoltarea infrastructurii turistice prin investiții care aduc plus valoare economică, revitalizarea patrimoniului natural și cultural și promovarea obiectivelor turistice</p> <p>Prioritatea 4: Promovarea specializării inteligente, dezvoltarea capacității administrative, sprijinirea inițiativelor comunităților locale și ale societății civile.</p> <p>O.S. 4.1. Promovarea specializării inteligente și a inovării în derularea proceselor administrative</p> <p>O.S. 4. 3. Promovarea și sprijinirea parteneriatului cu societatea civilă și comunitățile</p>
<p>Localizarea proiectului:</p>	<p>Comuna Tazlău, Căminul Cultural I.I. Mironescu</p>
<p>Potențialii beneficiari ai proiectului/grupul țintă</p>	<p>Beneficiarii direcți:</p> <ul style="list-style-type: none"> - UAT Tazlău; - populația comunei Tazlău (2381 locuitori în 2021); - cel puțin 1000 vizitatori/an;

	Beneficiari indirecti: - mediul de afaceri local; - producători locali;
Activitățile proiectului: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Formarea echipei de management a proiectului și agrearea unui calendar de activități. ➤ Stabilirea brandului local al comunei Tazlău. ➤ Definirea mesajelor cheie în cadrul campaniei de comunicare și stabilirea canalelor de comunicare. ➤ Alcătuirea identității vizuale a comunei pe baza elementelor de brand local (a paletelor de culori, fontului și dispunerii elementelor); ➤ Identificarea și selectarea elementelor de identitate locală și a „poveștilor” pe care aceste elemente le pot spune turiștilor; ➤ Proiectarea și realizarea indicatorilor de amplasat la intrarea și ieșirea din comună; ➤ Structurarea și designul informației de prezentat în cele patru puncte de informare propuse, pe raza localității. ➤ Conceperea și realizarea materialelor de promovare. ➤ Distribuirea materialelor de promovare ➤ Analiza feedback-ului și monitorizarea implementării proiectului. 	
Măsurile asociate: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Lansarea Proiectului în media; ✓ Elaborarea cererii de finanțare; ✓ Implementarea proiectului 	
Rezultate așteptate: Pe termen scurt: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Creșterea vizibilității și accesibilității destinației turistice și ale obiectivelor de interes ✓ Creșterea nivelului de informare a turiștilor vizitatori ✓ Creșterea numărului de angajați din comunitatea locală; ✓ Informatizarea zonei și introducerea în rețelele profesionale informaționale turistice Pe termen mediu și lung: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Creșterea volumului de turiști; ✓ Crearea premiselor pentru creșterea cererii turistice pentru produse specifice zonei 	
Produsele proiectului/Indicatori de realizare: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Un brand local al comunei Tazlău, elaborat și comunicat către public. ✓ O identitate vizuală a comunei Tazlău elaborată; ✓ Numărul de voluntari sau asociații de voluntari implicați în activitatea de promovare a zonei; ✓ Număr de semnalizări amplasate în scopul creșterii vizibilității obiectivelor turistice și a infrastructurii de cazare și agrement; ✓ Număr de materiale de promovare a proiectului și a specificului turismului local, rural, cultural: pliante pentru produsele turistice identificate, mape, prezentări multimedia, DVD-uri inscripționate, albume foto, colaje; ✓ Hărți ale itinerariilor turistice identificate. Broșură de promovare a ofertelor turistice. 	

<ul style="list-style-type: none"> ✓ Realizarea unei hărți în format digital și tipărit care să cuprindă toate obiectivele turistice din localitatea Tazlău. ✓ Catalog al obiectivelor turistice din localitatea Tazlău, care să cuprindă fotografii digitale de ansamblu, prim plan, detaliu, texte de prezentare pentru fiecare obiectiv/monument în parte, a hărților de identificare a acestora în care să fie indicate principalele căi de acces. 	
<p>Sustenabilitate: sustenabilitatea rezultatelor investiției va putea fi asigurată prin contribuțiile financiare ale vizitatorilor, închirierea chioșcurilor comerciale și prin susținerea financiară de către administrația publică locală.</p>	
<p>Buget total estimat:</p>	<p>Va fi stabilit în urma elaborării documentelor-suport</p>
<p>Perioada de implementare:</p>	<p>12 luni</p>
<p>Surse potențiale de finanțare:</p>	<p>Programul Operațional Regional (Nord-Est), 2021-2027, Prioritatea 7 - „Nord-Est o regiune mai atractivă” GAL „Drumurile Bistriței”.</p> <p>Alte surse de finanțare naționale sau europene care pot fi identificate pe parcursul implementării strategiei</p>
<p>Instituții/ actori Implicați/ potențiali parteneri</p>	<p>UAT Tazlău</p>
<p>Documente necesare: listă persoane interesate, contract de colaborare cu un furnizor de formare profesională public sau privat.</p>	
<p>Stadiul proiectului (menționarea unor activități deja întreprinse, spre exemplu existența unor măsuri pregătitoare proiectului ,analiza de oportunitate și fezabilitate etc.):</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Proiect propus, în curs de pregătire 	

FIȘA 20. CREAREA DE PUNCTE GASTRONOMICE LOCALE.

<p>Denumirea obiectivului de investiții: CREAREA DE PUNCTE GASTRONOMICE LOCALE. Identificarea și stimularea organizării în comună a unor gospodării/afaceri locale care să servească vizitatorii și, ocazional, persoanele de la diferite evenimente din comună, cu preparate locale și spații de cazare</p>
<p>Obiectiv general: Dezvoltarea comunităților rurale și a turismului local prin înființarea în comuna Tazlău a Punctelor Gastronomice Locale, unde se pot consuma preparate din produse locale obținute după metode tradiționale, autentice</p>
<p>Obiective specifice:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Dezvoltare economică sustenabilă:<ul style="list-style-type: none">✚ Stimularea dezvoltării social-economice sustenabile a comunei Tazlău, asigurând eliminarea decalajelor intra-regionale, în acord cu principiul coeziunii economice și sociale (reducerea decalajului dintre Tazlău și alte localități rurale cu potențial turistic mai dezvoltat din regiune - Vânători Neamț, Agapia, Ceahlău, etc);✚ prin crearea de puncte gastronomice locale, se valorifică acele resurse culinare specifice zonei, ceea ce poate contribui la generarea de venituri economice cu costuri reduse;✚ proiectul contribuie la crearea de venituri: direct pentru forța de muncă angajată, indirect pentru diverși agenți economici cu activități în domeniul turismului;✚ revitalizarea spațiului rural al comunei Tazlău prin implicarea cetățenilor în activități economice cu specific local;▪ Valorizarea inteligentă a tradițiilor culinare ale zonei:<ul style="list-style-type: none">✚ crearea unui ansamblu de condiții de practicare a turismului gastronomic, prin combinarea a 2 sau mai multe forme de turism - cel cultural cu ecoturismul, cu impact direct asupra creșterii cererii de turism pentru comună);✚ creșterea implicării populației în activități economice sustenabile, în beneficiul reciproc atât al localității, cât și al turiștilor.✚ creșterea atractivității zonei pentru turiștii interesați de experiențe gastronomice autentice.▪ Utilizarea inovării digitale în revitalizarea serviciilor rurale;<ul style="list-style-type: none">✚ includerea componentelor interactive, inclusiv instrumente digitale, în procesul de promovare către turiști a specificului local.✚ crearea unei platforme de promovare comune, esențială pentru promovarea atât individuală a gospodăriilor, cât și a comunei în ansamblu.▪ Maximizarea rolului zonei rurale tazlăuane în procesul de tranziție spre o economie circulară, sustenabilă;
<p>Aplicantul: gospodării private din cadrul UAT Tazlău</p>
<p>Justificare (prezentarea problemelor și a necesității intervenției): Începând cu anul 2018, Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor a creat posibilitatea de înființare și autorizare a Punctelor Gastronomice Locale. Această inițiativă se adresează pensiunilor care nu au autorizată unitatea de servire a mesei sau pentru tur operatorii care vor să ofere o masă la localnici. Scopul acestor Puncte Gastronomice Locale este de a aduce</p>

mai aproape de vizitatori bucătăria tradițională, cu produse naturale, preparate după rețete de familie, cu ingrediente sănătoase. Practic, localnicii invită la masa lor musafirii veniți în vacanță în sat. Pe de altă parte, din papucii localnicilor, aceste puncte au potențialul de a reprezenta o sursă de venit importantă pentru aceștia.

Comuna Tazlău dispune la acest moment de o ofertă foarte restrânsă în ce privește serviciile de tip cazare, servire masă sau restaurant; chiar și serviciile de catering sunt contractate uneori din alte comune, învecinate.

Este necesară continuarea încurajării creării structuri de cazare, masă și de agrement. Pe lângă veniturile semnificative care se aduc astfel bugetului local, va crește atractivitatea comunei pentru investitori, determinând dezvoltarea unor activități economice conexe. Prin crearea Punctelor Gastronomice Locale, turiștii vor beneficia de o ofertă de servicii gastronomice cu specific local, iar localnicii vor beneficia de crearea de noi locuri de muncă, de creșterea interesului turistic pentru comunitate și implicit a altor activități economice conexe și producerea de plus-valoare în comunitate.

Context (Coerența cu strategiile europene, naționale, regionale și județene):

<p>Coerența cu strategiile europene/naționale/regionale:</p>	<p>Context european: Politica de Coeziune a Uniunii Europene 2021-2027- „O Europă mai apropiată de cetățenii săi”</p> <p>Context național: Strategia Națională a României pentru dezvoltarea turismului 2019-2030</p> <p>Context regional: Planul de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2021-2027</p>
---	---

<p>Coerența cu Strategia de Dezvoltare a Județului Neamț pentru perioada 2022- 2030:</p>	<p>Direcție de dezvoltare strategică: (DDs) Dezvoltarea economică durabilă și echilibrată a județului Neamț</p> <p>Prioritatea 1: Dezvoltarea domeniilor ce determină creșterea competitivității economice a județului</p> <p>Obiectiv strategic OS.1.2.: Dezvoltarea infrastructurii turistice prin investiții care aduc plus valoare economică, revitalizarea patrimoniului natural și cultural și promovarea obiectivelor turistice</p> <p>Prioritatea 2: Dezvoltarea integrată a sectoarelor și serviciilor publice ce contribuie la îmbunătățirea calității vieții în zonele urbane și rurale ale județului</p> <p>Obiectiv strategic OS 2.3. Susținerea domeniilor educație și tineret a procesului educațional desfășurat la nivelul județului</p>
---	--

	<p>Obiectiv strategic OS 2.4.: Promovarea activităților culturale și a investițiilor în domeniul cultură</p> <p>Prioritatea 3: Asigurarea condițiilor adecvate pentru protecția mediului și pentru dezvoltarea durabilă a județului.</p>
Localizarea proiectului:	Comuna Tazlău,
Potențialii beneficiari ai proiectului/grupul țintă	<p>Beneficiarii direcți:</p> <ul style="list-style-type: none"> - UAT Tazlău (infrastructura va rămâne în proprietatea comunei); - populația comunei Tazlău (2381 locuitori în 2021); - cel puțin 1000 turiști/an; <p>Beneficiari indirecti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mediul local de afaceri local; - mediul înconjurător (implementarea prezentului proiect va aduce un plus dezvoltării durabile la nivel local, prin valorificarea resurselor locale).
<p>Activități propuse:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Sprijinirea localnicilor cu scopul de a identifica elementele de unicitate și originalitate (în obiceiuri, tradiții, activități meșteșugărești tradiționale și artisanale, activități tradiționale țărănești, activități în grup, activități tradiționale de factură gastronomică etc.); ➤ Identificarea, între localnici, a acelor persoane interesate în desfășurarea activităților de servire masă și oferire cazare; ➤ Sprijinirea amenajării gospodăriilor locale ca puncte de primire vizitatori: micro ferme agro-turistice; ➤ Organizarea de cursuri de specializare a locatarilor, atât în cadrul comunei, cât și prin vizite de studiu în alte localități din țară și străinătate, care să asigure o formare profesională, în special în cadrul ospitalității; ➤ Contribuirea la realizarea unui pachet turistic al comunei, împreună cu ghizii de turism și agenții de turism regionale; ➤ Marcarea punctelor de servire masă și cazare înființate în comună; ➤ Promovarea acestora în cadrul evenimentelor tematice: conferințe, târguri de turism, ateliere etc. <p>Ce sunt aceste Puncte Gastronomice Locale? Este foarte important de știut că aceste puncte gastronomice locale se constituie într-o formă de organizare juridică (Asociație Familială, Persoană Fizică Autorizată sau Societate Comercială). Acestea servesc un meniu zilnic cu o gamă de sortimente restrânsă, specifică zonei în care își desfășoară activitatea, având la bază alimente preparate numai de către proprietar sau membrii familiei acestuia, iar starea de sănătate a acestora trebuie să fie verificată periodic.</p> <p>Practic, meniul punctelor gastronomice este diferit de cel al restaurantelor. Punctul gastronomic local va avea un meniu zilnic cu cel mult 2 feluri de ciorbe sau supe, 2 feluri principale și, eventual, 2 feluri de desert. Va fi obligatoriu preparat și servit în decursul aceleiași zile. Metodele de preparare ale meniului vor fi pe cât posibil tradiționale, respectându-se condițiile de igienă în</p>	

momentul preparării. FOARTE IMPORTANT Prima condiție, având în vedere că aceste tipuri de activități depășesc cadrul consumului privat, este necesară obținerii documentului de înregistrare sanitar-veterinară și pentru siguranța alimentelor, în conformitate cu Ordinul ANSVSA nr. 111/2008.

Cum se autorizează un Punct Gastronomic Local? Cei care doresc dezvoltarea unui astfel de Punct Gastronomic Local trebuie să urmeze o serie de pași în acest sens. Completarea unei cereri tip (poate fi accesată și de pe website-ul www.ansvsa.ro, sau la sediul DSVSA-urilor județene). Dosarul depus pentru obținerea înregistrării sanitare veterinare și pentru siguranța alimentelor trebuie să conțină și: • schița locului de producere a alimentelor; • copie după certificatul constatator eliberat de Oficiul Național al Registrului Comerțului; • copie după actul de identitate. Inspectorii DSVSA județene vor efectua o vizită la locul de preparare al alimentelor, unde vor efectua evaluarea unității, dacă aceasta corespunde normelor generale pentru acest tip de activitate, stipulate în anexa II, Cap. III din Reg. CE 852/2004. În caz contrar, se vor notifica proprietarului deficiențele constatate, precum și termenele de remediere (vezi Reg. CE 852/2004).

Măsuri asociate:

- Lansarea Proiectului în media;
- Analiza opțiunilor și studii de teren;
- Datele tehnice ale investiției;
- Analiza financiară, costurile estimative ale investiției, raportul cost-beneficiu;
- Analiza de risc;
- Analiza sustenabilității financiare a investiției;
- Estimări privind forța de muncă ocupată prin realizarea investiției;
- Avize și acorduri de principiu.

Rezultate așteptate:

Pe termen scurt:

- ✓ Crearea unui produs turistic de calitate;
- ✓ Creșterea volumului de turiști;
- ✓ Stimularea economiei locale prin generarea de venituri directe și indirecte pentru actorii locali;
- ✓ Promovarea utilizării durabile a resurselor locale;
- ✓ Crearea de noi locuri de muncă (ghid turistic, ospătari, bucătari, administrator de pensiune, etc.);

Pe termen mediu și lung:

- ✓ Atestarea localității Tazlău ca stațiune turistică de interes local;
- ✓ Primirea statutului de destinație ecoturistică recunoscută oficial de către Ministerul Antreprenoriatului și Turismului;
- ✓ Creșterea atractivității turistice a localității Tazlău

Produsele proiectului/Indicatori de realizare:

- ✓ Numărul de vizitatori în comună;
- ✓ Activitățile economice diversificate din comună;
- ✓ Gradul de satisfacție al locuitorilor.

Sustenabilitate: sustenabilitatea rezultatelor investiției va putea fi asigurată prin contribuțiile financiare ale vizitatorilor și prin susținerea financiară de către administrația publică locală/ județeană.

Buget total estimat:	Va fi stabilit în urma elaborării documentelor-suport (SF)
Perioada de implementare:	24 luni
Surse potențiale de finanțare:	Planul Național de Redresare și Reziliență, Pilonul I. Tranziția verde, Componenta C2 - Păduri și protecția biodiversității I1. Campania Națională de împădurire și reîmpădurire Buget local, Buget privat Alte surse de finanțare naționale sau europene care pot fi identificate pe parcursul implementării strategiei
Instituții/ actori Implicați/ potențiali parteneri	UAT Tazlău Consiliul județean Neamț;
Documente necesare: studii de fezabilitate, documentația necesară eliberării avizelor și acordurilor de mediu, proiectele tehnice, a detaliilor de execuție,	
Stadiul proiectului (menționarea unor activități deja întreprinse, spre exemplu existența unor măsuri pregătitoare proiectului ,analiza de oportunitate și fezabilitate etc.): ✓ Proiect propus, în curs de pregătire	

FIȘA 21. PROMOVAREA COMUNEI TAZLĂU PRIN DESFĂȘURAREA DE ACTIVITĂȚI CULTURALE. Organizarea festivalului „LADA DE ZESTRE A TAZLĂULUI”.

Denumirea obiectivului de investiții: Promovarea comunei Tazlău prin desfășurarea de activități culturale. Organizarea festivalului „LADA DE ZESTRE A TAZLĂULUI”.
Scopul: Prin realizarea acestui proiect se are în vedere atât revitalizarea vieții culturale din comuna Tazlău, cât și implicarea locuitorilor în aceste tipuri de activități, indiferent de segmentul de vârstă (copii, tineri, adulți, persoane de vârstă a treia, etc.), fapt care va conduce la conservarea și valorificarea turistică a patrimoniului imaterial, cu efecte asupra creșterii cantitative și calitative a numărului vizitatorilor la nivelul comunei.
Obiectiv general: Creșterea vizibilității și atracției turistice a comunei Tazlău prin organizarea și promovarea activităților culturale.
Obiective specifice: <ul style="list-style-type: none">▪ Dezvoltare sustenabilă a profilului cultural educativ al comunei Tazlău:<ul style="list-style-type: none">✚ Facilitarea dezvoltării social-culturale a comunei Tazlău, asigurând eliminarea decalajelor intra-regionale, în acord cu principiul coeziunii economice și sociale (reducerea decalajului dintre Tazlău și alte localități rurale cu potențial turistic mai dezvoltat din regiune - Vânători Neamț, Agapia, Ceahlău, etc);✚ valorificarea unor elemente istorice și culturale și de patrimoniu specifice comunei Tazlău;✚ proiectul contribuie la crearea de venituri: direct pentru forța de muncă angajată, indirect pentru diverși agenți economici cu activități în domeniului turismului;✚ revitalizarea spațiului rural al comunei Tazlău prin implicarea cetățenilor în procesele de luare a deciziilor;✚ Valorizarea inteligentă a tradițiilor și valorilor:▪ Valorificarea superioară a potențialului turistic prin exploatare durabilă și conștientizarea și responsabilizarea populației locale și a vizitatorilor din punct de vedere ecologic:<ul style="list-style-type: none">✚ proiectul are și o vocație ecologică întrucât în strategia dezvoltării turistice, se impun măsuri de protejare a mediului și de conservare a patrimoniului turistic imaterial;✚ conservarea elementelor de patrimoniu cultural imaterial;✚ prin tipologia intervențiilor și impactului de utilizare și funcționalitate prezumat, se creează premisele creșterii durabilității ambientale și combinării turismului cultural-istoric cu ecoturismul, mărinind astfel varietatea de atracții pentru turiști și, totodată, completează în mod benefic acest necesar, adăugând în inventarul public al comunei și patrimoniului vizitabil al regiunii un centru cultural multifuncțional va oferi un suport educativ care va putea fi folosit ca locație de desfășurare a activităților școlare cu profil istoric și cultural.▪ Utilizarea inovării digitale în revitalizarea serviciilor rurale;<ul style="list-style-type: none">✚ Crearea unei platforme tehnice comune, esențială pentru continuarea funcționării după perioada finanțării.

- Promovarea diversității culturale la nivel local, regional și național.

Aplicantul: UAT Tazlău

Parteneri: ONG-uri de pe raza comunei Tazlău și a județului Neamț, Direcția de Cultură Neamț, Muzeul de Etnografie.

Justificare (prezentarea problemelor și a necesității intervenției):

În cadrul fișei de proiect nr. 15 se propune dezvoltarea potențialului turistic și revitalizarea spațiului rural din comuna Tazlău, prin construirea unui centru cultural, etnografic și educativ de tip muzeu al satului, ce înglobează conceptul de sat tipic Văii Tazlăului și tradițiile populare ale acestuia. Prin realizarea acestui centru cultural se are în vedere atât revitalizarea vieții culturale din comuna Tazlău, cât și implicarea locuitorilor în aceste tipuri de activități, indiferent de segmentul de vârstă (copii, tineri, adulți, persoane de vârstă a treia, etc.). Realizarea acestui centru vine și în sprijinul persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, oferind informații în acest sens, dar și suport logistic necesar unei bune informări.

Proiectul de față vizează reînvierea și revigorarea tradițiilor specifice din Tazlău și a vieții culturale de la nivelul acestei localități, prin organizarea unui grup de activități cultural-artistice care vor avea loc în cadrul acestui spațiu cultural, cum ar fi:

- spectacole cu ansambluri artistice din zona Neamț,
- spectacole de teatru,
- înființarea unei redacții pentru revista „La Tazlău”,
- expoziții ale artiștilor plastici care participă la Tabăra de pictură de la Tazlău,
- cenacluri literare în cadrul cărora să participe oameni de cultură, scriitori, poeți din zona Neamț și din regiunea Nord-Est, dar și elevii talentați, cursuri de desen, muzică sau dans oferite de specialiști certificați.

De asemenea, centrul cultural-artistice va promova tradițiile tăzlăuanilor, cultura și sărbătorile celebrate de aceștia prin organizarea unui festival tradițional intitulat „Lada de zestre a Tazlăului”, eveniment ce va inaugura în același timp și noul centru cultural, etnografic și educativ și care va cupinde o parte din activitățile specifice centrului, ca un preambul la ceea ce va reprezenta acesta în contextul culturii nemțene.

Toate aceste activități sunt privite ca forme diferite de manifestare a aceluiași univers cultural tăzlăuan, reprezentând practic substanța noii instituții de cultură populară locală. Acest proiect va fi desfășurat în parteneriat cu Primăria comunei Tazlău, Asociația Eco Travel, Asociația Amprente Moldave, instituțiile de învățământ din Tazlău și comunele învecinate, biblioteca comunală, Muzeul de etnografie din Județul Neamț, Direcția de Cultură Neamț și alte entități nonguvernamentale din zonă.

CUI SE ADRESEAZĂ PROIECTUL: Proiectul de față este un proiect cultural artistic care se adresează unei categorii mai largi de persoane, de toate vârstele (copii, tineri, adulți, bătrâni) și anume, membrii comunității tăzlăuane cu vârste cuprinse între șapte și șaiszeci

<p>și cinci de ani. Acest tip de eveniment are un potențial de notorietate ridicat, ceea ce va atrage persoane de toate vârstele care vor redescoperi tradițiile, cultura și talentele existente la nivelul acestui municipiu. O mediatizare realizată în manieră profesionistă are puterea de a atrage participanți și din alte județe.</p>	
<p>Context (Coerența cu strategiile europene, naționale, regionale și județene):</p>	
<p>Coerența cu strategiile europene/naționale/regionale:</p>	<p>Context european: Politica de Coeziune a Uniunii Europene 2021-2027- „O Europă mai apropiată de cetățenii săi”</p> <p>Context național: Strategia Națională a României pentru dezvoltarea turismului 2019-2030</p> <p>Context regional: Planul de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2021-2027</p>
<p>Coerența cu Strategia de Dezvoltare a Județului Neamț pentru perioada 2022- 2030:</p>	<p>Direcție de dezvoltare strategică: (DDs) Dezvoltarea economică durabilă și echilibrată a județului Neamț</p> <p>Prioritatea 1: Dezvoltarea domeniilor ce determină creșterea competitivității economice a județului</p> <p>Obiectiv strategic OS.1.2.: Dezvoltarea infrastructurii turistice prin investiții care aduc plus valoare economică, revitalizarea patrimoniului natural și cultural și promovarea obiectivelor turistice</p> <p>Obiectiv strategic OS.1.4.: Susținerea mediului privat și a inițiativelor antreprenoriale prin investiții și parteneriate</p> <p>Prioritatea 2: Dezvoltarea integrată a sectoarelor și serviciilor publice ce contribuie la îmbunătățirea calității vieții în zonele urbane și rurale ale județului</p> <p>Obiectiv strategic OS 2.4.: Promovarea activităților culturale și a investițiilor în domeniul cultură</p> <p>Măsura: Dezvoltarea infrastructurii culturale</p>
<p>Localizarea proiectului:</p>	<p>Comuna Tazlău, str. I.I. Mironescu</p>
<p>Potențialii beneficiari ai proiectului/grupul țintă</p>	<p>Beneficiari indirecti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - populația comunei Tazlău (2381 locuitori în 2021); - mediul local de afaceri local; - cel puțin 1000 vizitatori/an; - UAT Tazlău <p>Grupul țintă:</p>

- cetățenii județului Neamț și turiștii de la nivel național și/sau internațional,

Activități propuse:

- 1. Realizarea unui acord de parteneriat între echipa organizatoare (ONG-ul cultural) și Primăria Comunei Tazlău, privind desfășurarea festivalului.**
- 2. Constituirea structurii manageriale și a fluxului decizional (constituirea și organizarea echipei care va coordona evenimentul).**
- 3. Aspecte pregătitoare privind organizarea evenimentului:**
 - Stabilirea listei de activități și realizarea unei foi de planificare pe scurt a evenimentului (event management sheet).
 - Crearea unei baze de date care să cuprindă instituțiile culturale ce vor fi implicate în cadrul festivalului (identificarea și selectarea instituțiilor partenere)
 - Realizarea de acorduri de parteneriat cu instituțiile colaboratoare în cadrul acestui proiect cultural/ obținerea de sponsorizări.
 - Redactarea invitațiilor pentru eveniment (către formații muzicale, ansambluri de dansuri, producători tradiționali, artiști tăzlăuani, profesori tăzlăuani, președinți ai instituțiilor culturale;
 - Trimiterea invitațiilor.
 - Crearea programului pentru festivalul propriu-zis.
 - Înscrierea producătorilor tradiționali și a gospodinelor.
 - Asigurarea tuturor avizelor și utilităților necesare bunei desfășurări a festivalului (obținerea acordurilor Poliției, Inspectoratului pentru Situații de Urgență, Direcției de Sănătate Publică), asigurarea furnizării energiei electrice, apă potabilă, respective salubritatea zonei pe toată durata și după terminarea festivalului (toaile ecologice, tomberoane pentru colectarea deșeurilor).
 - Achiziționarea instrumentelor, a echipamentelor și a altor produse necesare desfășurării practice a evenimentului - asigurare standuri din lemn pentru expoziții, asigurare scenă acoperită, sonorizare și lumini, efecte speciale
- 4. Organizarea și implementarea strategiei de comunicare a festivalului:**
 - Dezvoltarea site-ului web al proiectului - crearea unui site ce va conține toate datele privind festivalul tradițional.
 - Dezvoltarea materialelor de promovare: logo-ul proiectului, afișele, pliantele, bannerele.
 - Promovarea proiectului (publicitate și mass-media - ziar, tv, radio, mediul online).
 - Împărțirea flyerelor publicitare, amplasarea bannerelor și a afișelor în locurile destinate promovării activităților culturale.
 - Redactarea de anunțuri privind organizarea festivalului (pentru ziare și mediul online).
 - Realizarea unui spot publicitar de prezentare a festivalului (pentru televiziunile locale, radio și mediul online).

5. Implementarea efectivă a evenimentului cultural-artistic

- Amenajarea centrului educațional și multicultural pentru activitățile ce vor avea loc în interior (expoziții, simpozion, seară literară, ateliere de lucru)
- Amenajarea scenei, instalarea echipamentului de sunet și amenajarea standurilor de lemn pentru activitățile în aer liber.
- Întocmirea mapei de presă - descrierea activităților și recomandări utile.
- Organizarea unor conferințe de presă (pentru ziua întâi și ultima zi a festivalului)
- Vânzarea produselor tradiționale (târg de prăjituri, plăcinte, brânzeturi, pastrame și cârnați tradiționali).
- Realizarea expoziției (cu vânzare) cu lucrări plastice ale elevilor și artiștilor tăzlăuani și cu meșteșuguri artistice tradiționale (pictură, icoane pe sticlă, sculpturi, ouă încondeiate).
- Realizarea unei expoziții cu fotografii din zona Tazlăului, de ieri și de azi.
- Realizarea unor ateliere de lucru de artă tradițională în cadrul Centrului Multicultural.
- Prezentarea unei scenete de către elevii tăzlăuani care să reflecte tradiția unei sărbători locale intitulată „Măgura”.
- Prezentarea portului specific zonei Tazlăului (parada portului popular în căruțe alegorice).
- Punerea în scenă a a spectacolelor de dans și cânt.
- Punerea în scenă a unui spectacol de teatru jucat de către elevii trupei de teatru din cadrul Școlii I.I.Mironescu.
- Organizarea unui maraton de poezie (o seară literară) în cadrul centrului la care să participe atât poeți nemțeni și tăzlăuani, cât și tineri talentați în această direcție.
- Realizarea simpozionului „Modalități de transmitere a culturii tradiționale prin proiecte educative derulate în școli” (invitați: artiști tăzlăuani, profesori tăzlăuani, elevi, președinți de instituții culturale)
- Evaluarea proiectului.

6. Valorificarea rezultatelor proiectului

- Realizarea și publicarea unor materiale de informare post-eveniment.
- Realizarea unui documentar cu imagini foto/video din cele patru zile de festival
- realizarea unei expoziții permanente în cadrul unei săli din incinta centrului multicultural, dedicate acestui festival (Sala „Lada de zestre a tăzlăuanilor”)
- sustenabilitate și durabilitate - Identificarea posibilităților de continuare a proiectului și în anii următori astfel încât să devină un „festival-tradiție”.

Măsuri asociate:

- Identificarea surselor de finanțare pentru proiect;
- Elaborarea cererii de finanțare;
- Implementarea proiectului

➤ Monitorizarea/controlul proiectului;	
Rezultate așteptate:	
Pe termen scurt:	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Îmbunătățirea condițiilor de desfășurare a activităților culturale educative în comuna Tazlău; ✓ Creșterea atractivității turistice a localității Tazlău; ✓ Creșterea numărului de turiști care își petrec timpul liber pe teritoriul comunei Tazlău; ✓ Crearea de noi locuri de muncă (ghid turistic, administrator/custode al ariei vizate); 	
Pe termen mediu și lung:	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Realizarea unui obiectiv de referință la nivel regional pentru sectoarele turism și cultură. ✓ Dezvoltarea economiei și creșterea competitivității economice. 	
Produsele proiectului:	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Festivalul Lada de zestre a Tazlăului ✓ Conceperea și realizarea materialelor de promovare. 	
Indicatori de realizare:	
<ul style="list-style-type: none"> - numărul obiectivelor amenajate și modernizate: 1 - număr materiale promoționale. 	
Sustenabilitate: sustenabilitatea rezultatelor investiției va putea fi asigurată prin contribuțiile financiare ale vizitatorilor și prin susținerea financiară de către administrația publică locală/ județeană.	
Buget total estimat:	Va fi stabilit în urma elaborării documentelor-suport (Plan de organizare a proiectului)
Perioada de implementare:	12 luni
Surse potențiale de finanțare:	<p>Programul Operațional Regional (Nord-Est), 2021-2027, Prioritatea 7 - „Nord-Est o regiune mai atractivă”</p> <p>Ministerul Antreprenoriatului și Turismului, Programul pentru dezvoltarea investițiilor în turism.</p> <p>Măsură: Identificarea unei abordări integrate a politicii turistice la nivelul regiunilor, prin dezvoltarea durabilă a turismului.</p> <p>Buget local, Buget privat</p> <p>Alte surse legal constituite</p>
Instituții/ actori Implicați/ potențiali parteneri	<p>Autorități publice locale; Consiliul județean Neamț; Direcția Silvică Neamț și Ocolul Silvic Tazlău</p> <p>Investitori publici și privați;</p> <p>Proiectanți: arhitecți, ingineri</p>
Documente necesare: Plan de organizare a proiectului	
Stadiul proiectului (menționarea unor activități deja întreprinse, spre exemplu existența unor măsuri pregătitoare proiectului ,analiza de oportunitate și fezabilitate etc.):	
7. Proiect propus, în curs de pregătire	

FIȘA 22. AMENAJAREA UNEI COLECȚII MUZEALE ÎN CADRUL MONUMENTULUI CASA DOMNEASCĂ, DIN CADRUL MĂNĂSTIRII TAZLĂU.

Denumirea obiectivului de investiții: AMENAJAREA UNEI COLECȚII MUZEALE ÎN CADRUL MONUMENTULUI CASA DOMNEASCĂ, DIN CADRUL MĂNĂSTIRII TAZLĂU.
Scopul: Prin implementarea acestui proiect se are în vedere revitalizarea vieții culturale din comuna Tazlău, fapt care va conduce la conservarea și valorificarea turistică a patrimoniului imaterial, cu efecte asupra creșterii cantitative și calitative a numărului vizitatorilor la nivelul comunei.
Obiectiv general: Creșterea vizibilității și atracției turistice a comunei Tazlău prin înființarea unei colecții muzeale în Casa Domnească a Mănăstirii Tazlău pentru conservarea și expunerea obiectelor de patrimoniu care au aparținut mănăstirii și promovarea valorilor culturale și istorice.
Obiective specifice: <ul style="list-style-type: none">▪ Conservarea și restaurarea obiectelor de patrimoniu specifice mănăstirii Tazlău, asigurându-le o stare adecvată de conservare și protejare.▪ Crearea unui spațiu expozițional adecvat și atractiv în Casa Domnească, care să permită expunerea în mod corespunzător a obiectelor de patrimoniu.▪ Realizarea unui inventar detaliat și documentare științifică a obiectelor din colecție, asigurându-le astfel autenticitatea și informațiile necesare pentru interpretarea lor corectă.▪ Elaborarea și implementarea unui plan de promovare și comunicare eficient pentru colecția muzeală, atrăgând vizitatori și suscitând interesul publicului pentru patrimoniul cultural al mănăstirii Tazlău.▪ Dezvoltarea unor programe educaționale și evenimente speciale pentru a oferi o experiență interactivă și înțelegere mai profundă a obiectelor expuse și a istoriei mănăstirii Tazlău.▪ Colaborarea cu autoritățile locale, organizații culturale și industria turismului pentru a asigura promovarea colecției muzeale și integrarea acesteia în circuitul turistic al regiunii.▪ Utilizarea inovării digitale în revitalizarea serviciilor rurale, prin digitalizarea colecției muzeale și publicarea acesteia pe site-ul Patrimonio.ro.▪ Promovarea diversității culturale la nivel local, regional și național.
Aplicantul: UAT Tazlău
Parteneri: ONG-uri de pe raza comunei Tazlău și a județului Neamț, Direcția de Cultură Neamț, Muzeul de Etnografie.
Justificare (prezentarea problemelor și a necesității intervenției): <p>Mănăstirea Tazlău a implementat în perioada noiembrie 2017 - august 2023, proiectul „Restaurarea și valorificarea turistică și culturală a Ansamblului Mănăstirii Tazlău, Județul Neamț”. Acest proiect a fost implementat prin intermediul unei finanțări nerambursabile acordate prin Regio - Programul Operațional Regional 2014 - 2020.</p> <p>Obiectivul proiectului l-a constituit conservarea, protejarea și valorificarea patrimoniului cultural și a identității culturale din Regiunea de Dezvoltare Nord-Est prin implementarea unui set amplu de măsuri de restaurare a Mănăstirii Tazlău</p>

din loc. Tazlău, jud. Neamț în vederea integrării acestuia în circuitul turistic cultural-istoric și religios din regiunea Nord-Est.

De asemenea, proiectul a vizat promovarea și valorificarea potențialului turistic și cultural al Mănăstirii Tazlău, pe durata a 6 luni, în vederea integrării acesteia în circuitul turistic cultural-istoric și religios din regiunea Nord-Est și a stimulării dezvoltării locale și regionale.

Printre rezultatele atinse în cadrul proiectului se numără restaurarea, consolidarea și conservarea a 5 clădiri monument istoric ce fac parte din Ansamblul Mănăstirii Tazlău: Biserica „Nașterea Maicii Domnului”, Casa Domnească, Turnul Clopotniță, Turnul de apărare și Zidul de incintă. Intenția inițiatorilor proiectului a fost ca prin măsurile propuse, să determine creșterea cu minim 10% a numărului mediu anual de vizitatori ai obiectivului de patrimoniu după reintroducerea acestuia în circuitul turistic.

Dintre elementele ansamblului arhitectural, rolul central îl deține Biserica Nașterea Maicii Domnului, ctitorită în 1497, de către Voievodul Ștefan cel Mare, o clădire impunătoare, neobișnuit de somptuoasă în raport cu alte ctitorii ștefaniene amplasate în mediul rural. Biserica este înconjurată de o incintă cu ziduri de piatră, prevăzute cu metereze și contraforturi la exterior. Intrarea se arcuiește sub turnul clopotniță, situat la răsărit, iar în interior, de-a lungul zidului sudic, se află Casa Domnească, edificiu ridicat de asemenea, în epoca domnitorului Ștefan cel Mare.

Clădirea Casei Domnești se afla, anterior intervențiilor de restaurare, într-o stare avansată de degradare. Aceasta a fost distrusă de un puternic incendiu, în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, probabil în 1878, și nu a mai fost refăcută din cauza slăbirii puterii economice a mănăstirii după secularizarea averilor mănăstirești din anul 1863.

Timp de 140 de ani, această clădire a rămas în ruină, până la demararea lucrărilor de restaurare, din 2018, finalizate în 2023.

După darea în folosință a acestui imobil, se va avea în vedere introducerea acestuia în circuitul turistic, prin organizarea în cadrul imobilului a unei colecții muzeale, unde vor fi expuse obiecte de patrimoniu aparținând Mănăstirii Tazlău, obiecte rezultate în urma cercetărilor arheologice, colecții expuse în parteneriat cu alte instituții de cultură, etc.

Prin realizarea acestui muzeu se are în vedere atât revitalizarea vieții culturale din comuna Tazlău, cât și implicarea locuitorilor, în special a celor tineri și a copiilor, în aceste tipuri de activități, în scopul creșterii interesului pentru identitatea locală din Tazlău.

Proiectul de față vizează de asemenea revigorarea vieții culturale din localitatea Tazlău, prin organizarea unor activități cultural-artistice care vor avea loc în cadrul acestui spațiu cultural, cum ar fi:

- expoziții ale artiștilor plastici care participă la Tabăra de pictură de la Tazlău,
- cenacluri literare în cadrul cărora să participe oameni de cultură, scriitori, poeți din zona Neamț și din regiunea Nord-Est, dar și elevii talentați, cursuri de desen, muzică sau dans oferite de specialiști certificați.

- spectacole de teatru, cântec, dans popular, oferite de copiii talentați din Tazlău.

De asemenea, centrul cultural-artistic va promova tradițiile tăzlăuanilor, cultura și sărbătorile celebrate de aceștia. Toate aceste activități sunt privite ca forme diferite de manifestare a aceluiași univers cultural tăzlăuan, reprezentând practic substanța noii instituții de cultură populară locală. Acest proiect va fi desfășurat în parteneriat cu Primăria comunei Tazlău, Asociația Eco Travel, Asociația Amprente Moldave, instituțiile de învățământ din Tazlău și comunele învecinate, biblioteca comunală, Muzeul de etnografie din Județul Neamț, Direcția de Cultură Neamț și alte entități nonguvernamentale din zonă.

CUI SE ADRESEAZĂ PROIECTUL: Proiectul de față este un proiect cultural artistic care se adresează pe de o parte publicului larg, turiști, vizitatori sau pelerini care vizitează Mănăstirea Tazlău, dar și localnicilor, în special copii și tineri care vor fi încurajați să se implice în activități interactive, de interes pentru comunitatea din Tazlău.

Context (Coerența cu strategiile europene, naționale, regionale și județene):

Coerența cu strategiile europene/naționale/regionale:

Context european: Politica de Coeziune a Uniunii Europene 2021-2027- „O Europă mai apropiată de cetățenii săi”

Context național: Strategia Națională a României pentru dezvoltarea turismului 2019-2030

Context regional: Planul de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2021-2027

Coerența cu Strategia de Dezvoltare a Județului Neamț pentru perioada 2022- 2030:

Direcție de dezvoltare strategică: (DDs) Dezvoltarea economică durabilă și echilibrată a județului Neamț

Prioritatea 1: Dezvoltarea domeniilor ce determină creșterea competitivității economice a județului

Obiectiv strategic OS.1.2.: Dezvoltarea infrastructurii turistice prin investiții care aduc plus valoare economică, revitalizarea patrimoniului natural și cultural și promovarea obiectivelor turistice

Obiectiv strategic OS.1.4.: Susținerea mediului privat și a inițiativelor antreprenoriale prin investiții și parteneriate

Prioritatea 2: Dezvoltarea integrată a sectoarelor și serviciilor publice ce contribuie la îmbunătățirea calității vieții în zonele urbane și rurale ale județului

	<p>Obiectiv strategic OS 2.4.: Promovarea activităților culturale și a investițiilor în domeniul cultură</p> <p>Măsura: Dezvoltarea infrastructurii culturale</p>
Localizarea proiectului:	Comuna Tazlău, str. I.I. Mironescu
Potențialii beneficiari ai proiectului/grupul țintă	<p>Beneficiari indirecti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - populația comunei Tazlău (2381 locuitori în 2021); - mediul local de afaceri local; - cel puțin 1000 vizitatori/an; - UAT Tazlău <p>Grupul țintă:</p> <ul style="list-style-type: none"> - cetățenii județului Neamț și turiștii de la nivel național și/sau internațional,
<p>Activități propuse:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Constituirea structurii manageriale și a fluxului decizional (constituirea și organizarea echipei care va coordona proiectul). 2. Realizarea unui acord de parteneriat între Mănăstirea Tazlău și alte entități relevante (Complexul Muzeal Neamț, Mitropolia Moldovei și Bucovinei), în scopul organizării colecției muzeale. 3. Organizarea colecției muzeale: <p>A. ANALIZA PREALABILĂ</p> <p>Organizarea unei colecții muzeale, în general, și a unei colecții muzeale bisericești, în particular, trebuie să aibă la bază o <i>analiză prealabilă aprofundată</i>, care să țină cont de următoarele aspecte:</p> <p style="text-align: center;"><i>I. Existența colecției de obiecte de patrimoniu.</i></p> <p>În prezent, Mănăstirea Tazlău deține în inventar obiecte de patrimoniu, însă numărul acestora este cu mult redus față de patrimonial istoric al mănăstirii. Incendiul din 1879 a distrus Palatul Egumenesc, actuala Casă Domnească, de la mansarda căruia a pornit incendiul unde era și arhiva mănăstirii ce a ars. Deși nu există date certe, se poate estima că în acest incendiu au fost distruse o bună parte din documentele de arhivă ale mănăstirii, împreună cu alte obiecte de patrimoniu cu o valoare greu de estimate astăzi.</p> <p>Mănăstirea Tazlău a fost martoră a multor schimbări din punct de vedere administrativ, de-a lungul timpului, fiind în două etape „închinată” Patriarhiei Ierusalimului, apoi, a fost transformată în parohie, timp de aproape un secol, din anul 1894 până în anul 1990 când prin hotărârea Sinodului Patriarhal s-a decis ca toate ctitoriile voievodale să reintre în statutul inițial. Astfel în anul 1996 s-a instalat aici prima obște de călugări, iar din anul 1990 până în 1996 preotul paroh slujea împreună cu un ieromonah trimis de la Mănăstirea Bistrița din județul Neamț, iar ulterior așezământul a redevenit mănăstire de călugări, așa cum este și în prezent.</p>	

Date fiind modificările organizatorice și administrative prin care a trecut Mănăstirea, în scopul realizării unei colecții muzeale, se va analiza posibilitatea recuperării unor bunuri ce au aparținut în trecut acestei vetre de spiritualitate și care, actualmente, se afla în alte locuri de deținere.

Mentionăm, în acest sens, ca Legea nr. 182/2000 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil prevede posibilitatea recuperării pieselor care se află deținute cu titlul de *custodie* sau *împrumut* la alte unități patrimoniale (îndeobște muzee publice), prin procedura inițiată de o simplă cerere din partea proprietarului.

Dacă însă piesele în cauză au fost introduse în inventarele altor unități muzeale, fie și în mod abuziv, proprietarul, în situația în care dorește recuperarea lor, trebuie să inițieze o acțiune în justiție.

În afara recuperării unor piese, reconstituirea unor colecții sau constituirea altora noi se poate face și pe calea unor achiziții, împrumuturi sau donații, precum și prin păstrarea unor documente, obiecte de cult și alte piese contemporane și care au fie valoare intrinsecă, prin materialul, tehnica și stilul în care sunt lucrate, fie poartă în sine o valoare memorială deosebită, legată de evenimente și personalități de seamă din istoria recentă a respectivului așezământ, fie, desigur, reunesc ambele aceste calități.

De asemenea, pot fi avute în vedere, pentru organizarea unor expoziții tematice permanente, executările de replici, facsimile, fotografii, machete (de pildă pentru reconstituirea unor vechi ansambluri monahale care nu se mai păstrează astăzi) ș.a.m.d., cu mențiunea că toate acestea trebuie corelate, ca părți ale proiectului organizatoric, cu analiza surselor și a posibilităților de finanțare.

De asemenea, se poate avea în vedere organizarea unei expoziții temporare în care se apelează la colaborări și împrumuturi de la alte unități de cult sau instituții publice.

II. Studiarea colecției

- *studiarea inventarului colecției și a evidentei științifice* (fisierele - semnal, fișele de evidență, fototeca);
- *studiarea nemijlocită a pieselor din colecție* (aflate în forme anterioare de expunere sau în depozite);
- analiza necesităților posibilităților și căilor de dezvoltare a colecției în contextul pregătirii proiectului expozițional.

B. INTOCMIREA PROIECTULUI DE EXPOZIȚIE

Proiectul de expoziție se va realiza de către un specialist desemnat în baza acordului de parteneriat dintre Mănăstirea Tazlău și Complexul Muzeal Neamț, cu sprijinul Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, prin departamentul de specialitate din

cadrul acestei instituții. Specialistul muzeograf va fi sprijinit de un monah din cadrul Mănăstirii Tazlău, de asemenea specializat în domeniul conservării și restaurării patrimoniului cultural.

În cadrul acestui demers se vor stabili elemente precum: tema proiectului, tematica dezvoltată în cadrul expoziției, proiectul grafic, conceptul de amenajare a spațiilor de expunere, dotări specifice.

De asemenea, se vor stabili:

✓ Activitati de popularizare (mediatizare)

- afise, invitatii, relatii mass-media (TV, radio, presa scrisa s.a.).

✓ Activitati de valorificare stiintifica a patrimoniului

- pliante, ilustrate, brosure s.a;

- cataloage;

- C.D. ROM, DVD - s.a.m.d.

Programul de desfășurare a vernisajului (data, ora, locul, modul de desfășurare propriu-zis, necesitățile tehnice sau de alt ordin etc).

Această etapă se va finaliza cu realizarea:

Dosarul de expozitie - reuneste toate elementele proiectului mai sus mentionate.

Evaluarea proiectului (diferite forme de urmarire a impactului colectiei muzeale asupra publicului, in mass-media etc). Aceasta etapa urmeaza dupa incheierea organizarii propriu-zise a colectiei muzeale si poate genera anumite ajustari ulterioare de imbunatatire a mesajului expozitional.

C. REALIZAREA PROIECTULUI

I. Pregătirea încăperilor care vor găzdui colecția muzeală: Această etapă a fost parcursă în cadrul proiectului de restaurare al Ansamblului arhitectural.

II Pregătirea pieselor pentru expunere

- intervenții de curățare, conservare (tratare) sau/si restaurare a pieselor;

III. Montarea expozitiei

4. Pregătirea evenimentului de lansare a colecției muzeale:

- Crearea unei baze de date care să cuprindă instituțiile culturale ce vor fi invitate în cadrul evenimentului de lansare (identificarea și selectarea instituțiilor partenere)
- Redactarea invitațiilor pentru eveniment (către formații muzicale, ansambluri de dansuri, producători tradiționali, artiști tăzlăuani, profesori tăzlăuani, președinți ai instituțiilor culturale;
- Trimiterea invitațiilor.
- Crearea programului pentru evenimentul de lansare propriu-zis.

5. Organizarea și implementarea strategiei de comunicare a evenimentului de lansare:

- Dezvoltarea site-ului web al muzeului - crearea unui site ce va conține o descriere interactivă, documentată foto și video a muzeului.
- Dezvoltarea materialelor de promovare: logo-ul proiectului, afișele, pliantele, banneretele.
- Promovarea proiectului (publicitate și mass-media - ziar, tv, radio, mediul online).
- Împărțirea flyerelor publicitare, amplasarea bannerelor și a afișelor în locurile destinate promovării activităților culturale.
- Redactarea de anunțuri privind organizarea **evenimentului de lansare** (pentru ziare și mediul online).
- Realizarea unui spot publicitar de prezentare a **evenimentului de lansare** (pentru televiziunile locale, radio și mediul online).

6. Implementarea efectivă a evenimentului cultural-artistic

- Întocmirea mapei de presă - descrierea activităților și recomandări utile.
- Organizarea unei conferințe de presă cu ocazia lansării **colecției muzeale**.
- Desfășurarea expoziției
- Realizarea unor ateliere de lucru de artă tradițională în cadrul Casei Domnești.
- Prezentarea unei scenete de către elevii tăzlăuani care să reflecte tradiția unei sărbători locale dedicată Sfântului Chiriac de la Tazlău.
- Realizarea simpozionului „Modalități de transmitere a culturii tradiționale prin proiecte educative derulate în școli” (invitați: artiști tăzlăuani, profesori tăzlăuani, elevi, președinți de instituții culturale)
- Evaluarea proiectului.

7. Valorificarea rezultatelor proiectului

- Realizarea și publicarea unor materiale de informare post-eveniment.
- Realizarea unui documentar cu imagini foto/video din cele patru zile de festival
- realizarea unei expoziții permanente în cadrul unei săli din incinta centrului multicultural, dedicate acestui festival (Sala „Lada de zestre a tăzlăuanilor”)

<ul style="list-style-type: none"> ○ sustenabilitate și durabilitate - Identificarea posibilităților de continuare a proiectului și în anii următori astfel încât să devină un „festival-tradiție”. 	
Măsuri asociate: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Identificarea surselor de finanțare pentru proiect; ➤ Elaborarea cererii de finanțare; ➤ Implementarea proiectului ➤ Monitorizarea/controlul proiectului; 	
Rezultate așteptate: Pe termen scurt: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Îmbunătățirea condițiilor de desfășurare a activităților cultural educative în comuna Tazlău; ✓ Creșterea atractivității turistice a localității Tazlău; ✓ Creșterea numărului de turiști care își petrec timpul liber pe teritoriul comunei Tazlău; ✓ Crearea de noi locuri de muncă(ghid turistic, administrator/custode al ariei vizate); Pe termen mediu și lung: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Realizarea unui obiectiv de referință la nivel regional pentru sectoarele turism și cultură. ✓ Dezvoltarea economiei și creșterea competitivității economice. 	
Produsele proiectului: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Festivalul Lada de zestre a Tazlăului ✓ Conceperea și realizarea materialelor de promovare. 	
Indicatori de realizare: <ul style="list-style-type: none"> - numărul obiectivelor amenajate și modernizate: 1 - număr materiale promoționale. 	
Sustenabilitate: sustenabilitatea rezultatelor investiției va putea fi asigurată prin contribuțiile financiare ale vizitatorilor și prin susținerea financiară de către administrația publică locală/ județeană.	
Buget total estimat:	Va fi stabilit în urma elaborării documentelor-suport (Plan de organizare a proiectului)
Perioada de implementare:	12 luni
Surse potențiale de finanțare:	Programul Operațional Regional (Nord-Est), 2021-2027, Prioritatea 7 - „Nord-Est o regiune mai atractivă” Ministerul Antreprenoriatului și Turismului, Programul pentru dezvoltarea investițiilor în turism. Măsură: Identificarea unei abordări integrate a politicii turistice la nivelul regiunilor, prin dezvoltarea durabilă a turismului. Buget local, Buget privat Alte surse legal constituite

Instituții/ actori Implicați/ potențiali parteneri	Autorități publice locale; Consiliul județean Neamț; Direcția Silvică Neamț și Ocolul Silvic Tazlău Investitori publici și privați; Proiectanți: arhitecți, ingineri
Documente necesare: Plan de organizare a proiectului	
Stadiul proiectului (menționarea unor activități deja întreprinse, spre exemplu existența unor măsuri pregătitoare proiectului ,analiza de oportunitate și fezabilitate etc.): 8. Proiect propus, în curs de pregătire	

FIȘA 23. ACHIZIȚIONAREA DE DOTĂRI PENTRU ACTIVITĂȚI CULTURALE ÎN COMUNA TAZLĂU.

Titlul proiectului: Achiziționarea de dotări pentru activități culturale în comuna Tazlău.
Scopul proiectului: Impulsionarea dezvoltării locale prin descoperirea, promovarea, protejarea și valorificarea patrimoniului cultural și a identității culturale.
Obiectiv general: Dezvoltarea potențialului turistic și revitalizarea spațiului rural prin achiziționarea unor dotări specifice mediului tradițional sătesc, pentru facilitarea de activități culturale în comuna Tazlău. Promovarea activităților recreative, turistice și cultural-educative prin intermediul personalităților locale.
Obiectivele specifice ale proiectului: <ul style="list-style-type: none">+ Dezvoltarea economică inteligentă a comunității, prin revitalizarea patrimoniului cultural local și dotarea căminului cultural din comună.+ Revitalizarea spațiului rural al comunei Tazlău prin diversificarea ofertei culturale existente și creșterea gradului de atractivitate al comunei;+ Achiziționarea și instalarea echipamentelor și mobilierului necesare pentru dotarea și amenajarea căminului cultural, asigurând astfel confort și funcționalitate cetățenilor și vizitatorilor.+ Crearea unei săli de spectacole, expoziții și întâlniri comunitare, oferind un cadru adecvat pentru desfășurarea activităților culturale și artistice.+ Implementarea unui centru multimedia cu echipamente moderne, pentru organizarea de proiecții de film, prezentări și evenimente audiovizuale.+ Crearea unei săli de expoziții pentru promovarea artelor vizuale și a meșteșugurilor tradiționale locale.+ Amenajarea unui spațiu de socializare și interacțiune comunitară, care să faciliteze întâlnirile și activitățile sociale ale locuitorilor comunei Tazlău.+ Elaborarea și implementarea unui program diversificat de evenimente și activități culturale, precum spectacole de teatru, concerte, conferințe și ateliere tematice, pentru a atrage și implica comunitatea în utilizarea și valorificarea căminului cultural.+ Căminul cultural va oferi un suport educațional și va putea fi folosit ca locație de desfășurare a activităților școlare cu profil ecologic, istoric și cultural;+ Utilizarea inovării digitale în revitalizarea serviciilor rurale;+ Crearea unei platforme de promovare și comunicare publică, esențială pentru continuarea funcționării după perioada finanțării.+ Promovarea diversității culturale la nivel local, regional și național.
Aplicant: UAT Tazlău
Justificare (prezentarea problemelor și a necesității intervenției): <p>Clădirea căminului cultural din Comuna Tazlău, a fost construită în anul 1966 și modernizată prin fonduri FADR, masura 322, investiție finalizată în anul 2013.</p>

Comuna Tazlău se poate mândri cu o istorie bogată, cu tradiții obiceiuri, evenimente culturale de impact. La Tazlău se află fosta „Casa Memorială I. I. Mironescu”, în care s-a născut și a locuit recunoscutul medic și scriitor al secolului XX. Casa sa a fost loc de adunare și de relaxare pentru mulți scriitori: C. Hogaș, M.Sadoveanu, Păstorel Teodoreanu, Panait Istrati etc. De-a lungul timpului sora scriitorului, Lina Donea, a organizat aici numeroase activități culturale, cum ar fi ședințe ale Cercului literar sau șezători. După o perioadă în care a avut statut special și regim de protecție, pentru că a fost propusă spre clasare, Casa I.I. Mironescu nu a devenit monument istoric de importanță locală, așa cum o recomanda istoria ei și valoarea de simbol al comunității. Prin valoarea sa arhitectonică, spirituală și istorică, simbolizează o părticică din istoria localității. Alături se află casa boierului *Broșteanu*, o casă deosebit de frumoasă, care stârnește la rândul-i admirație prin frumusețe, eleganță și stil arhitectural. Dotarea corespunzătoare a clădirii căminului cultural din Comuna Tazlău ar constitui o formă necesară și eficientă de promovare și conservare a patrimoniului cultural material și imaterial de pe teritoriul acestei comune. În cadrul căminului dotat se va oferi posibilitatea organizării unor evenimente culturale cu impact pozitiv asupra comunității (șezătoare culturală, vernisaje, tabere de creație etc.).

Dotarea existentă în cadrul Căminul Cultural Tazlău este una sumară, conform listei de inventar din data de 31.07.2022.

Căminul Cultural Tazlău este dotat la ora actuală doar cu bunurile necesare organizării de evenimente socio-familiale (nunți, botezuri, parastase, aniversări etc.) și nu dispune de nici un fel de dotări specifice, necesare desfășurării activităților culturale: sisteme de sonorizare, lumini, videoproiecție, scenotehnică, costume populare etc. Cu alte cuvinte, în acest imobil se pot desfășura activități culturale doar dacă sunt utilizate dotări ale terților, situație în funcționarea acestui așezământ cultural nu se poate realiza în condiții optime.

Context (Coerența cu strategiile europene, naționale, regionale și județene):

<p>Coerența cu strategiile europene/ naționale/regionale:</p>	<p>Context european: Politica de Coeziune a Uniunii Europene 2021-2027-„O Europă mai apropiată de cetățenii săi” Context național: Strategia Națională a României pentru dezvoltarea turismului 2019-2030 Context regional: Planul de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2021-2027, Prioritatea 1: Dezvoltarea unei economii competitive</p>
<p>Coerența cu Strategia de Dezvoltare a Județului Neamț pentru perioada 2022- 2030:</p>	<p>Direcție de dezvoltare strategică: (DDs) Dezvoltarea economică durabilă și echilibrată a județului Neamț Prioritatea 1: Dezvoltarea domeniilor ce determină creșterea competitivității economice a județului</p>

	<p>Obiectiv strategic OS.1.2.: Dezvoltarea infrastructurii turistice prin investiții care aduc plus valoare economică, revitalizarea patrimoniului natural și cultural și promovarea obiectivelor turistice</p> <p>Obiectiv strategic OS.1.3.: Sprijinirea și promovarea producătorilor și a produselor</p> <p>Obiectiv strategic OS.1.4.: Susținerea mediului privat și a inițiativelor antreprenoriale prin investiții și parteneriate</p> <p>Prioritatea 2: Dezvoltarea integrată a sectoarelor și serviciilor publice ce contribuie la îmbunătățirea calității vieții în zonele urbane și rurale ale județului</p> <p>Obiectiv strategic OS 2.3. Susținerea domeniilor educație și tineret a procesului educațional desfășurat la nivelul județului</p> <p>Obiectiv strategic OS 2.4.: Promovarea activităților culturale și a investițiilor în domeniul cultură</p> <p>Măsura: Dezvoltarea infrastructurii culturale</p> <p>Prioritatea 3: Asigurarea condițiilor adecvate pentru protecția mediului și pentru dezvoltarea durabilă a județului</p> <p>Obiectiv strategic OS 3.3. Patrimoniul natural, biodiversitate și infrastructură verde</p> <p>Prioritatea 4: Promovarea specializării inteligente, dezvoltarea capacității administrative, sprijinirea inițiativelor comunităților locale și ale societății civile.</p> <p>Obiectiv strategic O.S. 4.3. Promovarea și sprijinirea parteneriatului cu societatea civilă și comunitățile</p>
Teritoriu vizat:	Comuna Tazlău
Potențialii beneficiari ai proiectului/grupul țintă	<p>Beneficiarii direcți:</p> <ul style="list-style-type: none"> - UAT Tazlău (infrastructura va rămâne în proprietatea comunei); - populația comunei Tazlău (2381 locuitori în 2021); <p>Beneficiari indirecti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mediul local de afaceri local; - mediul înconjurător (implementarea prezentului proiect va aduce un plus dezvoltării durabile a mediului, prin folosirea unei infrastructuri modernizate, care cuprinde soluții constructive și tehnologii moderne, inclusiv prin utilizarea de materiale reciclabile). - cel puțin 1000 vizitatori/an;

Activități propuse:

1. Constituirea echipei de management a proiectului la nivelul UAT Tazlău.

2. Pregătirea și organizarea achiziției:

- Stabilirea listei de dotări necesare.

Dotarea Căminului Cultural este prevăzută ca o prioritate și în Strategia de Dezvoltare Durabilă a Comunei Tazlău pentru perioada 2021-2027, unde este propusă realizarea unei serii de măsuri și intervenții, printre care și Obiectivul „Dotarea și modernizarea bibliotecii comunale și a căminului cultural cu mobilier adecvat și aparatură IT” (p.286).

Astfel, se impune dotarea Căminului Cultural Tazlău cu o serie de categorii de dotări / obiecte de investiție, menite a înlătura deficiențele descrise anterior, categorii care vor fi descrise în cadrul acestei secțiuni. Dotările au fost grupate în următoarele obiecte de investiție:

- 1. Sistem integrat de dotări pentru sala de spectacole;
- 2. Mobilier și calculatoare;
- 3. Dotări pentru asigurarea condițiilor optime de desfășurare a activităților culturale;
- 4. Costume populare.

Toate dotărilor descrise în continuare vor fi utilizate doar pentru activități culturale și sociale. În acest sens, va fi elaborat și aplicat un regulament de ordine interioară privind buna folosire a dotărilor. Modul de folosire va putea fi controlat în mod strict, deoarece toate componentele cu funcție de control din cadrul sistemului integrat (mixer digital, consolă de lumini etc.) vor fi utilizate doar de către personalul autorizat și vor fi păstrate (atunci când nu sunt organizate activități) în sala de activități culturale căminului cultural.

Componentele sistemului sunt descrise în continuare, cu referire la spațiile în care vor fi amplasate dotările:

I. DOTĂRI PENTRU SALA DE SPECTACOLE

A. Sistem de sunet

- A.1. Satelit pasiv 2 căi - 2 x 8”+1,4”
- A.2. Subwoofer pasiv cardioid
- A.3 Monitor pasiv pentru scenă
- A.4. Amplificator digital 4 canale
- A.5. Sistem pupitru mixaj digital
- A.6. CD/MP3 player profesional
- A.7. Sistem microfon wireless vocal de mână
- A.8. Microfon condensator multifuncțional

B. Sistemul de iluminat & proiecție video

- B.1. Consolă de lumini
- B.2. Proiector cu LED RGBL
- B.3. Sistem de transmisie pentru DMX
- B.4 Sistem de recepție pentru DMX
- B.5. Servicii & accesorii
- B.6 Videoproiector + lentilă

C. Dotări pentru asigurarea condițiilor optime de desfășurare a activităților culturale:

- C.1. 30 seturi **Costume populare** (15 seturi pentru fete și 15 seturi pentru băieți).

Seturile pentru băieți vor consta în:

- ✓ Itari
- ✓ Fusta
- ✓ Camasa
- ✓ Brau
- ✓ Bundita
- ✓ Cizme
- ✓ Suman
- ✓ Palarie varal/caciula din blana iarna

Seturile pentru fete vor consta în:

- ✓ -Batic
- ✓ -Catrinta
- ✓ -Poale cu model la baza
- ✓ -le cu altita
- ✓ -Briu/b ata
- ✓ -Bundita
- ✓ -Opinci/gheata iarna si pantofi vara
- ✓ -Suman-iarna

Costumele populare vor fi elaborate conform traditiei din zona etnografica a Neamtului/Moldova.

- C.2. 1 aspirator profesional, care va fi achiziționat pentru igienizarea rapidă și eficientă a încăperilor.

II. ACHIZIȚIONAREA UNEI SCENE DE EXTERIOR PENTRU SPECTACOLE

Pentru susținerea evenimentelor culturale și sprijinirea activităților cu specific folcloric desfășurate în cadrul asociațiilor din comună, este necesară achiziționarea unei **scene de exterior** și a unui **grup electrogen**, în sprijinul funcționării acestora, pentru menținerea și promovarea patrimoniului cultural al Comunei Tazlău.

3. Instalarea și recepția echipamentelor și dotărilor.

Rezultate așteptate:

Pe termen scurt:

- ✓ Creșterea numărului de evenimente culturale la nivelul comunei Tazlău

<ul style="list-style-type: none"> ✓ Creșterea numărului de turiști care vizitează localitatea Tazlău ✓ Dotarea corespunzătoare a principalului spațiu de organizare evenimente la nivel local, pentru sectoarele turism și cultură ✓ Promovarea localității Tazlău, a scriitorului I.I. Mironescu și a oamenilor de seamă ai comunității; ✓ Crearea de noi locuri de muncă (administrator / personal întreținere în cadrul căminului cultural); ✓ Conștientizarea și atragerea tinerei generații în activități cultural-educative și recreative <p>Pe termen mediu și lung:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Dezvoltarea economiei locale ✓ Atestarea localității Tazlău sau a unei părți din localitate ca stațiune turistică de interes local 	
<p>Sustenabilitate:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ sustenabilitatea rezultatelor investiției va putea fi asigurată prin: <ul style="list-style-type: none"> • contribuțiile financiare ale vizitatorilor și prin susținerea financiară de către administrația publică locală/ județeană • contribuții financiare ale participanților, la: <ul style="list-style-type: none"> ○ la Festivalul anual de muzică folk pentru tineret; ○ Șezătoare literară tematică: Cronica vizuală a Tazlăului ○ Organizarea unui festival de cântece de munte ”Muntele coboară la deal” • contribuții financiare ale participanților la Festivalul sporturilor Tazlău. Alergare pe potecă, alergare pe șosea, MTB, orientare turistică, cursa cu obstacole. • Închirierea scenei exterioare către terți, în perioada în care nu sunt organizate evenimente de interes în Tazlău; 	
Buget total estimat:	Va fi stabilit în urma elaborării documentelor-suport
Perioada de implementare:	12 luni
Surse potențiale de finanțare:	Programul Operațional Regional (Nord-Est), 2021-2027, Prioritatea 7 - „Nord-Est o regiune mai atractivă” Buget local, PNRR Buget privat Alte surse legal constituite
Instituții/ actori Implicați/ potențiali parteneri	Cetățenii din comună; Autorități publice locale; Operatori economici; Consiliul județean Neamț; Complexul Muzeal Neamț; GAL- (Asociația Drumurile Bistriței) Investitori publici și privați; Proiectanți: arhitecți, ingineri
Documente necesare: Documentație de atribuire, cerere de finanțare	
Stadiul proiectului (menționarea unor activități deja întreprinse, spre exemplu existența unor măsuri pregătitoare proiectului ,analiza de oportunitate și fezabilitate etc.): Proiect propus, în curs de pregătire	

ALTE ACȚIUNI ȘI PROIECTE PROPUSE

FIȘA 1. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII VELO. INTRODUCEREA OBIECTIVELOR NATURALE ȘI ANTROPICE DE INTERES TURISTIC ÎN TRASEE/CIRCUITE CICLOTURISTICE, AMENAJAREA ACESTOR CIRCUITE. SERVICII DE REALIZARE IDENTITATE VIZUALĂ PENTRU TRASEE DE CICLOTURISM ȘI SERVICII DE REALIZARE A MATERIALELOR DE PROMOVARE A TRASEELOR PENTRU CICLOTURISM

AMENAJARE TRASEE DE CICLOTURISM

1. MB - DEALUL CIREȘULUI
2. MB - DEALUL MARE
3. MB - DEALUL FLUTURELUI
4. TRASEU CICLOTURISTIC - PE URMELE MOCĂNIȚEI
5. TRASEU CICLOTURISTIC- CIRCUITUL APELOR MINERALE ȘI CASCADELOR
6. TRASEU PISTĂ MB - ZONA CÂMPU POPII SAU ZONA SANATORIU

FIȘA 2. AMENAJARE SISTEM DE TRANSPORT TURIȘTI , PE URMELE MOCĂNIȚEI. ACHZIȚIA UNUI TRENULEȚ ELECTRIC - MOCĂNIȚA

FIȘA 3. EDUCAȚIE ECOLOGICĂ ȘI TURISM SUSTENABIL - OPȚIONAL INTEGRAT CDȘ.
Valențe creative și formative ale studiului cu elevii privind valorificarea potențialului turistic din zona Tazlău

FIȘA 4. ÎNFIINȚAREA UNUI CENTRU DE RECUPERARE MEDICALĂ, PSIHOLOGICĂ ȘI SOCIALĂ - AVE MARIA

FIȘA 5. APELE MINERALE - IZVOARE DE SĂNĂTATE. AMENAJARE SPAȚII SPECIFICE ÎN PUNCTUL LA BORGHIZ ȘI REALIZARE CIRCUIT TURISTIC

FIȘA 6 AMENAJARE LOCURI DE CAMPARE OMOLGATE ÎN PUNCTELE ȘOIMU ȘI GURA COCIORVEIULUI

FIȘA 7. ÎNFIINȚARE PARC DE AVENTURĂ - PARC DE VARĂ (PARC DE ESCALADĂ, SANIE DE VARĂ, TUBBING DE VARĂ, PATINOAR ECOLOGIC SINTETIC) ÎN ZONA DEALUL CHETRONIA

FIȘA 8. ÎNFIINȚAREA UNUI CENTRU LOCAL DE DEPOZITARE ȘI COLECTARE LEGUME-FRUCTE, PIAȚĂ EN GROS

FIȘA 9. SALVAGARDAREA PATRIMONIULUI CULTURAL MATERIAL. ÎNFIINȚARE ȘI AMENAJARE EXPOZIȚIE PERMANENTĂ DE PICTURĂ „TAZLĂU - IZVOR DE INSPIRAȚIE,, ȘI COLECȚIE DE DOCUMENTE ȘI FOTOGRAFII VECHI „TAZLĂUL ISTORIC”

FIȘA 10. ÎNFIINȚARE COLECȚIE „BIBLIOTECA DIGITALĂ A TAZLĂULUI” - DIGITIZAREA COLECȚIEI DE REVISTE LA TAZLĂU ȘI A ALTOR PUBLICAȚII A SCRITORILOR TAZLĂUANI ȘI GESTIONAREA RESURSELOR DIGITALE

PROIECTE ÎN PARTENERIAT PUBLIC-PRIVAT SI PRIVATE - PROPUNERI

FIȘA 1. FESTIVALUL DE MUZICĂ FOLK PENTRU TINERET. ACHIZIȚIA UNEI SCENE EXTERIOARE PENTRU REALIZAREA SPECTACOLEOR, DE ECHIPAMENTE DE SUNET ȘI LUMINI

FIȘA 2. TABĂRA EDUCATIVĂ ȘI DE AGREMENT COMORILE GOȘMANULUI

FIȘA 3. TABĂRA DE SUPRAVIEȚUIRE LA „CASA BUNICII”, ÎN REGIM DE AUTOGOSPODĂRIRE

FIȘA 4. AGRO-ECO, TURISM DURABIL. ORGANIZAREA UNEI FERME ECOLOGICE

FIȘA 5. ȘEZĂTOARE LITERARĂ TEMATICĂ: CRONICA VIZUALĂ A TAZLĂULUI

FIȘA 6. DEZVOLTAREA ORGANICĂ A TEBEREI DE ZI VIAȚA LA ȚARĂ

FIȘA 7. FESTIVALUL SPORTURILOR TAZLĂU. ALERGARE PE POTECĂ, ALERGARE PE ȘOSEA, MTB, ORIENTARE TURISTICĂ, CURSA CU OBSTACOLE - AUGUST, 3 ZILE

FIȘA 8. REVITALIZAREA SPAȚIULUI RURAL DIN STRADA MOCĂNIȚEI, ÎN SCOP CULTURAL ȘI TURISTIC, PRIN AMENAJAREA UNUI MUZEU DE ARTĂ POPULARĂ (CASA BUNICII)

FIȘA 9. ÎNFIINȚAREA UNUI CENTRU LOCAL DE DEPOZITARE ȘI COLECTARE LEGUME-FRUCTE, PIAȚĂ EN GROS

FIȘA 10. SISTEME DE GIS PENTRU MONITORIZAREA PATRIMONIULUI

FIȘA 11. DISCOVER ȚARA TAZLĂULUI - PLATFORMĂ DIGITALĂ. CREAREA UNEI ARHIVE ELECTRONICE PRIN DIGITALIZAREA TUTUROR DOCUMENTELOR CU VALOARE ISTORICĂ, CULTURALĂ ȘI PATRIMONIALĂ

FIȘA 12. REALIZAREA BRANDULUI TURISTIC AL COMUNEI TAZLĂU ȘI DERULAREA UNOR CAMPANII DE PROMOVARE A ACESTUIA

FIȘA 14. "CURCUBEUL" DE TAZLĂU - REALIZAREA UNUI CIRCUIT DE PESCUIT SPORTIV LA PĂSTRĂV

FIȘA 15. REÎNFIINȚAREA TABEREI DE CREAȚIE PLASTICĂ: TAZLĂU-IZVOR DE INSPIRAȚIE

Fișa 16. MINI-CENTRU DE ECHITAȚIE

FIȘA 17. AMBULANȚA CASELOR ȘI PORȚILOR DE LEMN - PROGRAM CARE SE OCUPĂ CU SALVAREA CASELOR ȘI A PORȚILOR DE LEMN DE LA DISTRUGERE

FIȘA 18. „WILDE LIFE WATCHING” - EXPERIENȚĂ, AVENTURĂ (program în care animalele sălbatice sunt observate în mediul lor natural dintr-o clădire închisă și sigură)

SECȚIUNEA VI - SURSE DE FINANȚARE

1. Finanțări europene și guvernamentale

Pentru a reuși să se adapteze tendințelor stabilite de revoluția digitală, să dezvolte produse noi și atractive și să fie în același timp sustenabil pentru comunitățile locale și pentru mediul înconjurător, sectorul turistic are nevoie de susținere din partea Guvernului României și a Uniunii Europene, fiind dezvoltate în acest scop, o serie de programe de finanțare pentru perioada 2021-2027.

Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR)

Planul Național de Redresare și Reziliență al României reprezintă documentul strategic care fundamentează prioritățile de reformă și domeniile de investiții pentru aplicarea Mecanismului de redresare și reziliență, instituit de Comisia Europeană, pentru a furniza un sprijin financiar eficace și semnificativ menit să accelereze implementarea reformelor sustenabile și a investițiilor publice conexe în statele membre.

Obiectivul general al PNRR este dezvoltarea României prin realizarea unor programe și proiecte esențiale, care să sprijine reziliența, nivelul de pregătire pentru situații de criză, capacitatea de adaptare și potențialul de creștere, prin reforme majore și investiții cheie cu fonduri alocate pentru România în cadrul mecanismului.

Pilonul IV. Coeziunea socială și teritorială Componenta C11. Turism și cultură

Obiectiv: Creșterea coeziunii sociale, economice și teritoriale și crearea de noi locuri de muncă în special în mediul rural, respectiv:

(1) promovarea transformării socio-economice durabile în zonele rurale și defavorizate prin dezvoltarea unei rețele de Organizații Regionale de Management al Destinațiilor și sprijinirea investițiilor locale în turism;

(2) sprijinirea mobilității durabile prin crearea unei rețele naționale Velo, inclusiv rute Eurovelo și,

(3) reducerea decalajului de acces la cultură între zonele rurale și cele urbane mari.

Prin măsurile propuse în **Pilonul IV, componenta C.11 - Turism și cultură**, PNRR propune 3 reforme și 7 investiții cu rolul de a contribui la dezvoltarea turismului ca destinație și la dezvoltarea culturii.

Reforma 1. Operaționalizarea Organizațiilor de Management al Destinației

Obiectivul acestei reforme este creșterea competitivității sectorului turistic românesc și promovarea transformării socio-economice durabile în zonele rurale și defavorizate prin adoptarea cadrului necesar pentru operaționalizarea Organizațiilor de Management al Destinației. Implementarea acestei reforme va consta în adoptarea unui cadru legislativ necesar funcționării Organizațiilor de Management al Destinației și elaborarea unui Plan de acțiune dedicat valorificării patrimoniului cultural în scopul creșterii competitivității sectorului turistic românesc.

Investiția 1. Promovarea celor 12 rute turistice/culturale

Obiectivul acestei investiții este de a crește atractivitatea destinațiilor turistice selectate în urma dezvoltării a 12 rute turistice/culturale tematice în zonele rurale defavorizate din România și crearea de noi locuri de muncă în industria turistică. Investiția presupune sprijin financiar pentru promovarea celor 12 rute și modernizarea /reabilitarea siturilor turistice cu impact național și internațional incluse în cele 12 rute, identificate în zonele de destinație optimă. Obiectivele turistice vor fi selectate în urma activității de cartografiere a destinațiilor optime corespunzătoare fiecărei Organizații de Management al Destinației. În urma exercițiului de cartografiere va fi realizată selecția siturilor ce vor fi incluse în 12 rute turistice culturale, adăugând celor două criterii utilizate în cartografiere și caracterul unicității și al avantajelor comparative și competitive pe care le prezintă fiecare sit, de către o comisie formată din reprezentanți ai Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene, Ministerului Economiei, Antreprenoriatului și Turismului, Ministerului Culturii, Institutului Național al Patrimoniului, Asociației Comunelor din România, Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, Ordinului Arhitecților, Autorității Naționale de Turism, Organizației Patronale a Hotelurilor și Restaurantelor din România, Organizațiilor neguvernamentale active în domeniu. Astfel, locațiile ce vor fi incluse în rutele culturale vor fi alese pe baza rezultatelor cartografierii și vor fi poziționate predominant în zonele rurale și dezavantajate, cu scopul atragerii turiștilor și creării de noi locuri de muncă în industria turismului.

Cele 12 rute sunt:

- ❖ *Ruta castelelor;*
- ❖ *Ruta curiilor;*
- ❖ *Ruta culelor;*
- ❖ *Traseul gastronomiei tradiționale;*
- ❖ *Ruta bisericilor fortificate;*
- ❖ *Ruta bisericilor din lemn;*
- ❖ *Ruta mănăstirilor din zona Moldovei;*
- ❖ *Ruta Sfântului Ladislau;*
- ❖ *Traseul castrelor romane;*
- ❖ *Ruta cetăților;*
- ❖ *Refacerea peisajului cultural din Delta Dunării în vederea creșterii atractivității zonei;*
- ❖ *Ruta satelor cu arhitectură tradițională.*

Investiția 2. Modernizarea/crearea de muzee și memoriale

Obiectivul acestei investiții este de a contribui la dezvoltarea turismului cultural prin modernizarea/crearea muzeelor și memorialelor dedicate opresiunii și conflictelor. România este datoră cu recunoașterea dramelor provocate oamenilor și societății în întregul ei de regimurile totalitariste și este de datoria statului român să educe generațiile viitoare într-un mod interactiv și participativ, astfel încât aceste greșeli ale istoriei să nu se mai repete și să construim o societate bazată pe valorile europene. Selecția locurilor și tematicii muzeelor propuse a fost realizată având în vedere, pe de o parte, valoarea simbolică a locațiilor în lupta împotriva regimurilor totalitariste, respectiv, contribuția acestora la dezvoltarea coeziunii socio-economice și teritoriale și scăderea disparităților inter și intra-regionale.

Modernizarea și crearea muzeelor memoriei: Muzeul Național de Istorie a Evreilor și al Holocaustului, Muzeul identităților transilvănene (Mitra), Memorialul Revoluției Decembrie 1989/Timișoara Capitală Europeană a Culturii, Închisoarea tăcerii de la Râmnicu Sărat, Memorialul Victimelor din Sighetul Marmației, Râpa Robilor din Aiud, Muzeul Industrializării forțate din Satu-Mare, Muzeul ororilor comunismului din Sfântu Gheorghe și Muzeul fotografiei din Târgu Mureș și alte memoriale prin care România democratică și europeană onorează memoria victimelor totalitarismelor și educă generațiile tinere.

Reforma 2. Crearea cadrului pentru operaționalizarea traseelor cicloturistice la nivel național

Obiectivul acestei reforme este de a contribui la dezvoltarea economică a orașelor mici și a zonelor rurale prin adoptarea unui cadru legislativ, instituțional și de investiții pentru realizarea traseelor cicloturistice și practicarea unor forme de turism durabil. Această măsură vizează asigurarea cadrului legislativ, instituțional și investițional pentru realizarea traseelor cicloturistice și practicarea unor forme de turism durabil care vor contribui la dezvoltarea economică la nivel regional și local și creșterea nivelului de trai al locuitorilor din orașele mici și zonele rurale.

Investiția 3. Instituirea Centrului Național de Coordonare Velo care:

- a) va elabora studiul privind traseele cicloturistice la nivel național;
- b) va asigura digitalizarea pistelor și traseelor velo prin dezvoltarea unei Platforme Naționale eVelo ce cuprinde o aplicație digitală integrată pentru toate traseele cicloturistice și un site dedicat;

Investiția 4. Implementarea a 3000 km de piste pentru biciclete

Obiectivul acestei investiții este de a dezvolta un transport durabil prin dezvoltarea infrastructurii traseelor cicloturistice. Implementarea acestei investiții va include dezvoltarea a 3 000 km de noi trasee naționale de ciclism în toată România. Amplasarea rutelor va fi prioritară de-a lungul principalelor rute turistice.

Reforma 3. Reformarea sistemului de finanțare a sectorului cultural

Reforma urmărește crearea unui cadru juridic și administrativ mai stabil, predictibil și sustenabil pe termen lung pentru sectorul cultural non-public (privat/independent) și pentru lucrătorii culturali, crearea de instrumente de colectare de date care să permită, pe viitor, politici publice bazate pe aceste date și demararea unui proces care să contribuie la dezvoltarea socio-educatională și culturală a ruralului și urbanului mic, prin reducerea decalajelor față de urbanul mare.

Investiția 5. Creșterea accesului la cultură în zonele defavorizate din punct de vedere cultural

- Un program pilot de finanțare în parteneriat cu autoritățile locale pentru a sprijini programele culturale, anuale sau multianuale puse în aplicare la nivel local;
- Un program-pilot pentru finanțarea proiectelor de educație culturală, ai căror beneficiari sunt unități de învățământ din zonele rurale și din orașele mici.

Investiția 6. Dezvoltarea unui sistem digital pentru procesele de finanțare a culturii

Obiectivul acestei investiții este dezvoltarea unui sistem digital pentru acordarea finanțării publice în sectoarele culturale. Sistemul electronic va:

- facilita accesul la finanțare pentru operatorii culturali naționali prin cereri de finanțare simplificate și digitalizate, evaluarea proiectelor, contractare, monitorizare și evaluare, debursarea finanțării, evaluarea ex-post;
- înregistra toate subvențiile culturale publice deja acordate pentru a preveni dubla finanțare;
- fi utilizat ca instrument de colectare a datelor referitor la cheltuielile culturale la nivelul tuturor și a oricărei localități și regiuni, cu privire la costurile culturale pe tip de proiect etc. și să permită luarea unei decizii bazate pe dovezi în domeniul politicii culturale;
- permite accesul transparent la informații neconfidențiale despre proiecte pentru promotorii de proiecte și publicul larg.

Investiția 7. Accelerarea digitalizării producției și distribuției de filme

Obiectivul acestei investiții este de a consolida capacitatea micro-întreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii în producția de filme și de a accelera tranziția digitală a producătorilor și distribuitorilor de filme din România prin creșterea capacităților de producție digitală, distribuție, marketing și promovare, inclusiv tehnologii de arhivare digitală. Pentru a testa, în paralel, revizuirea legislației privind incidentele în cinematografie și a modelelor actuale de finanțare, cu titlu unic, propunem un program pilot, sub forma unui sistem de minimis, de finanțare pentru dezvoltarea conținutului și creșterea capacității de afaceri (producție și distribuție) a producătorilor și distribuitorilor de film, combinând, pentru prima dată, finanțarea proiectelor și finanțarea entității (companiei). Valoarea maximă pe proiect este de 100.000 de euro. Programul pilot va identifica, în același timp, nevoile digitale pe termen mediu și lung ale companiilor de producție și distribuție. Investiția va oferi finanțare, prin subvenții, pentru consolidarea capacității micro-întreprinderilor, întreprinderilor mici și mijlocii din domeniul producției și distribuției de filme de a se adapta la noul cadru legislativ al pieței unice digitale pentru a crea, promova și distribui noi produse și

servicii inovatoare. Investiția unică vizează accelerarea tranziției digitale a companiilor de producție și distribuție de filme, prin investiții în creșterea capacităților de producție digitală, distribuție, marketing și promovare, inclusiv tehnologii de arhivare digitală.

Buget componenta: 449, 01 mil. euro, din care solicitat în cadrul PNRR: 449,01 mil. euro. Valorile din prezenta componentă nu includ TVA.

2. Finanțări naționale și regionale

Programul Operațional Regional 2021-2027 pentru regiunea Nord-Est 2021-2027 (POR)

Prioritatea 1. - O regiune mai competitivă, mai inovativă

Obiectiv specific: Intensificarea creșterii sustenabile și creșterea competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive (FEDR)

Grup țintă: Start-up, spin-off, microîntreprinderi, IMM, incubatoare și acceleratoare de afaceri.

Alocare financiară orientativă: 292,5 mil EUR.

Operațiuni vizate:

1. Investiții pentru modernizarea microîntreprinderilor:

- investiții pentru dezvoltarea și/sau diversificarea capacității de producție/prestări servicii;
- achiziția de noi tehnologii, automatizare;
- activități de marketing și branding.

2. Investiții pentru creșterea durabilă a IMM:

- investiții pentru dezvoltarea și/sau diversificarea capacității de producție/prestări servicii prin recuperarea, reutilizarea și revalorificarea unor materii prime, materiale și produse prin reintroducerea în procesul de fabricație principal sau prin crearea de noi produse/servicii, pentru dezvoltarea de noi activități economice necesare integrării în lanțuri de valoare;
- investiții pentru promovarea simbiozei industriale prin valorificarea deșeurilor și produselor secundare proprii ca materii prime pentru alte industrii;

- realizarea de studii privind amprenta de mediu a companiei, pentru a sprijini decarbonizarea lanțurilor de aprovizionare, reducerea costurilor de producție și identificarea de acțiuni pentru creșterea circularității;

- îmbunătățirea proiectării produselor pentru durabilitate, reparabilitate, reutilizare, upgradare și reciclare;

- marketing și branding;

- certificare de noi produse/servicii.

3. Instrumente financiare pentru IMM

Se are în vedere o singură operațiune care va combina grantul de capital cu împrumuturi pe termen lung (risk-sharing loans) cu o perioadă de grație, cerințe mai mici de garanție și rate ale dobânzilor subvenționate.

4. Proiecte ale start-up și spin-off pentru dezvoltarea, validarea și lansarea pe piață a unui produs minim viabil (MVP).

Intervenția va sprijini organizațiile intermediare (incubatoare și acceleratoare de afaceri) să își dezvolte capacitatea și să livreze servicii de suport (formare, instruire, coaching și mentoring, informare, etc) către start-up și spin-off pentru a identifica și dezvolta proiecte de tip MVP și va sprijini start-up și spin-off selectate din rândul beneficiarilor de servicii să implementeze proiectul MVP. Proiectele MVP vor propune dezvoltarea unui produs care include un set minimal de funcționalități cheie ce permit lansarea pe piață a conceptului la care se lucrează într-un timp cât mai scurt, cu efort și costuri minime

5. Investiții pentru implementarea soluțiilor de specializare inteligentă

Această intervenție are în vedere preluarea rezultatelor proiectelor finalizate la intervenția RSO1.1 3.1 Proiecte de CDI și investiții în IMM. Proiectele vor avea drept scop dezvoltarea capacității de producție pentru produsul/serviciul inovativ realizat și vor include activități de tipul: investiții pentru dezvoltarea și/sau diversificarea capacității de producție/prestări servicii, achiziția de noi tehnologii, automatizare, marketing și branding pentru noile produse/servicii.

Intervențiile se adresează IMM-urilor non-agricole localizate în mediul urban și rural și micro-întreprinderilor non-agricole localizate în mediul urban.

Prioritate: P2. - O regiune mai digitalizată

Obiectiv specific: Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice

Grup țintă: IMM-uri, clienți/utilizatori produse digitale, cetățeni, firme, societatea civilă, comunități locale, autorități și instituții publice locale

Alocare financiară orientativă: 101,10 mil EUR.,

Operațiuni vizate:

- investiții pentru sprijinirea utilizării de instrumente, echipamente și servicii digitale prin realizarea de pagini proprii de internet, promovare digitală, găzduire tip „cloud”, e-facturare, e-comerț, digitalizarea comunicării cu consumatorul și/sau clientul, dezvoltarea de mail-room-uri digitale, digitalizarea colectării datelor, etc. (conform indicelui UE de intensitate digitală);

- dezvoltarea, testarea de aplicații și soluții tip e-guvernare noi, orientate către îmbunătățirea mediului de afaceri și antreprenoriatului și reducerea substanțială a sarcinii administrative a cetățeanului;

- dezvoltarea platformelor de date deschise în formate standardizate, prietenoase pentru dezvoltarea de servicii publice orientate/solicitate către/de cetățeni și firme: crearea de sisteme informatice de servicii electronice integrate cu o platformă de management informațional geografic, gestiunea teritoriului și gestiune date urbane și modul consultare date urbanism - portal public, aplicații pentru utilizatorii smart-phone cu module de raportări și incidente, ghidul turistic digital, agenda evenimentelor locale, etc.

Programul pentru Acvacultură și Pescuit

Programul pentru Acvacultură și Pescuit (PAP) asigură principalul sprijin financiar pentru dezvoltarea sectorului pescăresc din România în perioada de programare 2021-2027.

Strategia de implementare a PAP urmărește să contribuie la:

- dezvoltarea unui pescuit comercial durabil marin și în apele interioare;
- o acvacultură durabilă și competitivă, care să folosească eficient resursele disponibile;

- organizarea pieței pescărești, inclusiv la consolidarea organizațiilor pescărești și la sprijinirea lanțului scurt de comercializare;
- dezvoltarea zonelor pescărești, punând în valoare oportunitățile oferite de economia albastră durabilă.

Priorități:

P1. Promovarea pescuitului durabil și a refacerii și conservării resurselor biologice acvatice

Obiective specifice

1.1. Consolidarea activităților de pescuit durabile din punct de vedere economic, social și de mediu;

1.3. Promovarea adaptării capacității de pescuit la posibilitățile de pescuit în cazurile de încetare permanentă a activităților de pescuit și contribuirea la asigurarea unui nivel de trai echitabil în cazurile de încetare temporară a activităților de pescuit;

1.4. Promovarea unui control eficient al pescuitului și a unor măsuri eficiente de asigurare a respectării normelor, inclusiv a luptei împotriva pescuitului INN, precum și a unor date fiabile pentru luarea de decizii bazate pe cunoaștere;

1.6. Contribuirea la protejarea și refacerea biodiversității și a ecosistemelor acvatice;

P2. Promovarea activităților sustenabile de acvacultură, precum și prelucrarea și comercializarea produselor provenite din pescuit și din acvacultură, contribuind astfel la securitatea alimentară în Uniune

Obiective specifice

2.1. Promovarea activităților durabile de acvacultură, mai ales creșterea competitivității producției din acvacultură, asigurând totodată durabilitatea activităților din perspectiva mediului;

2.2. Promovarea comercializării, a calității și a valorii adăugate ale produselor pescărești și de acvacultură, precum și a prelucrării respectivelor produse;

P3. Facilitarea dezvoltării unei economii albastre durabile în zonele costiere, insulare și continentale și favorizarea dezvoltării comunităților care practică pescuitul și acvacultura

Obiective specifice

3.1. Facilitarea unei economii albastre durabile în zonele costiere, insulare și continentale și favorizarea dezvoltării durabile a comunităților care practică pescuitul și acvacultura.

Alocarea financiară totală pentru programul României pentru perioada 2021-2027 se ridică la 232 de milioane de euro pentru următorii șase ani, din care contribuția UE reprezintă 162,4 milioane de euro.

Program Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare

Prioritate: 3. Transformarea digitală și furnizarea de servicii îmbunătățite în sectorul cultural

Obiectiv specific:. Creșterea rolului culturii și al turismului sustenabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială.

Digitalizarea are beneficii sociale, culturale și economice și este o soluție pentru asigurarea accesului la cultură garantat de Constituție, precum și pentru conservare patrimoniului cultural și dezvoltarea de noi servicii culturale și sociale inovative. În cadrul acestei secțiuni se au în vedere intervenții care vizează digitalizarea și interoperabilitatea în domeniul culturii pentru creșterea rolului culturii în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială din RO.

Intervenții:

1. Dezvoltarea punctului unic de acces pentru patrimoniul cultural

În contextul lipsei de informații centralizate despre patrimoniu, devine imperativă popularea bazei de date dezvoltate în cadrul Acțiunii 2.2 cu informații de înaltă calitate, relevante și actualizate privind patrimoniul din RO. În cadrul acestei platforme vor fi reunite informațiile disponibile doar pe hârtie și răspândite în diferite instituții și cele rezultate din inventarierea și documentarea digital a patrimoniului cultural imobil. Se vor dezvolta noi instrumente inovatoare pentru creșterea vizibilității patrimoniului, și anume o hartă turistică cu monumente, etichete plasate pe monumente cu coduri QR care vor direcționa vizitatorul către platformă, precum și instrumente media VR pentru noi moduri de a povesti și de a interacționa.

2. Creșterea accesului la cultură prin digitalizarea arhivelor cu scopul creării de noi servicii pentru publicul de toate generațiile și dezvoltarea unei atitudini sănătoase a consumatorilor față de o diversitate mai mare de producții culturale.

În vederea conservării operelor culturale ce nu au fost finanțate prin POC (cele ale instituțiilor de cult organizate conform Legii 486/2006, și Academia Română) și a creării de noi servicii publice pentru cetățeni, prin asigurarea interoperabilității cu sistemele deja finanțate, se are în vedere continuarea digitalizării patrimoniului cultural al României prin conservarea operelor culturale naționale, asigurând accesul prin platforme și/sau aplicații digitale la registrele cu elemente de patrimoniu, contribuind astfel la sporirea gradului de informare al cetățenilor cu privire la moștenirea culturală românească și sprijinind valorificarea comercială a acestui patrimoniu.

3. Reducerea analfabetismului funcțional și creșterea consumului de carte prin digitalizarea sistemului de distribuție a cărților.

Principalele grupuri-țintă Grupurile țintă sunt operatorii culturali organizați ca ONG-uri sau SC-uri, instituțiile publice din sectorul cultural, instituțiile de cult organizate conform Legii 486/2006, Academia Română și publicul larg care beneficiază de produsele culturale digitizate și de servicii performate.

Programul comunitar LIFE 2021-2027

Programul LIFE vizează: facilitarea tranziției către o economie durabilă, circulară, eficientă din punct de vedere energetic, bazată pe energie din surse regenerabile, neutră din punct de vedere climatic și rezilientă protejarea, refacerea și îmbunătățirea calității mediului, inclusiv a aerului, apei și solului.

Obiective specifice

Programul LIFE 2021-2027 are următoarele obiective specifice:

a) să dezvolte, să demonstreze și să promoveze tehnici și abordări inovatoare pentru realizarea obiectivelor legislației și ale politicilor Uniunii din domeniul mediului și al climei, inclusiv tranziția către energia curată și să contribuie la aplicarea celor mai bune practici în ceea ce privește natura și biodiversitatea, inclusiv prin sprijinirea rețelei Natura 2000;

b) să sprijine elaborarea, punerea în aplicare, monitorizarea și asigurarea respectării legislației și a politicilor relevante ale Uniunii, inclusiv prin îmbunătățirea

governanței prin consolidarea capacităților actorilor din sectoarele public și privat și prin implicarea societății civile;

c) să catalizeze utilizarea pe scară largă a soluțiilor tehnice și de strategie politică eficiente pentru a pune în aplicare legislația și politicile relevante ale Uniunii prin replicarea rezultatelor, integrarea obiectivelor conexe în alte politici și în practicile sectoarelor public și privat, mobilizarea investițiilor și îmbunătățirea accesului la finanțare.

Activități eligibile/Cheltuieli eligibile

Granturile pot finanța următoarele tipuri de acțiuni:

- proiecte strategice de protejare a naturii din domeniul Mediu, din cadrul subprogramului Natură și biodiversitate (proiecte care sprijină realizarea obiectivelor Uniunii privind natura și biodiversitatea prin punerea în aplicare a unor programe de acțiune coerente în statele membre pentru a integra aceste obiective și priorități în alte politici și instrumente de finanțare, inclusiv prin punerea în aplicare coordonată a cadrelor de acțiune prioritară instituite în temeiul Directivei 92/43/CEE);

- proiecte strategice integrate din domeniul Mediu, din cadrul subprogramului Economia circulară și calitatea vieții și din domeniul Politici climatice

- proiecte de asistență tehnică;

- proiecte de acțiune standard (proiecte, altele decât proiectele strategice integrate, proiectele strategice de protejare a naturii sau proiectele de asistență tehnică, care urmăresc obiectivele specifice ale programului);

- alte acțiuni necesare în vederea atingerii obiectivului general definit mai sus.

Rata de cofinanțare este de maximum 60 % din costurile eligibile și de maximum 75 % pentru proiectele finanțate în cadrul subprogramului "Natură și biodiversitate".

Informații, inclusiv legislația și regulile de participare, șabloane pentru propuneri, evaluări și raportarea proiectelor pot fi accesate pe portalul de finanțare și licitații Funding & tenders <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/home>.

Programul Europa Creativă 2021-2027

Europa Creativă este cel mai important program de finanțare al Uniunii Europene dedicat sprijinirii sectoarelor creative, culturii și audiovizualului.

Programul are un buget total de 2,44 miliarde de euro pentru perioada 2021-2027 și este gestionat de Comisia Europeană prin Agenția Executivă Europeană pentru Educație și Cultură, care primește și evaluează aplicațiile. Europa Creativă are două subprograme: MEDIA, Cultura și o componentă transsectorială care facilitează colaborarea între sectoarele creative și sprijină sectorul mass-media de știri prin promovarea alfabetizării mediatic, a pluralismului și a libertății presei.

Obiectivul general al programului

- Protejarea, dezvoltarea și promovarea diversității și a patrimoniului cultural și lingvistic european.
- Creșterea competitivității și a potențialului economic al sectoarelor culturale și creative europene, în special în ce privește sectorul audiovizual.

Obiective specifice

1. Intensificarea cooperării artistice și culturale la nivel european în vederea sprijinirii creării de opere europene și a consolidării dimensiunii economice, sociale și externe a sectoarelor culturale și creative europene, precum și a inovării și mobilității în cadrul acestora.

2. Promovarea competitivității, a scalabilității, a cooperării, a inovării și a durabilității, inclusiv prin mobilitate, în sectorul audiovizual european.

3. Promovarea cooperării în materie de politici și a acțiunilor inovatoare care sprijină toate componentele programului, precum și promovarea unui peisaj mediatic diversificat, independent și pluralist și a educației în domeniul mass-mediei, încurajând astfel libertatea de exprimare artistică, dialogul intercultural și incluziunea socială.

Subprogramul Cultura constă în următoarele acțiuni:

- acțiuni orizontale care acoperă toate sectoarele culturale și creative: sprijinirea proiectelor de cooperare culturală, a rețelelor de organizații profesionale, a platformelor de promovare a artiștilor și operelor europene, a programului de mobilitate individuală;

- sprijin sectorial specific pentru a completa acțiunile orizontale în domeniul muzicii, al editării de cărți, al patrimoniului cultural și al arhitecturii, precum și în alte sectoare;

- acțiuni speciale pentru a recompensa și a promova excelența și creativitatea: premiile pentru literatură, muzică, arhitectură și patrimoniu cultural, Capitale europene ale culturii și Marca patrimoniului european.

Subprogramul MEDIA se axează pe:

- încurajarea cooperării atât la nivelul întregului lanț valoric, cât și la nivelul UE, în vederea extinderii întreprinderilor audiovizuale și a conținutului european la nivel mondial;

- cultivarea talentelor, indiferent de unde provin, și extinderea participării și a colaborării între țări;

- sprijinirea utilizării noilor tehnologii pentru a asigura exploatarea deplină a transformării digitale;

- promovarea ecologizării industriei și includerea unor obiective societale precum echilibrul de gen și diversitatea.

Componenta transsectorială abordează:

- provocări și oportunități comune pentru sectoarele culturale și creative;

- pentru prima dată, acțiuni de sprijinire a sectorului mass-mediei de știri prin promovarea alfabetizării mediatice, a pluralismului și a libertății mass-mediei.

Activități eligibile/Cheltuieli eligibile

Componenta „Cultură”:

- Proiecte de cooperare.

- Rețele europene de organizații culturale și creative din diferite țări.

- Platforme culturale și creative paneuropene.

- Mobilitatea artiștilor și a operatorilor din sectoarele culturale și creative.

- Sprijin pentru a permite organizațiilor culturale și creative să opereze la nivel internațional.

- Cooperarea, elaborarea politicii în domeniul culturii și punerea în aplicare a acesteia, inclusiv prin furnizarea de date și prin schimbul de bune practici sau proiecte pilot.

- Sprijin pentru sectorul muzicii: promovarea diversității, creativității și inovației în domeniul muzicii.

- Sprijin pentru industria de carte și pentru sectorul editorial: acțiuni specifice de promovare a diversității, creativității și inovării, în special traducerea și promovarea literaturii europene la nivel transfrontalier.

- Sprijin pentru sectorul arhitecturii și pentru sectorul patrimoniului cultural.

- Acțiuni specifice în favoarea dezvoltării aspectelor creative ale sectorului modei și designului, precum și a turismului cultural și a promovării și reprezentării acestora în afara Uniunii Europene.

- Zilele europene ale patrimoniului.

Planul Național Strategic

Planului Național Strategic al României urmărește îmbunătățirea mijloacelor de subsistență ale fermierilor și a competitivității acestora. PNS prevede 89 tipuri de intervenții, incluzând 51 intervenții prin FEAGA și 38 intervenții prin FEADR urmărindu-se mutarea accentului de la conformitate către rezultate și performanță, pentru a atinge obiectivele europene și naționale. În total, prin Planul Național Strategic 2023-2027, fermierii români și agricultura românească vor beneficia de 15,8 miliarde de euro.

Pentru susținerea turismului, PNS vizează finanțarea microîntreprinderilor pentru dezvoltarea activităților de turism rural și agrement, iar prin LEADER se acordă sprijin pentru înființarea de microîntreprinderi în mediul rural (start-up) pentru activitățile turistice locale în funcție de specificul zonei (turism cultural, gastronomic, deltaic, ecumenic, agroturism, ecoturism etc.), pentru proiecte cu valori mai mici de 200.000 Euro. Din perspectiva patrimoniului cultural, PNS vizează sprijinirea reabilitării, restaurării, conservării obiectivelor de patrimoniu cultural local de clasă B și patrimoniu neclasificat - de la nivel local (mobil, imobil și imaterial) din teritoriul LEADER, în funcție de nevoile identificate în teritoriu, pentru proiecte cu valori mai mici de 200.000 Euro.

1. Denumire intervenție: DR - 29 Investiții în crearea și dezvoltarea de activități neagricole

Valoare totală - 150 mil. euro

Principalul scop al intervenției este acela de a promova dezvoltarea de activități economice neagricole în zonele rurale din România. Scopul sprijinului acordat prin această intervenție este de a promova dezvoltarea economică

rezilientă, durabilă și digitală în zonele rurale prin creșterea numărului de activități neagricole desfășurate în zonele rurale, precum și dezvoltarea activităților neagricole existente, care să conducă la crearea de locuri de muncă, creșterea veniturilor populației rurale și reducerea discrepanțelor dintre mediul rural și urban.

În cadrul intervenției vor fi prioritizate proiecte care contribuie la încurajarea diversificării activității agricole către activități neagricole de producție, dezvoltarea activităților de digitalizare, de protecție a mediului, a bioeconomiei și a economiei circulare, în vederea eficientizării activităților propuse. De asemenea, vor fi prioritizate activitățile turistice cu tematică agricolă/meșteșugărească și activitățile de agreement și unitățile de alimentație publică.

Obiectiv specific aferent: SO8 Promovarea ocupării forței de muncă, a creșterii economice, a egalității de gen, incluzând participarea femeilor la agricultură, a incluziunii sociale și a dezvoltării locale în zonele rurale, inclusiv a bioeconomiei circulare și a silviculturii sustenabile.

Obiectivul 8 are în vedere selectarea unui set de intervenții care să contribuie la îmbunătățirea calității vieții în mediul rural, prin acordarea unui sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri, prin intermediul investițiilor care vizează modernizarea infrastructurii și a serviciilor publice oferite populației, a modernizării întreprinderilor nonagricole din mediul rural, a implementării LEADER și a investițiilor în unități de prelucrare/depozitare a produselor agricole, în vederea dezvoltării spațiului rural, a scăderii sărăciei și a contracarării fenomenului de depopulare a spațiului rural.

Pentru atingerea acestui obiectiv, prin PNS se propun:

1. Sprijinirea tinerilor fermieri în vederea instalării ca șefi/manageri de exploatații agricole, are în vedere, pe lângă schimbul generational, creșterea numărului de locuri de muncă în spațiul rural.

2. Investiții care vizează îmbunătățirea calității infrastructurii de bază, prin construcția, extinderea și/sau modernizarea rețelei de drumuri de interes local și a drumurilor de acces agricole,

3. Investiții de capacitate mare în sectorul agro-alimentar,

4. Investiții în dezvoltarea de activități economice neagricole, care vizează investiții în domeniul producției, serviciilor și a turismului, a caror importanță este

majoră în contextul dezvoltării economiei rurale și a menținerii și creării de locuri de muncă.

5. Implementarea Strategiilor de Dezvoltare Locală LEADER - în cadrul cărora se finanțează mai multe tipologii de intervenții care au aplicabilitate la nivel local și care la rândul lor răspund unor nevoi diverse, în special celor legate de dezvoltarea locală, care asigură valoare adăugată. Operațiunile se pot concretiza în acțiuni de cooperare, inovare, diversificare, investiții și servicii în domeniul social, cultural, economic și de mediu, proiecte colective sau cu beneficii comunitare etc.

Beneficiari eligibili - micro-întreprinderi din spațiul rural;

Condiții de eligibilitate

1. Investiția trebuie să se realizeze în spațiul rural.

2. Solicitantul trebuie să nu fie în insolvență, incapacitate de plată sau în dificultate.

3. Investiția trebuie să se încadreze în cel puțin unul din domeniile sprijinite prin intervenție.

4. Solicitantul trebuie să demonstreze capacitatea de a asigura cofinanțarea investiției.

5. Viabilitatea economică a investiției trebuie să fie demonstrată pe baza prezentării unei documentații tehnico-economice.

Se acordă sprijin pentru investiții în active corporale și necorporale necesare dezvoltării afacerilor neagricole din zonele rurale, care vizează următoarele domenii:

- producție,
- servicii,
- turism.

Valoarea maximă a sprijinului public/proiect este 200.000 Euro. Intensitatea sprijinului public nerambursabil raportată la costurile eligibile per proiect va fi de 65%.

1. Denumire intervenție: DR-36 - LEADER - Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității

Intervenția LEADER este o inițiativă colectivă pentru sprijinirea comunităților rurale, care se concretizează într-o Strategie de Dezvoltare Locală ce urmărește

construirea unei identități locale și utilizarea resurselor locale într-un mod care să răspundă cel mai bine nevoilor din teritoriu.

Această intervenție va continua să ofere sprijin financiar pentru crearea și dezvoltarea de microîntreprinderi și investiții în infrastructura la scară mică, exploatarea potențialului istoric și cultural și sprijin pentru locuitorii din zonele acoperite de Strategiile de Dezvoltare Locală. În plus față de cele menționate, inițiativele pot viza și următoarele:

- Intervenții colective în domeniul agricol și agro-alimentar;
- Investiții în domeniul neagricol;
- Investiții în economia circulară / gestionarea deșeurilor / ecologizare, inclusiv sprijin pentru unități de ecarisaj;
- Intervenții privind activitățile de mediu, inclusiv în ceea ce privește energia verde/regenerabilă;
- Acțiuni pregătitoare pentru aderarea la scheme de calitate și sprijin pentru participarea la acestea;
- Activități de formare/educative în domenii prioritare teritoriului;
- Activități de susținere a patrimoniului local material și imaterial, clasificat și neclasificat;
- Investiții în infrastructura socială și în domeniul sănătății;
- Investiții în infrastructura locală și servicii destinate comunității;
- Activități ale start-up-urilor neagricole - în baza unui plan de afaceri;
- Acțiuni privind atenuarea fenomenului de depopulare; etc.;

Obiective specifice aferente:

SO8 Promovarea ocupării forței de muncă, a creșterii economice, a egalității de gen, incluzând participarea femeilor la agricultură, a incluziunii sociale și a dezvoltării locale în zonele rurale, inclusiv a bioeconomiei circulare și a silviculturii sustenabile.

XCO Obiectiv transversal al modernizării sectorului prin stimularea și împărtășirea cunoștințelor, prin promovarea inovării și a digitalizării în agricultură și în zonele rurale și prin încurajarea adoptării acestor măsuri

Beneficiari eligibili: GAL-uri formate din reprezentanți ai intereselor socio-economice locale ale sectoarelor public și privat, în care niciun grup individual de interese nu controlează procesul decizional.

Condiții de eligibilitate

1. LEADER se aplică în teritorii coerente cu o populație și cu o suprafață care să asigure viabilitatea GAL și utilizarea eficientă a fondurilor, reprezentate de Unități Administrativ Teritoriale - comune și Unități Administrativ Teritoriale - orașe mici cu o populație de maximum 20.000 de locuitori. GAL-urile trebuie să reprezinte un teritoriu cu o populație de cel puțin 10.000 de locuitori, având în vedere densitatea redusă a populației în zona Delta Dunării, pentru această zonă se va accepta un prag minim de 5.000 locuitori. Ponderea populației din mediul urban nu poate depăși 50% din totalul populației reprezentate de GAL;

2. Teritoriul acoperit de GAL trebuie să fie omogen din punct de vedere al suprafeței acoperite (teritoriul trebuie să fie continuu, cu excepția cazurilor când se interpune un oraș mai mare de 20.000 loc.) și strategic (nevoi sau oportunități comune identificate la nivel teritorial/sub-sector de activitate dominant similar);

3. Pe teritoriul eligibil LEADER va fi prezent un singur GAL pentru evitarea suprapunerii mai multor GAL-uri. Prezența aceleiași localități (oraș/comună) în mai mult de un GAL nu este permisă;

4. Coerența Strategiilor de Dezvoltare Locală reprezintă un criteriu obligatoriu de îndeplinit, care va fi evaluat pe baza secțiunilor SDL, conform art. 32 din Regulamentul (UE) nr. 2021/1060. Această evaluare vizează logica intervenției, complementaritatea/demarcarea cu alte programe de finanțare, capacitatea administrativă de a implementa strategia, inclusiv capacitatea de monitorizare și evaluare a acesteia etc..

Abordarea LEADER se bazează pe inițiative locale care combină soluții ce răspund problematicii identificate la nivelul comunităților locale, reflectate în acțiuni specifice acestor nevoi și finanțarea proiectelor cu o valoare nerambursabilă de maximum 200.000 euro. Intensitatea sprijinului poate fi de maximum 100% pentru:

- Implementarea operațiunilor selectate în cadrul strategiei, incluzând activitățile de cooperare și pregătirea acestora și
- Gestionarea, monitorizarea și evaluarea strategiei, precum și animarea acesteia, inclusiv facilitarea schimburilor între părțile interesate.

Administrația Fondului Cultural Național (AFCN)

Administrația Fondului Cultural Național (AFCN) este o instituție publică autonomă, aflată în subordinea Ministerului Culturii și este principalul finanțator public al ofertei culturale din România care aplică un proces transparent de evaluare și selecție.

Misiunea Administrației Fondului Cultural Național este să finanțeze proiecte ce susțin creația contemporană românească și valorizarea patrimoniului, ce contribuie la buna înțelegere a fenomenelor artistice precum și la accesul cât mai larg al publicului la cultură.

Administrația are ca obiective generale, stabilite prin lege, gestionarea Fondului Cultural Național, finanțarea programelor, proiectelor și acțiunilor culturale, organizate în țară și/sau în străinătate, precum și susținerea relațiilor culturale internaționale ale României.

Pe baza resurselor existente în Fondul Cultural Național, Administrația lansează pe an două sesiuni de finanțare nerambursabilă a proiectelor culturale: 1 septembrie - sesiunea I și 1 martie - sesiunea II.

Proiectele se pot înscrie în 12 arii tematice, stabilite de către Consiliul Administrației Fondului Cultural Național, în acord cu strategia și prioritățile de finanțare, dintre care menționăm:

Arte vizuale

- Susținerea producției și/sau a cercetării artistice;
- Sprijinirea adaptării demersurilor artistice la platforme diverse de prezentare și difuzare, inclusiv în mediul digital;
- Promovarea artei în spații alternative;
- Dezvoltarea de abordări bazate pe colaborare și/sau coproducție.
- Adresarea către zonele cu acces limitat la cultură;

Muzică

- Susținerea producției și/sau a cercetării muzicale/muzicologice;
- Sprijinirea adaptării demersurilor artistice la platforme diverse de prezentare și difuzare, inclusiv în mediul digital;
- Susținerea soluțiilor inovatoare pentru încurajarea participării publicului în spațiile de spectacol;

- Adresarea către publicul tânăr;
- Adresarea către zonele cu acces limitat la cultură.

Intervenție culturală

- Promovarea peisajului cultural prin abordări interdisciplinare;
- Adresarea către zonele cu acces limitat la cultură ;
- Promovarea incluziunii, a diversității și a toleranței;
- Promovarea dezvoltării sustenabile;
- Activarea culturală și comunitară în spații alternative.

Educație prin cultură

- Adresarea către zonele cu acces limitat la cultură;
- Promovarea incluziunii, diversității și a toleranței;
- Promovarea valorilor europene și a gândirii critice;
- Promovarea educației continue;
- Sprijinirea adaptării demersurilor educaționale la platforme diverse de prezentare și difuzare, inclusiv în mediul digital.

Promovarea culturii scrise

- Promovarea lecturii și/sau facilitarea accesului la cultura scrisă în zonele cu acces limitat la cultură;
- Proiecte adresate publicului tânăr, inclusiv prin implicare editorială;
- Sprijinirea adaptării activităților la platforme diverse de prezentare și difuzare, inclusiv în mediul digital;
- Medierea dialogului cu creatorii și/sau susținerea dialogului cu literatura minorităților;
- Medierea dialogului cu traducătorii și/sau susținerea dialogului cu literatura mondială.

Patrimoniul cultural material

- Susținerea cercetării și a bunelor practici pentru protejarea patrimoniului;
- Dezvoltarea și diversificarea publicului și sprijinirea demersurilor educative;
- Contribuția la procese sustenabile pentru regenerare urbană sau rurală;

- Identificarea de soluții inovatoare pentru promovarea patrimoniului în context local și/sau european;
- Sprijinirea adaptării activităților la platforme diverse de prezentare și difuzare,

inclusiv susținerea proiectelor de digitalizare și valorizare a arhivelor.

Patrimoniul cultural imaterial

- Valorificarea patrimoniului cultural imaterial prin abordări interdisciplinare în context local și/sau internațional;
- Promovarea elementelor înscrise de România în lista reprezentativă a patrimoniului cultural imaterial al UNESCO, ca expresie vie a comunităților locale;
- Identificarea de soluții inovatoare pentru documentarea și arhivarea patrimoniului imaterial;
- Facilitarea dialogului între generații;
- Dezvoltarea și diversificarea publicului, inclusiv prin adaptarea activităților la

platforme diverse de prezentare și difuzare în mediul digital.

Proiecte cu caracter repetitiv

- Sprijinirea adaptării activităților la platforme diverse de prezentare și difuzare, inclusiv în mediul digital;
- Dezvoltarea de abordări interdisciplinare, colaborative și/sau în coproducție;
- Promovarea artiștilor și/sau a produselor culturale din România;
- Adresarea către zonele cu acces limitat la cultură;
- Dezvoltarea și diversificarea publicului;

Programul național de construcții de interes public sau social derulat prin intermediul Companiei Naționale de Investiții "C.N.I."- S.A.

Compania Națională de Investiții S.A. (CNI) derulează Programul Național de Construcții de Interes Public sau Social (PNCIPS) prin care se pot realiza obiective de investiții în conformitate cu prevederile Anexei 3 din OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare așa cum sunt acestea definite în cadrul art. 1, alin (2), lit. a) - n), din Anexa 3 a actului normativ menționat anterior.

În implementarea obiectivelor de investiții se au în vedere solicitările primite de la autoritățile publice locale și de la alți potențiali beneficiari în vederea corelării acestor investiții cu necesitățile din teritoriu.

Principalele domenii în care CNI S.A. implementează investiții:

- Sport de masă sau de performanță (subprogramele săli de sport, bazine de înot și complexuri sportive, patinoare);

- Cultură și învățământ (subprogramele așezăminte culturale, instituții de învățământ superior de stat, săli de cinema);

- Social (subprogramele unități sanitare în mediul urban, lucrări în primă urgență);

- Justiție (obiectivele realizate în baza celor două memorandumuri încheiate între Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, Ministerul Public și Ministerul Justiției, respectiv Serviciul Român de Informații).

Sursele de finanțare pentru realizarea de către C.N.I. a Programului național de construcții de interes public sau social se pot constitui din:

- bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, în limita fondurilor aprobate anual cu această destinație;

- bugetul local al unităților administrativ-teritoriale beneficiare;

- fonduri rambursabile contractate sau garantate în condițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 64/2007 privind datoria publică, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 109/2008, cu modificările ulterioare;

- veniturile proprii ale beneficiarilor instituții publice finanțate integral din venituri proprii;

- venituri proprii constituite potrivit prevederilor art. 40 din Legea nr. 10/1995 privind calitatea în construcții, cu modificările ulterioare;

- donații și sponsorizări ale persoanelor fizice sau juridice, române sau străine;

- alte surse legal constituite.

Subprograme:

- **Așezăminte culturale** - Scopul programului este creșterea calității vieții culturale în mediul mic urban prin extinderea și susținerea infrastructurii culturale existente și prin diversificarea ofertei culturale. De asemenea se urmărește întărirea rolului așezămintelor culturale și transformarea acestora în centre comunitare de

acces la informație și cultură și de coeziune socială, diversificarea ofertei culturale, creșterea gradului de acces și de participare a populației rurale la viața culturală.

În cadrul acestui program se reabilitează, modernizează și dotează centre culturale existente la nivelul autorităților locale atât din mediul rural cât și din mediul urban. Totodată se realizează și construcții noi menite să deservească comunitățile locale ca loc de desfășurare a manifestărilor artistice culturale la nivel local (exemple fiind centrele multifuncționale pentru tineri aflate în acest moment în implementare).

Beneficiarii investițiilor sunt statul, prin autoritățile administrației publice centrale, autoritățile administrației publice locale, precum și alte instituții publice și instituții de interes public și persoane juridice recunoscute ca fiind de utilitate publică în condițiile legii, precum și alte entități ce funcționează în baza unor legi speciale.

- **Complexuri sportive** - expresia complexuri sportive semnifică spații și terenuri special amenajate pe care se pot desfășura activități sportive și de recreere, acoperite sau în aer liber, inclusiv activități conexe.

- **Săli de sport** - Scopul programului este construirea de noi săli de sport pe lângă instituțiile de învățământ de toate gradele, la orașe și la sate, în vederea asigurării cadrului de desfășurare a activităților sportive în condiții optime de confort și siguranță.

- **Bazine de înot** - Obiectivul programului este construcția de bazine de înot, finalizarea structurilor începute și reabilitarea bazinelor de înot existente în vederea dezvoltării infrastructurii sportive de acest gen care să permită dezvoltarea acestei discipline sportive la nivel național.

- **Patinoare artificiale** - Obiectivul programului este construirea de patinoare artificiale noi, finalizarea structurilor începute și reabilitarea patinoarelor artificiale existente.

Beneficiari: Conform Art. 1, alin. 2, lit. k din Anexa 3 la OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare prin beneficiari se înțelege statul, prin autoritățile administrației publice centrale, unitățile administrativ-teritoriale, prin autoritățile administrației publice locale, alte instituții publice și instituții de interes public și persoane juridice recunoscute ca fiind de utilitate publică în condițiile legii, părți componente cu personalitate juridică ale cultelor religioase recunoscute conform legii, precum și alte entități ce funcționează în baza unor legi speciale,

inclusiv persoane fizice sau juridice în cazul Subprogramului «Lucrări în primă urgență».

Mai multe informații privind Programul național de construcții de interes public sau social: https://www.cni.ro/admin/upload/1/Documente/Ghiduri%20depunere/ghid_de_depunere_CNI_iulie_2022.pdf.

Timbrul Monumentelor Istorice

Timbrul Monumentelor Istorice este un program de finanțare care are scopul de a sprijini activitățile de protejare, restaurare și punere în valoare a monumentelor istorice, prin finanțarea de lucrări (precum: intervenții de urgență, amenajări în vederea pregătirii monumentelor istorice pentru vizitare gratuită), investigații și elaborarea de reglementări, norme și metodologii, programe sau proiecte culturale privind monumentele istorice. Programul de finanțare din fondul TMI include atât monumente istorice aflate în proprietatea statului, a UAT-urilor sau a cultelor religioase, cât și monumente istorice aflate în proprietate privată a unor persoane fizice sau juridice.

Finanțările din fondurile obținute din aplicarea timbrului monumentelor istorice vor fi acordate în urma unei selecții de proiecte depuse de persoane fizice sau juridice de drept public sau privat, care au calitatea de proprietar, deținător al unui drept de suprafață, de concesiune sau de folosință pentru o durată mai mare de 25 de ani sau titular al dreptului de administrare al unui monument istoric.

Proiectele pentru care se va putea obține finanțare fac parte din următoarele subprograme:

- cercetare aplicată, studii și investigații pentru restaurarea monumentelor istorice;
- reparații curente și întreținere;
- intervenții de urgență - ante și post dezastru;
- punere în valoare - interpretare și prezentare - a monumentelor istorice;
- acțiuni tematice;
- restaurare;

- elaborare a documentației tehnice pentru intervenții asupra monumentelor istorice;
- educație și formare.

Institutul Național al Patrimoniului va acorda finanțări nerambursabile pentru două tipuri de investiții:

- elaborarea de reglementări tehnico-economice, de norme și metodologii privind elaborarea de documentații specifice, executării de lucrări, realizării de achiziții, contractării și decontării de lucrări privind monumentele istorice;
- amenajări în vederea pregătirii monumentelor istorice pentru vizitare gratuită, precum și pentru realizarea unor programe sau proiecte culturale.

Prioritățile anuale ale Institutului Național al Patrimoniului în vederea finanțării prin TMI, stabilite de către Consiliul de administrație pentru anul 2023, sunt următoarele:

- punerea în siguranță a monumentelor istorice aflate în pericol;
- angajarea comunităților patrimoniale și a comunităților locale în protejarea monumentelor istorice;
- contribuția la programe naționale și internaționale dedicate patrimoniului cultural.

La selecția de finanțare pot participa, potrivit Normelor metodologice privind quantumul timbrului monumentelor istorice și modalitățile de percepere, încasare, virare, utilizare și evidențiere a sumelor rezultate din aplicarea acestuia, aprobate prin HG nr. 1502 / 2007, astfel cum au fost modificate și completate prin HG nr. 691 / 2019, Anexa nr. 5, art. 6, persoane fizice și persoane juridice de drept public sau privat, care au calitatea de proprietar, titular al unui drept de suprafață, de concesiune sau de folosință pentru o durată mai mare de 25 de ani sau titular al dreptului de administrare a unui monument istoric.

❖ **Programul Național de Restaurare a Monumentelor Istorice (PNR)**

Prin PNR se gestionează, în condițiile legii, fondurile destinate cercetării, consolidării, restaurării și punerii în valoare a monumentelor istorice.

Pot fi incluse în PNR următoarele categorii de monumente istorice:

a) monumente istorice înscrise în Lista monumentelor istorice, actualizată, aflate în proprietatea publică sau privată a statului sau a unităților administrativ-teritoriale;

b) monumente istorice înscrise în Lista monumentelor istorice, actualizată, prevăzute la art. 14 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 76/2018 privind aprobarea Programului de investiții în domeniul culturii, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, aprobată cu modificări prin Legea nr. 86/2019, cu modificările ulterioare.

Prin PNR se poate asigura finanțarea următoarelor servicii și/sau lucrări, conform destinației fondurilor prevăzute la art. 1 alin. (2) din prezentele norme metodologice:

a) lucrări de intervenție în primă urgență și documentațiile tehnico-economice aferente pentru monumente istorice care prezintă pericol public, conform prevederilor art. 7 alin. (16) din Legea nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, republicată, cu modificările și completările ulterioare, sau pentru monumente istorice care sunt în situația de a suferi pierderi majore/irreversibile de substanță istorică;

b) documentații tehnico-economice pentru restaurarea monumentelor istorice nou-introduse în PNR, corespunzătoare fazelor de proiectare, conform legii;

c) lucrări de conservare, consolidare, restaurare și punere în valoare a monumentelor istorice pentru obiectivele monumente istorice pentru care există documentații tehnico-economice avizate din punct de vedere tehnic și economic de către Ministerul Culturii sau de către INP, după caz, și pentru care au fost emise autorizații de construire;

d) asistența tehnică de specialitate (arhitectură, arheologie, structură, instalații, componente artistice), obligatorie pentru obiectivele monumente istorice incluse în PNR pentru care se finanțează lucrări de intervenție în primă urgență pentru monumente care prezintă pericol public, lucrări de conservare, consolidare, restaurare și punere în valoare a monumentelor istorice;

e) dirigentarea lucrărilor finanțate prin PNR, pentru care INP nu poate asigura cu angajații proprii dirigentarea de șantier, conform legii.

În fiecare an, INP face public anunțul privind începerea procedurii de evaluare a monumentelor istorice în vederea includerii în PNR pentru anul următor. Numărul

de obiective noi incluse anual în PNR depinde de alocarea bugetară anuală cu această destinație, corelată cu necesarul de fonduri pe anul în curs pentru contractele aflate în derulare.

3. Programe de finanțare ale Ministerului Culturii

Programul Prioritar și Programul Nevoi Culturale de Urgență

Programul Prioritar de finanțare este un program al Ministerului Culturii, constituit din proiecte culturale a căror realizare, însoțită de finanțarea corespunzătoare, este încredințată, cu respectarea prevederilor legislației în materia ajutorului de stat, unor persoane juridice de drept public sau privat care corespund criteriilor organizatorice și valorice stabilite pentru a le conferi caracterul prioritar.

Programul de finanțare de proiecte din fondul pentru Nevoi Culturale de Urgență este un program al Ministerului Culturii, constituit din proiecte culturale a căror finanțare parțială conduce la evitarea prejudicierii intereselor culturale imediate ale unei comunități.

Programele, implementate de Ministerul Culturii, contribuie la rolul pe care cultura și patrimoniul cultural îl joacă în dezvoltarea locală și regională, cu accent pe creșterea consumului cultural prin dezvoltarea publicului și satisfacerea nevoilor culturale ale societății, pe ocuparea forței de muncă și pe antreprenoriatul cultural. Bugetul Programelor este constituit din totalitatea surselor de finanțare provenite de la bugetul de stat prin bugetul Ministerului Culturii.

Finanțarea nerambursabilă prin programele Prioritate și Nevoi Culturale de Urgență, este destinată proiectelor culturale care se încadrează în categoriile :

1) Festivaluri: Artele spectacolului, Cinematografie/audiovizual, Arte vizuale, arhitectură, Dialog intercultural/pluridisciplinar, Muzică, Cultură scrisă.

2) Recunoașterea și promovarea Excelenței Culturale: gale/premii, participări la festivaluri/turnee.

3) Ateliere: patrimoniu imaterial, patrimoniu cultural mobil, cercetare, educative, digitalizare/arhivare.

Exemple de tipuri de activități eligibile:

- inițiative de artă contemporană (artă plastică, artă dramatică, muzică etc.) desfășurate la nivel local, regional, național sau internațional;
- producții artistice rezultate ca urmare a documentării istoriei culturale a minorităților și grupurilor sociale, etnice și culturale;
- abordări inovative ale patrimoniului cultural ce vizează dezvoltarea publicului;
- inițiative ce vizează dezvoltarea sau actualizarea competențelor și abilităților artiștilor și profesioniștilor activi în sectoarele culturale și creative, adaptate unui mediu în continuă schimbare;
- dezvoltarea de noi produse și servicii culturale și introducerea lor pe piață;
- inițiative ce vizează creșterea incluziunii și conștientizării publice cu privire la diversitatea culturală;
- implementarea de modele inovatoare de afaceri în sectoarele culturale și creative, care să contribuie la dezvoltarea locală a comunităților;
- susținerea dezvoltării locale prin abordări interdisciplinare.

Normele metodologice pentru derularea acestui tip de finanțare se aprobă anual, la începutul fiecărui an calendaristic, prin ordin al ministrului.

ACCES

Programul ACCES reprezintă un instrument de finanțare menit să susțină acțiuni și proiecte culturale din următoarele domenii: arte vizuale/arhitectură, cultură scrisă, cinematografie/audiovizual, artele spectacolului, dialog intercultural, patrimoniu imaterial/patrimoniu cultural mobil.

Inițiat în 2016 de către Ministerul Culturii, Programul ACCES are drept scop valorificarea potențialului cultural și creativ existent la nivel național și integrarea acestuia în sfera de circulație a valorilor culturale universale.

Principalele sale obiective sunt: promovarea valorilor culturale contemporane din România și stimularea valorificării acestora prin intermediul acțiunilor și proiectelor culturale în domenii diverse precum arte vizuale/arhitectură, cultură scrisă, cinematografie/audiovizual, artele spectacolului, dialog intercultural, patrimoniu imaterial/patrimoniu cultural mobil; sprijinirea dialogului intercultural și a acțiunilor de cooperare culturală ale comunităților etnice la nivel național, în

domeniile mai sus amintite; valorificarea potențialului creativ al tinerei generații, evidențiindu-se astfel contribuția creativă și inovatoare a acesteia la patrimoniul cultural național; susținerea valorilor culturale contemporane românești și integrarea acestora în patrimoniul cultural universal.

Ziua Culturii Naționale

Finanțarea proiectelor culturale organizate cu prilejul Zilei Culturii Naționale (15 ianuarie) se lansează anual, pe baza de ordin de ministru. Obiectivul general al Programului este să sprijine financiar organizarea de manifestări cultural-artistice și de acțiuni social-culturale dedicate sărbătorii acestei zile.

Pot depune proiecte în cadrul acestui program orice persoane juridice de drept public sau privat, române, autorizate, respectiv înființate în condițiile legii române, care desfășoară programe, proiecte și activități culturale. Ziua Culturii Naționale a fost stabilită prin LEGE Nr. 238 din 7 decembrie 2010.

Pentru anul 2023, Ministerul Culturii a alocat suma de 500.000 lei pentru sprijinirea derulării proiectelor culturale dedicate Zilei Culturii Naționale. Valoarea maximă a sprijinului financiar pe proiect acordat de Ministerul Culturii este de 50.000 lei.

Tabere de creație plastică

Programul Cultural Național pentru susținerea financiară a taberelor de creație plastică naționale și internaționale susține producerea de bunuri culturale, în cadrul unor evenimente naționale sau internaționale organizate pe teritoriul României și destinate exclusiv artiștilor profesioniști.

La sesiunea de selecție poate participa orice persoană fizică autorizată sau persoană juridică de drept public sau privat, română sau străină, cu sediul în România, care să îndeplinească calitatea de operator cultural, denumită în continuare solicitant, cu excepția persoanelor juridice de drept public aflate în subordinea Ministerului Culturii, finanțate integral sau parțial de la bugetul de stat.

SECȚIUNEA VII – METODOLOGIA DE IMPLEMENTARE ȘI CONTROL

1. Sistemul de monitorizare și evaluare propus pentru implementarea strategiei

Monitorizarea procesului de planificare strategică poate fi făcută în perioada de implementare a strategiei locale de dezvoltare durabilă (monitorizare imediată), la sfârșitul acesteia (monitorizare finală) sau după perioada propusă pentru implementarea planului de acțiuni (monitorizare ex-post), cu scopul de a ajuta la o mai bună direcționare a implementării strategiei de dezvoltare.

Acest proces se poate realiza pe două niveluri, în funcție de organigrama stabilită la nivelul primăriei, și anume:

- I. Monitorizarea generală realizată de către instituția care generează procesul de planificare (Consiliul Local, format din 11 consilieri);
- II. Monitorizarea sectorială realizată de către una sau mai multe persoane desemnate ca lideri de grup tematic sau un serviciu specializat (Compartimentul urbanism, amenajarea teritoriului, cadastru, registrul agricol) din cadrul primăriei;

Rezultatele monitorizării se aduc la cunoștință inițiatorului procesului de planificare, în vederea definirii altor direcții de acțiune, măsuri sau acțiuni ce vor face obiectul unei noi strategii.

2. Indicatorii de monitorizare și evaluare a strategiei

Sistemul de monitorizare și evaluare propus pentru implementarea strategiei de dezvoltare turistică a comunei Tazlău ar putea include următoarele elemente:

1. **Indicatori cheie de performanță (ICP-uri):** Se vor identifica ICP -uri relevante pentru evaluarea succesului strategiei și se vor monitoriza în mod regulat. Acești indicatori pot include:

a) **Numărul de turiști:** Se va monitoriza numărul de turiști care vizitează comuna Tazlău în perioadele relevante și se vor analiza tendințele de creștere sau scădere.

b) **Gradul de satisfacție a turiștilor:** Se va colecta feedback de la turiști prin intermediul sondajelor de satisfacție și se vor evalua rezultatele pentru a măsura nivelul de satisfacție general al turiștilor.

c) **Durata medie a șederii:** Se va urmări cât timp petrec turiștii în comuna Tazlău și se va analiza dacă această durată crește în timp, ceea ce indică un interes crescut pentru atracțiile locale.

d) **Gradul de utilizare a infrastructurii turistice:** Se va evalua gradul de utilizare a facilităților și serviciilor turistice, cum ar fi cazarea, restaurantele, traseele turistice etc., pentru a măsura nivelul de atractivitate și satisfacție oferite.

2. **Studii de piață și cercetări:** Pentru o imagine reală asupra succesului implementării strategiei, se propune efectuarea de studii de piață și cercetări periodice pentru a evalua impactul strategiei de dezvoltare turistică. Aceste studii pot include analiza profilului turiștilor, a preferințelor și nevoilor lor, precum și evaluarea concurenței din regiune.
3. **Analiza economică:** Se propune realizarea unei analize economice a impactului strategiei de dezvoltare turistică asupra comunei Tazlău. Se va evalua creșterea veniturilor turistice, crearea de locuri de muncă și stimularea economiei locale.
4. **Monitorizarea campaniilor de comunicare și marketing:** Se impune analiza rezultatelor campaniilor de comunicare și marketing pentru a evalua eficacitatea lor în atragerea turiștilor. Se vor urmări metrici precum rata de conversie, numărul de interacțiuni online, vizibilitatea brandului etc.
5. **Evaluarea impactului asupra comunității locale:** Se va evalua impactul strategiei de dezvoltare turistică asupra comunității locale, inclusiv impactul social, cultural și mediul înconjurător. Se vor analiza schimbările în stilul de viață local, gradul de implicare a comunității și păstrarea valorilor tradiționale.
6. **Rapoarte periodice și revizuri strategice:** Se vor realiza rapoarte periodice care vor include analiza rezultatelor, evaluarea progresului și identificarea eventualelor ajustări necesare. Vor fi organizate întâlniri periodice de revizuire strategică pentru a adapta strategia în funcție de schimbările de context și obiectivele stabilite.

Implementarea unui sistem de monitorizare și evaluare riguros va asigura transparența și succesul strategiei de dezvoltare turistică în comuna Tazlău. Prin monitorizarea constantă a performanței și adaptarea în consecință, se va putea obține o dezvoltare turistică sustenabilă și cu un impact pozitiv asupra dezvoltării economice în comuna Tazlău.

SECȚIUNEA VIII – PROCESUL CONSULTATIV ASUPRA STRATEGIEI DE TURISM

1. Consultarea actorilor locali

În cadrul procesului de elaborare a Strategiei de dezvoltare turistică în comuna Tazlău, a fost organizată o întâlnire la care au participat reprezentanți ai autorității publice locale, ai mediului de afaceri, ai organizațiilor nonguvernamentale, alte instituții - biblioteca, Școala I.I. Mironescu, în cadrul cărora au fost prezentate principalele direcții de dezvoltare care vor fi urmărite în cadrul strategiei.

Analiza diagnoză asupra situației actuale a comunei Tazlău din punct de vedere al resurselor și oportunităților de dezvoltare turistică a fost realizată pe baza unor chestionare aplicate prin intermediul unor formulare completate online și care au abordat mai multe categorii de subiecte, astfel:

1. CHESTIONAR adresat IMM-urilor din comuna TAZLĂU care operează în domeniul turismului și domenii conexe - a înregistrat 2 răspunsuri valide.
2. CHESTIONAR PRIVIND OPORTUNITATEA DEZVOLTĂRII TURISMULUI ÎN ZONA TAZLĂU - a înregistrat 50 răspunsuri valide.
3. CHESTIONAR PENTRU IDENTIFICAREA ATRACȚIILOR SPECIFICE TURISMULUI CULTURAL DIN ZONA TAZLĂU - a înregistrat 31 răspunsuri valide.
4. CHESTIONAR ADRESAT TURIȘTILOR CARE VIZITEAZĂ JUDEȚUL NEAMȚ - ZONA TAZLĂU - a înregistrat 65 răspunsuri valide.

Chestionarele sunt prezentate ca anexă la prezenta Strategie, iar interpretarea acestora se regăsește în secțiunea III, cap. III.7 și III.8.

După finalizarea Strategiei, aceasta va fi prezentată spre consultare publicului pe site-ul web www.patrimonio.ro. Strategia a fost prezentată în ședința consiliului local al Comunei Tazlău din data de ... și a fost aprobată de consilierii prezenți în cadrul ședinței pentru a fi supusă procesului de consultare publică, timp de 15 zile, timp în care va putea fi accesată pe site-ul web oficial al comunei Tazlău și pe pagina de facebook a comunei. Actualizările rezultate în urma procesului de consultare publică vor fi integrate și forma finală a acesteia va fi predată către Comuna Tazlău, spre implementare.

Lista abrevierilor

ADR - Agenția de Dezvoltare Regională

AER - Asociația de Ecoturism din România

AFIR - Agenția pentru finanțarea investițiilor rurale

AFCN - Administrația Fondului Cultural Național

AANN - Anuarul Arhivelor Naționale Neamț

ANR - Arhivele Naționale ale României

APIA - Agenția de plăți și intervenție în agricultură

ASN - Arhivele Statului Neamț

ANTREC- Asociația Națională de Turism rural, ecologic și cultural din România

CIMEC - Institutul de Memorie Culturală

DIR - Documente privind istoria României

DRH - Documenta Romaniae Historica

FEADR - Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală

FS - Fonduri Structurale

GAL - Grup de acțiune locală

INCDT- Institutul Național pentru Cercetare și Dezvoltare în Turism

INS - Institutul Național pentru Statistică

MA - Memoria Antiquitatis

MADR - Ministerul agriculturii și dezvoltării rurale

OMT - Organizația Mondială a Turismului

PAP - Programul pentru Acvacultură și Pescuit

PNCIPS - Programul Național de Construcții de Interes Public sau Social

PNDL - Planul Național de Dezvoltare Locală

PNDR - Planul Național de Dezvoltare Regională

PNR - Programul Național de Restaurare a Monumentelor Istorice

PNRR - Planul Național de Redresare și Reziliență

POR - Programul Operațional Regional 2021-2027 pentru regiunea Nord-Est
2021-2027

POS MEDIU - Program operațional Sectorial Mediu

PUG - Plan Urbanistic General

PUZ - Plan Urbanistic Zonal

SDL - Strategie de dezvoltare locală

ANEXE

LISTA TABELELOR

Tabel 1. Structura patrimoniului turistic.....	14
Tabel 2. Caracteristici distincte ale turismului de masă și ale ecoturismului.....	23
Tabel 3. Tipurile de impact asupra cadrului natural produse de activitățile din turism ..	44
Tabel 4. Tipurile de impact asupra cadrului construit produse de activitățile din turism	45
Tabel 5. Cod de comportament al ecoturistului	56
Tabel 6. Suprafața totală și numărul de locuitori pentru fiecare județ din cadrul Regiunii Nord-Est.....	72
Tabel 7. Accesibilitatea	78
Tabel 8. Caracteristicile morfohidrografice ale râului Tazlăului Mare	92
Tabel 9. Toponimie veche și actuală pe valea Tazlăului - zona nordică	110
Tabel 10. Etimologia toponimului Tazlău (Tazlov, Taslău, Tazlui)	117
Tabel 11. Evoluția populației școlare în satul tazlău în perioada 1864-1912	157
Tabel 12. Satul Mănăstirii Tazlău, 15 iunie, 1774, Recensământul ordonat de mareșalul de câmp Rumeanțev, Ocolul Tazlăului Mare de Sus	165
Tabel 13. Populația, după domiciliu și pe sexe	167
Tabel 14. Structura populației după domiciliu, pe grupe de vârstă, la 1 ianuarie 2021 ..	171
Tabel 15. Structura populației după domiciliu a comunei Tazlău, pe sexe, la 1 ianuarie 2014-2021	172
Tabel 16. Mișcarea naturală a populației.....	174
Tabel 17. Evoluția mișcării naturale a populației, la nivelul comunei Tazlău, în perioada 2016-2021	174
Tabel 18. Mișcarea migratorie a populației, Sursa: Anuarele statistice ale județului Neamț	175
Tabel 19. Evoluția mișcării migratorii a populației, la nivelul comunei Tazlău, în perioada 2016-2021	175
Tabel 20. Bilanțul teritorial cu suprafețele existente și propuse pentru intravilan.....	181
Tabel 21. Vectori structurauți. Factori care au influențat direcția de dezvoltare a localității Tazlău	185
Tabel 22. Alimentarea cu apă, canalizarea publică.....	192
Tabel 23. Distribuția gazelor naturale	195
Tabel 24. Fondul de locuințe, localitatea Tazlău, jud. Neamț.....	196
Tabel 25. Fondul de clădiri publice și alte suprafețe construite	197
Tabel 26. Analiza SWOT - Domeniul: locuințe și clădiri	197
Tabel 27. Învățământul primar și gimnazial, "Școala Gimnazială "I.I.Mironescu Tazlău. Nr. elevi înscriși, personal didactic, baza materială	199
Tabel 28. Număr elevi înscriși, an școlar 2022-2023, Învățământ preșcolar	200
Tabel 29. Număr elevi înscriși, an școlar 2022-2023, Învățământ primar	200
Tabel 30. Număr elevi înscriși, an școlar 2022-2023, Învățământ gimnazial	200
Tabel 31. Analiza SWOT - Infrastructură	201
Tabel 32. Rata și numărul mediu anual al locurilor de muncă vacante - evoluție	205
Tabel 33. Numărul mediu anual al locurilor de muncă vacante la nivel regional în perioada 2020-2021	206
Tabel 34. Numărul mediu al salariaților din Regiunea Nord-Est și din județul Neamț, Sursa: Institutul Național de Statistică, interogarea bazei de date TEMPO -Online	207

Tabel 35. Rata ș Rata be la nivel regional în perioada 2019, Sursa: Institutul Național de Statistică, interogarea bazei de date TEMPO -Online	207
Tabel 36. Efectivul salariaților în perioada 2018-2021, înregistrați în categoria de servicii - Hoteluri și restaurante	209
Tabel 37. Numărul mediu al salariaților la nivelul comunei Tazlău.....	210
Tabel 38. Șomerii înregistrați, perioada 2017-2020.....	211
Tabel 39. Numărul mediu al salariaților și numărul șomerilor din Comuna Tazlău, județul Neamț	212
Tabel 40. Categoriile de folosință ale terenului din teritoriul administrativ, 2022	215
Tabel 41. Fondul funciar, după modul de folosință, în hectare.....	215
Tabel 42. Efectivul de animale, în număr capete, în anii de referință 2008-2020	217
Tabel 43. Repartizarea firmelor înmatriculate în Comuna Tazlău, în funcție de domeniul de activitate.....	225
Tabel 44. Evoluția numărului mediu de angajați, comuna Tazlău, 2018-2021.....	226
Tabel 45. Evoluția cifrei de afaceri în comuna Tazlău, 2018-2021	227
Tabel 46. Evoluția profitului net în comuna Tazlău, 2018-2021	227
Tabel 47. Analiza SWOT economie locală.....	229
Tabel 48. Analiza SWOT mediu	242
Tabel 49. Analiza SWOT cultură, culte.....	264
Tabel 50. Structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică -număr-	358
Tabel 51. Structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare în Județul Neamț. Sursa: Institutul Național de Statistică, interogarea bazei de date TEMPO -Online	359
Tabel 52. Capacitatea de cazare turistică în funcțiune (mii locuri-zile)	360
Tabel 53. Capacitatea de cazare existentă (locuri) la nivel național și regional.....	361
Tabel 54. Capacitatea de cazare turistică existentă pe structuri de primire turistică în Județul Neamț, în anul 2021.....	362
Tabel 55. Evoluția numărului de structuri de primire turistică pe categorii de confort, 2017-2021, județul Neamț. Sursa: Institutul Național de Statistică, interogarea bazei de date TEMPO -Online	363
Tabel 56. Structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare din localitatea Tazlău. 364	
Tabel 57. Distanțele în km față de localitățile cele mai apropiate și față de principalele centre naționale pe rețeaua rutieră.....	377
Tabel 58. Timpul de deplasare din diferite puncte de pornire până la/de la comuna Tazlău	378
Tabel 59. Sosiri turiști (mii) în perioada 2016-2021	385
Tabel 60. Sosiri ale turiștilor în structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică în Județul Neamț.....	387
Tabel 61. Număr înnoptări turiști (mii) în perioada 2016-2021, la nivel național și regional	388
Tabel 62. Cererea turistică în Județul Neamț, în perioada 2016-2021.....	389
Tabel 63. Repartizarea lunară a numărului de înnoptări în Județul Neamț, în anul 2021. Sursa: Institutul Național de Statistică, interogarea bazei de date TEMPO -Online	391
Tabel 64. Capacitatea de cazare turistică și activitatea de cazare turistică în apartamente și camere de închiriat la nivelul anului 2021.....	392
Tabel 65. Numărul structurilor de cazare și al locurilor existente , numărul sosirilor și al înnoptărilor , indici de utilizare netă a locurilor de cazare în perioada 2011-2021	392
Tabel 66. Analiza SWOT Domeniu- Turism.....	413
Tabel 67. Criterii obligatorii de atestare a stațiunii turistice	429
Tabel 68. Criterii suplimentare de atestare a stațiunii turistice	430
Tabel 69. Precondiții pentru o destinație ecoturistică	434

Tabel 70. Proiect-produs privind amenajarea pădurii cu tisă „ Tazlăul frumos” sau a pădurii cu mesteceni „Codrii de argint”	440
Tabel 71. Segmentele-țintă pentru elaborarea și comercializarea produselor ecoturistice	442
Tabel 72. Politica de promovare a produsului ecoturistic din cadrul Rezervațiilor Naturale „ Tazlăul frumos” și „ Codrii de argint”	443
Tabel 73. Turistul ideal	462

LISTA FIGURILOR

Figură 1. Criteriile de bază în clasificarea ecoturismului	22
Figură 2. Actorii implicați în turism în viziunea dezvoltării durabile.....	50
Figură 3. Regiunea Nord Est	73
Figură 4. Poziția comunei Tazlău în cadrul județului Neamț.....	75
Figură 5. Măgura Mare a Tazlăului - încadrare în teritoriu. Sursa: www.muntessiflori.ro .	80
Figură 7. Valea Tazlăului - schița geologică (Harta geologică, foaia L-35-XV Neamț, Institutul geologic, București, 1970)	85
Figură 8. Bazinul hidrografic al Tazlăului Mare, sursa: muntessiflori.ro	91
Figură 9. Toporul de bronz de la Tazlău	122
Figură 11. Tazlăul pe harta lui Hora von Ozelowitzza, considerată prima hartă modernă a Moldovei	147
Figură 13. Satul Frumoasa la sfârșitul secolului XIX	154
Figură 15. Evoluția numerică a populației în perioada 1930-2021	168
Figură 17. Structura confesională a populației	170
Figură 18. Piramida vârstelor pentru populația comunei Tazlău, la 1 ianuarie 2021. Sursa: INS, interogare Baza de date TEMPO-Online	172
Figură 19. Încadrarea în teritoriu a localității Tazlău (sursa: PUG Tazlău, 2009).....	179
Figură 20. Tipuri structurale de intravilan.....	183
Figură 21. Pod peste râul Tazlău - permite o legătură facilă cu trupul de sat Peste baltă, rămas decenii la rând în izolare.....	189
Figură 22. Rata medie anuală și numărul mediu anual al locurilor de muncă vacante (evoluție). Sursa INS, Comunicat de presă nr. 76/30.03.2022.....	206
Figură 23. Numărul angajaților (perioada 2008-2020).....	210
Figură 24. Numărul șomerilor înregistrați în perioada 2017-2020	212
Figură 25. Locația Fundației Umanitare Ave Maria	249
Figură 27. Monumentul eroilor, 2017	254
Figură 28. Măgura Tazlăului. La poalele sale se întinde satul cu același nume	269
Figură 30. Stânca Sf. Cuvios Chiriac de la Tazlău	276
Figură 32. REPTILA - pe un versant al muntelui Geamăna	279
Figură 33. Cascada Durăul Tazlăului	281
Figură 36. Evoluția numărului de structuri de primire turistică în funcțiune în județul Neamț	360
Figură 37. Sosiri ale turiștilor în perioada 2013-2015 pe regiuni de dezvoltare. Sursa: INS, interogare Bază de date TEMPO - Online	386
Figură 38. Evoluția numărului de turiști cazați în structurile de primire turistică din județul Neamț, perioada 2016-2021	388
Figură 39. Evoluția ritmului de creștere (scădere) a sosirilor și înnoptărilor în județul Neamț	390

<i>Figură 40. Evoluția numărului de înnoptări în perioada ianuarie-decembrie 2021, în județul Neamț</i>	<i>391</i>
<i>Figură 41. Avantaje ale zonei în practicarea turismului</i>	<i>396</i>
<i>Figură 43. Forme de sprijin pentru dezvoltarea turismului, din partea autorităților locale</i>	<i>397</i>
<i>Figură 45. rezultate chestionar atractivitate turistică.....</i>	<i>404</i>
<i>Figură 46. Pilonii strategiei de dezvoltare</i>	<i>427</i>
<i>Figură 47. Brand - direcții de acțiune</i>	<i>452</i>

Bibliografie

I. Lucrări de specialitate

1. Almaș D., Scurtu I., *Turism cu manualul de istorie*, Editura pentru Turism, București, 1973
2. Apostol L., *Clima Subcarpaților Moldovei*, Rezumatul tezei de doctorat, Universitatea Al. I. Cuza, Iași, 1994
3. Ardeleanu C., *Tazlău, un sfert de infinit*, Ed. Societatea Scriitorilor militari, București, 2011
4. Atanasiu C., Costescu C., Moraru F., *Sportul și turismul*, Editura Ion Creangă, București, 1982
5. Barabaș N., *Cercetări asupra vegetației bazinului Tazlău*, teză de doctorat, 1977
6. Barbu Gh., Jula I., *Funcțiile economică, culturală și educativă ale turismului. Turismul ramură a economiei naționale*, Editura pentru Turism, București, 1973
7. Barbu Gh., *Turismul și calitatea vieții*, Editura Politică, București, 1980
8. Bran Florina, Simion Tamara, Marin D., *Economia turismului și mediul înconjurător*, Editura Economică, București, 1998
9. Brânduș C., *Subcarpații Tazlăului. Studiu geomorfologic*, Editura Academiei, București, 1981
10. Benedek József, *Amenajarea teritoriului și dezvoltarea regională*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2004
11. Breazu M., *Arta de a fi turist*, Editura Sport-Turism, București, 1976
12. Ciangă N., *Turismul din Carpații Orientali. Studiu de geografie umană*, Editura Presa Universitară Clujeană, 1998
13. Ciangă N., *Geografia turismului*, Editura Presa Universitară Clujeană, 2002
14. Chiricescu Andrea, Cavruc V., *Sarea, timpul și omul*, Editura Angustia, Sfântu-Gheorghe, 2006
15. Cocean P., *Geografia turismului românesc*, Editura Focul Viu, Cluj-Napoca, 1997
16. Erdeli G., Istrate I., *Amenajări turistice*, Editura Universitară, București, 1996
17. Gafița V., Nedel P., *Pe cărări de munte*, Editura Ceres, 1980

18. Hereș, Corina-Manuela, *Universul tradițiilor și obiceiurilor pe Valea Tazlăului-comuna Pîrjol*, lucrare metodico-științifică pentru obținerea gradului didactic I, București, 2014
19. Ielenicz M., Comănescu Laura, *România-Potențial turistic*, Ed. Universitară, București, 2006
20. Istrate I., *Turismul-un fenomen în mișcare*, Editura Sport-Turism, București, 1987
21. Mară M., *Depresiunea Subcarpatică Tazlău-Cășin. Studiu pedogeografic*, Ed. Corson, Iași, 1999
22. Matasă C., *Prin Moldova de sub munte*, Editura Uniunii de Cultură Fizică și Sport, București, 1965
23. Minciu Rodica, *Amenajarea turistică a teritoriului*, Editura Sylvi, Brașov, 1995
24. Nistoreanu P., *Turismul rural*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1999
25. *** Plan Urbanistic General (PUG) al comunelor Tazlău, Balcani, Pîrjol și Solonț, 2014
26. Potop Șt., *Tazlău - izvor de inspirație*, Editura Performantica, Piatra-Neamț, 2017
27. Rață R., *Potențialul climatic, fenomene climatice de risc și regionarea climatică în depresiunea subcarpatică Tazlău-Cășin*, lucrare de diplomă, Cluj-Napoca, 2004
28. Rață R., *Valențe creative și formative ale studiului cu elevii privind valorificarea potențialului turistic de pe Valea Tazlăului Mare*, lucrare metodico-științifică pentru obținerea gradului didactic I, Suceava, 2018
29. Rață R., *Evoluția habitatului uman în zona nordică a Văii Tazlăului Mare*, lucrare de absolvire, Suceava 2018
30. Rață R., *Valorificarea potențialului turistic al localității Tazlău prin turism rural*, lucrare de disertație, Suceava, 2019
31. Snak O., *Timpul liber, dimensiune temporală a turismului, în Turismul în economia națională*, Editura Sport-Turism, București, 1981
32. Stahl H., Stahl P., *Civilizația vechilor sate românești*, Editura Științifică, București, 1968
33. *** Strategia de dezvoltare durabilă 2007 - 2013 (Tazlău, Balcani, Pîrjol), 2007
34. *** *Turismul Județului Neamț*, Breviar statistic, 2005
35. Vîntu Raluca, *Potențialul turistic și resursele umane ale județului Neamț*, Editura Tehnopres, Iași, 2006

II. Lucrări și documente istorice

1. Ciubotaru Elena, *Monumente istorice din județul Neamț, vol. I, Situri arheologice*, Editura Crigarux, Piatra Neamț, 2005
2. Cantemir, D., *Descrierea Moldovei*, Editura Minerva, București, 1976
3. *** Colecția *Memoria Antiquitatis*, Revista Muzeului de Istorie și Arheologie, Piatra-Neamț. seria 1971-2014
4. *** *Constantin Matasă. Opera istorică și arheologică*, Biblioteca Memoria Antiquitatis, Piatra- Neamț, 2014
5. Constantinescu, D., *Documente moldovenești din sec. XV - XVII*, Institutul de Istorie și Arheologie A. D. Xenopol, VII, Iași, 1970
6. Lupu I., *Sub semnul marelui Ștefan. Hemieni - 1470 -*, Editura Plumb, Bacău, 2003
7. Vârtolaș Ghe., *Mănăstirea Tazlău 500 de ani de existență*, Editura Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, Iași, 1996

III. Instrumente de lucru

1. *** *Atlasul R.S.R.*, Editura Academiei, București, 1978
2. *** *Constantin Matasă. Opera istorică și arheologică*, Biblioteca Memoriae Antiquitatis, Piatra-Neamț, 2014
3. *** *Dicționarul Explicativ al Limbii Române - Academia Română*, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan”, Ediția II, Editura Univers Enciclopedic, București, 1998
4. *** *Enciclopedia geografică a României*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1982
5. *** *Geografia României, vol. IV.*, Editura Academiei, București, 1992
6. Gheorghiu, C. D., *Dicționar geografic al județului Neamțu*, (la anul 1890), București, 1895
7. Ielenicz M. și colab., *Dicționar de Geografie Fizică*, Editura Corint, București., 1999
8. *** *Registrul observațiilor meteorologice pentru anii 2012, 2013, 2014*, Direcția Apelor Moldova - Iași, Stația Meteo Bacău, 2012-2014
9. Săbădeanu P., *Educația și dezvoltarea rurală*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1984

10. *** *Studii și cercetări geografice*, Bacău, 1973
11. *** *Plan Urbanistic General al comunei Tazlău*, S.C.Edilproiect, Piatra-Neamț, 2009
12. *** *Plan Urbanistic zonal pentru zona construită protejată a mănăstirii Tazlău,sat Tazlău, Județul Neamț*, 2007

IV. DOCUMENTE STRATEGICE

1. Strategia Națională pentru DEZVOLTAREA DURABILĂ a României 2030, București, 2018
2. Strategia națională de dezvoltare a ecoturismului în România - context, viziune și obiective - 2016-2020, București, 2015
3. RUTA PATRIMONIULUI MEDIEVAL - MĂRTURII ȘTEFANIENE ÎN JUDEȚUL NEAMȚ, FIȘĂ TEHNICĂ, Județul Neamț, Consiliul Județean
4. Strategie de Dezvoltare Locala Socio - Economica a Comunei Tazlău Județul Neamț * 2021 - 2027 *
5. Strategia Națională privind Incluziunea Socială și Reducerea Sărăciei 2015-2020, document în format PDF
6. Raport strategic privind monitorizarea Planului de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020, actualizat 2017, Agenția de Dezvoltare Regionala Nord - Est
7. Anuarele statistice al judetului Neamț 2016-2021, Institutul Național de Statistică, Direcția Regională de Statistică Neamț
8. Plan general regional de servicii sanitare 2021-2027, REGIUNEA NORD EST, www.ms.ro
9. Plan Local de Acțiune pentru Dezvoltarea Învățământului Profesional și Tehnic al Județului Neamț, 2018, POSDRU
10. STRATEGIA INTEGRATĂ DE DEZVOLTARE URBANĂ ORAȘUL BORSEC 2021-2027
11. STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A COMUNEI HÂRSENI JUDEȚUL BRAȘOV 2014 -2020 și perspective pentru 2020-2030
12. Mai inteligent și mai ecologic, Cum să consumăm și să producem în mod durabil- Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2010
13. Strategia națională de dezvoltare a ecoturismului în România, București, septembrie, 2009, COORDONATOR STUDIU Doru TUDORACHE - cercetător științific gr. III

14. Criterii pentru desemnarea Destinațiilor Ecoturistice în România, elaborate pe baza Standardului European de Certificare în Ecoturism (EETLS) și a Criteriilor Globale de Turism Durabil (GSTC) (anexa nr. 11 la Strategia națională de dezvoltare a ecoturismului - context, viziune și obiective - 2019 - 2029, aprobată prin H.G. 358/2020)

15. Ghid pentru dezvoltarea unei destinații de ecoturism, Realizat de Asociația pentru Dezvoltarea Turismului de Sănătate și Social în colaborare cu Asociația de Ecoturism din România

IV. SURSE DE INFORMARE ȘI INSTRUMENTE DE LUCRU ONLINE

<https://asociatiaeer.ro/>

<https://www.adrnordest.ro/>

<https://www.afir.info/>

<https://www.arcanum.hu/>

<http://www.biblioteca-digitala.ro>

<http://www.cimec.ro>

<https://www.eco-romania.ro/>

<http://www.geomil.ro>

<https://cjneamt.ro/ro/>

<http://www.fonduristructurale.ro>

<https://neamt.insse.ro/produse-si-servicii/statistici-judetene/>

<https://neamt.insse.ro/despre-noi/despre-judetul-neamt/>

<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/ro/sheet/70/energia-din-surse-regenerabile>

[https://www.adrnordest.ro/user/file/innovation%20ris%20implementation/a\)%20Analiza%20socio-economica.pdf](https://www.adrnordest.ro/user/file/innovation%20ris%20implementation/a)%20Analiza%20socio-economica.pdf)

<https://www.consilium.europa.eu/ro/infographics/unemployment-rate-2014-2019/>

<https://neamt.insse.ro/produse-si-servicii/statistici-judetene/>

<https://www.adrnordest.ro/ce-oferim/planificare-si-programare-regionala/planificare/>

<https://smartintegration.ro/proiecte-finalizate/elaborarea-strategiei-pentru-dezvoltarea-si-promovarea-activitatilor-de-turism-de-aventura-in-aer-liber/>

www.tazlau.ro

